T.C.

İstanbul Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı

DOKTORA TEZİ

SELEUKEIA (SİLİFKE): TARİHİ VE SİKKELERİ

REMZİYE BOYRAZ SEYHAN

2502080359

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Oğuz TEKİN

İSTANBUL – 2021

ÖZ

SELEUKEIA (SİLİFKE): TARİHİ VE SİKKELERİ

Remziye BOYRAZ SEYHAN

Yüzyıllar boyunca Anadolu tarihinde önemli bir yere sahip olan Kilikia Bölgesi, doğu ve batı kültür dünyası arasında bir buluşma ve geçiş noktası olmuştur. Dağlık Kilikia'nın önemli kentlerinden biri olan ve günümüzde Mersin iline bağlı Silifke ilçe merkezinde yer alan Seleukeia antik kenti, Hellenistik Dönem'de kurulmuştur. Tarih boyunca önemli bir kent ve yerleşim yeri olarak bugün de varlığını devam ettirmektedir. Bu sürekliliğe en önemli nedenlerinden biri kentin coğrafi koşullarının yanı sıra sahip olduğu doğal kaynaklardır.

Çeşitli yayınlarda değişik yönleri ile incelenen Seleukeia hakkında bugüne kadar monografik bir çalışma yapılmamıştır. Kentte, kuruluşundan bugüne kadar kesintisiz bir şekilde iskân olması nedeniyle arkeolojik kalıntıların çoğu modern kentin altında kalmış ve çok azı günümüze ulaşabilmiştir. Bu çalışmada, günümüze ulaşan arkeolojik kalıntıları, sikkeleri, yazıtları yanı sıra antik ve modern kaynakların değerlendirilmesi ile Seleukeia'nın Eskiçağ tarihi bir bütün olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu kapsamda kentin yer aldığı Silifke bölgesinin Paleolitik Dönem'den Orta Çağ'a kadar tarihi coğrafyası incelenmiş, kentin kuruluşundaki dinamikler anlaşılmaya çalışılmış, dönem içindeki sosyal ve kültürel yaşamı ortaya konmuştur. Çalışmanın odak noktası olan sikkeler ile kentin sosyal ve kültürel yapısı, ekonomik yapısı yanı sıra idari yapısı da aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Hellenistik Dönem'den itibaren otonom sikkeler basmaya başlayan Seleukeia'nın, Roma İmparatorluk Dönemi'nde de bu durumunun devam ettiği ve İmparator Hadrianus'tan Gallienus'a kadar neredeyse kesintisiz sikke darp ettiği anlaşılmaktadır. Yayımlanmış kataloglar ve online koleksiyonlar yanı sıra ulaşılan müze koleksiyonlarındaki Seleukeia sikkeleri derlenerek bir katalog oluşturulmuş, kentin sikkeleri sınıflandırılmış ve değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Hellenistik Dönem sikke repertuvarına yeni bir tip eklenmiş, Roma İmparatorluk Dönemi sikke ikonografisi ise bazı örneklerde yeniden sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalykadnos kıyısındaki Seleukeia, Seleucia ad Calycadnum, Seleukeia, Sikkeler ve Numismatik, Silifke, Kilikia, Mersin

ABSTRACT

SELEUKEIA (SİLİFKE): HISTORY AND COINS

Remziye BOYRAZ SEYHAN

The region of Cilicia has had an important place in Anatolian history for centuries. It has been a meeting place and transition point between the cultural worlds of the East and West. The ancient city of Seleukeia ad Kalykadnos was one of the most important cities of Cilicia Tracheia and located in the Silifke district of the modern province of Mersin. Founded in the Hellenistic period, Seleukeia has continued to exist today as an significant city and settlement throughout history. Two of the most important reasons for this continuity is its geographical situation as well as its natural resources.

No monographic study on Seleukeia has been written, only different aspects of it have appeared in various publications. Since the city has been inhabited uninterruptedly since its foundation, most of its archaeological remains rest under the modern city, with very few surviving to the present day. In this study, the history of Seleukeia was treated as a whole by evaluating the archaeological remains, coins, inscriptions, along with ancient and modern sources.

In this context, the historical geography of Silifke's region – the location of the city – was examined from the Paleolithic period to the Middle Ages. The dynamics for establishing the city were explicated, and the social and cultural life through these periods was revealed. Using coins, the focus of this study, the social and cultural structure of Seleukeia, its economic structure, and its administrative structure were clarified.

Seleukeia started to mint autonomous coinage in the Hellenistic period. It continued to mint coins almost uninterruptedly through the Roman imperial period, from the emperors Hadrian to Gallienus. A catalogue was created by compiling the coins of Seleukeia found in Turkish museum collections as well as from published catalogues and online collections. These civic coins were classified and evaluated. As a result, a new type was added to the coin repertoire of the Hellenistic period, and the coinage iconography of the Roman imperial period was reclassified in some instances.

Keywords: Seleukeia ad Kalykadnos, Seleucia ad Calycadnum, Seleucia, Coins and Coinage, Silifke, Cilicia, Mersin

ÖNSÖZ

Bu tezin konusu bugün Mersin ili sınırları içerisinde kalan Seleukeia'nın (modern Silifke ilçesi merkezi) tarihi ve sikkeleridir. Çalışmanın ana amacı sikkeleri başta olmak üzere kentin tarihsel sürecini izleyen monografik bir eser ortaya koymaktır.

Uzun yıllar süren doktora çalışmam boyunca birçok kişinin desteğini gördüm. Öncelikli olarak tez danışmanım Prof. Dr. Oğuz Tekin'e tez konusunun seçiminden müze çalışmaları, tasnif ve fotoğraf çekimlerinden tezin tamamlanmasına kadar çalışmama gösterdiği ilgi ve sonsuz desteği için ne kadar teşekkür etsem azdır.

Doktoraya başlamam ve sonuçlandırmam konusunda her zaman desteğini yanımda hissettiğim mesleki yaşantımın başlarında tanışma ve uzun yıllar birlikte çalışma fırsatı bulduğum Kayhan Dörtlük'e ve tez çalışmamın jüri üyelerinden Prof. Dr. A. Vedat Çelgin'e minnettarım.

Müzelerdeki desteklerinden dolayı, Silifke Müzesi, Antalya Müzesi, Alanya Müzesi, Konya Müzesi, Karaman Müzesi ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri müdürlerine izinlerinden dolayı ve müze araştırmacılarına çalışmalarım sırasındaki destek ve yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Prof. Dr. Peter van Alfen, American Numismatic Society koleksiyonunda yer alan sikkelerin bu teze kazandırılmasında çok yardımcı oldu, kendisine teşekkür ediyorum.

AKMED'deki çalışma arkadaşlarım başta Emrulah Can'a çalışmama verdiği destek için, tezin numismatik bölümündeki katkıları nedeniyle Dr. Arif Yacı'ya; teknik konularda yardımları için Mustafa İncebacak ve Dr. Tarkan Kahya'ya teşekkür ediyorum.

Tezimin son haline getirilmesinde öneri ve görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Mustafa H. Sayar (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Turhan Kaçar (İstanbul Medeniyet Üniversitesi), Doç. Dr. Aliye Erol Özdizbay (İstanbul Üniversitesi) ve Doç. Dr. Ferit Baz'a (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Johannes Nollé'ye katkıları için; Eski Yunanca ve Latince çeviriler konusunda desteği için Dr. Gülcan Kaşka'ya (Süleyman Demirel Üniversitesi), tezin her aşamasında destek, öneri ve düzeltmeleri için başta Dr. İnci Türkoğlu (Pamukkale Üniversitesi) olmak üzere; Dr. Elif Akgün-Kaya (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi), Dr. Mehmet Oktan (Akdeniz Üniversitesi), Dr. Mark Wilson (Asia Minor Research Center, Antalya) ve Dr. Göknur Bektaş'a teşekkürü bir borç

bilirim. Son günlerin telaşesinde adını anmayı unuttuklarım varsa özür dileyerek zaman ayıran ve destek olan tüm arkadaş ve meslektaşlarımın gönülden müteşekkir olduğumu bilmelerini isterim.

Son olarak, çalışmalarım sırasında gösterdikleri destek, güven ve sabır için aileme, özellikle sevgili eşim Mustafa ve canım kızım Öykü'ye teşekkürlerimi sunuyorum.

Doktora projemi destekleyen Koç Üniversitesi Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi'ne verdiği burs desteği için teşekkür ediyorum.

REMZİYE BOYRAZ SEYHAN

Antalya, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **ii**
ABSTRACT ..... **iii**
ÖNSÖZ ..... **v**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiii**
HARİTALAR LİSTESİ ..... **xiv**
RESİMLER LİSTESİ ..... **xv**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xvii**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMALARIN TARİHÇESİ

1.1. Edebi Kaynaklar 4
1.2. Seyyahlar ve İlk Araştırmalar 11
1.3. Modern Araştırmalar 16

İKİNCİ BÖLÜM

TARİHİ COĞRAFYA

2.1. Kentin Adı ve Kuruluşu 20
2.2. Kentin Coğrafi Konumu ve Fiziksel Yapısı 25
2.3. Bölgedeki Doğal Geçitler ve Antik Yol Sistemi 29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİLİFKE VE ÇEVRESİNİN TARİHİ

3.1. Pers Egemenliğine Kadar 33
3.1.1. Paleolitik/Epipaleolitik Çağ 33
3.1.2. Neolitik Çağ 33
3.1.3. Kalkolitik Çağ (MÖ 5000-3000) 34
3.1.4. Tunç Çağı (MÖ 3000-1200) 35
3.1.4.1. İlk Tunç Çağı (MÖ 3000-2000) 35
3.1.4.2. Orta Tunç Çağı (MÖ 2000-1600) 36
3.1.4.3. Geç Tunç Çağı / Eski Hitit Dönemi (1600-1200) 36

3.1.4.5. Yeni Hitit İmparatorluğu (MÖ yak. 1450-1200) 38
3.1.5. Demir Çağı (MÖ 1200-500/330) / Geç Hitit Şehir Devletleri (MÖ 1200-700) 42
3.1.5.1. Assur İmparatorluğu 42
3.1.5.2. Yeni Babil İmparatorluğu 51
3.2. Pers Egemenliği 55
3.2.1. Syennesis Hanedanı ve Persler (MÖ 545-401) 55
3.2.2. Pers Satraplığı Olarak Kilikia (MÖ 401-333) 59
3.3. Hellenistik Dönem 61
3.4. Roma İmparatorluk Dönemi 85
3.5. Geç Antik Dönem 92
3.6. Orta Çağ 99

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MİMARİ GELİŞİM ve YAPILAR

4.1. Mimari Gelişim 103
4.2. Yapılar 106
4.2.1. Tapınaklar 106
4.2.1.1. Tapınak (Zeus Tapınağı?) 106
4.2.2. Tiyatro 108
4.2.3. Sütunlu Cadde 110
4.2.4. Stadion 110
4.2.5. Hamam 111
4.2.6. Roma Köprüsü 112
4.2.7. Sarnıç (Tekir/Tekfur Ambarı) 112
4.2.8. Nekropoller 113
4.2.9. Kale 114
4.2.10. Azize Thekla/Ayatekla Kutsal Alanı 115
4.2.11. Diğer Yapılar 117

BEŞİNCİ BÖLÜM

SİYASAL VE SOSYAL YAPI

5.1. Yönetim, Kurumlar ve Magistratlar 119

5.2. Yazıtlarda Geçen İsimler 122
5.3. Gelir Kaynakları 125
5.4. Zanaatlar ve Meslekler 127
5.5. Entelektüeller/Elitler 130
5.5.1. Athenaios 131
5.5.2. Ksenarkhos 131
5.5.3. Neoplatonist Aleksandros 132
5.5.4. Meleagros 134
5.5.5. Eudamos 134
5.5.6. Paulina 135
5.6. Din 135
5.6.1. Athena 135
5.6.2. Apollon 137
5.6.3. Zeus 138
5.6.4. Dionysos 139
5.6.5. Tykhe 139
5.6.6. Helios 139
5.6.7. Irmak Tanrısı Kalykadnos 139
5.6.8. Diğer Tanrı/çalar ve Yarı Tanrılar 139

ALTINCI BÖLÜM

SİKKELER

6.1. Hellenistik Dönem Otonom Sikkeler 149
6.1.1. Tipler 151
6.1.1.1. Tip H1: Athena Başı / Nike Ayakta (MÖ 2-1. yy.) 152
6.1.1.2. Tip H2: Apollon Başı / At Protomu (MÖ 2-1. yy.) 153
6.1.1.3. Tip H3: Aphrodite (?) Başı / Çiçek (MÖ 2-1. yy.) 154
6.1.1.4. Tip H4: İki Yüzde Çiçek (MÖ 2-1. yy.) 156
6.1.1.5. Tip H5: Çiçek / Herakles'in Sopası (MÖ 2-1. yy.) 158
6.1.1.6. Tip H6: Athena Büstü / Nike Ayakta (Dikey Lejant) (MÖ 2-1. yy) 160
6.1.1.7. Tip H7: Artemis Büstü / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 2-1. yy.) 160
6.1.1.8. Tip H8: Mousa Başı / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 2-1. yy.) 161

6.1.1.9. Tip H9: Kent Tanrıçası (Tykhe) Oturur / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi) 161
6.1.2. Lejantlar 162
6.1.3. Monogramlar/Kısaltmalar ve Magistratlar 163
6.1.4. Birimler 169
6.1.5. Kontrmarklar 170
6.1.6. Tarihleme 171
6.2. Roma İmparatorluk Dönemi Sikkeleri 172
6.2.1. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Olmayan Sikkeler (Pseudo-otonom) (RP) 173
6.2.1.1. Tipler 173
6.2.1.1.1. Tip RP1: Athena Büstü / Nike Ayakta 173
6.2.1.1.2. Tip RP2: Tykhe Büstü / Athena Nikephoros Ayakta 175
6.2.1.1.3. Tip RP3: Athena Başı veya Büstü / Baykuş 176
6.2.1.1.4. Tip RP4: Baykuş / Herakles'in Sopası 177
6.2.1.1.5. Tip RP5: Athena Büstü / Apollon Büstü (MS 2. yy.) 178
6.2.1.1.6. Tip RP6: Athena Büstü / Işın Taçlı Bir Tanrı (MS 2. yy.) 179
6.2.1.1.7. Tip RP7: Athena Büstü / Helios Başı (MS 2. yy.) 180
6.2.1.1.8. Tip RP 8: Apollon Büstü / Athena Nikephoros Ayakta 181
6.2.1.1.9. Tip RP 9: Apollon Büstü / Athena Büstü (Hadrianus Dönemi) 181
6.2.1.1.10. Tip RP10. Apollon ve Artemis Büstü Karşılıklı / Athena - Gigant Mücadelesi (Hadrianus Dönemi, MS 117-138) 182
6.2.1.2. Lejantlar 183
6.2.1.3. Monogramlar/Kısaltmalar ve Magistratlar 183
6.2.1.4. Birimler 187
6.2.1.5. Kontrmarklar 189
6.2.1.6. Tarihleme 189
6.2.2. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adını Taşıyan Sikkeler (R) 190
6.2.2.1. Tipler (R) 192
6.2.2.1.1. Athena 192
6.2.2.1.2. Apollon 194
6.2.2.1.3. Aphrodite 195

6.2.2.1.4 Artemis 196
6.2.2.1.5. Demeter 197
6.2.2.1.6. Dionysos 198
6.2.2.1.7. Zeus 198
6.2.2.1.8. Sarapis ve Isis 200
6.2.2.1.9. Nike 200
6.2.2.1.10. Tykhe 201
6.2.2.1.11. Irmak Tanrısı Kalykadnos 203
6.2.2.1.12. Atlı Figür 203
6.2.2.1.13. Herakles 205
6.2.2.1.14. Europa 205
6.2.2.1.15. Marcus Aurelius 206
6.2.2.1.16. Defne Dalı 206
6.2.2.1.17. Boğa 206
6.2.2.1.18. Sunak 207
6.2.2.2. Lejantlar 207
6.2.2.2.1. Ön Yüz Lejantları 207
6.2.2.2.2. Arka Yüz Lejantları 210
6.2.2.3. Birimler 211
6.2.2.3.1. Gümüş Sikkeler 211
6.2.2.3.2. Bronz Sikkeler 213
6.2.2.4. Kontrmarklar 217
6.2.2.5. Kalıp İlişkileri 220
6.2.2.6. Tarihleme 224

YEDİNCİ BÖLÜM

SİKKE KATALOĞU

7.1. Hellenistik Dönem Otonom Sikkeler Kataloğu (H) 226
7.2. Roma İmparatorluk Dönemi Sikkeleri Kataloğu 303
7.2.1. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Olmayan (Pseudo-Otonom) Sikkeler (RP) 303
7.2.2. İmparator veya Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Taşıyan Sikkeler (R) 334
SONUÇ 573

KAYNAKÇA **579**
TABLOLAR **615**
HARİTALAR **677**
RESİMLER **695**
ÖZGEÇMİŞ **726**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Seleukoslar Krali Darplar

Tablo 2: Hellenistik Dönem Sikkeleri Tip ve Lejantlar

Tablo 3: İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Olmayan Sikkeleri (Pseudo-otonom) Tip ve Lejantlar

Tablo 4: İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Taşıyan Sikkeleri Tip ve Lejantlar

Tablo 5: İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Taşıyan Sikkeleri Kalıp İlişkileri

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Güney kıyılar ve Seleukeia (A. Buckinck, Rome 1478, Klaudios Ptolemaios, **Geographia,** https://www.wdl.org/en/item/10664/view/1/189/).

Harita 2: Pîrî Reis Haritasından Silifke Limanı ve çevresi (Pîrî Reis, Kitâb-ı Bahriye, s. 318).

Harita 3: Carte Pisane, http://expositions.bnf.fr/marine/grand/por_007.htm (Carte pisane, Fin XIIIe siècle. Manuscrit sur parchemin, 48x103 cm, BnF, département des Cartes et Plans, CPL GE B-1118 © Bibliothèque nationale de France).

Harita 4: Hellenistik Dönem'de kurulan kentler. (http://maxworldhistory.weebly.com/hellenistic.html).

Harita 5: Silifke'nin topografik haritası (Sarıbaş, 2009: şek. 3).

Harita 6: Seleukeia ve çevresi (Talbert, 2000: map 66).

Harita 7: Kilikia Bölgesi ([Durugönül, 2021: Aktüel Arkeoloji, 79 https://aktuelarkeoloji.com.tr/kategori/arkeoloji/kilikia-bolgesi-nde-roma-etkisi).

Harita 8: Silifke fiziki haritası (Harita Genel Müdürlüğü).

Harita 9: Tabula Peutingeriana'da Seleukeia. (https://www.cambridge.org/us/talbert/talbertdatabase/TPPlace2364.html).

Harita 10: Roma İmparatorluk Dönemi yol ağı (French, 2014: fig. 5.1.1).

Harita 11: Prehistorik Dönemlerden Persler'e kadar Silifke yöresi (TAY).

Harita 12: Neolitik Dönem yerleşimleri (TAY).

Harita 13: Kalkolitik Dönem yerleşimleri (TAY).

Harita 14: İlk Tunç Çağı yerleşimleri (TAY).

Harita 15: MÖ 13. yy.'da Anadolu ve Levant (F. Starke ve A. Schmid, Hititler, s. 306-307).

Harita 16: Yeni Assur Dönemi (K. Köroğlu, Radner, 2018: s. 4, fig. 2).

Harita 17: Silifke ve çevresi (Hild – Hellenkemper, 1990: Ek).

Harita 18: Seleukeia ve çevresi (© The Alpine Mapping Guild/Martin Gamache).

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Stadion (Trémaux,1858: pl. 1).

Resim 2: Nekropol ve kale (Trémaux, 1858: pl. 2).

Resim 3: Nekropol (Trémaux, 1858: pl. 3).

Resim 4a: Tapınak ve Kilise (Trémaux, 1858: pl. 5).

Resim 4b: Tapınak.

Resim 5: Nekropol ve genel görünüm (Laborde, 1838: pl. 71, 149).

Resim 6: Tapınak (Laborde, 1838: pl. 72, 150).

Resim 7: Stadion (Laborde, 1838: pl. 72, 151).

Resim 8: Kent planı (Laborde, 1838: pl. 71, 148).

Resim 9: Kale'ye bakış (Langlois, 1861: pl. 2).

Resim 10: Tapınak (Kilise) (Langlois, 1861: s. 489).

Resim 11: Kale'ye bakış (Keil – Wilhelm, 1915: s. 16, abb. 5).

Resim 12: Kent planı, (Keil – Wilhelm, 1931: taf. 3).

Resim 13: Nagidos'ta ele geçen yazıt (Jones – Russel, 1993: pl. 3, photo: A. Frantz).

Resim 14a: Tapınağın planı (Berns, 1998: s. 139. [Orj. Topçu, 1980]).

Resim 14b: Tapınağın planı (Berns, 1998: s. 140 abb. 3. [Orj. Topçu, 1980] (Ölçek 1:300).

Resim 15a: Tiyatronun bulunduğu yerde inşa edilen evler, Göksu Minibüs Parkı (Bakar, 2015: fig. 39).

Resim 15b: Tiyatro, güney girişi (Bakar, 2015: fig. 40).

Resim 16: Bir bölümünün kazısı yapılan hamam, güneyden (Bakar, 2015: fig. 41).

Resim 17a: Köprü (https://ockb.csb.gov.tr/goksu-deltasi-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2749).

Resim 17b: Köprü (Getrude Bell Arşivi, Mayıs 1905: (http://gertrudebell.ncl.ac.uk/photo_details.php?photo_id=1136).

Resim 17c: Köprü ve Kale (Getrude Bell Arşivi: http://gertrudebell.ncl.ac.uk/photo_details.php?photo_id=1140).

Resim 17d: Köprü ve Kale.

Resim 17e: Kale'den köprüye ve ovaya bakış (Getrude Bell Arşivi, http://gertrudebell.ncl.ac.uk/photo_details.php?photo_id=1141).

Res18a: Sarnıç.

Resim 18b: Sarnıcın planı (Keil – Wilhelm, 1931: s. 5, abb. 8).

Resim 19: Kaya mezarları, Pazarkaşı Mahallesi (Bakar, 2015: fig. 55).

Resim 20: Nekropol alanı, Say Mahallesi (Bakar, 2015: fig. 58).

Resim 21a: Kale.

Resim 21b: Kaleden güneye bakış.

Resim 22a: Azize Thekla Mağara Kilisesi.

Resim 22b: Azize Thekla Mağara Kilisesi.

Resim 22c: Zenon Kilisesi.

Resim 22d: Azize Thekla kutsal alanındaki sarnıç.

Resim 22e: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol.

Resim 22f: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol, kayaya oyulmuş mezarlar.

Resim 22g: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol, kayaya oyulmuş mezarlar.

Resim 22h: Azize Thekla kutsal alanındaki sur kalıntısı.

KISALTMALAR LİSTESİ

Teknik Kısaltmalar

Abb. : Abbildungen

AE : Bronz

AR : Gümüş

aş. : Aşağı

Ay. : Arka yüz

Bkz. : Bakınız

BM : British Museum, London

böl. : Bölüm

Çev. : Çeviren

dn. : Dipnot

Ed. : Editör

Env. no. : Envanter Numarası

fig. : Figure/s

g : Gram

Har. : Harita

haz. : Hazırlayan

kg : Kilogram

km : Kilometre

krş. : Karşılaştır

Lat. : Latince

m : Metre

mm : Milimetre

Mon. : Monogram

MÖ : Milattan önce

MS : Milattan sonra

no/nr. : Numara

Öy. : Ön yüz

Kıs. : Kısaltma

Kmk. : Kontrmark

Öz. : Özellikle

pl. : Plate/s

Res. : Resim

s. : Sayfa

şek. : Şekil

taf. : Tafel/n

t.y. : Tarih belirtilmemiştir.

vd. : ve devamı

v.d. : ve diğerleri

Vol. : Volume

yak. : Yaklaşık

yay. : Yayın

yuk. : Yukarıda

Yun. : Eski Yunanca

yy. : Yüzyıl

Bibliyografik Kısaltmalar

AA : Archäologische Anzeiger. Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts (Berlin)

AE : L'Année épigraphique (Paris, 1888-)

AJA : American Journal of Archaeology

AJN : American Journal of Numismatics

AKDTYK : Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Alanya : Alanya Müzesi

AMS : Asia Minor Studien

ANRW : Aufstiege und Niedergang der Römischen Welt. Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der Neueren Forshung, Ed. H. Temporini, W. Haase, Berlin, De Gruyter

ANS : American Numismatic Society

ANSMN : American Numismatic Society Museum Notes (New York [1946-1988])

Antalya : Antalya Arkeoloji Müzesi

AS : Anatolian Studies

BASOR : Bulletin of the American Schools of Oriental Research

BCH : Bulletin de Correspondance Hellénique

BE : Bulletin épigraphique (Paris)

BIAA : British Institute at Ankara

BMC : British Museum Catalogue of Greek Coins (London, 1873-1927).

BnF : Bibliothèque Nationale de France

BSFN : Bulletin de la Société Française de Numismatique

CAH : The Cambridge Ancient History

CIJ : Corpus Inscriptionum Judaicarum, Ed. J.B. Frey. 2 vols. Vatican City 1936-1952.

CIG : Corpus Inscriptionum Graecarum

CIL : Corpus Inscriptionum Latinarum (Berlin, 1863-)

CNG : Classical Numismatic Group

CollAn : Colloquium Anatolicum

DAW : Kaiserliche [Österreichische] Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Denkschriften

EA : Epigraphica Anatolica (Bonn)

İAM : İstanbul Arkeoloji Müzeleri

IGR : Inscriptiones graecae ad res romanas pertinentes

IK : Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien (Bonn, 1972-).

ILA : Instrumenta Linguarum Antiquarum

IstForsch : Istanbuler Forschungen

JHS : The Journal of Hellenic Studies

JIAN **:** Journal International d'Archéologie Numismatique

JÖAI : Jahreshefte des österreichischen archäologischen Instituts in Wien (Vienna)

JÖB : Jahrbuch der österreichischen Byzantinistik

JRS : The Journal of Roman Studies

KAM : Karaman Müzesi

KM : Konya Müzesi

KST : Kazı Sonuçları Toplantısı

LBW : Bkz. Le Bas – Waddington.

LIMC : Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae

MAMA : Monumenta Asiae Minoris Antiqua

MJH : Mediterranean Journal of Humanities

MM : Mersin Müzesi

Mon.Ant. : Monumenti Antichi

OCD : The Oxford Classical Dictionary, Ed. S. Hornblower, A. Spawforth, 3. Ed. (1996)

ODB : The Oxford Dictionary of Byzantium, Ed. A. P. Kazhdan, Oxford University, 1991.

PBRS : Papers of the British School at Rome (London)

RE : A. Pauly, Real-Encyclopaedie der classischen Altertumswissenschaft (Ed. G. Wissowa v.d.)

REA : Revue des Études anciennes

RBK : Reallexikon zur byzantinischen Kunst

RhM : Rheinisches Museum für Philologie (Frankfurt am Main).

RIC : The Roman Imperial Coinage (London, 1923-).

RN : Revue Numismatique (Paris)

RPC : Roman Provincial Coinage

SC : Seleucid Coins

SEG : Supplementum Epigraphicum Graecum

SM : Silifke Müzesi

SNG : Sylloge Nummorum Graecorum (1931-).

Suppl. : Supplementum/Supplement

TAD : Türk Arkeoloji Dergisi

TAM : Tituli Asiae Minoris

TAY : Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi

TEBE : Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü

TED : Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi

TIB : Tabula Imperii Byzantini

TTK : Türk Tarih Kurumu

UJES : Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu

UM : Uşak Müzesi

VA : Varia Anatolica

ZPE : Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik

GİRİŞ

Bu tezin konusunu, Kilikia Bölgesi'nin orta dağlık bölümünde yer alan ve bölgenin önemli antik kentlerinden biri olan Kalykadnos (Göksu) Irmağı üzerinde Hellenistik Dönem'de kurulan Seleukeia'nın (Lat. Seleucia ad Calycadnum) tarihi ve sikkeleri oluşturmaktadır. Seleukeia ile ilgili münferit çalışmalar yapılmış olmasına rağmen kentin kuruluşundan Geç Antik Dönem'ine kadar tarihini ve özellikle sikkelerini konu olan bütüncül bir çalışma yapılmamıştır. Seleukeia'nın fiziksel, siyasal ve sosyal yapısı, içinde bulunduğu coğrafya ve kültürden ne şekilde etkilendiği; bulunduğu coğrafyaya tarihsel, kültürel ve stratejik açıdan ne etkide bulunduğu ve Eskiçağ tarihindeki yeri tam olarak ortaya çıkarılamamıştır.

Hellenistik Dönem'de Büyük İskender'in haleflerinden I. Seleukos Nikator (MÖ 312-281) tarafından kurulduğu bilinen ve günümüze kadar yerleşim gören kent, bugün 85 km uzağında yer alan Mersin iline bağlı Silifke ilçesinin merkezinde yer almaktadır. Antik kentin üzerinde modern yerleşimin gelişmiş olması nedeniyle Antik Dönem'e ait kalıntılar neredeyse ya yok olmuş ya da günümüze çok azı ulaşabilmiştir. Bu nedenle modern yerleşimin altında kalan antik kentin tamamını anlamaya yönelik bütüncül bir yüzey araştırması veya arkeolojik kazı yapılması mümkün görünmemektedir. Bu tez çalışmasında, kuruluşundan Geç Antik Dönem'e kadar kentin tarihi, kültürü ve sosyo-ekonomik gelişiminin sikkelerle birlikte ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Çalışmamızın asıl odak noktasının sikkeler olduğunu belirtmek gerekir. Kentin sikke darbı Hellenistik Dönem'de başlar ve aralıklarla Roma İmparatorluk Dönemi'nde de devam edip Gallienus (MS 253-260) Dönemi'yle son bulur[1]. Ancak, bölgedeki ilk iskânın anlaşılması için Hellenistik Dönem öncesine ve Roma İmparatorluk Dönemi'nin devamında ne olup bittiğini anlayabilmek için Geç Antik ve/veya Erken Bizans Dönemi'ne de değinilmiştir.

Çalışmamızda edebi eserlerden başlayarak geç döneme kadar literatür derlenmiştir. Kentin bugünkü fiziki koşullarını anlamak üzere coğrafik yapısı özetlenmeye çalışılmıştır. Kent ve çevresi yaptığımız ziyaretlerde kentin topoğrafyasını daha iyi anlamamıza vesile olmuştur. Mevcut

[1] Burada, Roma imparatorlarından Diocletianus (MS 284-305) tarafından sikke darbının merkezi otoriteye bağlanması ve kentlerin sikke darbının tüm eyaletlerde MS 3. yy.'ın ortasından itibaren sona erdiğini de not etmek gerekir.

yayınlardan derlenmiş olan epigrafik malzeme de değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmamızın odak noktası olan sikkeler ise mevcut kataloglardan ve yayınlardan taranmış, elverdiği sürece müze koleksiyonlarında çalışılmış olup katalog halinde tezin sonunda sunulmaktadır.

Tezin ilk bölümü, araştırma tarihini içermektedir. Edebi kaynaklardan başlayarak, erken dönemden itibaren kenti ziyaret eden seyyahlar ve erken dönem araştırmacıların çalışmaları özetlenmekte ve modern çalışmalara değinilmektedir. İkinci bölümde ise kentin tarihi coğrafyası, fiziksel yapısı ve ulaşım ağı anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde kentin Eskiçağ tarihi kronolojik olarak beş alt başlıkta incelenmektedir. Kentin kuruluşu ve kent tarihçesi her ne kadar Hellenistik Dönem ile başlasa da kentin yer aldığı bölgenin tarihsel süreçteki önemini anlamak üzere, Prehistorik çağlardan Pers egemenliğine ve Pers Dönemi'nden Hellenistik Dönem'e kadar olan bölge tarihi ana hatlarıyla aktarılmaya çalışılmıştır. Kentin kuruluşu ile başlayan Hellenistik Dönem tarihi ve Roma İmparatorluk Dönemi daha detaylı anlaşılmaya çalışılmış olup bu bölüm Geç Antik Dönem ve Orta Çağ tarihine özet olarak değinilerek son bulmaktadır.

Dördüncü bölümde günümüze ulaşan az sayıdaki mimari yapı ile kentin mimari gelişimi anlaşılmaya çalışılmıştır. Kentte bütüncül bir arkeolojik kazı yürütülmesi bugün mümkün olmamakla birlikte çeşitli kurtarma kazıları sırasında ele geçen ve bugün Silifke Müzesi'nde sergilenen arkeolojik ve epigrafik veriler, yüzey araştırmaları kapsamında elde edilen veriler de yeri geldikçe değerlendirmeye alınmıştır.

Beşinci bölümde özellikle edebi kaynaklar, epigrafik malzeme ile sikkeler aracılığıyla günümüze ulaşan verilerden yararlanılarak kentin siyasal ve sosyal yapısı anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda kentin yönetimi ve kurumlar, yazıtlarda geçen isimler, gelir kaynakları, zanaatlar ve meslekler, entelektüeller/elitler ve dinsel yaşama değinilmektedir.

Altıncı bölüm en önemli arkeolojik ve tarihi verileri sunan Seleukeia sikkelerine ayrılmıştır. Tezin odak noktasını, ekonomik ve kültürel açıdan Eskiçağ tarihinin anlaşılmasına önemli katkılar sağlayacağı öngörülen numismatik veriler yani sikkeler oluşturmuştur. Çalışmamızda 582 adet Hellenistik Dönem olan toplam 2187 adet sikke değerlendirilmiştir. Öncelikli olarak kentin sikkeleri SC, BMC, SNG, RPC, RIC gibi yayımlanmış katalogların yanı sıra süreli numismatik yayınlar ve online veri tabanlarından derlenmiş ve ulaşılabilen müze koleksiyonlarındaki sikkeler

de Katalog'a alın, mıştır. İzinlere bağlı olarak çalışılan müzeler Silifke Müzesi, Mersin Müzesi, Alanya Müzesi, Antalya Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Karaman Müzesi[2], Konya Müzesi ve Uşak Müzesi[3]'dir. Bazı müzelerde Isparta Müzesi, Yalvaç Müzesi, Burdur Müzesi ve Side Müzesi[4] ile Afyon Müzesi'nde[5] çalışma yapılmamış ancak burada çalışan meslektaşlarımızın paylaştıkları bilgilerle koleksiyonlarında Seleukeia sikkelerinin bulunmadığı bilgisi not edilmiştir[6]. Yurtdışındaki müzelerde yerinde çalışma yapılmamış olup açık veritabanları ve SNG gibi yayımlanan kataloglar sayesinde mevcut sikkeler derlenmiştir. Yedinci bölüm Hellenistik Dönem ve Roma İmparatorluk Dönemi sikke kataloğundan oluşmaktadır.

[2] Karaman Müzesi sikkelerinin teze kazandırılmasında desteği için Merve Sarılar Özdemir'e teşekkür ederim.
[3] Uşak Müzesi'nde 2 adet Seleukeia sikkesi bulunmaktadır, bunlardan biri teşhirde olduğundan bir örnek kataloğa dahil edilmiştir. Bu konudaki yardımlarından dolayı Dr. İnci Türkoğlu'na teşekkür ederim.
[4] Müzedeki mevcut sikkeler yayımlanmış olup bu sikkeler dışında koleksiyonlarında Seleukeia sikkesi bulunmadığı not edilmiştir.
[5] Müze uzmanlarından Cemil Dumanlıoğlu'na bu konudaki yardımı için teşekkür ediyorum.
[6] Bu konuda zaman ayıran ve bilgi paylaşan Prof. Dr. A. Tolga Tek, Doç. Dr. Hüseyin Köker ve Dr. Erdal Ünal'a teşekkür ediyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMALARIN TARİHÇESİ

1.1. Edebi Kaynaklar

Kentin tarihine dair önemli veriler sunan edebi kaynaklara baktığımızda Seleukeia ile ilgili bilgilere ulaşmaktayız. Ancak erken dönemlerde doğal olarak bu verilerin sınırlı olduğu, en zengin verilerin ise Geç Antik Dönemi'ne ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, kente ün kazandıran ve Hristiyanların önde gelen kadın azizelerden biri olan Azize (Hagia) Thekla ile ilişkilidir. Her ne kadar daha geç bir dönemden de olsa bu kaynaklar aracılığıyla kentin gelenekleri, Antik Dönem kültleri ve topoğrafyası ile ilgili verilen bilgiler oldukça değerlidir. Bu bölümde edebi kaynaklar kronolojik olarak değerlendirilecektir. Çalışmamızı son haline getirirken büyük ölçüde Topostext websitesinden yararlanılmıştır[7] ve ayrıca kullanılan diğer edisyonlar var ise not edilmiştir. Kentin adının geçtiği başka edebi kaynaklara veya daha dolaylı bilgiler veren tarihi-edebi kaynaklara ise metin içinde yer verilecektir[8].

Pseudo-Skylax, Periplous (MÖ 6. yy.)

MÖ 6. yy.'da yaşamış Skylax, Periplous adlı eserinde, Avrupa, Asya ve Afrika kıyılarındaki çok sayıda kentin tarihi coğrafyası hakkında kısa bilgiler verir. Metinde MÖ 4. yy.'da kurulan kentlere de gönderme yapıldığından bu yüzyılda, yani 4. yy.'da, yaşamış bir yazar tarafından kaleme alınmış olabileceği düşünüldüğünden Pseudo-Skylax diye adlandırılmıştır. Kente dair direkt bilgi içermese de ilişkili olduğu coğrafya ve kentin kuruluşunda önemli olan Holmoi kenti nedeniyle burada yer verilmektedir. Yazar, 102'de şöyle bilgi verir: "Pamphylia'dan sonra Kilikia halkı gelir ve Kilikia Bölgesi'nde şu kentler vardır: Selinos; Kharadros kenti ve limanı, Anemourion burnu ve kenti, Nagidos (ki bu kent) bir adaya sahiptir. Seton'a doğru Poseideion limanı, Solon, Myous, Kelenderis kenti ve limanı Aphrodisios? Ve diğer liman; Holmoi, Hellen kenti Soloi, Zephyrion kenti, Pyramos Irmağı ve Mallos kenti (... stadia) uzaklıktadır. Terk edilmiş Sarpedon kenti ve Irmağı[9], Hellen kenti Soloi, Zephyrion kenti,

[7] Topostext Aikaterini Laskaridis Foundation tarafından organize edilen bir web sitesidir. 2007-2020 yıllıları arasında oluşturulan site güncellenmeye devam etmekte olup oldukça önemli bilgileri kolaylıkla kullanıcılara açık erişim olarak sunulmaktadır. Ayrıca güncel ve ilgili internet kaynakları da takip edilerek Google Map vs. ile bütünleşik olarak veriler sunulmaktadır.

[8] Ayrıca perseus.tufts.edu ve https://archive.org/ web sitelerinden yararlanılmıştır.

[9] Pseudo-Skylax, **Periplous**, 102.

Pyramos Irmağı ve Mallos kenti ki bu kente yukarı (doğru) ırmak üzerinden yelken açılır, ticaret merkezi Adana ve Fenikelilerin Myriandos limanı ile Thapsakos Irmağı yer alır[10]."

Diodorus Siculus, Bibliotheca Historica (MÖ yak. 90-30)

MÖ 300 yılından sonrasına dair bilgiler veren Diodoros, I. Seleukos tarafından [...] halkının getirilmesiyle Seleukeia kentinin kurulduğunu not eder[11]. Yazar, Aleksandros'un (Balas) (MÖ 150-146) Kilikia Bölgesi'nde Apollon Sarpedonios Kutsal Alanı'ndaki kehanet merkezine danıştığını aktarması bakımından önemlidir. Ancak kahinin Aleksandros'un sorusuna iki taraflı bir cevap verdiği kayıt edilmektedir[12].

Acta Pauli et Theclae (MS 33-61)

Yazarı bilinmeyen, apokrif bir metin olan Paulos ve Thekla'nın işleri (Yun. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλη) olarak bilinen eserde[13] ve Azize Thekla'nın yaşam öyküsünde Seleukeia ile ilgili önemli bilgiler bulunmaktadır. Thekla'ya yol gösteren kutsal ışık, azizeyi önce Seleukeia'da şehrin dışındaki stadion'a daha sonra ise Kalamon ya da Rhodeon denilen dağa yönlendirmiştir. Burada bulduğu bir mağaraya yerleşen Azize'ye katılan kadınlar olmuş ve burada yaptığı tedaviler kulaktan kulağa yayılmıştır. Kentin pagan doktorları bu durumdan rahatsız olmuşlardır. Gücünün bakire olması nedeniyle Artemis'ten geldiğini düşünen bu pagan kesim, ona saldırma planı yapmıştır. Ancak Azize, bu saldırıdan kayadan açılan bir deliğe girerek kurtulmuş ve ebediyete yol almıştır. Bu mağara ve çevresinde Azize'ye adanan kiliseler ve çeşitli yapılar ile bir kült alanı oluşmuştur.

Strabon, Geographika (MÖ 63-MS 23)

Strabon, kendinden önceki kaynaklardan da yararlanarak hazırladığı 14 ciltlik eserinde önemli bilgiler vermektedir. Holmoi kentinin, Seleukeialıların önceden yaşadıkları kent olduğunu, Holmoi ve Seleukeia civarından toplanan halkla (metoikismos) Seleukeia kentinin kurulduğunu aktarır. Sarpedon Burnu'nu meydana getiren kıyıyı dolaşınca Kalykadnos'un döküldüğü yere ulaşıldığını, Kalykadnos'un yanında aynı şekilde bir burun olan Zephyrion'un varlığından söz

[10] Arslan, 2012: 102 s. 251.
[11] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, 21.1.6.
[12] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica,** 8-40, 32.10.2
[13] **Acta Pauli et Theclae,** 271-272.

eder. Strabon'dan Kalykadnos Irmağı ile iç kısımdaki kente ulaşıldığını da öğreniriz[14]. Bu durum bugün de kış aylarında suyun yükselmesi ile mümkün olmaktadır.

Strabon, Seleukeia'nın kalabalık ve halkının Kilikia ve Pamphylia'nın örf ve adetlerinden çok ayrı olduğunu not eder[15]. Yazar ayrıca, kentin iki ünlü şahsiyeti hakkında bilgi verir. Onun döneminde ünlü peripatik ekolünden iki filozof olan Athenaios ve Ksenarkhos Seleukeia'da doğmuşlardır. Athenaios, devlet işleri ile uğraşmış ve bir süre için anavatanının önderi olmuş, Murena ile dostluk kurmuş, Augustus'a karşı düzenlenen komplonun ortaya çıkmasıyla Murena ile kaçarken yakalanmış, fakat suçsuz olduğu anlaşılınca Augustus tarafından serbest bırakılmıştır. Strabon, Roma'dan dönüşünde kendisini karşılayan ve kutlayan ve soru soranlara Euripides'ten "ben, ölümün mahzenlerini ve karanlık geçitlerini terk edip geldim" dediğini aktarır. Fakat dönüşünden sonra, çok kısa bir süre yaşamış, bir gece oturduğu ev çökmüş ve yıkıntı altında kalarak ölmüştür[16]. Kentin ikinci peripatik şahsiyeti ve Strabon'un da öğretmeni olan Ksenarkhos, Seleukeia'da uzun süre kalmamıştır. Öğretmen yaşantısını seçmesi nedeniyle Aleksandreia'da, Atina'da ve en sonunda Roma'da yaşamıştır. Areios ve Augustus'un dostluğunu kazanmış ve yaşlanıncaya kadar onuruyla yaşamıştır. Ölümünden az önce gözlerini kaybetmiş ve bir hastalıktan ölmüştür[17] .

Strabon bir başka bölümde, Seleukeia dışında kalan Kilikia Trakheia kentlerinin -daha önce Amyntas ve daha öncesinde de VII. Kleopatra'nın aynı şekilde aldığı gibi- Arkhelaos'a verildiğini not eder. Strabon, Dağlık Kilikia'nın karadan ve denizden korsanlık için oldukça uygun olduğunu, bölgenin yiyecek temini ve gemi yapımında kullanılan kereste için de zengin kaynaklara sahip olduğunu aktarır[18].

Appianus [Alexandrinus], Syriaca (MS 95-165)

Büyük İskender zamanından Roma hakimiyetinin güçlendiği dönemlere kadar önemli bilgiler veren, Seleukos Kralı III. Antiokhos (Büyük) ile Roma arasındaki savaşları anlatan

[14] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4.
[15] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4.
[16] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4.
[17] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4.
[18] Strabon, **Geographika**, XIV.5.6.

Appianus, Antiokhos ile yapılan anlaşma sonucunda Seleukoslarla Roma arasında Kalykadnos ve Sarpedon Burnu'nun sınır olduğunu not eder[19].

Plinius, Naturalis Historiae (MS 23-79)

MS 77 yıllarına tarihlenen bilgilerde Plinius, Kilikia ve çevresini anlatırken Kilikia kentlerini anar ve Korykos'tan sonra, Kalykadnos Irmağı'na gelindiğini, Sarpedon Burnu'nda Holmoe (Holmoi) ve Myle[20] (Mylai) kentlerinin, bir yarımada ve Venüs'ün kentinin bulunduğunu ve burasının Kıbrıs Adası ile en kısa mesafede olduğunu yazar. Kilikia'nın iç kesimlerinde yer alan önemli kentler arasında saydığı Kalykadnos üzerindeki Seleukeia'nın (Tracheotis olarak da bilinen) deniz kıyısındaki "Hermia"(=Holmia) Holmoi olarak bilinen kentin buraya taşınması ile kurulduğunu belirtir[21].

Klaudios Ptolemaios, Geographia (MS yak. 100-170)

İlk atlası hazırladığı kabul edilen Ptolemaios[22], eserinde Seleukeia'yı not etmiştir. Sarpedon Burnu'nu (66°10' . 36°45') ve Kalykadnos Irmağı ağzını (66°20' . 36°50')[23]; ve Seleukeia Trakheia'yı (Σελεύκεια Τραχεία) (66°10' . 36°50') not eder (Har. 1).

Anonim, Stadiasmus Maris Magni (MS yak. 200)

Yazarı bilinmeyen Büyük Deniz Kılavuzu veya Seyrüseferi olarak bilinen bu eserde Seleukeia ile ilgili bilgiler verilmektedir. Dönemin liman, deniz ve rüzgar özelliklerini not etmesi ve uzaklıkları vermesi açısından önemlidir. Kilikia Bölgesi'nden birçok kente ait bilgiler bulunmaktadır[24]: "[175] Korakesion'dan sonra Poikile adında bir kayalık gelir. Bunun basamakları vardır ve buradan Kalykadnos yakınındaki Seleukeia'ya 70 stadia'lık bir yol vardır. [176] Korakesion'dan Kalydnos (Kalykadnos) Nehri'ne 40 stadia vardır. [177] Nehirden dar ve kumlu yapıda olan ve Sarpedonia olarak anılan burna 80 stadia vardır. Kıyılar buradan yaklaşık

[19] Appianus, **Syriake,** VII.39.
[20] Myle kenti Taşucu beldesinin 5. km. kadar güneybatısında yer alır. Bu kenti bazı kaynaklar Holmoi ile karıştırmış bazıları da onun bir mahallesi olarak görmüştür. Kalıntıları Manastır veya Mylai Manastırı olarak da anılmaktadır. İki önemli yapı anılıyor: Apollon Sarpedonios Tapınağı ve ikinci olarak MS 4. yy.'da içeride Hristiyanlar ayin yaparken yıkılan pagan alanı mağara, Theodoros adına yapılan kilisedir. Bu kilisenin denizden gelenlerce ziyaret edildiği fakat yıkıldığı not edilmektedir. Mustafa H. Sayar, tarafından buradaki tapınak ile ilgili 2005'te yüzey araştırması yapılmış ancak kayda değer veriye ulaşılamamıştır. Kalıntılar Roma İmparatorluk ve sonrasına tarihlenmiştir. Sayar, 2007; ayrıca bkz. Cramer, 1832, s. 329.
[21] Plinius, **Naturalis Historiae**, V.22.1: [ayrıca bkz. Pliny the Elder, The Natural History (ed. J. Bostock, M.D., F.R.S., H.T. Riley, Esq., B.A.) (English) (Latin, ed. Karl Friedrich Theodor Mayhoff), Book V Chapter 22.27].
[22] Klaudios Ptolemaios, **Geographia**, V.8.5.
[23] Klaudios Ptolemaios, **Geographia**, V.8.3.
[24] Metnin çevirisi için küçük revizyonlarla Ö. Acar'ın çalışması kullanılmıştır: Acar, 2017: s. 388-433.

20 stadia boyunca uzanır. [178] Kypros'a (Kıbrıs) doğru uzanan en yakın nokta olan Sarpedon burnundan Karpaseia kentine en iyi şartlarda 400 stadia vardır. [179] Sarpedon burnundan Seleukeia'ya 120 stadia vardır. [180] Aynı şekilde Seleukeia'dan Holmoi'a da 120 stadia vardır. [181] Holmoi'dan Mylai olarak anılan köye ve burna 40 stadia vardır."

Ammianus Marcellinus, Res Gestae (MS yak. 322-400)

MS 353-378 yıllarına dair bilgiler veren Res Gestae (İcraatlar, Roma Tarihi) adlı eserinde Ammianus Marcellinus[25], Seleukeia'yı Isauria Eyaleti'nin en önemli iki kentinden biri olarak sayar. Seleukos'un kurduğu kentin o dönemlerde çok güçlü olduğunu, uzun zaman önce tehlikeli bir isyandan sonra Isaurialı eşkıyaların Pamphylia Bölgesi'nde bozguna uğratıldıklarını ve daha sonra Castricius'un üç lejyonla savunduğu başşehir Seleukeia'ya saldırdıklarından bahseder[26]. Bu saldırıda Romalı komutan askerleri yakındaki surlar içine çağırmış, şehir kapıları dört bir yandan kapatılmıştır. Kuşatılan askerler erzak sıkıntısı çekerken, Isaurialılar Kalykadnos Irmağı üzerinde tahıl taşıyan kayıkları yağmalayarak uzun süre dayanmışlardır. Daha sonra isyan Flavius Claudius Constantius Gallus'a (326-354) haber verilmiş, *comes* (askeri komutan) Nebridius isyanı bastırmış ve Isaurialılar geri çekilmiştir. Başka bir bölümde başarılı bir komutan olan Lauricius'un ılımlı ve aynı zamanda tehditkâr tavırlarıyla Isaurialıların saldırılarını önlediğini belirtir[27].

Eusebeios Sophronios Hieronymos, Chronicon (MS 345-420)

St. Jerome olarak da bilinen Eusebeios Sophronios Hieronymos kendisi de emin olmayarak -bir başka kaynaktan öğrendiğini belirterek- Traianus'un Selinus'ta dizanteri nedeniyle rahatsızlandığını ve Isauria kenti Seleukeia'da 63 yaşında öldüğünü belirtir[28]. Ancak bugün Traianus'un Selinus'ta öldüğü konusunda fikir birliği bulnmaktadır. Ayrıca MS 359 yılında Ariminum ve Seleukeia (Isauria'daki) ikiz konsilden kısaca söz eder[29].

[25] Ammianus Marcellinus, **Res Gestae**, XIV.8.2 [Metnin Türkçe çevirisi de yayımlanmıştır: Ammianus Marcellinus, Roma Tarihi MS 353-378. Lat. aslından çev. S. Özgüler, Historia 11, Imperium, 1, Historia, İstanbul, 2019].
[26] Ammianus Marcellinus, **Res Gestae**, XIV.2.14; XIV.2.15-20; XIV.8.1.
[27] Ammianus Marcellinus, **Res Gestae**, XIX.13.1-2.
[28] St. Jerome, A117: https://topostext.org/work/530#A117
[29] St. Jerome, A359: https://topostext.org/work/530#A117

Eutropius, Breviarium Historiae Romanae (MS 4. yy.)

Roma'nın kuruluşundan MS 364'e kadar Roma tarihini anlatan eserinde Eutropius[30] Traianus'un Persia'dan dönüşte, Isauria'daki Seleukeia'da 63 yaşında diyareden öldüğünü ve burada gömüldüğünü not eder.

Egeria, Itinerarium Egeriae (MS 4. yy.)

İlk Hristiyan kadın hacılardan biri olan Egeria'nın (Etheria) eseri 19. yy.'da bazı bölümleri eksik olarak ele geçmiştir. MS 381-384 yılları arasında Hierosolyma (Kudüs), Mısır, Suriye, Palestina, Antiokheia, Edessa, Tarsos, Isauria ve İstanbul'daki Hristiyan dünyası için kutsal yerleri ziyaret ettiği anlaşılmaktadır[31]. Egeria, 384 yılı Mayıs ayında Kilikia ve Isauria'ya gelmiştir. Tarsos (Seleukeia'ya üç gün uzaklıkta), Pompeioupolis ve ardından Korykos'a gelmiş, buradan Seleukeia'ya varmıştır[32]. Tarsos'tan Konstantinopolis'e dönüş yolculuğunda geldiği Seleukeia'da, Azize Thekla Kilisesi'ni ziyaret ettiğini ve iki gün kaldığını aktarır. Önce, kentin içindeki oldukça güzel bulduğunu belirttiği kiliseyi ziyaret etmiş; sonra, asıl görmek istediği, kentten 1500 adım uzaklıktaki Azize Thekla Kilisesi'ne gitmiştir; çok sayıdaki erkek ve kadın keşişin odaları dışında önemli bir şey olmadığını not eder. Kilise ve kutsal alanın, Isaurialı eşkıyalardan korunmak için bir surla çevrelendiğini aktarır[33].

Notitia Dignitatum[34] (MS yak. 4. yy.)

Notitia Dignitatum[35], Roma İmparatorluğu'nun doğu ve batısındaki askeri ve idari yapılanmaları, saray ve eyaletlerde bulunan resmî görevler (officium) hakkında bilgi veren resmî bir imparatorluk dokümanıdır. Kaynakta belirtildiğine göre MS 363 yılında, Seleukeia yakınındaki bölgeye yerleştirilen Legio I: Isauria sagittaria (=okçu birlik) ve 382'de yerleştirilen Legio II bölgenin önemine işaret eder.

[30] Eutropius, **Breviarium Historiae Romanae**, 8.5 [Eserin Türkçe çevirisi: Eutropius, Breviarium Historiae Romanae, Roma Tarihinin Özeti, Lat.'den çev. Ç. Menzilcioğlu, İstanbul, Kabalcı Yayınevi, 2007].
[31] Pilgrimage of Etheria, böl. 42.
[32] Metnin çevirisi için bkz. Canevello, 2004: s. 263; I. Kitap, XXIII. 1-6)= Itinerarium Egeriae, s. 113.
[33] Pilgrimage of Etheria: böl. 43.
[34] Eser adını **"Notitia dignitatum continet omnium tam civilium quam militarium dignitatum utriusque imperii occidentis orientisque"** ile başlayan metinden almıştır.
[35] Fairley, 1900.

Prokopios, Gizli Tarih (MS 500-565)

Eserinde Kilikia Bölgesi'ndeki depremin Seleukeia'nın da dahil olduğu Kilikia'yı yerle bir ettiğini belirtir[36]. Bu bilgi önemli mimari yapıların günümüze ulaşmayışının da önemli nedenlerinden biri olmalıdır.

Hierokles, Synekdemos[37] (MS 6. yy.)

Bizans İmparatorluğu'nun Iustinianus Dönemi idari bölümleri ile her birinin kent listelerini kapsayan Synekdemos, Isauria Eparkhos'luğunun metropolisi Seleukeia ve ona bağlı 23 kenti not etmektedir.

Stephanos Byzantios, Ethnika (MS yak. 500)

MS 6. yy.'da yaşamış ve Ethnika isimli bir coğrafya sözlüğünün yazarı olan Stephanos Byzantinos, Antik Dönem coğrafyası ile bilgi veren önemli yazarlardan biridir. Eseri günümüze tam olarak ulaşmamış olsa da Hermolaus isimli bir başka yazar tarafından hazırlanmış bir özeti mevcuttur. Yazar, Dağlık/Trakheia Kilikia'nın bir kenti olan Seleukeia'nın, Aleksandros (Polyhistor)'un da bahsettiği gibi adını Seleukos Nikator'dan aldığını, daha önce Olbia ve Hyria olarak adlandırıldığını; Hyria'da yaşayanların Hyrialılar, Olbia'da yaşayanların Olbialılar, Seleukeia'da yaşayanların Seleukeialılar olarak bilindiğini ve buranın Seleukos'tan dolayı Seleukis, Seleukenos ve Selekeus olarak adlandırıldığını not eder[38].

Zosimos, Historia Nova (MS yak. 515)

Zosimos[39], Palmyra kentinden söz ederken, Seleukeia'da Apollon'a (burada Sarpedonios olarak adlandırılan) ait bir tapınaktaki kehanetten söz eder. Bu tanrının kenti istila eden çekirgeleri ortadan kaldırmak için Seleuciades denen kuşları gönderdiğini ve kuşların kısa sürede çekirgeleri yediklerini ve böylece insanları kurtardığını belirtir. Palmyralılar'ın bu kehanet merkezine imparatorluklarının doğusunu kazanıp kazanmayacakları sorduklarında onları cevapladığını

[36] Prokopius, Bizans'ın Gizli Tarihi, Çev. O. Duru, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Genel Yayın: 531 Tarih Dizisi: 36 (2001) İstanbul, s. 118 [=Procopius, **De Aedificiis**, Pars II, Vol. III, XVII, 15, Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, ed. B.G. Niebuhrii C. F., Bonnae, Weber, 1838, s. 111]; söz konusu deprem için Malalas ve Theophanes de bilgi vermektedir: The Chronicle of John Malalas. Melbourne: Australian Association for Byzantine Studies, 1986: s. 442-43; Theophanes The Chronicle of Theophanes Confessor: Byzantine and Near Eastern History, AD 284-813. Oxford: Clarendon Press, 1997: 178.

[37] Hierokles, **Synekdemos**, 708.

[38] Stephanos Byzantios, **Ethnika**, S560.3: Eski Yunanca'dan İngilizce'ye çeviri için J. Nollé'ye teşekkür ediyorum.

[39] Zosimus, **Historia Nova**, I.57 (https://topostext.org/work/740).

aktarır. Bu durum geç dönemde bile Sarpedonius kültünün hatıralarda yer aldığını göstermesi bakımından önemlidir.

Konstantinos Porphyrogennetos, De Thematibus[40] (MS 10. yy.)

MS 913-959 yılları arasında hüküm süren Bizans İmparatoru Konstantinos Porphyrogennetos, Thematibus adlı eserinin XIII. Kitabında Seleukeia Theması'nı (Thema Seleukeias) anlatır: Seleukeia'nın Seleukos Nikator tarafından kurulduğunu belirtir. Kente bağlı on kaleyi, Germanikopolis, Titiopolis, Dometioupolis, Zeneoupolis, Neapolis, Klaudiopolis, Eirenepolis, Kaisareia (Diokaisareia), Lauksados (Lavza) ve Dalisandros'u not etmektedir[41].

1.2. Seyyahlar ve İlk Araştırmalar

Bu bölümde Seleukeia ile bilgi veren seyyahların ve erken dönemde ayrıntılı araştırmalar yapan araştırmacıların çalışmaları kronolojik olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda 15. yy.'dan 20. yy.'a kadar araştırma tarihi ve kent ile ilgili bilgi veren modern literatüre değinilecektir.

15. yy.'ın üçüncü çeyreğinde Venedik Elçisi J. Barbaro[42] (1474-1478) en erken bilgi veren seyyahlar içinde anılabilir. Kente geldiğinde kent, Karamanoğlu İshak Bey'in hakimiyetinde idi ve yolcuğuna Silifke limanından devam etmiştir. Barbaro, kentin içinden akan Göksu Irmağı ve dağın eteğindeki ve Verona'daki tiyatroya benzettiği iyi durumdaki tiyatrosundan söz eder. Tepeye çıkarken göze çarpan birçok tak (tek parça sütunlar) olduğundan ve oldukça iyi tahkim edilmiş kalesini nispeten ayrıntılı not eder[43].

16. yy.'da yaşamış Pîrî Reis[44], kıyıdan 7 mil içeride olan Silifke Kalesi'nin sağlam ve bakımlı olduğundan söz eder. Kalenin karşısındaki Silifke burnunun 6 mil mesafesinde olduğunu kaydeder. Şöyle devam eder: "Hristiyanlar bu burna Ponta Dilagaşa derler. Ünlü bir burundur. Fakat eğer Kıbrıs Adası'ndan Karaman kıyılarına gelmek isteseler, Silifke'den sonra gelen Karaman Dağları çok yüksek dağlardır. Bu dağın batı tarafında sona erdiği yerde, Ponta Dilagaşa görünür. Ancak Ak Liman tarafları açıktır... Ponta Dilagaşa, Kahpe Burnu anlamına gelir. Bu burun kıbleye karşı ince ve alçak kumlu bir burundur (İnce Burun). Ayrıca ucu da sığdır. Bu

[40] Constantine VII Porphyrogenitus, **De thematibus et de administrando imperio**, XIII.
[41] Tekindağ, 1971: s. 143.
[42] Barbaro, 1873: s. 45.
[43] Bkz. Böl. 4.2.9. Kale.
[44] Pîrî Reis, s. 318.

burundan 6 mil kadar karayel tarafından Aya Todora (Taşucu) denilen boş bir liman vardır. Bu limana Türkler Ak Liman derler. O limanın ağzından dışarıda, Aya Todora'nın harap bir kalesi vardır. Bu kalenin lodos tarafında da keşişlemeye karşı bir ırmak akar. Bu ırmağı batı tarafından dolaşınca Dana Adası denilen bir ada vardır...". Kitab-ı Bahriye'de Silifke kıyılarının bir haritası da yer alır (Har. 2).

Pîrî Reis'in kitabı dışında kentin, portolan[45] haritalarındaki varlığına da dikkat çekmek gerekir. Örneğin 14. yy.'a tarihlenen Carte Pisane'de Salefo olarak görülebilmektedir[46] (Har. 3).

Tarih, coğrafya, bibliyografya ve biyografi alanlarında çalışmalar yapmış Türk-Osmanlı aydını Kâtip Çelebi[47] (1609-1657), Moğollardan kaçıp Ermenek civarına yerleşen bir kısım Türklerin reisinin oğlu Nur Sufi'nin Karaman Silifke panayırı sırasında kâfire haraç vermeme çağrısı yaparak kaleyi fethettiğini kaydeder. Kale'nin kuzeydoğusundaki kısma hâlâ Varsak Dağı denildiğini kaydeder.

Kentten bahseden gezginlerden biri de Evliya Çelebi'dir[48] (1611-1685). Seyahatnamesinde eski zamanlarda Takyanus (Diocletianus?) yapısı olan Silifke'nin Kıbrıs Adası'na hakim Venediklilerin hakimiyetinde olduğunu, 879 yılında Serdar Gedik Ahmed Paşa eliyle Sultan Bayezid Dönemi'nde fethedildiğini ancak Kıbrıslıların da zaman zaman hakimiyet kurduğunu kaydeder. Döneminde Silifke, Adana Eyaleti'ne bağlı bir sancak paşası tarafından yönetilmekte idi. Evliya Çelebi'nin "300 pâyesi ile şerif kadılıktır ve nahiyesi 70 adet asi köylerdir." Diyerek Mostarlı Mustafa Paşa'nın suhte eşkıyaları dağlarda ele geçirip itaat ettirmesiyle iki kat vergi aldığını not etmesi kentin toplumsal yapısının Antik Dönem'den çok farklı olmadığını göstermesi bakımından kayda değerdir. Çelebi, Silifke Kalesi'nin Kara Henk Belinde aynı isimli yüksek dağın tepesinde olduğunu aktarır ve buradaki Kara Henk Türbesi'ni ve Şeyh Musa Tekkesi'ni de ziyaret etmiştir. Çelebi mimari yapılarla ilgili şunları kaydeder: "1 hamamı, 2 hanı ve 50 kadar dükkanı var. Mahkemesi köprü başındadır. Ona yakın Paşa Sarayı suyun kenarında ve bütün varoş haraba yüz tutmuş, bağ ve bahçeleri içinde nice bin kemer, han ve imaret kalıntıları var, Takyanus

[45] Portolan haritaları, 14. ve 15. yy.'larda Avrupa'da kullanılan, kıyılar ve limanlara dair bilgiler içeren el yazması denizcilik haritalarıydı ve bu haritalar 17. yy. ile yerini daha detaylı haritalara bırakmıştır. Kentin bu dönemlerde varlığını göstermesi açısından önemlidir: Özgen v.d., 1994: s. 19 vd.
[46] Ayrıca Liber de existencia riveriarum'da Celeph, Lo compasso da navigare ve Cortona chart'de Salefo olarak kayıt edilmiştir, http://www.maphistory.info/CartePisaneTEXT.html
[47] Kâtip Çelebi, s. 613-615.
[48] Evliya Çelebi, IX. Kitap, s. 183 vd.

zamanında büyük şehir imiş ki anlatılmaz ... Bu şehrin köprüsü Takyanus yapısıdır, 17 gözdür derler, büyük bir köprüdür. Meşhur bir köprüdür...". Evliya Çelebi, Akliman Kalesi'ni anlattığı bölümde Silifke halkının Akliman'a muhtaç olduğunu, zira bütün mallarını burada sattıklarını not etmesi de önemlidir.

19. yy.'da Anadolu'ya gelen seyyah, arkeolog, mimar, haritacı gibi araştırmacılarla kentin tarihine dair gezginlerin araştırmaları sonucunda yayımladıkları eserleri ile kentin araştırma tarihi daha bilimsel bir boyut kazanır. Bunlar arasında önemli ve öncelikli olanlardan kronolojik olarak kısaca bahsedilecektir:

1807 yılında yayımlanan eserinde G.-A. Olivier[49], Silifke'den geçmiştir, kentle ilgili Antiokhos ile Romalılar arasında antlaşmadan söz eder.

1816 yılında eserini yayımlayan Corancez[50], Seleukeia'dan (Selefki olarak) söz eder ve antik Seleukeia'nın Kalykadnos Irmağı'nın ağzından çok uzakta olmayan konumuna değinir. Sahilde kalıntılar ve kulübeler gördüğünü aktarır; limanın gezginler, Kıbrıs Adası'nın dışındaki Tatarlar, Konstantinopolis'e gitmek isteyenler tarafından uğrak yeri olarak ziyaret edildiğini aktarır.

Kenti ziyaret eden araştırmacılardan biri de P. Trémaux'dur[51]. Seleukeia'dan dört adet görsel günümüze ulaşmıştır ve bunlar kentin arkeolojisine önemli katkı sağlarlar. Bugün kalıntıları görülemeyen stadion'un ayrıntılı bir planı (Res. 1); mezar yapılarından kaleye bakışı (Res. 2); bir köy yakınındaki mezarları (Res. 3), kent merkezinde kiliseye dönüştürülen tapınağı (Res. 5) günümüze taşıması ile son derece önemlidir[52].

F. Beaufort[53], Silifke'yi limandan izlemiş ve incelemek üzere kente subaylarını göndermiştir. Denizden dokuz mil uzaktaki kentin kalıntılarının görülebildiğinden söz etmiştir. Kentte not ettiği yapılar ırmak üzerindeki altı gözlü köprüsü, bir tepenin yamacına oyulmuş güneydoğuya bakan tiyatronun kalıntıları, onun önünde portikoları, daha ileride kiliseye

[49] Olivier, 1807: s. 379.
[50] Corancez, 1816: s. 247.
[51] Trémaux, 1858.
[52] Esere online olarak ulaşılmış olup, pl. 4 bulunmamaktadır, eksik belki orijinal kopyada atlanmış bir numaradan ya da orijinali taranan eserden kaybolan bir sayfa olabilir:
bkz. https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/tremaux1858/0001/thumbs
[53] Beaufort, 1818: s. 219, 220, 224, 229, 244, 250 ve 291.

dönüştürülmüş Korinth düzeninde bir tapınağı, tiyatronun güneyine doğru nekropol alanının yanı sıra sarnıç ile kalesidir. Beaufort'un subayları birkaç yazıtı kopyalamışlardır. 1811-1812 yıllarında ve 1843-1814 bölgeyi ziyaret eden Beaufort, kıyıda gördüğü antik kalıntıların ise Holmoi kentine ait olabileceğini belirtmiştir[54].

Askeri görevli, topograf ve yazar, W. M. Leake[55] (Royal Society'den) kitabında Seleukeia'ya değinir, liman ve Zepyrium ile olan bağlantısına dikkat çeker.

P. Le Bas ve W. H. Waddington [LBW][56], 1830'lardan sonra Seleukeia'da araştırmalar yapmış ve hatırı sayılır miktarda yazıtı kayda geçirmişlerdir.

A. de Laborde[57], kalıntılardan görkemli bir kent olduğunu düşündüğü Silifke'nin topografik yapısı yanı sıra köprüsünden ve tepenin yamacına serpilmiş bazı yapı kalıntılarından, mezarlardan ve sarnıçtan söz eder. Kayaya oyulmuş mezarların (Res. 5) yanı sıra bazilika (Res. 6), stadion ve kaleyi (Res. 7) gösteren iki gravür ile kent merkezini içeren bir planı da (Res. 8) eseriyle bugüne ulaştırmıştır.

V. Langlois, 1852-53 yıllarında Louis Napoleon'un emriyle çıktığı araştırma gezilerini iki kapsayan iki eserinde, Kilikia araştırmaları kapsamında Seleukeia'ya değinmiştir. Kentin tarihçesi, tarihi coğrafyası yanı sıra mimari yapılarından söz etmiş (Res. 9), tapınağın bir çizimini yapmış (Res. 10) ve bazı yazıtlarını kopyalamıştır. Ayrıca bir makale de yayınlanmıştır[58]. Langlois ayrıca Strabon'u referans vererek kehanet merkezi ile bilinen Sarpedon Burnu'nu anar.

P. de Tchihatcheff[59], 1854 yılında Seleukeia'yı ziyaret etmiş olup kısaca köprüden ve çevresindeki sütunlar ve antik kalıntı parçaları gördüğünden söz etmektedir. Kente Ermenek üzerinden gelip Holmoi yönünde devam etmiş olup bölgenin zorlu ulaşımını not etmesi bakımından kayda değerdir.

[54] Beaufort, 1818: s. 211 vd.
[55] Leake, 1824: s. 210-11.
[56] Le Bas – Waddington [= LBW], 1972.
[57] Laborde, 1838: s. 129 vd.
[58] Langlois, 1854; Langlois, 1859: s. 748-754, pl. 352-353; Langlois, 1861.
[59] Tchihatcheff, 1853 ve 1854: s. 49-143, 119-121.

Ch. Texier[60], Seleukeia kenti kurulduğunda güneyindeki Holmoi halkının kentlerini terk ederek buraya geldiği bilgisini aktarır. Yerli halk tarafından Viranşehir olarak anılan bu kentin limanının Ağa Limanı adıyla ünlü limanın Silifke'nin iskelesi olduğunu, müstahkem bir kalesi ile bunun etrafında birkaç ev bulunduğunu; Seleukeia'nın, bu limanın 120 stadia yani 22 km. Kuzeyinde Göksu Çayı üzerinde kurulduğunu not eder. "Irmaktan altı gözlü bir köprü ile geçilir ve diğer Seleukeia'lardan Trachaea yani dağlık unvanıyla ayırt edilirdi", diye devam eder. Texier, kentin kalıntılarının tanınamaz durumda olduğundan yalnızca tümünün Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenebileceğini belirtir: "Tepedeki kale, 11. yüzyıldan daha eski değildir ve bir Bizans eseridir; içi yıkık evlerle doludur. Dağın yamacında, bir tiyatro harabesiyle, çok sayıda kemer altı enkazı ve eski enkaz ile yapılmış Bizans tarzı bir kilise harabesi görülür. En önemli eser, dağa oyulmuş ve içine merdivenle inilir bir sarnıçtır. Mezarlığı hep dağa taşa oyulmuş birçok lahitleri ve mezarları içerir; fakat hiçbirinde dikkat çekici bir durum yoktur" [61].

E. John Davis[62], bölgedeki en iyi ormanların Anamur ve Silifke arasında olduğundan söz eder. Davis, Seleukeia'ya daha çok 1080 yılında kurulan Küçük Ermeni Krallığı'ndan bahsederken, 1189'da Frederic Barbarossa'nın ırmakta boğulması ve Haçlı Seferleri yanı sıra bölgenin Roma İmparatorluk Dönemi tarihine de değinir.

W. M. Ramsay[63], Anadolu'nun tarihi coğrafyasını ele aldığı eserinde Seleukeia'nın yol ağına ve Seleukeia Theması'na değinir[64]. Kentin Tiberius Dönemi'nde sikke darbı olduğunu belirtse de çalışmamızda bunun doğrulayacak bir veriye ulaşamadığımızı not etmek gerekir[65].

1892 yılında kente gelen R. Heberdey ve A. Wilhelm[66] kent ile ilgili en kapsamlı bilgi veren araştırmacılar arasındadır. Kentin başlıca yapılarından söz etmiş ve hatırı sayılır miktarda yazıtın transkripsiyonu yapmışlardır. Kısa bir tarihçenin yanı sıra daha önce gelen seyyahların çalışmalarını da değerlendirmiş Azize Thekla ve Meryemlik'teki yapılardan söz etmiştir.

[60] Texier, 1862: s. 478 ve s. 725-26.
[61] Texier, 1862: s. 479.
[62] Davis, 1879.
[63] Ramsay, 1890.
[64] Ramsay, 1890: s. 396-97, 404.
[65] Ramsay, 1890: s. 413 vd.
[66] Heberdey – Wilhelm, 1896.

Son olarak ağırlıklı olarak coğrafyaya değinse de Alishan not edilebilir. Araştırmacı kentin fiziki coğrafyası yanı sıra tarihine değinir ve daha önce kenti ziyaret eden araştırmacıların da gözlemlerini ve görselleri kaydeder[67].

1.3. Modern Araştırmalar

20. yy.'ın ortalarına doğru artık daha bilimsel araştırmalar hız kazanmış ve Seleukeia ile ilgili detaylı bilgiler veren bilimsel çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışmalar monografilerin yanı sıra çeşitli süreli yayınlarda da yer almıştır.

J. Keil ve A. Wilhelm[68] 1914 yılında bölgede yaptıkları araştırmalar çerçevesinde kentte gelmiş (Res. 11), yayınlarında ağırlıklı olarak yazıtlara değinmişler ve kentin planını yayımlamışlardır (Res. 12). J. Keil ve A. Wilhelm[69] bir diğer eserlerinde de Seleukeia ve civarında yaptıkları araştırmaları detaylı bir şekilde yayımlamışlardır.

Kent ile ilgili A. M. Mansel'in bir kılavuz kitap[70] niteliğindeki çalışması, Tekindağ'ın[71] kapsamlı bir makalesi yanı sıra yerel tarihçiler tarafından birkaç rehber kitap da yayımlanmıştır[72]. S. Eyice'nin kent ve çevresinde Bizans Dönemi eserlerini kapsayan makaleleri çeşitli dergilerde yayımlanmıştır[73].

Paulys Realancyclopaedie'de, W. Ruge[74] "Seleukeia (Kilikien)", maddesini kaleme almıştır. F. Hild ve H. Hellenkemper[75] TIB serisinde kentin özet bir tarihini vermekte ve ağırlıklı olarak Bizans Dönemi ve yapılara değinmişlerdir; araştırmacılar ayrıca Kilikia Bölgesi ile ilgili bir kitap daha yayımlamıştır[76].

[67] Alishan, 1899.
[68] Keil – Wilhelm, 1915: s. 6-60.
[69] Keil – Wilhelm, 1931.
[70] Mansel, 1943.
[71] Tekindağ, 1971: s. 141-152.
[72] Yerel tarihçiler tarafından yapılan bu yayınlar: Taşkıran, 1993; Taşkıran, 2009; Yund, 1966; Aslan, (t.y.).
[73] Eyice, 1976; 1976-1977; 1978a; 1978b; 1978c; 1980a; 1980b; 1981a; 1981b; 1981c; 1988; 1990.
[74] Ruge, 1921: s. 1203 vd.
[75] Hild – Hellenkemper, 1990.
[76] Hellenkemper – Hild, 1986.

Kentin Eskiçağ tarihindeki yeri ile ilgili en temel kaynaklar arasında Erzen[77] ve Magie[78] olmakla birlikte Jones[79], Mitford[80] ve Bean ve Mitford'un "Journeys in Rough Cilicia" [81] başlıklı çalışmaları önemlidir. 1962-1968 yılları arasında bölgede araştırma yapan Bean ve Mitford, daha sonra Seleukeia'da Cumhuriyet İlkokulu ve Müze bahçesinden birkaç yazıtı yayımlamışlardır[82]. Seleukos kolonileri üzerine çalışan Cohen[83] de not edilmesi gereken bir araştırmacıdır.

Epigrafi alanında çalışmalara bakıldığında Paribeni ve Romanelli[84] ile Dagron ve Feissel[85] tarafından yapılan çalışmalar not edilmelidir. Özellikle 1987'de Belleten'de yayımlanan bir makalede Silifke Müzesi'nde yer alan yazıtlar değerlendirilmiştir[86]. Ayrıca, D. Feissel[87], "Nouvelles inscriptions de cilicie et d'antiochene: rapport preliminaire sur une mission (Juin 1988)" makalesi de not edilmelidir. Epigrafik açıdan şüphesiz en önemli ve kapsamlı kaynak Hagel ve Tomaschitz tarafından 1998'de yayımlanan kitaplarıdır. Heberdey ve Wilhelm, seyyahlar bölümünde not edilmiş olsa da epigrafi ile ilgili önemli kaynaklardan biri olduğu tekrar not düşülmelidir[88].

Numismatik bölümüne kaynaklık eden başlıca kaynakları özetleyecek olursak kentin hatırı sayılır sayıda sikkesini içeren ilk olarak British Museum kataloglarını (BMC) anmak gerekir[89]. Yine SNG (Sylloge Nummorum Graecorum) katalogları en temel kaynaklarımızdan olmuştur[90].

B.V. Head'in[91], Historia Nummorum adlı yayını kentin sikkelerini tarihlendirmesi açısından önemlidir. F. Imhoof-Blumer'in iki önemli yayınında da Seleukeia sikkelerine değinilmektedir[92]. Mionnet, kataloglarında Seleukeia sikkelerine yer vermiştir, ancak bu yayın

[77] Erzen, 1940.
[78] Magie, 2000.
[79] Jones, 1971: s. 195, 198, 200, 207, 210, 213-214.
[80] Mitford – Andrews, 1980.
[81] Bean – Mitford, 1962: s. 185-217; Bean – Mitford, 1965; Bean – Mitford 1970.
[82] Bean – Mitford, 1970: s. 196-198, nr. 216-219.
[83] Cohen, 1978 ve Cohen, 1995.
[84] Paribeni – Romanelli, 1914: s. 5-274, Seleukeia: s. 100-103.
[85] Dagron – Feissel, 1987.
[86] Dagron – Marcillet-Jaubert, 1978.
[87] Anatolia Antiqua I, 1991, 51-57, (ayrıca bu yayında Türkçesi için bkz. Kilikya Yazıtları, s. 331).
[88] Heberdey – Wilhelm, 1896.
[89] BMC Lycaonia.
[90] Çok sayıdaki cildinden yararlandığımız bu kataloglar kaynakçada da yer aldığından burada her bir cilt anılmamıştır. Ayrıca seri çalışmalarını online olarak yayımlamaktadır. Bkz. http://www.sylloge-nummorum-graecorum.org/
[91] Head, 1887 ve Head, 1911.
[92] Imhoof-Blumer, 1972 ve Imhoof-Blumer, 1974.

çalışmamıza önemli bir katkı sunmamıştır. Sikkelerin fotoğraflarının olmayışı nedeniyle bazı gruplardaki ayrıntı tanımlamaları yapmak için katalog yeterli olmamıştır. Bu nedenle çalışmamızın sonunda dahil ettiğimiz sikkeler, eğer hangi gruba ait oldukları anlaşılmıyorsa Mionnet eklenmemiştir.

Seleukeia'nın bronz sikkeleri ile ilgili değerlendirme için en önemli kaynağımız H. Nicolet[93] olmuştur. Araştırmacı ayrıca RN'de yayımlanmış bir makalesinde de az sayıda Seleukeia sikkesini kaydeder[94].

A. Houghton, Seleukeia'da basılan Seleukos sikkeleri ile önemli kaynaklarımızdan birini oluşturur. Seleucid Coins[95] başlığıyla yayımlanmaya devam eden seri dışında Seleukeia'da basılan Seleukos sikkelerine değinen makale de yayımlamıştır[96].

Günümüzdeki çalışmalara geldiğimizde; M. H. Sayar'ın bölgede uzun zamandır hem epigrafya hem de tarihi coğrafya araştırmaları kapsamında önemli çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bu çalışmalar büyük çoğunlukta Araştırma Sonuçları Toplantısı'nda yayımlanmış olup burada hepsine tek tek değinilmeyecek olup metinde yeri geldikçe not edilecektir. H. Şahin[97], bölgedeki meslekleri konu alan doktora tezine Seleukeia'yı da dahil etmiştir ve uzun yıllardır kent ve çevresinde yüzey araştırmalarına devam etmektedir. S. Durugönül ve Mersin Üniversitesi Arkeoloji Bölümü üyeleri de bölgede uzun yıllardır çalışmalar yapmaktadır ve en önemli çalışmalarından biri Silifke Müzesi'ndeki heykeltraşlık eserlerini kapsayan yayındır[98]. Silifke Kalesi'nde 2010 yılında başlanan kazı çalışmalarının raporları yanı sıra buluntuları ve yerleşim dokusu da yayımlanmıştır[99]. Özellikle Boğsak Adası'nda araştırma yapan G. Varinlioğlu[100] ise kent ve çevresinin Geç Antik Dönem'ine ilişkin önemli bilgiler verir.

Seleukeia, yüksek lisans tezi olarak da çalışılmıştır: Bunlar arasında A. Çalık'ın Silifke Müzesi'ndeki heykeltıraşlık eserlerini[101], A. Merzeci'nin Roma İmparatorluk Dönemi Seleukeia

[93] Nicolet, 1971: s. 26-37, pl. 3.
[94] Nicolet, 1979: s. 287-288.
[95] SC.
[96] Houghton, 1989: s. 77-98.
[97] Şahin, 2003.
[98] Durugönül, 2013.
[99] Aykaç – Boran, 2021; Aykaç, 2021.
[100] Varinlioğlu, 2013: s. 199-209.
[101] Çalık, 1990.

sikkelerini[102], M. Özyıldırım'ın, 359 yılı Seleukeia konsili kararlarını[103], I. Polat'ın, Silifke Aya Tekla Bazilikası Sarnıcı restorasyon projesini[104], H. Yılmazer'in, Alabastronların form gelişimini[105], O. Özdemir, Dağlık Kilikia'da Antik Dönem'de kent-khora ilişkisi: Seleukeia Kalykadnos örneği[106], A. Bakar, Seleuceia ad Calycadnum: arkeolojik veriler ve yerleşim tarihi[107] ve bunlar dışında bölge coğrafyasını konu alan yüksek lisans tez çalışmaları sayılabilir.

[102] Merzeci, 1999.
[103] Özyıldırım, 2006.
[104] Polat, 2004.
[105] Yılmazer, 1990.
[106] Özdemir, 2017.
[107] Bakar, 2015.

İKİNCİ BÖLÜM

TARİHİ COĞRAFYA

2.1. Kentin Adı ve Kuruluşu

Seleukeia, adını İskender'in ardıllarından ve aynı isimle anılan krallığın kurucusu Seleukos Nikator'dan almaktadır. Aynı isimle kurulan diğer Seleukeia'lardan ayırmak için Kalykadnos kıyısındaki Seleukeia (Σελεύκεια ἐν τῷ Καλυκάδνῳ) olarak bilinmekteydi[108]. Kentin adı Latince kaynaklarda Seleucia ad Calycadnum olarak görülür. Plinius kentin adını "Seleuceia supra amnem Calycadnum, Tracheotis cognomine" olarak not etmektedir[109]. Tracheotis yan ismi ile bulunduğu Dağlık Kilikia bölgesine atıf yapılmakta ve diğer Seleukeia'lardan ayrılmaktaydı[110]. Adını biraz değişimle bugüne kadar koruyan kent/yerleşim tarih boyunca çeşitli kaynaklarda Seleukeia, Seleucia, Silawkya, Salaqiya, Salaph, Seleph, Salef/Salefo, Selefke, Salukiyye, Salükiyah, Selephii, Saleffium, Saleffo ve İçel[111] (İç İl) isimleri ile anılmıştır[112]. Osmanlı tahrir defterlerinde Senk Silifke adıyla da görülmektedir[113].

Büyük İskender, Hellen kentlerini Perslere karşı çıktığı seferde MÖ 334 yılında Çanakkale Boğazı'ndan Anadolu'ya geçmiştir. İskender'in ele geçirdiği topraklarda hakimiyetini güçlendirmek ve Hellen kültürünü yerleştirmek amacıyla yeni kentler kurduğu bilinmektedir[114]. Plutarkhos, onun yetmişin üzerinde kent kurduğunu aktarmakta ise de bu sayının daha az olduğu tahmin edilmektedir. Büyük İskender'in ardıllarından Seleukoslar da Hellen-Makedon yerleşimcileri hakimiyetlerindeki bölgelerde kurdukları kentlere yerleştirme politikasını sürdürmüşlerdir[115]. Appianus, Seleukos'un babasına izafeten 16 Antiokheia, annesine 5 Laodikeia, kendisi için 9 Seleukeia ve eşlerinden Apameia adına 3 ve Stratonikeia adına bir kent kurduğunu kaydeder[116].

---

[108] Delphi'de bulunan bir yazıtta kentin adı görünmektedir: ἐν Ϛ[ε]λ[ευ]κε[ία]ι τῆ[ι] ἐπὶ [Καλυ-] κά̣[δ]νου…, SEG 2: 350.
[109] Plinius, **Naturalis Historiae**, V.93.
[110] Σελεύκεια, πόλις ἐπὶ Κιλικίᾳ τραχεῖα λεγομένη, Stephanos Byzantios, **Ethnika**, S560.3.
[111] Osmanlı Dönemi'nde ve 1933'e kadar İç İl adıyla idari birimin merkezi olmuştur, Nişanyan, 2020: s. 738.
[112] Hellenkemper – Hild, 1986: s. 402.
[113] Tekindağ, 1971: s. 141.
[114] Jones, 1940: s. 4 vdd.; Rostovzeff, 1986: s. 472 vd.
[115] Cohen, I. Seleukos Nikator, I. Antiokhos Soter, II. Antiokhos Theos, III. Antiokhos ve IV. Antiokhos Epiphanes'i kent kurucular olarak not eder, Cohen, 1978: s. 11.
[116] Appianus, **Syriake,** 57.

Seleukosların kurduğu kentlerin sayısı net olarak tespit edilememekle birlikte[117], Tcherikover, Seleukos'un 19, I. Antiokhos'un 16 ve geri kalanların bunlardan hangisi tarafından kurulduğunun tespit edilemediğini ve IV. Antiokhos'un 15'ini kurduğunu belirtir[118]. Jones, I. Seleukos'un 16 Antiokheia, 9 Seleukeia, 6 Laodikeia, 3 Apameia ve 1 Stranokeia kurduğunu belirtir. Bu kadar çok sayıdaki şehrin ancak az sayıda yerleşeninin dışardan gelebilmiş olduğunu not eder[119].

Cohen, MÖ 100 yılında Anadolu ve Asya'da 25'in üzerinde Antiokheia[120], 8 Apameia, 6 Epiphaneia, 14 Seleukeia[121] ve 9 Laodikeia olduğundan söz eder[122]. Bunlardan Anadolu'daki Seleukeia (Seleucia ad Calycadnum), Seleukeia (Pamphylia – bugün Manavgat, Bucakşeyhler yakınlarında), Seleukeia Sidera (daha sonra Claudioseleucia, Pisidia), Seleukeia (Zeugma), Seleucia ad Maeandrum (Aydın/Tralles) bilinenler arasındadır (Har. 4).

Antik aktarımlar[123], kentin kurucusu I. Seleukos Nikator'un (MÖ 312-281) MÖ 7. yy.'da Hellenlerin Taşucu'nda Holmoi adında kurdukları bilinen koloni kentinin halkının MÖ 4. yy.'da önemini kaybetmiş olması nedeniyle Kalykadnos (Göksu) kıyısındaki geniş ve verimli ovada iskan ettiğini belirtir[124]. Bu durumu Strabon da belirterek kentin metoikismos[125] ile kurulduğunu not eder. Ancak bugün modern kaynaklarda kentin kuruluşunun synoikismos[126] (çevredeki yerleşim/kentlerden gelen halkla) mu yoksa metoikismos mu olduğu ile ilgili tartışmalar

[117] Appianus, **Syriake,** 57'de bu sayının 50'yi aşkın olduğunu belirtse de Cohen bu sayının daha az olması gerektiğini vurgular, Cohen, 1978: s. 11.
[118] Tscherikover, 1927: s. 174-75.
[119] Jones, 1940: s. 7.
[120] Bunlardan yedisi Anadolu'dadır: Antiokheia ad Orontem (Daphne yakınlarında), Antiokheia ad Pisidiam (Yalvaç), Antiokheia ad Maeandrum (Aydın'da), Antiokheia Alabanda, Antiochia ad Cydnum (Tarsos), Antiochia ad Sarum (Adana), Antiochia ad Pyramum (Mallos/Mopsuhestia).
[121] Anadolu dışındaki Seleukeia adıyla kurulan kentler: Seleukeia (Tigris kıyısında; daha sonra Ktesiphon, Bağdat), Seleukeia (Abila, Tell Abill), Seleukeia Piereia (Çevlik, Hatay), Seleukeia (Gaza), Seleukeia (Kızıldeniz'de), Seleukeia (Eulaeus, Susa), Seleukeia (Hedyphon, Kirkuk).
[122] Cohen, 1978: s. 2.
[123] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4, s. 670; Ammianus Marcellinus, **Res Gestae**, XIV.viii.2, Stephanos Byzantios, **Ethnika**, S560.3.
[124] Kentin tarihi her ne kadar Hellenistik Dönem ile başlatılsa da daha erken dönemlerde burada bir yerleşimin varlığı da düşünülmelidir. Gjerstad, bölgede yaptığı araştırmalarda akropolisin eteklerinde Hellenistik Dönem'den önceye tarihlenen seramikler bulduğunu not eder, bkz. Gjerstad, 1934: s. 157.
[125] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4: "εἶθ' Ὅλμοι, ὅπου πρότερον ᾤκουν οἱ νῦν Σελευκεῖς, κτισθείσης δ' ἐπὶ τῷ Καλυκάδνῳ τῆς Σελευκείας ἐκεῖ μετῳκίσθησαν**.** εὐθὺς γάρ ἐστιν ἡ τοῦ Καλυκάδνου ἐκβολὴ κάμψαντι ᾐόνα ποιοῦσαν ἄκραν ἣ καλεῖται Σαρπηδών".
[126] Hellen dünyasında birkaç küçük yerleşimin bir araya getirilerek daha büyük bir yerleşim oluşturulması, bkz. Ehrenberg – Rhodes, 1996: s. 1463.

mevcuttur. V. Tscherikover[127] ve Grainger[128] kentin synoikismos yöntemiyle, F. Hild ve H. Hellenkemper ise ilk etapta Seleukeia'nın "metoikismos" (yani dışarıdan gelen yabancıların kente yerleşmesi) yöntemiyle kurulmuş olduğunu ve daha sonra Holmoi halkının da buraya göç ettirilerek synoikismos ile oluşturulduğunu söylemekte ve bu "metoikismos" ile yeni kurulan Seleukeia'nın avantajlı duruma geçtiğini belirtmektedirler[129]. H. Şahin de Strabon'un aktarımına dayanarak kentin metoikismos ile kurulduğunu not eder[130]. M. H. Sayar, kentin MÖ 296-280 yılları arasında Holmoi ve Olba sakinlerinin getirilmesiyle yani synoikismos ile kentin kurulduğunu not eder[131]. Jones, özelikle kentlerin özellikle Kilikia'da synoikismos ile kurulduğuna değinir; Seleukeia örneğinde Holmoi'den getirilen halk ile kurulması yanında Aphrodisias kenti sakinlerinin de yeni kurulan kente getirilmiş olabileceğine dikkat çeker[132].

Bu konuda Tempesta, antik kaynakların aktardığı gibi Holmoi kentinden gelen Hellenlerin kentin kuruluşuna önemli bir katkı sağladığını belirtir. Nagidos'ta ele geçen bir yazıta[133] göre sadece isminin son kısmı korunmuş olan kısmında, bir Seleukos kralının, muhtemelen I. Seleukos'un 3. yy.'ın başında Nagidos, Mallos ve diğer Hellenlerin katkılarıyla kurulan koloni kentinin Seleukeia olabileceğine işaret eder[134] (Res. 13).

Seleukosların kolonilerini ve koloni kurma süreçlerini inceleyen Cohen, hanedan tarafından kolonilerin kuruluş, yönetim ve işleyişlerini detaylı olarak değerlendirmektedir[135]. Kurulan yeni kentlere çoğu zaman krali hanedan kaynaklı isimler verilmekteydi. Ancak bu kentler ve bazen de yerleşimler her zaman kalıcı olmamıştır. Aradan geçen birkaç kuşak veya yüzyıllar sonrasında Hellenistik kültür yerli nüfusa etki etmemiş ve yerel isimler yeniden ortaya çıkmıştır. Bu kurulan kentlerden bazılarında yerleşimden vazgeçilmişken, araştırmamızın konusu Seleukeia gibi bazı kentler de isimlerini taşıyarak varlığını sürdürmüşler ve oldukça göze çarpan şehirler olarak Hellenistik ve Roma dünyasında gelişmişlerdir. Cohen, Seleukoslar'ın -diğer krallıkların da- koloni kentlerini eski önemli kentler veya onların yakınında kurduklarına; yer seçiminde,

[127] Tscherikower, 1927: s. 39.
[128] Grainger, 2014: s. 115.
[129] Hellenkemper – Hild, 1986: s. 402.
[130] Şahin, 2009a: s. 266.
[131] Sayar, 1999: s. 198; Aydınoğlu, 2008: s. 27-35.
[132] Örneğin, Nagidos Hellenistik Dönem'de tarih sahnesinden kaybolan kentlerden biridir, Jones, 1940: s. 11.
[133] Jones – Russel, 1993: s. 293-304.
[134] Tempesta, 2013: s. 28-29; Nagidos ve Seleukeia sikkeleri üzerinde yaptığımız çalışmada, semboller ve tipler açısından net bir ilişki tespit edemedik.
[135] Cohen, 1978; ayrıca bkz. Rostovzeff, 1986: s. 472 vd.

çevresinde geniş arazilerin bulunmasının önemine değinir. Bu durumun Seleukeia'nın yerinin seçilmesinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Kolonilerin yerleştikleri bölgelerde veya yakınında yerel köyler de bulunmaktaydı. Bu durumda Seleukeia'nın kurulmasından önce de bölgede küçük yerleşimlerin varlığı bilinmektedir.

Seleukos kolonilerinin birçoğu yerel tapınak-devletlerin yakınında kurulmuştur. Buradan kolonilerin bazen tapınak-devletlerinin topraklarını kamulaştırmak için kullanıldığı ve bu devletlerin gücünü sınırladığı düşünülmekte[136] ise de Magie ve Broughton Seleukosların bu tapınakların topraklarını ele geçirdiklerine dair ilgili bir bilgi bulunmadığını not eder. Aksine Seleukosların bu tapınak devletlerine özellikle bölgede tutunmak için daha fazla hürmet gösterdiklerini belirtirler[137]. Bu durum Seleukeia'nın yakınındaki Olba Tapınak Devleti ve Seleukoslar arasındaki ilişkilerde de görülebilmektedir[138].

Kentin kurucusu I. Seleukos'un hayatına bakmak, kentin kuruluş sürecini anlamıza dair bize bazı ip uçları verebilir[139]. İskenderin çocukluk arkadaşı olan Seleukos, MÖ 350 yılının ortalarında doğmuş olup babası bir Makedon soylusu olan Antiokhos, annesi ise Laodikeia'dır[140]. Seleukos, sarayda hem askeri hem de Eski Yunanca bakımından iyi bir eğitim almış, MÖ 326-323 yılları arasında önce Büyük İskender ile tüm savaşlara katılmış ve İskender'in MÖ 323'te ölümünün ardından da diadokhlar arasındaki mücadelede yerini almıştır[141]. Bu mücadeleler sırasında Seleukos'un oldukça başarılı bir politika izlediği görülmektedir. Kentin kuruluşu açısından baktığımızda bölge hakimiyetini ele geçirmesinde de bu durum izlenebilmektedir[142]. Bölgeye hakim olmasından önce Demetrios ile olan ittifakı oldukça önemli olmuştur. Önce Apama

[136] Cohen 1978: s. 21; Aydınoğlu, 2008: s. 33.
[137] Seleukeia'nın yakınlarındaki Olba tapınak-devleti örneğinde bunu teyit etmek mümkündür Cohen, 1978: s. 16, 36, 38; ayrıca Pers satraplıklarındaki benzer durum için, bkz. Rostovzeff, 1986: s. 435-437.
[138] Sınırları daralan Seleukoslar bölgede güçlenmek için imar faaliyetlerine başlarlar. Sadece askeri değil sivil yapılanmaya başlanmış özellikle Olba-Diokaisarea Zeus Olbios Tapınağı idari ve dini merkezin sembolü olmuştur. Durugönül, Olba'nın polisinin Seleukeia olması gerektiği üzerinde durur: Durugönül, 1998: s. 1; Rostovzeff, 1986: s. 439.
[139] Grainger, Seleukos'u ele alan monografik çalışmasında kralın yaşamını şu başlıklarla incelemektedir: Grainger, Seleukos'u MÖ 320-315 yılları arasında satrap ve sürgün olarak değerlendirilir. MÖ 315-312 yılları arasında komutan ve satrap, MÖ 312-308 yılları arasında komutan ve muzaffer, MÖ 308-303 yıllarında fatih ve kral; MÖ 303-298 yılları arasında muzaffer ve hakimiyet kuran, MÖ 298-293 yıllarında diplomat ve yönetici olarak değerlendirir. Seleukos'un MÖ 293-286 yılları diplomasi ve savunma yılları, MÖ 286-281 yıllarındaki muzaffer olarak anılması ve genel olarak Seleukos'un hayatı için bkz. Grainger, 1990.
[140] Grainger 1990: s. 2-3.
[141] Grainger, 1990: s. 7.
[142] Grainger 2014: s. 115.

isimli bir Pers ile evli olan Seleukos'un ikinci eşi Stratonike, Demetrios'un kızıdır. Bu evlilik Lysimakhos ve Ptolemaios'un ittifakına karşı Seleukos ve Demetrios'un ittifakını sağlamlaştırma amacıyla yapılmıştır[143]. Bu sıralarda Demetrios ile Ptolemaios arasındaki savaş devam ediyordu ve Kıbrıs ile Kilikia Demetrios'un kontrolünde olmakla birlikte Demetrios doğuda barışı tesis etmeye çalışıyordu. Demetrios'un karısı Phila -olasılıkla kocası için destek aramak üzere- kardeşi Kassandros'un yanına Makedonia'ya gitmiş ve MÖ 298 yılında dönüşünde kocasına Kassandros'un ölmekte olduğunu ve tahta çıkacak güçlü bir varis olmadığı haberini getirmiştir. Bu durum Demetrios'un Makedonia tahtını ele geçirme planları yapmasına neden olmuştur[144]. Bu amaçla harekete geçen Demetrios, Yunanistan'ın (Hellas) tamamını ve olasılıkla Makedonia'yı ele geçirmiş ve Atina'yı kuşatmıştır. Bu arada Lysimakhos, Ege kıyılarında sefere çıkar ve Hellen kentlerini, Ptolemaios da Kıbrıs ve Salamis Adası'nı ele geçirir. Bu olaylar gerçekleşirken Seleukos'un Kilikia'ya hakim olduğu görülür[145]. Bu hakimiyet için iki farklı senaryo önerilmektedir. Bunlardan birincisi Seleukos'un Demetrios'a Sidon ve Tyre kentlerini istediğini belirten bir mesaj göndermiş olması ve Demetrios'un ret etmesiyle Kilikia'yı zapt etmiş olmasıdır. İkincisi ise zaten Demetrios ile iletişimde olan Seleukos'un Ptolemaios'un Kıbrıs'tan Kilikia'ya geçmesini önlemek üzere bölgeye gelmesidir. Ancak aslında Seleukos'un Kilikia'dan ise Sidon ve Tyre kentlerine sahip olmayı istediği[146] ancak bu mümkün olmayınca Syria hakimiyeti için Kilikia'nın konumundan yararlanmayı amaçladığı düşünülmektedir[147]. Çünkü MÖ 294 yılında Seleukos Kilikia'yı ele geçirdiğinde Syria'da kurduğu bir dizi kentin varlığı bilinmektedir. Bu kentler ve vatandaşları kırsal kesimlere egemendiler ve aynı zamanda bu alanlar kralın mülkiyetinde idi. Alınan vergiler ile Seleukos son derece zenginleşmiş ve büyük bir orduya sahip olabilmiştir. Bu tecrübe ile Seleukos, Kilikia hakimiyetini güçlendirmek için yeni kentler kurma politikasını devam ettirmiştir. Seleukos'un, Seleukeia'nın kurulması için oldukça önemli bir stratejik nokta seçtiği görülmektedir. Kaynakların aktardığı önemini kaybeden Holmoi kentinin vatandaşlarının buraya taşınmasında da politik bir amaç vardır[148]. Seleukeia her ne kadar Dağlık

[143] Grainger 1990: s. 139.
[144] Grainger 1990: s. 142.
[145] Grainger 2014: s. 90.
[146] Grainger 2014: s. 89 vd.
[147] Grainger 1990: s. 143-144.
[148] Seleukos'un geçmişi Kilikia'da yeni kentler kurarken artık yeni politikalar izlemeye sevk etmiştir. Grainger, Seleukos'un yüzünü Hellen ve Makedonlara çevirdiğini not eder. Çünkü uzun yıllar İran, Babylonia ve Syria'da yaşayan bazen sefer düzenleyen bazen de bölgenin hakimi olan Seleukos aslında yerel halk tarafından benimsenmediğini biliyordu. Özellikle yeni kurulan kentlerin gelişimiyle eski ve köklü kentler önemlerini yitirmişlerdi. Kentlere yerleşen Hellen ve Makedonlara verilen ayrıcalıklar -yeni bir kente yerleşmeleri için ancak

Kilikia Bölgesi kentleri arasında olsa da ovalık ve medeni toplulukların yaşadığı alanların son noktası idi. Burada kurulacak bir kent hem kuzeyden gelecek -hala yerel güçlerin hakim olduğu- bir tehdide engel olabilecek hem de onların sivilize olmalarına da etken olabilecek bir konumda idi. Burada yaşayan halk ile çok daha önce Hellen kolonisi olarak kurulan Holmoi halkı da buranın asimile olmasına şüphesiz katkı sağlayacaktı. Ayrıca, Kilikia Bölgesi'nin hakimiyeti Seleukos için MÖ 294 yılında Lysimakhos tarafından ele geçirilen Batı Anadolu'yu ele geçirmek için de önemli idi[149].

Seleukeia'nın ne zaman kurulduğuna dair kesin bir kayıt bugüne değin ele geçmemiştir. Ancak antik aktarımlar birbirleriyle tutarlı şekilde kentin kurucusu olarak Seleukos Nikator'u referans göstermektedir. Bu koşullar altında Seleukos Nikator, Seleukeia'yı MÖ 294-281 yılları arasında kurmuş olmalıdır[150].

Kentin kurulması Seleukos egemenliği için oldukça önemlidir. Çünkü, Apameia Antlaşması'ndan sonra Seleukeia'nın (Silifke) batısındaki Dağlık Kilikia'da gerçek anlamda bir Seleukos hakimiyeti olmamış ve bu nedenle Ptolemaioslar, MÖ 3. yy.'ın ortalarından itibaren, buradaki sahil kentlerine kolaylıkla ayak basabilmişlerdir. Seleukeia (Silifke) kentinin kurulmuş olmasına rağmen Kilikia'nın batısında ve Pamphylia'daki Seleukos hakimiyeti sadece isim olarak kalmış olmakla birlikte bu hakimiyet ile Seleukoslar, hem önemli bir limana hem de iç bölgelere erişim fırsatını ellerinde tutmuşlardır.

2.2. Kentin Coğrafi Konumu ve Fiziksel Yapısı

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Silifke, Mersin iline bağlı bir ilçedir. Silifke ilçesi doğusunda Erdemli, batısında ise Gülnar ve Mut ilçelerine komşudur; kuzeyinde Karaman ili ve güneyinde Akdeniz yer alır (Har. 5). Kent, geniş bir ovaya hakim olup denizden 14 km kadar içeride konumlanmıştır (Har. 6). Silifke ilçe merkezinde yer alan Seleukeia[151], Antik Dönem'de Kilikia

onlara kendi yurtlarından çok daha iyi koşulların sağlanması gerekiyordu- ile zenginleşen yabancılara rağmen yerel halk aynı şekilde ve oldukları yerde yaşamaya devam ediyorlardı. Grainger, 1990: s. 144.

[149] Bu arada Seleukos'un MÖ 293-292 yıllarında oğlu Antiokhos'a krallığın doğu yarısını ve karısı Stratonikeia'yı verdiğini not etmek gerekir. Bu ilginç durum büyük bir tören ile halka ilan edilmiş ve Antiokhos doğuda babasının mirasçısı olarak ilan edilmiştir. Bu durum da yuk. dn.'da belirtildiği gibi Seleukos'un artık yüzünü batıya çevirdiğini göstermektedir.

[150] Durugönül bu tarihi MÖ 296 olarak önerir: Durugönül, 1998: s. 70.

[151] Dağlık Kilikia'nın coğrafyası ile ilgili genel değerlendirme için bkz. Bazin, 1991: s. 242-252.

Bölgesi'nin dağlık olarak bilinen batı yarısında yer almaktaydı (Har. 7). Strabon[152], Kilikia'nın batıda Korakesion (Alanya) doğuda Alexandreia kat'Isson (İskenderun) arasındaki bölgede konumlar. Kilikia Bölgesi'nin doğu yarısı Kilikia Pedias (Ovalık Kilikia) batısı ise Kilikia Trakheia (Dağlık Kilikia) olarak ayrılmakta olup iki bölge arasında Lamos (Limonlu) Irmağı sınır kabul edilmekteydi[153].

Silifke ve çevresindeki yeryüzü şekillerinde en belirgin unsur, alçak ve yüksek platolar, dağlık alanların yanı sıra alüvyonların birikmesi ile oluşan ovadır. Silifke Ovası'nın da yer aldığı Göksu Deltası[154], içindeki göllerle birlikte 52,861 hektar alanı kaplamakta ve 11 km uzunluğunda olan delta Taşucu-Susanoğlu arasındaki boyutları[155] 15- 30 km.'yi bulmakta ve kuzeyde Geyik Dağları'na kadar uzanmaktadır[156] (Har. 8).

Silifke, kuzeyindeki dağlara sırtını dayamıştır. Doğu-batı uzanışlı dağlar hemen arkasında yükselmektedir. Seleukeia kentinde antik kaynaklar yoluyla adı bilinen iki dağ Kokysion (Κωκύσιον ὄρος) ve Kalamon (Καλαμών ἤτοι Ῥοδεών ὄρος) bilinmektedir. Kokysion'un kentin yakınındaki tepe[157] olarak genellikle kentin Athena Kanetis kutsal alanının da yer aldığı kentin akropolisine lokalize edilmektedir[158]. Azize Thekla'nın faaliyetlerini kaleme alan eser onun hac yerinin Kalamon (sazlık) veya Rhodeon (gülistan) olarak bilinen (Καλαμὼν ἤτοι Ῥοδεών) dağda bulunduğunu aktarmaktadır. Dağın adı burada yetişen sazlardan veya güllerden kaynaklanmış gözükmektedir. Bu dağ bugün Meryemlik olarak bilinen ve Azize Thekla kutsal alanındaki tepe ile lokalize edilmektedir[159].

[152] Strabon, **Geographika**, XIV.5. 1.
[153] Kilikia Bölgesi tarihi coğrafyası hakkında daha geniş bilgi için bkz. Cramer, 1832: s. 315-365.
[154] Geçen yüzyılın başlarında üç koldan denize ulaşan Göksu bugünkü ağzını açarak Arapalanı'nın doğusundan güneye yönelmiştir. 1950'li yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de birçok sulak alan kurutulma çalışmalarından Göksu Deltası sulak alanı da nasibini almış ve büyük değişimlere uğramıştır. Bu değişim sonucunda Göksu Irmağı'nın yatağı değiştirilmiş, açılan kurutma kanalları ile birçok bataklık yok edilmiş ve geçici bir göl olan Akgöl daimi göl haline dönüştürülmüştür, Karabulut v.d., 2013: s. 592; Atalay – Mortan, 1997: s. 209.
[155] Ünal – Girginer, 2007: s. 24.
[156] Ünal – Girginer, 2007: s. 36.
[157] "ἐπιστρατεύει δὲ μετὰ τοῦτο τῇ πλησίον κορυφῇ, ᾗ πρότερον μὲν Κωκύσιον ὄρος ἦν ὄνομα", Dagron, 1978: 292-293 (Miracle 2).
[158] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 402, dn. 30.
[159] Azize Thekla hac yeri ve kalıntıları hakkında daha detaylı bilgi için: Hild – Hellenkemper, 1990: bkz. "H. Thekla", s. 441-443.

Antik Dönem'de Kalykadnos olarak bilinen Göksu Irmağı kentin hakim olduğu ovaya hayat verir ve Geyik Dağları'ndan topladığı sular ile beslenerek Akdeniz'e dökülür[160]. Kışın ırmak birkaç metre yükseldiğinden günümüzde kereste taşınmasında kullanıldığı bilinmektedir. Hadım Göksuyu ve Ermenek Göksuyu kuzeybatıdan güneydoğuya inerek derin vadi ve boğazlardan geçmekte; Mut Kasabası yakınlarında birleşen bu iki kol ve burada Göksu Irmağı adını alarak Silifke Ovası'ndan geçerek denize ulaşır[161]. Göksu iki ana kolun birleşiminden sonra tam bir ırmak görünüşü alır ve buradan denize uzunluğu 90 km.'dir. Göksu[162] Irmağı'nın bugün her iki kolu da Göksu olarak bilinmesine karşın Antik Dönem'de sadece kuzeydeki kol Kalykadnos olarak anılmaktaydı. Bu durum 19. yy. seyyahlarının güney koldan Ermenek olarak bahsetmelerinden de anlaşılmaktadır[163]. Alishan[164], Orta Çağ'da Bizanslıların Göksu Irmağı'nın çevresinde bulunan demir mineralinden dolayı Fluvium Ferreum[165]- Σιδηροπόταμος (Demir Nehri) olarak anıldığı belirtir ve şu bilgileri verir: *"Kilikya'daki ikinci nehir, Kalykadnos'tur. Ermeni yazarların çoğu Silifke nehri adını verirler. O sularının çokluğu ile Kilikya'nın üçüncü nehridir. Isauria (Hadim-Bozkır çevresi) ile Pisidia arasında bulunan Toros Dağları'nın derelerinin birleşmesi ile oluşmuştur. Birçok yazar onun aslı ve güneyine Göksu adını veriyorlar. Göksu kuzeyden yani soldan Bıçak deresi suyunu alıyor. Suyun bu iki akışının ortasında Ermenek şehri bulunuyor. Mut'un yanında ve doğusunda Sarıkavak nehrini alıyor. Silifke'de 50 m daha genişliyor, dağların durumu sebebiyle dar bir vadi oluşturuyor."*[166]

Silifke'nin güneyindeki denizle sonlanan deltada Akgöl ve Paradeniz Gölü yer almaktadır. Suyu tatlı olan Akgöl fazla sularını drenaj kanalları ile beslenen Paradeniz'e boşaltmaktadır. Silifke'nin yer aldığı Göksu deltası ekosistemi de oldukça zengindir[167]. Göksu Irmağı'nın her iki

[160] Uzunluğu yak. 300 km olup sularının 10,000 km^2'den fazla bir alandan toplar.
[161] İzbırak, 2001: s. 177.
[162] İkisi de birleştiği yerde Göksu adını alan, Ermenek Göksuyu ve Hadim Göksuyu ırmağın kollarını meydana getirmektedir. Bu isimlendirmeler iki kolun geçtiği yerden kaynaklanmaktadır. Birincisine Göksu, ikincisine Gökçay da denilir. İki kol, Mut yakınlarında Suçatı Köyü'nde birleşir ve sonra denize dökülür. Birleştiği yerden denize dökülmek için 90 km uzunluğunda bir yol izlemektedir, Kurt, 2003: s. 45.
[163] Alföldi-Rosenbaum, 1980: s. 13.
[164] Alishan, 1899: s. 13.
[165] Silifke ilçesinde tespit edilmiş yeraltı zenginlikleri günümüzde endüstriyel hammadde yatakları (çimento, kireçtaşı, barit), demir yatakları ve yapı malzemeleri yataklarıdır. Demir yatakları bakımından en önemli yatak Pelitpınarı (Kürtler) Köyü çevresinde not edilmektedir, Gedik v.d., 1979: s. 7-26.
[166] Alishan, 1899: s. 12 vd. (Çev. Kurt, 2003: s. 45).
[167] Denizden 2 m yükseklikte bulunduğundan sahil kumulları, bataklık gibi farklı topoğrafya özelliklerine bağlı olarak kumul bitkileri, tuz stepleri ve bataklık bitkileri saz (*juncus heldreichianus*), kurşun otu (*salicorna europaea*), papirus (*holoschoanus vulgaris*), kamış (*pragmites austrualis*), kuduz otu (*limonium gmelinii*), ılgın (*tamarix*), solucan otu

yakasında sucul yabani bitkiler kamışlar, sazlar ve hayıtlar *(vitex agnu-castus)* en çok görülen türler olarak dikkat çeker[168]. Akgöl ve Paradeniz ile Taşucu'na uzanan alanda sahip olduğu bataklık toprakları tarıma elverişli olmayıp, bataklık ve tuzcul *(halofit)* bitkiler bulundurur[169]. Akgöl ve kumullar üzerinde yaygın olarak sütleğen *(euphorbia)*, kayışkıran *(ononis)*, mersin *(myrtus communis)*, karaçalı *(paliurus spina cristi)*, hayıt, yabani soğan *(allium)*, misk soğanı *(muscari)* yanı sıra çiçek açan soğanlı bitkiler de bulunur[170]. Deltada genel karakteristik bitkisi[171], kızılçam ormanları bulunmakta (500-1500 m.), bu ormanların tahrip edildiği alanlarda maki bitki topluluğuna ait türler yaygındır. Yükseltinin artmasına bağlı olarak karaçam, sedir ve göknar ağaçları görülür[172]. Alanda 1500 m.'nin üstünde kalan alanlarda karaçam, sedir ve göknar ağaçları yanı sıra, Toros köknarı *(abies cilicia ssp isaurica)* ve boylu ardıç *(juniperus excelsa)* da görülür[173]. Kavradağ ve Kavaklı Dağ çevresinde Lübnan sediri *(Cedrus libani)* topluluklar halinde görülmektedir[174]. Özellikle gemi yapımında kullanılan sedir ağacının varlığı Seleukeia'nın erken dönemlerden itibaren önemli bir kent olmasına neden olmuştur.

Bölgede Akdeniz iklimin karakteristik hali etkilidir ve Göksu Vadisi üzerinden 50 km. İçerilere kadar uzanır. Günümüzde yıllık sıcaklık ortalaması 19 ^{o}C, yıllık ortalama yağış 572,2 mm.'dir. Kurak-az nemli, orta sıcaklıkta, su fazlası kış mevsiminde çok ve kuvvetli olan, okyanus etkisine yakın iklim tipi görülmektedir[175].

Tarih boyunca önemini koruyan Seleukeia'nın kent merkezi yanı sıra onu besleyecek geniş bir territoryumu olması beklenir. Sayar, tarafından bölgede yapılan araştırmalarda Seleukeia'nın territoryumunun 23 km. Kuzeyindeki Seyranlık Köyü'ne kadar uzandığı tespit edilmiştir[176]. Bu

(*tanecetum poteriiflium*) ve kazayağı (*chenopodium vulgare*) gibi türler yaygın olarak görüldüğü not edilmektedir, Sarıbaş, 2009: s. 33; Saraçoğlu, 1989: s. 552 vd.

[168] Sarıbaş, 2009: s. 33.

[169] Sarıbaş, 2009: s. 29, bkz. şek. 11.

[170] Sarıbaş, 2009: s. 33; Şeker, 1997: s. 19; soğanlı bitkiler için öz. bkz. Saraçoğlu, 1989: s. 81.

[171] Günümüzde Silifke'de maki ve garig formasyonlarını oluşturan ağaççık ve çalı vejetasyonu yabani zeytin (*olea*), sandal (*arbutus andrachne*), defne (*laurus nobilis*), laden (*cistus creticus*), akçakesme (*philltrea latifolia*), kocayemiş (*arbutus unedo*), funda (*erica arboreo*), menengiç (*asparagus acutifolius*), kekik (*tymus vulgare*) yanında dere ve su kenarlarında zakkum (*nerium oleander*) görülmektedir, Sarıbaş, 2009: s. 34.

[172] Sarıbaş, 2009: s. 4.

[173] Bu ağaç türleri Hakça Yaylası civarında Kavradağ, Kavaklıdağ ve Pusat Dağı'nda görülür.

[174] Sarıbaş, 2009: s. 34; Saraçoğlu, 1989: s. 58 vd.

[175] Saraçoğlu, 1989: s. 29-31.

[176] 25-30 kadar dikdörtgen planlı yapı kalıntıları, 6 adet sarnıç, 200 m. güneyinde çok sayıda mezar tespit edilmiş. Bu mezarlardan biri üzerindeki yazıtta mezar sahibi dışında mezara gömü yapanların 1000 denarius cezayı Seleukeia'ya ödeyecekleri yazmaktadır. Bu nedenle yerleşimin Seleukeia'ya bağlı olduğu anlaşılmaktadır; Sayar, 2007; Şahin, 2006: s. 117-120; Goussé, 2013: s. 302.

şimdiye kadar bilen en uzak mesafedir. O. Özdemir'in çalışmasında bölgede yapılan araştırmalara göre kent territoryumu içinde kalan diğer yerleşmeler, Imbriogon Kome[177] (Demircili), Kümbetbeleni, Paslı, Işıkkkale, Karakabaklı, Karaböcülü, Korasion, Gökkale (İmamlı), Keşlitürkmenli, Sivrikale ve İmamlı Çukur olarak sayılmaktadır[178]. Günümüzde de Silifke'de 74 köy yerleşmesine karşın bunlara bağlı toplam 151 mahalle ve yerleşme ünitesi mevcuttur. Bugün bile evler sebze tarımcılığı yapılması nedeniyle tarım alanlarına yakın inşa edilmektedir[179]. Benzer durumun Antik Dönem'de de geçerli olduğu düşünülebilir.

2.3. Bölgedeki Doğal Geçitler ve Antik Yol Sistemi

Silifke'nin jeopolitik konumuna baktığımızda kentin önemi erken dönemlerden itibaren önemli yolların kesişme noktasında olduğu dikkati çeker. Hem Suriye üzerinden devam eden kıyı yolu hem de Anadolu'nun iç kesimlerine geçişe imkan veren bir konumdadır.

Erken dönemlerden itibaren yol ağına bakacak olursak, Hititler Dönemi'nde iki önemli yol hattı vardı. Bunlardan biri İç Anadolu'dan Suriye'ye giden (Sivas – Malatya) yolu dışında yol idi. Diğeri ise -Kaneš'ten (Kültepe) başlayıp Orta Toroslar'da önemli bir geçit olan Gülek Boğazı üzerinden Kilikia Ovası'na açılan yol idi. Bu yol Karaman'ın güneyinden aşağı dönüp Akdeniz kıyısında Silifke'ye oradan da kıyı boyunca Mersin, Tarsos ve Adana'ya ulaşmakta idi. Hititler'den önce Assurlu tüccarların, Orta Toros geçitlerini kullandığı ve I. Hattušili'nin (yak. 1650) de bu yolları denetlediği bilinmektedir[180]. Hititler Dönemi'nden itibaren bu yolların hakimiyeti önemli olmuştur. Hititler, Kizzuwatna Adaniya'yı işgal ederek (MÖ yak. 1500), Kilikia kapılarını, Karaman – Silifke hattını ve daha kuzeydeki yolların denetimini ele geçirmeyi başarmışlardır[181]. Šuppiluliuma'nın Kizzuwatna kralı ile yaptığı anlaşma ile Güney yollar Kizzuwatna denetiminde kalırken, Orta Toros bölgesinin tümüyle Hatti ülkesine katıldığı bilinmektedir[182]. Muwatalli'nin başkenti Karaman-Silifke yolu üzerindeki Tarhuntašša'ya

[177] Mackay, Imbriogon'un güneyinin Seleukeia'ya ait olabileceğini bir yazıtta görülen Mosetas isimli bir *agoranomos*'un adı nedeniyle önermektedir. MacKay, 1968: s. 120, 160, dn. 122: HW, NO 157; Hagel – Tomaschitz, 1998: Dös. 2.
[178] Özdemir, 2017: s. 25 vdd.; Korasion için bkz. Hild – Hellenkemper, 1990: s. 146.
[179] Sarıbaş, 2009: s. 3, 98.
[180] Macqueen, 2001: s. 58 vd.
[181] Macqueen, 2001: s. 60 vd.
[182] Bkz. yuk. dn.

taşımasının nedenleri arasında Batı Anadolu'dan gelecek olan destek kuvvetlerinin Kilikia ya ve buradan da Kuzey Suriye'ye bu yol üzerinden geçecek olması olarak gösterilir[183].

Pers hakimiyeti döneminde kullanılan kral yolu Kilikia'dan Kappadokia bölgesine geçişte ise doğudaki "Kilikia Kapıları = Gülek Boğazı" kullanılmıştır[184]. Bu yol Seleukeia civarına inmiyordu ancak tali yollarla bu hatta bağlanmakta idi[185].

Kent özellikle Kalykadnos (Göksu) Irmağı'nın kısmen ulaşıma uygun olması nedeniyle ekonomik açısından önemlidir. Denizden, özellikle Kıbrıs'tan gelen malların Anadolu'nun iç kesimlerine sevkine imkan sağlar[186]. Strabon'dan Kalykadnos Irmağı ile iç kısımdaki kente ulaşıldığını da öğreniriz[187]. Hellenistik Dönem yol ağı hakkında kısıtlı bilgiye sahip olmakla birlikte Pers Dönemi yol ağının büyük ölçüde kullanılmış olduğu düşünülmektedir[188]. Hellenistik Dönem'de de kentin önemli stratejik konumu, kentin kuruluşunda da değinildiği gibi, Seleukos Nikator tarafından seçilmesinde etken olmuş görünmektedir. Kentin Hellenistik Dönem'de ulaştığı refah düzeyinde ulaşımın aktif bir şekilde yürüdüğünün de göstergesidir.

Tüm bölge denize kolaylıkla açılabiliyorken kuzeyde yükselen Toroslar hem güvenli hem de ulaşılması zor bir engel oluşturmaktadır. Tarih boyunca bölgenin doğusundaki Kilikia Kapıları (Pylae Cilicia) Kikilia'ya inen en önemli geçit olmuştur. Kybistra'dan ve Tyana'dan gelen yol bu geçide ulaşmaktaydı. Oldukça zor olan bu geçitler Lykaonia'dan Kelenderis[189], Anemourion ve Seleukeia'nın aşağısına inmektedir. Silifke-Karaman arasında Göksu Çayı vadisi üzerinde Sertavul Geçidi (1610 m.) iç kesimlere erişimi sağlayan önemli bir geçit idi[190].

Roma İmparatorluk Dönemi yollarıyla ilgili önemli kaynaklardan biri de MS 4. yy.'a tarihlenen Tabula Peutingeriana (Codex Vindobonensis)'dır. Buna göre iç kesimlerde

[183] Garstang, 1943: s. 38.
[184] French, 1998: s. 16.
[185] French, 1998: s. 15-43.
[186] Magie, 2000, s. 267.
[187] Strabon, **Geographika**, V.4.
[188] Adak, 2019: s. 432-448.
[189] Kelenderis'e inen geçit Andrasos/Adrasos idi, Ramsay, 1890: s. 387.
[190] Atalay – Mortan, 1997: s. 242.

Thyateira'dan başlayan yol güzergahı (IX.B3) Kelenderis'ten Seleukeia'ya, oradan Korakesion'a ve kıyıyı takip ederek Issos'a ulaşır (Har. 9)[191].

Roma İmparatorluk Dönemi öncesinde bölgede yol yapım çalışmalarının yoğunluğundan söz etmek zordur. Genel olarak Anamur'dan gelen kıyı yolu kullanımdadır. Bu güzergâhta Anamur Burnu'nun hemen doğusunda kiklopik tarzda taşlarla inşa edilen yol kalıntıları bulunmaktadır. Bu yol, kenarındaki uçurumlara rağmen Roma İmparatorluk Dönemi'nde de Pamphylia'ya ulaşım için kullanılmıştır[192]. Kent, ancak Roma İmparatorluk Dönemi'nde Dağlık Kilikia Bölgesi'ndeki dağlık arazilerin varlığına rağmen nispeten bölgenin diğer kentleri ile kıyaslandığında etkili bir yol ağına sahip olabilmiştir[193].

D. H. French[194] çalışmasında Seleukeia'ya ulaşan üç yol hattı göstermektedir[195] (Har. 10). Bunlardan birincisi Göksu Vadisi'nden kuzeye doğru ilerleyen E2 yolu yaklaşık 26 km uzaklıktaki Olba- Diokaisereia'ya ulaşıp oradan Lykaonia Bölgesi'ne, Ikonion kentine ulaşırdı. Bu yolun varlığını ele geçen yazıtlar aracılığıyla bilmekteyiz. Ikonion'dan Claudiopolis'e oradan da Seleukeia'ya uzanan yolda, kentin 25 km uzağında Yenisu'da ele geçen Titus Dönemi'ne tarihlenen miltaşı bunu belgeler[196]. Miltaşında Marcus Petronius Umbrinus[197] (vali ve septemvir epulonum) da kayıt edilmiştir. Bu güzergahı belgeleyen bir başka miltaşı Kekikli'de ele geçen Diocletianus Dönemi'nden bir örnektir[198].

Laranda'dan bir başka yol ise Claudiopolis'ten Seleukeia'ya ulaşmakta idi. Bu yol Korykos'tan gelen yol ile birleşiyor ve bu yol da Laranda yoluna bağlanıyordu.

---

[191] Anonymous, Peutinger Table: TUR5: *"Tyatira 36 [no name, Sardis?] Fl. Hermon 20 Ypepa 9 Anogome 34 Fl. Castur Ephesum — Magnesia 56? Antiochie — Carura 20 Laudicium pilycum— Temissonio 34 Cormassa 12 Perge — Syllio 11 Aspendo 17 Sidi— Selinunte— Animurio 23 Arsinoe — Celenderis 22 crunis 33 Selevcia 18 Corioco 20 Pompeiopolis 20 Soloe 13 Zephyrio 10 Mallo 25 Aregea 28 Catabolo 5 Issos".*

[192] Magie, 2000: s. 270.

[193] Roma İmparatorluk Dönemi Anadolu'da yol inşası hakkında bkz. Adak, 2019: s. 432-448.

[194] French, 2014: s. 14.

[195] Bkz. Ramsay, kentin çevresinde üç yolun güzergâhını şöyle verir: 1. Laranda – Koropissos – Klaudiopolis – Kelenderis; 2. Klaudiopolis – Diokaisereia – Seleukeia; 3. Laranda – Melous – Adrasos – Germanikopolis, bkz. Ramsay, 1890: s. 400 vd.

[196] *"Imperator Titus Sezar, tanrılaştırılmış Augustus'un oğlu, başrahip, 9 kez halk tribun, 15. kez imperator, vatanın babası, Censor, 8. kez Konsül, yolları vali ve Septemvir epulonum Marcus Petronius Umbrinus aracılığıyla hazırlattı*": Sayar, 1992: s. 62; SEG 42: 1293.

[197] Eck, 1970: s. 75.

[198] Şahin, 2009b: s. 130-135 ve foto; French, 2014: s. 48.

İkinci bir yol kıyıdan Korykos ve oradan Elaiussa-Sebaste'ye ulaşmaktaydı. Üçüncüsü[199] ise kıyıdan batıya yönelen C1 yoludur[200]. Magie, doğu-batı yolu için trafiğin daha çok kuzeye gittiğinden Göksu Irmağı'nın açtığı düzlüklerin ulaşımı kolaylaştırdığından söz eder. Kıyıya paralel yolların kullanımı zor idi. Bu yollar, tekerlekli arabalarla ulaşıma elverişsiz olup ancak hayvanların sırtında taşıma mümkün idi[201].

Roma İmparatorluk Dönemi'nde kentin ulaşım ağındaki önemi fark edilmektedir. Özellikle Vespasianus Dönemi'nde (MS 69-79) yolların iyileştirilmesi çalışmalarında Kalykadnos Irmağı üzerine yapılan köprü[202] bunu kanıtlamaktadır[203]. Vespasianus, Melas (Manavgat) Irmağı'ndan Ovalık Kilikia'ya uzanan yolun yaratıcısı olarak görülür[204]. Daha sonra da Roma imparatorlarından Septimius Severus ve Caracalla[205] isimleri yol yapımı ile ilgili kayıt edilmektedir.

Geç Antik Dönem'de Seleukeia'nın önemini koruduğu bilinmektedir. Roma Dönemi yol ve güzergâhları bu dönemde kullanılmaya devam etmiştir. Miller, Haçlıların Karaman'dan Claudiopolis'e ve vadiyi izleyerek Seleukeia'ya oradan da Pompeioupolis'e ulaştıklarını not eder[206]. Meryemlik olarak adlandırılan alanda hala korunmuş olan yol kalıntıları mevcuttur. Kıyı yolunun da kullanımda olduğu bu dönemde yol hatları 1. Anamureion'dan Germanikopolis'ten geçen yol Laranda'ya; 2. Kelenderis'ten Claudiopolis'e oradan Seleukeia'ya; 3. Kelenderis'ten ara bir yol Titiopolis'e gitmekte ve iki kola ayrılıp biri Seleukeia'ya dönerken, diğeri ise Laranda'nın kuzeyinden Kilikia Ovası'na ulaşmaktaydı. Elbette bu anılan rotalar dışında tali yollar da bulunmaktaydı.

---

[199] "*Hadrianus AD 119/120 (TR·P·IIII·COS·III), 10. Ayaş C.1 Tarsus - Seleucia - Anemurium (- Perge) AD 136/137 (TR·P·XXI·COS·III) 13(A). Anıtlı 1 C.1 Tarsus - Seleucia - Anemurium (- Perge) 36(A). Kırkkuyu 1 (rest.) E.4 Anemurium - Germanicopolis - Isaura Nova ?",* French, 2014: s. 66.
[200] Bu yollarla ilgili ele geçen mil taşları için French, 2014: s. 48.
[201] Magie, 2000: s. 270.
[202] Keil – Wilhelm, 1931: s. 6; Mitford – Andrews, 1980: s. 1247; IGR III: 840.
[203] Roma Dönemi yolların genel değerlendirmesi için bkz. French, 1980: s. 698-729.
[204] Claudius Dönemi'nde Pamphylia Bölgesi'nde yoğunlaşan yol yapım çalışmalarının bölgede sosyo-ekonomik ve mimari bir hareketliliğe yol açtığı bilinmektedir, Baz, 2016: s. 139-140.
[205] French, 2014: s. 66 Septimius Severus ve Caracalla MS 197 (TR·P·V·IMP·VII·COS·II) 14. Güney C.1 Tarsos - Seleukeia - Anemurion (- Perge) yolu ile ilgili yazıtta görülmektedir.
[206] Miller, 1916: s. 722, ayrıca bkz. s. 711.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİLİFKE VE ÇEVRESİNİN TARİHİ

3.1. Pers Egemenliğine Kadar

3.1.1. Paleolitik/Epipaleolitik Çağ

Dağlık Kilikia Bölgesi'nde bir Paleolitik/Epipaleolitik Çağ yerleşmesi kesin olarak bilinmemektedir[207] (Har. 11). Kökten tarafından 1956 yılında keşfedilen Taşucu İskelesi yakınında Sırtlanini Mağarası[208] şimdiye kadar bilinen tek örnek olup, Akdeniz'in günümüzdeki su seviyesinden yak. 20-30 m. Yükseklikte yer alan doğal bir mağaradır. Mağaranın ağzının Taşucu Körfezi'ne baktığı düşünülmektedir. Kökten tarafından sekilerde yapılan kazılarda ele geçen çakmak taşından yapılmış uç, yontma taş aletler ile bazı kemik aletler Üst Paleolitik Çağ'a tarihlenmiştir[209].

3.1.2. Neolitik Çağ

Neolitik Çağ Silifke'nin yakın çevresinde Kalykadnos Vadisi'nde yak. 36 km. Uzaklıktaki Çingen Tepe adıyla bilinen höyük Neolitik yerleşimin izleri göstermektedir (Har. 12).

Yakınındaki diğer Neolitik yerleşimler Mersin-Yumuktepe[210] (Son Neolitik 6500-5000) ve Tarsos-Gözlükule[211] (7000-6000)'dir. Yumuktepe radyokarbon yöntemi ile alınan tarihlere göre Neolitik ile Orta Kalkolitik arasına tarihlenmektedir. Höyükte yerleşim MÖ yak. 6700'de başlayıp ve 4700'e kadar uzansa da arada önemli boşluklar da bulunur. İki radyokarbon okuması Katman XIIB Geç Kalkolitik yerleşimin 4. Binyılın içlerine kadar uzandığını gösterir[212]. Mersin ve Tarsos gelişmiş bir köy yaşamının kalıntılarını sunarlar. Yapılan incelemeler Neolitik Çağ'da Kilikia'nın Konya Ovası ile bağlantılarına işaret eder. Bu dönem Suriye kültürleri ile de ilişkinin kanıtları ele

[207] Bu dönemler bilinen Paleolitik yerleşimler Akdeniz Bölgesi Karain 2. Kat, Beldibi ve Belbaşı'dır, Harmankaya, 1996: s. 7-19.
[208] Silifke Müzesi'ne 10,2 km. mesafede; Cumhuriyet Mahallesi; Fatih Sokak'ta yer almaktadır, http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2358&html=masterdetail.html&layout=web
[209] Harmankaya – Tanındı, 1996: s. belirtilmemiş; Kökten, 1958: öz. s. 12, res. 2.
[210] Yumuktepe bugün varolan deniz kıyısı yerleşimine karşın Neolitik Çağ'da kıyı şeridinden uzakta yaşamı denizden ziyade kara ile ilişkilidir, Özdoğan, 2013: s. 14.
[211] Goldman, 1956: s. 65 vd.
[212] Yakar, 2011: s. 66.

geçmiştir[213]. Ayrıca Mersin-Mezitli'deki Soloi Höyük'te tepede döküntü olarak ele geçen orak ve dilgi parçaları ile dibek taşları buranın Neolitik Çağ'a uzandığını gösterir[214].

3.1.3. Kalkolitik Çağ (MÖ 5000-3000)

Silifke Kalesi'nin bulunduğu tepe J. Mellaart tarafından Göksu prehistorik yerleşimler listesinde not edilmiştir (Har. 13). Mellaart ele geçen seramikleri Kilikia Geç Kalkolitik Boyalı Seramiği grubuna dahil eder[215].

Bu döneme dair bilgilerimizin sınırlı olduğu not edilmektedir. Kilise Tepe'de yüzeyden toplanan keramik Mellaart tarafından Kalkolitik Çağ'a tarihlenmişse de French'in bu dönem yerleşmeleri listesinde höyük gösterilmemiştir[216]. 1994-2012 yıllarında Postgate tarafından sürdürülen kazılarda Höyük, Erken Bronz Çağ'dan başlatılmaktadır[217].

Bölgedeki diğer yerleşimlerden Tekirköy Höyük'te Geç Kalkolitik Çağ'a tarihlenen boyalı seramik buluntuları not edilmiştir[218]. Yakın çevresinde Kalkolitik Çağ'a tarihlenen Soloi Höyük ve Mersin-Yumuktepe, dönemin diğer önemli yerleşimleri arasındadır[219].

Tekirköy Höyüğü[220] Göksu Vadisi'nde Silifke merkezine oldukça yakın bir konumda yer alır. Silifke'nin 7 km. Güneydoğusunda yer alan Hudude Höyüğü olarak adlandırılan höyük, Mellaart ve French gibi bilim adamları tarafından araştırılmış olup Kilikia'nın Geç Kalkolitik Çağ Boyalı Seramik parçaları tespit edilmiştir[221]. Can Hasan I ve Yumuktepe XV-XII. Tabakaları ile ilişkili olduğu belirtilmektedir[222]. Özellikle Mersin-Yumuktepe bölgenin bu dönemde Girit, Batı

[213] Bing, 1969: s. 7.
[214] Yağcı, 2001b: s. 287 vd. ve Yağcı, 2002: s. 516.
[215] French, 1965: s. 181-182. Ayrıca bkz. Mellaart, 1954: s. 18-25, fig. 63: Mellaart, burada söz konu seramiklerin buluntu yerinin Silifke Kalesi'nin yamaçları olduğuna şüphe ile yaklaşır.
[216] French, 1965: s. 180.
[217] Postgate, 2007.
[218] French, 1965: s. 181-182.
[219] Bing, 1969: s. 9.
[220] Silifke İlçesi'nin doğusunda; günümüzde Esenbey ve Tekirkoyuncu olarak bilinen; resmi olarak Atayurt (Olukbaşı) adı verilen Tekirköy'ün 1 km. batısındadır.
[221] French, 1965: s. 180, şek. 10/10-24; Gjerstad, 1934: s. 157.
[222] http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=2831&html=ages_detail_t.html&layout=web, (7.6.2019).

Anadolu, Ege, Makedonya ile ilişkileri göstermesi bakımından bölge tarihine ışık tutmaktadır[223]. Silifke yakınlarında tespit edilen bir diğer höyük Sarıcalar Höyük[224]'tür.

3.1.4. Tunç Çağı (MÖ 3000-1200)

3.1.4.1. İlk Tunç Çağı (MÖ 3000-2000)

Kentin yer aldığı Akdeniz Bölgesi, doğu ve batı olarak incelenmesi ve doğu ile batı arasında sınırın Alanya olduğu konusu genel olarak konunun uzmanlarınca belirtilmektedir (Har. 14). Çukurova'nın bu dönemde yoğun iskan gördüğü yüzey araştırmalarınca doğrulanmıştır. Tarsos-Gözlükule[225] bu dönem için tabakalaşmayı gösteren iyi bir örnek olup Akdeniz'e yakın olan yerleşimin belki de bir liman kenti görevini üstlendiği ovada yetişen çeşitli ürünler ile madenlerin Akdeniz ve Ege dünyasına çıkış kapısı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu dönem Suriye ve Yakın Doğu ile ilişkiler de kesin olarak ortaya konmuştur[226]. Ağırlıklı olarak ise Konya Ovası kültürünün etkisi hissedilmektedir[227].

Bu döneme tarihlenen yerleşimlerden Kilise Tepe, Tekirköy (Hudude Höyüğü) ve yörenin güneyinde yer alan Soloi/Pompeiupolis'te ilk Tunç Çağı'na tarihlenen malzeme ele geçmiştir[228].

Bu dönem Kilikia'da oldukça yüksek bir refah düzeyinin varlığına dikkat çekilir. Kalykadnos Vadisi yerleşimlerinden ele geçen kanıtlar Kilikia Bölgesi'nin İç Anadolu ile var olan iletişimin devam ettiğini gösterir. Aynı şekilde Kilikia seramiğinin Mısır'a ulaştığı da bilinmektedir[229]. Doğu Akdeniz Bölgesi'nde Tarsos[230] Gözlükule'nin bir beylik başkenti olduğu düşünülmektedir[231]. Özellikle Kalkolitik Çağ'da, MÖ 2. Binyılda önemli bir yerleşme olan Mersin-Yumuktepe'nin bu evresinde çok fakir bir köy durumunda olduğu, Tunç Çağı tabakası tespit edilmiştir[232].

---

[223] Bing, 1969: s. 9.
[224] French, 1965: s. 180.
[225] Goldman, 1956: s. 92 vdd.
[226] Erzen, 1940: s. 34 vd.; Harmankaya, 2002: s. 14.
[227] Bing, 1969: s. 9.
[228] bkz. Viranşehir / Soloi:
http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=2832&html=ages_detail_t.html&layout=web.
http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=3114&html=ages_detail_t.html&layout=web.
[229] Bing, 1969: s. 10; Yağcı, 1999: s. 17-26.
[230] Goldman, 1956: s. 5 vd.
[231] Doğu Akdeniz Bölgesi bu dönem özellikleri Tarsos-Gözlükule ile Amik Ovası yerleşmelerinden gelen bilgilerle tamamlanır. Soyluların yaşadığı kalın kerpiç duvarlı yapı mevcuttur, Harmankaya, 2002: s. 24.
[232] Harmankaya, 2002: s. 19 vd.

Bu döneme ait depo buluntularından biri Soloi'de maden buluntulardan oluşan bir definedir[233]. Kilise Tepe 2. Binyıl bulguları Seffen tarafından bilim dünyasına tanıtılmıştır[234].

3.1.4.2. Orta Tunç Çağı (MÖ 2000-1600)

400 yıl kadar süren bu dönem Anadolu'da politik olarak Beylikler Çağı olarak da tanımlanır. Merkez, Anadolu Assurlu tüccarların varlığı etkisindedir ve bu dönem ticari metinler aracılığıyla iyi bir şekilde belgelenmişse de Kilikia Bölgesi'ne dair veriler oldukça eksiktir. Önemli kabul edilen Kültepe-Kaniš, Acem Höyük, Kaman Kale Höyük ve Karahöyük gibi yerleşimlerin hepsi Orta Anadolu'dadır[235].

3.1.4.3. Geç Tunç Çağı / Eski Hitit Dönemi (1600-1200)

Kalykadnos ve çevresi yak. MÖ 1500 yıllarında Kizzuwatna egemenlik alanında yer almış gözükmektedir[236]. Kizzuwatna Tarsos'ta mührü ele geçen Isputahsu Dönemi'nde, MÖ 16-15. yy.'larda, bir krallık konumunda iken bazı bilim insanlarının öne sürdüğüne göre I. Šuppiluliuma zamanından önce Hitit Devleti'ne bağlanmıştı. Kizzuwatna'nın hakimi Sunassura ile Hitit kralı arasındaki anlaşmaya göre deniz kıyısındaki sınırı Lamiya'nın (Lamos) doğusu oluşturuyordu. Bu durumda Kalykadnos'un doğrudan Hitit yönetimi altında olduğuna işaret eden bu bağlantıyı geçersiz kılacak bir neden henüz saptanmamıştır[237]. Kral Telipinu (MÖ 1525-1500) devlet reformuyla ilgili ünlü fermanında diğer kentler yanında Adaniya'nın da Hititlere karşı düşmanca tavır takındığını ve isyan ettiğini kaydeder[238]. Bununla birlikte Hitit tarihi bağlamında bölgeye bakmak dönemin siyasi yapısını anlamaya olanak tanıyacaktır.

Hattušili'nin (MÖ 1650-1620) MÖ 1650'lerde Hattuša'da bir kale yaptırarak buraya taşındığını, böylece Hurriler Kuššara ülkesinin doğu kesimlerini ele geçirdiğinde Eski Hitit

[233] Yağcı, 2001a: s. 159-165; Harmankaya, 2002: s. 24.
[234] Seffen, 2007: s. 87-102.
[235] Yakar, 2011: s. 56-93 öz. 74 vd; Radner, 2018: s. 7.
[236] Yakar, 2011: s. 77 vd.; *"MÖ 1. Binyılda Güney Anadolu çapında devam ettiği bir şekilde saptanan Luvi öğelerinin varlığı Klasik Dönem'e kadar izlenebilmektedir. Bu bölge nüfusu komşularından uzun bir dönem bağımsızlığını korumuş, bu nedenle en azından MÖ 1. Binyılın birinci yarısında geleneksel özelliklerini daha fazla koruyabilmiştir*": Bryce, 2011: s. 97 vd.
[237] Postgate, 2007: s. 15.
[238] Ünal, bu nedenle ve Tarsos'ta ele geçen arazi bağışı ile ilgili bir mühür nedeniyle araştırmacıların Kizzuwatna'nın Hitit hakimiyeti altında olduğunu düşünmelerinin gerçeği yansıtmadığını belirtir, yazar jeopolitik ve topografik şartların yanı sıra, daha sonraki dönemlerde de bölgenin tarihi coğrafyasını değerlendirerek bu sonuca ulaşmaktadır, Ünal, 2002: s. 125.

Krallığı'nın kurucusunun bağımsız bir kral kaldığını varsayar[239]. I. Hattušili'nin krallığını geliştirmeye koyulduğunu, Assur bağlantısının kesilmesi, gerekli kalay kaynaklarının da yitirilmesi anlamına geldiğinden alternatif bir kaynak aradığını belirtir. Olasılıkla bu seçenek Babil'den Fırat Vadisi boyunca Akdeniz kıyılarına giden rotadır. Hattušili ve ardıllarının politikalarını belirleyen de bu rotanın kontrolü olmuştur. Hattušili'nin ilk eylemi başkent ile Kilikia Kapıları (Gülek Boğazı) arasındaki kentlerin fethidir. Bu kentlerin ele geçirilmesi ile Kilikia'ya inip Akdeniz'e ulaşmak mümkün olacaktı. Böylece Suriye-Mezopotamya dünyasının eşiğindeki bu yörede, Mersin'deki gibi kaleler yaptıracak ve ticaret yoluna saldırı için hazırlıklarını yapabilecekti[240].

I. Hantili ve I. Zidanta (MÖ 1590-1550?) ile yapılmış olması muhtemel Kizzuwatna anlaşmalarının belki de bu iki krala ait olduğu düşünülmektedir[241]. Telipinu fermanından anlaşıldığına göre I. Muršili'den (MÖ 1620-1590) sonra Hattuša sarayındaki huzursuzluklardan yararlanan Arzawa, Adaniya ve Şallapa gibi önemli kentler isyan etmiştir. Bu dönemde Kilikia'da Kizzuwatna Krallığı'nın ortaya çıktığı bilinmektedir. Kral Zidanta ile Kizzuwatna kralı Pallia, sonra da Zidanta'nın oğlu Ammunas[242] (MÖ 1550-1530?) ile Kizzuwatna kralı I. Sunassura'nın bir anlaşma yaptıkları bilinmektedir. Bu anlaşmada taraflar arasında tam bir eşitlik (paritaet) olması bu sırada Hitit Devleti'nin zayıfladığını ve Kuzey Suriye hakimiyetini de kaybettiğini göstermektedir[243].

Alalah vesikalarından Kizzuwatna kralı Pallia (Pilliya)'nın, Mitanni kralı Barratarna'nın vasalı Alalah kralı İdri-mi ile de anlaşma yaptığı da öğrenilmektedir. Bu durumda Hitit Devleti'nin Kuzey Suriye üzerindeki hakimiyetinin MÖ 1500'lerde Mitanni Devleti'ne geçtiği ve Kizzuwatna Krallığı'nın bu iki devlet arasında tampon devlet olduğu anlaşılmaktadır[244].

[239] Metinde Hitit kral listeleri için orta kronoloji esas alınmıştır, detaylı bilgi için bkz. Dinçol v.d., 2000: s. 19 vdd.; Alparslan, 2009: s. 32-33, Ek 2.
[240] Macqueen, 2001: s. 39 vd.; Eski Hitit Dönemi'nde (MÖ 1650-1355) ilk Hitit Kralı Hattušili (MÖ 1650-1620) Orta ve Batı Anadolu'nun yanı sıra Torosları aşarak Kuzey Suriye ile ilgilenmiş olduğunu ancak günümüz Çukurova'sına denk gelen Kizzuwatna'ya uğramamış olduğuna dikkat çekilir, Kralın seferleri sırasında Kizzuwatna'nın en doğusunda yer aldığını düşündüğü Salahsuwa kentinin kuşatıldığına değinilir, Ünal, 2002: s. 123 vd.
[241] Ünal, 2002: s. 124.
[242] Kuhrt, 1999: s. 14.
[243] Kınal, 1998: s. 89 vd.
[244] Kınal, 1998: s. 90.

Telepinu (MÖ 1525-1500) krallığı güçlendirir güçlendirmez Kuzey Suriye yönünde ilerlemeye başlamış, Orta Toroslar civarında çeşitli zaferler kazanmış ve Kilikia'da bir Hurri ya da Hint-Ari hanedan tarafından oluşturulan yeni güç merkezi Kizzuwatna kralıyla ittifak yapmıştır[245].

Bölgenin doğal kaynakları ve jeopolitik önemi Hititlerin ilgisini bölgeye çekmiştir. Postgate tarafından yapılan çalışmalarda Kilise Tepe'de Geç Tunç Çağı'nda Hitit İmparatorluğu'na bağlı bir merkez bulunduğu belirtilmektedir. Bu dönem Kuzeybatı Binası adı verilen yapının Geç Tunç Çağı'nda idari bir merkez olabileceğine de işaret edilmektedir[246].

3.1.4.5. Yeni Hitit İmparatorluğu (MÖ yak. 1450-1200)

Hattuša'da bir yandan saray entrikaları devam ederken Asya'dan gelen Hint-Ari kavimleri tarafından Önasya istila ediliyordu. Bu dönemde Mısır, Mezopotamya ve Anadolu'daki merkezlerde kültür hareketleri durağanlaşmıştır. Feodal sistem, Orta Çağ'ın şövalyelerine benzetilen Marianni denilen savaş arabalı savaşçılar ortaya çıkmıştır. Bu savaş arabalarının yarattığı hız ve korku sayesinde Hint-Ari kavimleri Münbit Hilal bölgesine yayılarak Mitanni Devleti'ni kurmuşlar ve Mısır'ı ise Çoban Krallar olarak adlandırılan Hiksos kavmi ele geçirmiştir[247] (Har. 15).

I. Tudhaliya (MÖ yak. 1450-1420) Kilikia Bölgesi'nde etkin olan Kizzuwatna ile ittifak tazeler, Mitannileri yenerek Halep'i ele geçirir. Ancak Tudhaliya devrini bir yıkım dönemi izler. Kuzey Suriye ve Kizzuwatna kaybedilir, Hatti ülkesi zayıflar. Arzawa kralı Güney Anadolu platosu üzerinden Kilikia Kapıları'na doğru saldırırken onları göz ardı etmek zorunda kalır[248].

II. Muwatalli[249] (MÖ yak. 1310-1282) babasının yerine tahta geçtiğinde, kardeşi (III.) Hattušili de ordu komutanı olmuştu. Kral onu önce "saray muhafızlarının başı" rütbesine getirdi, sonra da Yeşilırmak Havzası'nı içine alan ve başkenti bugünkü Amasya yakınlarında kabul edilen Yukarı Ülke'nin idaresini ona bıraktı. Askeri bakımdan yetenekli olan Hattušili bu konumda kuzeyden gelecek Kaşka (Gašga) tehdidine karşı Hatti ülkesini güvenceye almıştı. Bu bakımdan

[245] Macqueen, 2001: s. 48.
[246] Şerifoğlu v.d., 2013: s. 55-61.
[247] Kınal, 1998: s. 91 vd.
[248] Macqueen, 2001: s. 49.
[249] Bu yüzden Muwatalli Dönemi oldukça az belgelenmiştir ve tüm kayıtlar henüz keşfedilmemiştir, Macqueen, 2001: s. 52 vd., dn. 40.

kardeşine yardım ediyor görünse de gerek karizmatik kişiliği gerekse ordu üzerindeki etkisi ile onu korkuttuğu bellidir. II. Muwatalli[250], egemen bir kral gibi davranan Hattušili'den uzaklaşmak için başkentini Konya'nın güneyinden Toros Dağları'na kadar uzanan ovalık bölgeyi kapsayan Aşağı Ülke'de bugünkü Karaman yakınlarındaki Kızıldağ[251]'a lokalize edilmek istenilen, Tarhuntašša kentine taşımıştı[252]. Bu taşınma taraflar arasında hiçbir zaman açık bir şekilde ifade edilmemişse de ülkenin idaresinin fiilen Yukarı Ülke ve Aşağı ülke olarak ikiye ayrılması ve ortak bir krallık kurulmuşçasına iki kardeş arasında paylaşılması anlamına geliyordu. Kilikia Bölgesi bu durumda Aşağı Ülke sınırları içinde yer almış görünmekle birlikte Aşağı Ülke Tarhuntašša'nın yeri uzunca tartışılmış konulardandır[253].

Tarhuntašša Ülkesi'nin sınırları hakkındaki bilgiler batıda Perge'ye kadar uzandığına işaret eder. Bronz Tablet'te Hulaya Irmağı ülkesi ve Tarhuntašša ülkesinden söz edilmekte, ancak bunların birbirleriyle olan ilişkisi ile ilgili bilgi verilmemektedir. Dinçol ve meslektaşları tarafından yapılan araştırma gezisi sonunda Tarhuntašša ülkesinin sınırları batıda Perge kentine doğuda ise Kelenderis arasında kalan alana yerleştirilmekte[254] bu Melchert tarafından da kabul edilmektedir[255]. Ancak antlaşmanın 8. Bölümünün Tarhuntašša egemenlik alanının denize kadar uzandığını belirtmesi nedeniyle Postgate, tüm argümanları tek tek elemeksizin Göksu Vadisi'ni kapsamadığını kabul etmenin zor olduğunu belirtir[256]. Ura[257] adlı limanın Silifke'de ya da

[250] II. Muwatalli'nin Kizzuwatna olan ilişkisinin belirsizliğine dikkat çekilmektedir. Bu kral ayrı bir devlet olan Tarhuntašša ülkesinde ikamet ettiğinden kendisine ait yazılı belgeler henüz ele geçmemiş olduğu ve zamanında Hitit Devleti'nin ikiye bölünmüş olduğu; kuzeyde küçük kardeş III. Hattušili onun ise güneye Tarhuntašša'ya taşındığı belirtilmektedir: Ünal, 2002: s. 145.

[251] Dağlık Kilikia Bölgesi'nde Meydancık Kalesi'nde bulunan Muwatalli figürü ve yazıtı bu yerleşmenin Tarhuntašša Ülkesi sınırları içinde olduğunu gösterebilir, ancak Muwatalli'nin taşındığı kasabanın Tarhuntašša'nın kendisi olması olası değildir, Macqueen, 2001: s. 181, dn. 40.

[252] Muwatalli Dönemi'nde Hattuša'nın Kaşkalar tarafından yıkılması ve Mısır tehlikesinin artması nedeniyle başkent Hattuša'dan güneye (belki bugün Karaman'a yakın) bir yere taşınmış olabileceği önerilmektedir, Macqueen, 2001: s. 52 vd., dn. 40.

[253] Tarhuntašša kralı Kurunta ile Hitit kralı IV. Tudhaliya (MÖ 1250-1220) arasında imzalanmış bronz tablet, kesinlik kazanmamış olmakla birlikte Hitit Dönemi'nde Dağlık daha sonra Kilikia denilen bölgenin Kizzuwatna'dan alınıp Tarhuntašša'ya katılmış olmasını doğru bulunmamakta; Tarhuntašša'nın Konya'nın güneyinde olduğu kesin kabul edildiğinden ve Tarhuntašša kenti için Lystra önerilir, Ünal, 2002: s. 145; Klengel, 1998: s. 372.

[254] Dinçol v.d., 2000: s. 1-19.

[255] Melchert, 2007: s. 507-513.

[256] Postgate, 2007: s. 15-18.

[257] Hitit Dönemi'nde Kilikia, Ura Limanı aracılığıyla Ugarit ile önemli ticari ilişkiler kurmuştur. Ura Limanı Ugarit'ten batıya giden deniz rotası içinde en önemli ana limanlardan biriydi. MÖ 1250 III. Hattušili Dönemi'nde Ugarit'te yaşayan Uralı tüccarların ticari ve sosyal hakları ile ilgili sorun olmuştur. Hitit İmparatorluğu'nun son günlerinde de Ugarit ile bağının devam ettiği anlaşılmaktadır. Hitit kralı Ugarit kralından acil olarak ülkesindeki kıtlık nedeniyle tahıl istemektedir, Bing, 1969: s. 29.

yakınında olduğunu düşündüğünü belirtir ve bu durumda bölgenin Tarhuntašša egemenlik alanına dahil edilmesi gerektiği vurgulanır. Bu görüşe göre Hitit ve Kizzuvatna arasındaki sınır ileriye taşınmış olmaktadır. Coğrafya konusunda belirsizliğini koruyan alanlar bulunmasına karşın Kalykadnos Vadisi'nin Kilikia ovasındakinden farklı bir erkin egemenliği altında bulunması ihtimaline dikkat çekilir[258].

II. Muwatalli ölünce yerine oğlu Urhi-Tešup, III. Muršili adıyla tahta geçti (MÖ 1282-1275). İlk icraatı başkenti tekrar Hattuša'ya taşıyarak, ülke idaresinin fiili bölünmüşlüğünü bozmak olmuştur. Yukarı Ülke'nin en önemli dini merkezi olan Nerik kentinin yönetimini amcasından almaya girişmiştir. Bu ve benzeri çatışma konuları nedeniyle Hattušili, askeri gücünü kullanarak yeğeni III. Muršili'yi tahttan uzaklaştırıp kendisi kral olmuş ve onu Suriye'de yerel bir krallık olan Nuhasse'ye sürmüş, oradan kaçacağı haberini alınca da Kıbrıs'a yollamıştır[259].

III. Hattušili'nin (MÖ 1275-1250) Assur kralı I. Salmanassar'ın (MÖ 1272-1243) demir isteğine Kizzuwatna'da kaliteli demir üretimine geçildiği zaman yollayacağını bildiren mektubu (Kbo 1.4) Kilikia Bölgesi'nin demir üretim merkezi olduğunu göstermesi bakımından önem taşır[260].

Daha sonra III. Hattušili, III. Muršili'nin kardeşi Ulmi-tešup'a bir dönem başkent olmuş Tarhuntašša'yı ve ona bağlı oldukça büyük bir toprak parçasını ona vermiştir. Hattušili bunu onu tahttan uzak tutmak için yapmış olsa da yerine tahta geçen oğlu IV. Tudhaliya Dönemi'nde (MÖ 1250-1220) ikinci adı Kurunta olan Ulmi-tešup için daha fazla haklar verilen bir antlaşma metni daha imzalanmıştır[261].

Muwatalli'nin yerine geçen III. Muršili (MÖ 1282-1275) amcası III. Hattušili tarafından tahttan indirilerek sürgüne gönderilmesinin ardından Batı Anadolu toprakları ayrım noktasına gelmişti. Seha Irmağı ülkesi Hattušili, Mira ve muhtemelen Ahhiyawa ülkesi de Muršili'yi

[258] Postgate, 2007: s. 15-18 öz. 16; ancak Ünal, Hitit Bronz tabletinden yola çıkarak, Tarhuntašša ülkesini kabaca Hotamış, Göksu Irmağı'nın batısında kalan sahiller dahil Dağlık Kilikia (Isauria) ve Beyşehir Gölü'ne kadar uzanan bölgeyi kapsadığını ancak doğu, kuzey ve batı sınırlarının nerede başlayıp nerede bittiğinin açık olmadığını belirtiyor. Çeşitli araştırmacıların güçlü bir dayanak göstermeksizin güneydoğu sınırlarını bazen Silifke-Anamur-Alanya'ya bazen Lamas (Limonlu) Irmağı yakınlarına bazen de Mersin ve Silifke arasındaki bölgeye yerleştirdiklerini not eder, Ünal, 2002: s. 196.
[259] Dinçol v.d., 2009: s. 101 vdd.
[260] Kurt, 2008: s. 120; Oates, s. 2004: s. 110; Gurney, 1952: s. 83.
[261] Dinçol v.d., 2009: s. 102 vd.

destekliyordu. Ancak sürgünün ardından (MÖ yak. 1278) batı topraklarının çoğu Hitit kayıtlarından yok olmuştur[262].

IV. Tudhaliya'nın (MÖ 1250-1220) ölümü üzerine Tarhuntašša kralı Kurunta yasal hakkı olan krallığı almak için isyan ederek Hattuša'da idareyi ele alır. Mühürler ve Konya'nın Hatip mevkiinde ele geçen hiyeroglif kabartmalı yazıt Kurunta'nın beş yıl kadar tahtta kaldığını (MÖ 1220-1215) gösterir[263].

II. Šuppiluliuma (MÖ 1210-1200), Kurunta zamanında doğal olarak Hitit topraklarına entegre olan ve anlaşıldığına göre Hitit Devleti'nden tekrar ayrılmak isteyen Tarhuntašša'ya karşı harekete geçmiş ve burayı zapt etmişti. MÖ 1200 civarında, taht kavgalarının yarattığı kargaşa, kuraklık ve açlık ve önünde durulmaz deniz kavimleri göçü nedeniyle -devlet otoritesini yitirmiş olmalı ki- Hitit çivi yazılı belgeleri susar. Fakat Tarhuntašša'da bulunan hiyeroglif bir yazıt, güç odağının Hattuša'dan buraya kaydığını ve Kurunta'nın kardeşi III. Muršili=Urhi-Tešup'un sürgünde doğmuş oğlu Hartappu'nun krallığında Hitit varlığının Aşağı Ülke'de tutunmaya çalıştığını kanıtlamaktadır[264].

Doğuda artan Assur baskısı, kuzeyde Kaşkalar Hitit'i baskı altında tutarken, II. Šuppiluliuma (MÖ 1210-1200) önderliğinde geçici bir canlanma yaşanmış; Suriye uyruklarının desteği kazanılmış; Kıbrıs'ta isyan eden topluluklar bir deniz savaşında yenilmiştir. Hatta Assur bile bozguna uğratılarak Išuva bakır madeni ele geçirilmiştir[265]. Tüm bunlara rağmen MÖ 1200 yıllarından itibaren (Geç Tunç Çağı'nın sonu) göç dalgası Babil ve Hitit ülkelerini zayıflatmış, Hitit Devleti tamamen parçalanmıştır. Bu göç dalgası hâlâ tartışılmakta ise de Mısır'a ulaştıklarında (MÖ yak. 1186) aralarında Ege ve Anadolu halklarının bulunduğu bilinmektedir. Bunun Anadolu üzerindeki etkisi şöyledir: Kuzeybatı ticaret yolu kesilmiştir, Arzawa yıkılmış, Kilikia ardından da Kıbrıs yenik düşmüş ve büyük bakır madenlerini yitirmiştir[266].

[262] Macqueen, 2001: s. 53.
[263] Dinçol v.d., 2009: s. 103.
[264] Dinçol v.d., 2009: s. 104.
[265] Macqueen, 2001: s. 55; Radner, 2018: s. 10.
[266] Macqueen, 2001: s. 55 vd.

3.1.5. Demir Çağı (MÖ 1200-500/330) / Geç Hitit Şehir Devletleri (MÖ 1200-700)

Geleneksel olarak MÖ 1190 sonrasına tarihlenen, Hattuša'nın düşmesinden sonra Hitit egemenlik alanının güney ve doğu kesimlerinde halef hanedanlar bir süre hüküm sürmüştür. Bu dönem ortaya çıkan yeni siyasal tabloda Anadolu'da Geç Hitit kent devletleri, Urartular, Phrygler, Lydler ve Lykler görülmektedir[267].

Aksaray yakınlarındaki Burunkaya'da, Karadağ üzerindeki Harpatu yazıtlarından Tarhuntašša hanedanının bölgede varlığının devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu yazıtlarda tespit edilen Büyük Kral unvanı 12. yy.'da dikildiklerini düşündürmektedir. Ancak bundan sonraki 300 yıl boyunca bilgilerimiz oldukça sınırlıdır. Bu nedenle Tarhuntašša kentinin 12. yy. genel kaosu içinde düşmüş olduğu fikrini çıkarmak mümkündür, zira Kalykadnos Vadisi'nin Demir Çağı'nda hiçbir rolü bulunmamaktadır[268]. Ayrıca Kilikia için de arkeolojik ve tarihsel bilgilerin kısıtlı olduğu anlaşılmaktadır.

Ele geçen yazıtları bırakan Asitawanda ile babası Awariku'un adları Büyük Hitit İmparatorluğu Dönemi'nde Güney Anadolu sahil bölgelerinde yaşayan Luvi kavminin Ege göçlerinden sonra da Kilikia Bölgesi'nde varlıklarını gösterir[269]. Hitit hakimiyetinin bölgede etnik bir değişikliğe yol açmadığı düşünülmektedir[270].

3.1.5.1. Assur İmparatorluğu

MÖ 3. Bin başlarında ortaya çıkan ve MÖ 612 yıllarına kadar hüküm süren ve Sami halklardan oluşmuş bir Mezopotamya imparatorluğu olan Assurlular dönem dönem Anadolu'ya hakim olmuşlardır[271]. Anadolu'da yedi eyalet kurulmuş olup, MÖ 898 yılında Rakamatu eyaletinin olasılıkla Soloi/Viranşehir civarına denk geldiği düşünülmektedir[272].

Eskiden Kizzuwatna (Ovalık Kilikia) olarak bilinen Çukurova Bölgesi, Assur belgelerinde Que[273], batısındaki dağlık bölge (Dağlık Kilikia) ise Hilakku adıyla karşımıza çıkar. Bu iki isim

[267] Postgate, 2007: s. 15-18.
[268] Radner, 2018.
[269] Kınal, 1998: s. 240; Erzen, 1940: s. 34 vd.
[270] Erzen, 1940: s. 38.
[271] Dezsö, 2018; Radner, 2018; Barjamovic, 2018.
[272] Radner, 2018: s. 12.
[273] Que, 9. yy.'da kuzeybatı Syria'da Hitit İmparatorluğu'nun yerini alan Arami - Neo-Hitit birleşimine aittir, Macqueen, 2001: s. 172.

yan yana ilk kez III. Salmanassar Dönemi (MÖ 858-824) belgelerinde nadiren geçtiği[274] ve daha sonra II. Sargon Dönemi'ne (MÖ 722-705) kadar görülmediği belirtilmektedir[275] (Har. 16).

Silifke'nin yer aldığı düşünülen Hilakku, II. Sargon Dönemi'nde (MÖ 722-705) Assur kaynaklarında sıklıkla geçer ve bu dönemden sonra da adı Que ile yan yana okunur[276]. Hilakku olarak adlandırılan bölge Que'nin batı sınırındadır ve kuzeyde ise Tabal'a komşudur; bu bölge daha sonraki Dağlık Kilikia/Cilicia Aspera ile büyük oranda örtüşmektedir[277].

Assur Dönemi yazılı belgeleri Kilikia Bölgesi'nin bu dönemi için aydınlatıcı bilgiler sunmaktadır. Bu dönem Arami akınlarının Hitit kadar Assur üzerinde de etkili olduğu anlaşılmaktadır ki Assur ancak MÖ 10. yy. ile Suriye'yi aşarak Anadolu dağlarına yeniden sızmaya başlamış ve bu tarihten sonra Assur varlığının etkisi bölgede hissedilmiştir[278]. Assurların yayılmacı politikalarının nedeni hammadde kaynakları ve bu malların geçtiği kazançlı ticari yolların denetim altına alınması olmuştur[279].

Ovalık Kilikia'daki Que, kuzeybatıda yükselen güç Phrygler, doğuda Urartu ve Assur arasında sıkışmıştır[280]. Arkeolojik açıdan Tarsos, Kinet Höyük ve Adana yakınındaki Sirkeli Höyük'te saptandığı üzere ovadaki kentler Assur egemenliği altında olmakla birlikte Assurlular gücün daha çok, alüvyonlu ovayı kuşatan dağlarda daha önce bilinmeyen başkentlere sahip yerel hükümdarların elinde olduğu gerçeğiyle yüzleşmiştir. Assur'un Kilikia üzerindeki egemenliğinin baskın olmadığı anlaşılmaktadır.

Toros güzergahları çevresinde kümelenen çeşitli küçük krallıklar bölgede hâlâ baskın konumda olan Tabal'ın müttefiki idiler. Kral Varpalavas'ın ülkesi Tuhana (Niğde civarı), Atuna (Bulgar Madeni yakınları), Iştunda (muhtemelen Ceyhan üzerindeki Karatepe), Hupisna (Ereğli) ve Toros ve Orta Torosların güneyinde Assur saldırısına daha açık bir bölgede, kral Urikki tarafından yönetilen Que bulunuyordu[281].

[274] Erzen, 1940: s. 57.
[275] Bing, 1969: s. 33.
[276] Özhanlı, 2004: s. 6 vd.; Erzen, 1940: s. 56.
[277] Alparslan, 2009: s. 146; Bryce, 2011: s. 97 vd.
[278] II. Assur-dan (MÖ 934-912) ve oğlu Adad-nirari Dönemi'nde (MÖ 911-891) Assur kaybettiği gücü tekrar toplamış ve bir imparatorluğa dönüşmüştür, Radner, 2018: s. 12.
[279] Oates, 2004: s. 99.
[280] Postgate, 2007: s. 16; Erzen, 1940: s. 55 vd.
[281] Macqueen, 2001: s. 172.

Que kralı Kate, Assur gücüne karşı durabilmek için Kuzey Suriye kent devletlerinin desteğini almanın önemini fark etmiştir[282]. III. Salmanassar'a karşı MÖ 858'de Kuzey Suriye kralları tarafından kurulan koalisyon içinde Que kralı Kate ve Hilakku kralı Pikhirim'in adları geçer[283]. III. Salmanassar ise MÖ 839, 837, 836, 834 ve 833 yılında beş kez ordularını bölgeye göndermiştir[284]. Amanosları aşan Assur ordusunun Hilakku kralı Pikhirim ve Que Kralı Kate'nin ordularına yenildiği sanılmaktadır[285]. Sefer sonunda III. Salmanassar (MÖ 859-824), Tabal ve Melid Devleti'nin Assur'a karşı birlik oluşturmak amacıyla yaptıklarına karşın, Hattina tahtını yasal varislerine iade etmiş, Sam'al kıralı Hayani'yi haraca bağlamıştır. Sonra Que'ye geçmiş, Pahri'yi (Karatepe) ele geçirmiş, MÖ 839 ve 833 yıllarındaki seferlerde Hilakku üzerinden Tabal'a geçerek 24 Tabal kralının haracını kabul etmiştir. III. Salmanassar MÖ 858 yılında kazandığı bu zaferden sonra Manos Dağları'na(?) Zafer kitabesi diktirmiştir. Bu kitabeden Kilikia'ya dört sefer düzenlediği öğrenilmekte ve bu durum Assur'un Anadolu içlerine yayılmasının başlangıcının sembolü olarak kabul edilmektedir. Assur seferlerinin amacı büyük ölçüde ganimet/haraç elde etmekti[286].

III. Salmanassar, MÖ 839'da düzenlediği seferde[287], bu bölgede aralarında Lusanda (Lawazatiya), Abarnani ve Kisuatni'nin (Kizzuwatna-Kummanni) bulunduğu bir dizi kralın kentini ele geçirmiştir. Bu kralların en önemlisi Topada'da hiyeroglifi bulunan Tuvatis'dir. Bundan sonra Salmanassar, Hubusni (Ereğli)'ye yönelmiş ve Kilikia Kapıları ile Amanos Dağları üzerinden geri dönmüştür[288].

Lemairre, Assur yıllıklarında geçen şehirlerin Hitit metinlerindeki karşılıklarından hareketle Que – Hilakku sınırının Mersin-Gözne yolunun biraz batısında olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır[289]. Kurt, Assur metinlerinden Illubru ve Ingirra'nın birer Que kalesi olarak anlaşılması gerektiği ve bu iki yerleşimin batısında hiçbir Que kentinden söz edilmediğine dikkat çekmektedir[290]. Bu durumda Silifke'yi de kapsaması gereken Dağlık Kilikia'daki Hilakku'nun

[282] Bing, 1969: s. 35.
[283] Bing, 1969: s. 35; Bahar, 1999: s. 8; Bryce, 2011: s. 101 vd.
[284] Dezsö, 2018: s. 154.
[285] Bing, Kuzey Suriye ittifakı içinde kalan krallıklardan 858 yılındaki savaşın ardından Que, Hilakku ve Hubusku'nun bağımsız kaldığını belirtir, Bing, 1969: s. 36; Hawkins, 1982: s. 391.
[286] Kınal, 1998: s. 250 vd.; Erzen, 1940: s. 59; Luckenbill I, 1926, nr. 579; Dezsö, 2018: s. 154.
[287] Bing, 1969: s. 42 vd.
[288] Macqueen, 2001: s. 172.
[289] Lemairre, 1991: s. 9-19.
[290] Kurt, 2008: s. 119; ayrıca bkz. Lemairre, 1991: s. 9-19.

Assur egemenliğinden veya müdahalesinden[291] daha uzak ve zor ulaşılabilir olan bir bölge olması nedeniyle müdahalelerden özgür kaldığı düşünülmektedir[292].

Assur tarihinin en görkemli çağını kapsayan Sargonidler Dönemi'nde (MÖ 744-650) Kilikia'nın da dahil olduğu stratejik öneme sahip bölgelerin siyasi durumu oldukça karışıktır ve bölgenin kontrolü sürekli el değiştirmiştir[293]. III. Tiglat-pileser (MÖ 744-727) rakibi Urartu ve Kuş (Mısır) ile yakınlaşmaya başlayan vasallar ile yıllarca süren savaşlar yapmıştır[294]. Assur'un Anadolu'ya yönelik politikası değişmiş, daha önce aldığı vergiler ve hediyeler karşılığında Geç Hitit şehir devletlerinin siyasi varlığına dokunmayarak, II. Sargon Dönemi'nde (MÖ 722-705) de Kuzey Mezopotamya, Suriye, Filistin, Mısır ve Anadolu'yu tek imparatorluk çatısı altında birleştirmeye çalışmıştır[295]. MÖ 745-642 yılları arasında Assurlular Anadolu'ya çok sayıda sefer düzenlemişlerdir. Batı cephesi olarak adlandırılabilecek, Tabal, Muşku (Phrygia) ve kuzeydeki Kimmer toprakları ile Que ve Hilakku, Assur yayılımın önemli bir odağı olmuştur[296].

Assurlular, III. Tiglat-pileser (MÖ 745-727) hükümranlığı sırasında Tabal Bölgesi üzerinde olduğu kadar Kilikia Bölgesi'nin bir bölümü üzerinde bir denetime sahiptirler[297]. Urartu kralı ile ittifak yapan Que, Tabal ve Milid gibi şehir devletleri arasında Hilakku'nun bulunmadığı dikkati çeker[298]. Bu dönemde Que ve Hilakku'nun vasal krallıklar[299] haline geldiği düşünülmektedir[300]. Que kralı Urikki'nin, Tiglat-pileser Dönemi'nde MÖ 740, 738 ve 732 yıllarında vergi gönderdiğine dair kayıtlar ve Que kralı Urikki adının geçmesi bölgenin bağımlı bir krallık olarak yönetildiğine işaret eder[301].

MÖ 730'larda Tabal Kralı Vaşu-Şarma, vergisini ödemeyince tahttan indirilerek yerine Assur yanlısı "hiç kimsenin oğlu" Hulli getirilir[302]. MÖ 728'de ise Que kralı Urikki, III. Tiglat-

[291] Alparslan, 2009: s. 146; Bryce, 2011: s. 97 vd.
[292] Bryce, 2011: s. 102.
[293] Kurt, 2010a: s. 70.
[294] Radner, 2018: s. 15.
[295] Radner, 2018: s. 16.
[296] Dezsö, 2018: s. 153 vd.
[297] Bryce, 2011: s. 102; MÖ 713 yılında kurulan eyaletlerden biri olan Tabal, Kayseri, Niğde ve Nevşehir illerini kapsamaktaydı. Ancak MÖ 711 yılında kayıp edilmiştir, Radner, 2018: s. 16.
[298] Kınal, 1998: s. 253 vd.; Bu ittifakta Kummuhu/Kilikia'da gösterilir, bkz. Radnet, 2018: s. 16.
[299] Bing, bu dönem Kilikia'nın Assur egemeliğinde olup olmadığı sorunun cevabının net olmadığına dikkat çeker, Bing, 1969: s. 58.
[300] Erzen, 1940: s. 59; Postgate, 2007: s. 15-18, öz. s. 16.
[301] Erzen, 1940: s. 59; Bing, 1969: s. 60.
[302] Bing, 1969: s. 62.

pileser'in vasalı konumundadır[303]. Ancak bu durum krallıkların Assur'a bağlı kalmalarına yetmemiştir[304].

V. Salmanassar (MÖ yak. 727-722) ya da Halefi Sargon'un hükümdarlığında Hilakku ve Que artık Assur ili haline gelmiştir[305]. Ancak bu dönem Phryg kralı Muşki, Que'nin batı sınırındaki kaleleri kuşatmış ve Silifke civarından Akdeniz'e ulaşmayı başarmıştır[306]. Assurlular Assur-Fenike ticaret ağını korumak için Phrygler ile Hellenlerin bölgedeki faaliyetlerini önlemek için büyük çaba harcamışlardır[307].

II. Sargon, MÖ 718, 715, 713, 712, 709, 709-8, 705 yıllarında bölgeye sefer düzenlemiştir[308]. II. Sargon Dönemi'nde (MÖ 722-725) Göksu Vadisi'ndeki sedir başta olmak üzere kurşun ve demir madenleri Assur için önemli idi. Bu dönem yıllıklarında "demir dağlarını" ele geçirdiğini ve Muşkili Mita'yı bu topraklardan kovduğunu anlatmaktadır. Muşki'nin Akdeniz ile bağlantısını kesmiş olması nedeniyle geleneksel Assur politikası için de tehdit oluşturduğu açıktır. Muşki kralı Mita ile Assur kralı II. Sargon arasında yapılan bu savaşlarda (MÖ 717-709) Sargon galip çıkmıştır[309]. Bu durum, Phryglerin zaman zaman Torosları aşarak Akdeniz kıyılarına indiklerini de göstermektedir[310].

MÖ 718'de Tabal, kral Mita önderliğindeki Muşki ve Kargamış krallıkları koalisyon oluşturmuştur. Mita, Que boyunca ilerlerken, Kargamış'ı ele geçirmiş olmasına karşın geri çekilmeye zorlanmış ve Assur tarafından kendi eyaletinde bozguna uğratılmıştır[311]. Assur yıllıklarında da MÖ 715 yılında Sargon'un yedinci seferindeki hedefinin Muşkili Mita olduğuna dikkat çekilir. Muşki kıralı Mita'nın bir Assur eyaleti olan Que'ye saldırması ve bazı sınır kentlerini ele geçirmesi ile harekete geçen Sargon, kaybedilen 22 şehri yeniden almıştır[312]. Mita'nın Kargamışlı Pisiris'i Assur'a karşı desteklediği düşünüldüğünde Phryglerin hem Gülek Boğazı hem de Göksu Vadisi'ninin doğusu ve Laranda yoluyla Akdeniz'e ulaşmaya çalıştıkları

[303] Bing, 1969: s. 68.
[304] Macqueen, 2001: s. 60; Erzen, 1940: s. 59.
[305] Bryce, 2011: s. 102; Postgate, Tiglath-pileser ve Sargon hakimiyeti sırasında Assur eyalet sistemine dahil olduğunu belirtir, Postgate, 2007: s. 16.
[306] Bing, 1969: s. 68.
[307] Dezsö, 2018: s. 153, 155.
[308] Ayrıntılı bilgi ve harita için bkz. Dezsö, 2018: s. 155, fig. 3.
[309] Bing, 1969: s. 75.
[310] Bahar, 1999; Erzen, 1940: s. 60.
[311] Macqueen, 2001: s. 60.
[312] Kınal, 1998: s. 255 vd.

anlaşılmaktadır. Ancak II. Sargon, Muşkili Mita tarafından alınmış olan Ushnanis, Qumasi ve Harrua[313] şehirlerini geri alarak sahil vilayetleriyle birleştirmiştir. Bu savaş nedeniyle bazı bilim adamlarınca Kilikia Kapıları'nda[314] bazılarınca da Akdeniz kıyısı yakınlarındaki Harrua'da (Silifke)[315] üç kez karşılaştıkları düşünülmektedir[316]. Ancak II. Sargon yıllıklarında Göksu'nun batısındaki bölge ve şehirlerle ilgili hiçbir kayda rastlanmamaktadır[317]. II. Sargon'un, Tabal'i işgal ettiği sırada Que'yi askeri bir üs olarak kullandığı tahmin edilmektedir[318]. Kral, Tabal kralı Hulli'nin yerine oğlu Ambaris'i (=Amris/Ambaridi) geçirmiş; Assur prensesi kızı Ahat-abişa ile evlenen yeni krala Karaman yakınlarındaki Hilakku eyaletini çeyiz olarak vermiştir[319].

Yukarıda bahsedilen sefer ile kralın bölgede emin bir otorite kurmayı amaçladığı anlaşılmaktadır[320]. Bundan sonra Assur yıllıklarında kralın MÖ 713 yılında Hilakku'yu[321] Assur eyaleti yaptığını ve batı deniz ülkesinde oturan Iamanileri bir balık gibi avlayıp, kalanları Kilikia ve Tyr'e sürdüğünden söz edilmektedir[322]. Que ise bu dönem zaten Assurlu bir valinin yönetimi altında idi[323] ve saltanatının yedinci yılında (MÖ 715) Que ülkesinde düzeni yeniden kurmuştu[324]. MÖ 713'te Ambaris de tahttan indirilerek Tabal ve Kilikia Assur eyaleti yapılmıştır[325]. Bu durumda Hilakku doğrudan Assur'a bağlanırken idaresi Sargon'un kızı ve Ambaris'in karısı olan Ahat-abişa'ya bırakılmıştır[326]. Bu döneme kadar Hilakku'nun bir valisinin olmadığı düşünülmektedir.

[313] Ünal, daha önce Harrua'nın Forrer tarafından Silifke ile eşitlenmesine kuşku ile yaklaşmakta ve Holmoi'den bozma olduğunu düşünmektedir, Ünal, 2006: s. 67-102.
[314] Kurt, 2010a: s. 75.
[315] Bing, 1969: s. 75, 78.
[316] Mellink, 1991: s. 622.
[317] Kurt, 2010a: s. 75.
[318] Bing, 1969: s. 72, 75.
[319] Bryce, 2011: s. 102; Luckenbill II, 1927: nr. 24; Kurt, 2010a: s. 73; Bing, 1969: s. 73.
[320] Kınal, 1998: s. 255 vd.
[321] Bing, 1969: s. 80, 83.
[322] Kurt, 2010a: s. 79.
[323] Bryce, 2011: s. 102.
[324] MÖ 715 yılında Phrygia'nın Que'ye saldırması nedeniyle Assur ordusu hareket geçmiştir, Bing, 1969: s. 62. 74; Erzen, 1940: s. 59; Bahar, 1999.
[325] Macqueen, 2001: s. 173; Sever, 1996: s. 105.
[326] Kurt, 2010a: s. 79, dn. 74.

MÖ 712, 711 ve 710 yılındaki seferlerin Que valisi[327] tarafından Assur adına olasılıkla Phrygia'ya düzenlenmiş olduğu bilinmektedir[328].

MÖ 709'da Sargon, Muşkilere karşı Que'nin Assurlu yöneticisi Aşşur-şarra-usur'un aracılığıyla büyük bir saldırı yapmıştır. Kendisi Babil ve Elam ile meşgul olduğundan, Mita'ya karşı komutanlarından birini göndermiştir. Que'li kuvvetler de Assur ordusunun içinde yer alıyorlardı[329]. Bahsedilen saldırının Göksu Vadisi'nde meydana geldiği tahmin edilmektedir. Savaş sonucunda Mita'dan üç şehir ve 2400 esir ele geçirilmiştir. MÖ 709 yılında kral Urballa (Warpalawas) aracılığıyla bir Muşki elçisi, belki de Kimmer baskısı nedeniyle, Sargon'dan barış isteğinde bulunmuştur[330]. MÖ 709 yılında Muşki (Phrygia) kralı Mita (Midas) teslim olmuştur[331].

MÖ 709 yılında Que'nin sürgün edilmiş kralı Urikki, Urartu'ya elçiler göndermiş, fakat Mita'nın topraklarında yolu kesilmiş ve Assur'a teslim edilmiştir[332]. Kimmer baskısı nedeniyle kurulan Assur ve Mita ittifakı Kimmer baskısını durdurmaya yetmemiştir. MÖ 705'te Mita kuvvetini de içeren Assur ordusu İç Anadolu'da ağır bir yenilgiye uğratılmış, Assur Kralı Sargon, Tabal seferi sırasında öldürülmüş[333] ve Muşki Kralı Mita kayıtlardan kaybolmuştur. Kralın ölüm haberi üzerine Anadolu'da birçok halk isyan etmiş, Assurlular Tabal ve Kilikia'nın batısını kaybetmişlerdir[334].

Bölgede hakimiyetini tekrar kazanmaya çalışan Sanherib'in (MÖ 705-681) karşısına eski vasal krallardan "İllubru[335] kentinin hükümdarı/valisi" Kirua çıkmış, Hilakku halkının başkaldırmasını sağlamış, ovadaki kentlerin, Tarsos ve Ingira'nın bu ayaklanmaya katılmasını sağlamıştır. Tarsos ve Ingira'nın katılımıyla isyancılar Que yolunu ele geçirmişler ve Assur'u ekonomik açıdan zor durumda bırakmışlardır[336]. MÖ 696'da Sanherib isyanı bastırmak için bir

[327] MÖ 710 civarında Que valisinin varlığı bilinmekle birlikte eyalet başkenti olarak hangi kentin seçildiği bilinmemektedir.
[328] Bing, 1969: s. 84.
[329] Erzen, 1940: s. 56.
[330] Kurt, 2010a: s. 80; Sever, 1996: s. 106.
[331] Dezsö, 2018: s. 155.
[332] Olayın anlatıldığı mektubun (MÖ 710-709) tam çeviri metni için bkz. Kurt, 2010a: s. 81.
[333] Dezsö, 2018: s. 155.
[334] Macqueen, 2001: s. 173; Kurt, 2010: s. 83; Bing, 1969: s. 88.
[335] Illubru'nun yeri bilinmemekle birlikte, Hilakku'ya ait olduğuna ve yenilgi dağlık arazide gerçekleştiğine göre bunun yine dağlık arazideki *dynast*'lardan biri olmasının muhtemel olduğu önerilmektedir, Postgate, 2007: s. 15-18, öz. 16; ayrıca bkz. Sayce, 1910: s. 1340.
[336] Kurt, 2010a: s. 83.

sefer düzenlemek zorunda kalmıştır[337]. Zira Sanherib'in MÖ 699-693 yılları işlerini anlatan bir prizmada, bazen tahtırevan ile bazen de yaya olarak sarp dağları aşmış olduğu ve dağlarda oturan Hilakku sakinlerini mağlup ve şehirlerini tahrip ettiği, "Tabal hududunda bulunan ... şehirleri çöle" çevirdiğini belirtmektedir. Kınal, bu ifade nedeniyle Tabal'ın bu sırada Assur hakimiyetinden çıkmış olmasına karşın Que ve Hilakku'nun hala Assur eyaleti olduğunu belirtmektedir[338].

Benzer şekilde Asarhaddon da Kundi ve Sissu'nun yerel hükümdarı Sanduarri'ye karşı dağlarda sefere çıkmak zorunda kalmıştır[339]. Bu durum bu dönemde Hilakku'nun bağımsız olduğuna işaret eder[340]. Bu kişinin, ovanın kuzeydoğusundaki dağlarda oturan ama Adana ve yöresine hükmettiğini iddia eden Azatiwatas (Karatepe yazıtlarının sahibi) ile aynı kişi olması olasılık dahilindedir[341].

Sanherib (MÖ 704-681) Levant Bölgesi'ne Hellen akınlarını durdurmak ve belki de babasının intikamını almak üzere MÖ 704 yılında soylulardan oluşan bir gücü göndermiştir. MÖ 696'da Assur, Illubru, Tarsos, Hilakku, Tabal ve Hellenlerin koalisyonuna karşı Tarsos'ta kara ve Kilikia sahili yakınlarında denizdeki muharebede zafer kazanmıştır[342].

Asarhaddon zamanında (MÖ 680-669) ele geçen bir kehanet metninde (Knudtzon 60) Hilakkuların Tabal ile birlikte Que'ye saldırmaları ihtimalinden bahsedilmektedir. Kınal, burada Que'nin Assur hakimiyeti kesin olmakla birlikte Hilakku, Tabal ve Melid krallarının eski yerli hanedana mı yoksa Phryglere mi mensup olduğu sorusunu sormaktadır[343].

Asarhaddon, MÖ 7. yy.'da Anadolu'yu istila eden ve Midas'ı intihara zorlayan Kimmerleri[344] Şupria'da daha sonra Hubuşna'da (Konya Ereğlisi) mağlup etmiştir (MÖ 679-77)[345]. Bu zaferin bahsedildiği Til Barsib stelinden Hilakkuların Kimmer ordusunu yenen Mannalarla birleşerek Assur'a isyan etmelerinden ve kralın bu isyanı da bastırmış olduğundan

[337] Erzen, 1940: s. 61.
[338] Kınal, 1998: s. 257 vd.; Erzen, 1940: s. 85.
[339] Erzen, 1940: s. 36 vd., 62.
[340] Erzen, 1940: s. 57.
[341] Postgate, 2007: s. 16.
[342] Dezsö, 2018: s. 156, tab. 4.
[343] Kınal, 1998: s. 257 vd.
[344] Bilinen ilk at yetiştirici göçebe halk olan Kimmerler, Yakındoğu kayıtlarında MÖ 8. yy.'ın son on yılında görülür. Bu halk, Urartu ordularını birkaç kez yenmiş, Phrygleri yenilgiye uğratmış ve Lydialıları da birkaç kez yenmişlerdir. MÖ 7. yy.'ın ilk yarısında da Assurlarla karşı karşıya gelmişlerdir, Dezsö, 2018: s. 156.
[345] Macqueen, 2001: s. 176; Erzen, 1940: s. 86.

bahsedilmektedir[346]. Sonraki 50 yıl boyunca süren Kimmer baskısı sonucunda Tabal ve Hilakku krallıkları Assur'dan yardım istemek zorunda kalmışlardır[347].

Assurbanipal Dönemi'nde (MÖ 668-631/27?) Hilakku ile Tarsos bölgesinde yer alan bazı kentlerin, Assur Devleti'ne karşı ayaklandığı da yazılı belgelerde geçmektedir. Assurların düzenlediği iki sefer sonunda Tabal kralı ve Hilakku Kralı, Sanda-şarme Assurlara teslim olmuştur[348]. Que'nin Assur egemenliği altında kalmasına karşın Hilakku bağımsızlığını kazanmıştır. Assur'un isyankâr nüfuslara boyun eğdirme iddiasına rağmen Hilakku'nun dize getirilmeye ısrarla direnmiş olduğu anlaşılmaktadır[349]. Tüm Kilikia'nın fiili olarak bir Assur eyaleti olma durumu MÖ 713-663 yılları arasında devam etmiştir[350].

Assur'a karşı doğudan tehlike gelmesine karşın, Assur kralları ülke ekonomisine büyük gelir getiren Kilikia'yı elde tutmak için büyük çaba harcamışlardır. Ovalık Kilikia'nın Levant ve Suriye'den gelen yolların kontrolünü sağlaması, tarımsal zenginliği ve Akdeniz'le bağlantısı ile Dağlık Kilikia'nın nitelikli sedir ormanları, liman kentleri ve Toroslardaki zengin maden yatakları MÖ 7. yy. Assur politikasının oluşturulmasında etkili olmuştur. Asarhaddon (MÖ 680-669) ve onu izleyen Assurbanipal Dönemi'ndeki (MÖ 668-626) gelişmeler bunu belgeler[351]. Kilikia'daki Assur egemenliği, Medlerin ve yeni Babillilerin Assur'u yıkmalarına kadar (MÖ 612) baskın olmasa da devam etmiştir. Medler ve Yeni Babilliler arasında paylaşılan Assur mirasında Kilikia Yeni Babillilerin payına düşmüştür[352].

Sennacherib'den (MÖ 704-681) başlayarak Sargon'un halefleri döneminde Assur yönetimine karşı başlayan isyanlar Anadolu devletlerinin Assur ile olan bağlantılarını zayıflatmıştır. Sennacherib, olasılıkla Que üzerinde denetimi belki de Azativada gibi kişilerin işbirliği ile yeniden kurmayı başarmıştır[353].

[346] Kınal, 1998: s. 258 vd.; Erzen, 1940: s. 60.
[347] Macqueen, 2001: s. 176; Erzen, 1940: s. 86.
[348] Alparslan, 2009: s. 146; Dezsö, 2018: s. 158.
[349] Bryce, 2011: s. 102.
[350] Erzen, 1940: s. 63.
[351] Bing, 1969: s. 63-144;
[352] Dezsö, 2018; Özhanlı, 2004: s. 7.
[353] Bryce, 2011: s. 102.

MÖ 660 yılında Lydia bile Kimmerlere karşı Assur'dan yardım ister, sonunda Assurlular güneydoğudaki istilacıları MÖ 630'da yenmiştir[354]. Kimmer bozgununun ardından ve Assur'un dağılmasıyla İç Anadolu bölgesindeki krallıklar bağımsızlıklarını yeniden kazanmış ve Hilakku bu durumdan en çok yararlanan olmuştur. MÖ 612 yılında bağımsız olduğu kesin olmakla birlikte Lydia ve Babil ile eşit konumda olduğu önerilmektedir. Bu sıradaLydialılar da Kızılırmak'a kadar ilerlemiştir[355].

Tüm bu gelişmelerin ardından II. Sargon ve Sennacherib'in bölgeye düzenlediği seferler Güney Anadolu'nun özelikle doğu sahillerinde Hellen ve Ion ticari faaliyetini azalttığı için onların Göksu'nun batısına çekilmesine neden olmuştur. Hellenler, Dağlık Kilikia Bölgesi'ne çekilmiş ve bu kıyılarda ticaret yapmaya başlamışlardır. MÖ 8. yy.'dan sonra Nagidos, Kelenderis, Aphrodisias, Holmoi ve Soloi gibi kentler Hellen kolonileri olarak kurulmuşlardır. Bu durum Assur etkisinin bölgede hissedilmediğinin de göstergesi olarak yorumlanabilir[356]. Assur hakimiyeti bölgedeki Hellen ticaretini de etkilemiş, Assur'un MÖ 612'de yıkılmasının ardından Hellenler Nagidos ve Kelenderis gibi koloniler kurarak yeniden varlıklarını tesis etmişlerdir[357].

3.1.5.2. Yeni Babil İmparatorluğu

Assurbanipal'in (MÖ 668-627) hakimiyetinin son yıllarında ortaya çıkan veraset savaşı zayıflamasına neden olmuş ve Nabopolassar'ın (MÖ 625-605) önderliğinde Yeni Babil veya Kalde sülalesi olarak bilinen yeni bir hanedan kurulmuştur. MÖ 616'dan itibaren Nabopolassar'ın ordusu, Fırat boyunca kuzeye ilerler. MÖ 612'de Babil ve Kyaksares önderliğinde Med koalisyonu Ninova'yı üç aylık bir kuşatmadan sonra ele geçirir ve başkent yakılıp yıkılır[358]. Medler, Van Gölü çevresindeki dağlara ilerlerken Babilliler, Kilikia'ya yönelirler.

Bu dönem yazılı kaynaklarda Ovalık Kilikia Hume, Dağlık Kilikia ise Prindu adıyla karşımıza çıkar. Dağlık Kilikia Bölgesi'ni kapsayan Prindu'nun sınırları net olarak tespit edilememektedir[359].

[354] Macqueen, 2001: s. 176.
[355] Macqueen, 2001: s. 60.
[356] Kurt, 2010a: s. 76.
[357] Dezsö, 2018: s. 155.
[358] Radner, 2018: s. 18; Oates, 2004: s. 131.
[359] Zoroğlu, 1994: s. 301-309.

II. Nebukadnezzar (MÖ 605-562) ilk 11 yılını Anadolu'ya yapacağı seferler öncesinde arkasını güvenceye almak için Suriye, Filistin ve Mısır ile mücadeleye ayırmış, MÖ 593 ve 591 yılında Prindu ve Hume'yi istila etmiştir. Yeni Babil krallarının Kilikia'ya düzenledikleri bilinen bu ilk askeri sefer, batı fetihlerini sağlamlaştırma amacına yöneliktir. Kralın seferlerini anlatan metinden Babil hakimiyetinin Hume'de tamamen Prindu'da ise kısmen tesis edildiği anlaşılmaktadır.

MÖ 6. yy.'dan itibaren bölgede Pirindu Krallığı'nın egemenliği bilinmektedir. Babil kroniklerinden öğrenildiğine göre Nebukadnezzar'ın başarısızlıkla sonuçlanan Mısır seferi MÖ 585'te Kilikia ile imzalanan antlaşmanın bozulmasına neden olmuştur. Bu olayın Babil'in Kilikia'daki siyasal ve ekonomik çıkarlarının sarsılmasına yol açmış olduğu anlaşılır. Bu yüzden Neriglissar Dönemi'nde (MÖ 559-556), Kilikia'ya (MÖ 557-556) sefer düzenlenmiştir. Prindu yerel krallığının özellikle Lamos (Limonlu) ve Kalykadnos (Göksu) ırmakları arasındaki güçlerine MÖ 557 yılında son vermiş, bölgede kaybedilen kontrolü yeniden kurmaya çalışmıştır[360].

Neriglissar'ın bu seferi BM 25124 no.'lu kroniğin metninde geçmektedir. Burada anılan kentlerden lokalizasyonu yapılamayan iki merkez Ura ve Kirsu'dur. Kirsu'ya Ura'dan sonra saldırmıştır. Ura, MÖ XIV ve XIII. yy.'larda Hititlerin Akdeniz'e açılan kapısı durumundadır ve bugüne kadar Ura için Roma İmparatorluk Dönemi Olba, Seleukeia, Korykos, Aydıncık, Elaiussa Sebaste ve Hudude Höyüğü başta olmak üzere çok geniş bir alana yayılan birçok yerleşim önerilmiştir[361]. III. Hattušili zamanında Uralı tüccarlarla Ugaritliler arasında yapılmış anlaşma kayıtlarının varlığına yukarıda değinilmişti[362]. Özellikle kıtlık yıllarında Ura limanı ile gelen hububat Hititler için hayati önem taşımakta idi. Mısır ve Suriye'den Filistin kıyılarını izleyerek gelen mallar bu limana boşaltılıyor ve Göksu boyunca Mut-Karaman-Konya üzerinden Hattuša'ya ulaşıyordu[363].

Yeni Babil belgelerinde Hume ülkesinden getirilmiş demirden söz edilir. Uruk Tapınağı'nda bulunmuş Nabopolassar'ın hakimiyet yıllarına ait (MÖ 616) bir metinde halka

[360] Kurt, 2007: s. 173.
[361] Beal, 1992: konu ile ilgili görüşlerin özetini yapmakta ve Ura için Kelenderis'i (Aydıncık) önermektedir, bkz. s. 73.
[362] Bkz. Böl. 3.1.4.5. Yeni Hitit İmparatorluğu.
[363] Ura'nın lokalizasyonu ve öneri için bkz. Beal, 1992 ve son zamanlarda yapılan öneri ve özet için bkz. Kurt, 2007: s. 176 vd.

üretmek için 27 mina (yak. 13,5 kg) Hume demirinden bahsedilir. Assur kralı Assurbanipal'in son yıllarına ait (MÖ 628) bir metinde de Kilikia demirinden söz edildiği hatırlandığında, Hume demirinin kontrolünün Yeni Babil Krallığı lehine el değiştirmiş olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Nabonidus'un hakimiyet yıllarına tarihlenen (MÖ 543-543) üç belgede Hume demirinin istendiği not edilir. Bu belgeler Kilikia'nın önemine işaret etmesi bakımından önemlidir. Yeni Babil krallarının Hume'nin kontrolünü elde tutabilmek için gösterdikleri çabalar bölgenin Babil açısından güvenliğin yanında ekonomik değerinin de bir sonucu olarak kabul edilebilir[364].

Nebukadnezzar'ın (MÖ yak. 605-562) Hume'nin Anadolu'daki fetihleri arasında olduğu iddiası olmakla beraber ve bir başka metinde büyük ölçüde Hilakku ya da Cilicia Aspera ile denk gelen Prindu'dan mahkumlara atıfta bulunulur. Ancak Babil'in bu bölgelerde herhangi bir denetim kurduğuna işaret eden bir kanıt bulunmaz[365].

Kilikia Bölgesi'nin Babiller için önemli olduğu anlaşılmaktadır. II. Nebukadnezzar'ın 13. Egemenlik yılına ait (MÖ 592) bir listede söz edilen Hume ve Prindu esirleri, bölgenin Assur için önemli bir insan kaynağı olduğuna işaret etmesi yanı sıra en azından MÖ 6. yy. başında Babillilerin bölgeye müdahalesini göstermesi açısından önemlidir. Yine aynı özellikteki bir metin Nabonidus Dönemi'nden olup Hume ülkesinden 2850 kişinin tuğla taşımak için Marduk'un hizmetine verildiklerini anlatır. Bu durumda Mezopotamya'nın saray ve tapınak yapılarında çalıştırılacak insan gücünün önemli ölçüde Hume ve Prindu'dan sağlanmış olduğuna işaret eder[366]. MÖ 6. yy.'ın ilk on yıllarında Babil krallarının Hume'ye ve muhtemelen Hilakku'ya karşı seferler düzenledikleri anlaşılmaktadır[367].

Nebukadnezzar'ın MÖ 568-567 de başarısızla sonuçlanan Mısır seferi MÖ 585'te Kilikia ile imzalanan barış anlaşmasının sonlanmasına neden olur[368]. Bu olay Babil'in Kilikia'daki siyasal ve ekonomik çıkarlarının büyük ölçüde sonlanmasına da yol açar. Bu nedenle Neriglissar MÖ 557-556'da Hume ve Pirundu'ya yeniden sefer düzenleyecektir[369].

[364] Kurt, 2007: s. 170 vd.
[365] Bryce, 2011: s. 102.
[366] Kurt, 2007: s. 172.
[367] Bryce, 2011: s. 102.
[368] Kurt, 2007: s. 173.
[369] Kurt, 2007: s. 173 kronik için bkz. s. 174.

Babil kralı Neriglissar, Prindu kralı Appuasu'ya (MÖ 559-556) kendi istihkâmlarında saldırmak amacıyla dağlara sefere çıkar[370]. Bu istihkamlardan birisi, ele geçen Aramice yazıt nedeniyle Aydıncık'tan 32 km içerideki Gülnar yakınında Meydancıkkale'ye lokalize edilen Kirsu idi[371]. Yöredeki siyasi istikrarsızlık yeni yer isimlerinde karşımıza çıkmaktadır. Prindu'nun en azından kısmen Assur Hilakku ile örtüştüğü, kronikte adı geçen Appuasu'nun iki kentinin Ura ve Kirsu'nun de yeni kurulduğu düşünülmektedir[372].

Kralın bu mücadeleler sırasında (MÖ 557-6) Prindu kralı Appuasu'yu Lydia sınırındaki Sallune'ye (Selinus'a) kadar izlemiş olduğu bilgisi Gazipaşa'ya kadar olan güney kesimin Yeni Babillilere, batı kısmın da Lydialılara ait olduğunu yansıtmaktadır[373]. Bunun yanı sıra Yeni Babil kaynaklarında Ludu olarak adlandırılan Konya ve çevresinin de bir süre Lydia egemenliğinde kaldığı düşünülmektedir[374].

Daha sonra Nabonidus (MÖ 556-539) tarafından da bölgeye bir başka sefer düzenlendiği aktarılmaktadır. Bu sefer Babil krallarının Kilikia'ya düzenlediği üçüncü sefer olarak bilinir. Kral bol miktarda ganimet elde etmiş olsa da MÖ 555 yılında Hume'ye yeni bir sefer düzenlemesi sonucun pek de olumlu olmadığını gösterir. Bu seferden biraz sonra Kilikia'daki Babil hakimiyeti de sona ermiştir [375].

MÖ 6. yy.'da Kilikia'daki Hellen varlığı da göz önüne alındığında Neriglissar'ın yukarıda bahsedilen seferinin Hume üzerindeki mevcut Babil kontrolünü güçlendirmesinin yanında, Batı Kilikia kıyılarındaki Fenike ve Hellen kullanımına son vermeye çalıştığı izlenimi yanı sıra Akdeniz'in kontrolünü ele geçirmeye yönelik olduğu sonucu çıkarmak yanlış olmayacaktır. Ancak bu seferin başarısız olduğu ihtimali daha kuvvetli olup, Nabonidus'un bir yıl sonra bölgeye yeniden sefer düzenlemek zorunda kalması kesin bir başarıdan söz edilemeyeceğine kanıttır[376].

[370] Bryce, 2011: s. 102.
[371] Meydancık Kalesi'ndeki kazılarda MÖ 7. yy.'dan erkene işaret eden bulgu veya Kilise Tepe, Tabaka II malzemesine karşılık gelebilecek keramik ele geçmediğinden Demir Çağı'nda yeni kurulmuş olduğu düşünülmektedir, Postgate, 2007: s. 16 vd.; Davesne – Laroche-Traunecker, 1998: s. 64.
[372] Postgate, 2007: s. 16 vd.; Davesne – Laroche-Traunecker, 1998: s. 64.
[373] Herodotos, Kilikia'nın Lydia egemenliğini tanıdığını belirtir: Herodotos, **Historiai**, I, 28.
[374] Kurt, 2007: s. 173; Bahar, 1999: s. 11, bkz. dn.
[375] Bryce, 2011: s. 103.
[376] Kurt, 2007: s. 177.

MÖ 555 yılı civarında Babil'in Kilikia'daki hakimiyetinin sonlandığı düşünülmektedir. MÖ 550'den sonra Kyros ile Kroissos mücadelesinde Hilakku, Kyros'tan yana iken; Babil, Kroissos'u desteklemiştir. Perslerin, Lydia Krallığı'na son vermesi ile Hilakku verdiği desteğin ödülünü almış[377] ve Toros Dağları'nın güneyindeki kıyı ovasına ilk kez Hilakku adı verilmiştir[378].

3.2. Pers Egemenliği

Pers Dönemi Seleukeia ve çevresi ile ilgili direkt bilgilerimiz kısıtlıdır[379]. Bölge tarihine genel olarak bakmak, Perslerin bölgedeki faaliyetlerini incelemek bölgenin Persler için önemini anlamamıza dolayısıyla kentin yer aldığı coğrafyanın erken dönemdeki konumunun sağladığı ayrıcalıkları anlamaya olanak tanıyacaktır. Pers Dönemi'nin başlangıcında bölgede etkin güç yerel bir Kilikia Krallığı'dır.

Bu dönemde Hititler Dönemi olasılıkla Seleukeia ve/veya yakınlarına lokalize edilen Ura/Hyria'nın eski önemini kaybetmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bölgede onun yerine Kalykadnos Irmağı'nın denize döküldüğü yerde kurulmuş olan Holmoi (Plin. Hermia) kenti bir liman kenti olarak karşımıza çıkmaktadır. Eski Yunanca ΟΛΜΙΤΙΚΟΝ (Ὁλμιτικὸν) lejandı ile sikke basan kent, Dağlık Kilikia'nın en önemli kenti olarak görünür. Sikkelerde ön yüzde Athena Nikephoros, arka yüzde Apollon Sarpedonios görülmektedir[380].

3.2.1. Syennesis Hanedanı ve Persler (MÖ 545-401)

Babillilerin Assur İmparatorluğu'na son vermesiyle birlikte[381] (MÖ 612) Orta Doğu'nun siyasi resmi değişmiş, dört büyük krallık, Medler, Yeni Babilliler, Kilikia ve Lydia hakim güçler olarak tarih sahnesinde yerini almıştır[382]. Kilikia sahip olduğu stratejik ve jeopolitik önemi ve büyük bir politik rol üstlenmesi nedeniyle krallığın en azından bu hanedan tarafından MÖ 630'larda kurulmuş olduğu düşünülmektedir[383].

---

[377] Erzen, 1940: s. 63.
[378] Macqueen, 2001: s. 176 vd.
[379] Sayar, Ovalık Kilikia'da Pers varlığına işaret eden maddi kalıntılara değinmektedir: Sayar, 2020: s. 403-410.
[380] Casabonne, 2004: s. 118.
[381] Erzen, Assurbanipal Dönemi'nde yazılan kaynaklarda Hilakku'dan Assur eyaleti olarak bahsedilmediğini belirtir. Kilikialıların MÖ 663 yılından önce zaten bağımsız olduklarını ve MÖ 660 yılında Kimmerler Sardeis'i kuşatıp Gyges'i öldürdüklerinde Assurlar'ın Kimmer tehdidi ile karşılaştıklarını; bu süreçte Kilikia'da Que'nin olasılıkla bir Assur eyaleti olduğunu belirtir, Erzen, 1940: s. 86.
[382] Cook, 1985: s. 263.
[383] Erzen, Kilikia tarihini incelediği eserinde MÖ 612-547 yıllarındaki olayları bu ana çizgide aktarır; ayrıca belirtilen dönem yeni Babillerin Kilikia hakimiyeti de Kurt tarafından detaylıca değerlendirilmiştir, Erzen, 1940: s. 87-88.

Syennesis'ten bahseden Herodotos eserinde tatmin edici bilgiler vermekten uzaktır. Herodotos'a göre Syennesis'in, Assur İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra genişlemiş Hilakku Krallığı'nın hükümdarı olduğu düşünülebilirse de Syennesis'i Kilikia kralı olarak göstermediği unutulmamalıdır. Erzen, Herodotos'un tasvir ettiği Kilikia'nın Pers hakimiyetinden önceki tarihi bir gerçeğin kalıntısı olduğunu ve Persler Dönemi'nde bu ismi taşıyan daha sonraki Kilikia kralını esas almış olduğunu not etmiştir[384].

Kilikia'da Syennesis'i ilk kez Hellen kaynaklarında Lydialılar ile Medler arasında sonuçsuz kalan savaşta (MÖ 585) Babilli Labynetos ile savaşı bitirmek için arabulucu olarak görüyoruz. Bu durum bize Assur egemenliğinin sonlanmasıyla bölgede yerel kralların varlığını doğrulamaktadır. Kilikia, Herodotos'un bildirdiğine göre Medler ve Kaldaniler ile eşit bir konuma sahiptir[385]. Bu bağımsızlık döneminin ardından Kilikia Kaldanilerin yönetimine geçmiştir[386]. MÖ 555 yılı civarında Babil'in Kilikia'daki hakimiyeti son bulmuş, olasılıkla Kilikia'daki yerel güçler Babil'e karşı diplomasi kullanarak yavaş yavaş bağımsızlaşmıştır[387].

Lydia'nın hakimiyetinin Perslere geçmesi ile birlikte de Kilikia kralının Pers otoritesini tanıdığı anlaşılmaktadır[388]. Pers kralı Kyros, Ege Denizi'ne ulaşan iki yola egemen olmuş ve destekleri nedeniyle güney yolu üzerindeki Kilikia Ovası'nı Syennesislere bırakmıştır. MÖ 547-401 yılları arasında Kilikia, Pers hakimiyetinde ayrıcalıklı bir konumla karşımıza çıkar. Kyros'un Syennesis hanedanının otonomisine izin verdiği anlaşılmaktadır[389]. Pers yönetimindeki diğer bölgeler gibi Kilikia'ya bir Pers satrabı gönderilmemiştir. Persler burada sadece bir süvari birliği bulundurmakla yetinmişlerdir. Bu durumda Kilikia iç işlerinde serbest, dış işlerinde Perslerin güvendiği bağlı bir kral yönetimde kalmıştır. MÖ 545 yılında Kıbrıslılar, Kilikialılar ve Paphlagonialıların vergi ödedikleri ve askeri görevler üstlendiklerini Ksenophon'dan öğreniyoruz[390].

MÖ 519 yılında I. Dareios topraklarını yeniden organize etmiş, imparatorluk 20 satraplığa bölünmüştür. Bu yönetim şeması altında bağımsız krallıklar da bulunmaktaydı. Herodotos,

[384] Kurt, 2007: s. 178.
[385] Herodotos, **Historiai**, I, 74.
[386] Albright, 1950: s. 22-25.
[387] Kurt, 2007: s. 178.
[388] Cook, 1985: s. 263 vdd.; Desideri – Jasink, 1990: s. 177.
[389] Erzen, 1940: s. 97.
[390] Ksenophon, **Kyrou Paideia,** VII 4,2; VIII 6,8.

Kilikia'nın 4. Satraplık *(Nomos)* içinde yer aldığını aktarır[391]. Bu 4. Satraplık Deniz Halkları Satraplığı adıyla da bilinen, Kıbrıs'ı da içeren satraplık idi. Kilikia, direkt olarak krala bağlı ve 500 gümüş talanton ve ayrıca 360 beyaz at vermekle yükümlü idi. Bu paradan 140 talantonu ülkeyi korumaya memur süvari kıtasına verilir, geriye kalan 360 talanton da Darius'un hazinesine gönderilirdi. Herodotos'un bildirdiği bu durum ve belirttiği vergi ve yükümlülükler bölgenin bu dönemdeki refah düzeyinin de yüksek olduğunu gösterir. Şüphesiz bu zenginlikte bölgenin sahip olduğu madenler, doğal kaynaklar ve deniz ticaret ağının etkisi vardır. Kilikia sınırları yerli karakollara karşı imparatorluk karakollarıyla çevrilmekle beraber, sınır geçitleri de ayrıca askeri kulelerle korunmakta idi[392].

Perslerin savaş politikasını denize kaydırmalarıyla birlikte Kilikia'nın stratejik konumu nedeniyle daha sonraki dönemlerde önem kazandığı görülmektedir. Ionia İhtilali sırasında (MÖ 499-494) Pers ordusunun toplanma yeri Kilikia idi[393]. Burada ilk kez Pers kralı I. Dareios (MÖ 522-486) toplanma yeri olarak Kilikia'yı seçmiş görülür[394]. Herodotos'un anlatımına göre Mardonius önemli bir donanma ve çok güçlü bir kara ordusunun başında Kilikia'ya gelir, buradan gemiye biner ve diğer komutanlar karadan o ise denizden Ionia'ya oradan da Atina üzerine yürümek üzere Hellas'a geçer (MÖ 492)[395].

MÖ 490 yılında Datis ile Sardes satrabı Artaphrenes (MÖ 492 ile 480 yılları arasında satrap) komutasındaki Pers ordusu Kilikia'da gemilere bindirilmiştir[396].

MÖ 481 yılında Oromedon'un oğlu Syennesis[397] komutasındaki Kilikialılar 100 gemi[398] ile Pers donanmasının önemli bir gücünü oluşturmuşlardır[399].

---

[391] *" ... Kilikialılardan günde bir taneden üç yüz altmış beyaz at ve beş yüz talant gümüş; bunun yüz kırk talantı Kilikia'da atlı birlikler garnizonuna ayrılmıştı ve kalan üç yüz altmış talantı Dareios'a gidiyordu",* Herodotos, **Historiai**, III.90.
[392] Herodotos, **Historiai**, V.108; Erzen, 1940: s. 101; Desideri – Jasink, 1990: s. 183.
[393] Herodotos, **Historiai**, V.108, VI.6; Debord, 1999: s. 319.
[394] Erzen, 1940: s. 108.
[395] Herodotos, **Historiai**, V.108, VI.43, 6; Erzen, 1940: s. 109; Desideri – Jasink, 1990: s. 182.
[396] Herodotos, **Historiai**, VI.94-95.
[397] Herodotos, **Historiai**, VII.98.
[398] "Kilikialı'lar yüz gemi getirmişlerdi ... Eskiden Hypakhai'ler denilirken sonradan Agenor oğlu Kiliks'in adını almışlardır", Herodotos, **Historiai**, VII.91.
[399] Erzen, 1940: s. 110.

MÖ 480 yılındaki Salamis Deniz Savaşı'nda Kilikialı Syennesis, Aiskhylos tarafından (Pers. 326 vd.) en cesur kumandan olarak övülmektedir. Syennesis'in bu mücadelede öldüğü bildirilmektedir[400].

Herodotos, MÖ 479'daki Mykale Savaşı'ndan sonra Kilikia'nın Halikarnasoslu Praksilaos'un oğlu Kseinagoras'a verilmiş olduğunu aktarır. Ancak Kseinagoras'ın son Syenesis krallarının akrabası olma ihtimali de düşünülmektedir[401]. Bilinen son Syennesis (Oromedon'un oğlu) ölümünün ardından Kilikia'da ilk kez yerel hanedan dışından birisinin yönetimde görünmesi oldukça dikkat çekicidir[402].

MÖ 458-456 yılları arasında Mısır'da bulunan Pers ordusunun birlikleri arasında Kilikialıların da bulunması muhtemeldir[403]. Pers kara birliklerinin kumandanı Megabyzos 300,000 adamını Kilikia'da konuşlandırmıştır. Kıbrıs Savaşı sonrasında arta kalan birlikler Kilikia'ya dönmüşlerdir[404].

I. Kserkses Dönemi'nde (MÖ 485-465), Perslerin yenilgisiyle sonuçlanan Eurymedon (Köprüçay) Savaşı'nda (MÖ 466) Kilikialıların görev alıp almadıkları bilinmemektedir[405]. Ancak MÖ 449 yılında Kilikia donanmasının komutanı Artabazos önderliğinde Persler ile Atinalı Kimon arasındaki savaşta Perslerin yanında görünürler. Pers ordusunun komutanı Megabyzos gene Kilikia'dadır[406].

Genel olarak Pers yönetimde, Pers ordusunun batıya karşı düzenlediği seferlerde Kilikia'nın daha da önem kazandığı görülmektedir. Ancak Perslerin Kilikia'daki bu uğrak noktası dağlık bölümden ziyade ovalık Kilikia'dadır. Sahip olduğu limanlar, donanmanın toplanması için gerekli lojistik olanaklar düşünüldüğünde Erzen[407], Tarsos'u önerir ki Tarsos, Syennesislerin sarayının da bulunduğu kentti.

---

[400] Herodotos, **Historiai**, IX.107; Aiskylos, **Persai**, 302; Erzen, 1940: s. 111; Desideri – Jasink, 1990: s. 182.
[401] ... "Kilikia'ya vali olarak gönderdi...", Herodotos, **Historiai,** IX.107.
[402] Erzen, 1940: s. 111.
[403] Erzen, 1940: s. 113.
[404] Erzen, 1940: s. 113; Desideri – Jasink, 1990: s. 186.
[405] Krş. Thukydides, Peloponnesos'lularla Atina'lıların Savaşı, I. Kitap, (Çev. H. Demircioğlu), Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1950; [ayrıca Thukydides, **Historiae,** 2 cilt. Oxford, Oxford University Press, 1942].
[406] Thukydides, **Historiae,** I.112; Plutarkhos, **Kimon**, XVIII.6; Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XII.3.2 vd.; Erzen, 1940: s. 103.
[407] Erzen, 1940: s. 110.

Tarihçilere göre hırslı biri olan Syennesis,[408] II. Artakserkses'e karşı kardeşi Kyros'u desteklemiştir. Bu durum, Kunaksa'da Kyros'un yenilgisinin (MÖ 401) ardından, Syennesis'in saltanatını kaybetmesine neden olmuş gibi görünmektedir[409]. Bu dönemden sonra Kilikia tam bir Pers satraplığına dönüştürülmüş, Syennesis adı kayıtlardan kaybolmuş ve bölge sadece Pers satrapları tarafından yönetilmiştir[410].

3.2.2. Pers Satraplığı Olarak Kilikia (MÖ 401-333)

Kyros'un kardeşine karşı çıktığı seferde payitaht üzerine yürürken Kilikia'dan geçtiği ve Syennesis'in buna göz yumduğu anlaşılmaktadır[411]. II. Artakserkses, bu olaydan sonra, dört satraplığa bölünmüş Anadolu'daki satraplık sayısını arttırmış olduğu Karia ile Kilikia'ya kadar güney sahillerini Ionia Satraplığı'ndan ayırmış ve Kilikia'yı doğrudan doğruya merkeze bağlı bir eyalet olarak düzenlemiştir[412].

MÖ 401'i izleyen yıllarda Herodotos'a göre Kserkses'in, kardeşi Masistes'in hayatını kurtaran Kseinagoras'a Kilikia hakimiyetini ödül olarak verdiğini öğreniyoruz[413]. Böylelikle yerel hanedana mensup olmayan birine ilk kez Kilikia yönetimi verilmiş olmaktadır. Ancak Kseinagoras'ın hüküm süresi bilinmemektedir. Bu dönemle ilgili en önemli kaynak MÖ 450-400 yıllarına tarihlenen Tarsos sikkeleridir. Bu dönem kentin sikkeleri sadece Pers giyimli atlılar ve Aramice lejantlar taşımaktadır[414]. Herodotos, Karia ayaklanmasını anlatırken Kindyeli Maussollos oğlu Piksodaros'un Kilikia kralı Syennesis'in kızlarından biriyle evlenmiş olduğunu bildirir[415].

MÖ 401'den sonra Kilikia'nın artık Pers Dönemi öncesi siyasi yapıya sahip olmadığı görülmektedir[416]. Bu dönem Kilikia sınırları hakkında bir bilgiye sahip olamamakla birlikte genel olarak Toroslar ile Amanosların Roma İmparatorluk Dönemi'nde olduğu gibi doğal sınırlar ile

[408] Krş. Desideri – Jasink, 1990: s. 179.
[409] Syennesis'in karısı Epyaksa genç Kyros'u destekliyordu. MÖ 401'de Syennesis bir yandan Kyros yanında yer almış ve bir oğlunu ona göndermiş, öte yandan diğer oğlunu Artakserkses'e göndermiştir, Diodoros onun büyük krala sadık olduğunu belirtir, Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIV.20. 2-5, XIV.39.4; Ksenophon, **Hellenika,** III.4.1, değerlendirme için bkz. Desideri – Jasink, 1990: s. 192.
[410] Kraay, 1976: s. 280; Erzen, 1940: s. 120; Cook,1985: s. 263 vd.
[411] Desideri – Jasink, 1990: s. 189.
[412] Günaltay, 1987: s. 213.
[413] Herodotos, **Historiai**, IX.107.
[414] Erzen, 1940: s. 112.
[415] Herodotos, **Historiai**, V.118.
[416] Erzen, 1940: s. 114.

çevrelenmiş olması beklenir[417]. Debord, "Herodotos'un da anlatımından bölgenin doğu-batı veya kuzey-güney sınırlarının anlaşılamadığını bu nedenle tüm Kilikia'yı kapsadığı düşünülebilir mi?" sorusunu sorar[418].

MÖ 398 yılında Persler ile Spartalılar arasındaki savaşta Kilikia ve Kıbrıs görülür[419]. MÖ 4. yy.'ın başlarında bölgedeki Pers satrapları hakkında sınırlı bilgi vardır. Ancak sonrasında sikkelerin Pers satraplarının adını taşıdığı görülmektedir[420]. Örneğin, MÖ 386-372 yılları arasında Datames, Kilikia satrabı olarak sikkelerde görünür[421]. MÖ 386-381/0 yılları arasında Tribazos'un sikkeleri Tarsos, Soloi, Mallos ve Issos'ta basılmıştır[422]. Satrabın daha sonra büyük kralla arası açılmıştır. II. Artakserkses tarafından atanan Sardes satrabı Tribazus, Salamisli Evagoras'a karşı yapılan savaşta görevlendirilmiştir. Savaşın hazırlık üssü olarak Kilikia Bölgesi ve buradaki darphaneler paranın kaynağı olmuştur. Bu dönemden sonra basılan tüm sikkelerin Arami harfleri taşıdığı görülmektedir[423].

MÖ 379-374 yılları arasında Tarsos, Nagidos ve Issos kentlerinde sikke bastıran Daskyleion satrabı Pharnabazos'un[424] Kilikia'daki eylemleri ile ilgili bilgiler sınırlı olmakla birlikte, Büyük kral tarafından Mısır seferi hazırlıkları ile görevlendirildiği bilinmektedir. Aynı sikke tipi Kilikia dynastı Tarkumua (sıklıkla yanlışlıkla Akhamenid satrabı Datames ile eşitlenen) tarafından kullanılmıştır. MÖ 378-372 yıllarında sikke bastıran Datames'in sikkeleri Pharnabazos ile aynı dönemdendir[425]. Daha sonra, büyük kral Mısır Seferi için Pharnabazos yerine Datames'i atamıştır[426]. Kraay, Pharnabazos'un MÖ 373 yılındaki ölümünden sonra Datames'in sefer ile görevlendirildiğini ve yeni bir tipte sikke bastığını kaydeder[427].

Kilikia'nın kısa bir canlanma yaşadığı dönemde Tarkumua'nın MÖ 367-360'deki Büyük Satrap İsyanına önderlik ettiği bilinmektedir[428]. MÖ 361'deki Satrap İsyanı'nın bastırılmasının

[417] Erzen, 1940: s. 115.
[418] Debord, 1999: s. 320.
[419] Erzen, 1940: s. 120.
[420] Erzen, 1940: s. 120.
[421] Erzen, 1940: s. 121.
[422] Kraay, 1976: s. 279; Erzen, 1940: s. 121.
[423] Kraay, 1976: s. 281.
[424] Wright, 2011: s. 98.
[425] Erzen, 1940: s. 123.
[426] Erzen, 1940: s. 124.
[427] Kraay, 1976: s. 282.
[428] Erzen, 1940: s. 123.

ardından Mazaios (MÖ 361-334) Kilikia satrabıdır[429]. Ancak, Erzen, sikkeler dışında MÖ 372-362 yılları arasında Kilikia ile ilgili yazılı bir kaynağa sahip olmadığımızı belirtir[430].

Pers donanması içinde Kilikia gemilerinin bulunduğu ve Ksenophon'un Kilikia'yı daima Akhamenid İmparatorluğu hakimiyetinde saymış olduğu biliniyor. Perslerin Kilikia'nın eski prenslerini ve kurumlarını yerinde bıraktıkları anlaşılmaktadır. Kilikia'da küçük Pirindu Krallığı'nın tepedeki kalesi Pers stilinde frizle süslenmiş bir binaya sahipti[431].

Sonuç olarak Pers Dönemi'nde Seleukeia civarında bulunduğu düşünülen, güney kıyılar ile Anadolu'nun içlerine ulaşmak için kullanılan Ura/Hyria'nın eski önemini kaybettiği yerini Holmoi kentine bıraktığı anlaşılmaktadır. Bu bölge Pers Dönemi'nde sadece birliklerin toplanma yeri ve gemilerin kalkış yeri olarak ön plana çıkmaktadır: 1. Kilikia düzlüğünün verimli ovaları birliklerin tahıl ihtiyaçlarını karşılamış; 2. Stratejik önemleri nedeniyle limanlar birliklerin buluşma yeri olmuş; 3. Zengin ormanları gemiler için gerekli keresteyi sağlamış; 4. Kilikialılar deneyimli denizcileri ile gemilere asker sağlamış, ve 5. Bolkar Dağları'nda yer alan gümüş madenleri[432] birliklerin ücretlerini ödemek için sikke basılmasına olanak tanımıştır[433].

3.3. Hellenistik Dönem

Büyük İskender'in MÖ 334 yılında Granikos (Biga Çayı) Savaşı'nda Perslere üstün gelmesiyle Anadolu'da Pers hakimiyetinin yerini Makedon hakimiyeti almaya başlar[434]. Büyük İskender, Pers İmparatorluğu hakimiyetindeki Paphlagonia, Kappadokia, Pontos ve Armenia ile ilgilenmeden Çanakkale'den Sardeis'e geçmiş, oradan Halikarnassos, Sillyon, Aspendos, Side ve Sagalassos üzerinden Gordion'a gelmiştir.

Büyük İskender, daha sonra Kilikia Kapıları'na (Gülek Boğazı'na) doğru ilerler[435]. Toroslar'daki Kilikia Kapıları (bugün Pozantı'nın güneyi) denilen ana geçit Kilikia Satrabı Arsames tarafından yerleştirilen zayıf bir Pers birliği tarafından tutulsa da Büyük İskender'in

[429] Kraay, 1976: s. 283; Erzen, 1940: s. 123.
[430] Erzen, 1940: s. 125.
[431] Kuhrt, 2010: s. 13, fig. 17.2.
[432] Assurlular Toroslar'da bulunan gümüş cevheri nedeniyle bu dağları *Tunni "gümüş dağları ve mermer dağlar"* olarak adlandırmışlardı, Luckenbill I, 1926: nr. 579.
[433] Casabonne, 2004: s. 118 vdd.
[434] Granikos Savaşı ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Nikolitsis, 1974.
[435] Bosworth, 2005: s. 69.

güçleri bu birliği alt eder. Granikos Savaşı'na da katıldıktan sonra Kilikia'ya dönen Arsames bunun sonucunda başkenti terk eder ve Pers ordusunu beklemek üzere Syria'ya çekilir[436].

Büyük İskender sonraki birkaç ay boyunca Akhamenid hazinesine önemli bir gelir sağlayan Kilikia'yı kendine üs yapar. Parmenion'u da Syria'ya giden geçitleri tutmak için gönderir[437]. Güneydeki dar geçitlerdeki Pers karakolları kısa sürede temizlenir. Böylelikle Makedonlar Kilikia'dan Syria sınırına kadar olan bölgeyi tamamen işgal etmiş olurlar[438].

Büyük İskender'in Tarsos'ta hastalandığı ve birkaç hafta yatakta kaldığı bilinmektedir[439]. İyileşir iyileşmez bölgede akınlar düzenlemeye başlar. İlk olarak Soloi şehrine gider ve kente yüksek bir vergi yükler[440] ancak Mallos kentine ayrıcalıklı davranır.

Soloi'den sonra Kilikia'nın dağlık bölgelerine yönelen Büyük İskender, seçkin bir piyade birliğiyle (üç phalanks ve Agrian nişancılarıyla) yedi gün süren bir sefer başlatır ve burayı kontrol altına alır. Kralın ordusunun askeri yeteneğiyle dağ insanlarını etkileyerek onların ovaya yönelik akınlar düzenlemesinin önüne geçmek istediği düşünülmektedir[441]. Bölgenin kıyıdan iç kesimlere ulaşımı sağlayan geçitlere sahip olması bu seferin diğer bir nedeni olmalıdır çünkü Kilikia Bölgesi Pers satraplığı olarak Önasya ile Anadolu satraplıklarını birbirine bağlayan önemli bir halka durumundaydı ve Büyük İskender, Dağlık Kilikia'yı ele geçirerek Batı ile bağlantısını güvence altına almıştır[442]. MÖ 333 yılındaki Issos (Deliçay-Hatay'da) Savaşı'nda III. Dareios'u yendikten sonra Anadolu'nun diğer bölgeleri gibi Kilikia ve Syria da Büyük İskender'in imparatorluğunun bir parçası olmuştur[443]. Ancak Dareios'un tam ve kesin yenilgisi MÖ 332'deki Gaugamela (Erbil/Arbela) Savaşı iledir[444].

Büyük İskender'in ardında bir halef bırakmaksızın MÖ 13 Haziran 323'te Babylon'da ölümüyle[445] ona en yakın komutanlar imparatorluğun başına geçmek ya da belirli bölgelerde

[436] Arsames'in amacı bu birlikler İskender'i oyalarken zaman kazanmak, Memnon'un tavsiyesine uyarak Kilikia'yı tahrip ederek yağmalamak ve Büyük krala katılmaktı; bkz. Ünal – Girginer, 2007: s. 214 vd.; Bosworth, 2005: s. 62, 75.
[437] Bosworth, 2005: s. 76.
[438] Bosworth, 2005: s. 77.
[439] Plutarkhos, **Alexandros**, XIX.2; Bosworth, 2005: s. 77.
[440] Kentin Perslerle işbirliği yapması bunda etken olmuştur, Ünal – Girginer, 2007: s. 218.
[441] Bosworth, 2005: s. 79; Ünal – Girginer, 2007: s. 218 vd.
[442] Droysen, 2000: s. 108-109.
[443] Briant, 2018: s. 181 vd.
[444] Plutarkhos, **Alexandros**, XXXI.6-32.7.
[445] Mansel, 1995: s. 458-459.

yönetimi ele almak için aralarında mücadeleye girişirler ve tarih sahnesinde önemli roller üstlenmeye başlarlar. Diadokhlar adı verilen Büyük İskender'in ardılları Babylon'da bir devlet konseyi oluşturarak imparatorluğun yönetiminin nasıl olacağı konusunu tartışırlar. Konsey, Büyük İskender'in karısı Roksane'nin erkek çocuğu olması durumunda onu kral seçmeye karar verir. Büyük İskender'in üvey kardeşi III. Philippos Arrhidaios bir varis olabilecekse de tahta çıkmak için küçük yaşta olduğu ve akli dengesinin yerinde olmadığı bilinmektedir. Roksane, IV. Aleksandros adı verilen bir erkek çocuk dünyaya getirir. Bununla birlikte, konsey tahtın meşru varisi büyüyünceye kadar imparatorluk topraklarını komutanlar arasında paylaştırma kararı almıştır[446].

Bu kararlara göre imparatorluk ordusunun ve Asya'nın yönetimi Perdikkas'a verildi. Krateros ve Antipatros, Makedonia ve Yunanistan'ı, Antigonos Monophthalmos Büyük Phrygia, Lykia ve Pamphylia'yı; Leonnatos Hellespontos Phrygiası'nı (Phrygia Epiktetos/Küçük Phrygia); Menandros Lydia'yı; Lysimakhos Trakya'yı, Laomedon Syria'yı; Eumenes Kappadokia ve Paphlagonia'yı; Ptolemaios ise Mısır'ı aldı. Kilikia ise Philotas'a verildi[447]. Bu paylaşımın dışında bırakılan Seleukos'a[448] Perdikkas'ın sağ kolu olarak süvari birliğinin komutası verildi[449].

Diodoros[450], MÖ 322 yılında Perdikkas'ın, Kilikia satrabı Nikanoros'un oğlu Balakros'u öldürdüğünü; Laranda ve Isauria kentlerinin satraplığa karşı isyan etmiş olmaları nedeniyle, onları cezalandırmak üzere bir sefer düzenlediğini aktarır[451]. Perdikkas'ın gücü yavaş yavaş ele almasından ve kralmış gibi davranmasından rahatsız olan Antigonos, Lysimakhos ve Ptolemaios birlikte hareket ederek Perdikkas önderliğinde Alketas ve Eumenes'in komuta ettikleri birliklere karşı savaşmış, ancak başarı kazanamamıştır. Bu yüzden taktik değiştirerek Perdikkas'ı MÖ 321 yılında Ptolemaios'a karşı başlattığı Mısır Seferi'nde onun yandaşlarından Seleukos'un da katıldığı bir suikast ile öldürmüşlerdir[452].

---

[446] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.39.6; Briant, 1990: s. 40-65.
[447] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.59.3; Plutarkhos, **Eumenes**, III.1 – IV.3; Quintius Curitius Rufus, **Historiarum Alexandri Magni Macedonis**, X.10.1-4; Appianus, **Syriake,** 52-53; Justin, **Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**, XIII.4.5-25; MacKay 1968: s. 77; Arslan, 2010: s. 204; Kurt, 2006: s. 124.
[448] Bouché-Leclercq, 1913: s. 523 vdd.
[449] Seleukos I. Nikator ile daha detaylı bilgi için bkz. Grainger, 1990.
[450] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.23 ve 25.
[451] Kurt, 2006: s. 123.
[452] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.36.1-7; Corn. Nep. XVIII.5.1 "Eumenes"; Strabon, **Geographika**, XVII.1.8; Plutarkhos, **Eumenes**, VIII.2; **Memnon** IV.3; Pausanias, **Hellados Periegesis** I.6.3; Justin, **Historiarum**

Perdikkas'ın ölümünün ardından MÖ 321 yılında Diadokhlar Triparadeisos'ta (Asi Irmağı üzerinde) ikinci bir devlet konseyi topladılar. Bu konseyde alınan kararlara göre Antipatros imparator vekili, Antigonos Asya'daki büyük ordunun komutanı seçildi. Seleukos, Babylonia satraplığını[453], Ptolemaios da Mısır ve Kyrenaika'yı aldı[454]. Bu durumda Kilikia Antipatros'un elinde kalmıştır[455]. Antipatros, kendisine yakın bir kişi olan Philoksenos'a Kilikia'yı vermiştir[456]. Bu sırada Susa'daki kral hazinelerinin de Kilikia'da Kyinda'ya taşındığı bilinmektedir[457].

MÖ 316 yılında Eumenes, Antigonos'tan kaçarak Kilikia'ya gelmiş ve burada asker toplayarak Syria'yı işgal etmişse de[458] başarılı olamamış ve öldürülmüştür[459].

MÖ 315 yılında Anadolu'da bir kral gibi hüküm süren Antigonos ile eski müttefikleri Ptolemaios, Seleukos, Lysimakhos ve Antipatros arasında anlaşmazlıklar başlamıştır[460]. Antigonos[461], Kappadokia'daki hakimiyetini sağlamlaştırdıktan sonra yeğeni Ptolemaios'u Hellespontos Phrygiası'nı (Phrygia Epiktetos/Küçük Phrygia) kontrol altına almak için göndermiş ve o da başarılar kazanmıştır. Ptolemaioslar'ın özellikle Dağlık Kilikia'ya olan ilgilerinin nedeni bölgedeki ormanlar ve dağlık halktan toplanan asker kaynağı olduğu düşünülmektedir. MÖ 315 yılındaki Ptolemaios'un işgali ve yağması sonucunda birçok tutsağın Mısır'a götürüldüğü bilinmektedir[462]. Antigonos'un müttefiklere karşı hazırlandığı sefer için MÖ 315-314 yıllarında sahip olduğu topraklarda beş tersaneyi birden çalıştırmıştır. Bu tersanelerin üçü Fenike'de

Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino, XIV.4.11; Arrianus, **Anabasis,** VII.18.5; Arslan, 2010: s. 205

[453] Appianus, **Syriake,** 53.

[454] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.39.1-7; XIX.91.1-5; Plutarkhos, **Eumenes**, III.3, VIII.2; Appianus, **Syriake,** 53; **Mithridateios**, 8; Justin, **Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**, XV.1.1.

[455] Sayar, 2004: s. 17, bkz. dn. 100; Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.39; Seibert, 1983: s. 108 vd.

[456] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.39; Grainger, 1990: s. 27; MacKay, 1968: s. 77.

[457] Kurt, 2006: s. 124.

[458] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XVIII.54; Grainger, 1990: s. 34 ve 36.

[459] MacKay, 1968: s. 78.

[460] Arslan, 2010: s. 211, dn. 795. Arslan MÖ 315 yılında oluşturulan koalisyonun Antigonos ile mücadelesinin MÖ 301'e kadar sürdüğünü belirtir, bkz. Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.55.4, XIX.56.3; XIX.86.4; XXI. 1.2; Appianus, **Syriake,** 53; Pausanias, **Hellados Periegesis**, I.6.4.

[461] Ancak Ptolemaios ile Antigonos'un arası açılmış ve I. Ptolemaios MÖ 310 yılında dayısına karşı ayaklanarak Hellespontos Phrygia'sı ile Dağlık Kilikia'daki bazı kentleri isyana teşvik etmiştir .

[462] Meyer, bu saldırıların sonucunda Kilikia'da Ptolemaios hakimiyetine dair bir bilgi olmadığını belirtir, Meyer, 1925: s. 43; Ünal – Girginer, 2007: s. 222.

dördüncüsü ise Kilikia'dadır. Kilikia tersanesinin kereste ihtiyacının karşılanması için Tauros Dağları'ndaki ormanlardan yararlanıldığı anlaşılmaktadır[463].

MÖ yak. 313 yılında Ptolemaios, Antigonos'un Batı Anadolu, Demetrios'un da Güney Syria'da bulunmasını fırsat bilerek Kıbrıs'ı ele geçirmiş, Kilikia'daki Mallos kenti ele geçirilmiş ve halkı köle olarak satılmıştır[464].

Yıllarca süren yıpratıcı savaşların ardından Ptolemaios, Kassandros ve Lysimakhos MÖ 311 yılında Antigonos ile barış yapmaya karar verirler. Diodoros'un bildirdiğine göre[465] bu barış anlaşması ile Kassandros, Büyük İskender'in oğlu büyüyene kadar saltanat naibi olarak Avrupa ordularının komutanlığı sıfatını koruyacak, Lysimakhos Trakya'da, Ptolemaios Mısır ile birlikte Kıbrıs, Libya ve Arabia'nın Mısır'a sınır kentlerinde hüküm sürecek, Antigonos bütün Asya'nın egemeni olacak ve Hellen kentleri de özerkliklerini koruyacaklardı.

Ancak MÖ 311 yılında yapılan antlaşma Diadokhlar arasında kesin bir huzur ortamı sağlayamamıştır. MÖ 316 yılında Antigonos, müttefiklerin isteklerini yerine getirmemiş aksine daha da güçlenmiştir. Barış ortamını bozacak ilk hamle Kassandros'tan gelmiş, Büyük İskender'in oğlu IV. Aleksandros ve annesini öldürmüştür[466]. Antlaşma sonucunda Yukarı Asya satraplıklarının bir bölümüyle Babylonia'ya sahip olan Seleukos'a pay verilmemişti ve Asya'nın sınırları da belirtilmediği için aralarında yeni bir mücadele kaçınılmaz olmuştur.

MÖ 310 yılında Ptolemaios'un bölgeye gönderdiği Leonidos, Antigonos'un barış koşullarına uymaksızın birçok kentte garnizon bulundurması sebebiyle ona savaş ilan ederek Dağlık Kilikia Bölgesi'ni işgal etti[467]. Meyer Seleukeia'nın olasılıkla Ptolemaioslar tarafından ele geçirildiğini not eder[468]. Antigonos'un oğlu Demetrios kısa zamanda işgal edilen kentlerin yanı sıra Kıbrıs'ı da almayı başarmıştır[469]. Ptolemaios, bunun üzerine Phaselis, Ksanthos ve Kaunos'u ele geçirmiş ancak bu kentler Ptolemaioslar'ın elinde uzun süre kalmamıştır. Bu başarıların

[463] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.58.
[464] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.79.
[465] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.64, 8; 76, 6, 105.
[466] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.105; Bouché-Leclercq, 1913: s. 26.
[467] Ptolemaios'un ele geçirdiği bölge ile sınırlı bilgiye sahip olunmakla birlikte, Bagnall, daha sonra III. Antiokhos'un, V. Ptolemaios'tan alınan yedi kent, Selinus, Anemurion, Zephyrion, Aphrodisias, Korykos, Soloi ve Mallos kentleri arasında Seleukeia'yı anmaz, krş. Bagnall, 1976: s. 114.
[468] Meyer, 1925: s. 43-44.
[469] Bagnall, 1976: s. 114; MacKay, 1968: s. 84.

ardından Antigonos kendisini kral ilan etmiş ve aynısını Demetrios da yapmıştır. Böylece ilk olarak MÖ 306 yılında Antigonos ve Demetrios tarafından kullanılan basileus unvanı sırasıyla Ptolemaios, Seleukos (MÖ 305), Lysimakhos ve Kassandros tarafından da alınmış ve "kral" unvanı bundan sonra sikkeler üzerinde de yer almıştır[470].

Demetrios, MÖ 307 yılında Yunanistan'da büyük başarılar kazanmış ve kentlerin bir bölümünün Antigonos ile ittifak yapmasını sağlamıştır. Rodos'u işgal etmiş ancak başarılı olamamıştır. Demetrios'un Yunanistan'dan uzaklaşması Kassandros'un yeniden güçlenmesini sağlamıştır. Rodos'tan Yunanistan'a geçen Demetrios, Atina'yı kuşatmış ve Kassandros'u Thermopylai'ye kadar izlemiş, bölgedeki liderlerleri davet ederek Korinthos Kongresi[471]'ni toplayarak kendisini başkomutan seçtirmiştir[472].

Bu durumda her yanda gerileyen Kassandros, Lysimakhos, Seleukos ve Ptolemaios, MÖ 302 yılında Antigonos ve Demetrios'a karşı birleşerek birkaç aylık bir zaman zarfında Antigonos'un çok sayıda kentini ele geçirmeyi başarmışlardır[473].

MÖ 301 yılında Phrygia'nın batısında Ipsos'ta (Sipsin/Çayırbağ Köyü) yapılan savaşta Lysimakhos ve Seleukos'un müttefik ordusu, Antigonos ve Demetrios'un ordusunu bozguna uğratır. Antigonos savaşta ölür; oğlu Demetrios ise savaş alanından Ephesos'a kaçar ve Lysimakhos, Trakya'dan Halys (Kızılırmak) Irmağı'na ve Torosların kuzeyine kadar olan tüm bölgenin hakimi olur[474]. Bu durum Kilikia'yı etkilemiş[475], bölgenin bazı bölümleri Kassandros'un kardeşi Pleistarkhos'un hakimiyeti altına girmiştir[476].

Demetrios, Ipsos'taki yenilgisinden sonra Ephesos'a giderek oradan Kilikia'ya hareket eder. Annesi Stratonike'yi ve babasının hazinesinden kalanları alarak Salamis kentine geçer. Sonra da Yunanistan'a gitmiş ancak burada hoş karşılanmamıştır[477]. Bu sırada Demetrios'un Trakya'da

---

[470] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XX.53; Plutarkhos, **Demosthenes**, XVIII.
[471] Korinth Birliği, MÖ 337 yılında Makedon II. Philippos önderliğinde kurulmuş olup ve Sparta dışında tüm Hellen kentlerini kapsayan savunma ve saldırı amaçlı bir birlikti. II. Philippos'un ölümünden sonra birlik başkanı Büyük İskender olmuştur.
[472] Bosch, 1942: s. 151-152.
[473] Bouché-Leclercq, 1913: s. 30-31.
[474] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XIX.55. 7; XXI.1.4; Plutarkhos, **Demosthenes**, XXVIII.1 – XXIX.5; Appianus, **Syriake,** 55; Pausanias, **Hellados Periegesis** I. 6. 7; Arr. **Anab**. VII.18; 5; Justin, **Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**, XV.4.21-23.
[475] Bouché-Leclercq, 1913: s. 31; Sayar, 2004: dn. 101.
[476] Grainger, 1990: s. 121; MacKay, 1968: s. 79.
[477] Plutarkhos, **Demosthenes**, XXX-XXXI.

bazı kentleri yağmalamasına Lysimakhos ve müttefiklerden bir tepki gelmemiştir. Seleukos ile arası açılan Ptolemaios ise Lysimakhos ile anlaşmıştır. Seleukos ise Demetrios'a yakınlık göstermiş ve Demetrios'un kızı Stratonike ile evlenerek dostluğunu güçlendirmiştir[478]. Demetrios, MÖ 300/299 yılında Kilikia'yı işgal ederek Pleistarkhos'u bölgeden uzaklaştırmıştır[479]. Demetrios, Kassandros'un MÖ 297 yılındaki ölümü üzerine Yunanistan'a geçerek ve MÖ 294 yılında Makedonia tahtını[480]; Demetrios'un yokluğunu fırsat bilen Seleukos ise Kilikia'yı ele geçirmiştir[481].

Seleukos'un Demetrios'un uzakta olmasını fırsat bilerek MÖ 295-294 yılında Dağlık Kilikia'yı kontrol altına alması konumuz açısından oldukça önemlidir[482] çünkü Seleukeia'nın MÖ 294 yılında I. Seleukos'un Kilikia'yı kontrol altına aldıktan sonra kurulduğu düşünülmektedir (bkz. Kentin Kuruluşu)[483]. Ptolemaios da bu durumda Lykia ve batıya yönelmiştir, ancak ilk fırsatta (I. Syria Savaşı) yeniden Kilikia'ya saldıracağı görülecektir[484].

Demetrios'un güçlenmesinden rahatsız olan Lysimakhos, Ptolemaios, Seleukos ve Epeiros kralı Pyrrhos aralarında ittifak kurarlar. Ptolemaios MÖ 288'de büyük bir donanma ile Yunanistan'a girer. Pyrrhos ile Lysimakhos, Makedonia'ya girerek kentleri yakıp yıkar. Demetrios karşı koymak istese de ordusunun isyan etmesi üzerine kaçmak zorunda kalır ve Anadolu'ya geçerek olasılıkla Kaunos'a çıkarma yaptıktan sonra Miletos ve Sardeis'i ele geçirir. Ancak Lysimakhos'un oğlu Agathokles'in onu izlemesi nedeniyle iç bölgelere, Phrygia'ya kadar çekilir. Demetrios'un doğuya giderek Seleukos'un toprakları üzerinde devlet kurmayı tasarladığı düşünülmektedir. Agathokles'in baskısı, ordusunda açlık ve veba nedeniyle kayıplar vermesi onu batıya doğru ilerlemekten alıkoymuştur. MÖ 285'te Seleukos tarafından tutulan Tauros geçitlerini

[478] Sayar, 2004: dn. 104.
[479] Plutarkhos, **Demosthenes**, XXXI-XXXII; MacKay, 1968: s. 79; Grainger, 1990: s. 133.
[480] Plutarkhos, **Pyrrhos,** VI vd.
[481] MacKay, 1968: s. 79.
[482] Plutarkhos, **Demosthenes**, 32 ve 47; Sayar, 2004: dn. 105; SCI.1: 4; J. Ma (1999: s. 33), bunun için iki kanıt öne sürer, birincisi Seleukeia'nın kurulması, ikincisi ise I. Seleukos'un Olba Tapınağı'na yaptığı bağıştır. Ancak, Durugönül, yazıtın geriye dönük bir onurlandırma olduğundan ve yazıtın MÖ 150 yılına tarihlendiğinden söz eder, bkz. Durugönül, 1998: s. 70.
[483] Strabon, **Geographika**, XIV.5.4 s. 670; Cohen, 1995: s. 369; Sayar, Seleukeia'nın MÖ 296-280 yılları arasında "Holmoi ve Olba'nın sakinlerinin *synoikismos* yöntemiyle iskan edilmesiyle" kurulduğunu not eder, Sayar, 1999: s. 198; Cohen, 1978: s. 38; Bouché-Leclercq, 1913: s. 538.
[484] Meyer, 1925: s. 43.

aşarak eskiden sahip olduğu topraklarda Tarsos'a kadar inmişse de Seleukos'un karargahına düzenlediği bir gece baskınında ona tutsak düşmüştür[485].

Lysimakhos'un yönetimi özellikle Batı Anadolu'daki kentlerde hoşnutsuzluğa neden olmuştur. Bunu fırsat bilen Seleukos MÖ 282 yılında Lysimakhos'a karşı savaşa girişmiştir. MÖ 281 yılında Syria'dan Batı Anadolu'ya kadar hiçbir direnişle karşılaşmadan ilerlemiş, daha çok özgürlük uman kentler Seleukos'u hoşgörü ile karşılamışlardır. Gediz Irmağı Vadisi'nde Kouroupedion Ovası'ndaki savaştan galip çıkan Seleukos'un karşısındaki Lysimakhos hem krallığını hem de hayatını kaybetmiş[486]; Lysimakhos'un krallığı, Seleukos Krallığı'nın bir parçası olmuştur[487]. Seleukos bu zaferin ardından Ege Denizi'nden Hindistan'a kadar uzanan, neredeyse Büyük İskender'in topraklarına eşit bir hakimiyet alanına sahip olmuştur[488]. Ancak muharebeden yedi ay sonra MÖ 281 yılı Ekim ayında Trakya'da egemenliğini sağlamlaştırmak için gittiği Lysimakheia kentindeki bir kurban töreni sırasında Ptolemaios Keraunos tarafından öldürülmüştür (281 yılı Ağustos veya Eylül ayı)[489]. Keraunos, Seleukos'un cesedini Pergamon Valisi Philetairos'a satarak ordusunun ödemesini yapmıştır. Philetairos da bu ödeme ile kendine bir prestij sağlamıştır[490].

Seleukos'un öldürülmesiyle, Büyük İskender'in imparatorluğunu aralarında paylaşan generallerin tamamı tarih sayfasından silinmiş ve toprakları Diadokhların varisleri (epigones) tarafından yönetilmeye başlamıştır. Bu üç ana güç, Makedonia'da Antigonos Gonatas (MÖ 283-239), Mısır'da II. Ptolemaios (MÖ 281-261) ve Trakya'nın bir bölümü ile Küçük Asya ve Syria'da I. Antiokhos (MÖ 282-246) tarafından yönetilen devletlerdir.

MÖ 277'den sonra imparatorluğun batısında Galat Savaşları başlar. Seleukoslar ile Ptolemaioslar arasında Syria Savaşları devam eder. Bu savaşlar sırasında Küçük Asya'nın önemli kentleri birinden diğerine geçer. Anadolu'nun iç kesimleri Galatlar tarafından işgal edilir.

---

[485] Plutarkhos, **Demosthenes**, XLIX; Seleukos tarafından Apameia'da konuk olarak ağırlanmış, kendini içkiye vererek MÖ 283 yılında ölmüştür, Plutarkhos, **Demosthenes**, LII.3-4; Grainger, 1990: s. 169-172.
[486] Grainger, 1990: s. 182-183.
[487] Arslan, 2010: s. 218 vd., dn. 829: Polybios, **Historiai**, XVIII.51.4; Livius, **Ab urbe condita**, XXXIV.58.5; Strabon, **Geographika**, XIII.4.1; Plinius, **Naturalis Historiae**, VIII.61; Appianus, **Syriake**, 62, 64.
[488] Ancak, Pontos, Bithynia ve Batı Anadolu'daki bazı kentleri bunun dışındadır. Rostovzeff, 1986: s. 429.
[489] Arslan, 2010: s. 222, dn. 844: Polybios, **Historiai**, II.41.1; Strabon, **Geographika** XIII.4.1; Appianus, **Syriake,** 62-65; Pausanias, **Hellados Periegesis** I. 16. 2; Justin, **Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**, XVII.2.4-5; Ma, 1999: 33; Grainger, 1990: s. 195.
[490] Grainger, 1990: s. 194-195.

Philateiros önderliğinde Pergamon bağımsızlığını ilan eder ve ondan sonra yerine geçen Eumenes, MÖ 263/2 yılında Seleukos'la yapılan savaşı kazanır. Gene bu sıralarda Kappadokia Krallığı da Seleukos egemenliğini tanımaz. Bu arada Seleukoslar, Persia ve Kuzey Syria topraklarını da kaybetmeye başlar[491].

Seleukos'un ölümünden sonra (281) yerine geçen oğlu I. Antiokhos, Kuzey Syria'daki karışıklıklarla meşgul iken II. Ptolemaios Philadelphos Anadolu'nun güney kıyılarında güçlenir. Kilikia'nın batı ve orta kıyılarının "Varisler Savaşı" olarak bilinen dönem içinde (MÖ 281-279), I. Syria Savaşı sırasında (MÖ 274-271) ve ardından yapılan barış antlaşmasından sonra da Ptolemaioslar egemenliğinde olduğu görülmektedir[492]. Meyer, bu dönemde Seleukeia'nın olasılıkla Ptolemaios egemenliğinde olduğunu belirtir[493]. Dağlık Kilikia'da kurulan Seleukeia'nın batısındaki Dağlık Kilikia'da gerçek anlamda bir Seleukos hakimiyetinin olmadığı belirtilir[494]. Ancak, Seleukeia bu dönemde Seleukos Krallığı topraklarında kalıyordu.

MÖ 260 yılında II. Ptolemaios'un, I. Antiokhos'un ölümünün ardından Seleukoslar'ın Anadolu'da hüküm sürdüğü yerlere saldırması nedeniyle MÖ 260-253 yılları arasında II. Syria Savaşı gerçekleşir[495]. II. Antiokhos Theos, Rhodosluların yardımıyla Kilikia'yı (Pamphylia ve Ionia'yı da) geri kazanmıştır. Seleukosların Tarsos'taki sikke darbının sadece MÖ 261-60 ile 246-243 yılları arasında kesintiye uğramış olması da bu durumu doğrulamaktadır[496]. Bu tarih II. Antiokhos'un MÖ 246 yılında Ephesos'taki ölümünden sonra ortaya çıkan III. Syria Savaşı tarihine denk gelmektedir. Bu savaş "Laodike Savaşı" ya da "Kardeşler Savaşı" olarak da bilinmektedir (MÖ 246-241). Antiokhos'un eşlerinden Berenike, kralın ilk eşi Laodike ile mücadele etmek için kardeşi III. Ptolemaios Euergetes'ten yardım istemiştir. Ancak Berenike ve oğlu Antiokhos, Ptolemaios'un gelmesinden önce Antiokheia'da öldürülmüşlerdir. Böylece savaş, III. Ptolemaios ile II. Seleukos arasında başlamış ve devam etmiştir[497]. Bu savaş sırasında MÖ 246'da Ptolemaiosların Kilikia'yı istila etmesiyle önemli bir bölümü Ptolemaios egemenliğine

[491] Rostovzeff, 1986: s. 429.
[492] Sayar, 2004: dn. 107; MÖ 270'lerde Kilikia kıyılarının bir bölümünü ele geçirdiği bilinir, MacKay, 1968: s. 84; Grainger, 1990: s. 201.
[493] Meyer, 1925: s. 43.
[494] Ünal – Girginer, 2007: s. 222, dn. 575: Jones – Habicht, 1989: s. 332; Sayar, 2004: s. 125 vd.
[495] Syria Savaşları hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Heinen, 1984: s. 412-445.
[496] Sayar, 2004: dn. 110; Meyer ise MÖ 252 yılı civarında Seleukeia'nın Ptolemaios egemenliğinde olmasına kuşkuyla yaklaşır, Meyer, 1925: s. 44-45 (ayrıca bkz. ch. 12).
[497] Bu sürecin yeniden değerlendirilmesi ile ilgili bkz. Coşkun, 2018: s. 197-252.

geçmiştir[498]. Ankyra'da yenilgiye uğramış ve öldüğü düşünülürken II. Seleukos Kilikia yoluyla Syria veya Media'nın içlerine kaçıp saklanmıştır[499] (MÖ 246).

III. Ptolemaios Doğu Akdeniz egemenliğini elde etmiş[500] ve Kilikia'yı, Antiokhos Hieraks'a vermiş ve bu durum MÖ 244/5'e kadar böyle kalmıştır. Ancak tahtın yasal varisi II. Seleukos idi. Bu nedenle iki kardeş arasındaki savaşta[501] II. Seleukos kardeşine yenilmiş ve Küçük Asya'yı kaybetmiş[502], bu nedenle Syria ve Persia civarındaki satraplıklarda hakimiyetini güçlendirmeye girişmiştir. MÖ 243/2 yılında II. Seleukos Kilikia'ya hakim olmuştur. 241 yılında Ptolemaios ile Seleukos arasında barış imzalanmıştır[503].

MÖ 241'deki barış antlaşmasından kısa bir süre önce Ptolemaios, Antiokhos'a (Hieraks) Küçük Asya'nın yönetimini vermiştir. Bu arada Attalos, Antiokhos Hieraks'ı yenerek Küçük Asya'da Seleukosların hakim olduğu bölgeleri ele geçirmeye başlamıştır[504].

II. Seleukos'un ölümünden sonra tahta 18 yaşındaki oğlu III. Seleukos geçer. Seleukos ve dayısı Akhaios MÖ 223'te Attalos'un hakimiyetindeki Küçük Asya topraklarını geri almak için Torosları aşarlar. Ancak, III. Seleukos Phrygia'da öldürülünce ordunun sahibi Akhaios olmuştur[505].

III. Antiokhos (223-187), kardeşinin ölümünün ardından sarayını Antiokheia'ya taşımış, IV. Syria Savaşı'na son vermiş, MÖ 216 yılında I. Attalos ile anlaşarak Küçük Asya'ya geçmiş ve Ptolemaios'un desteklediği Akhaios öldürülmüştür. Bu dönemde Küçük Asya'nın durumuna bakılırsa Bithynia'nın işgal ettiği kıyı kesiminden sonra Ephesos'a kadar olan bölge Pergamon; Karia, Lykia ve Ovalık Kilikia'nın Ptolemaios; Lydia, Phrygia, Dağlık Kilikia, Lykaonia ve Pisidia'nın ise III. Antiokhos'un egemenliğinde olduğu görülmektedir[506].

[498] Sayar, 2004: dn. 111
[499] Coşkun, 2018: s. 232.
[500] Grimal, 1965: s. 158; Durukan, 1998: s. 89; MacKay, 1968: s. 84.
[501] Errington, 2017: s. 131.
[502] Kardeşler arasındaki mücadeleyi fırsat bilen birçok kent ve tapınak devleti bu arada özgürlüğünü ya da yarı-otonomluklarını ilan etmişlerdir. Örneğin Olba'daki tapınak-devleti Teukros önderliğinde bunu yapar: Rostovzeff, 1986: s. 430.
[503] Coşkun, 2018: s. 234.
[504] Errington, 2017: s. 133.
[505] Errington, 2017: s. 134.
[506] Bouché-Leclercq, 1913: s. 126 vd.

Antiokhos'un Kikilia'daki ana darphanesi Tarsos olmakla birlikte IV. Syria Savaşı (MÖ 219-216) ve Anadolu'yu ele geçirmeye çalışan Akhaios'a karşı mücadelesi (MÖ 216-213) arasında yoğun bir sikke darbı vardır. Kesin olmamakla birlikte Seleukeia'daki sikke darbı bu döneme tarihlenebilir[507]. Antiokhos'un, IV. Syria Savaşı'nda (MÖ 219-217) Raphia'da IV. Ptolemaios'a yenilmesiyle Kilikia Ptolemaioslar'ın yönetiminde kalmaya devam etmiştir[508].

Ptolemaios Krallığı, IV. Ptolemaios Philopator zamanında çıkan ayaklanmalar ve Seleukos baskısı nedeniyle zayıflamaya başlamış, özellikle 6 yaşında tahta çıkan V. Ptolemaios Epiphanes (MÖ 204-180) zamanında da karışıklıklar devam etmiştir. III. Antiokhos (Megas=Büyük) ve V. Philippos aralarında Mısır kralına karşı bir koalisyon kurmuş ve Mısır hakimiyetindeki denizaşırı bölgelere ve adalara eş zamanlı saldırılar düzenlemişlerdir. III. Antiokhos, Seleukos krallarının yaklaşık 80 yıldır ele geçirmek için uğraştığı Koile Syria (Lübnan civarı), Güney ve Batı Anadolu toprakları ile Kilikia'yı ele geçirmek için harekete geçmiştir (V. Syria Savaşı, MÖ 202-200?)[509].

III. Antiokhos, MÖ 198/7 yılında Mısır kralından Koile Syria'yı ve Kilikia'yı almayı başarmıştır[510]. MÖ 197 yılında Lykia kentleri üzerinden Karia Bölgesi'ne geçmiş ve Ephesos'a kadar ilerlemiş, oradan Sardeis'e geçmiş ve MÖ 196 yılında Çanakkale Boğazı'nı da egemenliği altına almıştır. Aynı yıl Trakya'ya geçerek Lysimakheia kentine yerleşmiştir[511].

MÖ 195 yılında III. Antiokhos, Ephesos'ta Kartacalı Hannibal (MÖ 247-183/181) ile buluşmuş ve Trakya'nın büyük bölümünü ele geçirmiştir. Ayrıca Roma ile ittifak halindeki Hellen kentlerinin büyük bölümünü hakimiyet altına almayı başarmıştır. III. Antiokhos'un seferi ile çıkarları zedelenen Pergamon Krallığı ve Rodos, Antiokhos'u Roma'ya şikayet etmiştir. Bunun üzerine Roma senatosu, MÖ 193 yılında Ephesos'a bir elçi heyeti göndermiş, ancak karşılıklı görüşmeler III. Antiokhos'un krallığı paylaştığı oğlu Antiokhos'un ölümüyle yarıda kesilmiştir. III. Antiokhos Romalıların ültimatomlarını önemsememiş[512] ve sonucunda Roma'yla savaşın

[507] SC I.1: s. 355.
[508] Sayar, 2004: dn. 112-113.
[509] Arslan, 2010: s. 277 vd.; s. 282, dn. 108 Polybios, **Historiai**, XVI.1.8-9, XVI.24.1; Livius, **Ab urbe condita**, XXXI.14.5; Appianus, **Makedonike**, 6, ayrıca bkz. Scullard, 1980: s. 252.
[510] Ma, 1999: s. 73; Sayar, 2004: dn. 114.
[511] Bouché-Leclercq, 1913: s. 181 vd.; Appianus, **Syriake,** 1-2; 5; 38 ayrıca bkz. Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, XXX.2.1; Livius, **Ab urbe condita**, XXXIII.19.8; Iosephus, **Antiquitates Iudaicae**, XII.133-137.
[512] Ma, 1999: s. 98.

kaçınılmaz olduğunu da anladığından, V. Ptolemaios Epiphanes ve Kappadokia kralı IV. Ariarathes Eusebes ile anlaşmış ve Galataia Bölgesi'ndeki Galatları da kendi tarafına çekmiştir[513].

MÖ 192 yılında Aitolialılar, III. Antiokhos'u büyük bir destek vaadinde bulunarak Hellen kentlerini bağımsızlığa kavuşturması için Hellas'a davet eder. Hellas'a geçen krala Romalılar savaş ilan eder. MÖ 191 yılında III. Antiokhos, Thermopylai yakınlarında Roma ve Makedonia kralı V. Philippos'un birleşik kuvvetleri karşısında yenilir. Başaramayacağını anlayan kral Ephesos'a geçer, ancak Romalılar peşinden bir orduyu gönderirler. MÖ 190 yılında Romalılar Küçük Asya'ya girerler. Antiokhos, Roma'ya barış önerir, ancak teklifini Roma reddeder. Bunun üzerine III. Antiokhos, MÖ 190 kışını Phrygia'da geçirmiş ve bütün müttefiklerini yardıma çağırmıştır. Romalılar ise Pergamon Kralı II. Eumenes'in ordularına katılmış ve Magnesia (Magnesia ad Sipylum) kentinin kuzeyinde savaş düzenini almıştır. MÖ 190 yılı Ekim'inde gerçekleşen savaşta III. Antiokhos kesin bir yenilgiye uğramış ve doğuya çekilmek zorunda kalmıştır[514].

III. Antiokhos, Magnesia yenilgisinin ardından Apameia'ya (Dinar) kaçmış ve Sardeis'e, Roma ile barış yapmak için yeniden elçilerini göndermiştir. Sardeis'te III. Antiokhos ile Scipio'nun arasında MÖ 189 yılında bir ön barış antlaşması imzalanmıştır[515]. Bu ön antlaşmaya göre Antiokhos Batı Anadolu'yu Toroslar'a kadar bırakacak, 15.000 talanton savaş tazminatı ödeyecek, Romalılar tarafından belirlenen 20 rehinenin yanı sıra Hannibal'i teslim edecek, esas barış antlaşması yapılana kadar Roma ile müttefik ordusunun yiyecek ihtiyacını karşılayacaktı[516].

Sardeis'ten bir yıl sonra (MÖ 188) yılında Roma ile Seleukos Devleti arasında Apameia'da imzalanan nihai anlaşma[517] ile III. Antiokhos Torosların gerisine kadar olan Küçük Asya topraklarını terk etmiştir. Krala sadece Kommagene ve Ioudaia'nın yönetimi bırakılmış, savaş donanımı olan filler ve donanmasının büyük bölümü elinden alınmış, Roma ve müttefiklerine yüklü bir savaş tazminatı ödemek durumunda kalmıştır[518]. Krallığın batı sınırını artık Kalykadnos Vadisi oluşturmaktaydı[519]. Bu antlaşma ile Roma toprak almamış, III. Antiokhos'un topraklarını

[513] Arslan, 2010: s. 287 vd.; Bouché-Leclercq, 1913: s. 186 vd.
[514] Arslan, 2010: s. 289 vd.; Polybios, **Historiai**, XXI.16-17; Appianus, **Syriake,** 30-36.
[515] Arslan, 2010: s. 290, dn. 1154.
[516] Livius, **Ab urbe condita,** XXXVII-45, 3-21; Appianus, **Syriake,** 38-39.
[517] McDonald, 1967: s. 1-8; Bouché-Leclercq, 1913: s. 219.
[518] Arslan, 2010: s. 290, dn. 1156.
[519] Sayar, 2004: dn. 117.

müttefikleri Pergamon Kralı II. Eumenes ile Rodos arasında paylaştırmıştır[520]. Bu antlaşma ile Kalykadnos Irmağı'nın doğusundaki Kilikia'ya sahip kalan Seleukoslar, Sarpedon Burnu'ndan daha batıya geçemeyeceklerdi[521]. Bu antlaşmanın sonucunda Seleukeia'nın kimin kontrolünde kaldığı sorusu gündeme gelir. McDonald, Kalykadnos ile sınırlanan ve Sarpedon Burnu'nun batısı ile egemenlik alanının deniz güçlerini kastettiğini önerir[522]. Bu durumda Dağlık Kilikia Seleukos egemenliğinde olduğuna göre Seleukeia da Seleukos egemenliğinde kalmış olmalıdır.

Roma'nın talep ettiği yüklü tazminatın ödenmesinde güçlük yaşandığı anlaşılmaktadır. III. Antiokhos, Kudüs'teki Yahudi tapınağını yağma edecekken halk tarafından linç edilmiştir. IV. Seleukos Philopator (MÖ 187-175) için de Apameia şartlarını yerine getirmek zorlu bir dönem olmuş, Yahudi tapınağını yağmalamak durumunda kalmıştır[523]. Tarsos kadar olmasa da Soloi ve Seleukeia (bir tetradrahmi serisi) bölgede sikke basan kentler arasındadır[524].

IV. Seleukos Dönemi'nde (MÖ 187-175) Seleukeia'da sadece iki seri sikke tipi farklı ön yüz kalıbıyla görülmektedir. Her iki darpta da görülen NK kontrol işareti, III. Antiokhos sikkelerinde de bulunur fakat noktalı arka yüz bordürü bu sikkelerde bulunmaz. Bilinen her iki sikke de kaliteli bir darp sunmaz. Bu sikke darbı Pontos kralı I. Pharnakes'i Pergamon'a karşı desteklemek isteyen kralın seferine finansal destek için darp edilmiş olabileceğine işaret etmektedir[525].

IV. Antiokhos Theos Epiphanes Dönemi'nde (MÖ 175-164) Seleukoslar'ın Anadolu sahilleri, Marmara ve Karadeniz ile ticari ve siyasi ilişkiler kurdukları bilinmektedir[526]. Kral, Hellenistik kültürünün yerleşmesine katkı sağlayacak işler planlamıştır[527] ve Antiokhos'un Hellen kentlerine verdiği pahalı hediyeler ve katkılar onun kentler üzerinde hakimiyet ve etkisinin artmasına neden olmuştur. Kralın aktif diplomasisi birçok yazıtta da belgelenebilmektedir[528]. Seleukeia özelinde ise IV. Antiokhos'un elçilerinden biri olarak tarihe geçen Seleukeialı Eudamos,

[520] Arslan, 2010: s. 290 ve dn. 1156.
[521] Polybios, **Historiai**, XXI.42.12; Apameia Barışı'nın sonuçları üzerine detaylı değerlendirme için bkz. Grainger, 2002: s. 350 vdd.
[522] McDonald, 1967: s. 3.
[523] SC II.1: s. 1.
[524] SC II.1: s. 2.
[525] SC II.1: s. 9.
[526] Arslan, 2010: s. 291, dn. 1159'te IV. Antiokhos'un Rhodos ve Kyzikos'ta hayırhahlıkta bulunduğu not edilir (Livius, **Ab urbe condita**, XLI.20.4-6).
[527] SC II.1: s. 43.
[528] Habicht, 1989: s. 324-387 öz. s. 342 vd.

yedi kent tarafından onurlandırılmıştır: Bu kentler Argos, Boiotia Birliği, Rodos, Byzantion, Kyzikos, Kalkhedon ve Lampsakos'tur ve bazı kentlerde bu onurları birden fazla kez aldığı görülür[529]. Eudamos'un bahsedilen kentler tarafından onurlandırılmasının MÖ 174-171 yılları arasında gerçekleştiği düşünülmekte olup yazıt MÖ 172-170 yılları arasına tarihlenmektedir[530]. Bu yazıt Seleukeia'dan şimdilik bilinen kentin Hellenistik Dönemi'ne ışık tutan nadir bir yazıttır[531]. Seleukeialı Eudemos'un oldukça önemli bir vatandaş olduğu dikkati çeker[532].

MÖ 171 yılında Seleukos hanedanının en genç üyelerinden IV. Antiokhos Epiphanes, IV. Seleukos'un ölümünün ardından I. Demetrios Soter'in (MÖ 161-150) tahtını ele geçirmiş[533] ve Tarsos ile Mallos'ta bir isyan çıkarmıştır[534]. Bu dönemde Antiokhos'un olasılıkla Seleukeia'yı ve Kıbrıs'ı kontrol altında tuttuğu düşünülür[535]. Kral bu sırada Seleukeia'da bir tetradrahmi serisi bastırmıştır[536]. Kontrol işaretleri IV. Seleukos ile bir bağlantı göstermez. IV. Antiokhos'un portresi Antiokheia'da basılan erken tetradrahmi (MÖ 175-yak. 173/2) ve MÖ yak. 170-168 yılları arasında Ptolemäis (Ake) sikkelerinde olduğu gibi erken realistik tiptedir[537].

Sayar tarafından Seleukeia ile ilişkilendirilen bir başka Hellenistik Dönem yazıtı Uzuncaburç araştırmaları sırasında tespit edilmiştir. Bu yazıt, Seleukeia'nın yönetimi ile ilgili olup Toroslardaki tapınak devleti Olba ile kıyıdaki Seleukeia kentinin ilişkisine işaret ettiği not edilmektedir[538].

Dağlık Kilika'da Seleukoslar tarafından kurulan tek kentin Seleukeia olması nedeniyle, Seleukoslar'ın Dağlık Kilikia'da etkili bir urbanizasyon ile ilgilenmediği düşünülmektedir.[539] Zira Ovalık Kilikia'da Seleukoslar tarafından kurulan ya da isimleri değiştirilen kentler, sayıca üstündür. Seleukos krallarının Syria ve Anadolu arasındaki yol bağlantısının güvenliğine büyük

[529] Cohen, 1995: s. 369.
[530] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108-117, no. 186-187; Habicht, 2006: s. 174-242, bkz. 192 vd.; Sayar, 2011: s. 225; Frisch, 1978: s. 41 vdd., nr. 6.
[531] Eudemos'un onurlandırıldığı yazıt için bkz. Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108-117; Cohen, 1995: s. 370.
[532] Cohen, 1995: s. 369.
[533] Habicht, 1989: s. 341.
[534] Appianus, **Syriake,** 233-236; MacKay, 1968: s. 86; Bellinger, 1949: s. 51-102.
[535] MacKay, 1968: s. 87.
[536] SC II.1: s. 44.
[537] SC II.1. s. 53.
[538] Sayar, 2011: s. 231.
[539] Sayar, 2004: dn. 133; Aydınoğlu, 2005: s. 166.

önem verdikleri fikrinden yola çıkarsak, Seleukeia'nın sahip olduğu jeopolitik konumun Seleukoslar'ın Dağlık Kilikia'ya geçmelerinin bir nedeni olarak da açıklanabilir.

III. Antiokhos'un mağlubiyeti ve IV. Antiokhos'un diplomasi sonucu Mısır'dan çekilmesi Akdeniz'in doğusundaki Roma'nın gücü konusunda bir şüphe bırakmamıştır[540]. Seleukos Krallığı, bölgesel kayıplar, Apameia Barışı'nın koşulları, Parthlar'ın saldırıları ve Seleukoslar'ın kendi içindeki kavgaları sonucu çökmüştür. Bu nedenle kraliyetin toprakları Suriye ve Kilikia bölgelerinde küçülmüştür. Ayrıca, MÖ 2. yy.'ın ikinci yarısı ile MÖ 1. yy.'ın ilk yarısındaki taht kavgaları sırasında birçok kent bağımsızlığını ilan etmiştir[541]. MÖ 2. yy.'ın ortalarından itibaren Seleukeia bazı Kilikia kentleri gibi IV. Antiokhos'un ölümünün ardından yaşanan iç savaş ve otorite boşluğundan yararlanarak özgürlüklerini ilan etmiş ve sikke basmaya başlamıştır[542].

MÖ 163 yılından itibaren Roma da Seleukoslar'ın taht kavgalarına müdahil olmuştur. I. Demetrios Soter, Roma'da rehine olarak tutulmuştur[543]. I. Demetrios, haklı varis olarak tahtı talep etmesine rağmen bu talep Roma tarafından reddedilmiştir. Buna karşılık olarak, rehine kral Syria'da Tripolis'e gitmiş ve V. Antiokhos Eupator'u öldürerek MÖ 162 yılında Seleukos tahtını ele geçirmiştir[544]. Bunun üzerine Pergamon kralı II. Eumenes, Aleksandros olarak da bilinen Balas'ı, IV. Antiokhos Epiphanes'in oğlu olduğu iddiası ile tahta çıkarmak için Zenophanes'i görevlendirerek Kilikia'ya göndermiştir[545]. Krala benzerliği nedeniyle kabul edilen ve MÖ 152 yılında Ptolemäis (Ake) Syria'da taç giyen[546] I. Aleksandros Balas (MÖ 152-145), Demetrios'u 150 yılında mağlup etmesiyle krallığın tek hakimi olmuştur. I. Demetrios'un yenilerek öldürülmesi üzerine Smyrna'da yaşayan oğlu II. Demetrios (MÖ 146-138), paralı askerlerden oluşan birliklerle önce Kilikia'ya sonra da Syria'ya geçmiştir. I. Aleksandros Balas, Demetrios taraftarlarınca Antiokheia'dan kovulmuş ve kral yeniden Kilikia'ya kaçmıştır[547]. Bu sırada Aleksandros'un

[540] Habicht, 1989: s. 344.
[541] Sayar, 2004: s. 22, dn. 138.
[542] Seleukeia gibi kendi sikkelerini basan kentler, Rhosos, Aleksandreia, Aigeia, Hieropolis, Mallos, Adana, Mopsuhestia, Tarsos, Kelenderis ve Pisidia'da Kibyra'dır. Ayrıca Seleukoslar tarafından adları değiştirilen Mallos, Adana, Mopsuhestia ve Tarsos hanedan kaynaklı isimlerini bırakarak kendi isimlerini kullanmaya başlamıştır, bkz. Jones, 1998: s. 200; Mitford, 1990: s. 2137.
[543] Apamea Barışı koşullarınca 16 yıl Roma'da tutulmuştur, Habicht, 1989: s. 355.
[544] Habicht, 1989: s. 355 vd.
[545] Aleksandros'u tahta geçirmekle görevli Zenophanes'in Olba rahip krallarından olduğu ve bununla birlikte Olba ile bağ kuran Aleksandros'un da bu bölgeden yani Seleukeia'dan bir şahıs olduğu düşünülmektedir; Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, § 31.32a.1; MacKay, 1968: s. 88.
[546] Habicht, 1989: s. 362 vd.
[547] SC II.1: s. 210.

Seleukeia yakınlarındaki Apollon Sarpedonios'un kehanetine danıştığı bilinmektedir. Bu durum Seleukeia'nın bu dönemde Demetrios'un kontrolünde olmadığına işaret eder. Aleksandros, bir ordu toplamış fakat II. Demetrios tarafından MÖ 145 yılında öldürülmüştür[548]. Soloi ve Mallos'ta olduğu gibi, Seleukeia'da Aleksandros Balas'ın bir tetradrahmi serisi basılmıştır[549].

II. Demetrios'un birinci saltanat döneminde (MÖ 146-138) krallığın hakimiyet alanı kesin olarak belirlenememektedir. MÖ 145-139 yılları arasında Seleukosların taht kavgaları sonucu oluşan iç savaş Kilikia'yı etkilemiştir. Olasılıkla Dağlık Kilikia'nın doğu kesimini II. Demetrios; Antiokheia'yı da rakibi Diodotos Tryphon tarafından desteklenen VI. Antiokhos Dionysos (Aleksandros Balas'ın oğlu) kontrol ediyordu[550].

VI. Antiokhos'un öldürülmesi ve Apameia Barışı'ndan sonra zayıflayan Seleukosların, denizlerdeki hareketlerine Roma tarafından getirilen kısıtlama ile deniz gücünü kaybetmesi Dağlık Kilikia'da korsanlığın gelişmesine fırsat tanımıştır. MÖ 145 yılında Korakesion'u üs olarak kullanan Diodotos (Tryphon), Syria ve Kilikia sahillerinin bir bölümüne hakim olan Seleukoslara karşı ayaklanmış[551] ve Syria sahillerini ele geçirmiştir. Tarsos ve Mallos'un da Diodotos'un kontrolünde olduğu numismatik kanıtlardan anlaşılmaktadır[552]. Sonunda Diodotos, MÖ 139 yılında VII. Antiokhos tarafından öldürülmüştür[553].

Strabon, bundan sonra Seleukosların bölgede hakimiyet kuramadıklarını, korsan şeflerinin bölgeyi kontrol ettiğini belirtir[554]. Bununla birlikte Strabon'un Seleukeia ile ilgili verdiği bilgiler burada durumun farklı olduğuna işaret eder[555]. Numismatik verilere göre Demetrios Dönemi'nde Seleukeia'da (ve Mallos'ta da) azımsanmayacak sikke darbı vardır[556]. Antiokheia'da basılan en erken sikke tipi Seleukeia'da da uygulanmıştır. Tyros sikkelerinde de MÖ 146/5'e tarihlenen bu

[548] MacKay, 1968: s. 87 vd.; Habicht, 2008: s. 362; SC II.1: s. 210.
[549] Alexandros sikkelerinde babasının aksine yeni bir arka yüz tipi seçmiştir, bu tip Kilikia Bölgesi için önemli bir kült olan Athena Nikephoros idi. Seleukeia'da bu tipte, Soloi'de ve tahtta oturan Athena ve Tarsos'ta Sandan tipi ile drahmiler basılmıştır, SC II.1: s. 211-212.
[550] MacKay, 1968: s. 89; Habicht, 2008: s. 366; SC II.1: s. 262.
[551] Appianus, **Syriake,** 67; Justin, **Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**, XXXVI.1.
[552] Strabon, **Geographika**, XIV.5.2; SC II.1: s. 262.
[553] Austin, 2006: s. 389 vd.; Habicht, 2008: s. 365-369; Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica**, 33.28.1
[554] Strabon, **Geographika**, XIV.5.2.
[555] MacKay, 1968: s. 89.
[556] SC II.1: s. 263.

tip portre Soloi, Tarsos ve Mallos'un yanı sıra Seleukeia'da da kullanılmıştır[557]. Kentteki sikke darbına rağmen MÖ 2. yy. ortalarında Seleukeia'nın bağımsız olduğu belirtilmektedir[558].

VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes[559]) Dönemi'nde (MÖ 138-129) Elaiussa ya da Seleukeia'da basılan sikkeler Doğu Dağlık Kilikia'nın kontrol altına alınmış olabileceğini düşündürmektedir[560]. Ayrıca, VII. Antiokhos, Tarsos'ta yeni bir darphane açtırmıştır (MÖ 138-137 =SE (Seleukos erası) 175). Bu darphane bazen otonom darpların araya girmesi veya desteklemesi açısından önemlidir. VII. Antiokhos Dönemi'nde Kilikia'da Soloi, Mallos'un yanı sıra Seleukeia da arka yüzde yerel tiplerin olduğu sikkeler bastırmıştır[561].

MÖ 133 yılında ölen III. Attalos'un Pergamon Krallığı'nı Roma halkına vasiyet olarak bırakmasıyla Romalılar Anadolu'ya geçmiş ve resmi olarak Provincia Asia oluşturulmuştur. Ancak Aristonikos'un isyanı nedeniyle bölgenin organizasyonu MÖ 129 yılında M. Aquilius'un bu isyanı bastırmasına kadar beklemiştir[562]. Eyaletin Mysia, Lydia, Karia ve Phrygia'yı kapsayan topraklarına doğu kesim Senato tarafından dahil edilmemiştir. Roma bu toprakları, kendisine yardım eden müttefiklere vermeyi uygun bulmuştur. Buna göre Büyük Phrygia, Pontos kralı V. Mithradates'e; Kilikia'da Kastabala, Lykaonia'da Kybistra ile olasılıkla Pisidia ve Pamphylia ise Kappadokia Kralı V. Ariarathes'e (Eusebes Philopator, MÖ 163-130) verilmiştir[563].

MÖ 129 yılında Asia Eyaleti'nin kurulması ile Roma korsan problemi ile yüz yüze gelir. Roma aslında daha MÖ 140 yılında Kilikia ve kentlerini denetlemek için Scipio Aemilianus'un yer aldığı bir komisyonu bölgeye göndermişti. Genel sonuç bölgede otorite boşluğu olduğudur, ancak bu dönemde sorunun çözümü için harekete geçildiğine dair bir kayıt yoktur[564].

MÖ 114/13 yılında VIII. Antiokhos (Grypos) ve IX. Antiokhos (Kyzikenos) arasında bir iktidar mücadelesi başlamıştır. VIII. Antiokhos (II. Demetrios Nikator'un oğlu) MÖ 96 yılında öldürülmüştür. Oğlu VI. Seleukos amcası IX. Antiokhos'u yenmiş (MÖ 95) ve Antiokheia'yı ele geçirmek için Seleukeia'yı destek noktası olarak kullanmıştır. IX. Antiokhos'un oğlu X.

[557] SC II.1: s. 265.
[558] Kurt, 2006: s. 125; Houwink Ten Cate, 1965: s. 33; Jones, 1971; s. 201.
[559] Antiokhos Pamphylia'daki Side'de yetiştirilmiştir, Eusebios, **Chronicorum,** 1.255; Appianus, **Syriake,** 68.
[560] Bellinger, 1948: s. 27-30.
[561] SC II.1: s. 351, 353.
[562] Habicht, 2008: s. 380.
[563] Diodorus Siculus, **Bibliotheca Historica,** XXXI.19.8.
[564] Magie, 2000: s. 282-283.

Antiokhos, kuzeni VI. Seleukos'u yenmiştir. VI. Seleukos Mopsuhestia'ya kaçmış; burada para toplamaya çalışınca da öldürülmüştür (MÖ 95). Kardeşleri, I. Philippos ve XI. Antiokhos, intikam almak için kenti tahrip ettirmişlerse de onlar da X. Antiokhos tarafından yenilmişlerdir. XI. Antiokhos kaçarken Orontes (Asi) Irmağı'nda boğulmuştur. I. Philippos'un Olba ile ilişkili olduğu düşünülmektedir, Philippos buraya Syria'daki hakimiyetinin MÖ 84 yılında sonlanmasından sonra çekilmiştir[565].

Seleukosların çöküş döneminde Anadolu'da birçok kentin hiera kai asylos veya hiera kai autonomos sıfatını aldıkları bilinmektedir. Bu sıfatların verilmesi Seleukoslar hanedanının son dönemi için alışılmış bir durumdur. Sikkelerin belgelediğine göre Rhosos ya da Hierapolis-Kastabala gibi birçok kent, MÖ 1. yy.'da ve Aigeai MÖ 1. yy.'ın ikinci yarısında hiera kai asylos kai autonomos sıfatını almıştır. Bu hoşgörünün arka planında bitmek bilmeyen taht kavgaları, Parthlar tarafından krallığın tehdidi ve VI. Seleukos'un Mopsuhestia'daki para sağlama hareketinin yansıttığı gibi kralların bitmeyen finans ihtiyacı vardır. Bu durumda krallar kentlerin desteğini almayı aşırı şekilde verilen tavizler yoluyla elde etmek zorunda kalmışlardır çünkü sadece bu kentlerin sadakati ve finansal destekleri sayesinde konumlarını bir ölçüde koruyabilmişlerdir[566].

Seleukeia'nın en erken otonom sikkeleri MÖ 2/1. yy.'a tarihlenir. Sikkelerde lejand olarak ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, bunun kısaltılmış şekli, veya ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ ifadesi görülür[567]. Seleukoslar Dönemi'nde Seleukeia'da krali darphanenin de bulunduğu bilinmektedir. Seleukos sikkelerinin kentte basılan en erken örnekleri III. Seleukos ve III. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 197-187) basılan tetradrahmiler[568] olup en geç örnekler ise VI. Seleukos Dönemi'ne tarihlenmektedir[569] (bkz. Sikkeler).

III. Seleukos'un seferi ile ilgili küçük ölçekte bir sikke darbı, taşıdığı at protomu nedeniyle Newell tarafından Seleukeia'ya atfedilmiştir. Diğer yandan Houghton'un önerdiği III.

[565] MacKay, 1968: s. 90 vd.; Sayar, 2004: s. 22.
[566] Sayar, 2004: s. 23.
[567] Cohen, 1995: s. 369; MacKay, 1968: s. 90 vd.; Sayar, 2004: s. 22.
[568] SC I.1: 386, nr. 1016.
[569] Cohen, 1995: s. 369.

Antiokhos'tan VI. Seleukos Dönemi'ne kadar kentin sikkelerinde görülen çiçek sembolünün sürekliliği bu sikkelerin Seleukeia'ya atfının sorgulanmasına neden olmuştur[570].

Seleukos kralı I. Seleukos Nikator tarafından kurulan Seleukeia kentinin Hellenistik Dönem tarihi ana hatları ile izlenebilmektedir. Bu konuda numismatik veriler resmin daha detaylı yorumuna yardımcı olabilecek nitelikte ise de kronolojik olarak kesintisiz bir bilgi sunmazlar.

Seleukosların kurdukları koloni kentlerinde Hellen kültürünün gelişmesine önem verdikleri bilinmektedir. Cohen, bu kültürün yerleşmesinde gymnasion'ların MÖ 4. yy. Hellen sosyal yaşamı ve eğitiminde önemli olduğuna işaret eder. Kolonilerin hepsinde olmasa da birçoğunda gymnasionların varlığına dikkat çekilir. Bu gymnasionlardan birisinin Seleukeia'da olduğu not edilir[571] ancak bugün yapıya ait bir kalıntı mevcut değildir.

Kentin Hellenistik Dönem'ine dair olabilecek bir mimari veri, sadece Laborde'un gravürü ile genel bir görünümü günümüze ulaşan tiyatrosudur[572]. Spanu da inşa tekniği bakımından İmparatorluk Dönemi mimarisini gösteren bu tiyatronun erken dönem bir öncelinin olma olasılığı üzerinde durmaktadır[573] (Bkz. Tiyatro).

MÖ 2. yy. başlarında III. Antiokhos tarafından Seleukos hakimiyeti sağlanan bölgede MÖ 188'deki Apameia Antlaşması sonrasındaki siyasi durum belirsiz olduğu yukarıda not edilmişti. Seleukosların, MÖ 1. yy.'dan itibaren siyasi açıdan Pontos ile birlikte hareket ettikleri bilinmektedir. Roma öncesi hakim olan güçler daha çok jeopolitik açıdan tampon bölge oluşu ve doğal kaynaklardan (Ptolemaioslar için sedir) istifade etmek amacıyla bölge hakimiyetine önem vermişlerdi. Ancak Roma'nın bölgeye olan ilgisi ve müdahalesinin asıl nedeni bölgede Seleukosların güç kaybı ile artan korsanlık faaliyetleri olmuştur.

MÖ 102 yılında praetor'luk bölgesi olan Kilikia deniz korsanlarıyla mücadeleye sahne olmuş ve daha sonra triumvir olan Marcus Antonius'un aynı ismi taşıyan dedesi praetor pro consule olarak korsanlara karşı başarılı olmuştur. Bu durumun bölgenin eyalet olarak organize

[570] Meadows, 2009: s. 72; SC I.1: s. 386 vd.
[571] Cohen, 1978, s. 36; Delorme, 1960: s. 476.
[572] Laborde, 1838: pl. LXXII. 150.
[573] Spanu, 2001: s. 451 vd., res. 21.

edilmesine bir etkisi olmamıştır[574]. MÖ 100 yılında çıkarılan korsan yasası, *Lex Romana de piratis persequendis Kyrene*, Mısır, Kıbrıs ve Syria'nın bağlaşık krallarına egemenlik alanlarında deniz korsanlarıyla işbirliğini engellemeyi, ayrıca Romalılara, Latinlere ve diğer bağlaşıklara güvenli bir deniz yolculuğu sağlamayı güvence altına almayı talep etmiştir[575]. Ayrıca bu yasada Kilikia eyaletinin oluşturulması da anılmaktadır[576]. Bu yasa ile birlikte Romalıların bu dönemde güçlü bir filoya sahip olmadığı ve korsanlarla mücadeleyi Doğu Akdeniz Bölgesi'ndeki müttefik kentlere bıraktıkları anlaşılmaktadır[577].

Eyaletin oluşturulmasından sonra, Marcus Antonius haricinde, Kilikia'da faaliyette bulunan sadece iki Romalı bilinmektedir. Bunlardan birincisi MÖ 97/96 ve 93/92 yıllarında bir imperium ile Kilikia için görevlendirilen Sulla[578], ikincisi ise olasılıkla MÖ 89 yılında Provincia Cilicia praetor'u olan Q. Oppius'dur. Ancak Sulla Dağlık Kilikia'ya hiç gitmemiş, Ovalık Kilikia'da ise bir süre kalmıştır[579]. Dardanos Antlaşması'ndan sonra Provincia Cilicia'sı Pamphylia kıyılarından kuzeyde Phrygia ve Lykaonia'yı da içine alacak şekilde genişletilmiştir. Böylece bu dönemde Dağlık Kilikia da Roma hakimiyet alanında kalmıştır.

MÖ 87 yılında L. Cornelius Lentulus eyalette proconsul olarak görevlendirilmiştir. Provincia Cilicia'da deniz korsanlarıyla çarpışma haberleri olmamasına rağmen eyalet promagistratlığının korsan yasasının öngördüğü üzere MÖ 90'lı yıllarda dost kentlerle ve onların gemileriyle artık Pontos Kralı VI. Mithradates ile bağlaşık olan deniz korsanlarına karşı sıklıkla savaştıkları kabul edilmektedir. Bu arada korsanlar daha da güçlenmişlerdir[580].

Ancak bu gelişmelerin Kilikia kentlerine faydası olmadığı anlaşılmaktadır. Armenia kralı Tigranes (MÖ 95-55), bölgedeki Seleukoslara saldırmış ve Kilikia'yı ele geçirmiştir. MÖ 83

[574] MÖ 1. yy.'da Roma'nın Anadolu'daki üçüncü eyaleti, Cilicia'dır. Magie, 2000: s. 283 vd.; MacKay, 1968: s. 93; Sayar, 2019c: s. 335.
[575] SEG 3: 378 B, 6.
[576] Bu dönemde Dağlık Kilikia korsanların ve yerel yöneticilerin, Ovalık Kilikia ise Seleukos krallarının kontrolü altındaydı. Roma'nın Güney Anadolu sahillerinde yer alan bu eyaleti provincia Cilicia olarak adlandırılsa da, MÖ 102 yılında Kilikia'da toprağı yoktu, bkz. Magie, 2000: s. 284 vd., dn. 15; ancak Marek, Kilikia'nın MÖ 102 yılında Asia Eyaleti'nin Kilikia ile birleştirildiğini, bu düzenlemenin nedeni olarak korsanlık ile mücadele için bir kumandana bağlanması gerektiğini ve sınırların net olarak belirlenemediğini not eder, Marek, 2019: s. 263.
[577] Sayar, 2004: s. 23 dn. 152.
[578] Sulla'nın vali olarak isimlendirilmesi bu dönemde Kilikia eyaletinin varlığına işaret eder, Magie, 2000: s. 284 dn. 14. Ancak Sherwin-White bu dönemde Kilikia'nın eyalet olduğu konusuna şüpheyle yaklaşmaktadır, bkz. Sherwin-White, 1976: s. 5 vdd.
[579] Magie, 2000: s. 283 vd.; MacKay, 1968: s. 284.
[580] Magie, 2000: s. 284 vd.

yılında Tigranes Seleukos kralı X. Antiokhos Eusebes'i yenmiş ve Kilikia'yı işgal etmiştir[581]. Kral XIII. Antiokhos'un, Tigranes'in etkin olduğu zaman Dağlık Kilikia'da saklanmış olduğu düşünülmektedir. MacKay, Dağlık Kilikia'daki hakimiyetin açık olduğunu belirtir[582]. Bu olay kaynaklarda değişik tarihlerle geçmektedir: Appianus'a göre Kilikia'daki Armenialıların yönetimi MÖ 69 yılından öncesi hesaplanmak üzere 14 yıl sürmüş[583] yani MÖ 83 yılında başlamıştır. Tigranes, ele geçirdiği bölgelerdeki yerleşimcileri yeni kurduğu metropolisi Tigranokerta'ya yerleştirmiştir[584].

Kilikia'nın yerleşimcilerinin zorla sürülmesinden sonra en erken kesin olarak bilinen vali propraetor rütbesiyle Kilikia eyaletine atanan Cn. Cornelius Dolabella'dır. (MÖ 81-79)[585].

Roma Senatosu'nun MÖ 78 yılında beş yıllık bir komuta (imperium) ile görevlendirdiği P. Servilius Vatia (MÖ 78-74) korsanlara karşı MÖ 74 yılında zaferler kazanmış bir şekilde Roma'ya dönmüş ve Isauricus sanını almıştır[586]. Ondan sonra Kilikia'ya 75/74 yılı konsüllerinden Lucius Octavianus gelmiş ancak MÖ 74 yılında varışından hemen sonra ölmüştür. Ölümünden sonra L. Licinius Lucullus, kendine özel gücüyle (imperium) donatılmış olarak beş yıl boyunca bölgeyi kontrolü altında tutmuştur[587].

Lucullus, MÖ 69 yılında Tigranes'i, III. Mithradates Savaşı'nda Mithradates'i yenmiş ve Tigranokerta'yı ele geçirebilmiş, Tigranes Tauros Dağları'nın güneyinde işgal ettiği topraklardan Armenia'ya çekilmek zorunda kalmıştır[588]. Lucullus, XIII. Antiokhos Asiatikos'u Syria ve Kilikia kralı olarak tanımış ve Seleukos tahtına oturtmuştur[589]. Lucullus'tan sonra Quintius Marcius Rex, Kilikia'da MÖ 68-67 yılında proconsul olmuştur[590]. Kilikia'da askeri ya da idari anlamda bir başarı kazanmadan Roma'ya dönmüştür.

[581] Sayar, 2019c: s. 336.
[582] MacKay, 1968: s. 91
[583] Appianus, **Syriake,** 48 ve 70.
[584] Magie, 2000: s. 296; Sayar, 2004: s. 24.
[585] Magie, 2000: s. 294; Syme, 1995: s. 119.
[586] Magie, 2000: s. 290; Ormerod, 1922: s. 35-56.
[587] Lucullus Anadolu'da kaldığı süre boyunca Kilikia'ya uğramamıştır. Magie, 2000: s. 285; ayrıca bkz. Broughton, 1948: s. 67.
[588] Sayar, 2004: s. 24.
[589] Magie, 2000: s. 294-296 ve s. 344; Sayar, 2019c: s. 337.
[590] Sherwin-White, 1999: s. 229-271; Syme, 1995: s. 119; Cassius Dio, **Rhomaika**, XXXVI.15.1.

Gnaeus Pompeius Magnus[591] MÖ 67 yılında Korakesion önlerinde deniz korsanlarına karşı kazandığı kesin zaferden sonra korsanları öncelikle terk edilen Doğu Kilikia kentlerine yerleştirmeye başlamıştır. Kilikia Eyaletini oluşturduktan sonra Doğu Kilikia'nın bir çok şehrini MÖ 67 yılında tamamen Romalıların koruyucu gücü altına almayı başarmıştır. Bu olayın kentler için ne kadar önemli olduğu, birçok kentin era'larını bu yıldan başlatmalarından anlaşılır. Pompeius olasılıkla MÖ 62 yılına kadar Kilikia'yı kontrol altında tutmuştur[592]. MÖ 64 yılında Kilikia'yı bir eyalet olarak organize eden[593] Pompeius donanmasını ve tüm Akdeniz'i 13 bölüme ayırmış ve her filonun başına da bir centurion atamıştır. Pamphylia ile Anadolu'nun güney kıyılarını Quintius Caecilius Metellus Nepos'un denetim ve sorumluğuna vermiştir[594].

Küçük Asya'yı organize eden Pompeius, Syria'ya inmiş (MÖ 64) ve Lucullus'un yerinde bıraktığı son Seleukos kralı XIII. Antiokhos'u tahttan indirerek sülaleye son vermiş ve Syria'yı Roma eyaleti yapmıştır. Pompeius, korsanları yok ederek huzur sağladığı Kilikia kıyı şeridini Syria Eyaleti ile Akdeniz'in doğu kıyılarına kadar uzatmıştır[595]. Pamphylia-Isauria Eyaleti'ne Dağlık Kilikia'yı da ekleyerek genişletmiş ve Kıbrıs'ı da ekleyerek başkenti Tarsos olan Kilikia Eyaleti'ni (provincia Cilicia) oluşturmuştur[596].

Bu dönemde Romalılar stratejik olarak önemli olan Doğu Kilikia'ya hükmedebilmek için yeni kurallar getirmişlerdir. Bölgenin iç taraflarındaki Pyramos, ve Kilikia sahil çizgisinin birkaç yerleşim alanı eski korsan Tarkondimotos'a emanet edilmiştir. En geç MÖ 64 yıllarından itibaren Kilikia Ovası'nın doğu bölgeleri Tarkondimotos'un yönetim sınırları içerisindedir ve Hierapolis-Kastabala payitahtı olmuştur[597].

MÖ 63-57 yılları arasında Kilikia eyaletinde kimin praetor olduğu bilinmemektedir[598]. MÖ 58 yılında A. Gabinius, Kilikia'yı almıştır, burada onun asıl görevi yeni organizasyon ve Kıbrıs'ın ilhakı idi. MÖ 57 yılında Senato, T. Ampius Balbus'u Kilikia Eyaleti'nde görevlendirmiştir,

[591] Pompeius'un Kilikia seferi için bkz. Mitford – Andrews, 1980: s. 1236 vdd.
[592] Magie, 2000: s. 298 vd; Sayar, 2004: s. 25-26.
[593] Sayar, 2019c: s. 334.
[594] Magie, 2000: s. 299.
[595] Ovalık ve Dağlık Kilikia ile Lykia, Pamphylia ve Pisidia'yı da içine alan bir provincia Cilicia oluşturulmuştur, Kurt, 2006: s. 133; Syme, 1929: s. 299-332.
[596] Magie, 2000: s. 301.
[597] Sayar, 2004: s. 26.
[598] Kilikia Bölgesi valileri için bkz. Magie, 2000: s. 1594 vd.

burada MÖ 56 yılına kadar kalmıştır[599]. Ondan sonra P. Cornelius Lentulus Spinther, MÖ 56-53 yılları arasında eyalette görev yapmıştır. Görevi sırasında Phrygia Bölgesi, Kilikia Eyaleti'ne eklenmiştir. Böylelikle eyalet, tarihinin en geniş sınırlarına ulaşmış, kuzeyde Sakarya Irmağı'ndan güneyde Pisidia sınırına, batıda ise Porsuk Irmağı'na kadar ulaşmıştır[600]. Kilikia'nın askeri kumandanları aynı zamanda Kıbrıs içinde görev yapmaktaydı. Spinther'in ardılı Appius Claudius Pulcher ise MÖ 53-51 yılları arasında Kilikia'da kalmıştır. Döneminde eyalet genelinde halk ağır vergileri kaldıramamış, huzursuzluk artmış ve ekonomik durum kötüleşmiştir. Bu durumda görevini kötüye kullanan Roma magistratlarının etkisi vardır[601].

M. Tullius Cicero, proconsul rütbesiyle MÖ 51 yılından MÖ 50 yılına kadar kısa bir süre Kilikia'da kadar genel vali görevinde bulunmuştur. Cicero, eyalet kumandanlığını quaestor'u olan C. Coelius Caldus'a bırakmış ve Kilikia'yı terk etmiştir[602]. Cicero'nun yönetimi oldukça başarılı ve adil olup halk tarafından da takdirle karşılanmıştır. Bölgedeki diğer bir önemli faaliyeti ise "Özgür Kilikialılar" olarak bilinen halkın Roma hakimiyetine alınmasını sağlamasıdır[603]. Ancak bu süreçte Dağlık Kilikia'nın durumu ile ilgili bilgimiz neredeyse yok gibidir. Mitford ve Andrew bölgedeki Roma hakimiyetine kuşku ile yaklaşmaktadır[604].

MÖ 47 yılında Iulius Caesar, Aleksandreia'dan Tarsos'a gelmiş ve bazı Doğu Kilikia şehirlerinin problemleri ile de ilgilenmiştir. Buradaki ikameti sırasında olasılıkla Pompeius Dönemi'nden beri süregelen Tarkondimotos'un hükümdarlığının devam etmesine izin vermiş, ancak onun egemenlik alanında bulunan doğu Kilikia liman kenti Aigeai gibi bazı kentlere civitas libera statüsü vermiştir[605]. Kilikia Eyaleti valiliğine ise Quintus Marcius Philippus atanmıştır. Caesar Dönemi'nde Kilikia Ovası'nın yeni kurulan Syria Eyaleti'ne eklenmiş olduğu görülmektedir[606].

[599] Kurt, 2010: s. 488.
[600] Magie, 2000: s. 375-6. 383; Levick, 1967: s. 23.
[601] Magie, 2000: s. 378.
[602] Sayar, 2004: s. 26.
[603] Cicero, **Epistulae ad Familiares,** XV.4.10; Magie, 2000: s. 398.
[604] Mitford – Andrews, 1980: s. 1239.
[605] Magie, 2000: s. 410-1.
[606] Sayar, 2004: s. 27.

MS 46-45 yılları arasında Q. Cornificius, MS 45-44'te L. Volcatius Tullus, MS 44'te ise Q. Marcius Crispus eyaletin valisi olarak kaydedilmiştir[607].

Caesar'ın öldürülmesinden (MÖ 44 yılının 15 Mart günü) sonra ortaya çıkan karmaşa Kilikia eyaletini de etkilemiştir. MÖ 49 yılında üç Phrygia conventus'unun Asia Eyaleti'ne iadesiyle başlayan parçalanma süreci hızlanmıştır. Kıbrıs Adası, Mısır kraliçesi VII. Kleopatra'ya verilmiş ve Ovalık Kilikia Syria Eyaleti'ne bağlanmıştır[608]. Dağlık Kilikia ise yerel hanedanların yönetiminde kalmıştır[609]. Bu tarihten Flaviuslar Dönemi'ne kadar artık Ovalık Kilikia ve Dağlık Kilikia tarihinin de ayrı olarak incelenmesi gerekli görülmektedir[610].

Octavianus, Marcus Antonius ve Lepidus aralarında ikinci triumvirliği (MÖ 43-38) oluşturmuş ve Caesar'ı öldüren Cassius ve Brutus'u MÖ 42 yılındaki Philippi Savaşı'nda (Makedonya'da) bozguna uğratılmıştır. Ocatvianus ile Marcus Antonius'un arası açılmışsa da ikili Birindisi (G. İtalya'da) bir araya gelerek anlaşmaya varmış, Octavianus batının Antonius da doğunun hakimiyetini almıştır. Doğu ve bununla birlikte Kilikia üzerindeki kontrolü ele geçiren (MÖ 41) Marcus Antonius, Pompeius'un bölgede yaptığı düzenlemeleri büyük ölçüde değiştiren yeni düzenlemeler yapmıştır (MÖ 39-36). Kilikia Eyaleti'nin batısındaki Pamphylia ve Pisidia'yı Asia Eyaleti'ne bağlamıştır. MÖ 38 yılında Ovalık Kilikia'nın doğusu Gaius Sosius'un valiliğini yaptığı Syria Eyaleti'ne bağlanmıştır[611]. Phrygia Paroreia, Pisidia'nın dağlık kuzey bölümü ve Kilikia'nın bir bölümü Galatialı Kral Amyntas'a[612], Amanoslar'a komşu olan bölüm, Kilikia'nın doğusundaki düzlüklerin bir kısmını Tarkondimotos'un kontrolüne[613] (MÖ 40), Lykaonia'nın Dağlık Kilikia'ya kadar olan bölümü ile Kilikia geçitleri Zenon'un oğlu Pontos kralı Polemon'a verilmiştir[614]. M. Antonius, Tarkondimotos'un hakimiyet alanı dışında kalan Dağlık Kilikia'nın

[607] Magie, 2000: s. 1595.
[608] Magie, 2000: s. 142; Sayar, 2004: s. 27.
[609] Mitford – Andrews, 1980: s. 1240.
[610] Mitford – Andrews, 1980: s. 1240.
[611] Cassius Dio, **Rhomaika**, XLIX.22; MacKay, 1968: s. 98.
[612] Jones, bölgede var olan karışıklık ortamı düşünüldüğünde bunun isabetli bir karar olduğuna işaret eder, Jones, 1998: s. 133.
[613] Tarkondimotos'un krallığının sınırları tam olarak çizilememekle birlikte Ovalık Kilikia ile Dağlık Kilikia arasında kalan ve kısmen Kappadokia'ya sınır olan iç kesimdeki bölgeleri kapsadığı düşünülmektedir. M. Antonius, Tarkondimotos ile birlikte çalışmanın fayda sağlayacağını anlamış ve onu kendi bağlaşığı yapmıştır. M. Antonius, ona Roma'ya sadakatinden ve Romalılar için gösterdiği cesaretinden dolayı kral unvanı vermiştir. Octavianus ve Marcus Antonius arasındaki savaşlar sırasında Tarkondimotos Antonius'un tarafında kalmıştır. Kral, MÖ 31 yılında Agrippa'nın filo birliğine karşı yürütülen mücadelede Actium Deniz Savaşı'ndan hemen önce hayatını kaybetmiştir, Sayar, 2001: s. 374; Sayar, 2004: s. 27; Mitford – Andrews, 1980: s. 1240; Kurt, 2011: s. 429-445.
[614] Sayar, 2004: s. 27.

orta kıyı bölgelerini, liman kentleri Elaiussa'yı ve Korykos'u VII. Kleopatra'ya hediye etmiştir. VII. Kleopatra'ya verilen toprakların sınırlarının belirlenmesinde antik kaynaklar da yardımcı olmazlar (MÖ 36-38)[615]. Bu dönem, MÖ 38 yılına kadar, Dağlık Kilikia'nın yerel hükümdarlar egemenliğinde olduğu açıktır[616]. M. Antonius Tarsos'a civitas libera unvanını verdiği ve vergi ödememe ayrılacağı tanımıştır[617]. Mitford ve Andrews bu dönem Seleukeia'nın özgür kent statüsü almış olabileceğini ve hemen akabinde ise kesin olarak özgür olduğunu belirtmektedir[618]. Aynı şekilde Jones da çevresindeki toprakların yerel krallara dağıtılmasına karşın Seleukeia'nın özgür kent konumunun devam ettiğine işaret etmektedir[619].

Roma devletine tek başına sahip olmak isteyen M. Antonius ile Octavianus arasındaki mücadele MÖ 31 yılında Octavianus'un zaferi ile sonuçlanmıştır. Bu durum hem Roma İmparatorluğu hem de Kilikia için yeni sayfa açmıştır.

3.4. Roma İmparatorluk Dönemi

Kilikia, önce senato eyaleti statüsünde idi[620] ancak Augustus'un eyaletler için yaptığı yeni düzenleme ile imparatora doğrudan bağlı bir eyalet olarak organize edilmiştir. Augustus, MÖ 27 yılında Ovalık Kilikia'yı Syria Eyaleti'ne bağlayarak bir legatus pro praetoria atamıştır[621]. Bölgenin sınırda olması ve içinde askeri birliklerin bulunması nedeniyle Augustus'un legatları tarafından yönetilmesine karar verilmişti[622]. Augustus, eyaletlerin mali işlerini yürütmekle ayrı bir memur (procurator) da görevlendirmişti. Bölgenin bazı kentlerinin yapılan Parth savaşlarında üs olarak kullanılması ve önemli güzergâhlara ulaşımı sağlayan geçitlere sahip olması da bu yönetim politikasında etkili olmuştur. Bölgede bu dönem Tarsos, Aigeai ve Mopsuhestia gibi kentler özgür kent statüsünde bırakılmıştır[623].

---

[615] Pelling, 1996: s. 22; Magie, 2000: s. 433-434; Sayar, 2004: s. 27; MacKay, 1968: s. 99; Mitford – Andrews, 1980: s. 1241-1242.
[616] MacKay, 1968: s. 98
[617] Sayar, 2019c: s. 342.
[618] Sayar, 2004: s. 27.
[619] Jones, 1998: s. 131; Syme, 1986: s. 161; ayrıca bkz. Broughton, 1971: s. 590; Sayar, 2019c: s. 334-354.
[620] Millar, 2002: s. 271 vdd.
[621] Magie, 2000: s. 1595 vd.
[622] İmparatorluk eyalet valilerinin görev süreleri sınırsız olup, Augustus'tan aldıkları talimatlar doğrultusunda eyaleti yönetirlerdi. 6 liktorları ve kılıç taşıma hakları vardı. Ayrıca eyaletleri içinde bulunan bir legion'un (yak. 4200-6000 asker) komutanıydılar.
[623] Bu özgürlük kentler için yargılamada özerklik, yerel vergi toplama hakkı, vergi dokunulmazlığı ve Roma askerlerinin masraflarını karşılamaktan muaflık anlamına gelmekte idi, Macro, 1980: s. 1247.

Augustus, MÖ 21-19 yılları arasında Anadolu ve Syria'ya yaptığı gezi kapsamında Kilikia'ya da gelmiştir[624]. Dağlık Kilikia ile Isauria'yı Actium Savaşı'ndaki desteği nedeniyle Amyntas'ın krallığına eklemiştir (MÖ 30)[625]. Kastabala ve çevresinde hüküm süren Tarkondimotos hanedanı varisi II. Tarkondimotos Philopator'a ise ancak MÖ 20 yılında, Parthlar tarafından bir tehlike gelmeyeceğinden emin olmasından sonra, babasının ülkesine kıyıda kalan bölgeler haricinde hükmetmesine izin vermiştir. Böylelikle II. Tarkondimotos Philopator'un yönetiminde kalan bölgenin artık denizle bağlantısı kalmamıştır[626]. Augustus, Marcus Antonius'un VII. Kleopatra'ya hediye ettiği kıyı çizgisini önce Galatia kralı Amyntas'a vermiş ancak MÖ 25 yılında kralın ölümü üzerine bu toprakları da Kappadokia kralı I. Arkhelaos'a vermiştir[627]. Anazarbos'u Kaisareia pros to Anazarbo ismiyle yeniden kurmuştur. Bu durumda bölgede Kastabala'nın yanında ikinci bir merkez oluşmuştur. Böylelikle Kastabala'nın daha çok dinsel aktivitelerin olduğu bir merkeze dönüştüğü, buna karşın Anazarbos'un daha çok Kilikia Pedias'taki politik hayatın ağırlık merkezi olduğu bir süreç başlamıştır. Bu süreçte Ancak Olba tapınak-devleti ve Seleukeia'nın özgür kent konumunun korunmasına izin vermiştir[628]. MÖ 20 yılında Seleukeia'nın özgür kent statüsünde olduğu kesindir[629].

Tiberius Dönemi'nde Kilikia Bölgesi'nde MS 20 yılında Adana'nın kuzeyinde Augusta kenti kurulmuştur. MS 17 yılında Kappadokia kralı I. Arkhelaos'un ölümü üzerine Kappadokia'yı bir eyalet olarak düzenlemiş, kralın oğlu II. Arkhelaos'a ise Dağlık Kilikia'yı ve aynı yıl ölen II.

---

[624] II. Tarkondimotos, imparatoru onurlanmak amacıyla Anazarbos kentini Caesarea (Anazarbos yakınındaki Kaisareia) adıyla yendien kurmuştur. MÖ 19 yılındaki bu değişiklik tarihini kent era olarak yazıt ve sikkelerinde kullanmaya başlamıştır, Sayar, 2019c: s. 342.

[625] Arkhelaos, daha önce Amyntas'ın ve Kleopatra'nın da yaptığı gibi, Seleukeia dışında bütün Kilikia Trakheia'yı almıştır, Strabon, **Geographika**, V.6; Magie, 2000: s. 443; Gruen, 1996: s. 151; Jones, 1998: s. 133.

[626] Syme, 1929: s. 164.

[627] Cassius Dio, **Rhomaika**, LIV.9.2; "ὥστε πολέμου μὲν οὐδὲν τότε γ' ἐφήψατο, δυναστείας δὲ δὴ Ἰαμβλίχῳ τε τῷ Ἰαμβλίχου τὴν τῶν Ἀραβίων τὴν πατρῴαν καὶ Ταρκονδιμότῳ τῷ Ταρκονδιμότου τὴν τῆς Κιλικίας, ἣν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔσχε, πλὴν παραθαλασσιδίων τινῶν ἔδωκεν· ἐκεῖνα γὰρ τῷ Ἀρχελάῳ μετὰ τῆς σμικροτέρας Ἀρμενίας ἐχαρίσατο, ὅτι ὁ Μῆδος ὁ πρὶν αὐτῆς βασιλεύων ἐτεθνήκει." Syme, 1995: s. 164; Arkhelaos Dağlık Kilikia'da iki ayrı bölgeyi yönetmiştir. Birincisi Amyntas'ın yerine geçtiği batıdaki bir bölge; daha küçük olanı ise Korykos ve Elaiussa kentlerini kapsayan Soloi ile Seleukeia arasında kalan alandır, bkz. Kurt, 2006: s. 137, dn. 845; MacKay, 1968: s. 140.

[628] Giobbe, 2013: s. 138, dn. 95; Levick, 1967: s. 26; Sayar, Seleukeia'nın bu dönemde özgür kent statüsü aldığını belirtir, ancak kent daha önce bu unvanı almış olmalıdır, Sayar, 2019c: s. 342.

[629] Mitford ve Andrews "Kentin bastığı sikkelerde yer alan filozofları Athaneus ve Ksenarkhos adı taşıyan sikkeler de kentin kesinlikle bu dönemde özgür kent olduğunu kanıtlamaktadır", diye beliritir. Ancak bu bölüm sikkelerde (bkz. böl. 6.2.1.3) yaptığımız çalışmalarda görüldüğü gibi mümkün gözükmemektedir, bkz. Mitford – Andrews, 1980: s. 1241, dn. 45 ve s. 1244.

Tarkondimotos'un yönetimi altındaki bölgeleri vermiştir. Olba tapınak-devleti arazisinin kendi mülkiyetinde olmasıyla bu bölgede Diokaisareia adıyla yeni bir kent kurmuştur[630].

Bölge'nin Roma eyaleti olarak organize edilmesine rağmen tam bir Roma otoritesinden söz edilemez. MS 6 yılında Isauria Savaşı/isyanı alevlenmiş ve Dağlık Kilikia da bundan etkilenmiştir[631.] Ardından bu ayaklanmalar MS 36 ve 50'li yıllarda tekrarlamıştır. Cassius Dio[632] tarafından bir eşkıya faaliyeti olarak gösterilen bu isyanda bölgeyi yöneten I. Arkhelaos Roma ordularından yardım istemek zorunda kalmıştır[633]. Aynı durum diğer iki isyan için de söz konusudur. İsyanlar kralları zor durumda bırakmış, kendi başlarına yetemedikleri zaman Roma'dan askeri destek istemişlerdir. Üçüncü isyanda kıyı bölgeleri uzun süre talan edilmiş, Anemurion kenti kuşatılmıştır[634]. İsyancılar Suriye'den gelen Roma birliklerini bile bozguna uğratmayı başarmıştır[635]. Tacitus MS 36 yılı isyanını anlatmakta ayaklanmaların nedenini kralın artan vergi talebine bağlamaktadır[636].

IV. Antiokhos (MS 38-72) MS 36 yılındaki bu ayaklanmanın sonrasında Arkhelaos'un sahipsiz Dağlık Kilikia'daki sahipsiz kalan toprakları kendi krallığına dahil etmiştir [637]. İmparator Caligula, Kommagene Krallığı'nı ve Kilikia'nın doğusunu Syria'dan ayırıp krallığın başına IV. Antiokhos[638]'u getirmiştir (MS 38). Darp ettirdiği sikkelerden Laranda, Anemurion, Kelenderis, Korykos, Sebaste, Selinus, Lacanatis, olasılıkla Eirenepolis'te yani Batı Dağlık Kilikia'nın çoğunluğunu, aynı zamanda Sebaste yakınlarında kıyılık dar bir alanı kontrol ettiği düşünülmektedir. Ayrıca Kilikia düzlüğünde Tarkondimotos tarafından yönetilen bölgeyi ve Amanos bölgesini de vermiştir. Ancak hakimiyet alanı Olba teritoryumunu, Lalasseis ile Kennatis kabilelerinin yaşadığı alanları ve Seleukeia'yı kapsamamaktaydı[639]. MS 38-72 yılları arasında Dağlık Kilikia Bölgesi'nde IV. Antiokhos'un hakim olduğu Antiochia ad Cragum ve Iatope kentlerinin kurulmasında görülür[640]. Bu durum Claudius Dönemi'nde (MS 41-54) de devam

[630] Sayar, 2019c: s. 348.
[631] Mitchell, 1995: s. 73.
[632] Cassius Dio, **Rhomaika**, 55, 28, 3.
[633] Tacitus, **Annales**, VI.41.
[634] Tacitus, **Annales**, XII.55; Mitford – Andrews, 1980: s. 1244.
[635] Adak, 2006: s. 122.
[636] Tacitus, **Annales**, VI.41.
[637] Tacitus, **Annales**, II.42, 7; Cassius Dio, **Rhomaika**, LIX.8.2; MacKay, 1968: s. 105 vd.
[638] Böylece Antiokhos, Amanos bölgesi yanında Elaiussa-Sebaste, Selinus, Anemourion, Kelenderis ve Lykaonia Bölgesi'ni kapsamıştır, Sayar, 2019c: s. 348 vd.
[639] MacKay, 1968: s. 107.
[640] Sayar, 1999: s. 210.

etmiştir[641]. IV. Antiokhos bu bölgeleri imparator Vespasianus tarafından başkenti Tarsos olan Kilikia Eyaleti'nin MS 72/73 yılında kurulmasına kadar kontrolü altında tutmuştur[642].

Vespasianus Dönemi'nde (MS 70-79) bölgede önemli gelişmeler yaşanır[643]. İmparator IV. Antiokhos'un topraklarını da elinden alarak Syria Eyaleti'ne bağlamıştır. Daha önce Syria eyaletine bağlanmış olan Ovalık Kilikia ile Dağlık Kilikia birleştirilerek Kilikia Eyaleti yeniden kurulmuştur[644]. MS 72'de yapılan yeni düzenleme ile bir praetor'luk eyaleti olarak ikiye bölünmüştür. Batı bölümü Pamphylia'nın bir parçası olarak bir yüzyıl Kilikia'dan ayrılmıştır[645]. Bu durumda Seleukeia'nın da dahil olduğu Dağlık Kilikia doğrudan Roma hakimiyetine girmiştir (MS 72). MS 74 yılında bağlı krallıklar olan Kilikia Trakheia ve Kilikia Pedias tek eyalet olarak birleştirilerek Tarsos, Dağlık Kilikia'nın başkenti olmuştur[646].

MS 77 Kilikia legatı L. Octavius Memor[647], Seleukeia'da Kalykadnos Irmağı üzerine bir köprü yaptırmıştır. Bu inşanın nedeni Dağlık Kilikia'nın batı bölümüne ulaşım ve iletişimin ve Pamphylia ile Ovalık Kilikia ve Syria arasındaki iletişimi kolaylaştırmak isteğidir[648]. Vespasianus'un kesin olmamakla beraber, Melas Irmağı'ndan Kilikia Pedias'a kadar uzanan kıyı yolunun hazırlayıcısı olduğu düşünülmektedir[649].

Traianus Dönemi'nde (MS 98-117) Kilikia'nın legatus'lar tarafından yönetildiği anlaşılmaktadır[650]. Traianus Dönemi'nde bölgede valilik yapmış legatus'lar şunlardır: Q. Gellius Longus (MS 91/92-93/94)[651], M. Pompeius Macrinus[652] (MS 110/111-112/113'de), T. Calestrius

[641] Charlesworth, 1989: s. 680.
[642] Sayar, 2004: 27; Hild – Hellenkemper, 1990: s. 32.
[643] "Ciliciam et Commagenen, ditionis regiae usque ad it tempus, im provinciarum formam redegit", Suetonius, **De Vitae Caesarum, "Vespasianus"**, 8; bu ifadenin doğrulanmış hali ve yorumu için bkz. Mitford – Andrews, 1980: s. 1243, dn. 58.
[644] Magie, 2000: s. 576; Syme, 1986: s. 161.
[645] Macro, 1980: s. 665; Mitford – Andrews, 1980: s. 1247.
[646] Mitford, 1990: s. 2137.
[647] Rémy, 1989: s. 342.
[648] Keil – Wilhelm, 1931: s. 6; Magie, 2000: s. 571; MacKay, 1968: s. 113; Mitford – Andrews, 1980: s. 1246-1247.
[649] Mitford – Andrews, 1980: s. 1246.
[650] Syme, 1969: s. 352 vd.
[651] Rémy, 1989: s. 342, no. 301; Eck, 1982: s. 319; Houston, 1971: s. 397, no. 323
[652] Rémy, 1989: s. 88, no. 67; Halfman, 1979, s. 138, no. 44; Eck, 1982: s. 351, 353.

Tiro Orbius Speratus[653] (MS 113/114-115/116?), C. Bruttius Praesens L. Fulvius Rusticus[654] (MS 116/117).

Hadrianus Dönemi'nde (MS 117-138) Küçük Asya'nın güneydoğusundaki Kilikia-Isauria-Lykaonia'yı (tres eparchiae) kapsayacak bir eyalet valisi yönetiminde yeniden örgütlenmiş (MS 130-35) ve Tarsos bu eyaletin ana kenti olmuştur. Hadrianus 131 yılında ikinci kez Kilikia'yı ziyaret ettiğinde Galatia'dan ayrılan Isauria ve Lykaonia'yı da bu eyalete dahil etmiştir[655]. MS 137 yılında Hadrianus'un kıyı yolunu yaptırdığı da bilinmektedir. Bu yol Anemurion ile Titiopolis, Eirenopolis'ten Germanicopolis'e uzanan zor bir güzergahtı[656]. Hadrianus Dönemi'nde Kilikia Bölgesi'nde birçok kentin imparatorun gelişini kutlamak üzere Hadrianeia (festival) düzenlediği ve imparator onuruna Hadriana unvanı aldığı bilinmektedir. Germanikopolis, Diokaisereia, Olba, Adana, Aigeai, Mopsuhestia, Tarsos ve Zephyron[657] gibi sayılan kentlerin arasında Seleukeia yer almaz. İmparatorun kenti ziyaret ettiğine dair kesin bir bilgimiz yoktur. Ancak Seleukeia'nın Hadrianus Dönemi'nde bastığı sikkeler kentin τῆς ἱερας καὶ ἀσ(ύλου) αὐτ(ονόμου) hakkına sahip olduğunu gösterir. Bu ziyaret sırasında Tarsos'a neokoros unvanı kullanma, imparator kültü tapınağına sahip olma hakkı, ve Hadrianeia Olympia oyunlarını düzenleme hakkını vermiştir. Bu dönemde Seleukeia kenti kutsal ve dokunulmaz "IEP KAI AC = IEPA KAI ΑΣΥΛΟΣ" unvanını almıştır[658] (bkz. Bölüm 6: Sikkeler).

Antoninus Pius Dönemi'nde (MS 138-161) eyaletin sınırları genişler ve Kilikia, Lykaonia ve Isauria bölgeleri birleştirilerek Tarsos başkent yapılır[659]. Tarsos, eyaleti yöneten valinin denetiminde üç eparkheia olarak adlandırılan Kilikia, Isauria ve Lykaonia birimleri oluşmuştur[660]. MS 138-146 yıllarında kurulan bu eyaletin valisi C. Etrilius Regillus Laberius Priscus idi[661]. Kilikia Eyaleti'nde 136/137-138/139? Yıllarında P. Pactumeius Clemens[662], A. Claudius Chrax

[653] Rémy, 1989: s. 90, no. 68; Eck, 1982: s. 355, 357.
[654] Eck, 1982: s. 361.
[655] Sayar, 1999: s. 212; Marek, 2019: s. 270, har. 2.
[656] Mitford – Andrews, 1980: s. 1248; Bean – Mitford, 1970: s. 190.
[657] Magie, 2000: s. 620-621.
[658] Mitford – Andrews, 1980: s. 1241, dn. 45; Magie, 2000: s. 1336, n. 19.
[659] Zoroğlu, 1995: s. 26; Mitford – Andrews, 1980: s. 1248.
[660] Sayar, 2019c: s. 350.
[661] Kaya, 2005: s. 175 ve 208; Ancak Giobbe, Karamut ve Russell tarafından tarihlendirilen Antoninus Pius'a adanmış Thykheion yazıtı nedeniyle MS 147-149 yılları arasında olasılıkla Kilikia legatus'u olduğunu belirtir, bkz. Giobbe, 2013: s. 131; Mitford – Andrews, 1980: s. 1248, dn 81.
[662] Rémy, 1989: s. 343, no. 304.

144/146-145/146 ya da 146/147? Yılarında A. Claudius Chrax[663] ve 147/148-148/149? Yıllarında C. Etrilius Regillus Laberius Priscus'un valilik yaptığı bilinmektedir[664].

Septimius Severus'un tahta çıkışını müteakiben bölge, Niger ile olan mücadelesine tanıklık etmiştir. İmparatorun Kilikia'ya Q. Venidius Rufus adlı bir Vali atadığı bilinir[665]. Septimius Severus'un hükümranlığı sırasında MS 194/195-195/196 yıllarında Q. Venidius Rufus Marius Maximus L. Calvinianus[666], MS 198-200 yıllarında M. (?) Antonius Balbus[667], MS 202'de Flavius Ulpianus[668] ve 198-209 yılları arasına tarihlendirilen bir dönemde ise Antonius [- - -]lius[669] valilik yapmışlardır.

Kentin forumunda ele geçtiği kaydedilen bir yazıtta Caracalla lakabıyla anılan Marcus Aurelius Antoninus "İmparator Severus'un oğlu imparator, dindar, Caesar Augustus Marcus Aurelius Antoninus" ve eşi Augusta Fulvia Plautilla'nın Flavius Ulpianus'un hegamonluğu zamanında onurlandırılması kentin imparator nezdinde göze girmek için çaba harcadığına güzel bir örnektir[670].

MS 197-198'de tamir edildiği görülen miltaşları kıyı yolunun, sadece Hadrianus'un Anamur'dan Germanikopolis'e kadar olan rotası için değil, Korykos'tan Olba'ya bile uzandığını göstermektedir. Doğuda Tarsos'ta, Lamos, Laertes ve Kolybrassus'ta Severuslar hanedanına olan sempati açıktır ki bu belki de Albinus'un Trakheia'daki yenilgisini izleyen yarım yüzyıl boyunca zirveye ulaşmıştır. Seleukeia ve kıyı kentlerinde (Korakesion, Syedra ve Antiochia ad Cragum, Lamos ve Anamur) ele geçen agonistik yazıtlar atletizme olan çoskulu bir ilgiye işaret eder[671].

---

[663] Rémy, 1989: s. 345, no. 305
[664] Rémy, 1989: s. 346, no. 306
[665] Kaya, 2006: s. 37, dn. 51; daha geniş bilgi için bkz. Kaya, 2008.
[666] Rémy, 1989: s. 349, no. 309.
[667] Rémy, 1989: s. 350, no. 310 Αὐτοκράτορα/ Καίσαρα / Σεπτίμιον / Σεουῆρον Εὐσεβ(ῆ) / Περτίνακα Σεβ(αστόν), / Ἀραβικὸν Ἀδιαβ<η>/νικὸν Παρθικὸν / Μέγιστον, π(ατέρα) π(ατρίδος), τὸν / κύριον τῆς οἰκου μένης, οἱ κατοι/κοῦντες Χάραδρον ἐπ[ί]/νιον Λαμωτῶν, καθιε/ρώσαντος Ἀντωνίου / Βάλβου λαμπροτά/του στρατηγοῦ. BCH 23.1899: 589; IGR 3: 838.
[668] Flavius Ulpianus (MS 202 yılında) Kilikia valisi olarak kayda geçmiştir, AÉ, 1926: 75.
[669] Rémy, 1989: s. 351, no. 312.
[670] SEG 28: 1290; Dagron – Marcillet-Jaubert, 1978: s. 412-413, no. 38; AÉ, 1978: 813; Caracalla babası tarafından C. Fulvius Plautianus'un kızı Fulvia Plautilla ile evlendirilir. Tek başına tahta geçmesiyle karısını önce sürgün ettirir, ardından öldürttürür. Kienast, 1990: s. 165; Birley, 1999: s. 214.
[671] Mitford – Andrews, 1980: s. 1249 vd., dn. 88, burada Seleukeia ile ilgili referans verilmemektedir.

Gallienus zamanında (MS 262-268) Kilikia διασημότατος ἡγεμών ya da perfectissimus praeses adı verilen bir vali tarafından yönetilmeye başlanmıştır[672]. İmparator Valerianus (MS 253-260) komutasındaki ordunun Sasani kralı Şapur'a yenilmesiyle bölge Sasani istilasına uğramıştır. Valerianus'un barış görüşmesi bahanesiyle Şapur tarafından esir alınması (260) Persler arasında büyük sevince neden olmuştur. Bu istilada Kilikia'nın birçok mamur kenti de yağmadan nasibini alır. Kappadokia'nın önemli kentleri ve Ovalık Kilikia tamamen ele geçirilmiştir. Ovalık Kilikia'nın Aigeai, Mopsuhestia, Mallos, Adana, Tarsos, Anazarbos ve Hierapolis-Kastabala ile Dağlık Kilikia'nın Seleukeia[673], Antiokheia, Anemurion, Kelenderis, Selinus ve Domitiopolis gibi kentleri yağmalanır[674]. Neyse ki bölgede bulunan Valerianus'un iki komutanının çabaları sayesinde geriye kalan Roma birlikleri toplanmış ve Pers ordularına saldırarak onları taciz etmişlerdir. Kommagene'de konuşlanmış olan birlikleri yöneten Fulvius Macrinus Doğu Kilikia'da bulunan Parth ordusuyla bir tür gerilla taktiğiyle savaşırken Callistus adıyla bilinen Ballista batı Kilikia'daki düşman birliğine saldırarak onları taciz etmiştir. Ballista, Şapur'un hazine sandığını ve haremini ele geçirmeyi başarmıştır. Şapur, Kilikia'dan ayrılıp doğuya dönmeye karar vermiştir[675]. Bu dönemden sonra kentlerin imar hareketlerinde durgunluk olduğu tüm Kilikia'da göze çarpmaktadır.

Diocletianus'un yönetimde yaptığı değişiklikler sonrasında, Tetrarkhia altında, Kilikia Prima (başkent Tarsos) ve Secunda (başkent Anazarbos) olarak ikiye ayrılır. Isauria merkezi

---

[672] Αὐτοκράτορι Καίσαρι Πουβλίῳ Λικιννίῳ / Γαλλιηνῷ εὐσεβεῖ Σεβαστῷ / ἐπὶ Οὐοκωνίου Ζήνωνος τοῦ διασημοτάτου / ἡγεμόνος, ἐπὶ παιδείας τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Σωτῆρος, / τὸ ἔργον κατεσκεύασεν ἡ πόλις ἐκ τῶν ἰδίων / προνοίᾳ καὶ προστασίᾳ Μ. Αὐρ. Ταριανοῦ Ταμαννιος / τοῦ ἀξιολογωτάτου λογιστοῦ καὶ καὶ κτίστου τῆς ἰδίας πατρίδος. Rémy, 1989: s. 357, no. 325; SEG 20: 90.

[673] Shapur I, Nakş-i Rüstem/Res Gestae inscription, 26-34: " ...ἐκείνῃ δὲ τῇ ἀγωγῇ ἐκρατήσαμεν ἀπὸ τοῦ ἔθνους Ῥωμαίων Σαμόσατα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἀλεξάνδριαν τὴν κατ' Ἰσὸν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Κατάβολον πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Αἰγέαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Μομψουεστίαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Μαλλὸν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, [Ἄδ]ανα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ταρσὸν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ζεφύριν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Σηβαστὴν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Κώρυκον πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἀγρίππαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Καστάβαλα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Νερωνιάδα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, (30) Φλαυιάδα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Νεικόπολιν πόλιν {πόλιν} σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἐπιφάνιαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Κελένδεριν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἀνεμοῦριν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Σελινοῦν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Μυῶν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἀντιόχιαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, **Σελεύκιαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ**, Δομετίου πόλιν σὺν τῇ {τῇ} περιχώρῳ, Τύανα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Μηιακαριρη πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Κόμανα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Κύβιστρα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Σηβάστιαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Βίρθαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ῥακουνδιαν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Λάρανδα πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ, Ἰκόνιν πόλιν σὺν τῇ περιχώρῳ· πάσας ταῦτας τὰς πόλεις σὺν ταῖς περιχώροις αὐτῶν λς΄.", MS 260-262, SEG 14: 819, 20: 324, 33: 1219, 36: 1273, 46: 1760, 48: 1841, 49: 1974.

[674] Mitchell, 1995; s. 238; Magie, 2000: s. 707-708; MacKay, 1968: s. 120 vd.; Mitford – Andrews, 1980: s. 1250.

[675] Magie, 2000: s. 709.

Seleukeia olan ayrı bir eyalet olarak kalır[676]. Bu dönemden sonra Seleukeia'nın konumunun yükseldiği görülmekte olup sonraki bölümün konusudur.

3.5. Geç Antik Dönem

Geç Antik Dönem, Roma İmparatorluğu'nun bir değişim ve dönüşüm sürecini kapsayan ve araştırmacılarca tarihlenmesi ile ilgili tartışmaların hâlâ devam ettiği, kendi başına ayrı bir dönem olmaktan ziyade kendine has özellikleri olan bir süreci tanımlamak için kullanılan bir adlandırmadır[677]. Bu dönem, MS 284 yılında Diocletianus'un İmparatorluğun başına geçmesiyle ve daha sonra Hristiyanlığın gelişimi ile etkileşim içinde yönetim, sanat ve birçok alanda bir dizi değişim ve dönüşümü içermektedir. Genel olarak Doğu'da Iustinianus'un MS 565'teki ölümü ile de son bulduğu kabul görmektedir. Bu dönem Seleukeia'nın içinde bulunduğu koşulların anlaşılması için ana hatları ile Geç Antik Dönem'de genel duruma değinmek gerekmektedir. Bu nedenle bu bölümde MS 284'ten başlayarak 6. yy.'ın sonuna kadar olan süreçte Seleukeia kenti incelenecektir (Har. 17).

Diocletianus kendinden önceki imparatorların tecrübelerinden de yararlanarak yeni bir imparatorluk sisteminin kurucusu olmuştur. Yönetim şeklinden ekonomiye, hukuktan dini konulara kadar tüm hayatı etkileyen çeşitli reformlar yapmıştır. Daha sonra Constantinus bu temeller üzerine imparatorluğu oturtmuş ve yaptığı bir dizi reform ile Doğu İmparatorluğu'nun temelleri atılmıştır. Haleflerinin birçoğu ondan sonra bazı detaylar üzerinde değişiklik yapmışlar ve böylece Geç Roma kurumları oluşmuştur.

Diocletianus'un gerçekleştirdiği eyalet idaresi değişikliği ile İtalya'nın devlet içindeki özel durumu ve Senato ve imparator eyaletleri arasındaki artık önemi kalmamış olan ayrılık ortadan kaldırılmıştır. Merkeziyetçi ve hiyerarşi üzerine kurulmuş bir idare sistemi oluşturmaya çalışılmıştır. Bütün eyaletler imparatorun emrine verilmiş ve diğer bölgeler gibi İtalya da dahil olmak üzere eyaletlere ayrılarak vergiye tabi tutulmuştur.

Diocletianus Dönemi'nde eyaletlerin sayısının arttığı bilinmekle birlikte tam olarak tespit edilememektedir. MS 5. yy.'ın başlarına ait imparatorluğun eyalet teşkilatlanmasını gösteren

[676] Mitford – Andrews, 1980: s. 1250.
[677] Kaçar, 2018: s. 3-11.

Notitia Dignitatum başlıca kaynaktır. Bu belge aynı zamanda Diocletianus sonrasında da yapılan değişiklikleri içermektedir. Burada eyaletlerin sayısı 120 olarak gösterilmektedir[678].

Diocletianus Dönemi'nde imparatorluk dört praefectura'dan oluşuyordu. Her preafectura'nın başında da praefecti praeterio bulunuyordu. Bu praefectura'lar diocesis'lere ayrılmışlardı. En eski listelerden Verona Listesi olarak bilinen Laterculus Veronensis[679] sayının 12 olduğunu kaydeder. Bu diocesis'lerin başında atlı sınıfına mensup Praefecti Praeterio'nun temsilcisi olan bir Vicarius bulunurdu. MS 3. yy. sonlarında Seleukeia, Diocletianus reformlarıyla Dağlık Kilikia'da yeni oluşturulan Isauria Eyaleti'nin metropoliti olmuştur (Har. 17). Diocletianus Seleukeia'da kalıcı garnizon (Isauria I-III) atayan ilk imparator olmuştur[680].

Constantinus eyalet sayısını değiştirmeden yönetim açısından yeni bir gruplamaya gitmiştir. Buna göre eyaletlerden birkaç tanesi bir araya gelerek dioces'leri, dioces'lerden de birkaç tanesi bir araya gelerek praefectura'ları oluşturmuştur. Constantinus zamanında dört praefectura, 12 dioces (sonraları sayı 14'e çıkarılmış) bulunmaktadır. Praefectura'ların genişliği ve sayısı önceleri pek belirgin olmasa da ancak MS 4. yy.'ın sonlarından itibaren sınırları kesin çizilmiş gözükmektedir[681]. Bu yönetim değişiklikleri kuşkusuz ayaklanmaların önüne geçmek içindi. Ayrıca bunlarda askeri ve sivil yönetim birbirinden ayrılmış, yöneticilerin otoritesi de kısıtlanmıştır. Tetrarkhia altında Cilicia Prima (başkent Tarsos) ve Cilicia Secunda (başkent Anazarbos) olarak ikiye ayrılır. Isauria merkezi Seleukeia olacak şekilde ayrı bir eyalet olarak kalır. Bu dönemde Kilikia'nın iki valisi vardır ancak askeri otoriteleri yoktu[682]. Buna karşın dönemin karakteristiği olarak Isauria'da askeri (dux) ve sivil gücün (praeses) ayrılması ayrıcalığı burada birleştirilmiştir.

Tetrakhia sistemi sırasında halk, yönetim erkine ayak uydurmak için Augustus ve Caesar'ları sık sık onurlandırmıştır. Seleukeia'dan ele geçmiş bir yazıtta Flavius Valerius Constantinus, Isauria Eyalet valisi Lucilius Crispus tarafından onurlandırılmıştır[683]. Yine bu

[678] Detaylı bilgi için bkz. Jones, 1964: s. 347-358.
[679] **Notitia Dignitatum** ile Verona Listesi'nin karşılaştırması için bkz. Jones, 1964: s. 382.
[680] Lenski, 1999: s. 413-465.
[681] Ostrogorsky, 1995: s. 31.
[682] Mitford – Andrews, 1980: s. 1250.
[683] AE 1978: 814 ve 815; Dagron – Marcillet-Jaubert, 1978: s. 413, no. 39; s. 414, no. 40.

dönemde Valerius Licinianus Licinius, Isauria Eyalet valisi Aurelius Fortunatus tarafından onurlandırılmıştır[684].

Geç Antik Dönem tarihinin algılanabilmesi için şüphesiz siyasi tarihin yanı sıra Hristiyanlık tarihinin anlaşılması büyük önem taşımaktadır çünkü MS 300 yılından sonra Hristiyanlar Roma İmparatorluğu'nun Anadolu ve Afrika eyaletlerinde sayılarının arttığı bilinmektedir[685]. İlk yirmi yılda baskı oldukça artmış olsa da MS 320'den sonra Constantinus tarafından Hristiyanlık ve Hristiyanlar resmen tanınmış ve desteklenmiştir[686].

Aslında Hristiyanlık Aziz Paulos (yak. MS 10 doğumu) ile yayılmaya daha 1. yy.'da başlamıştı. Paulos'un Anadolu ve Thrakia gezileri sonrasında bu dine inananların sayısı artış kazanmıştır. Erken Hristiyanlık Dönemi'nde onun müritlerinden Seleukeia'da öne çıkan Azize Thekla (MS 1. yy.) kentin tarihinde önemli bir rol üstlenmiştir. Kent Azize Thekla'nın son durağı olmuş (MS yak. 55?), bugün Meryemlik olarak bilinen bölgede (Becili) bir mağarada inzivaya çekilip çeşitli mucizeler yaratması dinsel açıdan kenti diğer Kilikia kentlerinden öne çıkarmıştır[687].

Seleukeia tüm Cilicia Secunda içinde en verimli alan üzerinde kurulmuştu. Olasılıkla hem konumu hem de konumunun sağladığı ekonomik koşullar nedeniyle bu bölge kentleri içinde en gelişeni olmuş ve Isauria'nın merkezi/başkenti olmuştur[688]. Seleukeia 12 diocesis'den biri olan Oriens Diocesisi'nin içinde yer almakta idi[689]. Oriens, Torosların güneyindeki Isauria, Mısır, Kyrenaikai'yı da kapsamakta idi. Hierokles'in Synekdemos'unda Isauria Eyaleti'nin metropolisine bağlı piskoposluk olarak kaydedilen 22 kent bulunmaktadır[690].

MS 3. yy.'ın sonlarına doğru daha 2. yy.'da kiliselerin bağlı olduğu Antiokheia Patrikhanesi'ne Syria başta olmak üzere Kilikia, Kappadokia, Palaestina ve Mesopotamia gibi bölgelerde 12 başpiskoposluk merkezi ve bunlara bağlı 137 piskoposluk bulunmaktadır. Kilikia'da Tarsos'un yanı sıra Seleukeia başpiskoposluk merkezi olarak görülür[691]. Seleukeia

[684] AÉ, 1978: 816.
[685] Özyıldırım, 2004: s. 247.
[686] Özyıldırım, 2004: s. 248.
[687] Schultze, 1913: s. 224.
[688] Özyıldırım, 2004: s. 241.
[689] Miller, 1916: s. 748.
[690] Yukarıda bahsedilen 33 piskoposluktan 11'i Hierokles, **Synekdemos**'ta *poleis* olarak geçmez: Arsinoe, Charadros, Dometiupolis, Kardabunda, Kodaka, Kotrada, Musbada, Nephelion, Prakana, Sibyla ve Zenonopolis.
[691] Özyıldırım, 2004: s. 246.

Başpikosluğu'na bağlı 33 Isauria kenti bulunur: Adrasos, Anemurion, Antiochia ad Cragum, Arsinoe, Charadros, Dalisandos, Diokaisareia, Dometiupolis, Eirenupolis, Germanikupolis, Iotape, Iuliosebaste, Kardabunda, Kelenderis, Kestroi, Klaudiupolis, Kodaka, Koropissos (=Hierapolis), Kotrada, Lamos (3), Lauzados, Meloe, Musbada, Neapolis, Nephelion, Olba, Philadelpheia, Prakana, Sbide, Selinus, Sibyla, Titiupolis ve Zenonopolis[692].

MS 4. yy. ile yoğunlaşmaya başlayan Khristolojik tartışmalar giderek artarken bir başpiskoposluk merkezi olan Seleukeia'ya da etkileri kaçınılmaz olmuştur. T. Kaçar, Kilikialı piskoposların bölgesel ve global kararların oluşmasında diğer çevredeki eyaletlere nazaran etkin roller üstlendiklerini not ederek bunun en önemli nedeni olarak da bölge ile Antiokheia arasındaki coğrafik yakınlık nedeniyle oluşmuş politik işbirliğine işaret eder[693]. Bu dönem kentte ele geçen onurlandırma yazıtları aracılığıyla eyaletin ilk valisi Flavius Severianus[694] MS 305-311 yıllarına tarihlenen bir yazıt ile bilinmekte olup; ayrıca Lucilius Crispus[695] (Isauria Eyalet valisi, MS 306-307) ve Aurelius Fortunatus[696] (Isauria Eyalet valisi, MS 308-324) anılmaktadır.

Seleukeia, tarihsel süreçte Hristiyanlık açısından öneme sahiptir. Hristiyanlığın inanç sisteminin oluşmasında etkili olan konsillerden birine (İkiz Konsil, MS 359) ev sahipliği yapmıştır[697]. İlk evrensel konsil olarak kabul edilen Nikaia Konsili'nde kenti temsil eden Agapius (Agapetus/Agapius Seleucensis) Seleukeia'nın bilinen ilk piskoposu olarak kayıtlara geçmiştir[698]. Konsilde alınan kararları Agapius da dahil 318 piskopos imzalamıştır[699].

Seleukeia'nın Erken Bizans Dönemi politik tarihi hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. MS 354 yılında *comes* (askeri komutan) Castricius üç lejyonla kenti Isaurialılara karşı savunmuştur. MS 359 yılı konsili Lauricius'un koruması altında Seleukeia'da toplanmıştır. Notitia

[692] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 402.
[693] Kaçar, 2003: s. 110.
[694] Bean – Mitford, 1970: 196,217; AE 1972: 652; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 136; AE 1972: 652; Şahin, 1991: s. 15l, nr. 2a.
[695] AE 1978: 814; Dagron – Marcillet-Jaubert, 1978: s. 413, no. 39; s. 414, no. 40; Dagron – Feissel, 1987: s. 20, nr. 2; Şahin, 1991: s. 152 vd., nr. 2c; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 140. ve 141.
[696] AE 1978: 816; Dagron – Marcillet-Jaubert: 1978: s. 415, nr. 41; Dagron – Feissel, 1987: s. 22, nr. 4; Şahin, 1991: s. 153, nr. 2d; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 142a.
[697] II. Constantius'un isteğiyle Seleukeia ile Ariminum'da toplanan bu konsiller ekümenik kabul edildi, Mitchell, 2020: s. 424.
[698] Le Quien, 1958: s. 1011; konsile katılan piskopos sayıları farklı kaynaklara göre değişiklik göstermektedir, tartışmalar ve geniş kaynakça için bkz. Özyıldırım, 2004: s. 250.
[699] Schultze, 1913: s. 225.

Dignitatum'da işgal kuvvetleri olarak kaydedilen legiones II, III Isaurae muhtemelen Seleukeia'da konuşlandırılmışlardı[700].

Nikaia Konsili'nde aforoz edilen Arius, II. Constantius'un (MS 337-361) tahta geçmesiyle güçlenir. Bu durum var olan tartışmaların da artmasına neden olur. İmparatorun baskısıyla Nikomedeia'da yapılması planlanan konsil deprem nedeniyle iptal olunca doğu ve batıda iki ayrı konsil düzenlenir. MS 359 yılında Orta İtalya'daki Ariminum'da 400 piskoposun katılımıyla konsil toplanır. Doğu kiliselerinden 160 piskopos da II. Constantius'un isteğiyle Isauria Eyaleti'nin başkenti Seleukeia'da 27 Eylül 359 günü toplanır[701]. Bu konsilde imparatorluk adına quaestor Leonas'a *Isauria'nın comes rei militaris*'i (*comes et praeses*) Lauricius'un yardımcısı olarak katılmıştır[702]. Kentin bu dönem kayıtlara geçen başpiskoposu Neonas (Neon) toplantılara katılır[703]. Bu konsile katılan piskoposlardan Salamisli Epiphanius tarafından 37'sinin adı kaydedilmiştir[704]. Seleukeia, MS 381'deki Konstantinopolis Konsili'nde Symposius (Olympios) tarafından temsil edilmiştir; MS 4. yy.'ın sonu veya 5. yy.'ın başında Seleukeia Piskoposları Samos, Maksimos ve Dositheos olmuştur[705].

MS 431'deki Efes Konsili'nde Seleukeia, Deksianos tarafından temsil edilmiştir. MS 448 yılındaki Konstantinopolis Synodu, Basileios'u Seleukeia Metropoliti olarak gösterir. Basileios MS 449 yılındaki İkinci Efes Konsili'nde ve MS 451'de Khalkedon'da da görülmüştür ve MS 458 yılında Isauria piskoposlarının İmparator I. Leon'a gönderdikleri bir belgeyi/mektubu imzalamıştır. Hagia Thekla'nın Miraculası'nda öncülü Ioannes ve ardılı Porphyrios'un da isimleri bilinmektedir[706].

Gezgin/hacı Egeria 384 yılı mayısında Kilikia ve Isauria'ya gelmiştir. Seleukeia'da iken Azize Thekla'nın kilisesinde iki gün kalmıştır. Azize Thekla'nın mezarını ziyaret eden Egeria kutsal alan ile ilgili bilgiler verir ve kiliseyi Isaurialılardan koruyan bir bekçiden söz eder[707]." Bu durum Isaurialıların daha önceki dönemlerde olduğu gibi kenti tehdit eden unsurlardan biri olmayı

[700] Rouge, 1966: s. 282-315.
[701] Jones, 1964: s. 118; Özyıldırım, 2004: s. 250.
[702] Jones, 1964: s. 118; Lauricius'un Seleukeia'da Isaurialı eşkiyalar ile ilgili mücadelesi hakkında bkz. Ammianus Marcellinus, **Res Gestae**, XIX.13.2 vdd.; ayrıca Lenski, 1999: s. 422; Schultze, 1913: s. 225.
[703] Le Quien, 1958.
[704] Flavius Philostratos, **Vitae Sophistarum**, 63.
[705] Schultze, 1913: s. 284 vd.
[706] ODB: bkz. "Basil"; Schultze, 1913: s. 227-228; Hild – Hellenkemper, 1990: s. 402.
[707] Metnin çevirisi için bkz. Canevello, 2004: s. 263, 264 (23.1).

sürdürdüğünü gösterir. Azize Thekla'nın, dolayısıyla Seleukeia'nın ününün yayılmasında Egeria'nın ziyaretinin yanı sıra Marthana ve diğer rahibelerin katkısı büyüktür. Sonuçta MS 4. ve 5. yy.'larda kent önemli bir dinsel ziyaret yeri olarak görülür. Nazianzuslu Gregorios MS 375 yılında yazdığı De Vita Sua'da kendisinin Thekla'nın parthenon'una gelerek dört yıl kaldığını kaydeder[708]. Gregorios, In laudem Athanasii adlı eserinde ise İskenderiyeli rahip Athanasius'un MS 4. yy.'da Seleukeia'ya gelerek Azize Thekla'nın kilisesini ziyaret ettiğini aktarır[709]. Kentin Azize Thekla sayesinde artan ünü imar faaliyetlerinde kendisini gösterir. Azizenin yaşamının bir bölümünü geçirdiğine inanılan tepede yapılan kilise sayesinde MS 4. yy.'dan itibaren Anadolu'nun iç kesimlerinden ve Akdeniz'den gelen hacıların bir uğrak yeri olmuştur[710].

II. Theodosios Dönemi'nde yapılan yeni eyalet düzenlemesi ile MS 72 yılında kurulan Kilikia Eyaleti üç eyalete bölünerek yeniden düzenlenmiştir (MS 408): Cilicia Prima'nın başkenti Tarsos olup Pompeiupolis, Elaiussa-Sebaste, Korykos, Adana, Augusta, Mallos ve Zephyrion'u; Cilicia Secunda'nın başkenti Anazarbos olup Mopsuhestia, Aigeai, Epiphaneia, Aleksandreia-kat-Isson, Rhossos, Eirenepolis, Flavias ve Kastaba kentlerini kapsıyordu. Başkenti Seleukeia olan Isauria Eyaleti ise Kelenderis, Anemourion, Titiopolis, Lamos, Antiokheia, Iuliosebaste, Kestroi, Selinus, Iotape, Diokaisareia, Olba, Klaudiopolis, Hierapolis, Dalisandos, Germanikopolis, Eirenepolis, Philadelphia, Meloe, Adrasos, Sbide, Neapolis ve Lauzadeia gibi kentleri kapsamaktaydı[711].

MS 4. yy.'da bölgede veba salgını ardından kıtlık baş göstermiş, MS 359 yılında Sasaniler, Kilikia Bölgesi'ne saldırmıştır. Kent, Isaurialı kabileler (MS 367-368) tarafından sık sık yağmalanmış, Roma tarafından bu kabilelere karşı yapılan seferler için üs noktası olarak kullanılmıştır. MS 452 yılında Isaurialıların kontrol altına alınması ile kent ve bölgenin refaha kavuştuğu özellikle kilise mimarisine yansımalardan anlaşılabilmektedir[712].

[708] Canevello, 2004: s. 267.
[709] Bkz. yuk. dn.
[710] Canevello, 2004: s. 264.
[711] Sayar, 2019c: s. 353-353.
[712] Schultze, 1913: s. 221.

MS 5. yy.'da Meryemlik alanında yeni bir gelişme gözlenir. Bu dönem Zenon'un katkısının yanı sıra bölgenin kırsal yaşamında oluşan bir zenginleşmeden de kaynaklanmış olabilir. Burada artan hac faaliyetleri arz-talep çerçevesinde tarımsal ve ekonomik üretimi desteklemiş olmalıdır[713].

Hellenkemper ve Hild tarafından, MS 6. yy.'da Seleukeia'da Konstantinos, Solon, Stephanos ve Eugenios isimli monofizit metropolitler not edilmektedir. MS 536 yılında Konstantinopolis Konsili'nde Trophimos, Seleukeia Kilisesi'nin diakonos ve apokrisiarios'u olarak imza atmıştır ve MS 553'te İkinci Konstantinopolis Konsili'nde Piskopos Theodoros da aynı belgeyi imzalamıştır. Makrobios 680/81'de ile 692'de Konstantinopolis'te bulunmuştur ve Theodoros MS 787'de Nikaia'da bulunmuştur[714].

Altınoluk tarafından Silifke Müzesi'nde bulunan mühürler üzerinde yapılan çalışmada kentin bu dönem onomastiğine katkı sunacak bazı isim ve unvanlar tespit edilmiştir. Ağırlıklı olarak MS. 6-8. yy.'lara tarihlenen bu mühürlerde hypatos (büroktik görev), patrikios (yüksek rütbeli onursal bir görev), apo hypaton, apo eparkhon (Lat. Praefecturius: *eparkhia*'nın yöneticisi/eyalet valisi), stratelates (Lat. Magister militum: general), khartoularios (arşiv görevlisi veya düşük rütbeli görevli), droungarios (deniz birliği komutanı), illoustrios ve topoteretes (birlik komutanı *doux*'un vekili/yardımcısı) unvanları not edilmektedir[715].

Tiyatronun üzerindeki platoda yerel halk tarafından Tekir Ambarı adıyla bilinen büyük dikdörtgen bir Erken Bizans sarnıcı[716] hacmi bakımından bu dönem kentteki hayatın hâlâ hareketliliğini koruduğuna ve kentin nüfusunun da devamlılığına işaret eder.

Kaynakların[717] daha çok Antakya'da yol açtığı tahribat ve can kaybını not ettiği bölgeyi etkileyen MS 525 ve 528 yılındaki depremler bilinmektedir. Ancak bunun Seleukeia'daki etkisine dair bilgi ele geçmemiştir. Ancak Genç Aziz Simeon'un Vitası'ndan bilinen Isaurialı imgesinin dışında yapılarda çalışan Isaurialıların portresi ortaya çıkar ki MS 525'deki depremden sonra

[713] Bayyliss, bölgede gerçekleşen atılımda Zenon'un etkisinin abartılmış olacağına dikkat çeker, bu dönemde durumun Likya ve Syria'da benzer bir ivme kazandığını belirtir, Bayyliss, 2004: s. 69.
[714] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 402.
[715] Altınoluk, 2021: s. 2-3.
[716] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404 vd.
[717] Evagrius Scholasticus, **Historia Ecclesiastica**, 2.12 [Ed. M. Whitby, 2000]; Mitchell, 2020: s. 478-479 ve 555.

birçok Kilikia kenti gibi Meryemlik'te yapı faaliyetleri ile karşılaşıldığı not edilmektedir[718]. Bu da 6. yy.'da Meryemlik ve Hac trafiğinin kent için önemini koruduğuna işaret eder.

Seleukeia Hellenistik Dönem'den beri belki de en geniş sınırlara ve nüfusa Geç Antik Dönem'de sahip olmuştur. Bunun en önemli nedeni ise Aya Thekla Hac Merkezi sayesinde kentin cazip hale gelmesi ve birçok yerden hacıları kente çekmesidir. Kente gelen hacıların ihtiyaçları kent ve egemenlik alanı tarafından karşılanmıştır. Bu nedenle bu dönem kent territoryumunda yer alan tarımsal üretim merkezlerinin artışı dikkat çekicidir. Bölgede kırsal yerleşimler ile ilgili araştırmalarda 4-7. yy.'larda genel olarak Roma İmparatorluğu'nun ekonomik olarak düşüşüne/dağılma sürecine girmesine karşın Kilikia ve Isauria bölgesinin bölgeye yerleştirilen askeri birliklerin ödemeleri ve vergilerin de ayni olarak talep edilmesi nedeniyle tarımsal ve hayvansal üretimin arttığı ve ekonominin canlandığı aktarılmaktadır[719].

3.6. Orta Çağ

Çalışmamızın kapsamı dışında kalmakla birlikte kentin Antik Dönem'inden belki de daha fazla öne çıktığı Orta Çağ tarihindeki yeri de oldukça önemlidir. Kent tarihinin bütünlüğünü sağlamak amacıyla bu bölümde kısa bir özet verilecektir. Zira bu dönem tarihi kayıtlardan daha iyi izlenebildiği için erken dönem tarihini de tasavvur etmemize katkı sağlayabilir. Bu coğrafya tüm Anadolu gibi Doğu ile Batı arasındaki mücadelenin seyrine tanık olmuş, bazen de bu mücadelenin önemli aktörlerinden biri olmuştur:

Paganizmin ardından Hristiyanlık hâkim olmuş, bunun ardından 7. yy.'da Ortadoğu ve Önasya'da hızla yayılan İslamiyet, tarihin akışına yön vermiştir. Böylece Bizans İmparatorluğu Güneydoğu Anadolu'da yeni Müslüman komşular edinmiştir. Sasaniler, önce Tarsos'u ardından da tüm Kilikia'yı ele geçirmiştir (MS 613). Ancak MS 627 yılında Bizans İmparatoru Herakleios (MS 610-641) Kilikia ve Isauria bölgelerini tekrar geri almıştır. Tıpkı erken dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de bölge ve kent sürekli çalkantılı ve sık sık egemen güçler -Araplar ile Bizans- arasında el değiştirmiştir. Halife Ömer Dönemi'nde (MS 634-644) Şam valiliğine atanan Muaviye, Gülek Boğazı'nı geçmiş ve Ayas, Misis, Tarsus ve Silifke'yi ele geçirmiştir. Muaviye ve Ali arasındaki halifelik kavgasından yararlanan Bizanslılar, Kilikia'yı geri alsa da Muaviye, MS 667

[718] Russels, 1991: s. 284.
[719] Aydınoğlu, 2015: s. 171.

yılında Kilikia'ya tekrar hâkim olmuştur. MS 672 yılında Bizans donanmasına ait bir donanmanın Kilikia sahillerine saldırdığı bilinmektedir. Muaviye'nin oğlu Yezid Dönemi'nde (MS 680-683) çıkan iç sorunlardan yararlanan Bizanslılar, Kilikia'yı tekrar almıştır[720]. MS 705 yılında Velid'in (MS 705-715) Kilikia'ya gönderdiği kardeşi Mesleme önce Tarsus'u ardından Silifke ve Mut'a kadar olan bölgeyi ele geçirmiştir.

Daha sonra, V. Konstantinos (MS 741-775) Kilikia'yı tekrar imparatorluk topraklarına katmıştır. Olasılıkla MS 8. yy.'da Seleukeia bir droungaris yönetiminde Kibyrrhaiotai theması'na bağlı idi. MS 9. yy.'a tarihlenen mühürler aracılığıyla hypatos unvanlı droungarios olan Niketas ve Lykastos ismi bilinmektedir[721].

Bizanslılar ile Emeviler arasında (Emevi Dönemi, MS 661-750) sürekli el değiştiren Kilikia Bölgesi, akabinde Abbasilerin (MS 750-1258) saldırılarına uğramıştır. MS 7. yy.'da Araplar ile Bizans arasında devam eden bu mücadele sürecinde Herakleios (MS 610-641) Arap akınlarına karşı savunmak amacıyla Anadolu'yu thema'lara (askeri bölgelere -kolordu-) ayırarak, Orta Bizans Devleti'nin eyalet idaresine yüzyıllarca damgasını vuracak bir sistemin temelini oluşturmuştur. İmparator Theophilos (MS 829-842) Arap sınırındaki dağlık bölgede Kleisura adını alan (dağ geçitleri) üç yeni idari-askeri bölge kurmuştur. Bunlardan biri de Seleukeia'dır. Seleukeia Romanos Lekapenos'un hakimiyeti sırasında MS 930 yılında *thema* statüsüne yükseltilmiş[722] ve birçok kentin dahil edildiği Seleukeia *thema*'sı 13. Sırada yer almıştır[723]. Silifke Müzesi'nde bulunan MS 9-10. yy.'a tarihlenen bir mühür aracılığıyla imparatorluk *spatharokandidatos*'u ve Seleukeia kleisouriarkhes'i Kistophoros'un adı bilinmektedir[724].

Bizans İmparatoru II. Nikephoros Phokas (963-969) 965 yılında Kilikia'yı yeniden Bizans topraklarına katmış, Tarsus'a bir strategos (askeri vali) atamıştır[725]. Bu dönemde Abbasiler tarafından bölgeye yerleştirilen Türkmen aşiretlerinden bir bölümü Bizanslılar tarafından Suriye'ye göçe zorlanmıştır. Nikephoros Phokas ve halefi Ioannes Tzimiskes (MS 969-976) kıtlık,

[720] Ostrogorsky, 1990: s. 115.
[721] Altınoluk, 2021: s. 150, kat. no. 18 ve 22.
[722] Ostrogorsky, 1990: s. 194.
[723] Constantine VII Porphyrogenitus, **De thematibus et de administrando imperio**, XIII; Ostrogorsky, 1990: s. 88 vd., 194, 231; Tekindağ, 1971, s. 143 vd.
[724] Altınoluk, 2021: kat. no. 25.
[725] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 431; Hild – Hellenkemper – Salies, 1990: s. 189; Ostrogorsky, 1990: s. 265.

deprem ve savaşlar nedeniyle nüfusu azalan bölgeleri canlandırmaya çalışmış ve bu süreçte bazı Müslüman topluluklar Kilikia'ya gelerek Hristiyan olmuştur[726].

Kilikia hakimiyeti Bizans'a Suriye yolunu açmış, MS 969 yılında Antiokheia'nın da alınmasıyla buradaki Hristiyanlar, Kilikia'ya göç etmeleri için teşvik edilmiştir. Doğu Anadolu'ya Selçuklu akınlarının başlamasıyla büyük çoğunluğu Ani ve Vaspuragan bölgelerinden Orta Anadolu ve Kilikia'ya yoğun bir şekilde Ermeni göçü yaşanmıştır[727].

1069 yılından itibaren Selçuklular bölgeye akınlar düzenlemeye başlamıştır[728]. Malazgirt Savaşı'nda sonra Anadolu'ya gelen Selçuklu komutanlarından Süleyman Şah, Kilikia'ya girerek 1082 yılında Tarsus'u ele geçirmiştir. Ancak I. Aleksios Komnenos (1081-1118) Silifke ve Korykos'u yeniden ele geçirerek buraya bir garnizon yerleştirmiştir[729]. Bu dönem thema'nın bir strategos tarafından yönetildiği, Silifke Müzesi'ndeki Seleukeia *strategos* (thema komutanı) ve *anagrapheos*'u (vergi işleri ile ilgilenen kişi) Leon Blangas'ın bir mührü aracılığıyla bilinmektedir[730].

1085 yılına gelindiğinde Bizans İmparatorluğu'nun bölgedeki etkisinin zayıflamış olduğu bilinmektedir. Bizans'ın genel olarak güç kaybetmesi sonucu Kudüs ve kutsal toprakları Müslümanların elinden almak amacıyla Avrupalı Hristiyanlar tarafından Haçlı Seferleri düzenlenmeye başlanır. Kilikia'da etkinlik kazanan Selçuklular, ilki 1096-1099 yılları arasında yapılan Haçlı Seferleri'yle bu topraklar üzerindeki etkilerini yitirmişler, bölgede yaşayan Türkmenler Orta Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmışlardır. Bu dönemde Seleukeia da bu seferlerden etkilenmiştir.

Ermeniler, III. Rupen Dönemi'nde (1175-1187) kaleyi Bizans'tan geri almışlardır[731]. Kent, III. Haçlı Seferi sırasında 1190'da I. Friedrich Barbarossa'nın ölümü nedeniyle önemli kaynaklarda anılmıştır. Laranda üzerinden kente ulaşan İmparator Göksu Irmağı'ndan bütün ordusunu geçirmiş, akıntıya kapılan birini kurtarmaya çalışırken kendisi boğulmuştur[732].

[726] Ostrogorsky, 1990: s. 265 ve 350.
[727] Robinson – Hughes, 1969: s. 184.
[728] Runciman, 1986, s. 150 vd.
[729] Ostrogorsky, 1990: s. 318, 323, 337; Tekindağ, 1971: s. 144.
[730] Altınoluk, 2021: s. 150-151, kat. no. 26.
[731] Tekindağ, 1971: s. 144.
[732] Tekindağ, 1971: s. 145.

1224 yılından başlayarak Anadolu Selçukluları Kilikia Bölgesi'ni ele geçirir. I. Alaeddin Keykubad 1228 yılında Türkmen aşiretlerinden biri olan Üçoklar kolundan Karaman ailesini Dağlık Kilikia'ya yerleştirir. 1248 yılında Silifke Kalesi'nin sahibi Guiscard olarak bilinir[733].

Ancak, 1266 yılında Kilikya'daki Ermeni varlığına son verilmiş ve bölgenin batısında Karamanoğulları, doğusunda Ramazanoğulları Beyliği hakimiyeti güçlenmiştir. Osmanlı Devleti tarafından görevlendirilen Gedik Ahmed Paşa, Karamanoğullarından İshak Bey'in oğlundan Silifke'yi 1472/3 yılında teslim almıştır[734]. II. Bayezid'in hakimiyet dönemine denk gelen bu süreçte Silifke, merkezi Ermenek olan Karaman Eyaleti'ne bağlanmıştır.

[733] Bkz. yuk. dn.

[734] Tekindağ, Karamanlıların, 1359'dan önce (Kıbrıs Kralı IV. Lusignian Dönemi, 1324-1359) Silifke'yi aldıklarını not eder, Tekindağ, 1971: s. 146 ayrıca 11 Ağustos 1473'te gene kentin Gedik Paşa'ya kapılarını açmak zorunda kaldığını belirtir, ay. s. 148.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MİMARİ GELİŞİM ve YAPILAR

4.1. Mimari Gelişim

Kent kuruluşundan itibaren yerleşim gördüğünden bugün ancak modern yapılar arasında kalan birkaç önemli yapı günümüze ulaşabilmiştir. Bugün bile ilçe merkezinde, birçok yapıda antik yapı malzemelerinin devşirme malzeme olarak dönemler boyunca kullanılmış olduğu görülebilmektedir.

Bununla birlikte kentin Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde, hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğumuz kentlerden farklı olması beklenemez. Antik kentlerin sosyal ve kültürel yaşamının bir parçası olan tiyatro ve stadion ile dinsel yaşamın bir parçası olan tapınak ve/ya tapınaklar, idari ve ticari yaşamın vazgeçilmezi agora ve kamu binaları kentte varlığı düşünülebilecek yapılardır. Bu yapıların bazılarının varlığı ancak edebi kaynaklar yoluyla bilinirken bazılarını da erken dönemlerde kente gelen seyyah veya gezginlerin aktarımlarıyla öğrenebilmekteyiz.

Kentin ilk detaylı planı J. Keil tarafından hazırlanmıştır (Res. 12). Buna göre antik kentin merkezinin Göksu Irmağı'nın batısında gelişmiş olduğu görülmektedir. Plana göre kentin batısında Bizans Dönemi sarnıcı, tiyatro, tapınak ve stadionun doğu-batı uzantılı düz bir aksta inşa edilmiş olduğu önerilebilir. Tiyatronun güneybatısında ise nekropol alanı bulunmaktadır. Doğu-batı doğrultulu bir sütunlu caddeden (Cumhuriyet İlkokulu'nun avlusunda) sadece çok az bir iz kalmıştır[735]. Yön tam olarak belirlenemez. Yerleşim alanının kenarının güneybatıda olduğu günümüze kalıntıları ulaşan nekropolün izleriyle belirlenir[736].

Kentin erken yerleşme alanı, arazi topoğrafyasının yanı sıra güneyde önce Hellenistik-Roma, sonra da Erken Bizans Dönemi nekropol alanı ile sınırlanmıştır[111.] Batıdaki kayalık alan kentin akropolisi olmuş ve bu işlevini Orta Çağ'a kadar sürdürmüştür. Roma kenti bu basamaklı kaya yapısından dışarıya (yamaca yerleştirilmiş tiyatro ile birlikte) doğuya, Kalykadnos'un erozyon sonucu yükselmiş kıyısı üzerinden ovaya doğru yayılmıştır. Önemli bir ırmağın geçişinde

[735] Hild – Hellenkemper, 1990: dn. 112.
[736] Berns, 1998: s. 138.

yer alması kentin mimari gelişim planını kuruluşundan beri etkilemiş, yerin sabitliği ise aynı zamanda işlevsiz kalmış eski yapıların başka amaçlarla kullanılmalarına ve bu nedenle bugün sadece az sayıda anıtın konumlarının belirlenebilir halde olmalarına sebep olmuştur[737].

Hellenistik Dönem'de kurulan kentin yayıldığı alanda bazı araştırmacıların da not ettiği gibi küçük de olsa daha erken bir yerleşimin varlığı düşünülmelidir. Hild ve Hellenkemper, batıda, kentin üst taraflarında deniz seviyesinden 185 m yüksekliğe ulaşan koni biçimli dağın üzerinde (Kokysion Oros), başlangıçta kentin, Athena Kaneitis kutsal alanını taşıyan akropolisi olduğunu önermektedir. Ancak yapı kalıntılarının izlerinin daha sonradan inşa edilen Orta Çağ kalesi tarafından kapatılmış olabileceği düşünülmektedir[738]

Günümüze ulaşan yapılardan biri ilçe merkezinde yer alan Roma İmparatorluk Dönemi büyük bir hamam yapısıdır. Kentin batı ucundaki stadion (457x95 m) 18. yy.'da hâlâ belirgin şekilde görülebilirken, şimdi üzerine başka yapılar inşa edilmiştir. Hild ve Hellenkemper, stadion'un sur dışında (extra muros) yer almış olabileceğinden söz eder. Irmak tarafında Flaviuslar Dönemi'nden bir kent kapısının varlığı da not edilmiştir.

Belki de yuvarlak kulelerle donatılmış kent surunun bugün artık özgün mimarisini kaybetmiş olmasına rağmen güzergâhının kuzeyde yaklaşık olarak erozyon sonucu yükselmiş ırmak kıyısında, güneyde nekropolün kenarında ve doğuda İmparatorluk Dönemi tapınağı civarında izlenebildiği belirtilmektedir[739]. Berns[740], kentin sınırlarının net olarak çizilemeyeceğini ifade eder. Kentin güneybatı ucu ancak nekropolis ile tanımlanabilir. Diğer ipuçları tiyatro ve yakınındaki nekropolisi izler ve yaklaşık 1 km. Kuzeydoğusunda stadion bulunur. Tapınak bu iki kümenin yaklaşık ortasında konumlanmıştır. Roma İmparatorluk ve Erken Bizans kentinin yapı seviyesi bugünkü arazi kotunun yaklaşık 2-3 m altında yer alır[741].

Seleukoslar için kentin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Seleukosların koloni kentlerde Hellen kültürü ve kurumların gelişmesine önem verdikleri bilinmektedir. Cohen, bu kültürün yerleşmesinde gymnasion'ların MÖ 4. yy. Hellen sosyal yaşamı ve eğitiminde önemli olduğuna

[737] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 402, dn. 30.
[738] Bkz. yuk. dn.
[739] Bkz. yuk. dn.
[740] Berns, 1998: s. 138.
[741] Topçu, 1985: s. 509-517.

işaret eder. Kolonilerin de hepsinde olmasa da birçoğunda gymnasion'ların varlığına dikkat çekilerek Seleukeia'da bir gymnasion olduğu not edilir[742]. Ancak bugün gymnasion'un varlığına dair kesin bir bilgi bulunmamakla beraber Hamam başlığı altında not edilen yapının gymnasion olabileceği önerilmektedir. Kent kültüründe önemli bir yapı olan tiyatronun da Hellenistik Dönem öncülünün varlığı düşünülmektedir[743].

Roma İmparatorluk Dönemi kentin gelişimine odaklandığı çalışmasında Kaplan[744], Vespasinaus Dönemi'nde bölgede[745] oluşturulan yeni düzen sayesinde kamu yapılarının artışına dikkat çeker[746] ve Seleukeia'daki tapınak, sütunlu cadde, hamam, stadion ve tiyatronun bu dönemde inşa edilmiş olduğunu önermektedir. Şüphesiz tüm bölgede olduğu gibi Roma İmparatorluk Dönemi'nde önemli imar faaliyetleri yaşanmış ve kent bayındır bir hale gelmiştir.

Bu durumda Hellenistik Dönem'de başlayan yapılaşmanın Roma İmparatorluk Dönemi'nde hız kazandığı düşünülebilir. Bu gelişim MS 260 yılına kadar da devam etmiş olmalıdır. Sasani kralı Şapur, Selinus'a kadar bölge kentlerini 260 yılında ele geçirdiğine göre Roma veya Hellen geleneğindeki yapılaşma faaliyetleri son bulmuş veya oldukça azalmış olduğu bilinmektedir.

Geç Antik Dönem'de bölge mimarisinde Hristiyan mimari yapılarının artışı dikkat çekicidir[747]. Bu dönemde önemli bir hac ziyaret noktası olan Seleukeia'da da bu durum gözlemlenebilmektedir. Bugün Meryemlik olarak bilinen Azize Thekla kutsal alanında yeni yapılar yapılırken kentteki Antik Dönem yapıları da kiliseye dönüştürülerek kullanılmıştır. Ayrıca bölgede özellikle Hristiyanlığın yayılmasıyla mimari gelişim bu kutsal alanı ve çevresine kaymıştır. Kent çevresinde bu dönem kent yapılaşması azalırken kırsal yerleşimlerin sayısında artış olduğu bilinmektedir[748]. Bu nedenle kentin mimarisinin 6. yy.'da da gelişmeye devam ettiği

[742] Cohen, 1978: s. 36, dn. 31; Delorme, 1960: s. 476.
[743] Spanu, 2001: s. 445 vd.
[744] Kaplan, 2013: s. 20.
[745] Kaplan, 2013: s. 18: Diokaisareia'daki Tykhe tapınağı, gymnasion, sütunlu cadde, tak, tören kapısı, tiyatro; Klaudiopolis'te sütunlu cadde, tapınak, tiyatro, mouseion; Olba'daki su yolu, tapınak, nymphaion ve tiyatro bu yapılar arasındadır.
[746] Kaplan, 2013: s. 18
[747] Ceylan, 2009: s. 46.
[748] Çakmak, 2011: s. 167-181; Aydınoğlu, 2015: s. 167-177.

anlaşılmaktadır. MS 521 yılında yerel bir hayırhah olan Appalis'in onarıma ihtiyaç duyan Lamos-Seleukeia kıyı yolunun bir bölümünü onarttığı bilinmektedir[749].

4.2. Yapılar

Bir önceki bölümde ana hatları ile değinmeye çalıştığımız kentin mimari gelişimine konu olan yapıları bu bölümde daha detaylı ele almaya çalışacağız. Bu yapılarla ilgili bilgilerimizi derlerken bazı yapıların kentin sosyal ve dini yapısındaki önemine de ışık tuttuğu anlaşılmaktadır.

4.2.1. Tapınaklar

Antik Dönem benzer kentlerle karşılaştırıldığında kentte birden fazla tapınağın bulunması beklenir. Ancak şimdilik arkeolojik olarak belgelenebilen tek tapınak yapısı kentin bugün ilçe merkezinde görülen, modern kaynaklarda Zeus-Jupiter[750] tapınağı olarak adlandırılan yapıdır.

Edebi kaynaklardan üç kültün ve tapınaklarının varlığı bilinmektedir. Bunlardan biri akropoliste yer alan, Athena Kaneitis'e adanmış tapınak olup bu tapınakla ilgili arkeolojik bir veriye sahip değiliz. İkincisi ise Aphrodite'ye adanmış bir tapınaktır. Piskopos Deksianos yönetimi altında 5. yy.'ın birinci yarısında Aphrodite Tapınağı'nın kapatılmış ve kaldırılmış ya da kiliseye çevrilmiş olduğu Dagron tarafından not edilmektedir[751]. Üçüncüsü ise Apollon Sarpedonios Tapınağı'dır.

4.2.1.1. Tapınak (Zeus Tapınağı?)

Günümüze kalıntıları ulaşan tapınak her ne kadar modern araştırmacılar tarafından Zeus'a adanmış olarak anılsa da aslında bu tapınağın Zeus'a adandığına dair epigrafik bir belgenin bulunmadığını belirtmek gerekir (Res. 4, 6, 10). Şahin[752] ve Söğüt[753], Silifke Müzesi'nde bulunan ve kent merkezinden gelmiş ancak hangi yapıya ait olduğu bilinmeyen yazıtlı bir sütun kaidesindeki "... Zeus Soter" yazısı okumuşlardır. Kentte görülebilen tek tapınağın da bu tapınak olması nedeniyle tapınağı Zeus ile ilişkilendirmektedirler.

Azize Thekla'nın yaşam öyküsünde pagan kültlerle savaşan Thekla bu görüşün ortaya çıkmasında önemli bir kaynak olmuştur. Thekla, yeni dini öne çıkarmak ve eski kültleri

[749] MacKay, 1968: s. 122.
[750] Berns, 1998: s. 137.
[751] Dagron, 1978: s. 292-293 konuyla ilgili değerlendirme için bkz. s. 82.
[752] Şahin, 1991: s. 163-164.
[753] Söğüt, 1998: s. 89 .

değersizleştirmek üzere bir dizi mücadelenin kahramanı olarak karşımıza çıkar[754]. Vita'sında dördüncü mucizede kaynağın ve Zeus tapınağının kiliseye dönüştürüldüğünden söz edilmektedir[755]. Bu nedenle de araştırmacılar tapınağın Zeus'a adanmış olma ihtimali üzerinde dururlar[756].

Tapınakta ilk kazılar Silifke Müzesi tarafından 1980 ve 1981 yıllarında yapılmıştır[757]. Tapınak geç dönemde bir bazilikaya dönüştürülmüştür[758] Kazılar sonucunda da kesin tarihi belirlenemeyen bazilikaya ait sütun parçaları, üst yapı elemanları, süsleme parçaları ortaya çıkarılmıştır. Berns[759], başlıklardan yola çıkarak Augustus Dönemi'ni önermekte ise de tapınak mimari özellikleri nedeniyle MS 2-3. yy.'a tarihlenmektedir[760].

Ç. Topçu başkanlığında yapılan bu çalışmalarda[761], bir bronz haç, MS 2. yy.'a tarihlenen ve üzerinde Eski Yunanca ve Latince olarak Flavius Severianus ve Yunanca yazıtta Κυσταρχος adlarının olduğu mermer yazıtlar da ele geçmiştir.

Tapınak doğu-batı yönünde, 39,2x21,8 m Ölçülerinde olup Korinth düzeninde 8x14 sütunlu düzenlemeye sahiptir[762] (Res. 14). Tapınağın ön giriş mekanı (pronaos) Anadolu Ion tapınakları tarzında derindir. Pronaos içinde yer alan merdiven kuleleri Suriye etkilidir. Tapınağın çevresi iki sıra sütun dizisi alabilecek şekilde olmasına rağmen tek sıra sütun sırası bulunması nedeniyle pseudodipteros[763] planlı olduğu düşünülmektedir[764]. Geç Antik Dönem'de tapınak kiliseye dönüştürülmüş olduğundan orijinal planı büyük ölçüde tahrip olmuştur.

[754] Dagron, Thekla'nın pagan kültlerle olan mücadelesini detaylı olarak değerlendirmektedir, Dagron, 1978: s. 81-90.
[755] Thekla'nın dördüncü mucizesi Zeus kültü ile mücadelesini anlatır, bkz. Dagron, 1978: s. 294-297; ayrıca bkz. Berns, 1998: s. 137; Bayyliss, 2004: s. 69, 74-76; Johnson, 2006
[756] Ayrıca bkz. Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404 vd., res. 342.
[757] Topçu, 1980; Topçu, 1982: s. 272.
[758] Topçu, 1984: s. 449.
[759] Berns, 1998.
[760] Giobbe, tapınakta sistematik kazı yapılmamış olması nedeniyle Roma stratigrafisinin kaybolmuş olduğunu bu nedenle de kesin bir tarihleme yapılamayacağını not eder, Giobbe, 2013: s. 131-132.
[761] Topçu, 1982: s. 272
[762] Berns, 1998: s. 135-210, pl. 6-40, öz. s. 138 vd.
[763] Anadolu'da bu plan tipine sahip tapınaklar, Magnesia Artemis, Apollon Smintheos, Aphrodisias Aphrodite, Messa Aphrodite, Sardes Artemis, Alabanda Apollon, Ankara Augustus, Aizanoi Zeus, Ephesos Domitianus ve biri Sardes'te diğeri Seleukeia'daki kime adandığı henüz belirlenemeyen tapınaklardır, bkz. Büyüközer, 2010: s. 1-13, dn. 4.
[764] Alkaç, 2007: s. 35-42.

Tapınak 2,2 m yüksekliğinde bir podyum üzerine inşa edilmiştir[765]. Plinthosların alt seviyesindeki döşeme sökülmüştür. Bu döşeme sisteminin altında ızgara sistemine rastlanmıştır. Izgaraların arası çakıl, kum ve taş parçaları ile doldurulmuştur. Olasılıkla döşeme temelini oluşturan ızgara sisteminin, sütunlar ve cella duvarı arasında eşit aralıklarla kesintisiz devam ettiği not edilmiştir[766]. Doğusunda merdivenler bulunmaktadır[767].

Silifke Müzesi'nde yer alan ve tapınağa ait bir frizde diş motifi, frize geçişte MS 2. yy.'a tarihlenen yumurta-ok dizisi vardır. Yumurtalar arasındaki ok uçları birbiriyle birleşmektedir. Bu yumurta-ok dizisinin altında ise inci dizisi yer alır. Girland motifi yer alan bir başka frizde solda bir boğa başı ile Nike bulunur[768]. Tapınağın plan ve mimari öğeleri ve araştırma tarihçesi Bakar tarafından detaylıca değerlendirilmiştir[769].

Tapınak tüm Anadolu'da örnekleri bilinen, artan Hristiyan nüfusuna hizmet etmek üzere kiliseye, MS 5. yy.'ın Aziz Paulos Kilisesi/Bazilikası'na (Apostoleion) dönüştürülmüştür[770]. Tapınağın cella duvarları muhtemelen iç sütunların kapatılması için kullanılmış; batısında dört pencereli geniş bir apsis, batıya da narteks bölümü eklenmiştir[771].

4.2.2. Tiyatro

Tiyatro ile ilgili en erken bilgi veren Barbaro, kalenin yer aldığı tepenin hemen yakınında bulunan tiyatroyu Verona'daki tiyatroya benzetir; tek parça ve büyük sütunlarla çevrelenmiş, etrafında basamaklar olan tiyatro tapınak ile sarnıç (Tekir/Tekfur Ambarı) arasında olduğunu, tiyatronun tek parça olan sütunlarının hâlâ ayakta durduğunu ve etrafında basamaklar olduğunu not eder[772]. Tiyatro (Res. 6, 8, 12), ırmağın doğusundaki teraslanan yamaca oturtulmuş idi. Günümüze ulaşamayan yapının taşları büyük ihtimalle Geç Antik Dönem'den günümüze başka yapılarda kullanılmak üzere tahrip edilmiştir[773]. Geç Roma – Erken Bizans Dönemi'nde, sonradan kalenin bulunduğu tepelikte bir koruyucu duvarın varlığı tahmin edilmektedir. Daha sonradan inşa

[765] Berns, 1998: s. 138.
[766] Alkaç, 2007: s. 40.
[767] Berns, 1998: s. 138.
[768] Alkaç, 2007: s. 40.
[769] Bakar, 2015: s. 33-52, bkz. Tapınak A (Zeus Tapınağı).
[770] Topçu, 1985: s. 509-517; Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404.
[771] Dagron, 1978: s. 19; Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404, res. 342.
[772] Barbaro, 1873: s. 45.
[773] Taşkıran, 2009: s. 73.

edilen doğu-batı doğrultulu Orta Çağ kalesi yamaçta tiyatronun bulunduğu alanda, olasılıkla tiyatronun kalıntıları üzerinde yükselmektedir[774].

Günümüzde yapıya ait tespit edilebilen tek bir kemerli girişi ve harç ile yapılan cavea'sına ait küçük kalıntıları uzun süre korunmuştur. Tekir Ambarı'nın aşağı yukarı 180 m. Doğusunda Menderes Caddesi (eski Mut yolu) üzerinde bugün Göksu minibüs durağının otopark olarak kullandığı alandadır. Halk arasında "Topraktepe" olarak bilinen beşik tonozlu kalıntı, tiyatronun güney girişi olarak tanımlanmıştır[775] (Res. 15b).

Tiyatro'nun, Tekir Ambarı adıyla bilinen sarnıcın 180 m. Doğusunda sırtın yamaçlarında bulunan ve 457 m. Uzunluğu, 95 m. Genişliğinde olduğu düşünülmektedir[776]. Keil'in planında yeri lokalize edilen tiyatronun yapı taşlarının devşirme amaçlı sökülmüş olduğundan ve amfi-tiyatro formunda olduğundan söz edilir[777].

Ayrıca Laborde'un gravürü ile tiyatronun genel bir görünümü günümüze ulaşmıştır[778]. Cavea'nın demokratik bir görünüm göstermesi, analemma ya da yandaki galerilere ait bir kalıntının görülmeyişi büyük bir olasılıkla tiyatroyu Hellenistik Dönem'e tarihleme varsayımını güçlendirir. Gravürden (Res. 6) sadece yedi oturma sırası tespit edilebilmektedir. Yamaca yaslı olma özelliği Roma tiyatrolarında da görülebilen bir özellik olmasına karşın Hellenistik karakter ağır basmaktadır.

Spanu 200 m. Doğusunda, şimdi dolgu tuğla duvardan tek bir çıkıntı yapan mevcut kalın ayaktan söz eder, ancak oldukça harap olan alanda Bizans Dönemi yapıları bulunmaktadır[779]. Dikkat çekici bir şekilde, son olarak, üzerine sırasıyla kazınmış olan kentte iki koltuğun keşfine değinir: A APIΣTEPON ve B APIΣTEPON[780], açık bir şekilde "(sıra) soldan önce" ve "ikinci (sıra) sola" olarak anlaşılması gereken bu ayrılmış koltuklar için kentte bir stadion bulunması, bu

[774] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404-405.
[775] Bakar, 2015: s. 52; Sağnak, 2017: s. 185
[776] Tekindağ, 1971: s. 142.
[777] Keil – Wilhelm, 1931: s. 6.
[778] Laborde, 1838: s. 129-130.
[779] Spanu, 2001: s. 451-2, foto 21.
[780] Keil – Wilhelm, 1931: s. 12, no. 7a ve 7b.

koltukların tiyatroya veya gösteri için başka bir binaya tahsis edilmiş olmasının mümkün olmadığını not eder[781].

Spanu da inşa tekniği bakımından İmparatorluk Dönemi mimarisi gösteren tiyatronun erken dönem bir öncelinin olma olasılığı üzerinde durmaktadır[782]. Kaplan[783], Vespasinaus Dönemi'nde bölgede oluşturulan düzen sayesinde kamu yapılarının artışına dikkat çeker ve Seleukeia'daki tiyatronun bu dönemde inşa edilmiş olabileceğini öne sürer.

4.2.3. Sütunlu Cadde

Kentin erken dönemi üzerine yapılan araştırmalar sütunlu bir caddenin varlığını doğrulamaktadır. Langlois[784] caddeye ait sütunları gördüğünü; Heberdey ve Wilhelm cadde temeline ait kalıntıların varlığını not eder[785]. Beaufort, kentin tiyatrosundan güneydoğu yönüne doğru uzanan sütunlu bir caddenin varlığından bahseder[786].

Bakar, caddeyi müze çalışmalarına göre de değerlendirerek bugünkü Mirza Bey Caddesi ile lokalize eder[787]. Bu caddenin antik kentin decumanus maximus'u olduğu düşünülmektedir. Buna göre onu dik açıyla kesen cardo maximus'unun kuzeydoğu-güneybatı aksında uzanan köprü nedeniyle ikinci caddeyi oluşturduğu ve buna göre de iki caddenin bugünkü Silifke Belediyesi'nin yakınlarında, köprünün 300 m. Güneyinde kesişmiş olabileceği önerilmektedir[788].

4.2.4. Stadion

Kentin batı ucundaki stadion (uzunluk 457 m. / genişlik 95 m.) 18. yy.'da hâlâ belirgin şekilde görülebilirken, günümüzde modern kentin altında almıştır. Laborde'un çiziminden (Res. 7) yapının neredeyse tamamı görülebilmektedir[789]. Günümüzde, Cavit Erden Caddesi ile ırmak arasında kalan ve Kız Meslek Lisesi'nden D-400 Karayoluna kadar uzayan alana lokalize etmektedir[790].

[781] Spanu, 2001: s. 452, dn. 31.
[782] Spanu, 2001: s. 451-452 vd., res. 21; Mansel, Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihler, 1943: s. 10.
[783] Kaplan, 2013: s. 18 .
[784] Langlois, 1861: s. 182.
[785] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 101.
[786] Beaufort, 1818: s. 93; ayrıca cadde ile ilgili bkz. Heberdey – Wilhelm 1896: s. 4 vd.; Mansel, 1943: s. 11.
[787] Bakar, 2015: s. 57-58.
[788] Göçmen, 2021: s. 192.
[789] Laborde, 1838: s. 130.
[790] Taşkıran, 2009: s. 74; Bakar, 2015: s. 56-57, fig. 2, no. 5.

Stadionun varlığına dair epigrafik kaynaklar da mevcuttur. Silifke Müzesi bahçesinde yer alan bir yazıtta, bir köye bağış ve hizmetlerinden dolayı bir Seleukeia vatandaşı onurlandırılmıştır. Köy halkı için stadionun yedi sırasının oturma bölümlerinin yapılmasını kendi üstlenmiştir[791]. Bu durum kimi vatandaşların belirli bir ekonomik güce sahip olduklarını göstermesi açısından önemlidir[792]. Stadion, tapınak ve tiyatro gibi diğer kamusal yapılar ile karşılaştırıldığında kentin daha dışında yer almaktadır. Bu durum olasılıkla yapıldığı dönemde kentin bu alana kadar yayıldığına işaret edebilir.

4.2.5. Hamam

Hamam, ilçe merkezinde İnönü Caddesi ile Mirza Bey Caddesi'nin kesiştiği kavşağın güneyinde, Mukaddem Mahallesi'nde yer alır[793] (Res. 16). Tiyatronun 200 m. Doğusunda konumlandırılmıştır[794]. Hamamın bir bölümünün kazısı Topçu tarafından yapılmış olup 1981 yılında kazılara başlanmış, iki yıl sonra 1984'te kazı devam etmiştir. Bu kazılarda ortaya çıkan hamamın Erken Bizans Dönemi'nde yenilenmiş olduğunu düşünülmektedir. Eski kentin çeşitli bölümlerinde Geç Roma ve Erken Bizans Dönemi'nden mozaik döşemeler ortaya çıkarılmıştır. Hamamın kotu, Geç Roma ve Erken Bizans kentinin yapı seviyesinin günümüzden 2-3 m. Aşağıda yer aldığına işaret etmektedir[795].

Kazılarda ortaya çıkan mozaik tabanın ortasında bulunan 1,80 m. Çapındaki mermer bir levhada 8 satırlık bir yazıttan mozaik tabanın Zenon'un eşi tarafından onartıldığı anlaşılmaktadır. Bu yazıt S. Şahin tarafından yayımlanmış[796] olup, mozaik, 15x11,45 m opus sectile (büyük parçalı) ve opus tessellatum (tesserae ile) tekniğinde yapılmışlardır.

Alanda yazıtlı iki heykel altlığı ile 2 m. Boyunda başı kopmuş mermer bir imparator heykeli ele geçmiştir. Heykel altlıklarından biri üzerinde Seleukeialı T. Aelius Aurelius Maron adındaki

[791] Bean – Mitford, 1970: s. 197, nr. 218; Hagel – Tomaschitz, 1998: s. 373, Sel. 137; Şahin, 2009a; s. 269-270.
[792] Schuler, 1998: s. 276.
[793] Bakar, 2015: s. 53.
[794] Bakar, 2015: s. 58.
[795] Topçu, 1985: s. 509-517.
[796] Şahin, 1991: s. 139-166: "ben zaman yorgunu zemini / kadınların sultanı / Ares'in dostu Zenon'un soylu karısı / işte düşte gönlü yüce cömert / Patrika Paulina / ilgisini esirgemedi, süsledi / zamanla pırıltısını yitirmiş olanı / akıllı ve mükemmel kadının inayetiyle / şimdi ışıldıyorum daha çok mermer bezemelerle / yorgun yıllardan gençleşmiş çıkarak".

bir güreşçinin başarıları anlatılmaktadır. Hamam, Orta İmparatorluk Dönemi'ne (mozaikler ve yazıt MS 2. yy.'a) tarihlenmektedir[797].

4.2.6. Roma Köprüsü

Bugün Göksu Irmağı üzerinde hâlâ ayakta olan köprünün (Res. 17) MS 77-78 yıllarında Kilikia Valisi L. Octavius Memor tarafından İmparator Vespasianus ve oğulları Titus ve Domitianus adına yaptırıldığı, 1875 yılında onarım sırasında ortaya çıkan bir yazıttan anlaşılmıştır[798].

Köprü, teknik ve tarihsel açıdan İ. Göçmen tarafından incelenmiştir[799]. Kireçtaşından yapılan köprü 118,20x6,40 m ölçülerindedir ve günümüze kadar gördüğü onarımlar nedeniyle büyük ölçüde orijinalliğini yitirmiş durumdadır. İkisi küçük yedi kemere sahiptir ve kemer ayaklarında selyaranlar bulunmaktadır. Bu selyaranların beşi üçgen formda iken kuzeydoğuda kalan ikisi dörtgen formdadır[800].

Bugün görülen yapı büyük ölçüde Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde onarım görmüştür. 1875 yılında Silifke Mutasarrıfı Mehmet Ali Paşa tarafından kuzey yakasındaki üç gözü hariç temellerine kadar yıkılarak yeniden yapılmış ve iki yanına korkuluklar eklenmiş olduğu, bu onarımdan sonra yıkılan bir gözün yerine iki göz yapılmış ve orijinalde altı olan göz sayısının yediye çıktığı anlaşılmaktadır[801].

4.2.7. Sarnıç (Tekir/Tekfur Ambarı)

Tiyatronun üzerindeki platoda kayalara oyulmuş büyük dikdörtgen Erken Bizans sarnıcı yerel halk tarafından Tekir (Tekfur) Ambarı adıyla bilinir[802] (Res. 18a-b). Sarnıç oldukça anıtsal olup 45,85x23,30 m ölçülerinde ve yaklaşık 12 m derinliğe sahiptir ve su kapasitesi 12.000 m^3 olarak hesaplanmıştır[803]. Üstü kapalı bir sarnıç olarak planlanmış olduğu düşünülmektedir, çünkü ya sadece plan olarak kalmış ya da malzemeleri devşirme olarak kullanmak üzere sökülmüş kemer başlangıçları serbest duran ayakların üzerinde hâlâ mevcuttur. Kesme kireçtaşı duvar

[797] Hild – Hellenkemper, 1990.
[798] Keil – Wilhelm, 1931: s. 6; IGR 3: 840; AMS 20: s. 317; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 54.
[799] Göçmen, 2021: s. 184-192.
[800] Göçmen, 2021: s. 189.
[801] Bakar, 2015: s. 59.
[802] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404-405, res. 343.
[803] Keil – Wilhelm, 1931: s. 5 (plan, abb. 8).

payandalarının arasındaki yan duvarlar çoğunlukla tuğla olarak planlanmıştır. Taraklanmış taş yüzeylerinde halen tuğla kalıntıları bulunmaktadır[804]. Sarnıca doğu köşesindeki 25 basamaklı bir merdivenle inilir. Mimari özellikleri ile ünik kabul edilebilecek olan sarnıcın duvarları, su sızmasını önlemek ve anıtsal bir görünüm vermek için düzgün kesme taşlarla desteklenmiştir. Uzun kenarda sekiz, kısa kenarda beş yuvarlak kemerli niş bulunmaktadır[805]. Sarnıcın suyunun Bahçederesi'nden getirilmiş olduğu ve kuzey kenarında bulunan 1 m. Açıklıktan girerek hemen altındaki dinlenme havuzundan depoya döküldüğü düşünülmektedir[806].

Sarnıç büyük ebatları bu dönem kentteki hayatın hâlâ hareketliliğini koruduğuna ve kentin nüfusunun da devamlılığına işaret eder.

Tekir Ambarı olarak bilinen bu sarnıcın yanı sıra, kalede yer alan büyük sarnıç ve Azize Thekla kutsal alanında da, Zenon Kilisesi'nin 30 m. Kuzeydoğusunda, yine 5. yy.'a tarihlenen anıtsal boyuttaki sarnıcı[807] da not etmek gerekir.

4.2.8. Nekropoller

Kentin erken dönem nekropolü, ilk araştırmacılar tarafından not edilmiştir. Hellenistik ve Roma İmparatorluk dönemlerinde bu erken nekropolün kentin güneyinde geniş bir alana yayılmış olduğu görülmektedir (Res. 12). Eski Mut yolunun sağında Pazarkaşı Mahallesi'nde bulunan eski bir mermer ocağına benzeyen kayalıklar arasındaki düz bir alandadır (Res. 19) ve kaya mezarları hâlâ görülebilmektedir ve yine Mut yolunun solundaki Say Mahallesi'nin olduğu kayalık alana kadar yayılmıştır[808] (Res. 20).

Kentin ikinci ve daha geç dönem nekropolü ise Azize Thekla kutsal alanı yakınlarındadır[809]. Bizans Dönemi'nde mezar odalı, lahitli ve doğal malzemeden inşa edilmiş anıt mezarlı Geç Roma – Erken Bizans Dönemi mezarları kaya basamaklarında (burada aynı zamanda taş ocakları da vardır) yer alır[810]. Bu mezarlar Hagia (Kutsal) Thekla'daki kaya çıkıntılarında yer alan nekropol alanına kadar dağılmış gibi görünmektedir.

---

[804] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404 vd.
[805] Sarnıcın detayları için bkz. Bakar, 2015: s. 60-61.
[806] Taşkıran, 2009: s. 78.
[807] 6. yy.'a tarihlenen bu sarnıç 14,40x11,40 m boyutlarındadır, Taşkıran, 2009: s. 84.
[808] Bakar, 2015: s. 61.
[809] Bean – Mitford, 1970: 198.
[810] Keil – Wilhelm, 1931: s. 8.

Mansel, bu iki nekropol dışında kentin üst tabakasının mezarlarının münferit anıtlar olarak kentin gerisindeki tepelerin üzerinde inşa edilmiş olduğunu not eder[811].

4.2.9. Kale

Kentin en yüksek noktasına inşa edilen Silifke Kalesi denizden 185 m. Yükseklikte ovaya hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır (Res. 2, 6-9, 11-12, 17c-d, 18a ve 21). Etrafı hendeklerle çevrili olup oval planlıdır. Bugün içindeki kemerli galeriler, su sarnıçları, depolar ve yapı kalıntıları görülebilmektedir. Bu Orta Çağ kalesinin, antik yapılaşmanın izlerini kapattığı düşünülmektedir çünkü hemen aşağısındaki yamaçta tiyatronun bulunduğu alandan yükselmektedir[812]. Tiyatronun destek duvarları ve yapı taşlarının da kalenin inşasında kullanılmış olması beklenir.

Kalede yapılan çalışmalarda Hellenistik ya da Erken Roma İmparatorluk dönemlerine ait kalıntılar tespit edilmiş olup[813], geçirdiği onarım ve değişiklikler sonucu bugün bir tamamen Orta Çağ kalesi görünümünde olup, bir kısmının 7. Bir kısmının ise 11. yy.'da inşa edildiği düşünülmektedir. MS 786-809 yıllarında hüküm süren Harun Reşid'in Kilikia'da savunma amaçlı kaleler yaptırdığı veya mevcut olanları güçlendirdiği bilinmektedir. Bu kapsamda Silifke Kalesi'nde de onarımlar yapılmış olabilir.

Barbaro, kale ilgili şu bilgileri aktarır[814]: "... Tepeden yukarı gittiğimizde ve şehre girdiğimizde sol tarafta pek çok tak göze çarpıyor... Tepeden biraz daha yukarı çıkınca, şehrin surlarının birinci kapısına ulaşıyoruz. Burası tepenin üzerinde yer alıyor ve büyük şehrin her tarafını görüyor. Bu kapıları demirden yapmışlar, tahta kullanmamışlar. Kapılar 50 ayak yüksekliğinde, genişliği ise bunun yarısıdır. Onu imal etmeye ve parlatmaya öyle bir çaba göstermişler ki, sanki demirden değil gümüştendirler..." Surun uzunluğunu 3 mil olarak verir. Bu surun ortasında kalenin yer aldığı, 30 adım bazen de daha fazla uzunlukta burçlar ile duvarın ayrılmış olduğu ve içinde suyu hiç eksilmeyen bir sarnıç olduğu da not edilmektedir[815]".

[811] Mansel, 1943: s. 12.
[812] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 404-405.
[813] Aykaç, 2021: s. 49: Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen mimari bulgulara değinir. Kalede ele geçen buluntular için bkz. Aykaç – Boran, 2021.
[814] Barbaro [2005]): s. 57, 60-61 (= G. Barbaro – A. Contarini, 1873: s. 45).
[815] Çev. M. Tekindağ, 1971: s. 149.

Silifke Kalesi'nin Korykos Kalesi ile birlikte aynı mimar tarafından, Megas Drungarios Eustatias tarafından yapımına başlanmıştır. Her iki kale de Konstantinopolis'ten deniz yoluyla kutsal topraklara gitmek isteyenler için Korykos ile beraber konaklama yeri olmuştur[816].

Orta Bizans Dönemi suru ortalama 0,60 m genişliktedir ve bir noktada, üzerine daha sonra başka yapı inşa edilmiş 1,10 m genişlikteki mazgal dişi hâlâ belirgindir. Küçük parçalı moloz taşlardan inşa edilmiş dikdörtgen, daha sonra çevre duvar ile çevrilmiş Bizans kulesi (7,25 m genişlikte, 3,57 m uzunlukta) kuzey tarafta görülmektedir. Güneybatı tarafta da iç duvar çemberi önünde daha eski temellerden izler bulunmaktadır, özellikle küçük parçalı moloz taşlardan oluşan yarım daire kule, ancak burada daha detaylı bir araştırma olmaksızın bir tasnifleme yapmak doğru değildir.

Kalenin çekirdeğini oluşturan yapı, özellikle güney tarafta öne çıkıntılı yarım daire burçlarla bezenmiş, oldukça yüksek bir bağlantı seddinden oluşmaktadır. Bir istinat duvarı oldukça harap durumda olup, kale çekirdeğini sadece önemsiz bölümlenmeleri olan dar geçitli bir duvar halinde çevreler. Üç tarafta, yamaç yönünde ön duvarı kullanan, kısmen yapay bir ark / çukur kazılmıştır. Daha geç bir dönemde bu çukurun yan duvarları yukarı doğru eğimli olacak şekilde örülmüştür[817].

17. yy.'da yaşamış gezgin Evliya Çelebi Seyahatname'sinde, *"Kalesi bir yalçın kayalı ve bir tarafı topraklı yüksek tepe üzerinde havalesiz, sağlam ve dayanıklı bir kaledir ve badem şekilli şeddadi taş yapıdır. Dört tarafı 1.300 adım küçük kaledir ve 23 kuledir. Kıbleye nazır bir kapısı vardır. İçinde 60 toprak örtülü hanesi vardır. Asla hendeği yoktur, zira yalçın dağ üzerine inşa edilmiştir."* Diye söz eder[818]. Kalenin 23 burcu olduğundan söz etse de bugün görülebilen 10 adet burç bulunmaktadır.

4.2.10. Azize Thekla/Ayatekla Kutsal Alanı

Azize (Agia) Thekla kutsal alanı, günümüzde Meryemlik olarak da bilinen antik kentin yakınında yer alır. İsa Peygamber'in havarilerinden Aziz Paulos'un vaazlarından etkilenen 17

[816] *"Daha erken tarihli Ortaçağ kapısı kuzey tarafta yer alır, burada daha eski bir girişin yer alıp almadığı, açık değildir. Drungarios Eusthatios'un 1099 tarihinde inşa ettirdiği tahkimat, Korykos'taki taşra kalesi ile analoji içinde, kalenin kuzey tarafındaki daha geç tarihli çevre duvarları arasında bulunan az sayıda parçadan anlaşılmaktadır".* Hild – Hellenkemper, 1990: s. 405.
[817] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 405 vdd.
[818] Evliya Çelebi, IX. Kitap, s. 183-184.

yaşındaki Thekla kendini Hristiyan inancına adar[819]. Aziz Paulos'un öğrencisi Konya ve Yalvaç'ta Hristiyanlığı yaymak için propaganda yaparken paganların baskılarına maruz kalıp, öldürüleceğini öğrenince kaçıp Seleukiea'ya gelir ve burada sonradan kiliseye çevrilen bir mağarada saklanır. Sığındığı mağaradan yöredeki insanlara çok tanrılı dine karşı Hristiyanlık inancını yayarken bir yandan da mucizeler yaratarak hastaları iyileştirir. Yine öldürüleceği bir sırada bu mağarada kaybolduğuna inanılır.

Azizenin yittiğine inanılan bu mağara Hristiyanlarca kutsal sayılmış ve gizli bir ibadet yeri olarak kullanılmış ve daha sonra MS 4. yy.'da kiliseye "Mağara Kilisesi"ne dönüştürülmüştür. Kilisenin apsisi kaybolduğuna inanılan oyuğun üzerinde yer alır[820] (Res. 22a).

Azizenin yaşamının bir bölümünü geçirdiğine inanılan tepede yapılan kilise, MS 4. yy.'dan itibaren Anadolu'nun iç kesimlerinden ve Akdeniz'den gelen hacıların uğrak bir yeri olmuştur. Gezgin/hacı Egeria MS 384 yılı Mayıs ayında Kilikia ve Isauria'ya gelmiştir. Seleukeia'da iken Azize Thekla'nın kilisesinde iki gün kalmıştır. Egeria, Tarsus (Seleukeia'ya üç gün uzaklıkta), Pompeiupolis ve ardından Korykos'a gelmiş buradan da Seleukeia'ya varmıştır. Bu dönem kentin mimarisinden oldukça etkilenmiş ve şunları kaydetmiştir[821]: *"... Üçüncü gün gündüz Seleucia kentine vardım. Geceyi geçirmek üzere akşam vakti tepeye tırmandım. Kilise, bu tepe üzerinde kurulmuştu ve Thecla'nın mezarı bu kilisenin içindeydi. Kilisenin etrafında çok sayıda küçük odalar bulunuyordu. Bu odalarda rahip ve rahibeler kalıyordu. Orada sevgili arkadaşım Marthana'yı gördüm. Marthana, bu odalardan sorumluydu. Tepenin ortasında, kilisenin çevresinde, geniş bir duvar bulunuyordu. Kutsal yeri ve kiliseyi Isaurialılardan koruyan bir bekçi vardı. Çünkü Isaurialı hırsızlar kiliseyi pek çok kez soymuş ve zarar vermişti. Kilise ve mezar yeri çok güzeldi. Orada iki gün kalıp, dua ettikten sonra tekrar Tarsus'a geri döndüm[822]".*

Hristiyanlığın resmen kabulünden sonraki dönemlerde birçok yapı ile bezenen Meryemlik'te Mağara Kilisesi'nden başka, bu mağaranın üzerindeki ana kilisenin 150 m. Kuzeyinde bugün sadece apsisinin bir bölümü ayakta kalan "Azize Thekla Kilisesi", aynı zamanda "Kubbeli Kilise", "Zenon Kilisesi" veya Adak Kilise[823] olarak da anılır. Bu kilise Isaurialı

[819] Davis, 2001.
[820] Canevello, 2004: s. 271, 264.
[821] Metnin çevirisi için bkz. Canevello, 2004: s. 263; Orjinal metin **Itinerarium Egeria,** 23.1.
[822] Canevello, 2004: s. 264.
[823] Taşkıran, 2009: s. 80.

İmparator Zenon (MS 474-475 ve 476-491) tarafından[824] MS 476 yılında tahtı yeniden ele geçirmesi nedeniyle Azizeye şükranlarını göstermek üzere yaptırılmıştır (Res. 22b)[825].

Alandaki bir diğer kilise Kuzey Kilise, Meryemlik ile Silifke arasında bulunan kayalık dar boğazın kuzey tarafındaki düzlükte yer alır. Zenon Kilisesi'ne yakın boyutlardaki kilise bazilikal planlıdır. Kilisenin doğu ve batısında ana kayaya oyulmuş çan biçimli iki sarnıç bulunmaktadır. Kilisenin, Zenon Kilisesi'nden sonra, 6. yy.'da inşa edildiği düşünülmektedir[826].

Zamanla bir manastır kompleksine dönüşen alanda hamam, birçok sarnıç (Res. 22d), nekropol (Res. 22e-g) ve bu alanın etrafını saran sur kalıntıları (Res. 22h) günümüze ulaşan yapılardandır. Bu surlar Isaurialılar'ın saldırılarına karşı korunmak üzere inşa edilmiştir[827].

4.2.11. Diğer Yapılar

Seleukeia'nın yakın çevresinde yapılan araştırmalarda, bölgede bu döneme tarihlenen konut mimarisine ait arkeolojik kalıntıların varlığını gösterir[828]. Bu araştırmalarla Karakabaklı, Işıkkale, Sinekkale, Öküzlü, Yapısıgüzel, Samlıgöl ve Manastır köylerinde Erken Bizans Dönemi'ne ait konut mimarisi kalıntıları öne çıkar[829]. Ancak yüzey araştırmalarının sonucunda yapılan yayınlarda, bu konutların yapıldığı tarihleri belirlemesi için yeterli arkeolojik ve epigrafik veri olmamakla birlikte Erken Bizans Dönemi'ne (MS 4-7. yy.) ait oldukları düşünülmektedir. Seleukeia'nın da teritoryumunda belirlenen bu konutların bazılarının tek katlı bazılarının da iki ya da üç katlı olabildiği kayıt edilmiştir[830].

Kent merkezinde inşaat çalışmaları sırasında anıtsal yapılara ait mozaikli mekanlar tespit edilmiştir. Bunlardan biri[831], tapınağın yakınında yer alan yapı kompleksinde ele geçmiştir. Bu mozaik 1906 yılında siyah-beyaz fotoğraflanmıştır ve günlük yaşamdan tarımla ilgili üzüm

[824] Mansel, 1943: s. 15.
[825] Canevello, 2004: s. 264; Hayne, 1994: s. 214; Hild – Hellenkemper, 1990: s. 441 vd.
[826] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 441 vd.; Mansel, 1943: s. 14.
[827] MacKay, 1968: s. 121.
[828] Eichner, 2011.
[829] Eichner, 2011.
[830] Aydınoğlu, 2015: s. 175 (ayrıca bkz. yuk. dn.).
[831] Geometrik bezemeli için bkz. Budde, 1969: s. 20, res. 20-21.

sahneleri betimlenmiştir[832]. Bugün kayıp ikinci mozaik ise Cami-i Kebir[833] ve Pazarkaşı Mahallesinde bulunmuş olan asma dalları ve çiçek motifleri ile bezeli mozaik ise 1969 yılında fotoğraflanmış ve daha sonra üstü kapatılmıştır. Yakın bir zamana kadar kullanılan evin zemininde tespit edilen bir mozaik de geometrik bezelidir[834].

J. Keil planında kentin batısında kalıntıları belirlenen ve kente su getiren su kemerini de not etmek gerekir[835] (Res. 12). Taşkıran, kentin su ihtiyacının bugünkü Şıhlar Deresi'nden sağlandığını, bu kaynaktan alınan suyun Bükdeğirmeni (Tagai) köyündeki Göksu üzerinden bir su kemeri ile kentteki çeşmelere ulaştığını belirtir[836].

Aya Thekla kutsal alanında kiliselerin yanı sıra birçok anıtsal yapı kalıntısı mevcut olup, Hamam ve Ana Sarnıç not edilmelidir.

Konumuz dışında kalmakla birlikte kentin Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine tarihlenen yapıları not etmek gerekirse; Alaaddin Camisi (1226), Tevekkel Sultan Türbesi, Eski Yapılı Han ve Reşadiye Camii (1912) önemli yapılar arasında not edilebilir. Bugün hâlâ görülebilen yapılarda yapı malzemesi olarak antik yapılardan devşirilen malzemenin kullanıldığı görülmektedir.

[832] Herzfeld – Guyer, 1930: s. 20.
[833] Camikebir Mahallesinde Asar Kaya'nın yakınında yerel halk tarafından Kilise Alanı olarak anılan alanda olduğu not edilir, Taşkıran, 2009: s. 78.
[834] Budde, 1969: s. 20, res. 20-21.
[835] Keil – Wilhelm, 1931.
[836] Taşkıran, 2009: s. 74.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SİYASAL VE SOSYAL YAPI

5.1. Yönetim, Kurumlar ve Magistratlar

Hellenistik Dönem'de kurulan Seleukeia'nın yönetimi açısından bilgilerimiz sınırlıdır ve Anadolu genelinde olduğu gibi kent yönetiminin ayrıntılarını net olarak ortaya koymamız mümkün görünmemektedir.

Kentin Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Hellenistik Dönem detaylarını tam olarak bilmediğimiz idari kurumların varlıklarını devam ettirmiş olmalıdır. Kentin yönetiminin ana aktörleri Halk Meclisi (δῆμος) ve Kent Danışma Meclisi (βουλή)'dir. Boule üyeleri (βουλευταί) yaşam boyu seçilirlerdi. Zamanla Boule'nin kentteki etkisi ve önemi artmış ve demos önemini kaybetmiştir[837]. Kentte, Boule'nin (Danışma Meclisi) varlığı bir yazıt aracılığıyla bilinmektedir. Ksenarkhida/Ksenarkhis adıyla bilinen Iulia Sabina'nın Kent Danışma Meclisi tarafından onurlandırılmış olduğu anlaşılmaktadır[838]. Demos'un varlığı da yazıtlar aracılığıyla bilinmektedir[839].

Demiourgos'luk Kilikia'da bazı kentlerde eponymos memuriyet olarak bilinir[840] ve kent yönetimindeki en yetkin makamlardan biri olarak görülmektedir. Erken dönemlerden itibaren varlığı bilinen bir memuriyet olan *demiourgos*'luk Seleukeia'da Roma İmparatorluk Dönemi'nde tespit edilebilmektedir. Kentin kuruluş döneminde eponym bir memur olarak atanan, dini ve hukuki konulardan sorumlu olan *demiourgos*'luk görevi, bugünkü belediye başkanlığına benzetilebilir. Bu memuriyet Kilikia Bölgesi'nde başka kentlerden de bilinmektedir. Örneğin Sherk, Anazarbos'ta eponym memurluğun -sikkeler aracılığıyla bilinen- *demiourgos*'luk olduğunu not eder[841].

---

[837] Wörrle, 1988: s. 80 vdd.; Pleket, 1998: s. 205-212.
[838] Keil – Wilhelm, 1931: s. 5; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 96, Sel. 65, Sel. 135; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 181; Robert, 1966: s. 101-105; Şahin, 1991: s. 151, anm. 43.
[839] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 181; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 84, Sel. 65, Sel. 135; BE 1967: 628; Robert, 1966: s. 101-105.
[840] Magie, 2000: s. 263; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157: bu memuriyet kentteki Pazar yeri denetiminden ve ticari faaliyetlerin düzgün şekilde yürütülmesinden sorumludurlar.
[841] Sherk, 1991: s. 260.

Demiourgos'luğun yanı sıra yıllık seçilen ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde varlığını sürdüren erken dönem bir memuriyet olan *gymnasiarkhia* da önemli bir görevdi. Seleukeia'da *gymnasiarkhos*[842]'luk (γυμνασίαρχος) ve *demiourgos*'luk memuriyetini kentin önde gelen şahsiyetlerinden Theodotos'un yaptığı görülmektedir[843].

Gymnasiarkhos'luk memuriyeti, özellikle Hellenistik Dönem ile kentin resmi yaşamında çok önemli bir yere sahip olan gymnasion'un idaresi ile ilgili olduğu için, oldukça önemli ve prestijli bir mevkide görülmüştür[844]. En önemli görevi, spor çalışmalarında ve yarışmalarda kullanılacak zeytin yağını tedarik etmekti. Bu kentin bütçesinden karşılanmayacak kadar büyük bir ihtiyaç olduğundan *gymnasiarkhos*'lar bunu kendi bütçelerinden karşılamışlardır. Gymnasion'lardaki hamamın ısıtılması için gerekli olan yakacağın tedariki ve yarışmalar düzenlemek de *gymnasiarkhos*'un görevleri arasında yer almıştır. Yarışmalarda birinci gelenlere ödül vaat edilmesi, kurban kesilmesi, yemek verilmesi ve başka bayramlara katılma görevleri de bulunmaktadır. Bu memuriyeti yapanlar, gymnasion'lardaki eğitmenlerin maaşlarını da karşılamışlardır[845]. Tüm bu masrafların karşılanması büyük bir meblağa ulaştığından halk meclisleri tarafından bir yıllık belirlenen memuriyet süresi, ağırlaşan koşullar nedeniyle bazı kentlerde 6 ya da 4 aya indirilmiş olduğu bilinmektedir[846].

Kentteki Pazar yeri denetiminden ve ticari faaliyetlerin düzgün şekilde yürütülmesinden sorumlu olan *agoranomos*'luk memuriyetinin varlığı kentte ele geçmiş bir mezar yazıtında bilinmektedir[847].

Roma İmparatorluk Dönemi'nde kentteki en prestijli memuriyetlerden biri İmparator kültü rahipliği ve rahibeliğidir[848]. Başrahiplik memuriyeti de bilinmektedir. Athanasios[849] ve Theodotos[850] isimli vatandaşların arkhiereus'luğu –İmparator kültünün yürütülmesinden sorumlu memuriyet- bir yazıt aracılığıyla bilinmektedir[851].

---

[842] Gymnasion'un işlerinden sorumlu en düzeydeki memurdur.
[843] Sayar, 2019a ve 2019b.
[844] Oehler, 1969: bkz. γυμνασίαρχος ve s. 2004 vdd. "Gymnasion".
[845] Quass, 1993: s. 288 vd., 317 vdd.
[846] Quass, 1993: s. 321;
[847] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157; Zgusta, 1964: 339, Moutas, 989-2.
[848] Ladage, 1980: s. 377-388.
[849] LBW 1389, CIG 9231; IGR 3: 841; Hagel – Tomaschitz, 1998: s. 348, Sel 1.
[850] SEG 6: 790 ; MAMA 2: 28: Herzfeld – Guyer 1930: 28.
[851] Sayar, 2019a: s. 17-20; Sayar, 2019b: s. 121-136.

Önemli görevlerden biri de proksenos'luk idi. Seleukeialı Nikon oğlu Eudamos'a çeşitli kentlerde ele geçen yazıtlar aracılığıyla bazı önemli kentlerin Danışma ve Halk Meclisleri tarafından proksenos'luk verildiği anlaşılmaktadır. Bunlar arasında Argos, Rhodos[852], Boiotia Birliği, Byzantion, Khalkedon ve Kyzikos bulunmaktadır. Bu yazıtlar aracılığıyla Eudamos'un kral Antiokhos'a karşı kentleri temsil ettiği veya bazı ayrıcalıklardan yararlanmaları için onları tavsiye ettiği anlaşılmaktadır. Kentin bu kadar önemli bir şahsiyeti çıkarması önemlidir. Aynı zamanda yazıtlarda not edilen vergi ve ticaret muafiyeti Eudamos'un ticaretle uğraşan varlıklı bir vatandaş, bir hayırsever olduğunu da göstermektedir[853].

Kentin güvenliğinden sorumlu görevli için hekatonarkhos'tan bahsedilmektedir. Bir mezar yazıtında Arkhelaos isimli bir kişi hekatonarkhos (askeri rütbe) olarak kayıt edilmektedir[854]. Askeri rütbelerle not edilen bu yazıtların fazlalığı bölgede yağmacı kabilelerin saldırılarına karşı korunma tepkisinin ve yoğunluğunun da göstergesi olarak yorumlanabilir.[855] Örneğin yazıtlarda sagittarios (Lat. Sagittarii: okçu) Eutikhios[856] yanı sıra başka isimler de sıkça görülmektedir.

Dositheos[857] ve Tarasios[858] isimli kişilerden *dekania*'nın (Lat. *Decuria*) üyesi olarak bahsedilmektedir. Geç dönemde beş yıllığına eski magistratlar arasından seçilen decuria'lar toplum yaşamını, mali işleri, yönetimi kontrol etmek yanı sıra onur yazıtları veya heykellerin adanması, dış ilişkiler ve yarışmalarla ilgilenen lokal magistratlardı[859].

[852] Sherk, 1990: s. 284.
[853] Krş. Böl. 5.5.
[854] BCH 4.1880: 202,20; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 42.
[855] Schultze, 1913: s. 235.
[856] Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 53.
[857] Bu isim Hellenistik Dönem sikkelerde de karşımıza çıkar. Kentte ismin uzun bir süre kullanıldığını göstermesi bakımından önemlidir. Bkz. Sikkeler, Tip H7.2. MÖ 2-1. yy. ΔΩΣΙΘΕΟ[Υ] yanı sıra ayrıca ismin femininumu da geç dönem yazıtlarda görülmektedir; yazıt için bkz. CIG 9229; BCH 4.1880: 197,4; JHS 6.1885: s. 362, nr. 177a; Hagel – Tomaschitz: 1998: Sel. 36b.
[858] CIG 9228; BCH 4.1880: 198,5; Hagel – Tomaschitz: 1998: Sel. 37.
[859] Bkz. "Decuriones", OCD, s. 437-438. Decuria/Decuriones'in bir diğer anlamı için bkz. Levçenko, 1999: s. 270.

5.2. Yazıtlarda Geçen İsimler

Kentin yazıtları incelendiğinde halkın Yunan, Roma, Yahudi ve yerli isimler taşıdığı görülmektedir. Abas[860], Ainis[861], Ammias[862], Appas[863], Damas[864], Dormispas[865], Ene[866], Ia[867], Ma[868], Moutas Kebrouates[869], Mosetas[870], Na[871], Nonos[872], Nonnos[873], Ouprasetas?[874], Papias,[875] Papios[876], Papos[877], Rondas[878], Tarasios[879], Vasis[880], Trokonazas[881] yerli isimlere örnek teşkil eden isimlerdir. Aineas[882], Amisos Kyraikos[883], Anastasios[884], Anastasia[885], Angelios[886], Apollonios[887], Aphrodisios[888], Arkadia[889], Arkhelaos[890], Athenodoros[891], Karpophora[892], Athenion[893],

[860] Keil – Wilhelm, 1931: s. 34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 105; Zgusta, 1964: 43, Abas 1.1
[861] Keil – Wilhelm, 1915: Beibl.33/34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 82; Zgusta, 1964: 25, Ainis, 24-3.
[862] Keil – Wilhelm, 1931: s. 2.
[863] Keil – Wilhelm, 1931: s. 14; Zgusta, 1964: 71, Appas, 66-8.
[864] BCH 4.1880: 202,23; RhM 7.1850, s. 250, 19; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 21; CIG 9233; LBW 1410; Zgusta, 1964: 142, Damas, 250.
[865] Keil – Wilhelm, 1931: s. 34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 105; Zgusta, 1964: s. 151, Dormispas, 300-4.
[866] Keil – Wilhelm, 1931: s. 17; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 129 Zgusta, 1964: s. 163, Ene, 334-2.
[867] Keil – Wilhelm, 1931: s. 34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 105: Zgusta, 1964: s. 188, Ia 447-1.
[868] Keil – Wilhelm, 1931: 34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 105: Zgusta, 1964: 276, Ma, 1999: s. 839-841
[869] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157; Zgusta, 1964: 339, Moutas, 989-2.
[870] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157; Zgusta, 1964: 343, Mosetas, 1004.
[871] Keil – Wilhelm, 1915: Beibl.33/34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 82; Zgusta, 1964: 344, Na, 1007-1.
[872] CIG 9218; LBW 1406=1409 [2]; Paribeni – Romanelli, 1914: 103,80 [2]; Zgusta, 1964: 363 Nonos, 1046-3.
[873] Keil – Wilhelm, 1931: 27; OMS II, 915-920; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 86; Zgusta, 1964: 364, Nonnos, 1046-10.
[874] Keil – Wilhelm, 1915: beibl.33/34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 82.
[875] Keil – Wilhelm, 1931: 28; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 118; Zgusta, 1964: 409, Papias, 1199-5.
[876] LBW 1397; Zgusta, 1964: 410, Papiou, 1199-7.
[877] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157; Zgusta, 1964: 408, Papiou, 1199-3.
[878] Zgusta, 1964: 447, Rondas , 1339-1.
[879] CIG 9228; BCH 4.1880: 198,5; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 37; Zgusta 10964, 486, Tarasios, 1508-3.
[880] Keil – Wilhelm, 1915: beibl.33/34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 82; Zgusta, 1964: 394, Ouasis, 1145-2.
[881] Keil – Wilhelm, 1915: beibl.33/34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 82; Zgusta, 1964: 490, Trokonazas, 1512-30.
[882] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 181; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 65.
[883] Keil – Wilhelm, 1931: 35.
[884] CIG 9227; Robert, Hellenica 1.1940: s. 30-32; JHS 6.1885.s. 362, nr. 177b; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 36a.
[885] Keil – Wilhelm, 1931: 19.
[886] LBW 1397; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 9
[887] Keil – Wilhelm, 1931: 11
[888] LBW 1396; CIG 4429[1] =9213; BCH 4.1880: 200,13; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 8; Langlois, 1861: s. 751
[889] LBW 1408; CIG 9230; Heberdey – Wilhelm, 1896: 298, 3; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 20
[890] BCH 4.1880: 202,20; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 42
[891] CIG 4429 [2], LBW 1391; IGR 3: 842; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 3; Keil – Wilhelm, 1931: 10.
[892] LBW 1399; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 11.
[893] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 105, no. 185.

Athenaios[894], Auksanon[895], Bathydikas[896], Demetrios[897], Diodotos[898], Diokles[899], Dionysios[900], Dionysodoros[901], Dosithea[902], Dositheos[903], Drakontios[904], Epiphanes[905], Eudamos[906], Eusebios[907], Eutykhos, Eutykhianos[908], Euphraios[909], Georgios[910], Heliodora[911], Hermophilos[912], Kalemerios[913], Kharinos[914], Kledonios[915], Konon[916], Kononis[917], Ksenarkhis[918], Kynegis[919], Leontinos[920], Meleagros[921], Meltine[922], Menodotos[923], Nearkhis[924], Neon[925] , Nikon[926], Nikitas[927],

[894] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157.
[895] Keil – Wilhelm, 1931: 36.
[896] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 180; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 61.
[897] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 105, no. 185.
[898] BCH 4.1880: 201,16; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 45.
[899] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 184; JÖAI 23.1926: bbl. 408; Peek, 1955: s. 155, nr. 634; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 68.
[900] BCH 4.1880: 199,10; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 48
[901] MS 142-161 yılına tarihlendirilen bir yazıtta halk ve danışma meclisi tarafından onurlandırılmıştır. Keil – Wilhelm, 1915: Beibl.23/24; BE 1948: 232, s. 203; Robert, Hellenica 3, s. 163 vdd.; Hagel – Tomaschitz, 1998: 124.
[902] Keil – Wilhelm, 1931: 12.
[903] CIG 9229; BCH 4.1880: 197,4; JHS 6.1885: s. 362, nr. 177a; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 36b.
[904] LBW 1412[2]; CIG 9216, LBW 1412; Paribeni – Romanelli, 1914: 198,7.
[905] Keil – Wilhelm, 1931: 18; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 130.
[906] Nikon oğlu Eudamos, halk ve danışma meclisi tarafından kentte karşı göstermiş olduğu iyi niyetten ötürü altın çelenkle onurlandırılmıştır. Kentte pekçok yazıtta ismi defalarca anılmıştır. Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108 (Syll.³, 644); Börker, 1978: s. 208; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108, no. 186-7.
[907] Keil – Wilhelm, 1931: 19.
[908] LBW 1398; CIG 9208; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 10.
[909] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 180; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 61.
[910] Keil – Wilhelm, 1931: 11; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 91; Georgios ismi, biri imparatorluk khartoularios'u olarak Silifke Müzesi'ndeki MS 5-6. yy.'a tarihlenen bir mühürde, MS 8. yy.'dan iki mühürde sadece hypatos'u olarak görülmektedir, bkz. Altınoluk, 2021: kat. no. 2 ve 23, 24.
[911] PBSR 37: 1969.98,E; BE 1973: 481.
[912] SEG 37: 1328.
[913] Keil – Wilhelm, 1931: 40.
[914] SEG 16: 778; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 183.
[915] LBW 1394; CIG 9211; BCH 4.1880: 201,15; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel 6.
[916] Keil – Wilhelm, 1931: 41; 17; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 129; Konon (metropolit) ismi, MS 7. yy.'a tarihlenen Silifke Müzesi'ndeki bir mühür aracılığıyla da bilinmektedir, bkz. Altınoluk, 2021: s. 151, kat. no. 11.
[917] Keil – Wilhelm, 1931: 42.
[918] Keil – Wilhelm, 1931: 5.
[919] BCH 4.1880: 201,16; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 45.
[920] CIG 9207; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 29.
[921] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 180; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 61.
[922] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157.
[923] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 158; 82 159; CIG 9206; LBW 1395.
[924] Keil – Wilhelm, 1931: 20.
[925] Keil – Wilhelm, 1931: 44.
[926] Börker, 1978: s. 208; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108, no. 186.
[927] Keil – Wilhelm, 1931: 26; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 133.

Pelagia[928], Stephanos[929], Syrianos[930], Sozon[931], Sopatros[932], Synodos[933], Sunphoros[934], Theagenes[935], Thekle[936], Tedianos[937], Theodotos[938], Theodoros[939], Theodulos[940], Zosimos[941], Zosimianos[942], kentteki Hellen nüfusunun varlığına işaret etmektedir.

Paulus[943], Paula[944], Domnina[945], Marcus Titius Lusanias[946], Iulia Sabina[947] Secundina[948], Tiberius Claudius[949], Maksimus[950], Paulina[951], Sergius[952], Domninus[953], Satornila[954] kentte ele geçmiş yazıtlarda görülen Latin isimleridir. Özellikle Paul ve Thekla isimlerinin kutsal alana yakın nekropolde çok sayıda mezar yazıtında belgelenmesi beklenen bir olgudur[955].

Kentte Yahudi nüfusu da bilinmektedir. Seleukeia'da bulunmuş bir yazıt üzerinde Theodoros ismi okunmakta ve yazıt üzerine Yahudilerin kutsal imgesi olan menorah resmi bulunmaktadır[956]. Bunun dışında Eski Yunanca, "Yahudi" anlamına gelen Ἰουδαῖος sözcüğü,

[928] Keil – Wilhelm, 1931: 25; BCH 4.1880: 199.8; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 50.
[929] LBW 1413; CIG 9221; RhM 7.1850: s. 250, 21; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 24; CIG 9226; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 35; SEG 37: 1359.
[930] Keil – Wilhelm, 1931: 29; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 113.
[931] Keil – Wilhelm, 1931: 31; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 119.
[932] SEG 16: 778; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 183.
[933] LBW 1399; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 11.
[934] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 184; JÖAI 23.1926: Bbl. 408; Peek, 1955: s. 155, Nr. 634; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 68.
[935] Keil – Wilhelm, 1915: Beibl.23/24; BE 1948: 232, s. 203; Robert, Hellenica 3, s. 163 vdd.; Hagel – Tomaschitz, 1998: 124.
[936] CIG 9209; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 30; Keil – Wilhelm, 1931: 45.
[937] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 82, no. 159.
[938] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 181; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 65.
[939] Keil – Wilhelm, 1931: 22; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 112; bu isim MS 7-8. yy.'dan bir mühürde apo eparkon olarak da not edilmiştir, bkz. Altınoluk, 2021: kat. no. 11.
[940] Keil – Wilhelm, 1931: 21.
[941] Keil – Wilhelm, 1931: 39.
[942] LBW 1411; CIG 9215; Feissel, 1993: 46; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 22.
[943] LBW 1403; CIG 9236; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 15; CIG 9219; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 31.
[944] LBW 1408; CIG 9230; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 298, no. 3; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 20.
[945] Keil – Wilhelm, 1931: 9; Laminger-Pascher, 1974: s. 67 vd., nr. 42; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 127; SEG 37: 1328.
[946] Bkz. yuk. dn.
[947] Keil – Wilhelm, 1931: 5.
[948] Keil – Wilhelm, 1931: 34; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 105.
[949] Bkz. yuk. dn.
[950] Keil – Wilhelm, 1931: 43.
[951] Keil – Wilhelm, 1931: 45.
[952] Keil – Wilhelm, 1931: 46.
[953] Keil – Wilhelm, 1931: 13; Paribeni – Romanelli, 1914: 103, 79; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 122.
[954] Keil – Wilhelm, 1931: 17; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 129.
[955] Schultze, 1913: 1913: s. 234.
[956] MAMA 3: 23; CIJ 2: 783.

Korykos, Anemurion ve Diokaisareia yanı sıra Seleukeia'da da ele geçmiş mezar yazıtlarında görülmektedir[957]. Ayrıca Anadolu'da oldukça yaygın kullanılan ve bir Yahudi ismi olan Iohannes[958] ve bir başka Yahudi ismi olan Ebreon bilinmektedir[959]. Yahudiler ticaret ile uğraştığı, aynı zamanda esnaf ve zanaatkarlar olarak kente katkı sağlamışlardır[960].

Erpedeos[961], Tarianos[962], Smaragde[963], Mediane[964], Lanpadios[965]?, Linos[966], Fermina[967]?, Proeresios[968] ve Nidiane[969], Lakrates[970]?, Papulos ?[971] ve Tarsisios[972] isimlerinin kökenine dair bilgiye ulaşamadık.

5.3. Gelir Kaynakları

Kilikia Bölgesi genel olarak oldukça verimli ovalara, ormanlık arazilere, doğal kaynaklara sahiptir. Bunun yanı sıra jeopolitik özellikleri, Anadolu'nun iç kısımlarına geçiş veren boğazları, deniz yoluyla gelenler için önemlidir. Bu özellikleri nedeniyle tarih boyunca ilgi odağı olmuştur. Aynı zamanda Kilikia limanları doğuya veya batıya yapılan seferlerde, MÖ 4. yy.'da Kıbrıs ve Mısır'a yapılan seferlerde askeri üs idi[973].

Kilikia'nın dağlık bölümünde yer alan Seleukeia denizden içeride olmasına rağmen Göksu Irmağı yoluyla denize açılabiliyordu. Bir yandan dağlık alanlardan kereste sağlarken, ırmağın taşıdığı alüvyonlarla oluşan ovalık alanlar tarıma oldukça elverişlidir. Antik Dönem'de de

[957] Canevello, 2012: s. 125.
[958] LBW 1408; CIG 9230; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 298, no. 3; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 20; CIG 9227; Robert, Hellenica 1.1940: s. 30-32; JHS 6.1885, s. 362, nr. 177b; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 36a.
[959] Keil – Wilhelm, 1931: 32; CIJ 2: 784.
[960] Canevello, 2012: s. 130.
[961] Keil – Wilhelm, 1931: 38.
[962] LBW 1392; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 4.
[963] Keil – Wilhelm, 1931: 30; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 109.
[964] LBW 1412; CIG 9216; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 298, no. 3.1974.67; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 23
[965] Keil – Wilhelm, 1931: 24.
[966] Keil – Wilhelm, 1931: 26; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 133.
[967] Keil – Wilhelm, 1931: 28; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 118.
[968] Keil – Wilhelm, 1931: 29; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 113.
[969] CIG 9216; LBW 1412; Paribeni – Romanelli, 1914: 98,7; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 298, no. 3.
[970] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157.
[971] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 158.
[972] BCH 4.1880: 200,12; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 47.
[973] Plinius, **Naturalis Historiae**, 18, 19; Head, 1911: 715.

Seleukeia'nın ekonomik olarak iyi bir durumda olduğu düşünülebilir. Denize yakın konumu kentte balıkçılığın önemli olduğunu da anlamak için yeterlidir[974].

Özellikle gemi yapımında kullanılan sedir ağacı, Seleukeia'nın batısındaki dağlık alanlarda bolca bulunmaktaydı. Göksu Irmağı havzasından kesilen keresteler ırmağa atılıyor ve kolayca Silifke'ye kadar nakledilebiliyordu[975]. Sedir, bölgenin dağlık yapısının nispeten tarıma elverişli yapısı göz önünde bulundurulduğunda önemli bir gelir kaynağı idi[976].

Kentin erken dönemlerden itibaren çeşitli kent devletleri ile ticaret ilişkisi vardır. Örneğin Byzantionlu tüccarların Seleukeia'da bulundukları sırada kentin önde gelenlerinden Eudamos'un onlara hayırda bulunduğu ve yardım ettiği bilinmektedir[977].

Kentin hinterlandı bugün olduğu gibi Eski Çağ'da da oldukça geniş bir yelpazede birçok ürünün yetişmesine olanak tanımış olmalıdır ve kentin ekonomisinde tarım ve hayvancılığın önemli bir yer tuttuğu özellikle gelişen çiftlik yerleşmelerinden de anlaşılmaktadır[978]. Antik Dönem'in önemli iki ürünü zeytin ve üzüm kent ve çevresinde yetişmekteydi[979]. Özellikle verimli ova ve ılıman iklim şartları düşünüldüğünde sebze ve meyve yetiştiriciliğinin de yüksek düzeyde olması beklenir. Yazıtlar aracılığıyla isimlerini bildiğimiz sebze satıcısı kırsal ile kent arasında bu alışverişe güzel bir örnektir. Aynı şekilde kentte hayvancılık da önemli olmalıydı.

Ayrıca mermer işçiliği, madencilik, ahşap işçiliği, sepet yapımcılığı, dokuma sanayii özellikle keçe ve keten, dericilik, cam işçiliği de kent ekonomisine katkısı olan alanlar olarak not edilebilir (bkz. 5.4.).

[974] Alishan, Göksu Irmağı'nın da balık bakımından zengin olduğunu küçük sandallarla bile balık avlandığını belirtir: Alishan, 1899: s. 303.
[975] Ünal – Girginer, 2007: s. 26.
[976] Magie, 2000: s. 267-268; Bardakçı, 2018: s. 12-19.
[977] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 81, no. 157; Zgusta, 1964: 339.
[978] Aydınoğlu, 2010: s. 243-282.
[979] Dağlık Kilikia Bölgesi'nde sahile yakın yerlerde zeytin ve zeytin yağı üretiminin, daha yüksek rakımlarda ise üzüm ve şarap üretiminin yoğun olduğu not edilmektedir, bkz. Aydınoğlu, 2015: s. 168-169.

5.4. Zanaatlar ve Meslekler

Zanaatlar ve meslekler sosyo-ekonomik yaşamın dinamikleri olarak kentin Antik Dönem yapısını anlamamıza katkı sağlarlar. Bu konuda H. Şahin'in doktora çalışması Kilikia Bölgesi'nde mesleklerin tespitine büyük katkı sağlamaktadır[980].

Kentte, Antik Dönem'de kendine yeten bir üretim olduğu önerilebilir. Yazıtlar sayesinde belgelenen bileyci Martyrios[981], cam yapımcısı Athenodoros[982], demirci Paulos[983], Stephanos[984] ve Menas; çizme yapımcısı[985], deri tabaklamacı Kastrikas[986], marangoz Ioannes[987] ve mermerci Theodoulos[988], Doresamene Konon[989] kentteki zanaatları göstermesi açısından önemlidir. Sepet yapımcısı, Paulos'un oğlu Hyles[990], Sergios[991] ve Theodoros[992] Göksu Irmağı çevresindeki sazlık bitki örtüsü düşünüldüğünde şaşırtıcı değildir. Hatta önemli bir gelir kaynağı olması bile beklenebilir.

[980] Şahin, çalışmasını üretim, satış ve hizmet alanındaki mesleklerle sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda Seleukeia'da 21 meslek değerlendirilmiş olup bunlar: Atmaca terbiyecisi, bahçıvan, başhekim, bileyci, cam yapımcısı, çizme yapımcısı, çöre otu bahçıvanı, deri tabakçısı, doktor, ekmek yapımcısı, hamam işletmecisi, kaba kumaş dokuyucu, kantarcı, kasap, keten dokuyucusu, marangoz, mermer işçisi, pandura çalgıcısı, sebze satıcısı, sepet yapımcısı ve yün eğiricisidir, bkz. Şahin, 2003: s. 387.
[981] Hagel – Tomaschitz, 1998: Mer. 8; Şahin, 2003: s. 207.
[982] Keil – Wilhelm, 1931: 10; SEG 40: 1306; BE 1993: 774; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 126; değerlendirme için bkz. Şahin, 2003: s. 48.
[983] CIG 9219; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 31.
[984] CIG 9220; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 32.
[985] Keil – Wilhelm, 1931: 30; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 109.
[986] CIG 9222; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 33.
[987] Bean – Mitford, 1970: 198,219; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 138; ayrıca Ioannes ismi Silifke Müzesi'ndeki mühürlerde de not edilmiştir, Altınoluk, 2021: kat no. 8'de apo eparkhon, kat. no. 9'da apo hypaton, kat. no. 10'da notarios ve patrikios ile görevleri görülmektedir.
[988] Theodulos, mermer işçisi: BCH 4.1880: 199,9; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 49; Keil – Wilhelm, 1931: s. 16, 21; BCH 4.1880: 199,9; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 49; Keil – Wilhelm, 1931: s. 16, 21.
[989] Keil – Wilhelm, 1931: 25; BCH 4.1880: 199.8; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 50; Şahin, 2003: s. 78.
[990] Şahin, 2003: s. 40.
[991] Şahin, 2003: s. 41; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 76.
[992] CIG 9222; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 33.

Yün eğiricisi Erpedos[993], kaba kumaş dokuyucu Nonnos[994] ve keten[995] dokuyucusu Kalemerios[996], dokumacı Paulos[997] olarak ayrıntılı ve ayrı tanımlamalar kentte dokuma endüstrisinin varlığına işaret eder.

Günlük yaşamın ve işlerin devamına ilişkin gibi bahçıvan Konon[998], Eutykhianos[999], Demetrios[1000], çörek otu bahçıvanı Paulos[1001], ekmek yapımcısı/fırıncı Paulos ve Thekla[1002], hamam işletmecisi Nikitas[1003], kantarcı ve kasap Talleleos[1004] gibi isimlerle günümüze ulaşan meslekler görülmektedir. Portikoda dükkanı olan Tatianos[1005] ismi graffito olarak kazınmıştır. Sebze satıcısı Ioannes[1006] olasılıkla kırsal ile kent arasında alışverişe aracılık etmekteydi.

Yazıtlardan belgelenen başhekim Theodoros[1007], hekim Dionysios[1008], hekim Neon[1009] isimleri ile ebe Thekle[1010] kentin tıp tarihine katkı sağlarlar. Domninos ise anagnostes (okuyucu) olarak not edilmektedir[1011].

Hizmet veren bir meslek de ölü gömme ile ilgili definci Ioannes[1012] olarak görülür. Kantarcı (ağırlık ölçen) Dorotheos[1013] adı bilinir. Pandura (telli bir çalgı) çalgıcısı Parastatikos[1014] antik müzik tarihine bir katkı sağlayabilir.

---

[993] Keil – Wilhelm, 1931: 20; Şahin, 2003: s. 135.
[994] Keil – Wilhelm, 1931: 27; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 86.
[995] Bölgede Tarsos kentinin keten üretiminde söz sahibi olduğu bilinmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Ertekin, 2005: s. 155-175.
[996] Keil – Wilhelm, 1931: 40; Şahin, 2003: s. 111 ve adı bilinmeyen bir başkası için bkz. s. 119, no: 116.
[997] LBW 1414; CIG 9224; BCH 4.1880: 200,11; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 25.
[998] Keil – Wilhelm, 1931: 41.
[999] LBW 1398; CIG 9208; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 10.
[1000] Keil – Wilhelm, 1931: 13; Paribeni – Romanelli, 1914: 103, 79; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 122.
[1001] LBW 1414; CIG 9224; BCH 4.1880: 200,11; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 25.
[1002] CIG 9223; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 34.
[1003] Keil – Wilhelm, 1931: 26; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 133.
[1004] Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 59.
[1005] SEG 37: 1331; Krş. Dagron – Feissel, 1987: s. 22, no. 4.
[1006] Keil – Wilhelm, 1931: 47; Şahin, 2005: s. 73-74.
[1007] Keil – Wilhelm, 1931: 22; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 112.
[1008] BCH 4.1880: 199,10; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 48'in yanı sıra onun oğlu Dionysios da vardır, bkz. Sel. 74.
[1009] Hagel – Tomaschitz, 1998: Mer. 19; BE 1973: 481.
[1010] CIG 9209; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 30; Şahin "Doktor Thekla" olarak not eder, Şahin, 2003: s. 239.
[1011] Keil – Wilhelm, 1931: 13; Paribeni – Romanelli, 1914: 103, 79; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 122; Kaşka, 2017, s. 124.
[1012] CIG 9227; Robert, Hellenica 1, 1940: s. 30-32; JHS 6.1885: s. 362, nr. 177b; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 36a.
[1013] Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 79; Silifke Müzesi'ndeki bir mühürde ismi görülen Dorotheos *stratelates* (*kommerkiarios, kourator, komes* gibi nispeten düşük rütbeli görevler) olarak kayda geçmiştir, Altınoluk, 2021: s. 149, kat. no. 1.
[1014] Keil – Wilhelm, 1931: 24; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 41; Şahin, 2003: s. 174.

Atmaca terbiyecisi Konon[1015] ilginç bir meslek olarak dikkat çekmektedir. Atmacalar yetiştirilip av sırasında kullanılıyorlardı[1016].

Gene geç dönem olmakla birlikte sikke darbı ile ilişkili (μονιτάριος = Latince monetarius) Iohannes ve Thekla isimler tespit edilmiştir[1017].

Aynı zamanda kentin sporcu vatandaşlarının da başka kentlerdeki yarışmalara katılması şüphesiz hem katılan kişi hem de geldiği kente ün sağlıyordu. MS 161-180 yıllarına tarihlenen bir yazıt aracılığıyla bildiğimiz Seleukeialı B. T. Aelius Aurelius Maron[1018] adlı güreşçi/atlet kente ün katmış ve bu nedenle kent tarafından onurlandırılmıştır. Maron, belirli aralıklarla yapılan panhellenik festivallerden *periodos*[1019]'a katılmış ve *periodonikes* unvanını alarak ilk kez bu periodos'un tamamımı kazanmıştır. Dionysios isimli bir sporcunun adını ise Eusebius'tan öğrenmekteyiz[1020]. MS 149 yılında Dionysios güreş ve stadion yarışlarında, Elis'lilerce Sardeisli Attikos'un yerine tercih edilmiştir.

Şüphesiz kentte askeri görevlerde bulunan bir nüfus da vardı. Geç dönem olmakla birlikte okçu Ioannnes[1021] yanı sıra Neon[1022], Stephanos[1023], Zosimianos[1024] ve Syrianos[1025] isimli askerler bunlardan bazılarıdır.

[1015] Keil – Wilhelm, 1931: 17; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 129.
[1016] Hild – Hellenkemper, 1990: s. 113.
[1017] SEG (40: 1310 ve 1311) editörleri Seleukeia darphanesinin MS 3. yy.'dan sonra işlevini yitirdiği için, yazıtın MS 7. yy.'ın başlarına ait değilse, Iohannes'in muhtemelen Antakya'da görevli olduğuna dikkat çeker; çünkü Seleukeia'da, MS 616/617'de Herakleios için geçici darphane olarak sikke basılmıştır. Ayrıca bkz. Feissel, 1992: s. 543, no. 624; Keil – Wilhelm, 1931; ayrıca bkz. Goussé, 2013: s. 313.
[1018] Şahin, 1991: s. 144 vd.; Frisch, 1991: s. 71-73.
[1019] Özdizbay, ilgili çalışmasında *"İlk önceleri, Olympia, Pythia, Isthmia ve Nemeia oyunlarından oluşan periodos'a daha sonra Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Augustus'un Antonius'a karşı kazandığı Actium Savaşı'nın anısına Nikopolis'te düzenlenen Aktia, Argos'ta düzenlenen Hereia, Neapolis'te düzenlenen Sebasta ve Domitianus Dönemi'nde Iuppiter Capitolinus onuruna Capitolia oyunlarının da eklendiği ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde agon sayısı fazla olduğu için periodonikes unvanını almak da güçleşmişti"* diye belirtir, Erol-Özdizbay, 2011: s. 22 vd.
[1020] Eusebios, **Chronicorum**, § 81.
[1021] LBW 1408; CIG 9230; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 298, no. 3.1974.68; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 20.
[1022] Keil – Wilhelm, 1931: 44.
[1023] CIG 9226; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 35.
[1024] LBW 1411; CIG 9215; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 22.
[1025] Keil – Wilhelm, 1931: 29; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 113.

5.5. Entelektüeller/Elitler

Kentte antik kaynaklar ve epigrafik veriler aracılığıyla tespit edilebilen entelektüel sınıfın var olduğu anlaşılmaktadır. Bir toplumdaki entelektüel sınıf, o toplumun dil, edebiyat, felsefe, güzel sanatlar ve spor gibi faaliyetlerinin gelişmesi ve oluşması hususunda önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte entelektüellerin kentlere sadece kültürel, sanatsal ya da edebi katkıları olmayıp aynı zamanda kentin ekonomisinin gelişmesi, diğer kentlerle ve imparatorlarla ilişkilerin oluşması, kentle ilgili sorunların çözülmesi, önemli bir davada kentin avukatlığını yapma ve kıtlık gibi bir durum olduğunda kentlerin hububat ihtiyaçlarının karşılanması gibi konularda da kentlere oldukça faydaları olmuştur[1026].

Entelektüeller kentlerin ileri gelen elit tabaka ailelerinin üyeleri olduklarından hem zamanlarının iyi eğitimine sahiptir hem de varlıklı ailelerden gelen kişiler olarak kent yönetimine aktif katılmışlardır. Roma İmparatorluk Dönemi'nde filozofların, sofistlerin ve rhetorların büyük bir kısmının kentin önde gelen ailelerine mensup oldukları bilinmektedir. E. Akgün-Kaya çalışmasında özellikle Kilikia Bölgesi içinde bu konuya örnekleri ile değinmektedir[1027]. Sofist, filozof ve rhetorların aldıkları eğitim dolayısıyla iyi hitabet gücüne sahip olmaları ve ekonomik olarak da güçlü konumları olması, kent görevleri üstlenme hususunda aranan isimler olmalarına yol açmıştır. Bunun yanı sıra bilim, felsefe ve edebiyatın gelişmesinde önemli rolleri olmuştur. Ayrıca ünlü sofist ya da filozoflar kentlerde okul açarak genç ve zengin nüfusun eğitim almak için kente gelmesine yol açmakta ve bu şekilde kentin ekonomik ve sosyal hayatının da hareketlenmesine katkı da bulunmaktadırlar.

Strabon, Seleukeia'da doğmuş, onunla aynı dönemde yaşamış önemli iki filozoftan söz etmektedir. Bu filozoflardan biri Peripatetik (Aristoles'in takipçileri) ekolün MS 1. yy. takipçilerinden Athenaios, diğeri de Ksenarkhos'tur. Bu iki filozofun Seleukeia kentinin önde gelen kişileri oldukları, halka hitap ettikleri ve söylev verdikleri bilinmektedir. Roma İmparatorluğu yönetimi altındaki Anadolu kentlerinde II. Sofistik Dönem'de (MS 1-3. yy.) büyük halk kitleleri karşısında sofist, filozof ve rhetorların kamusal konularda konuşmalar yapmaları

[1026] Sofist, filozof ve rhetorların kent görevleri için bkz. Akgün-Kaya, 2016: s. 276-279.
[1027] Akgün-Kaya, 2016: s. 35-49.

oldukça alışkın olunan bir durumdur. Hitabet yeteneklerinin çok güçlü olması hem kendileri hem de kentlerinin bazı kazançlar elde etmesini de sağlamaktadır[1028].

5.5.1. Athenaios

Athenaios kentin ünlü ve zengin bir filozofu olarak dönemin genel kabulüne uygun olarak ondan beklenen yurttaşlık sorumluluklarını yerine getirmiş ve devlet işleri ile uğraşmıştır. Bir süre anavatanı Seleukeia'nın önderliğini yapmıştır. Strabon, Athenaios'un kentin kamusal işleriyle ilgilendiğini ve kentin önderliğini (demagogos) üstlendiğini aktarmaktadır[1029].

Murena ile dostluk kurmuş. Augustus Caesar'a (Octavianus) karşı düzenlenen komplonun ortaya çıkmasıyla Murena ile kaçarken yakalanmış; fakat suçsuz olduğu anlaşılınca Augustus tarafından serbest bırakılmıştır. Strabon, Roma'dan dönüşünde kendisini karşılayan ve kutlayan kalabalığa Euripides'ten "Ben, ölümün mahzenlerini ve karanlık geçitlerini terk edip geldim." Sözünü alıntılayarak cevap verdiğini aktarır. Fakat dönüşünden çok kısa bir süre sonra oturduğu ev bir gece çökmüş ve yıkıntı altında kalarak hayatını kaybetmiştir. MS 1. yy.'da Anadolu'da Aristoteles felsefesinin takipçisi olmuştur.

5.5.2. Ksenarkhos

Strabon, kendi öğretmeni de olan Ksenarkhos'un Seleukeialı olduğunu ancak Seleukeia'da uzun süre yaşamadığını aktarmaktadır. Öğretmen yaşantısını seçmesi nedeniyle İskenderiye, Atina ve Roma'da yaşamıştır. Areios ve Augustus'un dostluğunu kazanmış ve yaşlanıncaya kadar onuruyla yaşamıştır. Ölümünden kısa bir süre önce gözlerini kaybetmiş ve daha sonrasında da bir hastalıktan son nefesini vermiştir.

Seleukeia sikkelerinde Athenaios ve Ksenarkhos isimleri ΞΕΝΑΡΧΟΥ, ΑΘΗΝΑΙΟΥ[1030] şeklinde genitivus formda sikke üzerinde okunabilmektedir. Bu iki ismin yakın örneklerle bir arada

---

[1028] Flavius Philostratos, **Vitae Sophistarum**, VS. 511-513; 515-522; 527-545; Sext. Empir. Ad. Math. 2. 18. 6; Dio 40; 41; Nikomedia-Nikaia bkz. Oration 38; PIR^2 A 862; CIG 3148; IGR IV 1431; IK.Smyrna II, 1, no. 697; Puech, 2002: 396-397, str. 33-42; Bowersock, 1965; Bowersock, 1969; Bowie, 1970: s. 3-41; Anderson, 1993; Anderson, 2007: s. 339-354.

[1029] Strabon, **Geographika**: XIV.5.4-14.5 ve 4.20: *ἐνταῦθα ἐγένοντο καθ' ἡμᾶς ἄνδρες ἀξιόλογοι τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀθήναιός τε καὶ Ξέναρχος, ὧν ὁ μὲν Ἀθήναιος καὶ ἐπολιτεύσατο καὶ ἐδημαγώγησε χρόνον τινὰ ἐν τῇ πατρίδι, εἶτ' ἐμπεσὼν εἰς τὴν Μουρήνα φιλίαν ἐκείνῳ συνεάλω φεύγων φω ραθείσης τῆς κατὰ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ συσταθεί σης ἐπιβουλῆς· ἀναίτιος δὲ φανεὶς ἀφείθη ὑπὸ Καίσα ρος. ὡς δ' ἐπανιόντα ἐκ Ῥώμης ἠσπάζοντο καὶ ἐπυν θάνοντο οἱ πρῶτοι ἐντυγχάνοντες, τὸ Εὐριπίδου ἔφη "ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας λιπών." ὀλίγον δ' ἐπιβιοὺς χρόνον ἐν συμπτώσει τῆς οἰκίας ἐν ᾗ ᾤκει διεφθάρη νύκτωρ γενομένῃ,*

[1030] Strabon'un bahsettiği peripatetikler, Strabon, **Geographika**, XIV.5.4-14.5 ve 4.20.

görülmesi nedeniyle bazı araştırmacılar tarafından sikkelerin tarihi için Augustus Dönemi önerilmiştir[1031]. Ancak Nicolet'nin de haklı olarak belirttiği gibi bu iki ismin bahsedilen filozoflarla aynı olma ihtimali oldukça düşüktür. Zira bu isimler dışında da sikkeler üzerinde kullanılan başkaları bilinmektedir. Ancak bu iki isim halk arasında sevilen ve kuşaklar boyunca kullanılan isimler olarak yorumlanabilir.

5.5.3. Neoplatonist Aleksandros

Philostratos[1032], genellikle Çamur-Platon (Πηλοπλάτων) lakabıyla bilinen Aleksandros'un Kilikia'nın ünlü kenti Seleukeia'da doğduğunu bildirir. Aleksandros, zamanının en iyi rhetorlarından biridir. Philostratos, babasının da aynı isme sahip olduğunu ve özellikle adli konuşmalarda (ἀγοραῖος λόγος) oldukça yetenekli olduğunu aktarır. Annesiyle ilgili olarak da annesinin portrelerinin gösterdiği gibi olağanüstü güzel bir kadın olduğunu ve Eumelus'un Heleni'ne benzediğini (Eumelus, Roma Forumu'na adanmış olduğu düşünülen Helen'in bir resmini çizmiştir); Ona aşık olanların arasında Tyanalı Apollonios olduğunu aktarır. Aleksandros'un annesi diğer aşıklarını reddederken asil soy arzusundan dolayı kendini Apollonios'a vermiştir. Philostratos, Aleksandros'un annesiyle ilgili bu hikayenin Apollonios'un basit bir adam olmadığı, tanrısal bir görünüme sahip olduğu, güzelliği ve dikkat çekiciliğinden dolayı doğru olabileceğine dikkat çekmektedir.

Philostratos, Aleksandros'la ilgili olarak sakalının kıvırcık, orta boylu, gözlerinin büyük, burnunun oldukça şekilli, dişlerinin çok beyaz, parmaklarının uzun ve ince olduğundan ve belagat sanatı konusunda oldukça iyi donatıldığından bahsetmektedir. Delikanlılık çağlarında, Seleukeia için İmparator Antoninus Pius'a (MS 138-161) elçi (πρεσβευτής) olarak gönderilmiştir. Elçi olarak gittiği zaman onunla ilgili kötü bir dedikodu yayılmış ve İmparator bu dedikodunun etkisiyle Aleksandros'u pek dikkate almamıştır. Bunun üzerine Aleksandros sesini yükselterek "beni, dikkate al ey imparator!" diyerek bağırmış. İmparator, Aleksandros'un bu davranışından hoşlanmadığını "Ben seni dikkate alıyorum, seni iyi biliyorum. Sen her zaman saçlarını tarayan, dişlerini temizleyen, tırnaklarını cilalayan ve mür kokuları süren kişinin arkadaşısın"[1033] diyerek belli etmiştir. Bu hikâyeden Aleksandros'un hitabet yeteneğinin çok iyi olduğu anlaşılmaktadır;

[1031] Schultze, 1913: s. 224.
[1032] Yazar, MS 3. yy. başlarında yazdığı, Bioi Sofiston (Sofistlerin Yaşamı) adlı eserinde kırka yakın sofist hakkında bilgiler vermektedir.
[1033] Flavius Philostratos, **Vitae Sophistarum**, (vs. 571-577): 2.5.1 ve 2.5.2.

çünkü kentler imparatorlukla ilgili herhangi bir elçilik görevi olduğunda kentlerindeki en iyi hitabet yeteneğine sahip kişileri ve ünlü olan sofist, rhetor, ve filozofları görevlendiriyorlardı[1034].

Dönemin ünlü sofistleri Dionysios ve Favorinus'un öğrencisi olmuştur[1035]. Babasının hastalığından dolayı Dionysios'la olan eğitimini yarıda kesip babasının yanına gitmek zorunda kalmış; ama Favorinus ile olan eğitimini tamamlamıştır. Hayatının büyük bir kısmı mesleğiyle alakalı olarak Antiokheia, Roma, Tarsos ve Mısır'da geçmiş, Gymnosophist'lerin (çıplak/yalın filozoflar) olduğu yerleri gezmiştir. İmparator Marcus Aurelius'un daveti üzerine Pannonia'ya yapılan bir seferde imparatora eşlik etmiştir[1036]. Aslında filozoftan söz eden ilk kişi de imparator Marcus Aurelius olup "Ta Eis Eauton = Kendime Düşünceler" adlı eserinde Aleksandros'tan öğrendiklerine yer verir (XII). Marcus Aurelius tarafından MS 170'lerde ab epistulis Graecis olarak görevlendirilmiş. Atlı Sınıfı (equester) memuriyeti olan ab epistulis Graecis görevine getirilen kişi, imparatorluğun doğuyla yapılan yazışmalarından sorumludur. Bu görev bir filozofun, sofistin ya da hatibin imparatorluk düzeyinde elde edebileceği en yüksek memuriyetlerden biridir. Bu görevden sonra Atina'yı ziyaret etmiş ve Atinalılara bir söylev vermiş, bu söylevi dinlemeye ünlü sofist Herodes de gelmiştir. Philostratos bu söylevinin oldukça başarılı olduğuna, onun özel yeteneğine dikkat çeker ve konuşma sanatında olağanüstü bir yeteneği olduğunu ve aynı zamanda konuşma tarzının oldukça zevkli, memnun edici olduğunu belirtir. Bu konuda başarısının da hocası Favorinus'tan geldiğine dikkat çeker. İmparator sekreteriyken Gallia'da öldüğünü söyleyenler olduğu gibi sekreterliği bittikten sonra İtalya'da öldüğünü söyleyenler de vardır. Altmış yaşında öldüğü söylendiği gibi bu yaşa ulaşmadan öldüğü de rivayet edilmektedir. Kimileri bir oğlu olduğunu kimileri de bir kızı olduğunu aktarırlar[1037].

[1034] Anadolu'nun farklı kentlerinden ve Atina'dan; Apollonios, Dion, Diotrephes, Marcus, Marcus Antonius Polemon, Marcus Aurelius Diodoros Kallimedes, Nikagoras, Paulos, Publius Aelius Aristides Theodoros, Publius Anteius Antiokhos, Skopelianos gibi sofist, rhetor ve filozofun kentleri adına imparatora elçi olarak gittikleri antik kaynaklar ve epigrafik verilerden saptanmaktadır. Bkz. Akgün-Kaya, 2016: s. 194-198, 278.
[1035] İki sofistin özellikleri için bkz. Cassius Dio, **Rhomaika**, LIX.6.3 ve LIX.6.5.
[1036] Flavius Philostratos, **Vitae Sophistarum**, II.5.1 ve II.5.2.
[1037] Flavius Philostratos, **Vitae Sophistarum**, II.5.1 ve II.5.2.

5.5.4. Meleagros

Felsefi çalışmalarla ilgilenen Seleukeialı bir başka kişi de kentin stoacı filozoflarından Apollonios oğlu Meleagros'tur. Meleagros, vatanına karşı gösterdiği iyi niyetten dolayı oğulları Bathydikas ve Euphraios tarafından heykeli dikilerek onurlandırılmıştır[1038].

5.5.5. Eudamos

Hem Seleukeia'da hem de başka kentlerde ele geçen onur yazıtları ile belgelenen Seleukeialı Nikon oğlu Eudamos, Hellenistik Dönem'den günümüze ulaşan önemli bir örnektir. Nikon ve Eudamos olasılıkla Hellenistik Dönem sikkelerde ön yüzde NKI/NK ve EY kısaltma olarak verilen kentin eponym memuriyetlerini de üstlenmiş olabilirler (Tablo 2). Özellikle NK ve versiyonları sikkelerin görece kaliteli üretimi EY kısaltmalı sikkelerden daha erken olduğuna işaret edebilir.

IV. Antiokhos[1039] Theos Epiphanes Dönemi'nde (MÖ 175-164), Eudamos oldukça ün salmıştır. Argos, Boiotia Birliği, Rhodos, Byzantion, Kyzikos, Khalkedon ve Lampsakos kentleri tarafından kendisine proksenos'luk verilmiştir. Ayrıca yazıtlarda bir hayırsever olarak da tanımlanmaktadır. Bu onurlandırmaların MÖ 174-171 yılları arasında gerçekleştiği düşünülmekte olup yazıt da MÖ 172-170 yılları arasına tarihlenmektedir.

Bu bilgiler Seleukeia'nın Romalılarca yakından bilindiğini ve kentin elit seviyesinin gerçekten de iyi durumda olduğunu gösterir. Çünkü elimizdeki yazıtlara göre proksenos'lara barış ve savaş zamanı proksenos'luk veren kentin limanına serbest giriş hakkı verildiğinden adı geçen proksenos'ların kaptan ve/ya gemi sahibi ve/ya denizaşırı tüccar olduğu düşünülebilir. Hatta Khalkedon gibi bazı örneklerde, altın çelenkle taçlandırıldıkları ve adları, baba adları ve memleketleriyle birlikte dekretlerde yer aldıkları gibi magistratlar tarafından Dionysos Şenlikleri'nde tiyatroda ilan edilmelerine dair karar alınmıştır. Bu durumun büyük bir onur olması yanı sıra başka yararlarının da olduğu açıktır[1040].

[1038] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 180; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 61.
[1039] Bazı araştırmacılar burada adı anılan kralın IV. Antiokhos değil babası III. Antiokhos olduğunu belirtir, bkz. Börker, 1978: s. 208, dn. 50.
[1040] Türkoğlu, 2014: s. 57.

5.5.6. Paulina

Bir mozaik üzerindeki epigram[1041] ile tanıdığımız Paulina MS 447-451 yıllarında Isauria'da magister militum olan Zenon'un karısı, patrici bir aileden gelmektedir. Epigram, MS 450-451 yıllarına tarihlenmektedir.

5.6. Din

Antik Dönem kültür ve uygarlığında şüphesiz en önemli etken din idi. Hellenistik Dönem'de kurulan Seleukeia'da dinsel yaşama baktığımızda kuruluşunu borçlu olduğu Seleukos hanedanının etkisinde dinsel bir inanç sistemi beklenir. Ancak kentte tapınım veya saygı gören tanrı ve tanrıçalara baktığımızda çeşitlilik göze çarpar. Kilikia Bölgesi özelinde ise Anadolu inançlarının doğal olarak Geç Roma Dönemi'ne kadar devam ettiği görülmektedir. Bazı tanrılar dönemsel olarak panteona girmişken bazıları değişmeden devam etmiş bazen de genel Anadolu kültlerinde görüldüğü gibi synkretize olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. Bazı tanrıların yerel epithetlerle anıldığı görülmektedir.

Kentte pek çok kültün varlığı arkeolojik buluntularla, özellikle yazıtlar ve sikkeler aracılığıyla bilinebilmektedir. Bazı kültler Hellenistik Dönem'den itibaren varlığını sürdürmüş bazıları ise Roma İmparatorluk Dönemi'nde görünür olmuştur. Bu bölümde kentte tespit edilebilen tapınım gören tüm tanrı/çalar ve kültler bir arada değerlendirilmeye çalışılacaktır.

5.6.1. Athena

Athena, kentin erken sikkelerinden başlayarak sikke darbının bitmesine kadarki süreçte betimlenmiştir. Bu nedenle tanrıçanın kentin baş tanrıçalarından biri olduğu anlaşılmaktadır. Hellenistik Dönem'de kurulan kentlerde Athena'nın belirgin olarak göze çarpan varlığının bir nedeni kentin bir Seleukos kolonisi olarak kurulmasıyla ilişkilendirilmektedir[1042]. Bir başka neden de Seleukeia'nın kuruluşunda kente getirilen Holmoi kenti halkının kültlerinin etkisi olmalıdır. Holmoi sikkelerinde Athena yoğun tercih edilen bir figür olarak görülebilmektedir. (Bkz. Sikkeler Bölümü). Ayrıca Kilikia'da birçok kentte Anemurion, Antiokheia Kragos, Aydolin, Damlaçalı,

[1041] SEG 41: 1408; Şahin, 1991: s. 155, 3; JÖB 38.1988: s. 434; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 146.
[1042] Özellikle Hellenistik Dönem'in yeni Hellen yerleşimleri, birçok koloni ve askeri katoikia kurulduğu bilinmektedir. Böyle bir yerleşimde bir Athena kültünün, özellikle de Polias epithetini taşıyorsa, koloni eyleminin bir parçası olarak bu unvanla getirildiği yaygın olarak kabul edilmektedir.

Hacılar, Klaudiopolis, Lamos'ta[1043]; daha özelde Dağlık Kilikia Bölgesi'nde Athena kültünün Hellenistik ve Roma İmparatorluk dönemlerinde yaygınlaştığı epigrafik, numismatik ve ikonografik kanıtlarla yaygınlaştığı bilinmektedir[1044].

Kentte, Athena tapınımına ilişkin arkeolojik, epigrafik ve numismatik kanıtlar bulunmaktadır[1045]. Athena Polias'ın[1046] sikkelerdeki baskın konumu nedeniyle, Seleukeia'nın koruyucusu olduğu düşünülmektedir. Bu görüşler mantıksız değildir. Sadece Pyramos üzerindeki Antiokheia örneğinde (ve sayısal olarak Kalykadnos'taki Seleukeia), söz konusu kültün kanıtları Hellenistik Dönem'e kadar uzanır. Hellenistik din hakkındaki bilgimizdeki belki de en büyük boşluk, hiçbir durumda, yeni bir koloninin gerçek kuruluş veya yeniden kuruluş anında kültlerle donatılmış olduğunu gözlemleyememizdir[1047].

Aynı zamanda tanrıçanın yerel epithetlerle de tapınım gördüğü anlaşılmaktadır. Örneğin Athena Kaneitis[1048]'in tapınağının kentin akropolisindeki (Kokysion Oros) kutsal alanında yer aldığı not edilmektedir[1049].

Kentin 4 km kuzeyindeki vadide (Eyceli), önemli bir kanıt Wilhelm ve Keil tarafından bir kaya cephesinde tespit edilen bir dekrettir[1050]. Tanrıçaya adanmış olduğu anlaşılan bu kutsal alanda güney duvardaki bir nişte Seleukeia halkının (demos) uzun bir dekreti yer alır. MS 142-161 yıllarına tarihlenen yazıtta Dionysodoros Theagenous isimli bir vatandaş onurlandırılmaktadır. Bu yazıttan Dionysodoros'un Tagais'deki Athena rahipliğini satın aldığını öğreniriz. Ücret şu servisleri içeriyordu: Tympanon'un tanrıçaya adağı 50 denarius ve danışmanlar?, magistratlar, halk, gerousia'nın nakit bağışları. Ayrıca "kendi fonlarından tapınağı ve yaldızları ve yaldızlı imgesini ve sunağı (ὑποβωμίς) ve girişe giden yolu ve kapıyı hazırlamak"; "tapınak", görkemli bir

[1043] Erten, 2007: s. 113.
[1044] Parker, 2016: s. 73-90; Şahin, 2019: s. 223.
[1045] Erten, 2007: s. 113; Hagel-Tomaschitz, 1988: s. 25, no. anm 3.
[1046] Aigeai'de ve Kilikia'daki Pyramos'taki Antakya'da bulunur; Athena Polias, Pamphylia'daki Attaleia'da da kültün varlığı bilinmektedir.
[1047] Parker, 2016.
[1048] Dagron'un (1978: s. 84-85) belirttiği gibi, κανίτις veya κανῆτις sıfatı (Mir. 2.3'te tamlayan κανήτιδος) Athena için yerel bir unvandır, muhtemelen κανής, "kamış veya hasır" anlamında kullanılmış olabilir. Böylece, bu yineleme Athena'nın kişiliği, bölgesel eşdeğeri olan "sepet dokumacılarının" ilahi koruyucusu gibidir – Atinalı κανηφόροι'nın, dini törenlerde örülmüş kamış sepetleri taşıyan kızları. Bununla birlikte, bu sıfat bu bölgenin yerli adı, Κῆτις (Life 27.31; Mir. 19.3; krş. Ramsay 1890: s. 363-367) ile de ilişkilendirilebilirse de bu iki isim filolojik olarak farklı görünmektedir, birincisi yalnızca Eski Yunancadır ve ikincisi ise Hitit veya Luvi kökenlidir (Dagron, 1978: s. 127).
[1049] Hild – Hellenkemper, 1990: 402, dn. 30.
[1050] Keil – Wilhelm, 1915: 22-32 ; Hagel – Tomaschitz, 1998: Seleukeia, no. 124.

şekilde tarif edildiği için Keil ve Wilhelm tarafından Dionysodoros'un yaptırdığı önerilmiştir. Ancak, kültün kentte varlığı açıkça bilinmektedir[1051].

Athena Krisoa Oreia[1052]; Seleukeia'nın kuzeydoğusundaki bir mağarada ve Efrenköy'deki bir adak yazıtından tanınır. Yazıtta Rondas ismindeki bir şahsın atron'u yaptığı not edilmektedir[1053]. Athena Oreia[1054] "Yüksek yerlerde oturan Athena[1055]", epitheti ile bu bölgedeki Elaiussa Sebaste'deki bir adak yazıtından[1056], Mopsuhestia ve Olba/Diokaisareia'dan da bilinmektedir.

5.6.2. Apollon

Edebi kaynaklar ve özellikle sikkeler aracılığıyla kentte Apollon kültünün varlığı anlaşılmaktadır[1057]. Ayrıca, Seleukaia'da Apollon Sarpedonios kültü ve kehanetine dair bilgiler mevcuttur[1058]. Parke[1059], Anadolu'daki kehanet merkezlerini konu alan yayınında, Apollon Sarpedonios[1060]'u ve Raimond ise Apollon Sarpedonios kültünü Azize Thekla'nın yaşam öyküsüne dayanarak incelemiştir[1061]. Thekla'nın yaşam öyküsünde Azize ile Apollon arasında iyileştirici güçlerinin rekabetine değinilmektedir[1062]. Bu nedenle kentte Hristiyanlığın kabulü ile birlikte etkin bir rol üstlenen Azize Thekla kilisesinin, Apollon kutsal alanında kurulmuş olduğu önerilmektedir[1063].

[1051] Parker, 2016: s. 73-90; SEG 63: 1402; Goussé, 2013: s. 303.
[1052] Erten, 2007: s. 114.
[1053] SEG 16: 778; SEG 37: 1327; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 183; Keil – Wilhelm, 1931: 33; Durugönül, 1987: s. 115-116; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 107.
[1054] Erten, Lamos'taki yazıtta ise Oreia Athena Krisoa'dan söz edilmekte olup, bu sayede söz konusu tanrıçanın bir "dağ tanrıçası" olarak tanımlanması mümkün olmuştur, 2007: dn. 306.
[1055] Parker, 2016.
[1056] Erten, 2007: s. 114.
[1057] Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 108, no. 186-187: Syll.³, 644; SEG 28: 1289.
[1058] Mackay, 1990: s. 2110 vdd.
[1059] Parke, 1985: s. 36.
[1060] Dagron, 1978.
[1061] Raimond, 2014: s. 36.
[1062] Nissen, 2001: s. 111-131; Dagron, 1978: s. 396-399 (Miracle 40).
[1063] Erten, 2007: s. 159; Parke 1985: s. 194.

Strabon, Apollon'un; Artemis[1064] ile birlikte Sarpedonia ve Sarpedonios[1065] sıfatıyla, kehanet ocağının da bulunduğu bir kutsal alanda tapınım gördüğünü aktarır[1066]. Pseudo-Skylax, "Terk edilmiş Sarpedon kenti ve ırmağı" olarak söz etmektedir. Bu nedenle kültün Seleukeia'da doğmuş olamayacağına işaret edebilir. Bazı kaynaklar da Mylae Apollon Sarpedonios'unu not etmekte ve buradaki manastır yakınlarında olabileceğine işaret etmektedirler[1067].

Gürdal[1068], Apollon'un, Karia'daki Kaunos'ta olduğu gibi, "Basileus Seleukeia" olarak anıldığını ve bu tanımlamanın tek başına, kent için kültün önemini açıkladığını belirtir. Kentin bazı sikke tiplerinde Apollon ve Artemis'in birlikte betimlenmiş oldukları görülmektedir. Mackay, Seleukeia'da (Silifke) Apollon Sarpedonios adına, Mallos'ta (Karataş) Amphilokhos adına ve Mopsuhestia'da (Misis-Yakapınar) muhtemelen Mopsos adına kurulu bulunan tapınaklar Kilikia'daki büyük bilicilik merkezleri olarak not edilmektedir.

5.6.3. Zeus

Hellen panteonun baş tanrısı Zeus bölgede çeşitli yerel epithetlerle tapınım görmekteydi. Silifke Müzesi'nde korunan Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir yazıtta "Zeus Soteros'un sütunu" ifadesi geçmektedir[1069]. Orta Kalykadnos civarında Damlaçalı'da ele geçen bir sunak ile Zeus Keraunos[1070] tapınımı belgelenmiştir[1071]. Zeus Hypsistos[1072] Orta Dağlık Kilikia'da tapınım görür. Ayrıca Zeus Boreios[1073] ve Tanrı Hypsistos[1074] kültünün varlığı tespit edilmiştir[1075]. Zeus kültü sikkeler aracılığıyla da (R8, R12, R39, R49, R61, R89, R92) bilinmektedir.

[1064] Thekla'nın yaşam öyküsünde Artemis ve Athena'nın niteliklerinin Azize tarafından üstlendiği görülmektedir, Hild – Hellenkemper, 1990: s. 441.
[1065] Strabon, **Geographika**, XIV.21.13; Zosimus, I.57 ve II. 638; bu konuda çalışan Parke, (1985: s. 194) Apollon ile Artemis'in sadece burada birlikte anıldığını not eder.
[1066] Bu sıfatın coğrafi olarak Sarpedon Burnu'ndan kaynaklanmış olacağı not edilir: Smith, 1870.
[1067] Hellenkemper – Hild, 1986: s. 44-47.
[1068] Gürdal, 2007: s. 158-9
[1069] Şahin, 1991: s. 163, 166, nr. 4; SEG 41: 1405; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 151; yazıt MS 240 yılına tarihlenmiştir.
[1070] Bu kültün, Syria'da Seleukosların Seleukeia Pieria ve Antiokheia kentlerinin kuruluşunda da anılan yerel bir kültten kaynaklandığı belirtilmektedir. Rostovzeff, 1986: s. 437.
[1071] Mitford – Andrews 1990: s. 2150, dn. 94.
[1072] Tanrı Hypsistos'a Ammia'nın adağı, Keil – Wilhelm, 1931: 1 ve 2; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 98; Athenaios'un Tanrı Hypsistos'a adağı, bkz. Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 117, 116, 115; Keil – Wilhelm, 1931: 3 ve 4.
[1073] Zeus Boreios'a Theodotos'un adağı için bkz. Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 102, no. 182; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 69.
[1074] Keil – Wilhelm, 1931: 1, 2, 3; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 98, 115, 116 ve 117; Herzfeld – Guyer, 1930: 4.
[1075] Keil – Wilhelm, 1931: 6; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 125.

5.6.4. Dionysos

Sikkeler yoluyla bilinen Dionysos (Demeter ile R37 ve R51; yalnız R30, R31, R44, R64, R87), Arkhebakhos epitheti ile MS 1. yy.'a tarihlenen bir yazıttan bilinmektedir[1076].

5.6.5. Tykhe

Sikkelerde sıklıkla karşılaştığımız Tykhe tüm antik dünyada önemli bir figürdür. Kentte ele geçen ve oturan veya ayakta duran bir figürün betimlendiği stelin alt kısmında bir adak yazıtında geçmekte olup, metnin devamı S. Şahin tarafından Kalykadnos olarak önerilmektedir[1077]. Kent Tanrıçası/Tykhe (Tip H9; RP2, R18, R26, R32, R47, R55, R60, R62, R71, R80) ve Apollon ile (R93, R94, R95, R96, R98, R106; bir figür ile R48, R73) sikkelerde de görülmektedir.

5.6.6. Helios

Bir mezar yazıtında Helios ve Moiralar ifadesi geçmekte[1078] ve sikkelerde Helios (RP7) görülmektedir.

5.6.7. Irmak Tanrısı Kalykadnos

Irmak Tanrısı Kalykadnos[1079] sikkelerin (R28, R33, R75, R55) yanı sıra bir yazıttan da bilinmektedir. MS 1-2. yy.'a tarihlenen yazıtta Theodoros adındaki bir kişi tarafından Kalykadnos'a adağı not edilmektedir[1080].

5.6.8. Diğer Tanrı/çalar ve Yarı Tanrılar

Kentte bazı tanrı ve tanrıçaların varlıkları yazıtlar ve sikkelerde daha az görülmekte ve bunların tapınımlarına dair elimizde daha az veri bulunmaktadır. Örneğin yazıtlardan hareketle

[1076] SEG 16: 778; Heberdey – Wilhelm, 1896: s. 104, no. 183.
[1077] Şahin, 2-3 κ̣α;[θιέρωσεν ? veya belki Τύχην Κ̣α[λυκάδ]|να[ν] ?, önerir: Şahin, 1991: 164, no. 6; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 149; SEG 41: 1409.
[1078] Keil – Wilhelm, 1931: 8; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 114.
[1079] Altınoluk, 2005: Kalykadnos için bkz. s. 77-80; Altınoluk, 2010: s. 68-69.
[1080] Sayar, 1994: s. 121-2, pl. 13.

bilinen Eueteria kültü bunlardan biridir[1081]. Bölgeye yabancı olan bu kült Korinthos'ta belgelenmiş olup iyi mevsim/ürün tanrıçasıdır[1082]. Dioskourlar'ın kültü bir yazıt aracılığıyla bilinmektedir[1083].

Aphrodite (H3), Artemis (Tip H7, R35), Nike, Mousa (Tip H8), Herakles veya atribüleri (R5, R19, R25, R36, R53, R63), Demeter (R37, R51; Dionysos ile R37 ve R51), Hermes (Artemis ile R88), Sarapis ve Isis (R91, R99), Europa (R7, R23, R33, R34, R72, R111) sikkelerde görülmekle birlikte kentte epigrafik ve arkeolojik verilere sahip değiliz.

[1081] Keil – Wilhelm, 1931: 6; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 125.
[1082] IG IV: 203, Z. 20: ἐκ τῶν ἰδίων ἐποίησεν καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Εὐετηρίας καὶ τῆς Κόρης, Mytilene IG 12, II: 262, daha çok bereket ile ilgili tanrıçalarla birlikte anılan kült ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Spaeth, 2017: s. 397-423.
[1083] Keil – Wilhelm, 1931: 28; Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 118.

ALTINCI BÖLÜM

SİKKELER

Kilikia Bölgesi'nde ilk sikke darbı MÖ 5. yy.'ın ortalarında başlamıştır[1084]. Büyük İskender öncesi bölgenin de en önemli altı kenti, Kelenderis, Mallos, Nagidos, Soloi, Tarsos ve Issos, Pers standardına göre gümüş sikke basmışlardır. Bu sikkeler kısmen bölgesel ve kısmen de satrap isim ve/ya tipleri taşıyan sikkelerdir[1085].

Seleukeia'nın kuruluşunda önemli bir rol oynayan Holmoi kenti, Seleukeia'nın sikke tiplerini etkilemiştir. Çünkü bilindiği üzere, I. Seleukos Nikator[1086], Seleukeia adını verdiği kenti, Holmoi halkını buraya iskan ederek kurmuştur. Holmoi[1087], MÖ 4. yy.'da Pers standardında gümüş staterler basmıştır ve bu durum kentin Seleukeia'ya yerleşmesine kadar devam etmiştir. Holmoi'un bu sikkelerinde Seleukeia sikkelerinde de gelenekselleşecek Athena ve Apollon betimlemeleri ana tipler olarak dikkat çekmektedir. Bu iki tanrının yer aldığı sikkelerden bir tipte ön yüzde Athena arka yüzde ise Apollon başı ve ΟΛΜΙΤΙΚΟΝ etnikonu yer alır[1088] (MÖ 4. yy.). İkinci tipte ise ön yüzde Athena Nikephoros, arka yüzde ayakta duran, Apollon Sarpedonios[1089] ve kentin etnikonu yazılıdır[1090].

Kilikia Bölgesi'nde Büyük İskender'in seferini takiben satrap sikkeleri son bulmuş ve İskender sikkelerinin darbı başlamıştır. İskender'in Tarsos'ta bir darphane açtığı ve üç metalden de sikke bastığı bilinmektedir[1091]. İskender'in ölümünden sonra bölgede hakim olan Seleukosların sikkeleri basılmaya başlamış[1092] ve bu durum MÖ 64'te Pompeius tarafından Kilikia'nın yeniden düzenlenmesine kadar devam etmiştir[1093].

[1084] Sikkeler Aegina standardındadır (yak. 11,66 g).
[1085] Head, 1911: s. 715; Babelon, 1910: s. 850 vdd.
[1086] Seleukos krallarının kronololojisi için SC serisi temel alınmıştır: A. Houghton, C. Lorber, Oliver Hoover, Seleucid Coins. A Comprehensive Catalogue, New York: The American Numismatic Society (2002-2008).
[1087] Side ile Holmoi'nin ortak sikke basımı ilişkili görülmektedir. Atlan, 1967: s. 20 ve 39.
[1088] CNG Auc. 70 (9/2005), lot 317.
[1089] Apollon burada sağ elinde phiale, sol elinde uzun bir dal tutar. Atlan bu tipi Side staterlerindeki Apollon ile benzer olduğunu belirtir. Apollon'un Sarpedonios tanımlaması için bkz. Head, 1911: s. 721.
[1090] Bu sikkede bir boğa kontrmarkı da bulunmaktadır, SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 32; CNG Triton VII (1/2004): lot 290.
[1091] Mørkholm, 2000: s. 50.
[1092] Seleukos sikke darbı ile ilgili özet bilgi için bkz. Rostovzeff, 1986: s. 446 vd.
[1093] Head, 1911: s. 715.

Asıl konumuz Seleukeia'nın Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde bastığı sikkelerdir. Ancak, bu bölümde, Seleukoslar'ın Seleukeia'da sikke bastırdığı da bilindiğinden ve bu sikkelerin kentin otonom darpları ile bağlantıları olduğundan Seleukos'ların krali sikkelerine de değinilecektir.

Seleukoslar Dönemi'nde Kilikia'da, IV. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 175-164), beş kent (Aleksandria, Hierapolis-Kastabala, Aigeai, Mopsos ve Adana) etnikonlarının yer aldığı sikkeler basmaya başlamıştır[1094]. Krali darplarla eş zamanlı başlayan bu sikke darbı MÖ 169/8 yıllarında kralın kendisi tarafından başlatılmış[1095] olup bu durum krali gücün düşüşünden ziyade kralın ve kentlerin birbirleriyle olan bağlarıyla ilişkili görülmektedir. Çünkü, IV. Antiokhos'un, tahtını sağlama almak ve Ptolemaioslar ile olacak savaşta desteğe ihtiyaç duyacağından, kentlerin sadakatini güvence altına alması önemli idi. Bu nedenle yerel sikke darbına izin vermesi onun bu desteği almasına olanak sağlanmıştır[1096].

Seleukos hanedanının kurucusu Nikator unvanlı I. Seleukos ilk zamanlarda Babylon, Susa ve Ekbatana'da İskender'in ölümünün ardından onun adı ve tasviriyle sikkelerini (posthumus) basmaya devam ettiği bilinmektedir. Seleukos, MÖ 305-304 yılında kral unvanını almış ve sikkelerini artık kendi adına ve yeni tiplerle bastırmaya başlamıştır. Bu sikkelerde ön yüzde Zeus başı, arka yüzde fillerin çektiği quadriga'da Athena yer almıştır ve Kral Seleukos'un anlamına gelen "ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ" lejandı görülmektedir[1097]. I. Seleukos Nikator Dönemi'nde (MÖ 305-281) kurulan kentte ancak III. Seleukos Dönemi'nde (MÖ 226-223) krali darphane olarak sikke basıldığı düşünülmektedir[1098]. Bu krali darpların daha sonra kentin otonom sikkeleri ile de bağlantılı olduğu görülmektedir. Seleukeia'da Seleukos krali darpları A. Houghton'un makalesinde ve Seleucid Coins (SC) kataloğunda detaylıca ele alınmıştır. Bu nedenle bu bölümde büyük ölçüde bu çalışmalara atıf yapılarak genel durum özetlenmeye çalışılacaktır.

[1094] Aynı durum beşi Syria, ikisi Yukarı Mesopotamia, yedisi Fenike-Filistin kıyılarında olan kentlerde de görülür: Mørkholm, 1965: s. 63-67, fig. 1.
[1095] Buna neden olan politik yapı Mørkholm ve Bunge tarafından detaylıca değerlendirilmiştir. Mørkholm, 1965: s. 63-67, dn. 2; Mørkholm, 1966: s. 125-130 (19 kent listesi ile); Bunge, 1975: s. 181-188.
[1096] Meyer, 2001: s. 505-518; s. 506; ayrıca bkz. Jones, 1971: s. 196.
[1097] Newell, 1938: s. 307; SCO, 413; SC I: 177.1a
[1098] SC I.1: s. 331.

Hellenistik Dönem'de Kilikia'nın doğu yarısındaki beş kenti, Aleksandria, Hierapolis-Kastabala, Aigeai, Mopsos ve Adana kralın portresini taşıyan sikkeler basmaya başlamıştır. Ancak Tarsos, Soloi ve Seleukeia bu kentler arasında görülmez.

Meyer, Seleukoslar Dönemi Kilikia numismatiğinin Seleukosların hakim olduğu diğer bölgelerden farklı olduğunu belirtir. Kentler krali portrelerin yanı sıra kendi tiplerini de kullanmışlardır. Bu yerel sikkeler ile krali sikkeler arasındaki benzerliğe[1099] Meyer, başka bölgelerde görülmeyen düzenli bir farklılık olarak dikkat çeker[1100].

Seleukosların Seleukeia'daki krali darbının tespiti iki darphane işaretine dayanarak yapılmıştır: At protomu ve çiçek[1101]. Ancak ilk iki kralın sikke basımı kesin olarak tespit edilememektedir. Seleukeia'daki ilk Seleukos darbını tespit eden Newell, bu tespitine kanıt olarak Seleukeia'nın otonom darplarında arka yüzde görülen koşan/adım atan at protomunu göstermektedir[1102]. CSE s. 42 no. 1'de Houghton, at protomu taşıyan bu darpların "may well have been struck in Cilicia" Seleukeia'ya atfını rezerve tutarak bu sembolün darphane işareti olarak yaygın kullanıldığını belirtmektedir. Bu at protomunun kentin darphanesine işaret etmesi mümkün görünmektedir[1103]. At protomu yerini daha sonra çiçek motifine bırakmıştır[1104].

İkinci darphane işareti ise çiçek betimlemesidir. Imhoof-Blumer, Seleukeia sikkeleri üzerinde yaptığı kalıp çalışmasında[1105] bu çiçeğin Seleukeia'nın darphane işareti olacağını not etmiştir. Houghton, Imhoof-Blumer'ın bu önerisini onaylamış, sikkelerdeki bu çiçeği kentin darphane işareti olarak kabul etmiştir[1106].

Seleukosların Seleukeia'daki darpları ayrıca incelenmeyecek olup, kentin yerel sikkeleri ile bağlantılarına değinilmek üzere tabloda verilmektedir (Tablo 1). Özetle; Seleukoslar Dönemi'nde Seleukeia'da on Seleukos kralı adına sikke darp edildiği görülmektedir:

[1099] Meyer, 2001: s. 505-518.
[1100] Meyer, 2001: s. 505-518; Mørkholm, 2000: s. 127.
[1101] Bu figür çeşitli katalog ve yayınlarda farklı şekillerde anılmaktadır; beş (-üç) yapraklı bitki, bitki dalı, saz vs. Bu çalışmada sadece çiçek adlandırması kullanılacaktır.
[1102] Krş. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 690-698.
[1103] SC I.1: s. 331-32, no. 1016; III. Seleukos'un CNG 55, 2000, 668 nolu sikkede işaret edilen sikkesinde at protomu görülmektedir.
[1104] Apollon sadece bu tipte kolunu küçük bir tripoda dayamaktadır. Ancak genel olarak Apollon omphalos üzerinde otururken betimlenmiştir.
[1105] Imhoof-Blumer, 1974: s. 482.
[1106] Newell, 1941: s. 1330, cat. no. 916.2.

Kral	**Lejant**
III. Seleukos Soter[1107] (Keraunos) (MÖ 226-223)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
III. Antiokhos[1108] (Büyük Antiokhos) (MÖ 223-187)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ
IV. Seleukos Philopator (MÖ 187-175)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
IV. Antiokhos Epiphanes (MÖ 175-164)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ
I. Aleksandros Balas (MÖ 152-145)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ
II. Demetrios[1109] (MÖ 146-138) MÖ yak. 145?	1. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΘΕΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ 2. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ 3. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΘΕΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ 4. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ
VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (MÖ 138-129)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ
VIII. Antiokhos Grypos (Epiphanes) (1. saltanatı 121/0-114/3) ve (2. saltanatı MÖ 112-96'dan sonra)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ
IX. Antiokhos Kyzikenos (Eusebes Philopator) (MÖ 114/3-95)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ
VI. Seleukos Epiphanes (MÖ 96-95/4)	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ, ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ

Seleukeia, Seleukoslar için sürekli bir darphane olarak görülmemiş ancak askeri olaylarla ilişkili ihtiyaç duyulduğunda hizmet vermekle sınırlı kalmış görünmektedir. Örneğin, Houghton da MÖ 1. yy.'da. Seleukos Krallığı'nda, 20 yıl süren zorlu savaşlardan sonra, toprak kayıplarının yaşandığını ve elinde birkaç önemli Kilikia kenti ile kuzey ve merkez Syria'nın kaldığını belirtir. Bu yüzyılda VI. Seleukos (MÖ 97-88/7) ve III. Demetrios Dönemi'nde sadece gümüş sikke basan beş darphane (diğerleri Elaiussa, Tarsos, Antiokheia, Damaskos) arasında saydığı Seleukeia'nın sadece askeri darphane olarak hizmet ettiğini, hafif ağırlıkta ve belki de değeri düşürülmüş sikkeler

[1107] III. Seleukos'un kentte birkaç seri bastırdığı düşünülmektedir (Athena Nikephoros betimli sikkeler, bkz. Head, 1911: s. 721). Ancak bu sikkelerin Seleukeia'ya atfı daha sonra otonom darplarda da görülen at protomu tasviri ile yapıldığından buna şüpheyle yaklaşılmaktadır, bkz. Mørkholm, 2000: 127.
[1108] Bkz. yuk. dn.
[1109] MÖ 145-138 (1. Saltanat dönemi).

bastığını belirtir. Bu sınırlamanın nedeni sikkelerin Seleukos'un, X. Antiokhos'a karşı olan savaşında[1110] kullanılmasıydı[1111].

Seleukeia'da basılan krali darplarda ön yüzde kralın başı yer alır. Bu ön yüzler Seleucid Coins (SC)'de detaylı olarak ele alınmaktadır. Sikkelerin arka yüzlerinde ise sadece Apollon ve Athena'nın yer aldığı iki tip karşımıza çıkmaktadır. Bu iki tanrı Seleukos krali sikkelerinde en yoğun tercih edilen tiplerdir[1112]. Bu darplarda iki tip mevcuttur: Birinci tip (Tablo 1, K1, K2, K3, K4, K6f) ön yüzde kralın başı, arka yüzde Apollon yer alır. Seleukoslar sikkelerinde yoğun olarak betimlenen, Zeus ve Leto'nun oğlu ve Artemis'in kardeşi olan Apollon, Hellen dünyasında kehanetin, müzik ve sanatın tanrısı olarak bilinir. Apollon, Seleukosların sikkelerinde önemli bir yere sahiptir. Politik olarak kurgulanan efsaneye göre Apollon, Seleukos'un babasıdır ve -tıpkı Büyük İskender'in Zeus'un oğlu olduğunu ima eden gelenekte olduğu gibi- bu gerekçeyle de antik dünyaya hanedanın tanrısı olarak takdim edilmiştir[1113].

Apollon'un hanedanın tanrısı olarak gösterilmesinde I. Seleukos'un[1114] yanı sıra I. Antiokhos etkili olmuştur. Antiokhos, Apollon'un gücü ile Büyük İskender yerine babası Seleukos'u koyarak onu imparatorluğun ve hanedanın kurucusu olarak takdim etmeye çalışmıştır. Antik Dönem'de Seleukos'un Apollon'un oğlu olduğu efsanesi iyi bilinmektedir[1115].

Apollon bu sikkelerde sola doğru bir omphalos üzerinde oturur halde yayını test ederken betimlenmiştir. Sağ elinde ok tutmakta ve sol elindeki yayını yere dayamıştır (Tablo 1).

Seleukeia'da basılan ikinci tipte (Tablo 1, K5, K6a-e, K7, K8, K9, K10) ön yüzde kralın başı, arka yüzde Athena Nikephoros yer alır. Hellen mitolojisinde savaş ve el sanatlarının tanrıçası Athena, Zeus'un kafasından doğmuştur. Seleukoslar sikkelerinde tanrıça, savaşçı özelliği

[1110] Houghton, 2004: s. 66 dn. 56, table V.
[1111] Diğer yandan Antiokheia ve Damaskos gümüş sikke basmıştır. Bronz sikkeler daha sonra XII. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 87/6-84) basılmış; krallıkte tek bir darphaneye kadar düşmüştür, Antiokheia, ki burada sınırlı sayıda tetradrahmi XIII. Antiokhos (MÖ 64) adına dynastlık sona ermeden önce basılmıştır, Houghton, 2004: s. 66.
[1112] Erickson, 2019.
[1113] Hoover, 2009: s. Lvii.
[1114] Rostovzeff, 1986: s. 431.
[1115] Konu ile ilgili detaylı bilgi ve Justin'den (**Historiarum Philippicarum in Epitomen Redacti A M. Iuniano Iustino**) İngilizce çeviri için bkz. Erickson, 2019: s. 63 vd.

nedeniyle yer almış olmalıdır. Athena, Seleukeia'daki krali darplarda genellikle miğferli olarak, kalkan ve mızrağıyla ayakta tasvir edilmiştir[1116].

Bu tip, Klasik Dönem'de orijinali ünlü heykeltraş Phidias (MÖ 480-430) tarafından yapılan Athena Parthenos heykelinden kaynaklanmaktadır. Mørkholm, Athena Parthenos'un Hellenistik Dönem sikkelerinde en çok betimlenen heykel tipi olduğunu belirtir[1117].

Seleukeia'da basılan krali darplarda ayakta duran Athena, elinde bir çelenk uzatan Nike tipiyle karşımıza çıkar. Houghton[1118], bu tipin aynı zamanda kentin otonom sikkelerinde karşımıza çıkan olasılıkla soyut değil gerçekten kentte bulunan bir kült heykeline dayanan figür olabileceğini belirtmektedir. Bununla birlikte bu Seleukeia kentinin kuruluşunda rol oynayan Holmoi kenti sikkelerinde de tanrıçanın ana tip olarak yer aldığı bilinmektedir ve Athena ön yüz tipi olarak MÖ 4. yy.'a kadar kullanılmıştır.

Holmoi, MÖ 4. yy. AR, Stater, 10.11 g. SNG Levante, 32[1119]

Athena kentteki krali darplarda ilk kez I. Aleksandros Balas Dönemi (MÖ 152-145) sikkelerinde görülmeye başlamıştır. Bu kralın dönemi yerel sikkelerin krali darplara etkisinin bilindiği bir dönemdir. Bu nedenle kent kendi için önemli olan tanrıça Athena'yı sikkelerine koymuş olmalıdır. Benzer örneği, Kilikia'da Mallos kentinin yerel tanrıçası ile özdeşleşmiş Athena'nın kült heykeli betimlemesinin geç dönem Seleukos krali darplarında yer almasında da görülebilir[1120].

[1116] Athena başka darphanelerde de bu şekilde betimlenmiş olmakla birlikte daha sonraki dönemlerde şimşek demeti taşıdığı (bkz. Tip R74b), da görülmektedir; Hoover, 2009: s. Lviii.
[1117] Mørkholm, 2000: s. 28-9.
[1118] SC II.1: s. 217.
[1119] Coin ID #820 https://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?album=307&pid=820#top_display_media
[1120] Hoover, 2009: s. Lviii.

Athena'nın ileri doğru uzattığı sağ elinde uttuğu Nike figürü sevilerek kullanılmasının yanı sıra hanedanın kurucusu Seleukos'un Nikator unvanına da gönderme yapmaktadır[1121]. Nike, Seleukos numismatiğinde yoğun olarak tercih edilen figürlerden biri olmuştur[1122].

Seleukos sikkelerinde yer alan monogramlar/magistratlara değinecek olursak; Hellenistik Dönem'de her bir darp serisinden sorumlu magistratın sikke üzerinde gösterilmesi gelenekselleşmiştir. Seleukeia'da basılan Seleukos krali darplarında, krallığın diğer darphanelerinde basılan sikkelerde olduğu gibi, krali memurlar kontrolleri altında basılan sikkelere kendi adlarının ilk birkaç harfini veya monogramlarını koymuşlardır[1123]. Bu memurların işlevleri bugün tam olarak çözülememekle birlikte sayılarının dönem içinde giderek arttığı görülmektedir. Bununla birlikte ilk harflerin birden fazla darphaneden sorumlu bir yönetici, daha sonrakilerin ise ona bağlı memurlar olabileceği, bazen de bir şubeyi (officina) işaret edebileceği önerilmektedir[1124].

Seleukeia'da basılan III. Seleukos (Tablo 1 K1) sikkelerinde tek monogram görülmektedir. III. Antiokhos (Tek monogram Tablo 1 K2a; ikili K2b-c) ve IV. Seleukos (Tablo 1 K3) sikkelerinde monogram sayısı ikiye çıkar. IV. Antiokhos (Tablo 1 K4), I. Aleksandros Balas (Tablo 1 K5) ve II. Demetrios[1125] (Tablo 1 K6) döneminde sayıları en az üçtür. VIII. Antiokhos (Tablo 1 K8) ile birlikte monogram sayıları düzensiz bir şekilde (Tablo 1 K7) en az iki olmak üzere beşe kadar (Tablo 1 K9) ulaşabilmektedir. VI. Seleukos Dönemi'nde (MÖ 96-95/4) (Tablo 1 K10) sayıları artan ikili (bazen dörde ulaşan) monogramların çeşitli olduğu, varyasyonlara bakıldığında monogram çeşitlerinin sayısının 30'u geçtiği görülmektedir (bkz. Tablo 1).

Seleukos darplarında görülen semboller, kentin otonom sikkeleriyle en güçlü bağlantıyı kurmamızı sağlayan ögelerdir. Seleukos sikkelerinde dikkat çeken ve numismatlar tarafından Seleukeia'ya atfını sağlayan üç sembol – baykuş, at protomu, çiçek – dikkati çekmektedir. Bu semboller daha sonra Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi sikkelerinde bazen ön yüz bazen de arka yüzde çeşitli serilerde bazen ana tip bazen de sembol olarak kullanılmışlardır.

[1121] Grainger 1990: s. 166.
[1122] Erickson, 2019: s. 139 vd.
[1123] Mørkholm, 2000: s. 33.
[1124] Mørkholm, 2000: s. 35.
[1125] Demetrios Dönemi'nde monogram sayısı ikinci kontrol işareti ile bazen dörde çıkar; bazen de sadece iki monogram görülebilmektedir, bkz. tablo 1.

Houghton, II. Demetrios (Tablo 1 K6) ve VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (Tablo 1 K7) Dönemi'nde ve Seleukeia'da basılan sikkelere darp yeri işareti olarak çiçekten sonra baykuş[1126] tasvirinin eklenmiş olduğunu belirtir[1127]. Baykuş kentin imparator portresi taşımayan imparatorluk sikkelerinde ana tip olarak kullanılmıştır (bkz. Tip RP3 ve RP4).

Kentin darp yeri işaretlerinden biri de at protomudur. Krali sikkelerden en erken ve kente atfı kesin olmayan III. Seleukos Soter[1128] (Keraunos) (MÖ 226-223) (Tablo 1 K1) ve III. Antiokhos[1129] (MÖ 223-187) (Tablo 1 K2a) sikkelerinde not edilmiştir. Ancak bu sikkelerdeki at protomu ile kentin otonom sikkelerindeki (Tip H2) at protomunun stilistik açıdan farklı olduğunu belirtmek gerekir. Hellenistik Dönem otonom sikkelerde Tip H2'de arka yüz ana tipi olarak kullanılan at protomu katalogta sayıca en fazla yer alan ikinci sikke tipidir. Ancak at protomunun bu tip dışında kentin sikkelerinde görülmediğini de belirtmek gerekir.

Çiçek, ilk kez III. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 223-187) kentte basılan krali darplarda görülür (Tablo 1 K2b-c).[1130] Sikkelerin arka yüzünde sol sikke boşluğunda yer almıştır. Bu çiçek, kentin Hellenistik Dönem sikkelerinde ana tip olarak karşımıza çıkmaktadır (Tip H3, H4, H5). Gene bu dönem bazı sikkelerde de sembol olarak sikkenin solunda daha stilize formlarda görülmektedir (Tip H7.3, H8, H9). Aynı çiçek betimlemesi Roma İmparatorluk Dönemi'nde ayrıca Hadrianus Dönemi'nde bir sikke tipinde sembol olarak solda görülmektedir[1131] (Tip R2).

Krali darpların birimlerine bakıldığında, Hellenistik Dönem'de Seleukoslar'ın, -Ptolemaioslar dışında- tüm diadokhlar gibi Attika ağırlık ölçüsünü tercih ettiği bilinmektedir. Syria, Makedonia ve Küçük Asya'nın küçük krallıkları da bu ağırlık sistemini kullanmışlardır. Daha sonra Yunanistan (Hellas) ve Küçük Asya'nın çoğu kenti de otonom sikkelerinde bu sistemi benimsemişlerdir[1132]. Seleukeia'da basılan krali sikkeler bazı dönemlerde ağırlığı düşürülmüş

[1126] SC II.2: 2049.2 ve 2050.
[1127] "Baykuş Soloi'nin darp yeri sembolüdür, bu nedenle Soloi ile ortak darba işaret eder. Üçüncü sembol daldır, bu sembol de çam ağacı olabilir ve bu sembol de Pyramos üzerindeki Hierapolis (Kastabala) kentinin birkaç bronz serisinde karşımıza çıkar. Seleukeia ve Hierapolis'in ortak sikke darbı veya Seleukeia'da Hierapolis için sikke basılmış olması düşüncesine biraz kuşkuyla yaklaşmak gerekir. Çünkü iki kent arasında hatırı sayılır bir uzaklık vardır. Aslında Hierapolis, Mallos veya Tarsos ile daha kolay işbirliği yapabilirdi", SC II.1: s. 357.
[1128] SC I.1: s. 331.
[1129] SC I.1: no. 1016, s. 386.
[1130] SC I.1: no. 1017, SC 1.1: no. 1018.
[1131] Ancak burada kullanılan arka yüz tipi kentin eski sikkelerinden kopyalanmıştır. Hadrianus Dönemi başka örneklerde de erken sikke tiplerinin aynen kopyalanarak kullanıldığı bilinmektedir.
[1132] Mørkholm, 2000: s. 9.

olmakla beraber her zaman tetradrahmi birimindedirler (Tablo 1). Sadece II. Demetrios Dönemi'nde (Tablo 1 K6f) drahmi birimi görülmektedir.

Seleukeia'da basılan krali darplar genel olarak kralların portrelerine göre sorunsuz bir şekilde tarihlenebilmektedir. SC'de olasılıkla Seleukeia'ya atfedilen III. Seleukos (MÖ 226-223) ve III. Antiokhos (MÖ 223-187) sikkelerini değerlendirmeye alırsak MÖ 3. yy.'ın son çeyreğinden IV. Antiokhos'un son yılı olan MÖ 164'e kadar sikke darp edildiği anlaşılmaktadır. MÖ 164-152 yılları arasında sikke darbı yoktur. Bu dönem tahta geçen çocuk V. Antiokhos ile I. Demetrios'un -Roma'da tahta geçirilmek istenmediğinden alıkonulan- dönemlerine rastlar ve bu dönem kralların Kilikia Bölgesi'nden uzak oldukları ve taht kavgalarıyla uğraştıkları bilinmektedir. Devamında, I. Aleksandros Balas Dönemi'nden (MÖ 152-145), VI. Seleukos Dönemi'ne (MÖ 96-95/4) kadar Seleukeia'da krali sikke darbının devam ettiği görülür.

6.1. Hellenistik Dönem Otonom Sikkeler

Hellenistik Dönem'de darbına başlanan Seleukeia sikkelerinin en dikkat çeken özelliği kentin kurulmasında önemli rol oynayan Holmoi kentinin etkisidir. Bunun yanında Seleukoslar'ın krali sikkeleri ile olan bağlantılarına da yukarıda dikkat çekilmişti.

Kuruluşundan neredeyse bir yüzyıl sonra kentin adını taşıyan sikkeler darbeden Seleukeia'da kent kimliği daha bir belirginleşmeye başlamıştır. Bu kimlikte Holmoi halkı ile gelen kültlerin ve etkilerinin yoğun bir biçimde devam ettiği görülmektedir [1133]. Bölgede tapınım gören kültler[1134] ve yakın kentler ile de etkileşimin izleri de mevcuttur. Ancak bu sikke tiplerinde sikkede yer alan tasvirleri her zaman net olarak tanımlamak mümkün olamamaktadır.

Head[1135], MÖ erken 2. yy.'da başlayan kent sikkelerini iki grupta inceler[1136]: 1. Kent lejandı olmayan sikkeler: Aphrodite büstü (?) / Çiçek ve magistrat kısaltmaları; 2. Kent etnikonun açık olarak yer aldığı sikkeler: Holmoi Athenası başı / Nike, Apollon Sarpedonios/At protomu, Artemis büstü, Ayakta duran Athena, Kent Tanrıçası başı, Herakles'in sopası. Bu grupta magistrat

[1133] Bu durum, kurulan başka koloni kentlerinde de görülmektedir. Lysimakheia kentinden de gelen halkın yerleştiği Kardia kenti sikkelerinin ana tipi Lysimakheia ile aynıdır, ayrıca bkz. Yacı, 2018: s. 82.
[1134] Sayar, 2007: s. 35-42.
[1135] Head, 1911: s. 727.
[1136] Head, 1911: s. 727.

isimlerinin bazen kısaltılarak kullanıldığını, Ksenarkhos ve Athenaios -olasılıkla kentin peripatik filozofları- isimlerinin ise açık yazıldığını belirtir[1137].

Seleukeia sikkelerinin Hellenistik Dönem başlığı altında grupladığımız sikkeleri üç farklı karakter göstermektedir. Ancak bu gruplama, ne yazık ki, tarihleme bakımından yeterli veri sunmaz. Bu nedenle Katalog'ta tip sıralamasını yaparken üç grubun birbiriyle ilişkisini anlamaya çalıştık. Her bir tipte buna değinecek olmakla birlikte bir özet ve tespitler için genel bir gruplama önerisi şöyle olabilir:

1. Kent etnikonun uzun olarak kullanıldığı sikkeler: Katalog'ta H1 ve H2 grubudur. Bu sikkelerin birbiriyle bağlantısı nettir; birinci grup büyük birim, ikinci ise küçük birimdir ve ön yüzde yer alan olasılıkla kentin yöneticilerinin isimlerinin ilk iki-üç harfini veya monogramını, arka yüzde ise uzun bir etnikon ile sikke boşluğunda sikke basımından sorumlu iki ya da üç magistratın monogram/kısaltmasını veya isimlerinin ilk iki-üç harfini taşırlar. Bu sikkeler krali darplarla monogramlar açısından bazen benzeşirler.
2. Kent etnikonu bulunmayan sikkeler: Bu sikkelerde bazen monogram veya harfler görülmekle birlikte kent etnikonu bulunmadığından belki de 1. gruptan daha önceye tarihlenebilecek gibi görünse de hem 1. Grup hem de 3. Grup ile de tipler veya monogramlar bakımından benzerlik gösterirler.
3. Sadece kısa kent etnikonu ve magistrat isimleri taşıyan sikkeler: Bu sikkeler kentin en ağır ve çap bakımından da en büyük sikkeleri olmakla birlikte günümüze ulaşan örnek sayısı diğer gruplarla kıyaslandığında oldukça azdır.

Birinci gruba giren Tip H1 ve H2 en homojen özellikler gösteren sikkelerdir. H1 tipindeki sikkelerin ön yüzünde kentin baş tanrıçası Athena, arka yüzünde ise Nike yer alır. Bu tip aynı zamanda günümüze en çok sayıda ulaşan sikkeleri kapsar. Ön yüzde iki ya da üç harf ve bazen monogramlar, arka yüzde ise iki veya üç monogram ile kentin etnikonu uzun olarak "ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ " "Kalykadnos kıyısındaki Seleukeialıların" yer alır. Aynı şekilde lejant ve monogram özelliği gösteren Tip H2'de bu sikkeler ile benzerdir ve ön yüzde Apollon başı, arka yüzde ise at protomu yer almaktadır.

[1137] Ancak Head'in bu değerlendirmesini tümüyle kabul etmek mümkün görülmez. Çünkü sadece "ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ" yazan sikkelerde açık yazılan başka magistrat adları görülmektedir. Bu magistratlardan bazıları ise halihazırda Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenmektedir (Bkz. Katalog - RP ve Tablo 2).

İkinci grup kent etnikonu bulunmayan sikkelerdir: Tip H3, H4 ve H5. Tip H3'te ön yüzde Aphrodite (?), arka yüzde çiçek; H4'te iki yüzde çiçek; ve H5'te ise ön yüzde çiçek, arka yüzde Herakles'in sopası bulunur. Bu sikkelerin ön ve arka yüzlerinde harf veya monogramlar bulunur fakat kentin etnikonu bulunmaz. Bu sikkelerin belki de kentin en erken sikkeleri olabileceğini düşünmekle birlikte sayı ve çeşit bakımından az sayıda olmaları nedeniyle kesin bir tanımlama yapılamayacağı kanaatindeyiz. Ayrıca tip ve lejantların bir sonraki grupla benzerlikler taşıdığı da not edilmelidir. H1 ve H2 ile benzeşen harf ve monogramlar da görülür. Tüm bu özellikler bir arada değerlendirildiğinde ve bu sikkelerin ağırlık ve çapları göz önünde bulundurulduğunda daha çok küçük birimler olarak kullanıldıklarını önermek yanlış olmayacaktır.

Üçüncü grup sikkelerde kentin adı kısa olarak "[Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ" "Seleukeialıların" ve magistrat adlarının açık veya kısa yazıldığı görülür: H6, H7, H8 ve H9. Bu sikkeler Katalog'ta gösterdikleri tip ve lejant çeşitliliği nedeniyle sınıflamada en fazla güçlük yaşatan sikkelerdir. Bir sonraki bölümde ele alınacak (Tip RP) grubundaki sikkeler ile benzerlik gösterse de metrolojik ve bazen de tipolojik olarak onlardan ayrılırlar.

Hellenistik ve Roma İmparatorluk dönemi sikke tipoloji, ikonografi ve diğer teknik özelliklerini göz önünde bulundurduğumuzda Anadolu'da kent sikkelerine benzer şekilde olduklarını, A. Johnston'un[1138] da belirttiği gibi her zaman tarihleme, tespit ve tanım yapmanın mümkün olmadığı bilinmektedir. Çünkü birbirine çok yakın bu iki dönemin sikkeleri doğal olarak birbirinin devamı olarak bir yandan benzer özellikler gösterirken bir yandan da yenilikler taşımaktadır.

6.1.1. Tipler

Seleukeia'nın Hellenistik Dönem sikkelerini sınıflamak ve gruplamak oldukça zaman ve dikkat gerektiren bir çalışma gerektirmiştir. Öncelikli olarak ön yüz monogramlara göre bir sınıflama denemesi yapılmış, daha sonra arka yüzde yer alan magistratlara göre sınıflamanın daha makul olduğu görülmüştür. Tip sıralaması yapılırken de bu durum mümkün olduğunda göz önünde tutulmaya çalışılmıştır: örneğin, değerlendirmede daha erken olabilir mi sorusunu sorduğumuz Tip H3 ardından sıralanan H4 tipi gibi. H3 tipinde monogramlar/harfler erken bir özellik gösteriyor gibi olsa da arka yüzdeki çiçek motifi H4 tipinin her iki yüzünde de ana tip olarak tercih edilmiştir.

[1138] Johnston, 1985: s. 103.

H4.1 grubundaki NKI ve K[ΑΛ] harf kombinasyonu ise H1 ve H2 tipinde kullanılan magistrat/monogramlar ile aynıdır (Tablo 2). Bu nedenle bu sikkelerin bu serinin alt birimi olabileceği düşünülebilir.

Tipler bölümünde bir tanrı veya tanrıçanın yer aldığı ilk tipte ikonografik ve mitolojik açıdan tanıtımına kısaca yer verilmiş, daha sonra aynı tipi taşıyan sikkeler sadece sikke üzerindeki tipolojisine göre değerlendirilmiştir.

6.1.1.1. Tip H1: Athena Başı / Nike Ayakta (MÖ 2-1. yy.)

Hellen panteonunda Athena, Zeus ile Okeanos'un kızlarından Metis'in (= Us, akıl, düşünme gücü) kızıdır. Zeus'un kafasından zırhlı ve elinde kargısı ile yetişkin halde çıkmıştır. On iki Olympos tanrısından biri olan, Athena çoğu zaman Pallas Athena[1139] olarak anılır.

Bu tip ile basılan sikkelerde ön yüzde sağa dönük Korinth miğferli ve boynunda kolye -bazen önünde dal- bulunan bir Athena başı yer alır. Çoğunlukla başın arkasında sikke boşluğunda harfler ve monogramlar yer alır. Bazı örneklerde bu harf veya monogramların çene hizasında ve boynun altında yer aldıkları da görülmektedir.

Arka yüzde ise sola doğru elindeki çelengi uzatan bir Nike betimlemesi, kentin etnikonu ve olasıklıkla magistratlara işaret eden monogramlar yer almaktadır. Bu monogramlar çoğunlukla sikkenin ortasında üst üste eklenmiş olup monogramlar ve magistratlar başlığı altında değerlendirilecektir.

Antik kaynaklar, kentin akropolisinde bir Athena Tapınağı olduğunu ve kentte Athena kültünün varlığını bildirmektedir. Bu nedenle kentin sikkelerinde Athena'nın en erken ve yoğun kullanımı şaşırtıcı değildir. Tanrıçanın yerel epitetleri de kent çevresinde ele geçen buluntulardan bilinmektedir[1140].

Bu tipin arka yüzünde yer alan Nike, ön yüzdeki Athena ile ilişkilidir. Athena'nın savaş alanlarında zaferi bahşeden özelliği nedeniyle Nike ile birlikte betimlenmesi ile bu özelliğini daha

[1139] Pallas epitetinin kaynağı tam olarak bilinmemektedir. İki öneri vardır: Eski Yunanca "pallo" kargı sallamak, atmak anlamına gelen kelimeden türemiş olacağı gibi Athena'nın öldürdüğü "Pallas" isimli bir devden de kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bir başka öneri ise "bakire" olduğunu ifade edecek bir kelime ile ilgili olduğu düşünülebilir. Athena, Atina'nın koruyucu tanrıçası olduğu gibi başka kentler tarafından da koruyucu tanrıça olarak benimsenmiştir. Bunların başında Troia gelmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Erhat, 1997: "Athena", s. 65-66.

[1140] Bu konu din bölümünde (5.6.1. Athena) ele alınmaktadır. Athena Krisoa; bu kült Seleukeia'nın kuzeydoğusundaki bir mağarada ve Efrenköy'deki bir adak yazıtından tanınır; bkz. SEG 16: 778.

da vurgulamıştır. Zafer'in personifikasyonu olan Nike figürü Grek sikkelerinde sevilerek kullanılan bir tip olmasının yanı sıra Athena ile de birlikte kullanımı yaygındır. Aynı zamanda Nike, Büyük İskender tarafından da -Perslere karşı elde etmeyi umduğu zafer için- ve daha sonra da Seleukoslar'ın sikkelerinde kullanılmıştır[1141].

Bu seri monogramlarına göre 26 alt gruba ayrılmış olup portre özellikleri bakımından iki farklı tarzda betimlenmişlerdir. Tip H1.1-7, H1.16-H1.20'de Athena stilistik açıdan daha özenli ve yüz ve boyun hatları daha özenli, Tip H8-15 ve Tip H17,-19, 21-26'da daha kaba hatlarla ve daha özensiz bir işçilikle resmedilmiştir.

6.1.1.2. Tip H2: Apollon Başı / At Protomu (MÖ 2-1. yy.)

Hellen panteonunda müzik, güzel sanatlar ve ışığın tanrısı olan Apollon, Seleukoslar'ın kentte basılan sikkelerinden bilinen ve tüm Anadolu'da da sikkelerde sevilerek kullanılan bir tanrıdır. Seleukos Hanedanı tarafından Apollon'un öne çıkarıldığı da burada not edilmelidir[1142].

Tip H1 ile paralel olarak basılan bu tipte (Tip H2) ön yüzde Apollon, arka yüzde sola doğru bir at protomu yer alır. Ön yüzde genellikle başın arkasında harf/ler ve monogramlar ve arka yüzde kent etnikonunun Tip H1 gibi uzun yazıldığı görülmektedir. Apollon'un da Athena gibi Holmoi'dan Seleukeia'ya geldiği anlaşılmaktadır. H. Nicolet de Holmoi sikkelerinde ön yüzdeki genç erkek figürünün uzun bir geleneği olduğundan söz eder ve Seleukeia sikkelerine olan etkisine dikkat çeker[1143]. Holmoi'dan getirilen halk ile kurulan Seleukeia'da da bu tip kullanılmaya devam etmiştir.

Bu tipte (Tip H2) Apollon iki tarzda karşımıza çıkmaktadır. Birinci tarzda kısa saçı yanlarda yoğun bukleli olup hemen ensesinin üstündedir. Stilistik açıdan Apollon'un saçlarındaki Arkaik dalgalar dönemle uyuşmaz. Ancak bu durum Hellenistik Dönem sikke tiplerindeki moda açısından değerlendirildiğinde olağandır. Çünkü Hellenistik Dönem figürlerinin bazı özellikleri Arkaik üslupta iken bazı özellikleri ise dönem sanatına uygun bir şekilde betimlendiği

[1141] Mørkholm, Büyük İskender'in altın sikkelerde bu tipi seçmesinin, Hellenlerle Persler arasındaki savaşlarda kendilerini önde gören Hellen kentleriyle dostluk kurma çabasından kaynaklandığını belirtir, 2000: s. 48.
[1142] Erickson, 2019: s. 63 vd.
[1143] Nicolet, 1971: s. 34.

bilinmektedir[1144]. Bu tipin bazı gruplarında, Tip H2.1-H2.8, H2.10-H2.15, H2.19 ve H2.22'de Apollon'un bu tarzda resmedildiğini not etmek gerekir.

Tip H2'deki sikkelerde, ikinci tarzda (H2.9, H2.16, H2.18, H20 ve H2.21) tanrının saçları daha uzun, yanlardan toplanmış olup omuzlarına kadar uzanır, dalgalar daha seyrektir ve dönemine uygun bir tarzda betimlenmiştir.

Arka yüzde yer alan at protomu, tanrı ile ilişkili olarak eklenmiş olmalıdır. At başı veya protomu bölgede başka kentlerin sikkelerinde de görülmektedir. Örneğin Adana'da tam at figürü[1145], Aigeai'da da at başı[1146] IV. Antiokhos Dönemi'nde başlayıp İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen sikkelerinde betimlenmiştir[1147]. Benzer at protomu Pisidia Bölgesi'ndeki Termessos kentinin daha geç bir döneme tarihlenen sikkelerinde de kullanılmıştır[1148].

6.1.1.3. Tip H3: Aphrodite (?) Başı / Çiçek (MÖ 2-1. yy.)

Seleukeia'da basılan bu sikke tipinde ön yüzde bir baş figürü yer almakta olup bir tanrıya ait olması beklenir. Ancak mevcut örnekler bu figürü kesin olarak tanımlamamıza olanak vermez. Bu sikkede yer alan kadın figürü genellikle kataloglarda "bir baş", "tanrı başı", "bir kadın başı", "Aphrodite?" ve bazen de "Apollon?" "Artemis?" vs. olarak tanımlanmıştır. Aphrodite olarak adlandırılması daha çok arka yüzdeki çiçeğin lotusa benzetilmesi nedeniyle düşünülmüş olabilir. Mimari bölümde değinilen edebi kaynaklar aracılığıyla aktarılan Aphrodite tapınağını da not etmek gerekir (bkz. Bölüm 4.2.1. Tapınaklar).

Bu baş figürü sikke teknik özellikleri düşünüldüğünde, "kentin belki de ilk sikke tipi bu sikkeler olabilir mi?" sorusunu akla getirir. Kentin MÖ 3. yy. başlarında kurulduğu düşünülürse bu kentte sikke darbı kuruluşu ile başlamış olabilir. Bu figür "henüz Holmoi'dan gelen halkın kültlerinin ve nüfusun baskın olmadan önce bölgede zaten önceden var olan yerel halkın yerel bir tanrısına da işaret mi ediyor?" sorusu sorulabilir. Holmoi sikkelerinden ziyade kentin kuruluşunda

[1144] Mørkholm, bu durumun Klasik Dönem'de örneklerinin bilinmesine rağmen Hellenistik Dönem'de daha yaygın olduğunu belirtir. Örnek olarak Mytilene Dionysosu (2000: fig. 650), Sparta'dan Amykleia Apollonu'nu (2000: fig. 505), Leukas'taki Artemis (2000: fig. 651) ve Athena Ilias'ın (2000: fig. 652) geçmiş dönemlerdeki ksoanon heykellerinden etkilendiğini belirtir. Ayrıca Arkaik ve çağdaş betimlemelerin aynı seri içinde görüldüğü örneklerin IV. Antiokhos (2000: fig. 627-8) ve Aleksandros Balas sikkelerindeki Zeus başında da örneklenebileceğini not eder, Mørkholm, 2000: s. 27.

[1145] Tykhe büstü / Sola adım atan at, MÖ 164-127, AE 20 mm. CNG, EA 337, 22 Oct 2014, 103.

[1146] RPC I: 4044, MS 53/54, Tykhe başı / At başı, AE 18 mm, arka yüzde ΑΙΓΕΑΙΩΝ, ET P NEI.

[1147] SNG France 2: 887-1071.

[1148] RPC I: no. 3514 (Nero Dönemi).

belirttiğimiz gibi Nagidos ve Mallos sikkelerine bakıldığında her iki kentin de MÖ 5. ve 4. yy. sikkelerinde tanrıçanın ana tip olarak yer aldığı görülebilmektedir.

		
Mallos, AR Stater, Tiribazos (Lydia Satrabı, yak. 388/7-387/6). Öy.: Aphrodite başı, sağa, küpe ve kolyeli; Ay.: Baş, sağa, başında kyrbasia (satraplara özgü başlık) ve MAΛ[1149].	Nagidos, AR Obol (MÖ yak. 400-380) Öy.: Aphrodite başı, sağa, arkasında N; Ay.: Dionysos, sakallı, sağa[1150].	Seleukeia, AE, H3.1 no. 1. Öy.: Aphrodite başı, sağa, N ve E; Ay.: Çiçek, ΔHE ve ΔH.

Ön yüzde betimlenen tanrının hangi tanrı/tanrıçayı betimlediğini tespit etmek için yaptığımız incelemelerde bölge sikkelerine bakmanın bir öneri getirmemize yardımcı olduğunu düşünerek özellikle çevre kentlerin erken sikkeleri de incelenmiştir. İkonografik olarak en benzer örneği Adana kenti sikkesidir. Ön yüzde yer alan kadın figürü örtülü olması nedeniyle ve daha sonraki benzer örneklerde tanrıçanın atribülerinin (haşhaş) belirgin olması nedeniyle Demeter olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle ön yüzde betimlenen tanrıçanın Demeter olamayacağını da kesin olarak söylemek mümkün değildir.

(Seleukeia, H3.1.)

(Adana[1151])

Bu sikkelerde kent etnikonu bulunmaz, ön yüzde ve arka yüzde harfler ve/veya monogramlar bulunur. Bu monogramları kentin diğer sikkeleri ile karşılaştırdığımızda bazen Tip H1 ve H2 ile ortak monogramların varlığı tespit edilebilir. Bazı monogramlar Seleukos krali

[1149] https://www.coinarchives.com/a/lotviewer.php?LotID=1880086&AucID=4399&Lot=378&Val=af2c4c0600f47021384755ec83ff761b
[1150] https://www.coinarchives.com/a/lotviewer.php?LotID=1889929&AucID=4425&Lot=830&Val=524699baaa00c3fcfd1285dd2bb53a2d
[1151] https://pro.coinarchives.com/a/lotviewer.php?LotID=1590150&AucID=3342&Lot=431

sikkeleriyle benzerlik gösterse de tam olarak bir benzerlik kurgusu yapılamaz. Bu nedenle Head tarafından önerilen ve ilk bakışta bu tipin kentin en erken sikkeleri olma önerisine temkinli yaklaşmak gerekir. Ancak H1 ve H2 sikkelerle çağdaşlık söz konusu olabileceği gibi bu iki grubun bu sikkelerden etkilenmiş olma olasılığını da bu tip sikkelerin ikonolojik olarak daha arkaik bir üslup göstermesi açısında aklımızda tutabiliriz. Her halükârda bu sikkelerin kentin kuruluşu göz önünde bulundurulduğunda MÖ 3. yy.'dan önce olamayacağına zaten şüphe yoktur. Bu tipte dört alt grup hem genel gruplar hem de kendi içlerinde stilistik açısından farklı özellikler gösterir. Gruplanamayan bazı örnekler de 5. Grup başlığı altında toplanmıştır.

Tip H3.1 grubunda ön yüzdeki Aphrodite? başı sanatsal üslup açısında diğer gruplara nazaran daha niteliklidir. Saçları ensede topuz yapılmış ve başında stephane bulunur. H3.2.'de başında petasos'u anımsatan bir başlık dikkati çeker[1152]. H3.3'te tanrıçanın yüzü daha kaba hatlarla verilmiştir. H3.4 grubundaki başlar ise farklı stillerde betimlenmiş olup, aynı lejandı taşımaları nedeniyle bu gruba alınmışlardır.

H3.5 grupta monogram veya harflerle gruplanamayan örnekler bir araya getirilmiştir. No. 5.1 sikkede baş ve çiçek oldukça farklıdır. No. 5.2'de bu kez ön yüzde dalgalı saçları açık, başı çıplak genç bir kadın figürü arka yüzde ise çiçek yer alır. Bu figür stilistik açıdan Tip H8.1'de katalogta tek örnek ile temsil edilen Mousa ile oldukça benzerdir. H3 No. 18'de ön yüzdeki figür ile No. 19 oldukça benzer görünmekle birlikte grubun diğer örneklerinden farklıdır ve Ancak No. 18'ün arka yüzündeki çiçek tüm grubun genel örneklerinden farklıdır.

Bu tipin arka yüzünde betimlenen çiçek, H4 grubu sikkelerinde iki yüzde de betimlenmiş olduğundan aşağıda (6.1.1.4.) değerlendirilecektir.

6.1.1.4. Tip H4: İki Yüzde Çiçek (MÖ 2-1. yy.)

Seleukeia sikkelerinde görülen bazen üç veya beş yapraklı bitki, "dal" veya "saz bitkisi" adlandırmasıyla kataloglarda yer alan bu çiçek betimlemesi sistematik olarak incelenmemiştir. Nicolet, bu motif için sıklıkla kent ve Athena ile ilişkili düşünüldüğünü belirtmektedir[1153]. Çiçek,

[1152] Bir tipte farklı varyasyonlar her zaman beklenebilir. Örneğin Adana sikkelerinde betimlenen Demeter'in Tykhe'ye dönüşmesi sikkeler üzerinden takip edilebilir. Sikke arka yüzünde aynı tip devam ederken ön tip değişmiştir, krş. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 1210 ve 1219.
[1153] Nicolet, 1971: s. 30.

daha önce Seleukos krali darplarının bu sikkelere dayanarak Seleukeia darphanesine teşhisine de neden olmuştur[1154].

Bu çiçek motifinin kentin sikkelerinde ön ve arka yüz tipi olarak yer alması, Antik Dönem'de birçok kentin doğal kaynaklarını gösteren tipleri tercih ettikleri bilindiğinden akla bu betimin kent için önemli bir öge olacağını getirmektedir. Bu durum sikkelerde gösterilen bu çiçek Seleukeia'da neden seçilmişti sorusunu sormamıza neden olmuştur:

1. Aphrodite (H3) ile ilişkili lotus?
2. Athena ya da Apollon ile ilişkilendirilen bir bitki?
3. Kentte yetişen ve kent ekonomisine katkı sağlayan bir bitki?

İlk iki seçenek makul görünmekle birlikte üçüncü seçeneği sorgulayacak olursak; kentte yetişen ve ticareti yapılan bitkilerle ilgili sikkeler dışında yazılı kaynaklar bir bilgi vermezler. Bölgede yetişen bir bitki ve özellikle Seleukeia için ticareti yapılan veya tıbbi amaçlarla öne çıkan bir bitki olabileceğini düşünebiliriz. Bu nedenle günümüzde Silifke çevresinde yetişen endemik bitkileri araştırmanın bir cevap bulmaya yardımcı olacağı düşünülmüştür. Göksu Deltası, bitki örtüsü bakımından oldukça zengindir. Bölgede 507'nin üzerinde bitki taksonu tespit edilmiş olup bunlardan 10'unun endemik olduğu belirtilmektedir[1155]. Bu bitkiler içinde Anadolu'nun başka bölgelerinde yetişen Deniz Nergisi ya da Kum Zambağı olarak bilinen bitkinin sikkelerde yer alan çiçeğe oldukça benzer olması nedeniyle sikkelerde betimlenen çiçek olabileceğini önermekteyiz[1156]. Latince adı Pancratium Maritimum olarak bilinen Kum Zambağı'nın sahip olduğu alginik asit ile gıda, tekstil ve farmakolojik amaçlarla kullanılmakta olduğu ve günümüzde türü tehlike altında olan bitkiler arasında olduğu not edilmektedir.

[1154] Çiçek motifinin Imhoof-Blumer tarafından Seleukeia darphanesine atfedildiğinden yukarıda bahsedilmiş idi.
[1155] Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi, 2749.
[1156] Kum/Deniz zambağı ve yayılım alanı ile ilgili bilgiler için bkz. Demir – Çelikel, 2020: s. 103-108.

Pancratium Maritimum'dan ilk söz eden Theophrastos'tur (Historia Plantarum)[1157]. Plinius (NH, 27.92.1) da eserinde beyaz zambak olarak olasılıkla bu bitkiye değinmektedir[1158] ve bazı bölümlerde bu bitkiden yapılan ilaç reçetelerini aktarmaktadır[1159]. Bir başka bölümde ise parfüm yapımında kullanılan zambağın yetiştiği bölgeler arasında Seleukeia'ya yakın kentlerden Tarsos'u saymaktadır[1160]. Bu öneriyi yapmakla birlikte bu tasvir için daha genel bir tanımlamayı, çiçek, kullanmayı tercih ettik.

Bu tipte yer alan sikkeler en küçük birimde basılan sikkelerdir. Ön ve arka yüzde noktalı bordür içinde sapı ve baş kısmı görünen bir çiçek bulunur. Çiçeğin 5 taç yaprağı bulunur ve alt yapraklar uçlarda hafifçe aşağı kıvrılırlar. Çiçeğin tablası bazen daha geniş ve dolgun betimlenmiştir. Harf ve monogramlara göre 3 alt gruba ayrılan örnekler (H4.1-3) ve gruplanamayan örneklerdeki (H4.4) çiçekler çoğunlukla sitilistik açıdan benzeşirler.

6.1.1.5. Tip H5: Çiçek / Herakles'in Sopası (MÖ 2-1. yy.)

Seleukeia sikkelerinde Tip H3 ve H4'te betimlenen çiçek yeni bir sikke tipinde de görülmektedir. Silifke Müzesi'nde bulunan bu sikkenin ön yüzünde çiçek, arka yüzünde ise Herakles'in sopası yer almaktadır. Şimdilik sadece tek örnekle Katalog'ta yer alan bu tip ile Seleukeia sikkelerine yeni bir tip eklenmektedir.

Bu sikkede çiçek, Herakles'in sopası ile birlikte kullanılmıştır. Bu sopa ayrıca Tip H9'da (baykuş ile) kullanılmıştır. Herakles ile özdeşleşen sopası olasılıkla yarı-tanrının kent ile ilgisine işaret edebilir fakat Herakles'in kent ile bağlantısına dikkat çekecek önemli bir veriye ulaşılamamıştır.

Herakles'in sopasına ikonografik açıdan bakıldığında Makedonia Krallığı'nın sikkelerinde yoğun olarak kullanıldığı görülür. Herakles, Makedonia krallarının mitolojik atası olması nedeniyle sikke tipi olarak kullanılmıştır[1161]. Herakles'in sopası Seleukos kralarının -III. Antiokhos ve I. Demetrios'un- sikkelerinin yanı sıra Tyre kenti (Sur, Lübnan) sikkelerinde kentin ana sikke

[1157] Kum/Deniz Zambağı'nın, *Maritimum Pancratium* olarak tanımlanması için bkz. Theophrastus of Eresus, sources for his life, writings thought and influence, commentary volume 5: Sources on biology (Human Physiology, Living Creatures, Botany: texts 328-435) by R. W. Sharples, E.J. Brill, Leiden, New York, Köln, 1995.
[1158] Aynı zamanda bu bitkinin modern kaynaklarda antik kaynaklara izafeten Aziz Nikolaos zambağı olarak da geçtiği not edilmekteyse de biz bununla ilgili bir kaynağa ulaşamadık.
[1159] Plinius, **Naturalis Historiae**, 28.62.1; 28.71.1; 32.14.5; 32.35.1.
[1160] Plinius, **Naturalis Historiae**, 13.1.2.
[1161] Mørkholm, 2000: s. 47.

tipi olarak kullanılmıştır[1162]. Ayrıca Lysimakhos sikkelerinde de sembol olarak görülmektedir[1163]. Bu sikkelerde monogramlar da görülmektedir[1164].

Komşu kentlerden Tarsos'ta Herakles'in en önemli kültlerden biri olduğu bilinmektedir. MÖ yak. 327'ye tarihlenen Tarsos yerel darplarından ön yüzde buğday başağı, arka yüzde sikke boşluğunda yer alan Herakles'in sopası, Hellenlerce Herakles ile eş tutulan yerel tanrı Sandan'ın da sembolüdür[1165]. Tarsos sikkelerinde tip olarak da ön yüzünde taçlı bir kadın başı[1166] – veya çelenk içinde Herakles'in sopası görülmektedir[1167]. Bunun dışında MÖ 164-30 yıllarında ön yüzde tahtta oturan Zeus'un yer aldığı Tarsos sikkelerinde arka yüzde Herakles'in sopası görülür. Bu sikkelerin tarihlendirilmesi konusunda tartışmalar olmakla birlikte MÖ 3. yy.'ın üçüncü çeyreğinden MÖ 60/50'ye kadar geniş bir zaman aralığına tarihlenmektedirler[1168].

Herakles'in sopasının Dağlık Kilikia kentlerinden Nagidos sikkelerinde de tercih edildiği görülmektedir[1169]. Seleukeia'nın sikkelerinde bölge kentleriyle benzer tipleri kullanması başka örneklerden de bilinmektedir. Ancak burada kentin kuruluşu bölümünde değinilen Nagidos'tan da halkın bir bölümünün Seleukeia'ya getirildiği bilgisini doğru kabul edecek olursak Nagidos kültlerinin etkisinden söz edilebilir. Benzer durum tip H3 ön yüzde betimlenen Aphrodite başı için de geçerlidir[1170].

Herakles'in sopası ayrıca Seleukeia yakınlarından bulunan Olba Rahip Krallığı'nın da sembolleri arasında kabul edilmektedir. Olba Rahip Krallığı'nın Lamos ile Kalykadnos Irmağı arasında MÖ 2-1. yy.'larda bölgede etkin bir güç olduğu bilinmektedir[1171].

[1162] Mørkholm, 1964: s. 53.
[1163] Lysimakhos, AR, Tetradrahmi, Khios, MÖ yak. 235 https://www.coinarchives.com/a/openlink.php?l=785096|1464|258|57bfe94ce295c9554102f8bf0a9362ec
[1164] ΣA ve NK gibi harflerin atölyelere işaret ettiği ve bunların gezici atölyeler olduğu düşünülmektedir. Mørkholm, 1964: s. 57.
[1165] Mørkholm, 2000: s. 50; Tarsos sikkeleri üzerinde betimlenen Sandan'ın detaylı değerlendirmesi için bkz. Tekin, 2021: s. 97-108.
[1166] Meyer, 2001: s. 509, dn. 18'de bu tipin daha önceki krali olmayan sikkelerde bölgede kullanılan bir tipten, Arados ve Peraia'dan, kaynaklandığını belirtir.
[1167] Meyer, 2001: s. 509, dn. 15.
[1168] Meyer, 2001: s. 505-518 öz. s. 509. Tarsos, MÖ 150-138 yıllar arasında merkezi gücün zayıflamasıyla kendi geleneksel adına geri dönmüştür (Meyer, 2001: dn. 20). Ancak bu sikkelerin kronolojisi tartışmalı olup hanedan tarafından verilen ismi "Antiochia ad Cydnum"dur.
[1169] Tekin, 2007: s. 369-390.
[1170] Nagidos sikkeleri için bkz. Tekin, 2007: s. 369-390.
[1171] Sayar, 2016: s. 108 ve 113.

Bu sikkede betimlenen çiçek, diğer tiplerde betimlenen çiçeklerden farklıdır. Çiçeğin tablası daha dolgun ve genişçe betimlenmiştir. Benzer örneği Tip H3.5 No. 17'de (2,83 g, 12 mm) görülmektedir. Bu sikke de ölçü bakımından (2,33 g, 13 mm) Tip H4 ile oldukça benzerdir.

6.1.1.6. Tip H6: Athena Büstü / Nike Ayakta (Dikey Lejant) (MÖ 2-1. yy)

Bu tip, H1 ve RP1 ile aynı tipi taşımaktadır: ön yüzde Athena büstü ve arka yüzde Nike. Ancak metrolojik ve lejant özellikleri bakımından değerlendirildiğinde iki gruptan da ayrılır. Katalog'ta az sayıda örnekle temsil edilen bu sikkelerin ön yüzünde H1 grubunda görülen kent etnikonu ve monogramlar görülmez; bilakis, ön yüzde magistrat kısaltması, arka yüzde kısa etnikon ve magistrat adının kısaltması yer alır. Arka yüzde sol boşlukta yer alan çiçek H7.3, H8 ve H9'da benzer şekilde sikkenin solunda yer almaktadır. Ancak buradaki çiçek stilistik açıdan farklıdır. Çiçeğin taç yaprakları uçta yuvarlak olarak sonlanmış ve aşağı doğru bükülmüştür. Belirgin bir şekilde şematize bir görünümdedir. İki alt gruba (H6.1 ve H6.2) ayrılan sikkelerde betimlenen Athena ve Nike benzer stilde olup tek fark magistrat isimlerinde (ΚΛΕ ve ΕΥ) görülmektedir.

6.1.1.7. Tip H7: Artemis Büstü / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 2-1. yy.)

Erken dönem sikkelerde Artemis ilk olarak bu tip ile karşımıza çıkmaktadır. Arka yüzde kentin en önemli tanrıçası Athena yer alır[1172]. Kentte Artemis kültünün varlığı Strabon tarafından aktarılmaktadır[1173].

Sağa dönük Artemis büstü, omzunun üstünden görülebilen sadak ile net olarak tanımlanabilmektedir. Bazı örneklerde sadaktaki oklar da belirgindir ve tanrıçanın identifikasyonuna şüphe yoktur.

Bu tip, magistratlara göre dört alt gruba ayrılmıştır ve hepsinin portre özellikleri birbirinden farklıdır. Bu sikke tipinin bir grubunda (H7.3) bir detay dikkat çeker: Bu grupta arka sikke yuvarlağının solunda sembol olarak yer alan çiçek, ilk kez III. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 223-187) kentte basılan krali darplarda görülür (Tablo 1 Tip K2[1174]). Çiçek sembol olarak Tip H8 ve H9'de görülmektedir ve Tip H6'da görülenden farklıdır.

[1172] Athena Nikephoros için bkz. Bölüm 6.1.1.7. Tip H7.
[1173] Strabon, **Geographika**, XIV.21.13.
[1174] SC I.1: no. 1017 ve 1018.

6.1.1.8. Tip H8: Mousa Başı / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 2-1. yy.)

Hellen mitolojisine göre esin perileri olan Mousalar, Zeus ile Mnemosyne'nin dokuz kızıdır. Tanrı ile insan arasında birer varlıktırlar ve Hesiodos ve Homeros onlardan övgüyle söz eder[1175].

Ön yüzde Mousa'nın yer aldığı bu tip SNG Levante Cilicia Suppl. 1, No. 185'te Seleukeia'ya atfedilmiştir (H8.1). Figür, dalgalı saçları açık, başı çıplak olarak betimlenmiştir. Ön yüzde MOYΣA lejandı gerçekten de figürü kesin olarak tanımlamamızı sağlar[1176]. Ancak stilistik özellikleri nedeniyle ilk bakışta Seleukeia'ya atfına şüpheyle yaklaşılabilir[1177]. Aynı kadın figürü H3 grubunda yer alan sikkenin ön yüz tipinde de (H3.5 No. 2) yer alır ve her iki figür de belirgin bir şekilde benzerlik gösterir.

Arka yüzde yer alan Athena Nikephoros krali sikkelerden beri sık kullanılan bir tiptir. Arka yüzünde sol boşluktaki çiçek, Seleukeia'nın başka sikkelerinden de bilinmektedir. Arka yüzde yer alan kent etnikonu ve tam olarak yazılan magistrat "ΔΩΣΙΘΕΟ[Y]"[1178] H7.2'de de görülmektedir.

6.1.1.9. Tip H9: Kent Tanrıçası (Tykhe) Oturur / Athena Nikephoros Ayakta (MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi)

Şans, kader ve umulmayan başarıyı temsil eden Kent tanrıçası/Tykhe, Okeanos'un kızlarından biridir. Tykhe'nin devletlerin ve şehirlerin kaderlerine hakim olduğuna inanılırdı. Tanrıça özellikle sikkelerde Hellenistik Dönem'de bu özellikleri nedeniyle yaygınlaşmıştır. En yaygın atribüleri bereket boynuzu, polos (modius şeklinde) ve dümendir. En sık rastlanan Tykhe tipi, Lysippos'un öğrencilerinden Sikyon'lu Eutykides'in yapmış olduğu Antiokheia Tykhesi olmuştur.

[1175] Erhat, 1977: "Musalar", s. 208-9.

[1176] Aynı döneme tarihlenen Roma Cumhuriyet Dönemi sikkelerinde Mousa'lar, tercih edilmiş olup ve genellikle tam figür olarak betimlendikleri görülmektedir, https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=3473&lot=600'de yer alan örnekte arka yüzde "MVSA" lejandı da okunabilmektedir, bkz. Mørkholm, 2000: s. 38; ayrıca Mousaios'un magistrat adı olarak kullanıldığı sikkelerin varlığı da not edilmelidir; ayrıca bkz. RPC 1: no. 2988.

[1177] Şimdilik sadece tek bir örnek ile bildiğimiz bu sikke ve tipinin Seleukeia'ya atfına şüpheyle yaklaştık. Çünkü kentin sikkelerinde bir tipi açıklayan yazı bu sikke dışında bilinmez. Mousa ile kentin bir bağlantısına ulaşamadık. Bir diğer not edilmesi gereken nokta ise Hellen mitolojiisine göre Mousaların doğdukları yerin Seleukeia Pieria olmasıdır. Kent yakınındaki dağ Mousa Dağı olarak bilinir. Keith, 1844: s. 106.

[1178] Bu isim Seleukeia'da elit bir aileye ait olmalıdır. Çünkü Dositheos (Decuria'nın üyesi), Hristiyanlık Dönemi bir yazıtta da (Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 36b) görülmektedir. Daha öncesinde Aurelia Dosithea (Neon'un kızı), MS 2-3. yy.'dan bir mezar yazıtında görülmektedir; Keil – Wilhelm, 1931: 12 ve Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 93.

Tykhe, bu sikkede Antiokheia Tykhesi tipinde betimlenmiştir. Bu tipte bir kaya kütlesi üzerinde oturan Tykhe'nin başında kuleli sur tacı, elinde genellikle başak veya saz (bazen aphlaston, haşhaş, çelenk) tuttuğu, ayaklarının altında ırmak tanrısının yer aldığı bilinmektedir.

Sadece bir örnekle[1179] Katalog'ta yer alan bu tipte kent tanrıçası bir kaya kütlesi üzerinde sağa dönük oturmakta ve elinde tanımlanamayan bir nesne (olasılıkla buğday demeti) tutmaktadır[1180]. Bu örnek stilistik açıdan da Seleukeia sikkelerine benzememekte ise de arka yüzde sol boşlukta yer alan çiçek, bu tipi kente atfetmemize olanak sağlar. Çünkü bu çiçek H7.3 ve H8'de görülmektedir.

Benzer örneği Tarsos'ta ele geçen Tykhe betimli bir sikkenin arka yüzünde tahtta oturan Zeus bulunur[1181]. Bu sikkenin ön yüzünde monogram bulunmaz ve kesin olmamakla birlikte Tiberius Dönemi'ne tarihlenmiştir.

	
Seleukeia, Tip H9 no. 1, AE 19,28 g.	Tarsos, AE 17 g. (SNG Switzerland Levante-Cilicia, 978).

Tek örnekle Katalog'ta temsil edilen bu sikke bir yandan arka yüz tipi ile pseudo-otonom seri ile benzer olmakla birlikte ön yüzde yer alan monogram nedeniyle Hellenistik bir karakter de gösterir. Bu nedenle geniş bir tarih aralığı (MÖ 2. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi) önerilerek Hellenistik gruba dahil edilmiştir.

6.1.2. Lejantlar

Kentin Hellenistik Dönem'e tarihlenen sikkelerinde kentin etnikonu her zaman çoğul genitivus formda ve uzun veya kısa olarak iki şekilde kullanılmıştır (Tablo 2). Tip H1 ve H2 grubunda kent lejandı daima uzun ve açık bir şekilde sikkenin arka yüzünde sikke yuvarlağını

[1179] SNG Switzerland Levante-Cilicia, 718.
[1180] Antiokheia sikkelerinde Tykhe elinde Palmiye dalı tutmaktadır: https://www.coinarchives.com/ac356f3149d042cd8f364714b18e8ba8/img/hjb/217/image00360.jpg
[1181] SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 978.

dolaşarak yazılmıştır: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ "Kalykadnos kıyısındaki Seleukeialıların". Kalykadnos çoğul + genitivus formda yazılmıştır. Bu sikkelerde ön yüzde harfler veya monogramlar bulunur. Arka yüzde ise çoğunlukla sayıları iki, bazen üç, hatta dörde çıkan monogramlar görülmekte olup oldukça zengin bir monogram repertuvarına sahiptir (Bkz. aş. Bölüm 6.1.3).

Bazı tiplerde kentin etnikonu bulunmaz. Tip H3, H4 ve H5 bazen ön yüzde ve daima arka yüzde harfler ve monogramlar bulunmaktadır. Tip H6, H7, H8 ve H9'da etnikon sikkenin arka yüzünde dikey olarak sikkenin sağında yukarıdan aşağıya ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ olarak yazılmıştır. Ancak etnikonun ilk ve son birkaç harfi bazen pul dışında kalmıştır.

6.1.3. Monogramlar/Kısaltmalar ve Magistratlar

Hellenistik Dönem'le birlikte sikke darbından sorumlu magistratların sikkelerde gösterilmesi artmıştır. Bu magistratlar bazen sikkeler üzerinde belirtilen görevleri nedeniyle kolaylıkla tanımlanabilmektedir. Ancak, Seleukeia sikkeleri bu magistratların görevlerine ait bir bilgi taşımazlar (Tablo 2)[1182].

Sikkeler üzerinde yer alan bu magistrat isimlerinin, diğer kent magistratlarıyla aynı sosyal tabakaya dahil olması nedeniyle, diğer epigrafik veya edebi kaynaklar yardımıyla sikke üzerindeki magistratlar ile aynı kişi olduklarının kanıtlandığı örnekler mevcuttur. Çünkü sikke üzerinde yer alan magistratlar bazen yazıtlarda geçmektedir. Eğer bu isimler yerel ve nadir isimler ise tespit daha da kolaylaşabilir. Bu tespitlerde aynı ismin farklı kuşaklarda da kullanılmış olması göz önünde tutulmalıdır[1183].

Kentin bu dönem sikkelerinde yer alan monogram, harfler veya tam olarak yazılan magistrat adları görülmektedir. Sikkelerin ön yüzlerinde iki ya da üç harf veya bazen monogram/lar görülmektedir. Bu sikkelerin arka yüzlerinde ise bazen iki ya da üç harf ya da genellikle sikke boşluğunda iki monogram dikkati çekmektedir.

[1182] Polemarkhos ismi görülse de bu isim aynı zamanda şahıs ismi olarak da kullanıldığından bunu magistratın görevini olarak kesin olarak tanımlamak mümkün değildir.

[1183] Mørkholm, sikke darbından sorumlu magistratların bu görevlerini darphane masraflarını (en azından bir kısmını) kendi ceplerinden karşılayarak leiturgia olarak yapmasına dair bir tartışma olduğunu ancak bronz sikke darbında kentin kârı daha yüksek olacağından leiturgia gerek olmadığını, ancak düzensiz basılan gümüş sikkelerin finansmanında leiturgia'nın olabileceğini belirtir (2000: s. 33, dn. 14). Ancak kentin Hellenistik Dönem'de basılan otonom sikkesi bulunmamaktadır.

Seleukeia'nın Hellenistik Dönem sikkelerinde yer alan monogram ve magistrat adlarını tam olarak tanımlamak ve anlamlandırmak mümkün olmamıştır. Ancak bazı tespitler yapabilmekteyiz. H1 ve H2 grubunun ön yüzünde sistematik bir biçimde yer alan iki veya üç harften veya monogramlardan bahsetmek gerekir. Bu monogramların sikke üzerinde ne amaçla kullanıldıklarını kesin olarak belirlemek mümkün değildir[1184]. Lenormant'ın[1185] tespitlerine dayanarak yaptığı öneriye göre ön yüzde yer alan monogramın magistratın sikke ile ilgili direkt görevine işaret ettiği, arka yüzdeki iki monogram ise (genitivus formda) eponim magistratlara, eğer üçüncü bir monogram var ise onun da aylık seçilen bir magistrata işaret ettiği yönündeki değerlendirmesini not etmek faydalı olacaktır. Ancak bu monogramların Lenormant'ın ayrım için belirttiği nominativus ya da genitivus formu tanımlamak Seleukeia sikkelerinde mümkün değildir. Bu harf ve monogramlar sikke basımından sorumlu memurlar yanı sıra sikke kontrolünden sorumlu daha üst görevlinin kontrol işareti olabilir.

Ön yüzde yer alan harfler bölge genelinde otonom sikkelerde görülmektedir ve çoğunlukla yıla işaret etmektedir. Ancak Seleukeia'da bilinen bir era olmadığından[1186] bu harfleri era olarak yorumlamak ve anlamlandırmak mümkün değildir. Ayrıca bazen bu harflerin yerine monogram olması bazen de bu iki/üç harf ve monogram yanı sıra başka bir harfin de yer alması sikkelerde bunların era olarak tanımlanamayacağını gösterir.

Bu durumda bu harflerin sikke basımından sorumlu memurları simgelediği düşünülebilir. Bazı harflerin farklı tiplerde tekrarladığını ve arka yüzde de aynı monogramlarla birlikte yer aldığı görülmekle birlikte arka yüzde yer alan magistratların daha hızlı değiştiği görülebilir. Bu nedenle ön yüzde yer alan monogramın daha uzun süre görevde kalan ve daha önemli bir magistratı işaret etmesini beklemek makul görünmektedir (Bkz. Aşağıda gruplama tablosu).

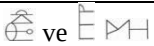
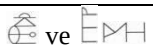
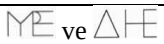
Özellikle Tip H1 ve H2 grubunda değerlendirilen sikkelerde arka yüzde yer alan iki, bazen de üç monogram, sikke darbında görevli memurların imzası, kontrol damgası amacıyla sikkelerde yer almış olmalıdır. Katalog'taki sikkeler bu monogramlara göre sikkeler gruplanmıştır (Tablo 2).

[1184] Head, 1887: s. Ixiv.
[1185] Lenormant, 1879: 3, s. 38 vdd.
[1186] Era'larla ilgili kapsamlı çalışmasında Leschhorn, Seleukeia'da Amyntas'ın veya Augustus'un era'larının kullanılmış olabileceğini önermekle birlikte somut bir tespitte bulunmamıştır, bkz. Leschhorn, 1993: s. 19.

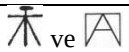
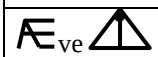
Ön yüzde ΣΑ ve en fazla kullanıma sahiptir[1187]. Arka yüzde yer alan beş farklı monogram/harf ile kullanımı onun en uzun süreli görev yapan magistratları simgelediği şeklinde yorumlanabilir. Onu ΕΥ, , ΖΥ ve ΑΠ harf ve monogramları izler.

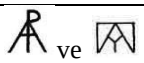
H1 ve H2 tipinde yer alan sikkeler büyük ölçüde benzer magistrat eşleşmelerini içerirler. İki ayrı birim -büyük olan Athena, küçük olan Apollon- aynı magistratlar tarafından imzalanmışlardır.

Sikkelerin ön yüzlerinde yer alan monogram ve kısaltmaya işaret eden harfler açısından bakıldığında[1188] aşağıdaki sınıflama ortaya çıkar:

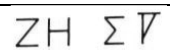
Ön Yüz Mon./Kıs.	**Arka Yüz Mon./Kıs.**	**Tipler**
ΣΑ	ΑΘΗ ve 	H1.1.1, H1.2.1, H2.1.1
ΣΑ	ΑΘΗ ve ΑΘΗ	H1.2, H2.2
ΣΑ	ΝΚΙ ve ΚΑΛ	H1.3, H2.3, H4.1 (etn. yok)
ΣΑ	ΔΙΟΦ, ΗΡΑ	H1.5, H2.5.1 (ΔΙ, ΗΡΑ)
ΣΑ	 ve	H1.4.1, H2.4.1
ΣΥΜ	 ve	H1.4.2, H2.4.2
ΕΥ	Αθ ve ΛΑ	H1.6, H2.6
ΕΥ	 ve	H1.7, H2.7
ΕΥ	ΔΙ ve ΗΡΑ	H2.5.2
ΑΠ	ΑΘ ve ΑΝ	H1.8, [H1.14. ΑΠ ve ΑΘ]?
ΑΠ (ΛΠ?)	 ve ΑΘΗ	H2.11
ΑΠ (ΛΠ?)	ΑΠ ve ΑΘ	H1.14, H2.14

[1187] Tarsos'ta basılan Seleukos krali tiplerin arka yüzünde ΣΑ ve harf ve monogramlarının varlığı not edilmelidir, bkz. SC II: Nr. 1309 (Seleukos), Nr. 1376 (IV. Antiokhos, MÖ 175-178, boşlukta Herakles'in sopası).
[1188] Bu tabloyo sadece ön yüz monogramları açısından örnekler sunan monogramlar dahil edilmiştir.

AP (AΠ/AΓ?)	 ve	H2.8
	AΘH ve 	H2.1.2
	AP ve ΛE	H1.15
	 (veya) ve ΔE (ΛE?)	H1.11
ZY	ΔHMEOY ve ΔH	H1.20, H3.1 (Öy: N (Z?) ve E) ΔH[M]E ve ΔH
ZY	 ve ΔH	H1.17
ZY ve E	ΔH ve ΔHMEOY	H2.13
 ve		H1.9, H2.9
ΔI?	ZH MH	H1.10
	Mon. ve (veya A'nın var.)	H1.12.1
	H H	H2.16
 ve E	 ve	H1.12.2
 ?	 ve	H1.16, H2.12 (ve)
ΣΩ (veya var.?)	ΣΩ ve 	H1.13, H2.15, H3.3 (Öy. Silik) ΣΩ ve ΔY
	ΔI ve AΘ	H1.18, H2.10
AΠ (AΓ, API)	 ve veya tam tersi	H1.22, H2.17 (sadece arka yüz 1 mon. aynı)
AΓ	 ve ΛE veya AE	H1.23
API	 ve	H1.24

 ?	 ve	H1.25
ΑΓΑ	ΔΩΣΙΘΕΟ[Υ]	H7.2
ΑΓΑ?	ΘΕΟΔΟΤΟΥ	H7.3

Bu monogramlar Seleukos krali sikkeleri ve bölgedeki otonom sikkeler ile benzer örnekleri taşımaktadır. Ancak bunlar arasındaki bağlantıyı anlamlandırmak güçtür. Örneğin Seleukeia'da basılan krali sikkelerde arka yüzde görülen kontrol işaretleri kentin otonom sikkelerinde bazen ön yüzde bazen de arka yüzde kullanılan harf ve monogramlarla benzerlikler göstermektedir. Aşağıdaki tablo genel bir fikir vermesi açısından oluşturulmuş olup bu konuda kesin bir tespit yapılması halihazırda mümkün görünmemektedir[1189]:

Kral	**Kontrol Damgası (ay.)**	**Tip H grubu (öy.)**	**Tip H grubu (ay.)**
III. Antiokhos 223-187	 ve (K2b)		 ve (H2.12)
III. Antiokhos 223-187	 [1190]ve (K2c)	 (H1.11, H1.15)	
IV. Seleukos (MÖ 187-175)	 ve (K3b)	 (H9)	
VI. Seleukos (MÖ 96-95/4)	 (K10.1)	 (H1.12.1, H2.12.2, H1.16, H2.16,)	
VI. Seleukos (MÖ 96-95/4)	 (K10.4)	-	[Σ]H ve ΔI (H3.2)
VI. Seleukos (MÖ 96-95/4)	 (K10.12, K10.13)	EY (H1.6, H2.6, H1.7, H2.7, H2.5.2)	

H3 ve H4 tipindeki sikkelerde etnikon ve tam magistrat adı bulunmaz. Genellikle ön ve arka yüzde 2 veya 3 harf içerirler. Ancak H3.1. grubunda ön yüzde N (Z?) ve E yer alırken arka

[1189] Krali darplar tüm tablo için bkz. Tablo 1.

[1190] kontrol işareti Tarsos tip A portreler taşıyan sikkelerde (SC I.1: 1025c ve 1026.1) ve Antiokhea'da Tip C portreleri taşıyan sikkelerde (SC I.1: no. 1044.7) de görülmektedir. Soloi'dan gelen kanıtlara da bakılarak Kilikia'da bir darphane paylaşımına işaret eder. Bu durumda magistrat Antiokheia'dan sonra faaliyet göstermiş olmalıdır, bkz. SC I.1: s. 387.

yüzde ΔH[M]E ve ΔH yer alır. H3.2 ve H3.3. grupta [Δ]H ve ΔI ile ΣΩ ve ΔY ikili kullanım devam eder. Gruplanamayan örnekler de bulunmakta olup tip betimlemelerinde de çeşitlilik görülmektedir.

H4.1 grubunda ön yüzde ΣA ve arka yüzde ⋈ ve K[AΛ] harf ve monogramları H1 ve H2 grubuyla aynı dönemdeki aynı magistratlara işaret etmelidir. H4.2'de ön yüzde ΔI ve HI, arka yüzde E ve Y(?) ve H4.3'te ön yüzde ΔH ve ΔY, arka yüzde A ve E okunabilmektedir. Bunlar da H1 ve H2 grubuyla benzeşirler. Ancak bu grupta da gruplanamayan tekil örnekler bulunmaktadır. Tek bir örnekle yeni tip olarak eklediğimiz Tip H5'te yer alan sikkede ise ön yüzde N?, S ve C harfleri güçlükle okunabilmektedir.

Tip H6-9 olarak grupladığımız sikkeler ağırlık ve tipolojik özellikler gibi lejant bakımından da farklılık gösterirler. Bu dört tipte yer alan sikkelerde ön yüzde harfler arka yüzde dikey yazılan etnikon ve magistratların ilk birkaç harfi ya da açık olarak yazılmış isimleri bulunur. Tip H6.1 No. 2'de ön yüzde ΔIO(?); arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ve ΚΛΕ, H6.2 No. 1'de ön yüzde ΑΘΗ (No. 1-3), arka yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΕΥ okunur.

H7 tipinde üç alt grupta değerlendirdiğimiz sikkelerde ön yüzde harfler Tip H7.1'de ΔI, H7.2 ve H7.3'te ΑΓΑ ve arka yüzlerinde Tip H7.1'de ΣΕΛΕΥΚΟΥ, 7.2'de [Δ]Ω[ΣΙ]ΘΕ[ΟΥ] ve 7.3'te ΘΕΟΔΟΤΟΥ okunmaktadır. Burada Tip H7.1'deki magistrat adı kentin sikkelerinde ilk kez görülmekte olup ve tekil bir örnektir. H7.2'de yer alan [Δ]Ω[ΣΙ]ΘΕ[ΟΥ] ismi ise aşağıda Tip H8'de de görülmektedir.

Tip H8 ön yüzde figürü tanımlayan ΜΟVΣΑ ifadesi ile kentin sikkelerinde ünik bir örnektir. Bu tipi tanımlayan bir ifade olabileceği gibi magistrat adı olabileceği de akılda tutulmalıdır. Arka yüzde ise Tip 7.2 ile aynı isim ΔΩΣΙΘΕΟΥ okunmaktadır.

Tip H9 katalogta tek örnekle yer alan sikke lejandı üzerindeki tip gibi üniktir. Ön yüzde ⍋Ξ arka yüzde ise etnikon ile magistrat adına işaret eden iki harf, ΣΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΓΑ okunmaktadır.

6.1.4. Birimler

Kentin Hellenistik Dönem'de bastığı tüm otonom sikkeleri bronzdur ve en küçük birim olarak belirlediğimiz khalkous'tur (yak. 1,15-1,50 g). Hellenistik Dönem sikkelerde genel olarak khalkous, dikhalkous ve yarım khalkous[1191] olmak üzere üç birim kullanılmıştır[1192]. Kentin sikkeleri çaplarına göre sınıflandığında büyükten küçüğe doğru beş birim tespit edebilmekteyiz (A-E).

Birim A (8-Khalkous) oktokhalkous	27-25 mm (20,00-15,00 g)	H6, H7, H8, H9
Birim B (4-Khalkous) tetrakhalkous	25/24-21/20 mm (9,00 – 6,00 g)	H1
Birim C (3-Khalkous) trikhalkous	21/20-16/15 mm (5,00 – 3,00 g)	H2
Birim D (2-Khalkous) dikhalkous	16/15-12 mm (2,00 – 3,00 g)	H3, H5
Birim E Khalkous	13-12 mm (1,50 – 1,15 g)	H4

Bu birimlerin sayıca fazla olması nedeniyle hepsinin aynı dönemde tedavülde olamayacağı açıktır. Bu nedenle bu grupta yer alan sikkeler tipoloji ve ağırlıklarına göre yeniden değerlendirildiğinde 3 grubun aynı dönemde tedavülde olduğu önerilebilir. Ancak bu gruplardan hangisinin ne zaman kullanıldığını tarihlemek için yeterli veriye sahip değiliz.

Cox, çalışmasında değerlendirdiği 13 adet sikkeye göre Seleukeia otonom sikkelerinin düzenli olarak 2 birimde basıldığını belirterek 3 seri olarak gruplar. Buna göre birinci seriyi H1 (ortalama ağırlık 7.93 g) en erken büyük birim, H2'yi (ortalama ağırlık 3,87) ise yarım birim olarak

[1191] Çalışmamızda yarım kalkous olarak birimlendirme yapılmamıştır.
[1192] Khalkous (çoğ. Khalkoi) esas olarak obolün 8/1 ağırlığına eşit bronz sikke birimi. Aynı zamanda adi metalden ya da düşük değerli sikkeler için de kullanılır. Biz de çalışmamızda bu birim adını kullanmayı tercih ettik.

not eder[1193]. İkinci seriyi RP3 (Athena/Baykuş) büyük birim, RP4 (Baykuş/Herakles'in sopası) küçük birim olarak not eder. Üçüncü seri magistrat ΔHMHTPIOY adını taşımakta olup daha büyük ve küçük (18 mm) birimi vardır. H3 grubu sikkelerini 3. birim olarak not eder. 4. birim olarak H4 grubunu H3 ve diğer sikkelerle ilişkisinin kesin olarak tanımlamadığını (1,57 g) not eder[1194]. Ancak biz çalışmamızda Cox'un sınıflamasına konu olan sikkeleri farklı gruplarda değerlendirmekteyiz.

Kentin sikkelerinden H1, H2 ve H4 tiplerindeki sikkeler aynı dönemde kullanılmıştır. Bu sikkelerin hem teknik ve ikonografik özellikleri hem de magistrat ve monogramları eşleşmektedir.

A biriminde olan sikkeler de birbirine oldukça yakın zamanda kullanılmış olmalıdırlar. Bu sikkeler en büyük çap ve ağırlığa sahip olan sikkelerdir. Mevcut örneklerin sayıca az olmasına karşın çaplarının 25-27 mm arasında ağırlıklarının 20-15 g ile kentin tüm sikkeleri içinde hep çap hem de ağırlıkları bakımından en büyüğüdürler.

6.1.5. Kontrmarklar

Hellenistik sikkeler başlığı altında incelediğimiz bu sikkeler (H1-9), kontrmarklar açısından önemli bir veri sunmazlar. Bu durum, kentin sikkelerinin kent dahilinde ve döneminde kullanılmış olması ile ilgili olmalıdır. Ancak sikkelere değer vermek üzere de vurulan kontrmarklar olmakla birlikte bunu gösterecek bir veriye ulaşamadık. H3, H4 ve H5 grubu belki de zaten oldukça küçük birimler olması nedeniyle kontrmark taşımazlar. Bu dönemde sikkelerde az sayıda veya tekil örnekle temsil edilen sadece dört farklı kontrmark bulunmaktadır.

 KMK 1 Makedon Miğferi: Makedon miğferi Katalog'ta beş sikkede (3 adet H1, 2 adet H2) tespit edilmiştir. Bu sikkeler H1 (Tip H1.12.2, no. 11; Tip H1.14, no. 4 ve 9) ve H2 (Tip H2.13, no. 15; Tip H2.21, no. 8) tipindeki sikkelerdir. Kontrmarkın sikkelerin basıldığı dönemde vurulmuş olması gerekir. Bilindiği gibi Makedon miğferi Makedon krali tiplerde ana tip olarak kullanılmıştır[1195]. Kentteki Seleukoslar hakimiyeti düşünüldüğünde bu kontrmarkların askerlerle bir bağlantısı olduğu düşünülebilir.

[1193] Cox, 1941: Seleukeia, no. 101-127.
[1194] Cox, 1941: Seleukeia, no. 101-127.
[1195] Price, 1991: pl. 150.

 KMK 2 Baykuş: H6.1 (no. 1) ve H6.2 (no. 2) sikkelerinde görülen bu kontrmark bu seriden az sayıda ele geçen örnekten ikisinde bulunmaktadır ve her iki sikkede neredeyse aynı şekilde vurulmuştur. Baykuş, Hellenistik Dönem sikkelerinde yaygın kullanılan kontrmarklardandır[1196].

 KMK 3: Katalog'ta iki sikke üzerinde rastlanan bu kontrmark sadece H7.1 (no. 1 ve 2) tipinde görülür. Katalogta sadece iki örneği bulunan bu sikkelerin ön yüzünde sikkenin sağında tasvir edilen figürün çene hizasına özenli bir şekilde uygulanmıştır. Kontrmark içinde monogramların kullanılması Hellenistik Dönem'de bilinen bir uygulamadır. Bu sikkeler çapları 25-26 mm olarak dönem içinde basılan en büyük çapa sahiptir[1197].

6.1.6. Tarihleme

Kentin Hellenistik Dönem sikkeleri neredeyse tüm kataloglarda MÖ 2-1. yy. veya MÖ 2. yy. ile Roma İmparatorluk Dönemi arasında geniş bir zaman aralığına tarihlenmektedir ve bazı sikkeler hariç hangilerinin Hellenistik hangilerinin Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenmesi gerektiği ile ilgili bir öneri bulunmamaktadır. Eğer sikkelerde bir tarih bulunmuyorsa -ki bölge genelinde tarih bulunan sikkelerin bile eralarının başladıkları tarihe dair bilim insanları arasında her zaman fikir birliği söz konusu değildir- böyle bir zaman aralığı vermekten başka bir öneri getirmek güçtür.

Kentin bu grupta yer alan otonom sikkelerinin olasılıkla IV. Antiokhos (MÖ 175-164) zamanında, MÖ 2. yy.'da başladığı genel olarak kabul görmektedir. Head, kentin MÖ 2. yy.'da sikke basmaya başladığını belirterek erken darplarını Tip H3 Aphrodite/Çiçek olarak önerir[1198]. Ancak bu tarih için herhangi bir argüman önerilmemektedir. Ziegler, tüm Kilikia kent sikkelerini kapsayan yayınında bu sikkeleri MÖ 2-1. yy.'a tarihler[1199]. Bunların dışında SNG Levante Cilicia I ve başka kataloglarda kentin bu sikkeleri bir ayrım yapılmadan MÖ 2. yy. ile Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenmektedir[1200]. Bu grupta yer alan Tip H9 dışındaki sikkeler için şimdilik önerilen MÖ 2-1. yy. tarihi makul görünmektedir.

[1196] Baykuş kontrmarkı Side sikkelerinden bilinir, bkz. Atlan, 1967.
[1197] Bu sikkelerin ağırlıkları da yak. 16-19 g.'dır.
[1198] Head, 1911, s. 715.
[1199] Ziegler, 1989: no. 396-417, s. 59 vdd.
[1200] SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 608-719.

6.2. Roma İmparatorluk Dönemi Sikkeleri

Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Hellenistik Dönem ve öncesinden beri sikke basan kentlerin bu sikkeleri basmaya devam ettikleri bilinmektedir. Bu nedenle Hellenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Dönemi sikkelerini keskin bir çizgiyle ayırmak çoğu zaman eğer imparatorun adını veya portresini taşımıyorsa kolay değildir.

Head, Pompeius'tan itibaren Kilikia kentlerinin Roma koruması altında otonom sikkeler basmaya başladığını belirterek Aigeai, Tarsos, Soloi-Pompeioupolis, Elaiussa kentleri yanında Seleukeia'yı[1201] da not ederek basılan sikkelerin büyük çoğunluğunun çeşitli lokal eralara tarihlendiğini belirtir[1202]. Dağlık Kilikia'nın büyük bölümü yerel prenslikler yönetiminde kalmıştır ve Asia Eyaleti'nin dışında Küçük Asya'nın başka yerlerinde magistrat isimlerinin baş harfleri veya monogram içeren pseudo-otonom sikkelerin basımı devam etmiştir[1203]. Hadrianus Dönemi Kilikia'da sikke basan kentlerin sayısı artar; Aigeai, Klaudiopolis, Korakesion, Koropissos, Germanikopolis, Iotape, Laertes, Mopsos, Olba, Seleukeia, Syedra ve Tarsos bu dönemde sikke basan kentlerdir[1204].

Seleukeia'nın, RPC I'in kapsamına giren dönemde (MÖ 44-MS 69) sikke basmış olabileceği düşünülebilirse de buna dair veri yoktur[1205]. Seleukeia'da Roma İmparatorluk Dönemi sikke darbı ilk kez İmparator Hadrianus Dönemi (MS 117-138) ile başlamış ve Gallienus Dönemi'ne (MS 253-268) kadar neredeyse kesintisiz devam etmiştir.

Kentin Roma Dönemi sikkeleri iki grupta incelenecektir. Birinci grupta İmparator veya aile üyelerinin isim veya portresi taşımayan yani pseudo-otonom sikkeler, ikinci grupta ise imparator veya aile üyelerinin isim veya portresini taşıyan sikkelere yer verilecektir.

[1201] Ancak biz çalışmamızda bunu kanıtlayacak bir veriye ulaşamadık, krş. Head, 1911: s. 715.
[1202] Head, 1911: s. 715.
[1203] Head, 1911: s. 715.
[1204] Sear, 2001: s. 112.
[1205] RPC III: s. 409. Ayrıca RPC I: s. 562'de bahsedilmektedir.

6.2.1. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Olmayan Sikkeler (Pseudo-otonom) (RP)

Bu grupta yer alan sikkeler Hellenistik sikkelerle tip ve lejant bakımından benzerlikler gösterir. Tiplerde Hellenistik Dönem'de olduğu gibi Athena ve Apollon ile yoğun olarak karşılaşılır. Arka yüzde ise genellikle magistrat isimleri yer alır. Bu magistrat isimleri bazen epi ile kullanıldığından epi olmayan benzer stildeki tipleri ve epi bulunmayan aynı magistratları gruplamamıza yardımcı olurlar (Tablo 3).

Bu magistrat isimlerine dayanarak Hadrianus Dönemi'ne (MS 117-138) kesin olarak tarihlenen iki sikke tipi bulunmaktadır. Birincisi çalışmamızda tespit ettiğimiz ön yüzde Apollon, arka yüzde Athena büstlerinin betimlendiği serilerdir (RP9). İkincisi ise ön yüzde karşılıklı Apollon ve Artemis büstü, arka yüzde ise giganta saldıran Athena betimli sikkelerdir (Tip RP10).

İsimler ve karşılaştırmalar neticesinde magistrat isimleri yer alan ve çeşitli kataloglarda MÖ 2. yy. ile Roma İmparatorluk Dönemi arasına tarihlenen bu sikkeler pseudo-otonom sikkeler olarak gruplanıp anlaşılmaya çalışılacaktır.

6.2.1.1. Tipler

6.2.1.1.1. Tip RP1: Athena Büstü / Nike Ayakta

Bu sikke grubu çoğunlukla kataloglarda MÖ 2. yy.'dan başlayarak Roma İmparatorluk Dönemi arasında geniş bir aralığa tarihlenmişlerdir. Seleukeia'nın Tip H1 ve H7 (dikey lejantlı) grubunda yer alan sikkeler ile aynı ön yüz ve arka yüz tipi taşımaları nedeniyle böyle bir tarihlemenin yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak bu sikkeler metrolojik, ikonografik özellikleri ve lejantlar açısından değerlendirildiğinde MÖ 2. yy. gibi erken bir tarihin kabul edilmesi mümkün değildir.

Sikkelerin ön yüzünde Korinth miğferli Athena, arka yüzde ise sola doğru bir Nike bulunur. Korinth miğferli Athena'nın arkasında genellikle Tip H1 grubunda yer alan harf ve monogramlar bulunmaz ve stilistik açıdan da daha geç bir döneme ait oldukları gözlemlenebilmektedir. Ancak bazı gruplarda H1 karakterinde olmasa da başın arkasında harfler görülebilmektedir.

Arka yüzde sola doğru ayakta duran Nike sağ elinde bir çelenk, sol elinde ise omzuna yasladığı bir palmiye dalı tutar. Tip H1 grubunda yer alan kent adının uzun yazılması ve sikkenin

ortasında yer alan harf ve monogramları neredeyse bulunmaz. Bunun yerine kentin etnikonu ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ olarak kısa formda magistrat isimleri ise açık olarak yazılmıştır.

Bu grup altında topladığımız sikkelerin pseudo-otonom darpların doğası gereği olarak tipolojik, ikonografik ve metrolojik açıdan homojen olmadığını da burada belirtmek gerekir. Sınıflama yaparken magistrat adlarına göre bir gruplama yapılmıştır. Her bir grup için gerektikçe ayrıca değerlendirme yapılacaktır.

RP1.1. Ön yüzde noktalı bordür içinde Korinth miğferli Athena büstü yer alır. Dalgalı saçları enseden aşağı dökülmektedir. Athena'nın başı sikkenin sağına doğru başını uzatmış gibi betimlenmiştir. Boynunda incili bir kolye bulunmaktadır. RP1.3, RP5.2. ve RP6.2 ile benzer ön yüz kalıbından sikkeler bulunmaktadır. Arka yüzde Nike sol omzunda bir palmiye dalı taşır ve sağ elindeki çelengi ileriye doğru uzatır.

RP1.2. Bu tipte Athena başı Korinth miğferli olup miğfer alın ve ensede saçlar görünecek şekilde yukarıda takılmıştır.

RP1.3. Bu tipde ön yüz ve arka yüz RP1.1, RP5.2 ve RP6.2. ile oldukça benzer kalıptan sikkeler bulunmaktadır. Ancak arka yüzde farklı magistrat adları taşımaktadır.

RP1.4. Bu tipte Korinth miğferli Athena büstü ve etnikon yer alır. Ensede miğferin altında bir tutam saç görünmekte olup, miğfer başı daha aşağıda alnı kaplayacak şekilde betimlenmiştir. Ön yüzde başın arkasında harfler, arka yüzde etnikon ve magistrat adı bulunur. RP5.1, RP6.1 ve RP7.1 ile benzer ön yüz kalıbından sikkeler bulunur.

RP1.5. Ön yüzde Korinth miğferli Athena büstü yer alır. Athena'nın burnu sivri ve daha büyük, çenesi küçük ve sivri resmedilmiştir. Ön yüz RP.1.6 no. 1, 2, 3 ile RP5.6 no. 2 ile benzer kalıptandır.

RP1.6. Ön yüzde noktalı bordür içinde Korinth miğferli Athena başı yer alır. Miğferi alnın ortasına kadar tüm başını kaplamıştır. Zırhı yuvarlak düz bir bant şeklinde boyunda görülebilmektedir. Bu ön yüz RP5.3 ile aynı ön yüz kalıptadır.

RP1.7. Lejandın tanımlanamadığı bu grupta ön yüzde Korinth miğferli Athena büstü yer alır. Athena'nın yüzü kemikli betimlenmiş ve neredeyse beline kadar sikke yuvarlağında

betimlenmiştir. RP1.7 no. 5, RP7.2 no. 2 ile ön yüz oldukça benzer ve bu tipin diğer örneklerinden uzun lejant taşımasıyla farklılaşır, bu nedenle gruplanamayan örneklere dahil edilmiştir.

6.2.1.1.2. Tip RP2: Tykhe Büstü / Athena Nikephoros Ayakta

Tykhe, kentin sikkelerinde Hellenistik Dönem'de Tip H9'de değinilen Antiokheia Tykhesi tipi yanı sıra büst şeklinde de kullanılmıştır. Nispeten daha fazla örneğin günümüze ulaştığı bu tipte Tykhe büstü sağa dönük, örtülü ve sur taçlı olarak betimlenmiştir. Kilikia Bölgesi kentlerinden benzer stilde betimlenen Tykhe, Anazarbos[1206] (Philopator/Tykhe, MÖ 30-7, monogram), Zephyrion (Tykhe büstü/Antiokheia Tykhesi, MÖ 2-1. yy. monogram) kentlerinde görülmektedir. Aigeai kentine ait benzer örnekler de (Tykhe büstü /At başı, MS yak. 100-50) çeşitli serilerde, monogramlar ile görülür[1207]. Aigeai'nin daha erkene tarihlenen gümüş tetradrahmilerinde ise ön yüzde Tykhe arka yüzde ise Athena Nikephoros olan sikkeleri MÖ 44-30 yıllarına tarihlenmiş olup arka yüzlerinde Seleukeia sikkelerine benzer monogram ve harfler taşırlar[1208].

Kentin sikkelerinde ön yüzde Tykhe arka yüzde Athena Nikephoros'un yer aldığı bu tip magistratlara göre dört alt gruba ayrılmaktadır.

RP2.1. Tykhe'nin başında boynuna doğru uzanan bir örtü bulunur ve surlu tacı kalın ve özensiz bir şekilde betimlenmiştir. Bu tipin bazı örneklerinde (No. 6 ve 7) Tykhe'nin hemen çenesinin altında buğday başağı olarak tanımlanan (belki haşhaş?) bir nesne bulunur. Bu buğday başağı (haşhaş?) Anazarbos kenti sikkelerindeki kadın figürünün hemen çenesinin altında görülür[1209]. Traianus Dönemi'ne tarihlenen bu sikkedeki örtülü kadın figürü Persephone olarak tanımlanmıştır ve başında kent surlu taç bulunmaz. Bu tipin arka yüzünde ise Artemis Perasia büstü yer alır.

[1206] Arka yüzde yer alan ΔΛ=34=Ö 37/36 yılına tarihlenmiştir. Ancak kentin erası MÖ 70'de, I. Tarkondimotos ile başlatılmaktadır. Bkz. Cohen, 2011: s. 223, coin no. 371.
[1207] RPC I: no. 4044, no. 4046; RPC II: no. 1778-1779; RPC IV.3: no. 10267.
[1208] Örneğin, RPC I: no: 4025; no. 4027'de ay.: ΔI; no. 4029'da ΔI ve ⏃.
[1209] https://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?album=300&pid=6917#top_display_media

Anazarbos[1210] sikkesi (Traianus Dönemi, Assaria, AE 18, 3,88 g, CY 132 (MS 113/4).

RP2.2. Noktalı bordür içinde, Tykhe'nin başındaki taç yukarıda daha düzgün ve keskin hatlarla betimlenmiş olup, başın arkasında tacın hemen altında saçın topuzu görülmektedir. Başından boyna dolanan örtü daha ince ve yumuşak dokudadır.

RP2.3. Tykhe'nin başında tacın surları yukarı doğru sivrilmektedir ve başındaki örtü sadece yüzünü açıkta bırakacak şekilde sıkıca başı ve boynu sarmaktadır.

RP2.4. Tykhe RP2.3 ile oldukça benzer şekilde betimlenmiştir, tek örnek ve farklı magistrat adı taşımaktadır.

RP2.5'te tanımlanamayan ya da gruplanamayan sikkeler bir arada verilmektedir. Arka yüz tipi olarak Athena Nikephoros betimlemesi kentin en erken sikkelerinden beri bilinir. Örneklerde stilistik açıdan farklılıklar görülmektedir.

6.2.1.1.3. Tip RP3: Athena Başı veya Büstü / Baykuş

Athena bu kez Atina sikke tiplerinde karşılaşılan örnekler gibi baykuş ile birlikte kullanılmıştır. Baykuş Athena'nın atribülerinden olup erken dönemlerden itibaren bu ikili, sikkelerde yoğun olarak kullanılmıştır.

Arka yüzde yer alan baykuş sola doğru uzanan bir dal üzerine konmuş/tünemiş, başı cepheden, gövdesi yandan verilmiştir. Bazı sikkelerde başın ¾ cepheden verildiği de görülmektedir.

Ön yüzde Athena başı, arka yüzde baykuş yer alan sikkelerde ön yüzdeki Athena farklı portre veya büst özellikleriyle betimlenmiştir. Beş alt gruba ayrılan bu sikke tipinde her grubun magistratları veya lejantları da farklıdır. Ayrıca sikkelerin çapları da her grupta homojen değildir.

[1210] Wagner Coll. (Asia Minor Coins).

RP3.1. Ön yüzde Athena büstü yer alır. Athena'nın saçı örgülü gibi olup omuzlarından aşağı doğru uzanmaktadır. Arka yüzdeki baykuş bir dal demeti üzerinde durmaktadır.

RP3.2. Ön yüzde Athena başı, düz ve nispeten hatlar yüzeysel verilmiştir. Arka yüzde yer alan baykuşun gövdesi yandan başı ise cepheden betimlenmiştir.

RP3.3. Athena büstünün boynu uzundur. Dalgalı ve açık saçları miğferin altından omuzlarına dökülmektedir. Baykuş neredeyse cepheden 3/4'lük açıyla betimlenmiş olup sağ arkada kalan kanadının bir bölümü görülebilmektedir.

RP3.4. Athena büstü neredeyse göğüs hizasına kadar betimlenmiştir. Boynu ve göğüslerin hemen üstü açıkta kalacak şekilde zırh giyimlidir. Baykuş ¾ cepheden betimlemiştir.

RP3.5. Athena büstü omuzları görünecek şekilde betimlenmiştir. Baykuşun üzerinde durduğu dal düz uzanmaktadır ve etnikon ön yüzdedir.

Bu sikke tipi (Athena/Baykuş) ile Soloi sikkelerinde de karşılaşılmaktadır. MÖ 2-1. yy.'a tarihlenen bu sikkeler çap bakımından da Seleukeia ile benzerlik gösterse de Soloi sikkelerinin ağırlıkları bu gruptaki sikkelerin neredeyse iki katıdır. Seleukeia sikkelerinde bulunan baykuşun üzerinde durduğu dalın Soloi'da görülmeyişi de bir fark olarak not edilebilir.

6.2.1.1.4. Tip RP4: Baykuş / Herakles'in Sopası

Kentin başka sikkelerinden bilinen baykuş ve Herakles'in sopası bu sikkelerde birlikte kullanılmıştır. Bu tipin arka ve ön yüz ayrımı çeşitli kataloglarda farklı olarak tanımlanmıştır. Kent sikke geleneğine ön yüzde kent etnikonun yer alması yaygın olmasına rağmen; burada ön yüzün daha kabarık arka yüzün de daha çukur olması nedeni ile baykuş olan yüz ön yüzü, Herakles'in sopası olan ise arka yüzü olarak gruplanmıştır. Ayrıca, tam olarak yazılan magistrat ismi ön yüzde yer alır ve bu tip sadece tek magistrat adıyla basılmıştır.

Baykuş bir önceki tipte (RP3) arka yüzde görülmektedir. Ancak RP3'te baykuşun yaprakları yukarı doğru uzanan bir dal üzerinde iken burada çelenk içinde betimlenmiştir.

Arka yüzde yer alan Herakles'in sopası Hellenistik grupta H5 tipin de arka yüzünde (ön yüzde çiçek) kullanılmış idi.

6.2.1.1.5. Tip RP5: Athena Büstü / Apollon Büstü (MS 2. yy.)

Ön yüzde Athena, arka yüzde Apollon büstü yer alan bu tip beş alt gruba ayrılmıştır. Bu sikkeler tipolojik açıdan farklı olmalarının yanı sıra hem etnikonun yazılışı hem de magistrat adlarında çeşitlilik gösterir. Ancak sikkeler tipolojik olarak benzerlikler gösterirler. Tiplerin Katalog'taki örnek sayısı ise oldukça sınırlıdır. Bununla birlikte aynı tip altında gruplamak sınıflama için en makul yöntem olmuştur.

RP5.1. Bu tipte Athena Korinth miğferli ve omuzlarına kadar betimlenmiştir. Noktalı bordürle çevrelenen sikkenin ön yüzünde kentin kısa etnikonu bulunur. Ön yüz RP1.4, RP6.1 ve 7.1 ile benzer ön yüz kalıbındandır. Arka yüzde Apollon büstü ve magistrat adı bulunur.

RP5.2. Noktalı bordür içinde Korinth miğferli Athena büstü RP1.1 ve RP1.3 ve RP6.2 ile benzer yüz kalıbındandır. Arka yüzdeki Apollon büstü detayları izlenemeyecek kadar siliktir ve magistrat adı bulunur.

RP5.3. Bu sikke tipinde Korinth miğferli Athena daha düz hatlarla resmedilmiştir. Arka yüzdeki lejant okunamamaktadır. Ön yüz RP1.6 ile benzer ön yüz kalıbındandır. Arka yüzde Apollon büstünün arkasında ok ve yayı görünür ve başın hemen önünde bir dal bulunur. Magistrat ve etnikon arka yüzde yer alır.

RP5.4. Ön yüzde Athena büstü Korinth miğferli olup miğferin altından aşağı uzanan saçları örülmüş gibidir. Arka yüzde Apollon'un başında defne çelengi bulunur ve saçı ensede topuzdur. Buradaki Athena büstü ile Anazarbos'un MÖ 20/19 yıllarına tarihlenen sikkesi stilistik açıdan oldukça benzerdir[1211].

RP5.5. Ön yüzde Athena başı Korinth miğferli olup uzun saçları miğferin altında dalgalı verilmiştir. Arka yüzde Apollon başında defne çelengi ve ensede topuzu ile kentin kısa etnikonu ve magistrat adı bulunur.

RP5.6. Ön yüzde Athena büstü RP1.6 ile benzer ön yüz kalıbındandır. Arka yüzde defne çelenkli Apollon başının saçları ensede topuzdur. Kısa etnikon ve magistrat adı arka yüzdedir.

[1211] Anazarbos, ön yüzde Athena, arka yüzde çapa, bkz. coin no: 373. Sikkenin arka yüzünde yer AN=51= MÖ 20/19 yılına tarihlenmektedir. Yıl harflerinin üstünde iki adet monogram da görülmektedir. Sikke çapı 19 mm.'dir, Cohen, 2011: s. 224.

6.2.1.1.6. Tip RP6: Athena Büstü / Işın Taçlı Bir Tanrı (MS 2. yy.)

Bu sikkelerin ön yüzünde Athena, arka yüzde ise ışın taçlı bir erkek figürü bulunur. Bu erkek figürü kaynaklarda Apollon, Apollon Sarpedonios, Helios veya Apollon-Helios olarak tanımlanmıştır. Seleukeia'nın bu dönem sikkelerinde belirgin tasvirler dışındaki bazı tanrı figürlerini tanımlamak zordur. Nicolet de buna işaret ederek "bu sikkelerin tanımlanmasının hassas ve zor" olduğuna dikkat çeker[1212]. Nicolet bu grupta değerlendirilen[1213] "taçlı tanrı aynı zamanda bir bitki çelengi taşır ki bu genellikle Apollon'a atfedilir ve sadak ve yay ile başka bir örnekte Artemis'e verilmesi gerektiğini" belirtir. Head tarafından kentin otonom sikkelerinin Apollon Sarpedonios başı, Artemis Büstü, Helios büstü vs. olarak gruplanmasına dikkatle yaklaşır ve burada betimlemesi farklılık gösteren aynı tanrının olduğunu önererek Apollon Sarpedonios'a işaret eder[1214].

Çeşitli kataloglarda Apollon veya Helios'a atfedilen bu sikkeler, betimleniş tarzlarına göre değerlendirilerek katalogta Apollon-Helios olarak gruplanmaya çalışılmıştır. Öncelikle başın önünde dal olanlar Apollon-Helios olarak gruplanmaya çalışılmış olsa da daldan ziyade saçın arkada topuz veya bağlı olması ve başında ışın tacı olan örneklerin Apollon-Helios olarak gruplanması makul görülmüştür. Çünkü Helios hiçbir zaman saçları arkada toplu olarak betimlenmemiştir[1215].

Bu tanrının, kentin imparator portreli sikkelerinde arka yüz tipi olarak gene tanımlanamayan ışın taçlı ve atlı tanrı ile aynı olduğunu da önerebiliriz. Öncelikle ihtiyatlı yaklaştığımız Nicolet'in bu tanrının Apollon Sarpedonios önerisinin de doğru olamayacağı görüşündeyiz. Çünkü sadece Holmoi sikkelerinde yer aldığı önerilen Apollon Sarpedonios tasvirinde tanrının buradaki gibi uzun ya da kısa saçlı ve başında ışın tacı ile betimlendiği örnekler bulunmaz.

Işın taçlı ve saçları arkada bağlı olan bu figür kentin imparator portreli sikkelerinde de karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu figür Roma İmparatorluk Dönemi'nde yaratılmış bir tip olabilirse de Apollon-Helios olarak değerlendirmemiz de mümkündür[1216]. Bu nedenle katalogta

[1212] Nicolet, 1971: s. 34.
[1213] Nicolet, 1971: s. 34, Nr. 17.
[1214] Nicolet, 1971: s. 34 krş. Head, 1911: s. 727).
[1215] Krş. Yalouris – Visser-Choitz, 1990: s. 1023 vdd.
[1216] Apollon-Helios için bkz. W. Lambrinukadis (v.d.), "Apollon", LIMC IV, 1988, s. 183-327.

bir figür (tanrı? imparator?) tanımlaması tercih edilmiştir. Bu tip (R2) Hadrianus Dönemi'nde (MS 117-138) ve sonrasında da tercih edilmiş olup (Tip R43, R50, R54, R83, R84, R85, R102, R105 ve R112) RPC editörleri tarafından atlı bir tanrı olarak yorumlanmıştır[1217].

RP6.1, no. 7

Ay. Hadrianus sikkesi ve ay.'den ayrıntı (R2, no. 2)

RP6.1 Magistrat adlarına göre iki grup altında incelenen bu sikkelerde kısa etnikon ön yüzdedir ve ön yüz, Athena, RP1.4, RP5.1 ve RP7.1 ile benzer kalıptandır. Arka yüzde yer alan Apollon-Helios'un uçları yukarı doğru sivrilen ışın taçlı olup önde ve ensede küçük bir topuz gibi betimlenen saçları dikkat çekicidir. Arka yüzde magistrat adı, epi ile birlikte verilmiştir.

RP6.2. Ön yüzde noktalı bordür ve kolyeli, öne doğru başını uzatmış gibi betimlenen Athena RP1.1, RP1.3 ve RP5.2 ile benzer ön yüz kalıbındandır. Arka yüzde kentin kısa etnikonu + epi + magistrat adı sikke yuvarlağını dolaşır. Apollon'un başında ışın tacı vardır ve saçları ensede topuzdur. Arkasında yay ve oku görünmekte olup önünde bir dal bulunur.

6.2.1.1.7. Tip RP7: Athena Büstü / Helios Başı (MS 2. yy.)

Olympos tanrıları arasında yer almasa da Helios, Hellen dünyasında güneşin tanrısı olarak karşılık bulmuştur. Helios doğa ve insan yaşamındaki öneminin yanı sıra her şeyi gören ve duyan bir tanrı olması nedeniyle yeminlerde başka tanrılarla birlikte tanık olarak da çağrılmaktaydı[1218].

Bu tipte arka yüzde yer alan figürün ikonografik olarak Helios[1219] olduğuna şüphe yoktur[1220]. Helios ile ilgili doktora çalışmasında Erten, Helios'un Kilikia'da Athena ile (ve başka tanrılarla) birlikte yer alan örneklerine değinmektedir. Kanytellis, Mopsuhestia (Hellenistik Dönem ve MS 98-137'e tarihlenen sikkeleri), Soloi-Pompeioupolis (MÖ 2-1. yy. sikkeleri) kentlerinde not etmiştir. Soloi-Pompeioupolis'te ise MÖ 2-1. yy.'a tarihlenen bir sikke tipinin ön

[1217] RPC III: no. 3230.
[1218] Homeros, **Odysseia,** III.277; XI.109.
[1219] Yalouris – Visser-Choitz, 1990: 1005 vd.
[1220] Nicolet, (1971: 34) ışın taçlı genç erkek başı (no. 14-16, 17-18) tasvirinin Helios başı olarak tanımlanabileceğini (Wadd. Collection, no. 4453 ve Coll. von Aulock, no. 5816) belirtir.

yüzünde Helios büstü, arka yüzünde ise tanrıça Athena Nikephoros oturur vaziyette ve arkasındaki kalkana yaslanmış şekilde tasvir edilmekte olup bu kentte de Athena'nın baş tanrıça olarak kabul gördüğü bilinmektedir[1221]. Bu tipte iki alt gruba ayırdığımız sikkeler ikonografik açıdan oldukça farklıdır.

RP7.1. Ön yüzde Athena büstü yer alır. RP1.4, RP5.1 ve 6.1 ile benzer, RP1.4 No. 2 ile RP7.1 No. 3 ön yüz kalıbındandır, kısa etnikon ön yüzde yer alır. Arka yüzde yer alan Helios kısa saçlı ve ışın taçlı olarak betimlenmiştir ve magistrat adı da arka yüzdedir.

RP7.2. Ön yüzde Athena göğsüne kadar betimlenmiş olup aegis'inin detayları ve arkasında yukarı doğru uzanan mızrağının uç kısmı rahatlıkla görülebilmektedir. Arka yüzde yer alan Helios, saçlarını kapatan şualardan oluşan bir ışın tacı taşır. Helios'un hemen önünde dikdörtgen şeklinde ve ucu üçgen olarak biten bir nesne yer almaktadır. Bu nesne Seleukeia sikkelerinde ünik olup sadağa? benzemektedir.

6.2.1.1.8. Tip RP 8: Apollon Büstü / Athena Nikephoros Ayakta

İkonolojik özellikleri ve dikey lejant nedeniyle H7 grubuyla benzeşen bu tip, RP grubunda yer alan magistrat adı "ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ" taşımaktadır. Aynı kişiye işaret ettiğini tespit etmek mümkün olmasa da sikkenin metrolojik ve genel özellikleri göz önünde tutularak bu gruba dahil edilmiştir.

6.2.1.1.9. Tip RP 9: Apollon Büstü / Athena Büstü (Hadrianus Dönemi)

Bu tip altında değerlendirilen sikkeler stilistik açıdan dört gruba ayrılmış olup, magistratlar da farklıdır.

RP9.1. Apollon'un başında bir defne çelengi önünde ise dal bulunur. Sağda kentin etnikonu okunur. Burada betimlenen Apollon Tip RP10'da Artemis ile karşılıklı betimlenen Apollon ile aynı ustanın elinden çıkmışcasına benzemektedir.

Arka yüzde Korinth miğferli Athena ve sikke yuvarlağını dolaşan magistrat adı yer alır. Bu magistrat adı RP10'daki ile aynıdır. Aynı zamanda Apollon'un da benzerliği bu iki tipin aynı dönemde darp edildiklerine işaret etmelidir.

[1221] Erten, 2007: s. 114; Ehling – Pohl – Sayar, 2004: s. 183-184, dn. 1332.

RP9.2. Apollon'un başı daha büyükçedir. Başının arkasında ok ve sadağı görülebilmekte ve önünde dal bulunmaktadır. Arka yüzde ise aegis giyimli Athena, etnikon + epi + magistrat yer almaktadır.

RP9.3. Bir öncekine (RP9.2) benzer bir Apollon betimlemesi, yine arkasında ok ve sadağı ile betimlenmiştir. Ancak Apollon'un önündeki dal 9.2'den farklıdır. Arka yüzde Athena'nın miğferi göğüs altında sonlanır ve düzdür. Bu grupta etnikon ve magistrat adının yanı sıra TO + rakama işaret eden Eski Yunanca harf (Γ=3) bulunur.

RP9.4. Ön yüzde noktalı bordür içinde stilistik açıdan farklı bir Apollon büstü ile karşılaşırız. Yüzü kemikli ve ince resmedilmiştir. Başın arkasında ok ve sadak, önünde ise dal bulunur. Başın arkasında harfler (BEP) okunmaktadır. Arka yüzde etnikon ve magistrat adı yanı sıra TO + rakama işaret eden bir harf (B=2) daha bulunur.

6.2.1.1.10. Tip RP10. Apollon ve Artemis Büstü Karşılıklı / Athena - Gigant Mücadelesi (Hadrianus Dönemi, MS 117-138)

Bu tipte ön yüzde karşılıklı duran Apollon ve Artemis büstleri yer almaktadır. Her iki tanrı da birbirlerine benzer tarzda, saç ve yüzler ile betimlenmiş olup, Apollon başındaki defne çelengi ile tanımlanabilmektedir. Imhoof-Blumer, ön yüzdeki Apollon ve Artemis büstlerinin betimlendiği bu sikkelerin İmparator Hadrianus ve karısı Sabina'yı ima ettiğini belirtir[1222]. Sikkelerin arka yüzünde ise giganta saldıran Athena yer almaktadır. Bu betimleme Tip R4'de de kullanılmıştır.

Burada kentin kültlerinde baskın bir yeri olmasa da Apollon ile karşılıklı verilen Artemis, verilmek istenen mesaj ile hazırlanan bir kurguya uygunluk nedeniyle yer almış olmalıdır. Kentin baş tanrıçası Athena ise sikkelerin arka yüz tipinde varlığını devam ettirmektedir. İmparator portreli sikkelerin vazgeçilmez tipi olarak sikkelerde karşılaşacağımız Athena'nın gigant mücadelesi yer almaktadır (bkz. Bölüm 6.2.2.1.1. Athena a).

Bu sikke tipi kentin sikkelerini ve magistratlarını belirlemekte bize en çok yardımcı olan gruptur. Çünkü aynı tip hemen ardından ya da eş zamanlı olarak Hadrianus'un adını taşıyan sikkelerde de karşımıza çıkmaktadır. Bu tip RPC serisinin editörleri tarafından da alışılmışın dışında olarak yorumlanmaktadır (R4a ve R4b). Burada da Hadrianus ve Sabina'nın Apollon ve

[1222] Imhoof-Blumer, 1972: s. 713, no. 575.

Artemis olarak betimlenmiş olduklarına dikkat çekilmektedir. Tip R4a'da lejant ΑΥΤ ΚΑΙ ΤΡ ΑΔΡΙΑΝΟC CEB Π Π ΕΤΟΥC Κ, Hadrianus'un 20. yılının yer alması ile sikkeler MS 137 yılına tarihlenir[1223].

6.2.1.2. Lejantlar

Roma imparator portresi taşımayan (RP) sikkelerde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ "Seleukeialıların" etnikonu bazen ön yüz ama çoğunlukla arka yüzde magistrat adlarıyla birlikte kullanılmıştır. Bazen lunar sigma "C" ile yazılan etnikonun daha da kısaltılarak yazıldığı görülmektedir. Etnikonun bu gruptaki çoğu sikkede pul kenarında kaldığı ve harflerin alt kısımlarının güçlükle tanımlanabildiği not edilmelidir. Etnikon bazen sikke yuvarlağını dolaşarak (genelde tam dolaşmaz), bazen sikke yuvarlağının sağında yukarıdan aşağıya doğru dikey yazılmış bazen de ön yüzde kısa olarak yerleştirilmiştir. Aynı tipte yer alan alt gruplarda bile etnikonun yazılışı farklılıklar göstermektedir (Tablo 3). Etnikon magistrat adlarıyla birlikte de kullanıldığından aşağıda Magistratlar ve Monogramlar başlığı altında sunulacaktır.

6.2.1.3. Monogramlar/Kısaltmalar ve Magistratlar

Roma imparator portresi taşımayan (RP) sikkelerde Hellenistik Dönem sikkelerine benzer monogramlar görülebilmekle birlikte fazla bir çeşitlilik sunmazlar. Bu grupta birçok magistratın adı tam bir şekilde bazen de kısaltılarak yazılmıştır. Farklı sikke tiplerinde aynı magistrat adları görülmekte, bazen de oldukça benzer hazırlanan ön yüz kalıplarının farklı magistratlar için kullanıldığı tespit edilebilmektedir. Stlisitik olarak benzer resmedilen kalıptan darpedilen örneklere tipler bölümünde değinilmektedir. Kentin etnikonuna bir önceki bölümde kısaca ele alınmış olup, magistrat adıyla olan ilgisi nedeniyle burada da değinilecektir.

Başlangıç olarak bir özet yapacak olursak monogram ve magistrat isimleri bazen ön yüz bazen de arka yüzde görülebilmektedir. Magistrat adı yalnız başına yazıldığı gibi epi ile veya olmaksızın kent etnikonu ile birlikte kullanılmıştır. Bazı magistrat isimlerinin yanında TO + rakama işaret eden harf/ler görüldüğü örnekler mevcuttur. Anadolu'nun bu dönemde basılan sikkelerinde çoğunlukla magistratın görevine işaret eden ifadeler yer almış olsa da Seleukeia sikkelerinde gördüğümüz magistratların görevlerine ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Tip ve

[1223] RPC editörleri bu sikkelerin farklı bir döneme bir tarihlenebileceğini önerirse de, son birkaç kelime ya da harf nedeniyle emin olunabileceğini çünkü Seleukeia'da sikke lejantlarının her zaman işin ehli kişiler tarafından yapılmadığını akılda tutmak gerektiğini not eder, bkz. RPC III: s. 409 ayrıca bkz. no. 3233.

lejant çizelgesinde tüm lejantlar ve harfler not edilmiştir (Tablo 3). Bu tipte basılan sikkeler çok sayıda magistrat adını ve kısaltmasını içermektedir.

1. Kapiton: Bu magistrat döneminde iki tip sikke basılmıştır. Tip RP1.1'de kentin kısa etnikonu (?) ve magistrat adı sikke yuvarlağını dolaşır: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ. Tip RP2.3'te ise etnikon ve magistrat adı dikey olarak sikkeye yazılmıştır: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ. Diğer yandan Kapiton ismini taşıyan bu sikkelerde lejant sikke boşluğunun dışındadır. Nicolet bu ismin bir Hellen kentinde yaygın olmadığını not etse de[1224], Seleukeia'da bir mezar yazıtında[1225] ve komşu kentlerden Anazarbos[1226] yazıtlarında bu ismi görmekteyiz.

2. Athenaios: Tip RP1.2'de arka yüzde sikke yuvarlağını dolaşan magistrat adı ve etnikon görülür: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Ön yüzde ise ΒΕΡΑ okunmaktadır.

3. Sostratos: Tip RP1.3 ve RP6.2'de arka yüzde sikke yuvarlağında ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ şeklinde okunmaktadır.

4. Polemarkhos: Tip RP5.3, 5.6? ve RP8'de [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ okunmaktadır. RP5.3'te etnikon siliktir.

5. Polemon: Bu magistrat adı Tip RP3.4 ve RP5.6(?)'da arka yüzde ΣΕΛΕΥΚ[ΕΩΝ] etnikonu ile ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ olarak görülmektedir.

6. ΒΑ / ΡΙ? ve : Tip RP1.5 No. 1'de bu grupta rastlanmayan Kalykadnos adı ilginçtir. Lejant arka yüzde ΣΕΛΕΥ ΚΑΛΥΚΑΔΝ; Mon. ΒΑ veya ΡΙ? ve olarak okunabilmektedir.

7. ΔΗ (ΔΙ?): Tip RP3.2'de arka yüzde [ΣΕΛΕΥ]Κ ΔΗ (ΔΙ?) yer almaktadır.

8. ΚΑ (?): Tip RP3.3'te ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ okunmaktadır. Burada ΚΑ magistrat adı kısaltması olabileceği gibi Kalykadnos'u da simgeliyor olabilir.

[1224] Nicolet, 1971: s. 32.

[1225] Hagel – Tomaschitz, 1998: Sel. 75'de ismi görebilmektyeiz: Μᾶρκον Αὐρήλιον Σεραπίωνος υἱὸς Κάπτων ἀξιῶ ἐπεντεθῆνε olarak yazılmakta ise de Καπ(ί)των olarak düzeltilmektedir, bkz. http://clas-lgpn2.classics.ox.ac.uk/cgi-bin/lgpn_search.cgi?id=V5b-32601&style=

[1226] IKAnazarbos, no. 39, 217.2, 329, 343, 491, 551.2, 627.2. Ayrıca Küçük Asya'nın diğer kentleri için bkz. http://clas-gpn2.classics.ox.ac.uk/name/%CE%9A%CE%B1%CF%80%CE%AF%CF%84%CF%89%CE%BD# (19.10.2021, çevrimiçi).

9. Doemeos: Tip RP5.5'te arka yüzde ΣΕΛΕVΚΕΩΝ ΔΟΗΜΗΟV[1227] okunmaktadır.

10. Euphranor: Tip RP3.1 ve RP5.4[1228]'te arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡΟC lejandı sikke yuvarlağını dolaşır.

11. Dioskourides/Dioskouridas: Tip RP3.5'te ön yüzde CEΛEY ve bazen KE arka yüzde ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟ[Υ] sikke yuvarlağını dolaşır bir şekilde yazılmışken, Tip RP4'te sikkenin ön yüzünde ΔΙΟCΚΟVΡΙ[ΔΟΥ] arka yüz de ise CEΛEY[ΚΕΩΝ] yer alır. ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟΥ hem "C" hem de "Y"un bir arada kullanılmasıyla daha geç zamana tarihlenebilir[1229]. Waggoner[1230], Dioskouridas isminin MÖ geç 2 ve 1. yy.'larda yazıtlarda geçen yaygın bir isim olduğunu not eder.

12. Kunti: Tip RP6.1'de ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ arka yüzde ise ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ bulunmaktadır.

13. Demetrios: Tip RP2.1 dikey olarak yazılan etnikon ve magistrat ve RP9.2'de ise ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ şeklinde sikkenin arka yüzünü dolaşır.

14. Ksenarkhos: Bu isim kentin sikkelerinde en çok görülen isimdir. Tip RP2.2'de arka yüzde diğerlerinden farklı olarak dikey lejant formatında ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ olarak görülmektedir. Tip RP5.2 arka yüzde sikke yuvarlağını dolaşan ΣΕΛΕΥΚΕ[Ω]Ν ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ; Tip RP7.1, RP5.1, RP1.4'te ön yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ arka yüzde ΞΕΝΑΡΧΟΥ şeklindedir. Tip RP9.1'de ise ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ arka yüzde ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Demetrios oğlu Ksenarkhos'un zamanında) olarak görülmektedir. Tip RP10 grubundaki sikkeler Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen magistratları vermesi ile önemlidir. Ön yüzde karşılıklı Apollon ve Artemis büstleri yer almakta; arka yüzde ise giganta saldıran Athena, sikke yuvarlağını dolaşan CEΛEΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ lejandı okunmaktadır. Kent etnikonun arka yüzde yer alması dışında RP5.2 ve RP10 ile bu iki magistrat aynı döneme yani Hadrianus Dönemi'ne tarihlenebilmektedir.

15. Aristonos: Bu magistrat Tip RP9.3'te sikke yuvarlağını dolaşan ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ okunurken; Tip RP2.4'te dikey lejant olarak ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ

[1227] Lejant kaynaklarda belirtildiği gibi ΔΗΜΗΟV değil ΔΟΗΜΗΟV gibi görülmektedir.
[1228] Ancak bu gruptaki üç sikke örneğinin kondisyonları kötüdür. Sikkeler ancak betimlemelerine göre Anamur Müzesi örneğindeki katalogta not edildiği şekliyle gruplanabilmiştir. Mevcut fotoğraftan lejant okunamamıştır.
[1229] "C" lunar sigma Hellenistik Dönem'de (MÖ 2-1. yy.) de kullanılmaktadır. Aynı zamanda Σ (sigma) karakteri de Roma İmparatorluk Dönemi'nde görülebilmektedir.
[1230] Waggoner, 1979: s. 7-29.

ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ olarak görülmektedir. "ΤΟ Γ" eponim magistratın 3. kez görevi üstlendiğine yani Aristonos'un söz konusu görevini 3. kez yaptığına işaret ediyor olmalıdır. Başka örneklerden magistrat adlarından sonra gelen rakamların onun görevini kaçıncı kez yaptığına işaret ettiği not edilmiştir. Burada adı geçen magistratın hangi görevi üstlendiği ile ilgili bilgi verilmese de aynı amaçla yazılmış olduğu düşünülebilir[1231].

16. Meniskos: Tip RP9.4'te ön yüzde ΒΕΡ arka yüzde ise ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β okunmaktadır. Β harfi Meniskos'un görevini ikinci kez üstlendiğine işaret ediyor olmalıdır.

17. Demiourgos: Tip 7.2'de görülen ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΙΟ[ΥΡΓΟΥ] lejandı *demiourgous*'luk görevine işaret ediyor olabilir. Ancak Demiourgous'un kimliği ile ilgili bilgi vermez. Aynı zamanda sikkenin lejandının net bir biçimde okunamadığını da not düşmek gerekir. Bu durumda şahıs ismi mi yoksa memuriyet mi kesin olarak anlaşılmamaktadır[1232].

Seleukeia'nın bronz sikkelerini inceleyen en önemli çalışma H. Nicolet tarafından yayımlanmıştır. Nicolet de bu grupta değerlendirdiğimiz sikkelerin Tip H1 grubuyla aynı dönemde basılmamış olduğunu önerir ve Imhoof-Blumer'in etnikon olmayan nadir sikkeler değerlendirmesine katılmaz[1233]. Kontrol ya da eponim olarak tek magistratın adının yer aldığı sikkelerin sayıca azlığı nedeniyle tam bir değerlendirme yapılamayacağını sadece biraz daha iyi bilgi verdiğini de not eder. Nicolet'in çalışmasına konu olan sikkelerde[1234] üç magistrat adı -Ksenarkhos, Kapiton, Sostratos- yer almıştır. Ksenarkhos ve Kapiton adlarını taşıyan ve bahsedilen makalede yer almayan sikkelerin de bilindiğini not eder[1235]. Magistrat Sostratos'un bahsedilen makalede Seleukeia'da tespit edildiğini; Ksenarkhos, Kapiton ve Sostratos'un çağdaş ve hepsinin çok yakın bir zamanda görev almış olduğunu belirtir. Çünkü bu sikkeler bir arada ele geçmiş olup kondisyonlarından çok kısa bir süre dolaşımda kaldıkları anlaşılmaktadır. Sikkelerdeki iki magistrat adının genitivus formda olması nedeniyle, bahsedilen üç magistratın da kentin eponim magistratları olduğunu belirtir[1236].

[1231] Krş. RPC (online) II: no. 1306 (Sardes) ve no. 1371 (Synaus).
[1232] Ayrıntlı bilgi için bkz. Bölüm 5.1.
[1233] Nicolet, 1971: s. 30.
[1234] Nicolet, 1971: s. 31, no. 1-18.
[1235] Nicolet, 1971: s. 30; ayrıca bkz. Le Rider, 1969: s. 14-16.
[1236] Nicolet, 1971: s. 32

Yukarıda tespit edilen magistratların sikke basımında nasıl bir sorumluluğu olduğunu tespit etmek mümkün değildir. Nicolet'nin de belirttiği gibi -bronz sikkeler için- zaten bunların bir sorumluluğu olması da beklenmemektedir[1237].

Bu dönem sikkelerde magistrat adları bazen epi ile bazen epi olmaksızın bazı durumlarda etnikon ile bazen etnikon olmaksızın (bazen etnikon ön yüzde) kullanılmıştır. Tüm bu çeşitlilik bir değerlendirme kriteri geliştirmemize engel olur. Aynı magistrat isimlerinin bile çeşitli kullanımları dikkat çeker (bkz. Tablo 3).

Burada bazı kaynaklarda kentin Augustus Dönemi peripatik filozofları Athenaios ve Ksenarkhos ile çağdaş tutulan sikkelerdeki isimlere değinmek gerekir[1238]. Nicolet'nin de haklı olarak belirttiği gibi bu sikkeler Augustus Dönemi'nde basılmış olamazlar. Çünkü Ksenarkhos ve Demetrios'un adının olduğu bazı sikkeler bugün Hadrianus Dönemi'ne net olarak tarihlenebilmektedir[1239]. Ancak bu isimlerin kentin önde gelen aile bireylerinden olması elbette kabul edilebilir bir durumdur.

6.2.1.4. Birimler

Roma İmparatorluk Dönemi imparator portresi taşımayan bu sikkeler bronzdur. Kentin diğer sikke grupları gibi günümüze birim adlandırması ile ilgili bir bilgi ulaşmamıştır. Katalogta yer alan örneklere göre üç birim tespit edilebilmiştir ve magistratlara göre birim tablosu aşağıda listelenmektedir:

Magistrat (Sikkede görüldüğü şekliyle)	A (25/26 – 30 mm) yak. 13 – 17 g	B (20 – 25 mm) yak. 8 – 12 g	C (20 – 15 mm) yak. 3 – 7 g
ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ		RP 2.3	RP 1.1
ΑΘΗΝΑΙΟΥ			RP 1.2
ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ			RP1.3, RP6.2
ΞΕΝΑΡΧΟΥ		RP2.2	RP1.4, RP5.1, RP5.2, RP7.1

[1237] Nicolet, 1971: s. 32
[1238] Bkz. Bölüm 5.5. Entelektüeller/Elitler.
[1239] RPC III: no. 3237A.

Magistrat (Sikkede görüldüğü şekliyle)	A (25/26 – 30 mm) yak. 13 – 17 g	B (20 – 25 mm) yak. 8 – 12 g	C (20 – 15 mm) yak. 3 – 7 g
ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	RP10	RP9.1	
ΒΑ? / ΡΙ?			RP1.6
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ		RP2.1, RP9.2	
ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ		RP2.4, RP9.3	
Magistrat Bilinmiyor		RP1.6	
ΕΥΦΡΑΝΟΡΟC		RP3.1, RP5.4	
ΔΗ (ΔΙ?)		RP3.2	
ΚΑ?		RP3.3	
ΠΟΛΕΜΩΝ/ΟΣ		RP3.4	RP5.6?
ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟ(Υ)			RP3.5, RP4
ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ		RP8	RP5.3, RP5.6?
ΔΟΗΜΗΟΥ		RP5.5	
ΚΥΝΤΙ			RP6.1
ΔΗΜΙΟΡΓΟΥ (?)			RP7.2
ΜΕΝΙΣΚΟΥ		RP9.4	

Yukarıdaki tabloda da görülebileceği gibi en büyük birim sadece bir tipte Ksenarkhos adıyla Hadrianus Dönemi'nde basılmıştır (RP10). En fazla görülen magistrat Ksenarkhos'un B (RP2.2, RP9.1) ve C (RP1.4, RP5.1, RP5.2, RP7.1) biriminde olmak üzere her bir birimdeki sikkelerde görüldüğü dikkat çekmektedir. Olasılıkla Ksenarkhos'un babası Demetrios'un B biriminde basılan iki tipi (RP2.1 ve RP9.2) vardır. Çoğunlukla bir magistgrat döneminde iki

birimin kullanılmış olduğu görülmektedir. Magistrat isimleri ile sikke tipleri eşleştirmesine göre bazı magistratların büyük (B) ve (C) küçük birimde basılan sikkeleri ayırt edilebilmektedir. Buna göre dört magistratın iki birimde (B ve C) basılan sikkeleri ayırt edilebilmektedir: Kapiton, Ksenarkhos, Polemon ve Polemarkhos. Kapiton adıyla basılan B ve C birimlerindeki sikkelerde dikey lejant kullanılmıştır. RP2 tipindeki sikkelerin hepsi B birimindedir ve dikey lejant bulunur.

6.2.1.5. Kontrmarklar

Bu grupta değerlendirmeye aldığımız sikkelerde kontrmark bulunmaz. Bu durum kentin bu grup sikkelerinin hem küçük birimlerde olması hem de sadece kentte dolaşım görmüş olmasıyla ilişkili olmalıdır.

6.2.1.6. Tarihleme

Roma İmparatorluk Dönemi'nde özellikle Anadolu'da kentlerin imparator portresi taşımayan sikkeleri darp edilmeye devam etmiştir. Bu grupta değerlendirdiğimiz sikkeler de en erken MÖ 1. yy.'ın son çeyreğinden itibaren basılmaya başlamış olmalıdır.

Nicolet, yukarıda değinildiği gibi Strabon'un çağdaşları olan Athenaios ve Kenarkhos'un aynı zamanda Seleukeia'da magistratlar çıkaran ailelere ait olmakla birlikte bu sikke grubunun Augustus zamanına tarihlenemeyeceğini not eder. Bu küçük birimlerdeki bronz sikkelerin muhtemelen MS 1. yy.'a belki de ikinci yarısına, Seleukeia'nın Roma etkisine daha fazla maruz kaldığı zamanda basılmış olduğunu belirtir[1240].

Çalışmamızda bu grupta yer alan sikkeler MÖ 1. yy. – MS 3. yy. aralığına tarihlenmiştir. RP9 ve RP10 tipindeki sikkeleri Hadrianus Dönemi'ne daha kesin tarihlemek mümkündür. Ancak her grup için kesin bir tarihleme yapmak mümkün değildir.

[1240] Nicolet, 1971: s. 37.

6.2.2. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adını Taşıyan Sikkeler (R)

Roma İmparatorluk Dönemi'nde Pompeius'tan itibaren Roma koruması altında Kilikia kentlerinin bir çoğu çeşitli lokal era'lara tarihlenen otonom sikkeler basmaya başladıkları bilinmektedir[1241]. Özellikle Hadrianus Dönemi'nde (MS 117-138) bölgede sikke basan kentlerin sayısında artış görülmektedir. Seleukeia da bu kentler arasında yer almış ve Gallienus Dönemi'ne (MS 253-268) kadar sikke darp etmiştir.

Seleukeia sikkelerinin bu grubunda ön yüzlerde imparator veya aile üyelerinin portreleri yer almaktadır ve bu gruptaki sikkeler geniş bir arka yüz repertuvarına sahiptir. Katalog'ta değerlendirilen örnek sayısı 1424 adet olup, tüm bu sikkeler iki numara sistemi ile kataloglanmıştır (Tablo 4). Birinci numara kentin sikke tip hacmini izlemek için -Hadrianus ile başlar ve Gallienus Dönemi'ne- verilmiş olup buna göre 112 tip tespit edilmiştir. İkinci numara ise her bir imparatorun tip numarası için kullanılmıştır. Böylece hangi imparator döneminde daha fazla tipte sikke basıldığı kolaylıkla takip edilebilmektedir. Tip numarası verirken her bir tasvir için yeni bir numara verilmiştir. Ancak aynı sahnelere küçük farklar ile eklenen başka bir figür var ise a, b ve c olarak ana tipten ayrılacak şekilde alt numara verilmiştir (bkz. örn. Tip 88a ve b). Alt numara verirken kullandığımız bir başka ayrım da aynı tipte görülen belirgin fark barındıran lejantlar taşıyan sikkelerdir (bkz. örn. Tip R4a ve b ile 71a ve b).

Bu bölüme Roma imparator ve imparatoriçe büstü yer alan sikkelerin yanı sıra imparator portresi olmayan ancak imparator adının yer aldığı bir tip de eklenmiştir. Bu durum sadece Hadrianus Dönemi (MS 117-138) Tip R4'te karşımıza çıkmaktadır. Bu sikke tipi, lejandına göre iki varyasyon olarak gruplanmış olup ön yüzde Apollon ve Artemis'in karşılıklı büstleri yer almaktadır. Arka yüzde ise bir giganta saldıran Athena görülür ki, aşağıda Athena başlığında ele alınacaktır[1242].

[1241] Kilikia kentlerinden Mallos, Epiphaneia, Mopsuhestia ve Aleksandria-kat-Isson'un sikke ve yazıtlarından MÖ 67 yılının takvim başlangıcı kabul edildiği anlaşılmaktadır, Head, 1911: s. 715; Ziegler, 1993a: s. 203-219; Sayar, 2019c: s. 339.

[1242] Bkz. Bölüm 6.2.2.1.1.a. Athena ile Gigant Mücadelesi.

Hadrianus MS 131 yılında ikinci kez Kilikia'yı ziyaret ettiğinde Galatia'dan ayrılan Isauria ve Lykaonia'yı da Kilikia'ya dahil etmişti. Bu ziyaret sırasında Tarsos, neokorosluk hakkı ile imparator kültü tapınağına sahip olmuş ve Hadrianeia Olympia oyunlarını düzenleme hakkını elde etmiştir. Bu dönemde Seleukeia kenti IEPA KAI ΑΣΥΛΟΣ "kutsal ve dokunulmaz" unvanı almıştır ve bu unvan sikkelerinde "IEP KAI AC" olarak görülmektedir. Hadrianus ve Sabina portrelerini taşıyan bronz seriler Tip R4, R5 ve R7'de kullanılan bu unvanlar imparatorun kendisinden alınmıştır[1243].

Bu dönem Seleukeia'da basılan sikkelerde yer alan imparator portreleri, doğal olarak devlet sikkeleriyle aynı gelenek, tarz ve tipte betimlenmiştir. Kısaca özetlemek gerekirse, Hadrianus Dönemi'nden itibaren başlayan yumuşak idealizm, MS 2. yy. sonuna kadar görülmektedir. Bu dönemden sonra tasvir sanatında bir gerileme başlar ve Severus Alexander Dönemi'nden (MS 222-238) sonra bu gerileme giderek artar[1244]. Portreler her zaman profilden resmedilir. Portrelerin nispeten daha iyi işlendiği erken dönemlerde her bir imparatorun kendinden öncekine benzetilme eğilimi de bilinmektedir. Ancak 3. yy.'da bir imparator portresinin kendinden sonraki için de kullanıldığı bilinmektedir[1245]. Bu örneğe benzemekle birlikte Seleukeia sikkelerinde bu durum bazı örneklerde hem aynı ön yüz hem de aynı arka yüzü kullanan Valerianus (Tip R107) ile Gallienus sikkesinde (Tip R108) göze çarpmaktadır. Valerianus tahta geçtiğinde Gallienus'u ortak imparator ilan etmiştir ve benzer uygulama Roma devlet sikkelerinde de görülebilmektedir. Sikkeler hem metrolojik açıdan benzerlik göstermekte ve arka yüz tiplerinin çoğunlukla aynı tipte basıldığı görülebilmektedir[1246].

Çalışmamızda, daha önce kataloglarda I. Philippus'a (Arap) atfedilen bir grup sikkeyi portre özellikleri açısından değerlendirdiğimizde, II. Philippus olduğunu önererek bunları II. Philippus'a yani genç Philippus'a atfettik (Tip R96).

Benzer durum Trebonianus Gallus ile Volusianus sikkelerinin ayrımında da yaşanmıştır. Daha önce lejandın yanlış okunması nedeniyle Trebonianus Gallus'a atfedilen sikkeler katalogta yeniden gruplanmıştır (Tip R98-103).

[1243] RPC III:1: "Cilicia", s. 399.
[1244] Atlan, 1967: s. 27
[1245] Atlan, 1967: s. 27
[1246] RIC 5.1: s. 32.

Tip gruplamaları yapılırken önceki tiplerden (Tip H ve RP) farklı olarak sadece arka yüz tiplerinde yer alan ana figür/lere göre değerlendirme yapılacaktır. Sikkelerde karşılaşılan diğer ayrıntılar var ise yer aldığı sikke tipinde anlatılacaktır. Böylelikle tekrardan kaçınılması amaçlanmıştır.

6.2.2.1. Tipler (R)

6.2.2.1.1. Athena

Hellenistik Dönem'den itibaren sikkelerde görülen Athena'nın kentin baş tanrılarından biri olduğu anlaşılmaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi'nde de bu anlayış değişmemiştir. Athena, Hadrianus Dönemi'nden Gallienus Dönemi'ne kadar sikkelerde belirgin bir şekilde varlığını devam ettirmiştir. Bu dönem tanrıçanın betimlemesindeki yeni ikonografi Athena ile gigant mücadelesidir.

a. Athena ile Gigant Mücadelesi

Bu tip, kentin Roma İmparatorluk Dönemi sikke tiplerindeki en önemli sahneyi oluşturmaktadır. Athena'nın gigantlarla olan mücadelesi Antik Dönem sanatında sevilerek kullanılmıştır. Gigantomakhia sahneleri Hellen sanatında MÖ 6-5. yy.'dan itibaren kullanılan mitolojik sahnelerdendir. Bilinen ilk örneği Athena Parthenon ve Erektheion'un temelleri altında kalan Eski Athena Tapınağı'na aittir. Anadolu'da Pergamon Zeus Sunağı, Gigantomakhia betimlemelerinin baş yapıtlarındandır. Antik Dönem'de *gigantomakhia* sahneleri Hellenlerin barbarlara üstünlüğünü ima eden politik bir araç olarak kullanılmış, bu anlayış Roma Dönemi'nde de devam etmiştir. Athena ile gigant mücadelesi BMC kataloglarında üç şekilde gruplanmıştır. Biz kataloğumuzda detayları not ederek iki grupta değerlendirdik.

a1. Athena yaya, mızrak ve kalkanı ile kendisine atmak üzere yerden taş alan bir giganta saldırmakta

Hadrianus (Tip R4 ve RP10), Commodus (R22), Septimius Severus (R27), Severus Alexander (R56), III. Gordianus (R74), Volusinaus (R100), Valerianus (R104 a [sola] – b [sağa]) ve Gallienus (R109) sikkelerinde karşılaşılan bu tipte Athena elinde mızrak ve kalkanla karşısında kendisine taş atmakta olan bir giganta saldırmaktadır. Athena alışılageldiği gibi miğfer ve aegisli zırh giyimlidir.

Bu sahnelerin hepsinde Athena sağa dönük olarak betimlenmiş olup sadece Valerianus R104a'da sola dönüktür. Severus Alexander sikkelerinde üç varyasyon olarak görülen bu tipin en az üç emisyon olarak basıldığı düşünülebilir.[1247] R56a'da kalkan diğer sikkelerde olduğu gibi bombeli ve yukarıda yandan resmedilmiştir. Ancak R56b'de tamamen oval kalkan cepheden verilmektedir. R56b grubunda sağa ilerleyen Athena, sol elindeki kalkanı yukarıda tutar ve sağ elindeki mızrağı giganta saplamak üzere resmedilmiştir. III. Gordianus Dönemi sikkelerinde (R74b) Athena yukarı kaldırdığı sağ elinde mızrak yerine bazen şimşek demeti tutmaktadır. Bazı örneklerde tanrıçanın sol elinde tuttuğu kalkan yerine kolunda bir aegis sarkmaktadır. Aynı tipin III. Gordianus Dönemi'nde iki farklı varyasyonlarda betimlendiği görülür (R74a-b).

a2. Athena bir quadriga'da, cepheden, biri yerde ölü, diğeri sağda, iki giganta saldırmakta

Septimius Severus (R29) ve Caracalla (R40) sikkelerinde yer alan bu betimde ikisinin başının sağa, ikisinin başının sola yöneldiği atların çektiği bir quadriga üstünde Athena, sağ elinde mızrağını ve sol elinde kalkanını yukarıya kaldırmıştır. Yerde solda mızraklanmış ölü bir gigant yatarken sağdaki gigant elindeki taşı Athena'ya fırlatmak üzere yukarı doğru kaldırmıştır. Bu sahne, Pergamon sunağında yer alan Gigantomakhia sahnelerini çağrıştırmaktadır.

b. Athena Nikephoros Ayakta

Athena burada en erken örneğini gördüğümüz Hellenistik krali darplarda (Tip K2) yer aldığı gibi betimlenmeye devam etmiştir. Giyimli ve Korinth miğferli tanrıça sola doğru ayakta durur, sağ elinde yüzü kendisine dönük bir Nike tutar, sol elini yerde duran bir kalkana dayamıştır ve yanında mızrak bulunur. Bu betimleme kentin diğer gruplarda incelenen Tip H7, H8, H9 ve RP2'deki sikkelerde de kullanılmıştır.

Bu betimlemenin ana kaynağı Atina akropolisinde yer alan Parthenon'da heykeltraş Pheidias'ın MÖ 450-430 civarında yaptığı Athena Parthenos heykelinin orjinaline dayandığı düşünülebilirse de önceki bölümde de bahsedildiği gibi sikkelerde yer alan bu Athena betiminin

[1247] Ancak burada farklı emisyon mu yoksa kalıp farkı mı kesin olarak tespit edilememiştir.

Antik Dönem'de birçok kopyası da yapılan bu heykelden ziyade, tanrıçanın kentte bulunan gerçek bir kült heykelinden kaynaklandığı ihtimalini akılda tutmak gerekir[1248].

Athena Nikephoros tipi, Hadrianus (Tip R1 bu sikkelerde çiçek bulunur), Antoninus Pius (R9) ve III. Gordianus (R82) sikkelerinde görülmektedir. Bu örneklerden Hadrianus Dönemi gümüş sikkesinde yer alan çiçek motifi Hellenistik Dönem sikkelerinde de öne çıkan bir motif olması nedeniyle ilgi çekicidir. Burada bu bitkinin aradan geçen dönem içerisinde unutulmadığı ve belki de iddia edildiği gibi Athena'nın bir atribüsu olarak kentte kabul edildiği düşünülebilir. Bu çiçek Tip H7.3'te sol boşlukta kullanılmıştır. Daha öncesinde ise ilk kez III. Antiokhos Dönemi'nde (MÖ 223-187) kentte basılan krali darplarda görülür (Bkz. Tablo 1, Tip K2b). Bu durum Hadrianus Dönemi'nde moda olan eskiye dönüş modası ile ilgili de olabilir. Çünkü Roma İmparatorluk Dönemi'nde bazen bir kentin daha önceki sikke tiplerinin magistrat adları dahil kopyalanarak yeniden basılması bilinen bir durumdur[1249].

c. Athena Büstü

Athena büstü de Hellenistik Dönem'den itibaren kentin sikkelerinde sevilerek kullanılan bir betimleme olmuştur. Büstün bazen sağa dönük (Hadrianus-R6, Antoninus Pius-R10), bazen de sola dönük (Valerianus-R107, Gallienus-R108[1250]) olduğu görülmektedir. Ayrıca III. Gordianus sikkelelerinde hem sola (R81a) hem de sağa (R81b) dönük örnekleri de bulunmaktadır.

6.2.2.1.2. Apollon

a. Apollon Ayakta

Sola dönük çıplak Apollon, Hellenistik krali darplarda da betimlenmişti. Ancak Apollon bu sikkelerde her zaman bir omphalos üzerinde oturmaktadır. Bu dönemde ise ayakta ve çıplak betimlenen Apollon, önünde yanan bir sunak üstünde bir defne dalı tutmakta, dolanmış bir giysi tomarı sarkan sol kolunu üç ayaklı bir kazana yaslamaktadır.

Hadrianus (Tip R3) gümüş sikkesinde önünde, üzerinde ateş yanan bir sunak ile, Geta (Tip R46) sikkesinde ise önündeki sunak olmaksızın betimlenen Apollon görülmektedir.

[1248] Houghton, bu tipin aynı zamanda kentin otonom sikkelerinde karşımıza çıkan olasılıkla soyut değil gerçekten kentte bulunan bir kült heykeline dayanan bir tasvir olabileceğini belirtmektedir, SC II.1: s. 217.
[1249] Johnston, 1985: s. 104.
[1250] Bu iki sikke tipinin sadece ön yüz lejandı farklıdır.

b. Karşılıklı Apollon ve Artemis Büstleri

Apollon ve Artemis büstlerinin karşılıklı betimlendiği sikkelerde Apollon büstü giyimlidir ve başında defne çelengi bulunur; Artemis de giyimlidir ve omzunda bir sadak görülür. Bu betimleme sadece Hadrianus sikkelerinde (R4a ve b) ön yüz tipi olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada betimlenen tanrı ve tanrıça, Hadrianus ile karısı Sabina'yı ima etmektedir[1251].

Apollon ve Artemis arka yüz tipi olarak Commodus (R21), Caracalla (R38) ve Severus Alexander (R63) sikkelerinde yer almıştır.

c. Karşılıklı Apollon ve Tykhe Büstleri

Bir önceki sikke tipiyle ayrılan özelliği Apollon'un karşısında yer alan kadın figürünün başında taşıdığı modius tipinde başlıktır. Bu nedenle bu tip kataloglarda bazen Artemis-Tykhe bazen de sadece Tykhe olarak tanımlanmıştır. Artemis, Tykhe ile synkretize olmuştur ve aslında bu figürleri net olarak tanımlamak bazen mümkün olmayabilir. Ancak figürün başındaki polos/modius tipi başlık ve çoğunlukla arkasında betimlenen bereket boynuzu Tykhe'nin atribüleri arasında kabul edildiğinden[1252] Katalog'ta sadece Tykhe tanımlamasını kullanmayı tercih ettik.

Apollon ve Tykhe büstlerinin karşılıklı yer aldığı sikkelerde bazen iki figürün sağ sol farkı ile betimlendiği görülmektedir. III. Gordianus (R93), III. Gordianus ve Tranquillina (R94b), I. Philippus (R95), II. Philippus (R96), Trebonianus Gallus (R98), Valerianus (R106) sikkelerinde Apollon solda betimlenmişken, III. Gordianus ve Tranquillina (R94a) sikkelerinde Apollon sağda betimlenmiştir.

6.2.2.1.3. Aphrodite

Aphrodite net olarak tanımlanamayan bir Hellenistik Dönem sikkesinde de not edilmiştir (Tip H3). Roma İmparatorluk Dönemi'nde tanrıça kesin olarak tanımlanabilmekte olup üç tipte karşımıza çıkmaktadır.

a. Aphrodite Ayakta

Bu sikkelerde sağa dönük duran Aphrodite sol elindeki aynaya bakmaktadır. Arkasında sol boşlukta hilal ve yıldız bulunmaktadır. Marcus Aurelius (R13) ve Lucius Verus (R17) sikkelerinde

[1251] RPC III.1: s. 409; Harl, 1987: s. 52 vd., 58.
[1252] Villard, 1997: s. 115-125.

vücudu tamamen örtülüdür ve sağ kolu mantosunun altında kalmıştır. İki imparatorun ortak imparatorluk öneminde (MS 161-169) basılan bu tip her iki imparatorun sikkesinde de kullanılmıştır.

Iulia Mamaea (R66) sikkesinde khiton ve himation giyimli Aphrodite'nin omuzları açıktır; hilal ve yıldız bulunmaz. Aynı şekilde III. Gordianus (R70) sikkesinde de hilal ve yıldız bulunmaz. Volusianus (R103) Dönemi'nde aynı tarzda betimlenen Aphrodite betimli sikkede hilal ve yıldız bulunmaz ancak tanrıça sola dönük betimlenmiştir.

b. Aphrodite Ayakta ve Arkasında Bir Eros

Bu tipte Aphrodite sağa dönük elindeki aynasına bakar ve arkasında bir Eros ayakta durmaktadır[1253]. Önünde ise ayaklı bir havuzun kenarında su içen bir kuş (güvercin?) bulunmaktadır. III. Gordianus (R68) Dönemi nispeten yoğun tercih edilen bir tip olan Aphrodite betimlemelerinde küçük farklılıklar görülmektedir.

c. Aphrodite Ayakta ve İki Eros ile

Aphrodite ayakta ve cepheden betimlenmiş olup yine elindeki aynaya bakmaktadır. III. Gordianus sikkesinde (R69) bir önceki grupta yer alan havuz bu tipte görülmez.

6.2.2.1.4 Artemis

Hellen mitolojisinde Apollon'un ikiz kardeşi olan Artemis'in kökeni Akdeniz dünyasında oldukça eskilere uzanmaktadır. Homeros'un "ok taşıyan veya okçu tanrıça" sıfatıyla tanımladığı tanrıçanın yabani hayvanların doğa güçleriyle de ilgisi bilinmektedir. Hellen ve Roma dünyasında daha çok bakirelik ve avcılıkla ilgili mitlerde adı geçmektedir[1254]. Kentte tanrıçanın tapınım ve kültlerine değin önemli veriler bulunmaz[1255].

a. Karşılıklı Artemis ve Apollon Büstleri

Hadrianus (Tip R4) sikkesi ön yüzünde imparator portreli grupta karşımıza çıkar. Daha sonra Commodus (R21), Caracalla (R38), Severus Alexander (R63) sikkelerinde tip tercih edilmiştir. Ancak burada Artemis'in kent panteonunda önemli bir yer edinmediğini daha çok

[1253] Bkz. Tepebaş – Durugönül, 2013: s. 42.
[1254] Erhat, 1977: "Artemis", s. 56-61.
[1255] Bkz. Bölüm 5.6.2. Apollon ve Strabon, Geographika, XIV.21.13.

betimlemelerinin Apollon'un kız kardeşi olması nedeniyle yer almış olabileceğine dikkat çekmek gerekir.

b. Avcı Artemis

Iulia Domna (R35) sikkesinde Avcı Artemis tipinde görülmektedir[1256]. Avcı kıyafetli tanrıça koşarken sırtındaki sadaktan okunu almak için sağ elini uzatmıştır ve sol elinde yayını tutmaktadır. Aynı tip Iulia Mamaea (R67) sikkesinde de betimlenmişir. III. Gordianus sikkesi (R90) üzerinde betimlenen Avcı Artemis betimlemesinde ise tanrıça sağa dönüktür ve önünde bir geyik yer alır. Sahnede farklı olarak tanrıçanın arkasında bir palmiye ağacı görülmektedir.

c. Artemis Hermes ile Koşuyor

III. Gordianus (R88a-b) sikkesi üzerindeki bu tipte, sağ elinde yay tutan Artemis sola doğru koşmakta, Hermes ise onu takip etmektedir. Tip R88b'de Artemis'e av ile ilgili betimlemelerinde sıkça görülen tazı eşlik etmektedir. Çıplak olarak betimlenen Hermes elinde kap ve kerykeion taşımaktadır. Bu sahne başka kent sikkelerinde de tekil olarak kullanılmıştır. Ancak, Hermes'in kentin sikkelerinde sadece bu tipte tasvir edildiğini not etmek gerekir.

6.2.2.1.5. Demeter

Kentte Demeter tapınımı ile ilgili bilgimiz sınırlıdır. Demeter sikkelerde ilk kez Caracalla (Tip R37) Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır. Bu betimleme tanrıçanın kent ile olan bağı düşünülerek bazı kataloglarda Athena olarak yorumlanmıştır. Ancak bu kadın figürü ikonografik olarak değerlendirildiğinde elindeki uzun asa ve tuttuğu buğday başakları ile Demeter olmalıdır. Yüzü karşısındaki Dionysos'a dönüktür. Çıplak ve ayakta betimlenen Dionysos sağ elindeki kantharos ile ortadaki sunağa bir sıvı dökmektedir. Aynı sahne Diadumenianus'un (R51) bir sikkesinde de betimlenmiştir.

[1256] Tepebaş – Durugönül, 2013: s. 40. Müzede yer alan 770 nolu Avcı Artemis torsosu Avcı Artemis (buluntu yeri?).

6.2.2.1.6. Dionysos

a. Dionysos ile Demeter Ayakta

Dionysos ile Demeter bir önceki tipte (R37 ve R51) değerlendirilmiştir.

b. Dionysos Biga'da

Dionysos panterlerlerin çektiği arabada zafer alayıyla betimlemesi Hindistan seferinden zafer alayıyla dönüşünün anlatıldığı sahnelerde kullanılmıştır.[1257] Bu tipte Dionysos iki panter tarafından çekilen bir biga üzerinde betimlenmiştir. Önünde ona rehberlik eden diz çökmüş bir Silenos betimlenmiştir. Sahnenin arkasında ise bir Maenad yer almaktadır. Severus Alexander (R64) ve III. Gordianus (R87, Maenad bulunmaz) yer alır. Ön yüzde Septimius Severus ile Iulia Domna nın yer aldığı Tip R30 ve R31'deki sikkelerinde bu tip kullanılmıştır. R30'da biga sağa doğru ilerlemekte, yerde diz çökmüş Silenos ona önderlik etmekte, R31'de ise biga sola ilerlemekte, önderlik eden Silenos sahnenin üstünde betimlenmiştir.

c. Dionysos Ayakta

Dionysos bu tipte ayakta ve sola doğru betimlenmiş olup, sağ elinde kantharos tutmakta, sol kolunda ise yere dayadığı thyrsos bulunmaktadır. Bu tip sadece Geta'nın Tip R44 sikkesinde kullanılmıştır.

Bu tiplere ek olarak Seleukeia sikkelerinin yayımlandığı çeşitli kataloglarda "Çocuk Dionysos, Kuretler ve Korybantlar arasında" olarak tanımlanan bir tipi olduğu belirtilse de biz çalışmamızda bu sikkelerde betimlenen tanrının Dionysos değil Zeus olduğunu önermekteyiz[1258] (bkz. Çocuk Zeus ve Kuretler, R39, R49, R61 ve R92).

6.2.2.1.7. Zeus

a. Tahtta Oturan Zeus

Olympos tanrılarının baş tanrısı Zeus arkalıklı bir tahtta oturmakta, sol elinde yere dayadığı asasını tutmaktadır. Antoninus Pius (R8) gümüş sikkesinde ileri doğru uzattığı sağ elinde kutsal

[1257] Öztürk, 2010: res. 14.
[1258] Krş. Wroth, 1895: s. 103.

hayvanı olan bir kartal tutar. Marcus Aurelius (R12), III. Gordianus (R89) sikkesinde ise ileri doğru uzattığı elinde bir Nike tutar.

b. Çocuk Zeus ve Kuretler

Çocuk Zeus cepheden betimlenmiş olup başı sola dönüktür ve bir tahtta (?) oturmaktadır. Üç yanında ikisi ayakta, üstte başı görünen üç Kuret, kalkanlarına vurmaktadır. Seleukeia sikkelerinde bu tasvir sevilen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çeşitli kataloglarda bazen bu sahne, çocuk/bebek Dionysos ve Korybantlar olarak tanımlanmıştır. Bazen aynı tip sikkelerin farklı örneklerinin hem Dionysos hem de Zeus olarak tanımlandıkları da görülmektedir. Kuret ve Korybant betimlemeleri de net olarak birbirinden ayrılamadığından bu sahnede betimlenen tanrının Dionysos mu yoksa Zeus mu olduğunu tespit etmek güçtür. Ancak mitolojik anlatımdan yola çıkarsak Zeus olma ihtimali güçlenir. Kronos ile Rhea'nın altıncı çocuğu olan Zeus, kehanete göre çocuklarına yenileceği bildirilen babası Kronos'tan korunması için anneannesi Gaia'nın himayesinde Girit'e Lyktos'a götürülmüştü[1259]. Burada bir mağaraya saklanan Zeus'u, Nymphe Amaltheia (bazı mitlere göre keçi kadın) emzirmiştir. Kuretler (küçük tanrılar) ve Nympheler (doğa tanrıçaları) bebeğin bakımına yardımcı olmuşlardır. Ağlayan bebek sesinin duyulmaması için Kuretler, dans ederek ve silahlarını birbirine vurarak gürültü yapmış böylece Zeus'un ağlama seslerini babasından saklayabilmişlerdir[1260]. Bu sahnelerde gürültü yapan Kuretler görülebilmektedir. Çocuk Dionysos ve Korybant olarak tanımlanan sahnelerde çoğunlukla Dionysos ya bir sunak üzerinde ya da sepet üzerinde betimlenmiştir. İkonografik olarak Korybantlar da bazen kalkan ve miğferli betimlenseler de daha estetik ve genellikle dans ederken (-ya da esrik) betimlendikleri dikkat çekmektedir. Bu nedenle Sekeukeia sikkelerinde yer alan bu tipi Çocuk Zeus ve Kuretler olarak yorumlamak gerekir.

Bu sahne Caracalla (R39), Severus Alexander (R61), III. Gordianus (R92) sikkelerinde betimlenmiştir. Macrinus Tip R49a benzer şekilde ancak R49b'de sağdaki Kuret sola doğru yönelmiş, cepheden betimlenmiş olmasıyla farkılık gösterir.

[1259] Hesiodos, **Theogonia**, 451.
[1260] Erhat, 1977: "Zeus" s. 293-297.

6.2.2.1.8. Sarapis ve Isis

Sarapis ve Isis kültü Mısır'da I. Ptolemaios tarafından kurulan bir külttür[1261]. Sikkelerde Isis ve Sarapis'in kullanımı MS 2. yy.'ın sonlarında moda olur[1262].

İlk olarak III. Gordianus (R91) sikkesinde görülen bu tipte başında polos ile Sarapis ve karşısında tacı (Isis tacı) ile Isis büstleri yer almaktadır. Daha sonra Trebonianus Gallus (R99) sikkelerinde aynı tip karşımıza çıkmaktadır.

6.2.2.1.9. Nike

Nike sikkelerde sevilerek kullanılan bir figürdür. Erken dönemlerden itibaren kent sikkelerinin arka yüz tipi (Tip H1, H6 ve RP1) olarak görülür. Genellikle elinde çelenk ve palmiye dalı bazen de tabula ansata tutmakta ve bir küreye basmaktadır. İmparator portreli sikkelerde yoğun olarak kullanılmış olup küçük farklarla da olsa çeşitli varyasyonlar görülmektedir.

a. Nike Ayakta, Elinde Çelenk ve Palmiye Dalı

Bu gruptaki sikkelerde sıklıkla karşılaşılan bir tip olarak 4 varyasyon görülmektedir.

a.1. Marcus Aurelius (R14[1263]) sikkesinde sola betimlenen Nike, sağ elinde çelenk, sol elinde ise bir palmiye dalı tutar. III. Gordianus (R77a) sikkesinde ise çelengi omuz hizasında tutar.

a.2. Nike, sola a.1 ile benzer tarzda betimlenen Nike, bazen bir ayağını bir küreye basar betimlenmiştir. Septimius Severus gümüş sikkesinde (R24) ayağını küreye basan Nike çelengi daha aşağıda tutar ve ¾ cepheden betimlenmiştir. Severus Alexander (R57), Otacilia Severa (R97) ve Gallienus (R110a) sikkesinde elindeki çelenk R14'teki gibi yukarıdadır. III. Gordianus (R77a) sikkesinde çelengi omuz hizasında tutar, R77b'de ise küre bulunmaz.

a.3. Gordianus R77c'de Nike sağa ilerler, bir küreye basar ve elinde çelenk ve palmiye dalı taşır.

a.4. Gallienus R110b'de Nike sola, iki eliyle palmiye dalı tutar ve küre görülmez.

[1261] Magie, 1953: s. 167 vd.
[1262] Johnston, 1985: s. 100
[1263] RPC sikke tipini 147-161'e tarihler, bkz. Katalog.

b. Nike Ayakta, “ΕΛΕVΘΕPAC” Yazan Bir Çelenk Tutar

Severus Alexander’ın (R58) sikkesinde Nike’nin tuttuğu çelenk oldukça büyük resmedilmiştir.

c. Nike Ayakta, Tabula Ansata Tutar

Severus Alexander’ın (R59) sikkelerinde görülen bu tipte Nike cepheden betimlenmiş olup bel hizasında üzerinde ΕΛΕVΘΕPAC yazılı bir tabula ansata tutmaktadır.

d. Nike Ayakta, İki Eliyle Başının Üstünde “ΕΛΕVΘΕPAC” Yazan Bir Çelenk Tutar

Tam cepheden betimlenen Nike iki eliyle başının hemen üzerinde “ΕΛΕVΘΕPAC” yazılı bir çelengi tutmaktadır. İki ayağıyla bir küreye basmaktadır (R78).

e. Karşılıklı İki Nike

Gordianus Tip R79’da karşılıklı iki Nike agonistik bir masa üzerinde, “ΕΛΕVΘΕPAC” yazan bir çelengi tutmaktadır. Masanın ayakları detaylıca resmedilmiştir.

f. Nike Quadriga’da

III. Gordianus Tip R86’da betimlenen bu sahnede Nike, sola ilerleyen bir quadriagada sağ elinde yukarı kaldırdığı bir çelenk tutmaktadır.

6.2.2.1.10. Tykhe

Şans ve kader ile ilişkili görülen Tykhe kentin imparator portresi/adı taşımayan sikkelerinde (Tip RP2) de kullanılmış bir figür idi. Özellikle Roma İmparatorluk Dönemi’nde Tykhe betimlemesi sikkelerde yoğun olarak kullanılmıştır[1264]. Bu gruptaki Tykhe betimli sikkeler altı varyasyonda görülmektedir.

a. Karşılıklı Tykhe ve Apollon Büstleri

Bu tip yukarıda değerlendirilmiş olup (6.2.2.1.2. Apollon, bkz. c)[1265]. Tykhe ve Apollon büstleri III. Gordianus (Tip R93, R94a, R94b) I. Philippus (Tip R95), II. Philippus (Tip R96), Trebonianus Gallus (Tip R98) ve Valerinaus (Tip R106) sikkelerinde kullanılmıştır.

[1264] Harl, 1987: s. 52 vd.
[1265] III. Gordianus (Tip R86 ve R88), Trebonianus Gallus (Tip R92), Valerianus (Tip R100).

b. Sur Taçlı ve Örtülü Tykhe Büstü

Tykhe büstü bir önceki tipten başında kent suru ve tacın kenarından görünen örtü ile farklıdır. Tyke büstü bazen sağa (Severus Alexander R60) bazen de sola (III. Gordianus R80) betimlenmiştir. Tip R60'ta Tykhe'nin başının hemen üstünde bir boğa yer almaktadır.

c. Aedicula'da Oturan Tykhe

İki sütunun görüldüğü kemerli bir aedicula içinde bir kaya kütlesi üzerinde oturan, giyimli Tykhe'nin başında modius bulunmakta ve sağ elinde buğday başağı tutmaktadır. Aşağıda, belden yukarısı betimlenen ırmak tanrısı Kalykadnos kulaç atarken betimlenmiştir. Severus Alexander (R55) sikkesinde bu tip kullanılmıştır.

d. Tahtta Oturan Tykhe

Tykhe bu tipte sola dönük olarak bir tahtta oturmaktadır. Sol kolunda bir bereket boynuzu, sağ eliyle ise yazıtlı bir stel/tapınağı tepesinden tutar. Bu tapınak üzerinde bazen ΕΛΕVΘΕΡΑC (III. Gordianus R71a) bazen de CVNTEΛIAC[1266] (Gordianus 71b) yazısı okunmaktadır.

e. Tykhe Ayakta

Bu tip Grek-Roma sikkelerinde en sevilen tiplerdendir. Cepheden betimlenen Tykhe'nin başı sola bakmakta, başında modius, sağ elinde dümen sol elinde ise bereket boynuzu tutmaktadır. Commodus (R18), Septimius Severus (R26), Macrinus (R47), Severus Alexander (R62) sikkkeleri bu tiptedir. Iulia Domna gümüş sikkesinde (R32a) kullanılan tipin ancak bir öneğinde (R32b) sağ elinde tanımlanamayan bir nesne bir diğerinde (R32c) ise dümenin yanı sıra buğday demeti tutmaktadır.

f. Tykhe Ayakta, Bir Figür Tarafından Taçlandırılır

Macrinus (R48) ve III. Gordianus (R73) sikkelerinde ayakta duran Tykhe, sağdaki bir figür tarafından taçlandırılmaktadır. Bu figür bir imparatorun kendisi olabileceği gibi başka bir tanrı da (?) olabilir.

[1266] Leschhorn – Franke, 2002: "ΣΥΝΤΕΛ(Ε)ΙΑ", s. 287; ayrıca bkz. Sear, 2001: s. 362, no. 3774.

6.2.2.1.11. Irmak Tanrısı Kalykadnos

Kilikia Bölgesi kentleri için toprağa hayat veren ırmaklar oldukça önemlidir. Bu durum Küçük Asya'nın diğer kentlerinde aynı şekilde izlenebilmektedir. Z. S. Altınoluk doktora çalışmasında sikkeler üzerinde betimlenen 77 adet ırmak tanrısını değerlendirmiştir[1267].

Irmak tanrısı Kalykadnos'un bir tanrı olarak tapınım gördüğü kentin yazıtları aracılığıyla da tespit edilebilmektedir[1268]. Kentin coğrafi yapısı göz önünde bulundurulduğunda da tarımsal açıdan ırmağın kent için önemi yadsınamaz.

Seleukeia sikkelerinde Kalykadnos, Septimius Severus sikkesinde ana tip olarak (R28) yarı uzanır şekilde betimlenmiştir. Sağ elinde bir bereket boynuzu tutmakta, sol kolunu ise içinden suların aktığı bir amphoraya dayamaktadır. Sol elinde tuttuğu dal yukarı doğru uzanmaktadır. III. Gordianus sikkesinde (R75) R28 ile benzer şekilde betimleşmiş olup sol kolunu, içinden su akan bir amphoraya yaslamış ise de sağ elinde buğday başaklarından oluşan bir demet tutmaktadır.

Irmak Tanrısı Kalykadnos, bazen ana tipin yanında da kullanılmıştır. Severus Alexander sikkesinde (R55) aedicula içinde oturan Tykhe'nin ayakları altında yüzer şekilde betimlenmiştir.

Çeşitli kataloglarda başka sikkeler üzerinde yer alan yüzen tanrı betimlemeleri bazen Kalykadnos olarak tanımlanmış olsa da biz çalışmamızda onları Okeanos (Deniz Tanrısı) ya da Triton olarak yorumlamanın ikonografik olarak daha uygun olacağını düşündük. Örneğin Iulia Domna sikkesinde Europa tasvirinin (R33) altında deniz tanrısı betimlenmiştir. Burada betimlenen yunus, ırmak tanrısı ile ilişkilendirilemeyeceğinden ve Europa'nın mitolojik anlatımlarda boğanın üstünde kıtaları geçmesi düşünüldüğünde burada deniz tanrısı veya Triton'un tasvir edildiği düşünülebilir.

6.2.2.1.12. Atlı Figür

Hadrianus Dönemi'nden itibaren Seleukeia sikkelerinde karşılaşılan atlı figür (İmparator?, Tanrı?, Helios?) veya atlı figürlü sahneler üç farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu figür

[1267] Altınoluk, 2005: s. 77-80; Altınoluk, 2010: s. 68-69.

[1268] MS 2-1. yy.'lara tarihlenen bir sunak üzerindeki yazıtta, Θεω Ποτ[α]μω Καλυκαδνω Θεοδωροʃ [κατ]ευχη[ν]. "Theodoros adındaki bir kişi tarafından Kalykadnos'a adandığı not edilmektedir, bkz. Sayar, 1994: s. 121-2, pl. 13.

kataloglarda imparator, atlı bir tanrı, Helios[1269] bazen de Mithras[1270] olarak tanımlanmıştır. Ancak Roma İmparatorluk Dönemi sikke ikonografisi düşünüldüğünde bu figürün imparatoru simgelemesi en makul öneri görünmektedir. Komşu kentlerden Tarsos sikkelerinde de benzer figür görülmekte ve kataloglarda imparator olarak tanımlanmaktadır.

a. Atlı Figür Tek Başına

Roma İmparatorluk Dönemi'nde Hadrianus sikkesinde (R2) betimlenen atlı figür sağa doğru ilerlemektedir. Figürün üzerinde uzunca bir khlamys bulunur. Başında ışın tacı bulunmakta olup saçlarının arkada toplu olduğu görülmektedir. Atın önünde üzerinde ateş yanan bir sunak bulunmaktadır. Bu ışın taçlı figür imparator portresi taşımayan sikkeler RP grubunda incelenen ve tarihi net olarak belirlenemeyen ve bizim kataloğumuzda Apollon-Helios olarak değerlendirilen (Tip RP6 özellikle 6.1) tip ile oldukça benzerdir. Aynı şekilde bu sikkelerin ön yüzünde yer alan Athena başı da Antoninus Pius (R10) sikkesi arka yüzünde betimlenen Athena ile benzeşir. Atlı figür Geta (R43), Diadumenianus (R50), Gordianus (R83), Volusianus (R102), Valerianus (R105) ve Gallienus (R112) sikkelerinde görülmektedir.

b. Atlı Figür (İmparator) ve Önünde Ayakta Athena

III. Gordianus'un bir sikkesinde (R84) atlı figür sağa ilerlemektedir ve karşında sağ elinde çelenk ve bir nesne (?) tutan ve elindeki Nike'yi imparatora uzatan ayakta bir Athena bulunur. Miğferli ve giyimli, ayakta duran Athena sol elinde yerde dayadığı kalkan ve mızrağını tutmaktadır. İki figürün arasında üzerinde ateş yanan bir sunak bulunur. Katalogta sadece bir örnekle temsil edilen bu atlı figür tam olarak detaylarıyla tanımlanamamaktadır. Başında ışın tacı (?) olduğu düşünülebilir. Işın taçlı olması ile bir tanrı olarak yorumlanabilse de tanrıçadan daha küçük betimlenmiş olması ve Athena'nın ikonografik olarak bu şekilde birlikte resmedildiği bir tasvir tespit edemediğimizden burada imparatoru sembolize ettiği ihtimali güçlenmektedir. Burada bir önerimiz de bu atlı figür imparatorluk sikkelerinde kullanılan bir tip olması ile kentte

[1269] Helios olarak değerlendirme için bkz. Tip RP6 ve RP7.

[1270] Bazı kataloglarda figürün Mithras olabileceğine dikkat çekilmiş ise de yaptığımız ikonografik incelemelerde Mithras'ın bu şekilde sikkelerde ve plastik eserlerde betimlenmiş benzer bir örneğine rastlayamadık. Mithras Vollkommer, 1992: s. 593-595'te görüldüğü gibi neredeyse her zaman boğa ile betimlenmektedir. Boğa olmayan sahnelerde ise taşıdığı Phryg başlığı ile tanımlanabilmektedir. Bu nedenle figürün Apollon Helios, Helios veya imparatorun kendisine işaret etmesi daha makul bulunmuştur.

uygulandığı ancak kentin de baş tanrıçası Athena'yı sikkeye eklemiş olması ihtimali de akılda tutulmalıdır[1271].

c. Atlı Figür ve Arkasında Ayakta Bir Figür

III. Gordianus sikkesinde (R85) atlı figürün arkasında cepheden arkaizan tarzda betimlenmiş çıplak bir erkek figürü ayakta durmaktadır. Bu figürün bir tanrıyı mı, imparatoru mu yoksa bir seyisi mi simgelediğine cevap vermek güçtür. Zira seyis figürlerinin giyimli olması beklenir. Athena'nın bulunması nedeniyle bir tanrı da olamaz. Aynı şekilde imparator olarak da yorumlamak figürün arkaistik özellikleri ve çıplak olması nedeniyle mümkün değildir. Sağa ilerleyen atlı figür giyimlidir ve başında ışın tacı bulunmaktadır. Grubun ilk tipinde (bkz. yuk. a. Atlı Figür) yer alan sunak ise sahneye dahil edilmemiştir.

6.2.2.1.13. Herakles

Herakles, Hadrianus (R5) Dönemi'nden itibaren kentin sikkelerinde görülmektedir. Cepheden başı sola dönük betimlenen Herakles, sağ elinde yere dayadığı topuzlu sopası, sol elinde aşağı doğru sarkan aslan postunu tutmaktadır. Benzer şekilde Commodus (R19) ve Septimius Severus (R25) sikkelerinde de betimlenmiştir. Caracalla'nın bir gümüş sikkesinde (R36) yer alan Herakles ise ayakta, sola adım atarken başını arkaya sağa doğru çevirmiştir. Başında aslan postu yer alır, boynundan bağlanan bir pelerin vücudunu açıkta bırakır ve oldukça kaslı bir şekilde betimlenmiştir. Sol eliyle yere dayadığı, içinden oklar görünen bir sadak tutar, sol kolundan bir giysi tomarı sarkar ve sopasını taşır. Diadumenianus (R53) ve Severus Alexander (R63) sikkelerinde cepheden giyimli betimlenmiş olup baş sağa dönüktür, ve sağ eliyle yere dayadığı sopasını tutmaktadır.

6.2.2.1.14. Europa

Bir Sabina sikkesinde (R7) betimlenen Europa sola koşan bir boğa üzerinde oturur ve boğa başını arkasına doğru çevirmiştir. Üzerindeki Europa iki eliyle başının üstünde uçuşan harmanisini tutar ve karşıya doğru bakar. Benzer tarzda betimlendiği Commodus sikkesinde (R23) Europa da başını arkaya çevirmiştir. Daha sonra Iulia Domna sikkesinde (R33) boğa sağa doğru koşmakta ve Europa aynı şekilde yukarıda uçuşan harmanisini tutmakta ve karşıya bakmaktadır. Boğanın önünde bir Eros, boğanın yularını tutmakta ve önderlik etmektedir. Ayrıca bu tipte boğanın altında

[1271] İmparatorların yerel kültlerle olan ilişkisinin sikkelere yansıdığı görülmektedir, bkz. Harl, 1987: s. 59.

bir deniz tanrısı betimlenmiştir. Sudan yarısı yukarıda betimlenen figürün başında yengeç kıskacı veya boynuz (?) olarak tanımlanacak bir nesne bulunmaktadır. Sağ elinde ise bir bereket boynuzu bulunur. Bu figür bazı kataloglarda ırmak tanrısı Kalykadnos olarak yorumlanmışsa da mitolojik aktarım düşünüldüğünde Okeanos ya da Triton olma ihtimali daha güçlü görünmektedir. Iulia Domna'nın bir başka sikke tipinde (R34) Europa sola doğru koşan bir boğa üzerindedir, ancak boğanın başı arkaya dönmüş iken Europa karşıya doğru bakmaktadır. III. Gordianus sikkesinde (R72) Europa sağa ilerleyen boğa üzerindedir. Boğanın altında bir yunus yer almaktadır. Gallienus (R111) sikkesinde sağa koşan bir boğa üzerinde Europa yer alır. Bu gruptaki iki sikkenin kondisyonu nedeniyle tam görülemese de boğanın altında yunus (?) yer aldığı düşünülebilir.

6.2.2.1.15. Marcus Aurelius

Kent sikkelerinde nadir de olsa imparator aile üyelerinin arka yüz tipi olarak yer aldığı görülmektedir. Burada ön yüzde babası İmparator Antoninus Pius bulunurken caesar olarak tahtın varisi olan Marcus Aurelius arka yüzde betimlenmiştir (R11). Ön yüzde imparatorun başında defne çelengi var iken arka yüzdeki Marcus Aurelius'un başı çıplak betimlenmiştir, ön yüzde baş sağa bakarken arka yüzdeki baş sola bakmaktadır, bu iki seçim aynı zamanda onun daha aşağıda olan statüsüne de bir vurgudur[1272]. Seleukeia sikkelerinde bir imparator aile üyesinin arka yüz tipi olarak yer aldığı tek tiptir.

6.2.2.1.16. Defne Dalı

Sadece Marcus Aurelius sikkesinde karşılaşılan bu tip (R15) ilk bakışta Hellenistik sikkelerde karşılaşılan çiçek motifini çağrıştırsa da (H3, H4 ve H5) burada farklı değerlendirilmelidir. Dalın yaprakları çok sayıdadır ve üzerinden savrulan bir şerit bulunmaktadır. Bütünüyle bakıldığında bu betim çiçekten ziyade bir defne dalına benzemektedir. Bu defne dalı da kentin sikkelerinde sadece bu tipte kullanılmış bir örnektir.

6.2.2.1.17. Boğa

Seleukeia sikkelerinde arka yüz tipi olarak betimlenen tasvirlerden biri de boğadır. Roma İmparatorluk Dönemi imparator portreli sikkelerde tekil betimlenen tek hayvan figürünün boğa olduğu not edilmelidir.

[1272] Johnston, 1985: s. 104.

Marcus Aurelius sikkesinde (R16) sağa doğru ilerleyen bir boğa görülmektedir. Üstte ise hilal şeklinde olan bir ay betimlemesi bulunmaktadır. Commodus (R20) ve Geta (R45) sikkesinde boğa aynı şekilde sağa ilerlemekte ve üstte hilal şeklindeki ayın üstünde yıldız bulunmaktadır. Diadumenianus sikkesindeki (R52) boğa sola ilerlemekte, üstte hilal ve yıldız görülmektedir.

6.2.2.1.18. Sunak

İlk kez III. Gordianus sikkesinde (R76) iki sancak (vexillum) arasında girlandlı bir sunak betimlenmiştir. Sunak üzerinde bir clippeus bulunmaktadır. Sunağın betimlendiği bir başka tip ile Volusinaus (R101) Dönemi'nde karşılaşılır. Sancak, Roma devlet sikkelerinde Augustus Dönemi'nden itibaren görülmekle birlikte özellikle Asker imparatorlar döneminde (MS 235-285) tercih edilen bir betim olmuştur[1273].

6.2.2.2. Lejantlar

6.2.2.2.1. Ön Yüz Lejantları

Roma İmparatorluk Dönemi Seleukeia sikkelerinin ön yüzünde imparator ya da imparator aile üyelerinin unvan ve isimleri bulunmaktadır. Bu isimler her zaman sikke yuvarlağını çevreleyecek şekilde yazılmıştır. Ön yüz lejantların tümü liste (Tablo 4) halinde verilmektedir. Roma devlet sikkeleriyle benzer gelenekte lejantlarda imparator ve unvanları yer almakta olup isimler ve unvanlar daima nominativus formda yazılmıştır.

İmparatorların yukarıda bahsedilen resmi unvanları yanı sıra kazandıkları zaferlere işaret eden unvanları da kentin sikkelerinde görülmektedir. Marcus Aurelius sikkelerinin ilk üç tipinde (R14, 15, 16) AVPHΛIOC KAICAP olarak okunan lejant R12. ve 13. tipte AVTO KAICAP M AVPHΛ ANTΩNINOC CE, APME olarak görülür. Buradaki APME olasılıkla imparatorun "APMENICUS"[1274] "Armenia'yı fetheden" sıfatına izafeten kullanılmıştır.

Burada kentin tarihine ışık tutan veya tarihine dair bilgi veren lejantlara ya da çalışmamızda tespit ettiğimiz yeni bulgulara değinilecektir. İmparator veya aile üyesi portresi taşıyan sikke lejantlarından Hadrianus adına basılan sikke lejantları en zengin veriyi sunarlar. Kent, Hadrianus Dönemi'nde hem gümüş hem de bronz sikkeler basmıştır.

[1273] RIC IV.
[1274] Sözcüğün doğrusu APMENIAKOΣ şeklindedir, bkz. s. Leschhorn – Franke, 2002: s. 50.

Hadrianus'un saltanatının başlarında basılan sikkeler, 12 saat yönünde olup, lejantta sigma "C" lunar formadadır; daha sonraki sikkeler ise saat 6 yönünde ve köşeli sigma ile epsilon kullanılmıştır. Ön yüzde, büyükbabası Nerva'nın babası Trainaus'u evlat edinmesine (ikinci YI– torun) ithafen oldukça uzun bir lejant yer alır. Benzer lejantlar Kilikia'nın birçok kentinde, örneğin Anthiokheia'da[1275] karşımıza çıkar. Gümüş sikkelerde üç farklı seri sadece iki ön yüz kalıbından üretilmiştir. Birincisi (R1) olasılıkla Hadrianus'un saltanatının başladığı yıl MS 117'ye, diğerleri (R2 ve R3) yaklaşık 130 civarına (Π Π =Pater Patriae =Vatanın Babası unvanını aldıktan sonra) tarihlenmektedir[1276].

Bronzlardan bir seri (R6) de saltanatının başladığı yıllara, R4 ve R5 tipleri taşıdıkları K (MS 135/136) nedeniyle saltanatının sonlarına tarihlenmektedir. Seleukeia'da Ağustos veya sonbaharda yıl'ın 1'e değişmiş olduğu not edilmektedir. Ağustos – sonbahar 117 ve yıl 2 = sonbahar 117 – sonbahar 118. Bu tarihler olasılıkla imparator portresi taşımayan iki serinin de (R4 ve RP10) tarihi olarak önerilmektedir.

R4a ve R4b alışılmışın dışında sikkeler olarak not edilmektedir. Bu sikkelerde Hadrianus ve Sabina'nın, Apollon ve Artemis olarak betimlendiği görülmektedir. R4a'daki lejant AYT KAI TP AΔPIANOC CEB Π Π ETOYC K, Hadrianus'un 20. Yılına gönderme yapar. Bu nedenle net olarak imparatorun 20. yılına tarihlenebilmektedir. Kent sikkeleri ile ilgili RPC editörleri, Seleukeia'daki lejantların her zaman işin ehli kişiler tarafından yapılmadığının bilindiğini belirtmektedir[1277]. Örneğin R5'te lejantlar gerçekten bozuk bir yazıyla yazılıdır.

Π Π =Pater Patriae =Vatanın Babası unvanı, Hadrianus (R2, R3, ve R4) ve Antoninus Pius (R8) sikkelerinde görülür[1278].

Sabina sikkelerinde lejant CABEINA CEBACTH olarak tek formatta görülür. Lucius Verus'un kataloğumuzda bir tipi bulunmakta olup bu tip Marcus Aurelius ile aynıdır. Ancak lejant AVT KAICA HΛ (?) OVHP... C. olarak okunmuş ve bu nedenle imparatora atfedilmiştir. Ancak bundan sonra ortaya çıkacak daha çok örnekle lejant kesin olarak doğrulanabilecektir.

[1275] RPC III, pt.1, s. 399, bkz. genel tanıtım için bkz. Chapter I.
[1276] RPC III, pt.1, s. 409.
[1277] RPC III, s. 409.
[1278] Head, 1911: s. 721 vd.

Commodus'un altı tip olarak gruplanan sikkelerinde tek bir lejant görülür: AVT KAI AVPH KOMOΔOC.

Septimius Severus sikkeleri lejant bakımından çeşitlilik gösterir. Tip lejant çizelgesinde tümü listelenmiştir. III. Gordianus Dönemi'nde (MS 238-244) Seleukeia'da Anadolu'nun diğer kentlerinde olduğu gibi en fazla tipte ve çeşitlilikte sayısı 27 tipe ulaşan sikke tipi görülmektedir. Bu çeşitlilik lejantlara da yansımıştır (bkz. Tablo 4). Genellikle ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CEBA veya CEBAC olarak okunan son hece bazı tiplerde CEBATOC (sic.) (R73, R74 ve R83) olarak görülmektedir.

I . Philippus[1279] (Arap) ve II. Philippus (genç) sikkelerinde (R95 ve R96) aynı lejant AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIPPOC CEB görülmektedir.

Trebonianus Gallus[1280] ile Volusianus sikkeleri lejantlarına göre yeniden gruplanmıştır. Öncelikle Trebonianus Gallus (R98 ve R99) sikke lejandı 2017 yılına kadarki yayınlarda ΓAI OVAI olarak kayıt edilmişti. C. Clay'ın önerisi[1281] ile bu okumanın yanlış olduğu ve ΓA IOVΛI şeklinde olması gerektiği önerilmiş ve RPC editörleri tarafından bu öneri kabul edilmiştir. Bu düzeltmeye göre tüm lejantlar yeniden kontrol edilerek AY K ΓA IOVΛI TREBO ΓAΛΛOC olarak düzeltilmiş ve katalogta tüm lejantlarda düzeltme yapıldığı notu eklenmemiştir. Bir başka önemli nokta da CABIN lejantlı sikkelerin Volusianus'a (R100 ve R101) atfedilmiştir. Bu duruma göre sikkeler gruplanmış ve düzeltme notu eklenmemiştir. 2017 öncesi önceki yayınlarda (-2017) çeşitli kataloglarda yer alan ve daha önce Trebonianus'a atfedilen CABIN lejantlı tüm sikkeler kataloğumuzda Volusianus sikkesi olarak gruplanmıştır. Bu durumda her bir sikkeye düzeltme notu eklenmemiştir lejant AVK ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC olarak not edilmiştir.

[1279] Kataloglarda I. Philippus olarak tanımlanan sikkeler portre özellikleri (sakallı ve olgun betimlenmesi) göz önünde bulundurularak çalışmamızda II. Philippus olarak değerlendirilmektedir. Prof. O. Tekin'e bu konudaki önerisi için teşekkür ederim.

[1280] Trebonianus Dönemi tüm darplarda aynı ön yüz kalıbını kullanılmıştır.

[1281] 2.8.2017 tarihli konu: *"Not a complete listing. C. Clay (forum ancient coins, 2016, topic109181.0) pointed out that (1) all the coins of Gallus of Seleucia are from the same obverse die, (2) the die reads ΓA IOYAI (and not ΓAI OYAI as stated in RPC IX) and therefore, that Gallus is wrongly given the nomen Julius (instead of Vibius), the same way Volusian is given the name Sabinus (see RPC IX, p. 274).These errors in the imperial names might suggest an issue early in Gallus' reign."*

Nadiren de olsa ön yüz lejantlarında isim dışında kullanılan harfler görülmektedir. Örneğin Gordianus'un (R79., no. 16'da) bir sikkesinde karşılaştığımız ΑΦΡ ile ilgili bir veriye ulaşamadık[1282].

6.2.2.2.2. Arka Yüz Lejantları

Seleukeia, Antik Dönem'de Seleukoslar tarafından kurulan diğer Seleukeia'lardan ayırt edilmesi için kent Kalykadnos kıyısında olduğu anlaşılacak şekilde "ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ" anılmıştır. Bu durum sikkelerde de genellikle rağbet görmüştür. Ancak Diadumenianus (R52), III. Gordianus (R76, R81b, R85, R90, R91) ve Gallienus (R108) dönemlerinde basılan bazı tiplerde CEΛEVKEΩN olarak da kentin adı kısa formda kullanıldığı geç dönemde ve az sayıda örnekte karşılaşılmaktadır.

Sikkelerde kentin adı "Kalykadnos kenarındaki Seleukeialıların" anlamında "CEΛEVKEΩN ΤΩΝ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ" olarak geçmektedir. Bazen edatların bazen de isimlerin kısaltılarak örneğin CEΛEVKEΩN ΤΩΝ ΠΡ ΚΑΛVK, CEΛEVKEΩN ΚΑ, CEΛEVKEΩN ΚΑΛV gibi çeşitli formlarda yazıldığı örnekler de bilinmektedir (Tablo 4).

Arka yüz lejantlarından elde edilen bir başka bilgi de kentin sosyal veya politik durumuna ait ifadelerdir. Buna göre kentin Hadrianus Dönemi'nde "kutsal ve dokunulmaz" unvanı aldığı sikkeler aracılığıyla öğrenilmektedir: Hadrianus (R4, R5) ve Sabina (R7)'de CEΛEYKEΩN ΤΩ ΠΡ ΚΑΛΥ ΤΗC IEP ΚΑΙ AC AYT, Antoninus Pius R9'de CEΛEVK Τ Π ΚΑΛ Τ IEP.

Arka yüz lejantlarında özellikle geç dönemlere doğru kullanılan bir diğer unvan da EΛEYΘEPAC "Özgür" sıfatıdır. Bu unvan veya sıfat ilk kez Severus Alexander (R57) Dönemi'nde başlar ve daha sonra Iulia Mamaea (R66), III. Gordianus (R69, R71a, R77, R84, R86, R88a, R89, R93, R94, R95, R96, R97) sikkelerinde görülmektedir.

Kentin sikkelerinde kullanılan bir başka unvan veya sıfat da III. Gordianus Dönemi bir sikke tipinde (R71b) etnikonun (CEΛEVKEΩN ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ) yanı sıra Tykhe'nin tuttuğu tapınak/stel üzerinde görülen CVNTEΛIAC[1283]'tır. Bu sikkenin önceki grubunda R71a'da EΛEYΘEPAC yazar iken burada bu ifade kullanılmıştır. Cox da çalışmasında

[1282] SNG XII Hunterian I'de bu sikkenin no. 2299 ile aynı kalıptan basılmış olduğu ve ön yüz lejandının II. Gordianus için değiştirilmiş olduğu not edilmektedir, bkz. SNG XII Hunterian I 2298F. Bu nedenle önceki kalıptan kalmış olabileceği önerilebilir.

[1283] BMC Lycaonia, s. 290 index VIII'de lejant CVNTEΛ.OC olarak not edilmiştir.

bu kelimeye değinmiştir[1284]. Şimdilik Seleukeia dışında bir örneği bilinmeyen bu kelime ΣΥΝΤΕΛ(Ε)ΙΑ (gen. ΣΥΝΤΕΛ(Ε)ΙΑΣ) anlamı "gemeinschaftlicher beitrag, gemeinschaft/ joint contribution for the public burdens, union" olarak açıklanmıştır[1285]. συντελω fiilinin "-e katılmak, yardımda bulunmak, katkıda bulunmak, gerçekleştirmek" anlamından hareketle belki de imparatorun desteği veya izniyle kentin bu dönemde bitirilen veya tamamlanan bir tapınağının kast edilmek istenmiş olabileceği de akılda tutulabilir (συντελεια).

Arka yüzde görülen C E harfleri Septimius Severus (R24), Iulia Domna (R32), Caracalla (R36) ve Geta (R44) sikkelerinde CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ'ya ek olarak yer almıştır. C E harflerinin ne amaçla eklendiğine dair bir öneri getirmek mümkün olmamıştır. Ancak bu sikkelerin hepsinin gümüş olduğu belirtilmelidir. Hill, Leake'in[1286] "Σ(ελεύκεια) Ἐ(λευτέρα)" önerisine karşın "Σ(ευηριανῆς) Ἐ(λευτέρας)" olabileceğini ancak kesin tanımlamanın mümkün olmadığını kaydeder[1287].

6.2.2.3. Birimler

6.2.2.3.1. Gümüş Sikkeler

Roma İmparatorluk Dönemi'nde bilindiği gibi altın ve gümüş gibi değerli madenlerden sikke basma hakkı sadece imparatora aitti. Ancak bazı durumlarda imparatorun izniyle bazı kentler de gümüş sikke basmıştır. Kilikia kentlerinden Tarsos, Mopsos (Mopsuhestia), Aigeai ve Seleukeia kentleri gümüş sikke basmıştır[1288].

Seleukeia, Hadrianus (R1, R2 ve R3), Antoninus Pius (R8), Marcus Aurelius (R12 ve 13), Lucius Verus (R17), Septimius Severus (R24; ve Iulia Domna ile, R32), Caracalla (R36) ve Geta (R43 ve R44) dönemlerinde zaman zaman gümüş sikke basmıştır.

[1284] Cox, 1941: *"This seems to be the same coin as the one in the British Museum from whose condition only a conjectural reading was possible. Here the inscription CVNTΕΛΙOC is clear. Professor Hubble suggests that this may be a corrupt form of the word συντελείωσ(ις) found in the Papiri Fiorentini I, 6, 17, also dating from the third century. Its meaning there is "completion." If the frame containing the inscription were clearly a distyle shrine as described in the British Museum Catalogue, then its meaning as commemorating the completion of a temple would seem obvious. Since, however, the object on which Tyche's hand rests seems more like an ornamental stele than a temple, it is probable that the reference is to some now unidentified public work.",* bkz. nr. 124'teki açıklama.

[1285] Leschhorn – Franke, 2002: "ΣΥΝΤΕΛ(Ε)ΙΑ", s. 287; ayrıca bkz. Sear, 2001: s. 362 n. 3774.

[1286] Leake, 1856.

[1287] BMC Cilicia, s. Ixvii.

[1288] Sear, 2001: s. xxiii; krş. belki de Elaiussa-Sebaste için bkz. Head, 1911: s. 715; Haymann, 2014: s. 720-725.

Anadolu'da MÖ 2. yy.'da basılmaya başlanan gümüş sikkeler, kistophoros'ların[1289], Pergamon Krallığı önderliğinde birçok kentte büyük sayılarda basılmış olduğu ve yaygın olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Roma'nın Anadolu'yu yönetimi altına almasından sonra da Asya Eyaleti kentlerinde gümüş sikkeler basılmaya devam etmiştir. Daha geç dönemde basılan kistophoros'lar üzerinde Romalı magistratların isimleri de yerel magistratlarla beraber kullanılmıştır[1290].

Bir kistophoros yak. 12,6 g veya aynı dönemin Attika sisteminde basılan tetradrahmilerin (16,8 g) tam dörtte üçü ağırlığında olup Attika sistemindeki eski Pergamon tetradrahmilerinden ise çok daha hafiftirler. Ancak bu sikkeler gerçek değerlerinin üstünde bir değere sahip olduklarından, Pergamon tetradrahmilerinin geleneksel değerlerinde kabul ediliyorlardı.

Kistophoros, adını üzerinde betimlenen "kutsal sandık" "cista mistica"dan almaktadır ve bu sikkelerde Dionysos ile ilişkili figürler bulunmaktadır. Ancak Anadolu'da köklü bir geleneğe sahip bu gümüş sikkeler üzerinde cista mistica veya Dionysos ile ilgili figürler olmaksızın Roma İmparatorluk Dönemi'nde çeşitli kentlerde basılmışlardır. Anadolu'da birçok birim basılmakla birlikte, en yaygın birim didrahmi ve drahmidir. Drahmiler, Roma denarius'una eşittir. Zaman zaman hemidrahmi, tridrahmi ve tetradrahmi birimlerinde de basılmışlardır. Bu konuda çalışan bilim adamları tarafından da bu dönem basılan gümüş sikkelerin adı bilinmemekle[1291] birlikte ağırlıkları göz önünde bulundurularak kistophoros olarak adlandırılmaktadır[1292].

Seleukeia'da basılan gümüş sikkelerin ağırlıklarına bakıldığında Khios-Rhodos (Khios, didrahmi 7,8 g, tetradrahmi 15,6 g) sistemine göre basılmış oldukları düşünülebilir. Bu ağırlık kistophoros'lardaki gibi üç drahmiye denk gelmektedir.

Hadrianus, Antoninus Pius ve Marcus Aurelius döneminde Seleukeia'da basılan kistophoros'lar tridrahmi birimindedirler. Caracalla Dönemi'ne kadar diğer Kilikia kentleri gibi zaman zaman gümüş sikke (bazen billon) basmıştır. Septimius Severus Dönemi ile birlikte billon

[1289] Kistophoros denmesinin nedeni bu sikkelerin üzerinde bulunan ve Dionysos (Bacchus) tapınımı ile alakalı olan, *cista mistica* (mistik kutu)'dır. Stevenson – Smith-Frederic – Madden, 1889: s. 205.
[1290] Ayrıca eldeki bilgilere göre Roma eyaletlerdeki mahkemelere yapılan ödemelerin gümüş kistophorlar ile olmasını istemekteydi. Bunun da Anadolu'da kistophoros kullanımını yaygınlaştırmış olduğu düşünülmektedir, Broughton, 1937: s. 249.
[1291] Sadece Ephesos'ta iki birim olarak görülür ki, üzerlerinde açık olarak değerleri yazılıdır: didrahmi ve drahmi, Sear, 2001: s. xxiii.
[1292] Metcalf, 1980.

sikkeleri de görmekteyiz. Hill[1293] de kentin gümüş sikkeler 12,70-12,21 g'dan (195,5- 188,4 grains) daha ağır olanlar ve 9,7-8,38 g'dan (149,7-129,3 grains) daha hafif olanlar iki birimde olduğunu kaydeder.

Ön yüz	Arka yüz	Çap (mm)	Ağırlık (g)	Örnek sayısı	Birim (AR)
Hadrianus R1	Athena Nikephoros	25-24	10,05-9,54	2	Tridrahmi
Hadrianus R2	Atlı figür	24	10,21-8,52	4	Tridrahmi
Hadrianus R3	Apollon, ayakta	24,5-23	9,60-10,01	3	Tridrahmi
Antoninus Pius R8	Zeus, tahtta oturur	31-27	12,83-11,96	6	Tetradrahmi
Marcus Aurelius R12	Zeus, tahtta oturur	26	13,39	1	Tetradrahmi
Marcus Aurelius R13	Aphrodite, ayakta	29	12,25-12,69 g	2	Tetradrahmi
Lucius Verus R17	Aphrodite, ayakta	26	12,69	1	Tetradrahmi
Septimius Severus R24	Nike	28	12,41- 7,93	6	Tetradrahmi
Iulia Domna R32	Tykhe, ayakta	26-23	9,65-7,19	16	Tridrahmi
Caracalla R36	Herakles, ayakta	28-26	10,07-13,69	5	Tetradrahmi
Geta R43	Atlı figür	23-22	9,66-8,29	5	Tridrahmi
Geta R44	Dionysos	25-24	8	2	Tridrahmi

6.2.2.3.2. Bronz Sikkeler

Seleukeia'nın bronz sikkeleri adi metal yani bakır veya bakır bronz alaşımı ve pirinçten basılmıştır. Anadolu'da kısmen görülen küçük bir grup dışında[1294] sikkeler değer işareti taşımazlar ve çoğunluğuna birim ismi vermek mümkün değildir. Seleukeia sikkelerinde de durumun benzer olduğu görülmektedir.

RPC editörleri, Flaviuslar Dönemi'nde (MS 69-96) 5 birim bilindiğini; Traianus ve Hadrianus Dönemi'nde sadece 4 birim basılmış olduğunu ve bir tane de küçük (14 mm) birim not eder. Buna göre 25-22/20 mm (yak. 10-5 g) en yaygın birimdir (C) = Assarion. Diğer birim olasılıkla 2-assaria değerinde (30-26/25 mm, 18-16 g) (B) ve ½ assarion (20-16/5 mm, yak. 10-5 g) (D) olarak belirlenebilmektedir[1295].

[1293] BMC Lycaonia, s. lxv.
[1294] Buna Khios sikkeleri örnek olarak gösterilebilir. Sikkelerde Assarion ve Khalkous birimleri yazıldır: Lagos, 1998: s. 392, 405, 437 ve pl. 34.
[1295] Ayrıca bkz. RPC III, s. 401.

Seleukeia sikkelerinde birimlere ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ancak Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi'nde bilinen örneklerden yola çıkarak ve bölgede yapılan çalışmalara da dayanarak[1296], kentin sikkelerinde As'ı temel birim olarak aldık ve diğer alt ve üst birimleri buna göre sıraladık. Birim tablosunda sikkeleri çaplarına ve ağırlıklarına göre gruplamaya ve en azından büyük, orta ve küçük birimler başlığı altında sınıflamaya çalıştık. Elbette sıradışı çap ve ağırlığa sahip olan sikkeler birimlendirmeye katkı sağlamayacağından, değerlendirmeye alınmadı. Tüm Roma İmparatorluk Dönemi kent sikkeleri için zaten daha kesin veya tanımlayıcı bir sınıflama henüz mevcut değildir[1297]. Çalışmamızda ortaya çıkan genel tabloda ağırlık ve çaplarına göre dört grup belirledik. En büyük birim A'dan başlamakta olup, B ve C orta ve D en küçük birime işaret etmektedir. Çap ve gramlar arasında değişkenlik fazla olduğundan bunları assarion'a adlandırmaktan kaçındık[1298]. Çünkü dönemsel olarak sikke ağırlıkları değişmekte ve tüm dönemler için bir standart tespit edilemektedir.Aşağıdaki tabloda da görülebileceği gibi aynı imparator döneminde bile değişken ağırlık ve çapta sikkeler basılmıştır. Bu dönem basılan sikkelerin birimleri aşağıdaki İmparator ve tiplere göre hazırlanan birim çizelgesinde özetlenmektedir:

İmparator	A 30 mm ve üstü	B 30-26/25 mm 18-16 g	C 25-22/20 mm, yak. 10-5 g	D 20-16/5 mm, yak. 7-3 g	Toplam
Hadrianus	R4 (31-26 mm, 18,50-13 g) **13**	R5 (28-27 mm, 12,40-10,31 g) **3**	R6 (25-18 mm, 9,60-5,10 g) **4**		**20**
Sabina			R7 (25-24 mm, 11,60-8,11) **3**		**3**
Antoninus Pius			R9 (25-22 mm, 10,03-6,35) **16** R10 (26-24 mm, 12-8,90 g) **13**	R11 (18-17 mm, 5,49-4,77 g) **3**	**32**
Marcus Aurelius				R14 (19-16 mm, 6,20-3,54 g) **8**	**47**

[1296] Ziegler, 1993b.
[1297] Sear, 2001: s. xxii.
[1298] Watson çalışmasında yerel atölyeleri incelemiş ve bu konuda yapılan çalışmaların eksikliğine değinmiştir (s. 127). S. 128'de arka yüz tiplerin birimler ile bağlantısını sorgulamakta ise de net bir cevap bulunamamaktadır. Pamphylia ve doğusundaki kent sikkelerini incelemiş ve birim işareti olmadığı durumlarda küçük birim (yak. 18 mm, yak. 3-4 g), orta birim (yak. 24 mm, 6-8 g) ve büyük birim (yak. 32 mm, yak. 14-16 g) olarak gruplamış ve bu birimleri 3-assaria, 8- ve 11 assaria olarak not etmekle standart dışı basımları da not etmektedir, Watson, 2019: s. 138-139.

İmparator	A 30 mm ve üstü	B 30-26/25 mm 18-16 g	C 25-22/20 mm, yak. 10-5 g	D 20-16/5 mm, yak. 7-3 g	Toplam
				R15 (20-17 mm, 6,01-4,23 g) **12** R16 (20-16 mm, 7,13-4,50 g) **27**	
Commodus	R22 (30-25 mm, 15,20-9,10 g) **6**	R19 (29-26 mm, 14,47-11,50 g) **6** R21 (27-24 mm, 11,32-8,17 g) **8**	R18 (24-19 mm, 7,12-6,55 g) **6** R23 (24 mm, 8,02-7,80 g) **2**	R20 (21-18 mm, 6,37-4,74 g) **5**	**33**
Septimius Severus	R27 (31-25 mm, 21,51-10,66 g) **9** R29 (31-28 mm, 19,29-9,94 g) **12** R30 (31-29 mm, 16,18-14,44 g) **4**	R25 (29-25 mm, 16,34-11,09 g) **4** R31 (29-27 mm, 11,14-9,20 g) **2**	R26 (23-21 mm, 6,38-3,53 g) **19**	R28 (19-18 mm, 3,98-2,93 g) **5**	**55**
Iulia Domna			R33 (25-22 mm, 8,05-5,70 g) **21** R34 (23-22 mm, 7,63-6,92 g) **3**	R35 (20 mm, 4,29 g) **1**	**24**
Caracalla	R39 (36-28 mm, 14,74-11,30 g) **17** R41 (31-27 mm, 18-11,14 g) **15**	R38 (29-23 mm, 12,30-8,07 g) **5** R40 (30 mm, 14,09-13,70 g) **2** R42 (30-28 mm, 15,16-9,70 g) **10**	R37 (23-20 mm, 6,42-4,32 g) **8**		**57**
Geta		R46 (28-26 mm, 11,64-10,36 g) **4**		R45 (21-16 mm, 3,55-2,17 g) **8**	**12**
Macrinus	R48 (31-27 mm, 17,55-10,60 g) **18** R49 (32-28 mm 14,70-9,38 g) **15**		R47 (22-19 mm, 5,38-4,39 g) **9**		**42**
Diadumenianus		R50 (30-27 mm, 11,55-9,61 g) **5** R53 (27 mm, 10,71-10,39 g) **3**	R51 (21 mm, 6,65-6,31 g) **2**	R52 (19-18 mm, 3,50-3,49 g) **3**	**13**
Severus Alexander	R55 (33-28 mm, 16,07-9,93 g) **30** R56 (32-28 mm, 15,45-9,47 g) **62** R57 (35-30 mm, 26,50-17,20 g) **23**	R54 (29-25 mm, 11,62-8,11 g) **11** R61 (30-28 mm, 14,41-11,13 g) **7** R65 (29 mm, 12,95 g) **1**	R60 (22-20 mm, 5,97-3,76 g) **9** R62 (22-19 mm, 6,09-4,07 g) **5** R63 (26-22 mm, 10,51-6,14 g) **25**		**202**

İmparator	A 30 mm ve üstü	B 30-26/25 mm 18-16 g	C 25-22/20 mm, yak. 10-5 g	D 20-16/5 mm, yak. 7-3 g	Toplam
	R58 (34-32 mm, 20,37-16,10 g) **5** R59 (34-30 mm, 21,39-14,20 g) **20** R64 (31-29 mm, 14,04-10,71 g) **5**				
Iulia Mamaea	R66 (36-31 mm, 21,75-15,40 g) **11**		R67* (4,78 g) 1		**12**
III. Gordianus	R68 (33 mm, 14,90-13,77 g) **2** R69 (36-32 mm, 22,52-11,65 g) **25** R70 (34-31 mm, 21,11-11,60 g) **15** R71 (35-31 mm, 21,01-12,75 g) **28** R73 (33-27 mm, 17,53-9,95 g) **18** R74 (32-28 mm, 17,54-10,28 g) **49** R76 (30 mm, 14,88 g) **1** R77 (36-32 mm, 21,29-12,51 g) **40** R78 (34-32 mm, 23,53-12,70 g) **4** R79 (35-30 mm, 20,34-13,80 g) **18** R82 (34-31 mm, 8,29-14,11 g) **11** R84 (32 mm, 16,97 g) **1** R86 (33-32 mm, 23,65-18,14 g) **3** R87 (31-30 mm, 14,91-13,13 g) **3** R88 (35-31 mm, 20,40-16,87 g) **9** R89 (36-30 mm, 19,80-14,53 g) **9** R93 (40 mm, 25,13 g) **1** R94 (41-32 mm, 32,03-20 g) **40**	R75 (29-28 mm, 13,66-12,09 g) **3** R81 (29-23 mm, 7,44-5,93 g) **6** R83 (28 mm, 9,16 g) **1** R85 (26 mm, 8,75-7,69 g) **3** R90 (27 mm, 11,20-8,45 g) **2** R92 (30-28 mm, 13,53-8,79 g) **5**	R72 (23-21 mm, 8,29-4,89 g) **12** R80 (21 mm, 4,25 g) **1** R91 (24 mm, 7,73-7,12 g) **2**		**312**

İmparator	A 30 mm ve üstü	B 30-26/25 mm 18-16 g	C 25-22/20 mm, yak. 10-5 g	D 20-16/5 mm, yak. 7-3 g	Toplam
I. Philippus (Arap)	R95 (38-32 mm, 27,18-15,59 g) **58**				**58**
II. Philippus	R96 (36-30 mm, 24,15-17,65 g) **15**				**15**
Otacilia Severa	R97 (36-29 mm, 23,51-12,59 g) **19**				**19**
Trebonianus Gallus	R98 (38-28 mm, 28,33-14,81 g) **103** R99 (37-32 mm, 23,89-11,32 g) **23**				**126**
Volusianus	R100 (34-25 mm, 16,22-8,20 g) **23** R103 (33-28 mm, 17,46-10,94 g) **3**	R101 (28-21 mm, 15,44-6,62 g) **5** R102 (28-26 mm, 12,34-6,35 g) **7**			**38**
I. Valerianus	R106 (37-25 mm, 22,32-10,39 g) **71**	R104 (29-26 mm, 11,75-7,5 g) **6** R105 (30-25 mm, 10,26-6,93 g) **8**	R107 (27 mm, 6,57-6,29 g) **2**		**87**
Gallienus	R109 (32-23 mm, 13,17-7 g) **70** R110 (34-25 mm, 17,79-6,50 g) **72**	R112 (30-25 mm, 13,75-5,86 g) **9**	R108 (27-24 mm, 7,79-5,23 g) **8**	R111 (21-19 mm, 5,00-4,99 g) **2**	**161**

***** Çapları bilinmediğinden ağırlık oranı göz önünde bulundurularak gruplanmıştır. Birim belirlenirken sıra dışı örnekler dışarıda bırakılmıştır. Parantez dışındaki bold rakamlar adet belirtmektedir.

6.2.2.4. Kontrmarklar

Kentin, Roma İmparatorluk Dönemi'nde basılan sikkelerinde, özellikle geç dönem sıklıkla görülen, beş kontrmark tespit edilmiştir. Kontrmark numaraları için konuyla ilgili önemli bir otorite olan Ch. Howgego'nun çalışması temel alınmıştır[1299].

Kentin Antoninus Pius, Marcus Aurelius ve Lucius Verus sikkelerinde kataloğumuzdaki örneklerde kontrmark görülmez.

[1299] Howgego, 1985 (= Howg./GIC).

Genel olarak bundan sonra yukarıda görülen Howg. 670 ve 618 numaralı kontrmarkların kullanımına bakacak olursak Howgego tarafından not edilen örneklerin sayısının artması doğaldır. Bu iki kontrmark bazen tek başına bazen de birlikte sikkeler üzerinde görülürler.

Howg. 107

Hadrianus Dönemi (MS 117-138) bronz sikkelerinde karşılaşılan sağa bir erkek başı (Howg. 107) nadir görülen bir kontrmarktır. Howgego tarafından sadece Seleukeia'da not edilen bu kontrmark Hadrianus Dönemi'nde iki örnekte tespit edilmişti[1300]. Howgego, bu sağa dönük erkek başı Howg. 103 (defne dallı büst-olasılıkla kadın başı) ile karşılaştırılmaktadır. Buradaki sağa büst Hadrianus Dönemi'nde Claudiopolis'te görülmektedir[1301] ve bunların tekil örnekler olabileceğini belirtir "there may have been single impetus[1302]". Kataloğumuzda yer alan bu kontrmarklı sikkeler dokuz adet örnek ile temsil edilmektedir (Bkz. Tip RP1a: No. 1, 2, 3, 5, 6, 7?, 10, RP1b: No. 1 ve 3[1303]).

Howg. 618

Howgego tarafından "olasılıkla" notuyla Seleukeia'ya atfedilen bir kontrmarktır ve onun tarafından bu K ve A harflerinin "Kalykadnos"u simgelediği not edilir. Bu kontrmark genellikle Howg. 670 ile birlikte kullanılmıştır. Birkaç örnekte 670 nolu kontrmarkın üstünde ya da bir kısmına gelecek şekilde vurulduğu da görülmektedir. Bu kontrmark sikkenin genellikle ön yüzünde düzensiz uygulanmıştır. Vurulduğu sikkeler nispeten aşınmış olmakla birlikte sikkelerin çaplarına göre gruplanması mümkün değildir. Bu nedenle bir değer işareti olarak tanımlamak olası görünmemektedir.

BMC kataloğunda Seleukeia kontrmarkı olarak K'nın alt kısmındaki yatay çizginin yanı sıra[1304] K'nın sağında dikey bir çizginin () de yer aldığı not etmektedir[1305]. Referans gösterdiği sikke görseli olmadığını da not etmek gerekir.

[1300] Howg.: s. 125. Howg. Imhoof-Blumer, 1972, no. 575 referans göstermektedir.
[1301] Howg.: s. 124.
[1302] Howg.: s. 124.
[1303] Nr. 3'teki sikke daha geç dönemde Howg. 670 nolu kontrmarkı da taşımaktadır.
[1304] R59 no. 12 (çizgi yatay); R56 no. 1, R59 no. 11, R77c no. 7; R95 no. 3.
[1305] BMC Lycaonia, s. lxvii, 135, 137, 140.

Howg. 670

Seleukeia sikkelerinde Septimius Severus ile birlikte kentin son darplarına yani Gallienus sikkelerine kadar görülmektedir. Sikkelerin çap veya ağırlıklarına bakıldığında değer işareti olarak bir anlam vermek mümkün değildir. Kontrmarkın yoğun olarak ön yüzde ve portrenin çenesinin altında boyna vurulduğu dikkat çekmektedir. Ancak bazı örneklerde sikke boşluğunda, figürlerin yüzünde veya büstün alt kısmına uygulandığı da görülmektedir. İki portrenin yer aldığı sikkelerde iki figürün arasına uygulanma eğilimi de dikkat çekmektedir. Howgego'nun da belirttiği gibi Kilikia kentlerinde değer kontrmarkı bilinen ya da yaygın bir uygulama değildir[1306]. Bu kontrmarkın da uygulandığı sikkeler nispeten silik sikkelerdir[1307]. Ancak bazı iyi kondisyonlu sikkelerde de görülmektedir.

Howg. 798

Seleukeia'da Trebonianus Gallus sikkelerinde not edilen bu kontrmark Howgego'nun listesinde 5 adet sikkede birim kontrmarkı olarak not edilmiştir[1308]. Ancak bu kontrmarkın Howg. 670 ile benzerliğine dikkat çekerek kesin bir tanımlama yapmaktan kaçınır[1309].

Howg. 803

Side sikkelerinde yoğun olarak görülen bu kontrmark Howgego tarafından tek örnekle Seleukeia'ya atfedilmektedir. Bu kontrmarkın I. Philippus Dönemi'nde eski sikkeleri yeni basımlarla eşitlemek üzere kullanılmış olma olasılığını not eder[1310].

Katalog'ta III. Gordianus sikkesinde (4 assaria) Howg. 670 ile kullanılmıştır. Sikke 33 mm, kontrmark yak. 4-6 mm çapında not edilmektedir. Side sikkesinde bu kontrmarkın vurulduğu Iulia Domna sikkesine pentaassarion olarak yeniden değer verildiği not edilmektedir[1311].

[1306] Johnston, 2007: s. 108.
[1307] Septimius Severus ve Iulia Domna sikkeleri siliktir.
[1308] Howg.: s. 278: Howgego, burada 796 nolu kontrmarka atıf yaparak bu kontrmarkında onunla aynı işlevde olduğunu belirtmektedir. 28-34 mm sikkeleri 30,75 mm'ye; 13,21-21-12 g sikkeleri ise 17,40 g'a eşitler.
[1309] Howg.: s. 81: "… *798 was not intended to indicate a denomination*."
[1310] Howg. s. 279.
[1311] AE 31 – Tetrassarion, 14, 40 g, Side: https://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?album=266&pid=15367#top_display_media.

6.2.2.5. Kalıp İlişkileri

Çalışmamızda sikkelerin kalıp ilişkilerine dair büyük ölçüde yayımlanmış malzeme derlendiğinden, müze çalışmalarında ise sadece fotoğraf çekilerek -mülaj alınarak çalışılması için izin alınması gerekliliği nedeniyle- kentin bastığı sikkelerde detaylı veya eksiksiz bir çalışma yapmak mümkün olmamıştır. Sikkelerde kalıp ilişkileri ve kullanılan kalıp sayısını tespit etmek sikke üretim hacminin belirlenmesinde önemli bir veri sağlamakla birlikte bir kalıptan üretilen sikke sayısı araştırmacılar tarafından farklı hesaplanmaktadır.

Çalışmamızın bu yönde tamamen eksik kalmasının önüne geçmek amacıyla en azından Roma imparator veya aile üyesi portresi taşıyan sikkelerde aynı tipler arasındaki mevcut kalıp ilişkisini tespit etmeye çalıştık. Katalogtaki örneklere dayanarak görsellerin elverdiği ölçüde her bir tip için aynı kalıplar tespit edilmeye çalışılmış olup tabloda özetlenmektedir. Ayrıca katalogta da aynı kalıp olduğu düşünülen sikkelere not eklenmiştir.

Kentin sikkeleri herbir grup kendi içinde değerlendirilecek olursa; Hadrianus sikkelerinde R2 ve R3 tipinin kendi içinde aynı kalıptan olduğu anlaşılmaktadır. R5 tipinde no. 1 ile 2? aynı kalıptan basılmış gözükmektedir. Hadrianus sikkelerinin arka yüzleri kondisyonları kötü olduğundan değerlendirmek mümkün olmamıştır. Sabina sikkelerinin (R7) kondisyonu oldukça kötü olmakla birlikte hepsi aynı ön yüz ve arka yüz kalıbından basılmış görünür.

Antoninus Pius sikkelerinden, R8 no. 2, 3, 4; R9 no. 1, 5 aynı ön yüz kalıbından; R10 no, 5, 6, 10 ise aynı ön ve arka yüz kalıbından basılmıştır.

Marcus Aurelius'un adına 5 farklı tipte sikke basıldığı anlaşılmaktadır. Caesar'lık döneminden başlayan bu sikkelerde imparatorun olgun yaşlarına kadarki portre gelişimi izlenebilmektedir. Buna göre R14 ve R15 en erken sikkeler olup sırasıyla R16, R13 ve R14 tipler basılmış olmalıdır. Sikkelerden R14 no. 3, 5; R15 no. 2, 7, 11, 12 (no. 2 ve 11 aynı arka yüz); R16 no. 11, 12, 13 ve 15 aynı ön yüz kalıbındandır. Kataloğumuzda Lucius Verus'un (R17 no. 1) bir adet sikkesi mevcuttur.

Commodus adına altı tipte sikke (R18-23) basılmış olup sikkelerin hem ön yüz hem de arka yüz kondisyonları kötü durumdadır. Ancak R19 no. 2 ve 3'ün aynı kalıptan olduğu tespit edilebilmiştir.

Septimius Severus (bazen Iulia Domna ile R30 ve R31) sikkeleri sekiz tipte basılmış olup, ön yüz kalıplarının R24 no. 1 ve 2; R26 no. 9 ve 12 aynıdır. R26 no. 9, 12 ve 15 aynı arka yüz kalıbından olup R28 no. 4 ve 5 ile R30 no. 3 ve 4 ise aynı ön ve arka yüz kalıbındandır.

Kentte, imparator eşlerinden adına en fazla sikke tipi basılan kişinin Iulia Domna (R32a, b ve c, R33, R34 ve R35) olduğu anlaşılmaktadır. İmparatoriçenin R32a tipinde no. 6 ve 7; 8 ve 9; 12 ve 13 aynı ön yüz; no. 1, 4 ve 5 ise aynı arka yüz kalıbını paylaşır.

Caracalla sikkelerinde özelikle arka yüzlerde nispeten daha fazla sayıda kalıp kullanıldığı anlaşılmaktadır. R39 no. 11 ile no. 14; 13 ile 17; no. 5 ile 16; R40'ta no. 1 ile 2 (ön yüz de aynı); R41'de no. 3, 9, 10, 13; R42'de 1 ve 3 aynı arka yüz kalıbındandır. R36 no. 1, 3 ve 4; R39 no. 5 ve 6; R41 no. 2, 3, 4, 5 ve 9; R42 no. 3 ve 10 aynı ön yüz kalıbını paylaşır.

Geta sikkelerinin kalıp eşleştirmesinde kondisyonları elverdiğince anlaşıldığı kadarıyla tiplerde aynı ön yüz veya arka yüz kalıpları kullanılmış gözükmektedir. R43 no. 4 ve 5 aynı ön yüz no. 1, 4 ve 5 aynı arka yüz; R45 no. 2, 5, 7 ve 8 aynı ön ve arka yüz kalıbını; R46 no. 1, 2, 3 ve 4 aynı ön yüz ve no. 2, 3 ve 4 aynı arka yüz kalıbından basılmış görünmektedir.

Dört tipte gruplanan Macrinus sikkelerinden R47 no. 6 ve 7, R48 no. 2, 8 ve 18 aynı ön yüz ve arka yüz; R 49a no. 1 ve 5 ise aynı ön yüz kalıbındandır.

Gene dört sikke tipi görülen Diadumenianus'un R53 tipinde aynı ön yüz ve arka yüz kalıbı kullanılmış olup, R50 no. 1, 4 ve 5; R51 no. 1 ve 2 aynı ön yüz kalıbından; R50 no. 3 ve 4 ise aynı arka yüz kalıbından basılmıştır.

Severus Alexander sikkelerinde R56b no. 1, 2, 3 ve 11; R56c no. 1, 2 ve 3; R59 no. 2, 3 ve 19; R61 no. 1 ve 7; R61 no. 2, 3, 4 ve 5; R62 no. 1 ve 3; R63 no. 1 ve 2; R63 no. 6 ve 7; R64 aynı ön yüz kalıbından; R54 no. 2 ve 11, R55 no. 17, 19, 21, R55 no. 29 ve 30, R56b no. 3, 11 ve 12; R57 no. 4, 8, 17 ve 19; R58 no. 2, 3 ve 4; R61 no. 3, 4 ve 5; R62 no. 1, 2 ve 3; R63 no. 1 ve 2; no. 6 ve 7; no. 9, 17 ve 18 aynı arka yüz; R59, R64 no. 2 ve 3 ile ve R60 hepsi aynı ön ve arka yüz, kalıbındandır.

İki tip sikkesi basılan Iulia Mamaea'nın R66 no. 1, 2, 4 ve 6 aynı ön yüz, no. 10 ve 11 aynı arka yüz kalıbından olup R67 tipinde tek örnek mevcuttur.

Başka kentlerde olduğu gibi III. Gordianus'un Seleukeia'da oldukça çeşitli tipte ve fazla sayıda sikkesi darp edilmiştir. Varyasyonlarla birlikte tip sayısı 34'e ulaşmaktadır. Bunlardan ikisinde imparator karısı Tranquillina ile birlikte yer alır. Kondisyonu elverdiği ölçüde aynı ön yüz kalıbını paylaşanlar: R70 no. 1, 2 ve no. 10, 11, 12, 13; R71a no. 1, 4, 5, 6 ve no. 8, 10, 12; R71b no. 2, 3, 7, 9, 10; R73 no. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18; R74a no. 2, 3, 4, 7, 17, 19, 22, 24; R74b no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23; R77 no. 4, 7, 12, 17 ve no. 8, 9, 10, 14, 15, 19, 21; R77b no. 4, 6; R77c no. 2, 3, 5; R79 no. 1, 2, 4, 7, 14, 15; R85 no. 2, 3; R87 no. 1, 2; R88a no. 1, 2, 4; R92 no. 1, 2, 4. III. Gordianus sikkelerinden aynı arka yüz kalıbını paylaşanlar: R70 no. 5, 7, 11, 12; R74a no. 2, 3; no. 7, 9; no. 11, 20, 22; R74b no. 3, 7, 11; no. 15, 23; R77a no. 4, 20; no. 5, 12; no. 8, 21; R77c no. 2, 3, 5, 6, 9; R79 no. 1, 2, 15, 18; no. 9, 10, 14; R81a no. 1, 2, 4; R81b (tümü aynı kalıp); R85 no. 2, 3; R88a no. 1, 2; R94a no. 2, 7, 14?, 17; no. 6, 10; no. 11, 18. Anlaşıldığı kadarıyla R68, R75 no. 1, 3; R90, R94a no. 10, 16, 19, 34, 36 ve R94b no. 2, 3 aynı ön ve arka yüz kalıbını paylaşır.

Kataloglarda Seleukeia'da sadece I. Philippus (Arap) adına sikke basıldığı belirtilmektedir. Ancak çalışmamız sonucunda bazı sikkelerin portre özelliklerine bakılarak ve özellikle genç olması nedeniyle bu sikkelerin II. Philippus'a (genç) ait olması gerektiği önerilmiştir. I. Philippus sikkelerinden R65 no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 aynı ön yüz kalıbından olup sikkelerin arka yüz kondisyonları kötü olduğundan kalıp ilişkisi anlaşılamamaktadır. II. Philippus (Genç) sikkelerinden R96 no. 9, 10, 12 aynı ön yüz kalıbındandır.

Benzer portre özellikleri ile betimlenen Trebonianus Gallus ve Volusianus sikkeleri de detaylıca incelenmiş olup son araştırmalara dayanılarak katalogta ayrıştırılmıştır. R98 ve R99'un tek bir ön yüz kalıbından basıldığı anlaşılmaktadır. R98'in arka yüzlerinin no. 1, 23, 28 ve 52? ile no. 50 ve 51 aynı kalıptan olduğu anlaşılmakta bu nedenle arka yüz için en az üç kalıp kullanılmış olduğu önerilebilmektedir. R99 ise tek bir arka yüz kalıbından basılmış görünmektedir. Aynı şelikde Volusianus'un sikkeleri (R101, R102 ve R103) aynı ön ve arka yüz kalıbından olup R100 arka yüzü için no. 1, 3, 8, 10 ve 17; no. 7, 12, 22 ve no. 19, 23 ile en az dört farklı kalıp kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Beş tipte adına sikke basılan Valerianus'un katalogtaki sikkelerinin kondisyonu kötüdür. Ancak R106'da en az üç farklı kalıp olduğu anlaşılmakta olup no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29,

35, 40, 42, 45, 64, 66; no. 9, 10, 32, 41, 52 ve no. 3, 4, 46, 51 aynı ön yüz kalıbından basılmış olmalıdır.

Adına sikke basılan en geç Roma imparatoru Gallienus'un ilk tipinde (R108) Valerianus portresi yer almıştır. İmparatorun sikkelerinde çok sayıda kalıp kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kondisyonu değerlendirme için yeterli olmayan tiplerin de sayısı fazla olmakla birlikte R108 no. 2, 4, 5?, 6, 7, 8 aynı ön yüz; no. 4, 5, 6, 7 ise aynı arka yüz kalıbındandır. R109 no. 6, 7, 9, 11, 18, 20, 28, 31, 35 ve no. 16, 69 aynı ön yüz; no. 7 ve 18 aynı arka yüz kalıbından olup arka yüz kalıp sayısı fazladır. R110a en az üç farklı ön yüz kalıbından olup no. 1, 3, 5, 6, 36, 54; no. 11, 63 ve no. 12, 13, 17, 30, 35, 42, 67, 69 aynı kalıbı paylaşırlar. R110b'de tek örnek mevcut olup R112 no. 1, 2, 3, 7 ve 9? olasılıkla aynı ön yüz ve arka yüz kalıbından basılmıştır.

Roma İmparatorluk Dönemi'nde özellikle imparator portreli sikkelerin darbında genellikle bölgesel olarak aynı atölyelerin ve aynı ortak kalıpların kullanıldığı bilinmekte ve sikkeler üzerinde stil ve üslup çalışmalarıyla aynı kalıp olmasa da atölye tespiti yapılabilmektedir. Bu konuda Kraft[1312] tarafından yapılan çalışmada, Seleukeia'nın da çoğunlukla bölge kentleri olmakla birlikte Anadolu'nun bazı kentleriyle ortak atölye veya ortak kalıp kullanımını gösteren örnekleri tespit edilmiştir. Seleukeia sikkelerinden bazılarının Apamea ve Philomelion-Lamos atölyelerinde basıldığı anlaşılmıştır. Apamea atölyesinin MS 198'lardan 205 yılına kadar Phrygia, Lydia ve güneyde geniş bir alanda aktif olduğu anlaşılmaktadır[1313]. Seleukeia ile Korykos'un Philippus'tan sonra da aynı atölyeyi kullandıkları düşünülmektedir[1314].

Septimius Severus[1315]'un bir sikkesinin (R32a), Antiokheia (Pisidia)[1316], Apollonia Mordiaion[1317], Konana[1318] ve Seleukeia Sidera[1319] ile aynı atölyede basıldığı not edilmektedir. Iulia Domna[1320] sikkelerinde yer alan Tykhe'nin (R32b no. 1) ise Bageis[1321] ile benzerliğine dikkat çekilmekte ve aynı atölyede üretildikleri önerilmektedir.

[1312] Kraft, 1972.
[1313] Kraft, 1972: s. 58-59.
[1314] Kraft, 1972: s. 89.
[1315] Kraft, 1972, s. 57-59, taf. 78.19
[1316] Kraft, 1972, s. 58, taf. 83.58.
[1317] Kraft, 1972, s. 58, taf. 84.72.
[1318] Kraft, 1972, s. 58, taf. 84.76.
[1319] Kraft, 1972, s. 58, taf. 84.73a.
[1320] Kraft, 1972, s. 57-59, taf. 80.37.
[1321] Kraft, 1972, s. 58, taf. 82.50.

Caracalla[1322], Korakesion[1323] ile Antiokheia[1324] (Pisidia), Sagalassos[1325], Perge[1326], Palaiopolis[1327] ve Selge[1328] ile üslup benzerliği bulunmaktadır. Geta[1329] sikkesinde ise Laodikeia[1330] ile üslup benzerliği tespit edilmiştir. Severus Alexander Dönemi'nde (R56a no. 23) Kelenderis[1331] ve Ninica Claudiopolis[1332] arasında kalıp ve atölye ilişkisi not edilmiştir[1333]. I. Philippus[1334] Dönemi'nde ise Seleukeia'nın (R96 no. 14), Diokaisareia[1335] ve Korykos[1336] ile aynı atölye kullanımı olduğu anlaşılmaktadır.

Aynı şekilde Otacilia Severa, Valerianus (R106 no. 69)[1337] ve Gallienus (R110a no. 66)[1338] sikkelerinde Korykos ile ortak atölye kullanımı tespit edilmiştir. Otacilia Severa (R97 no. 1) sikkesi Korykos[1339] ile aynı atölyede basılmıştır.

6.2.2.6. Tarihleme

Tüm sikkelerin basıldığı tarihi saptamaya olanak yoktur. RPC editörleri tarafından en detaylı tarihlenen darplar Hadrianus portreli sikkelerdir[1340]. İmparatorun MS 131 yılında ikinci kez Kilikia'yı ziyaret ettiği bilinmektedir. Bu dönemde Seleukeia bazı Kilikia kentleri gibi kutsal ve dokunulmaz "IEP KAI AC = IEPA KAI ΑΣΥΛΟΣ" unvanını almıştır. Hadrianus ve Sabina portrelerini taşıyan bronz serilerde Tip R4, R5 ve R7 kullanılan bu unvanlar imparatorun kendisinden alınmıştır[1341]. Tarihlenemeyen sikkeler ya Hadrianus'un saltanatının ilk yıllarına ya da 130'lara ait olduğu not edilmektedir. Bu iki evre imparatorun Kilikia'daki MS 117 ve 131 yılındaki varlığı ile ilişkili gözükür.

[1322] Kraft, 1972, s. 58, taf. 85.9.
[1323] Kraft, 1972, s. 58, taf. 84.74.
[1324] Kraft, 1972, s. 59, taf. 85.5.
[1325] SNG vA Kilikien, 5174 ve SNG Lycaonia-Cilicia, 205.
[1326] Kraft, 1972, s. 59, taf. 85.10.
[1327] Kraft, 1972, s. 59; SNG Lycaonia-Cilicia, 173.
[1328] Kraft, 1972, s. 59; SNG Lycaonia-Cilicia, 281.
[1329] Kraft, 1972, s. 58, taf. 83.59.
[1330] Kraft, 1972, s. 58, taf. 84.69.
[1331] SNG Lycaonia-Cilicia, 99.
[1332] SNG vA Kilikien, 5772.
[1333] Kraft, 1972: s. 85.
[1334] Kraft, 1972: s. 85.
[1335] SNG vA Kilikien, 5546.
[1336] SNG vA Kilikien, 5683.
[1337] Krş. Korykos, SNG vA Kilikien, 5686.
[1338] Krş. SNG vA Kilikien, 5688.
[1339] Korykos, SNG vA Kilikien, 5685.
[1340] RPC III: s. 400.
[1341] RPC III.1: Cilicia, s. 399.

Gümüş sikkelerde üç farklı seri sadece iki ön yüz kalıbından üretilmiş olduğu, birincisinin (R1) olasılıkla Hadrianus'un saltanatının başladığı yıl MS 117, diğerlerinin (R2 ve R3) yaklaşık 130 civarına (Π Π =Pater Patriae =Vatanın Babası unvanını aldıktan sonra) tarihlenebileceği belirtilmektedir[1342].

Bronzlardan bir seri (R6) de saltanatının başladığı yıllara, R5 ve R4 tipleri taşıdıkları K (MS 135/136) nedeniyle saltanatının sonlarına tarihlenmektedir. Seleukeia'da Ağustos ayı veya sonbaharında takvim başlangıcı kabul edilmiş olduğu not edilmekte olup Sonbahar 117 – Sonbahar 118 yıllarına denk gelmektedir. Bu tarihler olasılıkla imparator portresi taşımayan iki serinin de (RP10 ve R4) tarihi olarak önerilmektedir.

İmparator Marcus Aurelius, sikkelerinde genç, orta yaşlı ve olgun olarak betimlenmiştir. Genç olarak betimlendiği sikkeler saltanatının erken yıllarına (yani caesar'lık dönemi MS yak. 147-161 yıllarına), orta yaş veya olgun portrelerini taşıyan sikkeler ise MS 161-180 yıllarına tarihlenebilir.

Özetle Seleukeia'nın Roma imparator portreli sikkeleri Hadrianus Dönemi (MS 117-138) ile başlamakta olup[1343] Gallienus Dönemi'ne (MS 253-268) kadar neredeyse kesintisiz devam etmektedir[1344]. Yaklaşık 150 yıl boyunca Seleukeia imparator portreli sikkeler darp etmiştir. Bu dönemden sonra Anadolu'nun çoğu bölgesinde olduğu gibi Seleukeia'da da imparatorluğun yaşadığı karışıklıklar, ekonomik krizler ve savaşlar nedeniyle sikke basımı durmuştur.

[1342] RPC III.1: 399 vd.
[1343] Mionnet tarafından her ne kadar bir sikke Tiberius'a atfedilmişse de lejandın silik olduğunu belirtmesi ve kaynakta görselinin bulunmaması nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır. Bkz. Mionnet, 1835: s. 240, nr. 330.
[1344] Elagabalus (MS 218-222) adına kentte sikke basılmamış olduğunu not etmek gerekir.

YEDİNCİ BÖLÜM

SİKKE KATALOĞU[1345] (Seleukos Krali Darpları Hariç)

7.1. Hellenistik Dönem Otonom Sikkeler Kataloğu (H)

TİP H1 Athena Başı / Nike Ayakta

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Korinth miğferli Athena başı, sağa, başın arkasında veya altında kısaltma/lar veya monogram/lar, bazen başın önünde dal, boynunda kolye fakat bazen belirsiz.

Ay.: Nike, sola ilerliyor, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, önünde monogram/lar veya kısaltma/lar. ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ.

H1.1. Arka yüzde AΘH ve ΑΕ

H1.1.1. Ön yüzde ΣA / Arka yüzde AΘH ve ΑΕ

1. AE 7,40 g, 25 mm. MM, Env. no. 04.13.150.

2. AE 8 g, 24,5 mm. KM, Env. no. 8285.

3. AE 8,70 g, 24,01 mm. KAM, Env. no. 2648.

[1345] Sikke çapları katalogta not edilmiş olup görsel boyutları yaklaşık olarak verilmiştir.

4. AE 6,35 g, 24 mm. MM, Env. no. 00.6.3. Öy.: Harfler silik.

Görsel yok

5. AE 24 mm. BMC Lycaonia, Nr. 6.

6. AE 8 g, 24 mm, KM, Env. no. 4886. Öy.: Harfler silik.

7. AE 7,77 g, 24 mm. SNG France 2, 897 (= BNF, Env. no. 900[1346]).

8. AE 8,32 g, 24 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 309. Öy.: Harfler silik.

9. AE 6,63 g, 23 mm. Pecunem | Naumann, Auction 20, 3 Aug 2014, 354.

10. AE 7,17 g, 23 mm. SNG France 2, 895 (= BNF, Env. no. 1002.4[1347]).

[1346] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886691
[1347] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788667b

11. AE 6,42 g, 23 mm. SNG France 2, 896 (= BNF, Env. no. 889[1348]).

12. AE 6,05 g, 23 mm. MM, Env. no. 06.19.183.

13. AE 6,90 g, 23 mm. MM, Env. no. 99.24.6.

14. AE 7,86 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1140.

15. AE 7,31 g, 23 mm. Pecunem | Naumann, Auction 21, 7 Sep 2014, 310.

16. AE 7,07 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/9.

17. AE 7,12 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1008.

[1348] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788668p

18. AE 7,42 g, 23 mm. CNG, EA 235, 23 Jun 2010, 220.

19. AE 7,55 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 680.

20. AE 7,23 g, 23 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1775.

21. AE 6,44 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD650-1309 1961.

22. AE 6,76 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1011. Öy.: Lejant silik.

23. AE 8,40 g, 23 mm. MM, Env. no. 04.7.43.

24. AE 7,52 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1012.

25. AE 7,60 g, 22 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1776.

26. AE 7,03 g, 22 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 199.

27. AE 8,17 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1009.

28. AE 6,79 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1010.

29. AE 8,17 g. SNG vA Kilikien, 5805.

30. AE 7,503 g. ANS, Env. no. 1944.100.54179.

31. AE 7,20 g. Gorny & Mosch, Auction 212, 5 Mar 2013, 2498.

32. AE 7,18 g. BNF, Env. no. 1002.5[1349].

33. AE 6,339 g. ANS, Env. no. 1944.100.54180.

H1.1.2. Ön yüzde **/ Arka yüzde** AΘH ve

1. AE 7,95 g, 25 mm. MM, Env. no. 05.15.86.

2. AE 7,31 g, 25 mm. CNG, EA 243, 27 Oct 2010, 148 (= Gorny&Mosch, Auction 181, 12 Oct 2009, 1843; Lanz, Auction 144, 24 Nov 2008, 270).

3. AE 7,85 g, 25 mm. SM, Env. no. 14404.

4. AE 7,10 g, 24,02 mm. KAM, Env. no. 3603. Ay.: Mon. silik.

[1349] http:// catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788672x

5. AE 7,27 g, 24 mm. SM, Env. no. 200/19s.

6. AE 7,62 g, 24 mm. SNG France 2, 894 (= BNF, Env. no. 891[1350]).

7. AE 6,55 g, 24 mm. MM, Env. no. 04.25.115.

Görsel yok

8. AE 24 mm. BMC Lycaonia, 129, Nr. 5.

9. AE 6,60 g, 24 mm. SM, Env. no. 7478.

10. AE 7,01 g, 24 mm. İAM, Env. no. KD859-58 1970. Ay.: İki mon. silik A?

11. AE 7,05 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/50s.

[1350] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886660

12. AE 7,79 g, 23 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 198[1351].

13. AE 7,99 g, 23 mm. SNG France 2, 893.

14. AE 7,05 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD1658-184 1996.

15. AE 7,75 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1022.

H1.2. Arka yüzde AΘH ve AΘH (Ön yüzde ΣA)

1. AE 7,90 g, 24 mm. MM, Env. no. 99.30.5.

2. AE 8,55 g, 23 mm. İAM, Env. no. 8696.

3. AE 23 mm. Cox 1941, 103.

[1351] Kaynakta mon. olarak not edilmiştir.

4. AE 7,33 g, 23 mm. Ziegler 1989, Nr. 397.

5. AE 6,47 g, 23 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1576.

6. AE 7,60 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.10.53. Öy.: Silik.

7. AE 8,88 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1141.

8. AE 6,97 g, 22 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 310.

9. AE 7,97 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1013.

10. AE 8 g, 22 mm. MM, Env. no. 06.43.262.

11. AE 8,44 g, 22 mm. SNG France 2, 898 (= BNF, Env. no. 1002.8[1352]).

12. AE 6,80 g, 21 mm. SNG France 2, 902 (= BNF, Env. no. 1970.66).

13. AE 8,17 g, 21 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 681.

14. AE 4,95 g, 18 mm. SNG France 2, 899 (= BNF, Env. no. 1002.1[1353]). Ay.: [...] ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ

15. AE 8,69 g. Peus, 403, 27 Apr 2011, 767.

H1.3. Arka yüzde ΝΚΙ ve ΚΑΛ (Ön yüzde ΣΑ)

1. AE 7,69 g, 24 mm. Öy.: Önünde dal. CNG, EA 248, 26 Jan 2011, 180.

2. AE 9,23 g, 24 mm. SM, Env. no. 2005/14s. Öy.: Önde dal; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ .. ΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ

[1352] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886707
[1353] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788671k

3. AE 7,27 g, 23,5 mm. Museum of Fine Arts Boston (Theodora Wilbour Fund in memory of Zoë Wilbour), Nr. 63.931[1354]. Öy.: Önünde dal.

4. AE 23,5 mm. Stack's, Coin Galleries, 11 Mar 2009, 86. Öy.: Önünde dal.

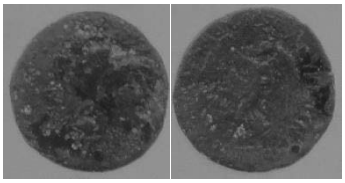
5. AE 6,22 g, 23,1 mm. Agora, Numismatic Auction 78, 30 Oct 2018, 59 (= Agora Auctions - Numismatic Auction 86, 28 May 2019, 64).

6. AE 7,08 g, 23 mm. SM, Env. no. 7474. Öy.: Önünde dal.

7. AE 8,09 g, 23 mm. SM, Env. no. 7475. Öy.: Önünde dal.

8. AE 6,67 g, 23 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1778.

9. AE 8,35 g, 23 mm. SNG France 2, 903 (= BNF, Env. no. 892[1355]).

[1354] Hesperia Art Bulletin XXV, no. 163; purchased by MFA from Robert E. Hecht, Jr., June 19, 1963. https://www.mfa.org/collections/object/coin-of-seleukeia-on-the-kalykadnos-with-bust-of-athena-268162, 1.12.2018.
[1355] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788675z

10. AE 6,73 g, 23 mm. SNG France 2, 904 (= BNF, Env. no. 901[1356]). Öy.: Önünde dal.

Görsel yok

11. AE 23 mm. BMC Lycaonia, Nr. 8.

12. AE 7,84 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/8s. Öy.: Önünde dal.

13. AE 6,60 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.10.54.

Görsel yok

14. AE 22 mm. Svoronos 1903, Nr. 730.

15. AE 7,70 g, 22 mm. SM, Env. no. 2004/7s. Öy.: Önünde dal.

16. AE 7,13 g, 22 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 200. Öy.: Önünde dal.

17. AE 7,25 g, 22 mm. SM, Env. no. 5590 (14631). Öy.: Harfler silik.

[1356] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886769

18. AE 7,81 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD377-8 1948. Öy.: Harfler silik.

19. AE 7,69 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD487-116 1955. Öy.: Harfler silik.

20. AE 6,77 g, 21 mm. SNG Finland Erkki Keckman Coll. II, 769.

21. AE 7,23 g. BNF, Env. no. AA.GR.24444[1357].

22. AE 6,45 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 277. Öy.: Önünde dal.

H1.4. Arka yüzde 𐤀, 𐤄 ve 𐤌𐤇

H1.4.1. Ön yüzde ΣA / Arka yüzde 𐤀 **ve** 𐤄𐤌𐤇

1. AE 8,32 g, 24 mm. MM, Env. no. 02.17.28.

2. AE 8,28 g, 24 mm. Nomos AG - obolos 13, 2 Jul 2019, 397.

[1357] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41858921d

3. AE 7,80 g, 23,22 mm. KAM, Env. no. 692. Mon. silik.

4. AE 8,70 g, 23 mm. SM, Env. no. 15144. Öy.: Önünde dal.

5. AE 7,50 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD1836-44 2007.

6. AE 6,26 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD1634-30 1996.

7. AE 9,68 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/2s. Öy.: Önünde dal.

8. AE 9 g, 23 mm. MM, Env. no. 04.13.151. Öy.: Önünde dal.

9. AE 9,23 g, 23 mm. CNG, EA 225, 13 Jan 2010, 155. Öy.: Önünde dal.

10. AE 8,19 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 683.

11. AE 7,81 g, 23 mm. CNG, Triton V, 15 Jan 2002, 516. Öy.: Önünde dal.

12. AE 6,74 g, 23 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1779. Öy.: Önünde dal.

Görsel yok

13. AE 23 mm. BMC Lycaonia, 129, Nr. 9.

14. AE 7,11 g, 22 mm. Pecunem | Naumann, Auction 23, 5 Oct 2014, 456. Öy.: Önünde dal.

15. AE 6,68 g, 22 mm. SNG France 2, 905 (= BNF, Env. no. 894[1358]).

Görsel yok

16. AE 7,90 g, 22 mm. Forrer 1975, 644, Nr. 7587.

17. AE 6,95 g, 22 mm. MM, Env. no. 06.13.44. Öy.: Önünde dal.

[1358] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788677n

18. AE 7,28 g, 22 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 201.

19. AE 6,69 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1136[1359].

20. AE 8,74 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 276 (= 8,72 g. Rauch, Auction 95, 30 Sep 2014, 148). Öy.: Önünde dal.

21. AE 7,77 g. ANS, Env. no. . 1944.100.54187.

22. AE 7,08 g. BNF, Env. no. AA.GR.23822[1360].

23. AE 6,86 g. Helios, Auction 4, 14 Oct 2009, 58.

[1359] Katalogta ilk monogramı ⊙ olarak not edilmiştir.
[1360] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41857932t

H1.4.2. Ön yüzde ΣΥΜ / Arka yüzde **ve**

1. AE 6,15 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.9.110. Öy.: Önünde dal.

2. AE 6,75 g, 24 mm. MM, Env. no. 00.7.23. Öy.: Önünde dal.

3. AE 5,90 g, 24 mm. MM, Env. no. 06.15.187. Öy.: Önünde dal.

4. AE 6,43 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1148.

5. AE 3,65 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.37.99. Öy.: ΣΥΜ?; Ay.: Mon. Silik.

6. AE 8,26 g, 22 mm. SNG France 2, 907 (= BNF, Env. no. 896[1361]). Öy.: Önünde dal.

7. AE 7,20 g, 21 mm. SNG France 2, 906 (= BNF, Env. no. 895[1362]).

[1361] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788679b.
[1362] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886780

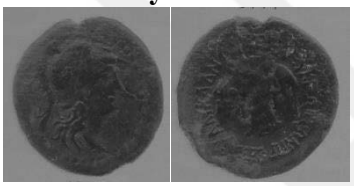

8. AE 6,95 g. Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 1714. Öy.: Önünde dal.

9. AE 4,607 g. ANS, Env. no. 1944.100.54188. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon. silik

H1.5. Arka yüzde ΔΙΟΦ ve HPA (Ön yüzde ΣΑ)

1. AE 8,19 g, 23,5 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, Nr. 1777.

2. AE 23 mm. BMC Lycaonia, Nr. 7 [Lev. XXIII.4].

3. AE 8,16 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD762-1714 1966. Ay.: HPA ve bir mon. daha silik.

4. AE 7,830 g, 22 mm. SM, Env. no. 3929 8046. Ay.: Mon.: ΔΙΟΦ (?) ve HPA.

5. AE 8,90 g, 22 mm. Alanya[1363], Env. no. 2004/33.s.

[1363] Alanya = Alanya Müzesi (7 sikke bulunmaktadır).

6. AE 8,33 g, 22 mm. SNG France 2, 901 (= BNF, Env. no. 893[1364]).

7. AE 7,73 g, 22 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 682.

8. AE 8,407 g. ANS, Env. no. 1970.142.732.

9. AE 7,35 g. Gorny&Mosch, Auction 212, 5 Mar 2013, 2189.

Görsel yok

10. AE 6,79 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 19.

H1.6. Arka yüzde Aθ ve ΛA (Ön yüzde EY)

1. AE 8,08 g, 24 mm. Roma Numismatics, 22 Mar 2015, 400.

2. AE 8,44 g, 24 mm, SM, Env. no. 14893. Öy.: Lejant silik; Ay.: ΛA.

[1364] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886738

3. AE 7,93 g, 24 mm. SM, Env. no. 7301.

4. AE 8,75 g, 24 mm. MM, Env. no. 99.29.8. Öy.: Silik.

5. AE 7,90 g, 23,05 mm. KAM, Env. no. 1851.

6. AE 8,35 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD985-22 1974. Ay.: [ΑΘ] ΛΑ.

7. AE 8,83 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1021. Öy.: Harfler silik.

8. AE 9,95 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1142. Öy.: Harfler silik; Ay.: İki kıs/mon. (ΛΑ Π?).

9. AE 7,35 g, 22 mm. SNG France 2, 891 (= BNF, Env. no. 1002.3[1365]).

[1365] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788663z

10. AE 8 g, 22 mm. KAM[1366], Env. no. 440. Öy.: Harfler silik.

11. AE 7,02 g, 22 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1772. Öy.: Harfler silik.

12. AE 7,65 g, 22 mm. MM, Env. no. 00.7.19. Öy.: Harfler silik; Ay.: AΘ? ΛA?

H1.7. Arka yüzde ΜΕ, ΔΗΕ (Ön yüzde EY)

Görsel yok

1. AE 23 mm. BMC Lycaonia, 128, Nr. 2.

2. AE 6,36 g, 23 mm. Ziegler 1989, Nr. 398.

3. AE 8,5 g, 23 mm. KM, Env. no. 4885. Ay. : Mon.: ΔΗΕ ve bir mon. daha silik.

4. AE 7,74 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD1704-2 2000.

[1366] KAM = Karaman Müzesi.

5. AE 5,87 g, 22 mm. SNG France 2, 892 (= BNF, Env. no. 1002.7[1367]).

6. AE 7 g, 22 mm. KM, Env. no. 5453.

7. AE 7,64 g, 21 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 580 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 685).

Görsel yok

8. AE 5,67 g, 21 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 197[1368].

9. AE 6,13 g, 21 mm. İAM, Env. no. KD1526-2 1992.

10. AE 6,58 g, 20 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1771.

11. AE 7,642 g. ANS, Env. no. 1944.100.54182.

12. AE 7,35 g. MM, Env. no. 00.7.21.

[1367] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886649
[1368] Kaynakta fotoğraf bulunmuyor.

H1.8. Arka yüzde ΑΘ ve ΑΝ (Ön yüzde ΑΠ)

1. AE 8,27 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/7s.

2. AE 8,62 g, 22 mm. SNG France 2, 910 (= BNF, Env. no. 902[1369]).

3. AE 6,74 g, 21 mm. SM, Env. no. 7480. Öy.: ΑΠ; Ay.: Mon.: A?

4. AE 6,09 g, 20 mm. SNG Isaurien, 1014.

5. AE 7,10 g, 20 mm. SNG Isaurien, 1015.

H1.9. Arka yüzde Α (Ön yüzde Ε ve Δ)

1. AE 6,82 g, 25 mm. SM, Env. no. 2972 7016. Öy.: Harfler silik.

[1369] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886827

2. AE 12,25 g, 25 mm. MM, Env. no. 04.13.153.

3. AE 7,50 g, 24 mm. İAM, Env. no. KD650-1310 1961.

4. AE 10,17 g, 24 mm. İAM, Env. no. KD762-1715 1966.

5. AE 6,50 g, 24 mm. MM, Env. no. 03.5.5.

6. AE 9,10 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.4.55.

7. AE 7,30 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.6.14. Öy.: E; Ay.: Mon.: Silik.

8. AE 4,83 g, 22 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1780. Öy.: Mon[1370].

[1370] Mon. kaynakta farklı tanımlanmıştır.

9. AE 9,93 g. BM, Env. no. 1995.0605.21.

H1.10. Arka yüzde ZH MH

1. AE 7,70 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.93. Öy.: [.ΔI?.] ve önünde dal.

H1.11. Arka yüzde 𐤊 (𐤀 veya 𐤊) ve ΔE (ΛE?) / (Ön yüzde 𐤄)

1. AE 8,07 g, 25 mm. Tkalec, 28 Feb 2013, 92 (= 7,40 g, 21 mm. Solidus, Online Auction 11, 14 Jan 2017, 128). Ay.: 𐤊 ve ΔE (ΛE?).

2. AE 7,70 g, 24 mm. SNG France 2, 914 (= BNF, Env. no. 903[1371]; Wadd. 4445). Öy.: Önünde dal; Ay.: 𐤀 ve ΔE (ΛE?).

3. AE 7 g, 23 mm. Ziegler 1989, Nr. 399. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon.: 𐤊ve ΛE.

4. AE 7,05 g, 23 mm. CNG, EA 230, 24 Mar 2010, 122. Öy.: Önünde dal; Ay.: 𐤊 ve ΛE.

[1371] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788686m

5. AE 22 mm. Cox 1941, 102[1372].

6. AE 8,19 g, 22 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 686. Ay.: AP? ve ΛE?

7. AE 5,55 g, 22 mm. MM, Env. no. 06.26.107. Ay.: ΔE

8. AE 6,10 g 21 mm. SM, Env. no. 1763. Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΔE.

9. AE 6,82 g, 21 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 687. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΛE.

10. AE 6,27 g, 21 mm. CNG, EA 230, 24 Mar 2010, 121 (= CNG, EA 237, 21 July 2010, 41). Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΛE.

11. AE 7,25 g, 21 mm. MM, Env. no. 03.37.97. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΔE.

[1372] Mon Öy.: EP olarak not edilmiştir (sic.).

12. AE 6,75 g, 21 mm. MM, Env. no. 03.5.3. Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΔE.

13. AE 7,30 g, 21 mm. MM, Env. no. 06.43.264. Ay.: Mon.: 𐤀 ve silik ΛE?

14. AE 7,07 g, 21 mm. SM, Env. no. 2005/5s. Ay.: Silik.

15. AE 5,85 g, 21 mm. MM, Env. no. 99.30.7. Öy.: Başın arkasında harfler silik; Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΛE.

16. AE 4,65 g, 20 mm. MM, Env. no. 03.4.58. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon.: 𐤀 ve ΔE.

17. AE 4,50 g, 20 mm. SM, Env. no. 3653. Ay.: ΣΕΛΕΥΚ ... ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ, Mon.: 𐤀 ve ΛE.

18. AE 6,96 g, 20 mm. SNG France 2, 915 (= BNF, Env. no. 904[1373]). Ay.: Mon. 𐤀 ve bir mon. daha silik.

19. AE 6,78 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1138. Öy.: Önünde dal; Ay.: Mon: 𐤀? ve ΔE.

[1373] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788687z

H1.12. Arka yüzde Α ve Α (veya var.[1374])

H1.12.1 Ön yüzde Α

1. AE 7,60 g, 23 mm. SM, Env. no. 3652. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ … Mon.: Α ve Α (?).

2. AE 7,13 g, 23 mm. Ziegler 1989, Nr. 401.

3. AE 7,80 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1144. Öy.: Mon. silik; Ay.: Α ve Α (?).

4. AE 8 g, 23 mm. MM, Env. no. 01.6.19. Ay.: Mon.: Α ve Α (?).

5. AE 6,40 g, 23 mm. MM, Env. no. 05.15.92.

6. AE 23 mm. BMC Lycaonia, 129, Nr. 10. Ay.: Mon.: Α ve Α (?).

[1374] Farklı monogramlar not edilmiştir.

7. AE 6,33 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1018. Öy.: [1375]; Ay.: Mon.: ve .

8. AE 6,93 g, 22 mm. SM, Env. no. 2005/4s.

9. AE 7,31 g, 22 mm. SM, Env. no. 15157. Öy.: Lejant silik. Ay.: Lejant silik, Mon.: ve Δ?

10. AE 7,60 g, 22 mm. MM, Env. no. 02.17.31.

11. AE 7,40 g, 22 mm. MM, Env. no. 04.13.155. Ay.: Mon.: ve .

12. AE 7,55 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD1676-8 1997. Ay.: ve ?

13. AE 7,75 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD1287-4 1984. Öy.: Başın arkasında harfler silik; Ay.: Mon. silik.

[1375] Başın arkasında harf silik? Bu monogram üniktir.

14. AE 6,25 g, 22 mm. MM, Env. no. 04.8.33. Öy.: Mon silik; Ay.: Mon.: ve bir mon. daha?

15. AE 6,5 g, 22 mm. MM, Env. no. 02.6.7. Ay.: Mon.: .

16. AE 7,77 g, 22 mm. SNG France 2, 911 (= BNF, Env. no. Y24509[1376]). Öy.: ΑΠΤ?, önünde dal.

17. AE 10,63 g, 21 mm. Ziegler 1989, Nr. 402. Öy.: Mon. silik.

18. AE 6,75 g, 21 mm. SM, Env. no. 2005/11s. Ay.: Mon.: ve .

19. AE 6,04 g, 21 mm. İAM, Env. no. 8699. Öy.: ; Ay.: Silik.

20. AE 5,45 g, 21 mm. MM, Env. no. 03.37.98. Ay.: Mon.: ? ve .

21. AE 6,35 g, 20 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1773. Öy.: Mon. pul dışı.

[1376] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788683k

22. AE 7,79 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1143. Öy.: Mon. pul dışı, önünde dal; Ay.: Mon.: 𐌀 ve 𐌀?

23. AE 7,738 g. ANS, Env. no. 1944.100.54192. Ay.: 𐌀 ve A?

24. AE 6,406 g. ANS, Env. no. 1944.100.54191. Ay.: 𐌀 ve 𐌋 (?).

25. AE 6,063 g. ANS, Env. no. 1944.100.54190.

H1.12.2. Ön yüzde 𐌀 ve E / Arka yüzde 𐌀 ve 𐌀

1. AE 15,25 g, 25 mm. MM, Env. no. 00.23.9. Öy.: Başın altında E?

2. AE 9,14 g, 25 mm. Ziegler 1989, Nr. 403[1377].

[1377] Kaynakta Ay.: Mon.: 𐌀 ve 𐌀

3. AE 11,07 g, 25 mm. SM, Env. no. 7079. Ay.: Silik.

4. AE 8,05 g, 24,07 mm. KAM, Env. no. 1858. Öy.: Başın arkasında E?; Ay.: Silik.

5. AE 6,90 g, 24 mm. KAM, Env. no. 4410.

Görsel yok

6. AE 24 mm. Antalya, Env. No. 14350. Ay.: ..ΚΕΩΝ Τ[Ω]Ν ΠΡΟΣ ΚΑ.

7. AE 7,30 g, 24 mm. MM, Env. no. 03.3.131.

8. AE 9,05 g, 24 mm. MM, Env. no. 04.13.154. Silik.

9. AE 8,05 g, 24 mm. MM, Env. no. 02.20.14.

10. AE 8,47 g, 24 mm. Tahberer 2014, 1145. Öy.: Α; Ay.: Lejant silik.

11. AE 10,04 g, 24 mm. SNG Isaurien, Nr. 1026[1378]. Öy.: Kmk.: Makedon miğferi; Ay.: Mon.: [ve]

12. AE 5,55 g, 22,9 mm. KM, Env. no. 8286.

13. AE 6,75 g, 22 mm. SNG Leypold II, 2586[1379].

14. AE 7,07 g, 22 mm. SM, Env. no. 15209. Ay.: ΣΕΛ ... ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩ.

15. AE 4,91 g, 18 mm. SM, Env. no. 2005/3s. Öy.: Lejant silik.

16. AE 10,55 g. SNG vA Kilikien, 5807. Öy.: E ve Mon.: , önünde dal; Ay.: Mon.: [ve]?

17. AE 10,05 g. Peus 378, 28 Apr 2004, 286.

18. AE 9,07 g. SNG vA Kilikien, 5806. Öy.: E[1380], önünde dal.

[1378] Kaynakta Ay.: Mon.: ve .
[1379] 1. mon. A olarak not edilmiştir (sic.).
[1380] Aulock, EP olarak not eder.

H1.13. Arka yüzde ΣΩ ve ⩚ ⩛ (Bazen ön yüzde ΙΣΩ ve var.)

1. AE 9, 25 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1137. Öy.: Başın arkasında harfler silik, önünde dal.

2. AE 6,72 g, 22,60 mm. Ziegler 1989, Nr. 400. Öy.: Başın arkasında ΣΩ, önünde dal.

3. AE 8,31 g, 22 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 202. Öy.: arkasında ΣΩ?

4. AE 8,98 g, 22 mm. SNG Finland Erkki Keckman Coll. II, 770. Öy: ΣΩ; Ay.: Silik.

5. AE 6,22 g, 21 mm. SNG France 2, 908. Öy.: Önünde dal.

6. AE 6,64 g, 21 mm. SNG France 2, 909 (= BNF, Env. no. 1970.67[1381]). Öy.: ΣΩ.

7. AE 6,80 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1147. Öy.: Harf silik.

Görsel yok

8. AE 6,62 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 20. Öy.: ΣΩ.

[1381] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788681w

9. AE 6,22 g. BNF, Env. no. M5472[1382]. Öy.: Başın arkasında iki harf silik, önünde dal.

10. AE 5,937 g. ANS, Env. no. 1948.19.1918. Öy.: Başın arkasında iki harf silik.

H1.14. Arka yüzde ΑΠ ve ΑΘ (Ön yüz lejant/mon/kıs. silik)

1. AE 10,10 g, 25 mm. MM, Env. no. 02.18.59. Öy.: Lejant silik, önünde dal.

2. AE 7,90 g, 25 mm. SNG France 2, 890 (= BNF, Env. no. 1002.10[1383]). Öy.: Mon.: Π (?).

3. AE 7,30 g, 25 mm. MM, Env. no. 01.25.21. Öy.: Başın arkasında harf?

4. AE 7,37 g, 25 mm. SM, Env. no. 8289. Öy.: Harfler silik, başın arkasında Kmk.: Makedon miğferi.

[1382] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788680j
[1383] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788662m

5. AE 7,85 g, 25 mm. SM, Env. no. 4115. Öy.: Silik.

6. AE 7,95 g, 24,11 mm. KAM, Env. no. 2365. Öy.: Harfler silik.

7. AE 6,30 g, 24 mm. SM, Env. no. 14389. Öy.: Harf/ler silik.

8. AE 7,85 g, 24 mm. SM, Env. no. 1913. Öy.: Harfler silik.

9. AE 6,96 g, 24 mm. SNG Isaurien, Nr. 1023. Öy.: Kmk.: Makedon mığferi, harf/ler silik.

10. AE 10,55 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.95. Öy.: Harf/ler silik.

11. AE 23 mm. SM. Env. no. 4901. Öy.: Harfler silik.

H1.15. Arka yüzde ΑΡ ve ΛΕ (Ön yüzde ⊢)

1. AE 7,15 g, 21,10 mm. KAM, Env. no. 1582. Lejant silik.

2. AE 6,97 g, 21 mm. İAM, Env. no. 8697. Öy.: Harfler silik.

3. AE 5,52 g, 21 mm. SNG Greece 7 Kikpe Coll. 1, 995.

4. AE 6,83 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1139.

5. AE 7,35g, 21 mm. MM, Env. no. 99.13.72.

6. AE 4,60 g, 20 mm. MM, Env. no. 04.12.120.

7. AE 8,13 g. ANS, Env. no. 1944.100.54189.

H1.16. Arka yüzde ΝΚΙ ve ⋀

1. AE 9,15 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.88. Öy.: Başın arkasında bir mon. ⋀ ?

2. AE 8,40 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.91. Öy.: Mon. silik; Ay.: Mon.: ve bir mon. daha silik.

3. AE 6,70 g, 23 mm. MM, Env. no. 06.23.178. Öy.: Harf/Mon. silik.

Görsel yok

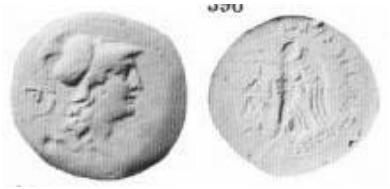
4. AE 23 mm. Antalya, Env. no. 21616. Ay.: Lejant silik; Mon.: ve

H1.17. Arka yüzde ve ΔH (Ön yüzde ZY)

1. AE 8,93 g, 22 mm. SM, Env. no. 2005/12s. Öy.: Lejant silik.

H1.18. Arka yüzde ΔI ve AΘ (Ön yüzde)

1. AE 7,57 g, 24 mm. Ziegler 1989, Nr. 396. Öy.: Başın arkasında (Γ+o?).

2. AE 8,47 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1024.

3. AE 8,00 g. MM, Env. no. 00.7.20.

H1.19. Arka yüzde 𐤀𐤉 ve 𐤌

1. AE 8,58 g, 23 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 184. Öy.: Harfler silik.

2. AE 8,24 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1025. Harfler/lejant silik.

3. AE 7,35 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.6.13. Öy.: ZY?

4. AE 10,05 g. ANS, Env. no. 1944.100.54178. Öy.: Başın arkasında harfler?

H1.20. Arka yüzde ΔHMEOY ve ΔH (Ön yüzde ZY)

1. AE 10,13 g, 25 mm. CNG, EA 230, 24 Mar 2010, 127.

2. AE 5,82 g, 25 mm. SM, Env. no. 14288.

3. AE 9,00 g, 23 mm. Meister & Sonntag, Auction 3, 6 Oct 2005, 60 (= Meister&Sonntag, Quick Auction 2008, 5 Apr 2008, 32).

4. AE 7,68 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/49s. Öy.: Harfler silik; Ay.: Mon. silik.

5. AE 6,50 g, 23 mm. MM, Env. no. 99.24.7. Ay.: Mon. silik.

H1.21. Arka yüzde mon.: 𐊀 ve 𐊁 / (Ön yüzde ΑΠ (ΑΓΙ?, ΑΡΙ? ve var.)

1. AE 7,63 g, 24 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, Nr. 196. Öy.: ΑΓΙ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝ.

2. AE 6,00 g, 23 mm. SM, Env. no. 7289. Öy.: Mon.: ΑΓΙ ?; Ay.: Mon.: 𐊀 ve 𐊁 ?

3. AE 7,15 g, 23 mm. MM, Env. no. 06.43.263. Öy.: API; Ay.: Mon.: 𐊁 ve bir mon. daha silik.

4. AE 6,92 g, 23 mm. SNG France 2, 912 (= BNF, Env. no. 1970.68[1384]). Öy.: ΑΠ (ΑΓ?, API?).

5. AE 7,85 g, 22,47 mm. KAM, Env. no. 3930. Öy.: API?

6. AE 7,10 g, 22 mm. MM, Env. no. 03.1.25. Öy.: ΑΠ (ΑΓ?, API?).

[1384] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788684x

7. AE 6,95 g, 22 mm. MM, Env. no. 03.5.6. Öy.: ΑΠ (ΑΓ?, API?).

8. AE 7,25 g, 22 mm. MM, Env. no. 05.15.94. Harfler/lejant silik.

9. AE 7,75 g, 22 mm. MM, Env. no. 05.15.90.

10. AE 7,70 g, 22 mm. MM, Env. no. 05.15.89. Öy.: ΑΠ (ΑΓ?, API?); Ay.: Mon.: ve

11. AE 8,80 g, 22 mm. MM, Env. no. 03.4.56. Öy.: API?

12. AE 7,33 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1019. Öy.: Mon.: ?

13. AE 6,93 g, 21 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 688. Öy.: ΑΡΓ; Ay.: Mon.: ve .

14. AE 7,11 g, 21 mm. İAM, Env. no. 8694. Öy.: Başın arkasında bir harf?

15. AE 7,37 g, 21 mm. SNG Isaurien, 1020.

16. AE 5,19 g, 21 mm. İAM, Env. no. KD1668-36 1997. Öy.: AP; Ay.: Mon.: 𐤀 ve 𐤊.

17. AE 7,36 g, 21 mm. SM Env. No. 14327. Öy.: API.

18. AE 5,10 g, 20 mm. MM, Env. no. 03.10.55. Öy.: API; Ay.: Mon.: 𐤀

19. AE 7,51 g, 20 mm. SNG Isaurien, 1017. Öy.: AΠ; Ay.: Mon.: 𐤀 ve 𐤉.

20. AE 7,87 g, 20 mm. SNG Isaurien, 1016. Öy.: AΠ; Ay.: Mon.: 𐤌 ve 𐤊?

Görsel yok

21. AE 6,91 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 21[1385]. Öy.: AΠ (AΓ?, API?); Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ, Mon.: 𐤀 ve 𐤋.

22. AE Belirtilmemiş. Rauch, E-Auction 12, 23 Mar 2013, 196. Öy: AP[I] ? Ay.: Mon.: 𐤀 ve 𐤉?

H1.22. Arka yüzde 𐤊 ve ΛE (veya AE)

1. AE 8,28 g, 24,50 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 684[1386].

[1385] Görsele ulaşılmadığından kaynaktaki haliyle verilmiştir.
[1386] Kaynakta Ay.: Mon.: 𐤌 ve 𐤊

2. AE 6,10 g, 22,08 mm. KAM, Env. no. 4029. Öy.: Harfler silik.

3. AE 6,64 g, 22 mm. SM, Env. no. 2005/6s. Öy.: Harfler silik; Ay.: Mon.: İki mon. silik.

4. AE 5,80 g, 20 mm. MM, Env. no. 03.5.7. Öy.: Harfler silik.

H1.23. Arka yüzde ⅄ ve ⍓ (Ön yüzde AP[I]?)

1. AE 7,12 g, 23 mm. CNG, EA 231, 14 Apr 2010, 110. Öy.: AP[I]?

2. AE 5 g, 22,42 mm. KAM, Env. no. 7903. Öy.: API?

3. AE 7,2 g, 22,2 mm. KM, Env. no. 7264. Öy.: API?

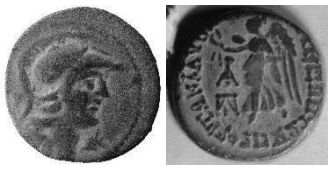

4. AE 7 g, 22 mm, SM, Env. no. 7476. Öy.: AP.

5. AE 7,18 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1136. Öy.: AP.; Ay.: Mon.: ⍓ ve A?

H1.24. Arka yüzde 𐤀 ve 𐤌 (Ön yüzde AP[I]?)

1. AE 6,43 g, 21 mm. SM, Env. no. 4527 (8556). Öy.: Harfler silik; Ay.: .. ΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥ.

2. AE 5,50 g, 21 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1774. Öy.: Harfler silik.

3. AE 6,30 g, 20 mm. MM, Env. no. 06.9.120.

4. AE 6,679 g. ANS, Env. no. 1944.100.54181. Öy.: Başın arkasında harfler silik.

H1.25. Arka yüzde AΘ ve EP

1. AE 8,05 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.23.179. Öy.: Harfler silik.

2. AE 23 mm. Cox 1941, 101[1387].

3. AE 7,30 g, 22 mm. MM, Env. no. 04.12.121. Ay.: Mon.: AΘ ve SP?

[1387] Mon. Öy.: K?; Ay.: AΦ ve EI olarak not edilmiştir.

H1.26. Arka yüzde , ve

1. AE 8,25 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.85. Öy.: Harf silik?

2. AE 6,60 g, 24 mm. MM, Env. no. 05.15.87. Öy.: Harfler silik.

3. AE 6,40 g, 23 mm. SM, Env. no. 711. Öy.: Harfler silik.

H1.27. Gruplanamayan Örnekler

1. AE 8,27 g, 25 mm. SNG France 2, 887 (= BNF, Env. no. 1971.366[1388]). Öy.: Mon.: ; Ay.: Mon.: ?

2. AE 10,87 g, 24 mm. SM, Env. no. 15325. Öy.: Harfler silik; Ay.: Mon. silik.

3. AE 7,80 g, 24 mm. MM, Env. no. 99.13.73. Lejant silik.

[1388] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788659q

4. AE 8,50 g, 24 mm. MM, Env. no. 99.30.6. Öy.: Harf/mon. silik; Ay.: Mon.: İki mon. silik.

5. AE 8,17 g, 24 mm, SM, Env. no. 7477. Öy.: Harfler/mon. silik; Ay.: İki mon. silik.

6. AE 7,20 g, 24 mm. SM, Env. no. 3255. Öy.: ΣΑ, Ay.: Mon. silik, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ

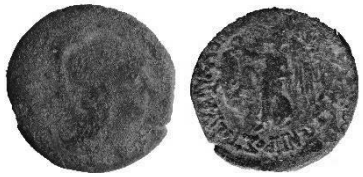
7. AE 8,89 g, 24 mm. SNG France 2, 889 (= BNF, Env. no. 1002.9[1389]). Öy.: Mon.: ?[1390]; Ay.: Mon.: I ve

8. AE 9,11 g, 24 mm. SNG France 2, 888 (= BNF, Env. no. 898[1391]). Öy.: Mon.: ; Ay.: Mon.: ve

9. AE 8,36 g, 23 mm. İAM, Env. no. 8698. Öy.: Başın arkasında mon. ?; Ay.: Mon. silik.

10. AE 7,65 g, 23 mm. SM, Env. no. 8453 [8483]. Öy.: Silik; Ay.: .ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩ.

[1389] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886618

[1390] Mon.: olarak not edilmiştir.

[1391] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788660x

11. AE 5,86 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/1s. Lejant silik.

12. AE 8,90 g, 23 mm. MM, Env. no. 02.20.15. Lejant silik.

13. AE 7,75 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.6.15. Öy.: Harfler/mon. silik; Ay.: Mon.: HN?

14. AE 7,18 g, 23 mm. SNG France 2, 900 (= Kok 1924, Nr. 100). Öy.: ΣA; Ay.: Silik.

15. AE 7,54 g, 23 mm. SNG France 2, 916 (= BNF, Env. no. 1966.453). Öy. ve Ay.: Lejant ve mon. silik.

16. AE 8,31 g, 23 mm. SNG France 2, 913 (= BNF, Env. no. 1002.6). Öy.: Harf/mon. silik; Ay.: ΘBO APN (?).

17. AE 8,49 g, 23 mm. SM, Env. no. 8255. Öy.: Lejant silik. Ay.: Lejant silik ve ΘE.

18. AE 7,75 g, 22 mm. MM, Env. no. 02.6.11. Ay.: .ΕΛΕΥ[ΚΕ. mon. silik.

19. AE 6,75 g, 22 mm. MM, Env. no. 99.29.9. Öy.: Başın arkasında harfler silik; Ay.: Mon.: silik; ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ...

20. AE 7,30 g, 22 mm. MM, Env. no. 03.5.4. Öy. ve ay. harfler/mon. silik.

21. AE 6,54 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD859-60 1970. Öy.: Başın arkasında harf/ler silik; Ay.: mon. silik.

Görsel yok

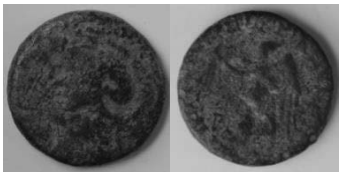
22. AE 22 mm. BMC Lycaonia, 128, Nr. 3. Öy.: Mon.: ⊢ (?); Ay.: Ν ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛVΚΑΔΝ, Mon.: ⩚ ve ⍋.

Görsel yok

23. AE 22 mm. BMC Lycaonia, 128, Nr. 4. Öy.: Silik, Ay.: Mon.: ⩚ ve ⍋.

24. 7,42 g, 22 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 203. Öy.: Önünde dal; Ay.: ΘΕΟ ve ΛV.

25. AE 6,49 g, 21 mm. SM, Env. no. 7479. Öy.: Lejant silik; Ay.: Mon.: ⩚.

26. AE 4,12 g, 21 mm. SNG Isaurien, Nr. 1027. Öy.: Kenarlarda dokuz adet şua şeklinde keski izi; Ay.: Lejant/mon. silik.

27. AE 9,10 g, 20 mm. MM, Env. no. 05.15.144. Öy. ve Ay.: Lejant ve mon. silik.

28. AE 4,45 g, 18 mm. MM, Env. no. 03.32.29.
Ay.: ΠΡΟΣ ΤΩ.

29. AE 8,35 g, 18 mm. MM, Env. no. 03.43.5.
Öy. ve Ay.: Lejant ve mon. silik.

30. AE 7,911 g. ANS, Env. no. 1944.100.54177.
Öy.: H ?; Ay.: ΑΛ ve Δ?

31. AE 6,461 g. ANS, Env. no. 1952.142.178.
Öy. ve Ay.: Lejant ve mon. silik.

TİP H2 Apollon Başı / At Protomu

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Apollon başı, sağa, başında defne çelengi, başın arkasında harf/ler, kısaltma/lar ve monogram/lar, noktalı bordür.

Ay.: Atlar posizyonda at protomu, sağa, harf/ler, kısaltma/lar ve monogram/lar.

ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ

H2.1. Arka yüzde ΑΘΗ ve ΑΕ

H2.1.1. Ön yüzde ΣΑ / Arka yüzde: ΑΘΗ ve ΑΕ

1. AE 3,70 g, 19 mm. MM, Env. no. 05.15.98.

2. AE 3,60 g, 18 mm. MM, Env. no. 99.30.9.

3. AE 4,18 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD762-1717 1966.

4. AE 3,48 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 691.

5. AE 3,745 g. ANS, Env. no. 1944.100.54183.

H2.1.2. Ön yüzde ⏃ / Arka yüzde: AΘH ve ⏃Ε

1. AE 4,40 g, 20 mm. MM, Env. no. 06.43.265.

2. AE 4,74 g, 19,5 mm. Ziegler 1989, Nr. 404[1392].

3. AE 3,52 g, 19 mm. İAM, Env. no. KD1612-55 1995.

4. AE 4,72 g. Peus, Auction 380, 3 Nov 2004, 577 (=Peus, e-Auction 1, 20 Jun 2015, 49).

H2.2. Arka yüzde AΘH ve AΘH (Ön yüzde ΣA)

1. AE 3,60 g, 21 mm. MM, Env. no. 01.6.137.

[1392] Monogram kaynakta farklı tanımlanmıştır.

2. AE 3,85 g, 21 mm. MM, Env. no. 00.7.24. Ay.: AΘH ve bir mon. daha silik.

3. AE 3,55 g, 19 mm. MM, Env. no. 04.13.177.

4. AE 4,51 g, 19 mm. Ziegler 1989, Nr. 405.

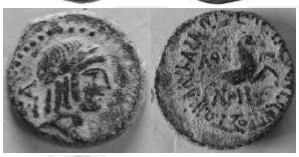
5. AE 4,57 g, 19 mm. SNG France 2, 923 (= BNF, Env. no. 883; Wadd. 4449).

Görsel yok

6. AE 4,08 g, 19 mm. Forrer 1975, 644 Nr. 7588.

7. AE 4,18 g, 19 mm. CNG, EA 68, 9 Jul 2003, 97. Ay.: AΘH ve bir mon. daha silik.

8. AE 3,92 g, 19 mm. SM, Env. no. 8259 (4156).

9. AE 3,69 g, 18,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 406.

10. AE 4 g, 18 mm. MM, Env. no. 05.15.97.

11. AE 3,43 g, 18 mm. SM, Env. no. 2005/43(s).

12. AE 3,43 g, 18 mm. SM, Env. no. 448 (2662).

Ay.: Mon.: AΘH ve bir mon. daha silik.

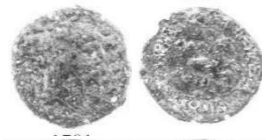
13. AE 3,90 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 692 (= CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 581).

14. AE 4,67 g, 18 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1782.

15. AE 18 mm. Cox 1941, 104.

16. AE 3,50 g, 17 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1781.

17. AE 4,09 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1152.

18. AE 4,23 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1032. Öy.: ΣA?

19. AE 4,12 g. SNG vA Kilikien, 5811.

H2.3. Arka yüzde ΝΚΙ ve ΚΑΛ (Ön yüzde ΣA)

1. AE 3,35 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.13.159.

2. AE 3,59 g, 18 mm. UM[1393], Env. no. 11776.

Görsel yok

3. AE 18 mm. BMC Lycaonia, Nr. 14.

4. AE 4,21 g, 18 mm. SM, Env. no. 2005/40(s).

5. AE 3,74 g, 18 mm. SM, Env. no. 14403.

[1393] UM = Uşak Müzesi. Yardımlarından dolayı Öğr.Gör. Dr. İ. Türkoğlu'na teşekkür ediyorum.

6. AE 3,45 g, 17 mm. MM, Env. no. 03.10.62. Ay.: Mon.: ΚΑΛ.

7. AE 3,32 g, 17 mm. SNG France 2, 922 (= BNF, Env. no. 884[1394]; Wadd. 4450).

8. AE 3,92 g, 17 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 207.

9. AE 3,41 g, 17 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 181.

10. AE 4,12 g. SNG vA Kilikien, 5812.

11. AE 3,849 g. ANS, Env. no. 1944.100.54185.

H2.4. Arka yüzde 𐤀 ve 𐤓𐤌𐤇

H2.4.1. Ön yüzde ΣA / Arka yüzde 𐤀 ve 𐤓𐤌𐤇

1. AE 4,01 g, 19 mm. CNG, EA 247, 12 Jan 2011, 157.

2. AE 3,19 g, 18 mm. SNG Isaurien, 1028.

Görsel yok

3. AE 18 mm, Antalya, Env. No. 14344.

[1394] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788693w

4. AE 3,00 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1029.

5. AE 3,98 g, 17 mm. CNG, EA 217, 26 Aug 2009, 122.

6. AE 3,48 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1154.

7. AE 3,95 g, 16 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 206.

8. AE 3,96 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 278.

9. AE 3,46 g. Gorny & Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2086.

H2.4.2. Ön yüzde ΣΥΜ / Arka yüzde ve

1. AE 4,56 g, 20 mm. SNG Greece 5 (A.G. Soutzos Coll.), 1660. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ]

2. AE 4,03 g, 19 mm. SNG France 2, 924 (= BNF, Env. no. 882[1395]).

3. AE 3,40 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.13.188.

[1395] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788695k

4. AE 4,25 g, 18 mm. SNG Leypold II, 2585. Ay.: ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔ..

5. AE 3,75 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.14.119.

6. AE 4 g, 18 mm. MM, Env. no. 00.7.26.

7. AE 3,60 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.7.44.

8. AE 4,10 g, 18 mm. SM, Env. no. 2005/61(s). Öy.: ΣΥ[Μ].

9. AE 2,75 g, 18 mm. KM, Env. no. 8293.

10. AE 2,75 g, 18 mm. CNG, EA 224, 16 Dec 2009, 245.

11. AE 3,34 g, 18 mm. Comptoir Général Financier, Mail Bid Sale 49, 30 Jun 2011, 277[1396].

12. AE 2,85 g, 17 mm. MM, Env. no. 03.10.56.

[1396] Katalogta MÖ 120-80 yılına tarihlenmiştir.

13. AE 3,25 g, 17 mm. MM, Env. no. 04.14.118.

14. AE 4,11 g, 17 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1785.

15. AE 4,04 g, 17 mm. SNG France 2, 925 (= BNF, Env. no. 885[1397]; Wadd. 4451).

16. AE 4,26 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1030.

17. AE 4,17 g, 17 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 103 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 697).

18. AE 3,03 g, 17 mm. Pecunem | Naumann , Auction 31, 3 May 2015, 241 (= AE 3,07 g. Pecunem | Naumann, Auction 23, 5 Oct 2014, 457).

19. AE 4,57 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1153.

20. AE 3,8 g, 16 mm. KM, Env. no. 4770. Öy.: Başın arkasında harfler silik.

21. AE 2,97 g, 16 mm. SNG Isaurien, 1031. Öy.: .YM.

22. AE 3,51 g. ANS, Env. no. 1952.142.177.

[1397] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788696x

23. AE 3,50 g. SNG vA Kilikien, 5813[1398].

H2.5. Arka yüzde ΔI ve HPA

H2.5.1. Ön yüzde ΣA / Arka yüzde ΔI ve HPA

1. AE 4,05 g, 20 mm. MM, Env. no. 99.30.8. Öy.: Harfler silik. Ay.: Mon.: HPA ve bir mon daha. Δ veya V?

2. AE 3,64 g, 19 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 582 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 696).

3. AE 4 g, 19 mm. Equini-Schneider, 2003, s. 541, Nr. 11.

4. AE 3,75 g, 18 mm. MM, Env. no. 05.15.96. Öy.: Fotoğrafa ulaşılamamıştır.

5. AE 3,42 g, 17 mm. İAM, Env. no. KD1836-45 2007.

H2.5.2. Ön yüzde EY / Arka yüzde ΔI ve HPA

1. AE 4,57 g, 18 mm. Tahberer 2014, 1149.

Görsel yok

2. AE 18 mm. BMC Lycaonia, Nr. 13.

[1398] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788695k

3. AE 3,34 g, 18 mm. SNG France 2, 921 (= BNF, Env. no. 888[1399]). Öy.: Mon. silik.

4. AE 4,00 g, 17 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 205.

5. AE 3,37 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1155.

6. AE 4,089 g. ANS, Env. no. 1941.131.916.

H2.6. Arka yüzde Αθ ve ΛΑ (Ön yüzde EY)

1. AE 4,43 g, 20 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1577. Öy.: EY (?); Ay.: Α ve ΛΑ ve ...ΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡ.., Mon.: ΛΑ ve bir mon daha silik.

Görsel yok

2. AE 19 mm. BMC Lycaonia, Nr. 11, Lev. XXIII.5. Öy.: EY (?).

3. AE 3,90 g, 19 mm. Ziegler 1989, Nr. 407.

4. AE 3,36 g, 19 mm. SNG France 2, 920 (= BNF, Env. no. 1002.12/RF 1926[1400]).

5. AE 3,80 g, 18 mm. MM, Env. no. 02.17.29.

[1399] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788692j
[1400] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886916

6. AE 4,27 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD1488-5 1990.

7. AE 3,75 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1151.

8. AE 4 g, 17 mm. MM, Env. no. 06.23.194. Öy.: Harf/ler silik.

9. AE 3,60 g, 17 mm. MM, Env. no. 06.43.274. Öy.: Harf/ler silik; Ay.: AΘP?

10. AE 3,95 g. MM, Env. no. 04.13.156.

11. AE 3,72 g. SNG vA Kilikien, 5810.

H2.7. Arka yüzde ΜΕ ve ΔΗ (Ön yüzde EY)

1. AE 3,76 g, 19 mm. İAM, Env. no. KD762-1716 1966. Öy.: Harf/ler silik; Ay.: Mon. ΔH?

2. AE 4,53 g, 18 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1787.

3. AE 3,67 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD1488-6 1990. Öy.: Silik; Ay.: ΔH?

4. AE 6,06 g. Peus, Auction 407, 7 Nov 2012, 884.

5. AE 4,306 g. ANS, Env. no. 1944.100.54184. Ay.: Bir mon. silik ve 𐤀𐤄.

H2.8. Arka yüzde 𐤌 (veya 𐤋) ve 𐤐 (Ön yüzde AP [veya AΠ?/AΓ?])

1. AE 3,15 g, 17 mm. MM, Env. no. 03.15.14.

2. AE 2,79 g, 17 mm. SNG France 2, 926 (= BNF, Env. no. 1002.11[1401]).

3. AE 3,40 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 695.

4. AE 2,51 g, 16,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 409.

H2.9. Arka yüzde 𐤀 (Ön yüzde 𐤑 ve 𐤃)

1. AE 2,81 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1035. Ay.: A?

2. AE 4,30 g, 17 mm. MM, Env. no. 05.9.18.

[1401] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886978

H2.10. Arka yüzde ΔI ve ⍓Θ (Ön yüzde ⋿ [veya ⊓])

1. AE 4,30 g, 19 mm. MM, Env. no. 03.5.2.

2. AE 3,95 g, 19 mm. KM, Env. No. 8292.

Görsel yok

3. AE 19 mm. BMC Lycaonia, Nr. 12.

4. AE 4,26 g, 19 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1783. Öy.: Harf silik; Ay.: ΔI ve bir mon. daha ve lejant silik.

5. AE 4,20 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.14.120. Öy.: Harf/ler silik.

6. AE 3,40 g, 18 mm. MM, Env. no. 02.17.30.

7. AE 4,05 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD1851-19 2008.

8. AE 3,62 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD1892-51 2009.

9. AE 3,87 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1033. Öy.: Kmk: Makedon miğferi.

10. AE 3,50 g, 15 mm. Pecunem | Naumann, Auction 8, 6 Oct 2013, 172.

H2.11. Arka yüzde ΑΝ ve ΑΘ[Η][1402] (Ön yüzde ΑΠ veya ΛΠ?)

1. AE 4,06 g, 18 mm. Ziegler 1989, Nr. 408. Öy.: Mon[1403].: ΠΠ (?); Ay.: ΑΘ[Η].

2. AE 4,72 g, 17 mm. SNG France 2, 928 (= BNF, Env. no. 1002.15[1404]; Kok 1924, Nr. 100). Öy.: Harf/ler silik.

3. AE 5,16 g, 17 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 182. Öy.: ΑΠ; Ay.: Mon.: ΑΝ ve ΑΘ[Η][1405].

H2.12. Arka yüzde ΝΚ ve ΑΘ (Ön yüzde Α)

1. AE 3,22 g, 20 mm. SM, Env. no. 2005/54(s).

2. AE 2,95 g, 19 mm. MM, Env. no. 03.10.80.

3. AE 4,08 g, 18 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1786. Öy.: Mon. silik, Kmk.: Makedon miğferi.

4. AE 2,85 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 698.

5. AE 3,93 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1038.

[1402] Kaynakta mon. için AO belirtilmiştir.
[1403] Katalogta verildiği şekilde not edilmiştir.
[1404] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788699z
[1405] Kaynakta mon. için AO belirtilmiştir.

6. AE 4 g, 17 mm. İAM, Env. no. KD1488-7 1990.

7. AE 4,19 g. Peus, Auction 403, 27 Apr 2011, 766.

8. AE 4,05 g. MM, Env. no. 04.2.32.

H2.13. Arka yüzde ΔH ve ΔHMEOY (Ön yüzde ZY ve E)

1. AE 5,52 g, 22 mm. Hess-Divo, Auction 307, 7 June 2017, 1290.

2. AE 4,84 g, 20 mm. MM, Env. no. 00.23.11. Ay.: ΔH ve ΔHME.

3. AE 4,25 g, 20 mm. Kroll, 1993: Pl. 31, Nr. 984.

4. AE 19 mm. SM, Env. no. 3888.

5. AE 4,45 g, 19 mm. MM, Env. no. 03.6.16.

6. AE 4,65 g, 19 mm. MM, Env. no. 05.15.99. Ay.: ΔHME.

7. AE 3,63 g, 19 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1784. Ay.: Mon.: ΔH.

8. AE 3,96 g, 19 mm. İAM, Env. no. KD1208-51 1982. Öy.: ZY; Ay.: Silik.

9. AE 4,65 g, 19 mm. MM, Env. no. 99.30.10. Öy.: ZY ve EΘ? Ay.: ΔHME.

10. AE 4,60 g, 19 mm. MM, Env. no. 03.10.57. Öy.: ZY.

11. AE 3,30 g, 18 mm. MM, Env. no. 03.10.58.

12. AE 5,15 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.13.157.

13. AE 4,69 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 694.

14. AE 3 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.13.158.

15. AE 4,95 g, 17 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 183. Öy.: Kmk.: Makedon miğferi.

16. AE 3,332 g. ANS, Env. no. 1970.142.733.

H2.14. Arka yüzde ΑΠ ve ΑΘ (Ön yüzde ΑΠ [ΛΠ?])

1. AE 3,30 g, 18 mm. MM, Env. no. 06.17.1. Öy.: BA?

2. AE 3,35 g, 17 mm. SNG France 2, 927 (= BNF, Env. no. 886[1406]; Wadd. 4452). Öy.: ΑΠ; Ay.: M (?) ve ΑΘ.

3. AE 17 mm. Cox 1941, 105. Öy.: ΛΠ; Ay.: ΔH? ve ΑΘ.

H2.15. Arka yüzde ΛV ve ΣΩ

1. AE 3,73 g, 18 mm. Nomos, obolos 2, 14 Jun 2015 , 131. Öy.: Harfler silik; Ay.: Mon.: ΛV (?) ve ΣΩ.

2. AE 3,31 g, 17,5 mm. Agora, Numismatic Auction 78, 30 Oct 2018, 60. Öy.: Başın arkasında harfler silik.

3. AE 3,22 g, 13 mm. Delrieux 2011, Nr. 888.

H2.16. Arka yüzde H H (Ön yüzde Α)

1. AE 4,05 g, 19 mm. MM, Env. no. 02.20.13. Ay.: Mon.: Lejant ve mon. silik.

2. AE 2,30 gr 18 mm. SM, Env. no. 3261 (1954). Ay.: Lejant ve mon. silik.

[1406] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788698m

3. AE 3,25 g, 16 mm. SNG France 2, 919 (= BNF, Env. no. 1002.14[1407]; Kok 1924, Nr. 100[1408]). Öy.: Mon.: ?; Ay.: Mon.: H H.

4. AE 3,721 g. ANS, Env. no. 1944.100.54186. Öy.: Mon. silik; Ay.: H H.

H2.17. Arka yüzde

1. AE 4,95 g, 18 mm. MM, Env. no. 05.10.42. Öy.: Harf/ler mon. silik; Ay.: .

H2.18. Arka yüzde ve Λ

1. AE 4 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.12.150. Öy.: Harf/ler silik.

2. AE 3,361 g. ANS, Env. no. 1974.226.175.

H2.19. Arka yüzde ve ΑΠ (Ön yüzde H)

1. AE 3,39 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD487-117 1955.

H2.20. Arka yüzde Mon.: ΔΙ? ve ΘΕ

1. AE 3,90 g, 18 mm. MM, Env. no. 05.10.41. Öy.: Mon.: Y ve ?

[1407] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788690v
[1408] Non vidi.

H2.21. Gruplanamayan örnekler (Uzun saç)

1. AE 4,75 g, 19 mm. KM, Env. no. 8294. Ay.: 𐤀 ve 𐤀.

2. AE 4,64 g, 19 mm. SM, Env. no. 15235 (17235). Lejant silik.

3. AE 4,05 g, 19 mm. SNG Leypold II, 2584. Lejant silik.

4. AE 3,45 g, 19 mm. MM, Env. no. 00.23.10. Öy.: Mon. silik; Ay.: 𐤀 ve 𐤀.

5. AE 3,94 g, 18 mm. SNG France 2, 918 (= BNF, Env. no. 1002.13[1409]; Kok 1924, Nr. 100). Öy.: Harfler silik; Ay.: Mon.: 𐤀.

6. AE 4,32 g, 18 mm mm. SM, Env. no. 14352. Öy.: Mon.: silik?; Ay.: Lejant ve mon. Silik.

7. AE 2,70 g, 18 mm. MM, Env. no. 06.43.273. Öy.: Σ?. Ay.: 𐤀.

8. AE 3,79 g, 18 mm. SNG Isaurien, 1034. Öy.: Kmk.: Makedon miğferi; Ay.: Mon.: 𐤀𐤍 ve NI?

9. AE 3,05 g, 17 mm. MM, Env. no. 05.9.17. Öy.: Mon.: 𐤀; Ay.: Mon.: AP ve AP/veya AN?

[1409] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788689n

10. AE 4,30 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1036. Öy.: Mon.: ve E; Ay.: A ve Mon.: .

11. AE 3,13 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1156[1410].

12. AE 2,63 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1157[1411]. Lejant ve mon. ve silik.

13. AE 4 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 693. Öy.: Önünde dal, E ve Mon.: ; Ay.: Mon. ve ?

14. AE 3,18 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1037. Öy.: Mon.: ; Ay.: ΔΥ ve Mon.: ?

15. AE 5,10 g, 16 mm. MM, Env. no. 99.30.11. Lejant ve mon. silik.

16. AE 3,60 g, 16 mm. MM, Env. no. 04.13.179. Lejant ve mon. silik.

17. AE 2,41 g, 16 mm. SM, Env. no. 15193. Öy.: Mon.: ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩ.

18. AE 3,65 g, 16 mm. MM, Env. no. 03.10.59. Ay.: Mon.: silik.

19. AE 4,93 g. BNF, Env. no. 1978.80[1412]. Öy.: ; Ay.: Mon.: ve ?

[1410] Kaynakta ön yüz Artemis (sic.) olarak tanımlamıştır, bkz. Tahberer, 2014: nr. 1156.
[1411] Kaynakta ön yüz Artemis (sic.) olarak tanımlamıştır, bkz. Tahberer, 2014: nr. 1157.
[1412] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb418586029

20. AE 4,18 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 279. Öy.: Başın arkasında ; Ay.: Mon. ΔI.

21. AE 3,79 g, 17. BNF, Env. no. L 650[1413], 887 (= SNG France 2, 917). Öy.: Mon.: ve Δ; Ay.: ?

H2.22. Gruplanamayan örnekler (Kısa saç)

1. AE 5,60 g, 21 mm. MM, Env. no. 00.7.25. Öy.: Silik; Ay.: Mon.: AΠ.

2. AE 5,3 g, 21 mm. KM, Env. no. 2190. Öy. ve ay. mon. silik?

3. AE 4,24 g, 20 mm. SM, Env. no. 7451. Lejant ve mon. silik.

4. AE 5,40 g, 20 mm. MM, Env. no. 03.10.81. Lejant ve mon. silik.

5. AE 3,30 gr. 19 mm. SM, Env. no. 7356. Öy.: Lejant silik; Ay.: AΘ?

6. AE 4,25 g, 18 mm. MM, Env. no. 04.2.31. Öy.: Başın arkasında I? K?; Ay.: .Θ.

7. AE 3,66 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 690. Öy.: ΣA; Ay.: ve bir mon. daha.

[1413] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417886889

TİP H3 Aphrodite (?) Başı / Çiçek

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Aphrodite (?) başı, sağa, başında stephane, noktalı bordür.

Ay.: Çiçek, harf, kısaltma veya monogramlar, noktalı bordür.

H3.1. Arka yüzde ΔH[M]E ve ΔH (Ön yüzde N (Z?) ve E)

1. AE 2,36 g, 16 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 583 (= 15 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 699[1414]; SNG vA Kilikien, 5815[1415]).
2. AE 2,10 g, 12 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 209[1416]. Ay[1417].: ΔHME ve ΔH.

H3.2. Arka yüzde [Σ]H ve ΔI (Ön yüz başında petasos?)

1. AE 3,80 g, 15 mm. MM, Env. no. 03.37.112[1418]. Öy.: Harf/ler silik.

2. AE 1,95 g, 10 mm. Alanya, Env. no. 982/3. Öy.: Silik; Ay.: ΔI ve Δ?

H3.3. Arka yüzde ΣΩ ve ΔY

Görsel yok

1. AE 16 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 481, Nr. 1[1419]. Öy.: Başında stephane, solda ΔV?

2. AE 2,05 g, 14 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 700. Ay.: ΣΩ ve ΔY.

[1414] Kaynakta Öy.: ZE; Ay.: ΔHMEOV ΔH olarak not edilmiştir.
[1415] Kaynakta stephaneli bir tanrı başı olarak not edilmiştir.
[1416] Kaynakta Aphrodite başı (?) not edilmiştir.
[1417] Lejant Solda AV ve sağda ΔH olarak not edilmiştir.
[1418] Burada ön yüz tipi figürün başındaki daha çok petasos gibi gözükmekle birlikte bu grup içinde değerlendirilmesi daha uygun bulunmuştur.
[1419] Kaynakta ön yüz Aphrodite başı (?) olarak not edilmiştir.

H3.4. Arka yüzde ΠΥ ve 𐊫

1. AE 15 mm. Cox 1941, 110.

2. AE 1,25 g, 13 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 210.

Görsel yok

3. AE 1,25 g, 13 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 481, Nr. 4[1420].

4. AE 2,5 g, 13 mm. MM, Env. no. 99.5.6. Öy.: Z (N?) ve 𐊬?; Ay.: Solda bir harf silik, sağda 𐊫?

5. AE 2,31 g, 10 mm. SNG France 2, 929[1421] (= BNF, Env. no. M 4507[1422]). Ay.: ΠΥ ve 𐊫

H3.5. Gruplanamayan örnekler[1423]

1. AE 1,43 g, 16 mm. SM, Env. no. 671[1424]. Öy.: Lejant silik; Ay.: Solda Λ altında I veya Δ Λ.

2. AE 1,96 g, 15,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 410. Öy.: Tanımlanamayan harfler; Ay.: Çiçek, sağda AY.

3. AE 2,48 g, 15 mm. Lindgren - Kovacs 1985, Nr. 1578. Harfler silik.

4. AE 2,40 g, 14 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 208. Ay.: Mon.: 𐊰 ve sağında Σ.

Görsel yok

5. AE 2,83 g, 14 mm. Imhoof-Blumer[1425] 1974, 481, Nr. 2. Ay.: EΣ ve TI.

[1420] Kaynakta ön yüz Aphrodite başı (?) olarak not edilmiştir.
[1421] Kaynakta ön yüz Apollon olarak tanımlanmıştır. Krş. SNG Levante 699.
[1422] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788700b
[1423] Bu bölümde tam olarak tanımlanamayan tekil örnekler verilmektedir. Fotoğraftan okunamayan harf ve monogramlar için ana kaynakta belirtilen tanımlamalar not edilmiştir.
[1424] Silifke Müzesi'nde bulunan bu sikke bu grupta ele alınmış olmasına rağmen stilistik açıdan gruptan farkı bir üslup göstermektedir. Özellikle arka yüzdeki çiçek, Soloi kentinin MÖ 200 yılından sonraya tarihlenen, ön yüzde ışın taçlı figür olan sikkelerine benzemektedir.
[1425] Bir tanrı büstü (Aphrodite?) olarak not edilmiştir.

Görsel yok

6. AE 2,35 g, 14 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 481, Nr. 3. Öy.: Mon.: 𐤀 , 𐤕

7. AE 13 mm. Cox 1941, 111. Öy.: IƐ ve Π; Ay.: IH A (?).

8. AE 2,39 g, 13 mm. İAM, Env. no. KD954-40 1974. Ay.: Δ.

9. AE 1,60 g, 13 mm. CNG, EA 240, 8 Sep 2010, 228. Öy.: A (veya monogram?); Ay.: Δ ve Λ.

Görsel yok

10. AE 1,95 g, 13 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 481 Taf. XX, 21, Nr. 5. [Öy.: ΣA?, ΔI ve 𐤑].

11. AE 1,95 g, 13 mm. SM, Env. no. 8266. Ay.: Belirsiz harfler.

12. AE 2,91 g, 13 mm. SNG Isaurien, 1039.

13. AE 1,75 g, 13 mm. SM, Env. no. 14348. Lejant harfler silik.

14. AE 1,71 g, 12,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 411. Öy.: Solda harf veya monogram, sağda ΔI (?).

15. AE 1,76 g, 12 mm. İAM, Env. no. KD650-1308 1961. Lejant silik.

16. AE 1,85 g, 12 mm. SM, Env. no. 14901. Silik.

17. AE 2,83 g, 12 mm. Tahberer 2014, 1158[1426].

18. AE 2,77 g. SNG Imhoof vA Kilikien, 5814[1427].

19. AE 1,54 g. Gorny&Mosch, Auction 196, 7 Mar 2011, 1853[1428]. Lejant silik?

[1426] Tahberer bu bitkiyi kamış olarak tanımlamıştır.
[1427] Katalogta örnek referans gösterilmemiştir.
[1428] Ön yüz Apollon olarak tanımlanmıştır, MÖ 2-1. yy. 1,54 g. https://pro.coinarchives.com/a/lotviewer.php?AucID=727&Lot=1853

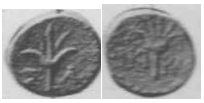
TİP H4 İki Yüzde Çiçek

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Çiçek, harf/ler, noktalı bordür.

Ay.: Çiçek, harf, kısaltma veya monogramlar, noktalı bordür.

H4.1. Arka yüzde ΝΚΙ ve ΚΑΛ (Ön yüzde ΣΑ)

1. AE 1,42 g, 13 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 482, Taf. XX 22, Nr. 7. Ay.: Mon.: ΝΚΙ ve Κ[ΑΛ].

2. AE 1,38 g, 12 mm. SNG Isaurien, 1040. Ay.: Mon.: ΝΚΙ ve Κ[ΑΛ].

H4.2. Arka yüzde E ve Y? (Ön yüzde ΔI ve HI)

1. AE 1,15 g, 14 mm. MM, Env. no. 05.15.132. Öy: E ve Y; Ay.: ΔI ve HI.

H4.3. Arka yüzde A ve E (Ön yüzde ΔH ve ΔΥ)

1. AE 1,65 g, 13 mm. MM, Env. no. 05.15.131. Öy.: ΔH ve ΔΥ; Ay.: A ve E.

H4.4. Gruplanamayan örnekler

Görsel yok

1. AE 1,35 g, 13 mm. Imhoof-Blumer, 1974: Nr. 6. Ay.: Mon.: ΜΜ ve ΔΥ.

2. AE 13 mm. Cox 1941, 112. Öy.: A ve I?; Ay.: A Π (?).

3. AE 1,51 g, 12 mm. SNG Isaurien, 1041. Lejant silik.

4. AE 1,15 g, 12 mm. Pecunem | Naumann, Auction 32, 7 Jun 2015, 209. Ay.: E (?).

Tip H5 Çiçek / Herakles'in Sopası

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Çiçek, noktalı bordür.

Ay.: Herakles'in sopası, noktalı bordür.

1. AE 2,33 g, 13 mm, SM, Env. no. 8263 (1160). Öy.: Yaprağın solunda N ve sağda da bir harf?

Tip H6 Athena Başı / Nike Ayakta (Dikey lejant)

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, bazen başın arkasında harfler.

Ay.: Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, solda çiçek (stilize); dikey lejant ve magistrat adları ya da kısaltmaları.

H6.1. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, ΚΛΕ

1. AE 18,75 g, 27 mm. MM, Env. no. 00.7.27. Öy.: Kmk.: Baykuş; Ay.: [Σ]ΕΛΕΥ[ΚΕΩΝ] ve ΚΛΕ.

2. AE 13,87 g, 27 mm. Tahberer 2014, 1162. Öy.: Başın arkasında harfler (ΔΙΟ?); Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩ[Ν] ve ΚΛΕ.

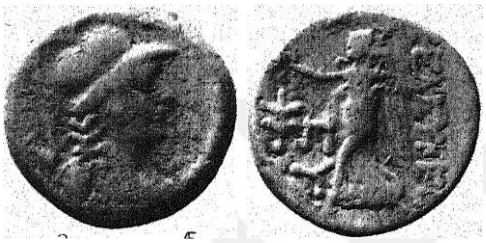

3. AE 14,61 g, 27 mm. Lanz 138, 26 Nov 2007, 439. Öy.: Başın arkasında harfler (ΔΙΟ?); Ay.: Sol boşlukta çiçek ve [ΣΕΛΕ]ΥΚΕ.. ve ΚΛΕ (?).

4. AE 16,46 g, 26 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 590 (= 25 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 717). Öy.: Başın arkasında ΔIO; Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕ ve ΚΛΕ.

H6.2. Arka yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΕΥ

1. AE 31 mm. BMC Lycaonia, 128.1 [lev. XXIII.3]. Öy.: AΘH. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΕΥ.

2. AE 16,82 g, 26 mm. Tahberer 2014, 1163. Öy.: Kmk.: Baykuş. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΕΥ.

3. AE 14,72 g, 25 mm. SNG France 2, 963 (= BNF, Env. no. 889[1429]). Öy.: [A]ΘH; Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΕΥ.

TİP H7 Artemis Büstü / Athena Nikephoros Ayakta

Tarih: MÖ 2-1. yy.

Öy.: Artemis başı[1430], sağa, omzunda sadak? ve yay?

Ay.: Athena Nikephoros sola, ayakta, ileri doğru uzattığı sağ elinde Nike, sol eliyle kalkana ve mızrağa yaslanır; ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ve magistrat adları veya kısaltmaları.

[1429] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887350
[1430] Bazı kataloglarda kanatlı kadın figürü olarak tanımlanmıştır.

H7.1. Arka yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ, ΣΕΛΕΥΚΟΥ (Ön yüzde ΔΙ)

1. AE 18,40 g, 26 mm. Tahberer 2014, 1171. Öy.: Kmk.: ve ΔΙ; Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΣΕΛΕΥΚΟΥ.

2. AE 11,38 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1170. Öy.: Kmk.: ve ΔΙ; Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΣΕΛΕΥΚΟΥ.

H7.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕ[ΩΝ], ΔΟΣΙΘΕΟ[Υ] (Ön yüzde ΑΓΑ ve omuzda kanat veya sadak?)

1. AE 19,44 g, 25 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 589 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 186). Öy.: ΑΓΑ; Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕ[ΩΝ], ΔΩ[ΣΙ]ΘΕ[ΟΥ].

2. AE 16,53 g, 25 mm. CNG, EA 201, 17 Dec 2008, 115[1431]. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν], ΔΩ[ΣΙ]ΘΕ[ΟΥ].

[1431] Bu satış kataloğunda genç kadın başı (Mousa?) olarak tanımlanmıştır. Arka yüzdeki magistrat Tip H8'de görülmektedir.

H7.3. Arka yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΘΕΟΔΟΤΟΥ (Ön yüz silik [ΑΓΑ?] ve sol boşlukta çiçek)

1. AE 17,38 g. Hauck&Aufhäuser, Auction 20, 16 Oct 2007, 175. Öy.: Artemis'in arkasında sadak? önünde ΑΓΑ; Ay.: Sol boşlukta çiçek, [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΘΕΟΔΟΤΟΥ.

Tip H8 Mousa Başı / Athena Nikephoros Ayakta
Tarih: MÖ 2. yy. [– Roma İmparatorluk Dönemi]
Öy.: Mousa başı, sağa, ΜΟΥΣΑ.
Ay.: Athena, sola, ayakta, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak ve kalkan, yaslanır, sol boşlukta çiçek; ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, ΔΩΣΙΘΕΟΥ.

1. AE 18,28 g, 27 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 185 (= Schulten, 19-21 Apr 1989, 149; CNG, MDS 70, 21 Sep 2005, 334)[1432].

Tip H9 Kent Tanrıçası Oturur / Athena Nikephoros Ayakta
Tarih: MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi

Öy.: Kent Tanrıçası, sağa, oturur, elinde tanımlanamayan bir nesne (bir buğday başağı?) tutar
Ay.: Athena, sola, ayakta, sağ elinde Nike tutar, mızrak ve kalkan; sol boşlukta çiçek[1433]

[1432] H5, no. 2 ile ön yüz benzer.
[1433] Katalogta dal veya kamış olarak tanımlanır.

1. AE 19,28 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 718[1434]. Öy.: Mon.: ΑΞ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩ[Ν] ΓΑ…; sol boşlukta çiçek.

7.2. Roma İmparatorluk Dönemi Sikkeleri Kataloğu

7.2.1. İmparator veya İmparator Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Olmayan (Pseudo-Otonom) Sikkeler (RP)

TİP RP1 Athena Başı veya Büstü/ Nike Ayakta

Tarih: MS 2-3. yy.

RP1.1. Arka yüzde [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ][1435] **ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ** (Ön yüz benzer: RP1.3, RP5.2. ve RP6.2**)**

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür, boynunda kolye bazen silik.

Ay.: Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı; [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ

1. AE 4,28 g, 19 mm. SNG France 2, 937 (= BNF, Env. no. 1970.53[1436]; Nicolet 1971, 27, Nr. 6). Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

2. AE 5,08 g, 18 mm. SNG France 2, 934 (= BNF, Env. no. 1970.50[1437]; Nicolet 1971, 27, Nr. 3. Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

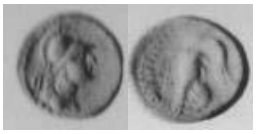

3. AE 4,06 g, 17 mm. İAM, Env. no. KD1151-53 1979. Ay.: ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

[1434] Kaynak ön yüz mon. olarak not edilmiştir.
[1435] Kataloglarda lejant tam olarak belirtilmiş olsa tam olarak okunan bir örneğe rastlayamadık.
[1436] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887083
[1437] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887052

4. AE 4,60 g, 17 mm. SNG France 2, 935 (= BNF, Env. no. 1970.51[1438]; Nicolet 1971, 27, Nr. 4). Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

5. AE 3,40 g, 17 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, Nr. 204. Ay.: ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

6. AE 4,48 g, 17 mm. SNG France 2, 936 (= BNF, Env. no. 1970.52[1439]; Nicolet 1971, 27, Nr. 5). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ?] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

7. AE 4,12 g, 17 mm. SNG France 2, 938 (= BNF, Env. no. 1970.54[1440]; Nicolet 1971, 27, Nr. 7). Ay.: Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩ[ΝΟΣ].

8. AE 3,36 g, 17 mm. SNG France 2, 940 (= BNF, Env. no. 1970.56[1441]; Nicolet 1971, 27, Nr. 9). Ay.: Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

9. AE 4,52 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 708. Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

10. AE 2,96 g, 16 mm. SNG France 2, 941 (= BNF, Env. no. 1970.57; Nicolet 1971, 27, Nr. 10). Ay.: Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

11. AE 4,09 g, 16 mm. SNG France 2, 939 (= BNF, Env. no. 1970.55[1442]; Nicolet 1971, 27, Nr. 8). Ay.: Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

[1438] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788706d
[1439] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788707r
[1440] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788709f
[1441] http:/ e.bnf.fr/ark:/12148/cb417887110
[1442] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788710n

12. AE 4,90 g. SNG vA Kilikien, 5808. Ay.: ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ.

RP1.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ / Ön yüzde ΒΕΡΑ (?)

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, bazen başın arkasında harf/ler.

Ay.: Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı.

1. AE 6,80 g, 22 mm. SM, Env. no. 8389. Öy.: Başın arkasında harfler silik; Ay.: … ΣΕΛΕVΚΕ.

2. AE 6,10 g, 20 mm. Pecunem | Naumann, Auction 31, 3 May 2015, 240. Öy.: Başın arkasında ΒΕΡΑ (?); Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

3. AE 5,98 g, 20 mm. SNG France 2, 951 (= BNF, Env. no. 905[1443]; Wadd. 4447). Öy.: B.. (?); Ay.: ΣΕΛΕVΚΕΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

RP1.3. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ (Ön yüz benzer: RP1.1. ve 5.2)

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür, boynunda kolye bazen silik.

Ay.: Nike, ayakta, sağa, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ

1. AE 3,96 g, 19 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 709. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤ[ΟΥ].

2. AE 3,96 g, 18 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 586. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

[1443] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788722n

3. AE 5,50 g, 18 mm. SNG France 2, 942 (= BNf; Env. no. 1970.58; Nicolet 1971, 27, Nr. 11).Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤ[ΟΥ] .

4. AE 4,95 g, 18 mm. SNG France 2, 943 (= BNF, Env. no. 1970.59[1444]; Nicolet 1971, 27, Nr. 12). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

5. AE 3,74 g, 18 mm. SNG France 2, 944 (= BNF, Env. no. 1970.60[1445]; Nicolet 1971, 27, Nr. 13). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

RP1.4. Arka yüzde ΞΕΝΑΡΧΟΥ / Ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ

Ay.: Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, ΞΕΝΑΡΧΟΥ

1. AE 5,03 g, 19 mm. SNG France 2, 948. Öy.: ΣΕΛΕVΚΕΩ[N]; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟ[Y] = BNF, Env. no. 907[1446] (= Wadd. 4448).

2. AE 4,77 g, 18 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 585 (=SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 705). Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩ[N]; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟ[Y].

3. AE 4,05 g, 17 mm. SNG France 2, 949 (= BNF, Env. no. 1970.48[1447]. Öy.: Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ]; Ay.: [ΞΕ]ΝΑΡΧ[ΟΥ][1448].

[1444] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887141
[1445] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788715c
[1446] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788719r; Krş. Nicolet 1971, 27 no. 1.
[1447] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788720z
[1448] Nicolet (1971) tarafından yayınlanan makalesinde 1969 yılında Cabinet des Médailles koleksiyonuna alınan 37 adet sikkeden 25 adedi Seleukeia'ya aittir. Yayında tüm sikkelerin fotoğrafı bulunmamakla beraber mevcut fotolardan, lejant ve ağırlık bilgilerine göre BNF ile karşılaştırılarak ağırlıklarına eşleştirme yapılmaya çalışılmıştır.

4. AE 3,85 g, 17 mm. SNG France 2, 950 (= BNF, Env. no. 1970.49[1449]; krş. Nicolet 1971, 26, Nr. 2). Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩ.; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

5. AE 4,14 g, 17 mm, VAuctions, Auction 332, 28 Sep 2018, 284. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕ[ΩΝ]; Ay.: ..ΕΝΑΡΧ.

6. AE 3,62 g, 16 mm. SNG Isaurien, 1042. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧ.

RP1.5. Arka yüzde CEΛEY KAΛYKAΔN; Mon.: BA veya PI? ve (Ön yüz benzer: RP 5.6)

1. AE 4,81 g, 20 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 689. Ay.: CEΛEY KAΛYKAΔN; Mon.: BA veya PI? ve .

2. AE 5,90 g, 20 mm. MM, Env. no. 00.23.13. Öy. ve ay. lejant silik.

3. AE 5,35 g, 20 mm. MM, Env. no. 01.6.39. Öy. ve ay. lejant silik.

RP1.6. Gruplanamayan (Magistrat tanımlanamıyor) (Ön yüz benzer: RP5.3)

1. AE 4,71 g, 20 mm. CNG, Electronic Auction 401, 12 Jul 2017, 306. Ay.: OYPI.?

[1449] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887219

2. AE 5,50 g, 19 mm. SNG France 2, 955[1450] (= (Seyrig) BNF, Env. no. 1972.1070[1451]).

3. AE 6,39 g, 19 mm. SNG France 2, 953[1452] (= BNF, Env. no. 1970.84[1453]).

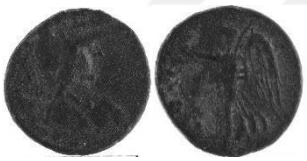

4. AE 4,60 g, 18 mm. SNG France 2, 954[1454] (=BNF, Env. no. 1972.1069[1455] [Seyrig]).

5. AE 6,24 g, 17 mm. SNG V Ashmolean Pt. XI, 1770. Ay.: ΣΕΛΕΥΚ[1456].

RP1.7. Lejant/mon./kıs. tanımlanamıyor

1. AE 5,90 g, 20,09 mm. KAM, Env. no. 2670. Lejant/harfler silik.

2. AE 6,05 g, 19 mm. MM, Env. no. 06.43.277. Öy. ve ay. lejant/harfler silik.

3. AE 5,25 g, 19 mm. SM, Env. no. 7308. Öy. ve ay. lejant/harfler silik.

[1450] ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ olarak okunmuştur (sic.).
[1451] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788727c
[1452] Kaynakta Ay.: CE… VEΛKCON NOVA (sic.) olarak not edilmiştir.
[1453] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788725p
[1454] Katalogta Ay.: CE… VEΛKCON NOVA (sic.) = Ay.: ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ, Σ[ΕΛΕΥΚΕΩΝ] olarak okunmuştur.
[1455] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887261
[1456] Katalogta verildiği haliyle, silik.

4. AE 2,88 g, 19 mm. SM, Env. no. 8306. Öy. ve ay. lejant/harfler silik.

5. AE 4,74 g, 17 mm. SM, Env. no. 3863 7989[1457]. Öy.: Athena büstü, aegis giyimli ve arkada mızrak. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕ ... ΤΩΝ ..; Mon.: silik.

TİP RP2 Tykhe Büstü / Athena Nikephoros Ayakta (Dikey lejant)

Tarih: Roma İmparatorluk Dönemi

RP2.1. Arka yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΕΤΡΙΟΥ

Öy.: Tykhe büstü, sağa, başında taç (kent suru), tacın altında, başında örtü; bazen noktalı bordür.

Ay.: Athena Nikephoros, cepheden, başı sola, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak, yere dayadığı kalkanına yaslanır. [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ve ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

1. AE 10 g, 25 mm. Ziegler 1989, Nr. 413. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

2. AE 9,91 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1159. Öy.: Noktalı bordür; Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟ[Υ].

3. AE 10,15 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD695-4 1963. Ay.: [Σ]ΕΛΕVΚΕΩ[Ν] ΔΗΜΗΤΡΙΟ[Υ].

[1457] Burada tam okunanamakla birlikte lejant uzun görülmektedir. Tip Rp7.2 ile aynı ön yüz kalıbındandır.

4. AE 6,95 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1160. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

5. AE 23 mm. Cox 1941, 113. Ay.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

6. AE 7,59 g, 23 mm. BNF, Env. no. 880[1458] (= SNG France 2, 931). Öy.: Başın önünde yuvarlak bir nesne (haşhaş?); Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

7. AE 6,75 g, 21 mm. İAM, Env. no. KD859-63 1970. Lejant silik[1459]. Öy.: Başın önünde yuvarlak nesne (haşhaş?).

RP2.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ

Öy.: Tykhe büstü, sağa, başında taç (kent suru), tacın altında, başında örtü, noktalı bordür. Ay.: Athena Nikephoros, cepheden, başı sola, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak, kalkanına yaslanır; noktalı bordür; ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ve ΞΕΝΑΡΧΟΥ

1. AE 11,75 g, 24 mm. SNG Greece 7 Kikpe Coll. 1, 994. Ay.: CΕΛΕΥΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

[1458] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887021
[1459] Başın önündeki nesne nedeniyle bu gruba dahil edilmiştir.

2. AE 9,31 g, 23 mm. Pecunem | Naumann, Auction 38, 6 Dec 2015, 601. Ay.: [ΣΕ]ΛΕVΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

3. AE 9,07 g. SNG Sweden I.2, 400. Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

4. AE 4,75 g. Rauch, E-Auction 14, 14 Dec 2013, 62. Ay.: CΕΛΕVΚ[ΕΩΝ] ΞΕΝ[ΑΡΧΟΥ].

RP2.3. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩИОС

Öy.: Tykhe başı, sağa, başında taç (kent surlu), tacın altında boynu dolanan örtü, noktalı bordür.

Ay.: Athena Nikephoros, cepheden, başı sola, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak, kalkanına yaslanır; noktalı bordür.

1. AE 7,60 g, 27,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 412. Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

2. AE 9,74 g, 24 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 311 (= Tahberer 2014, 1161). Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

3. AE 7,10 g, 23 mm. MM, Env. no. 0 6.43.242. Ay.: ..ΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

4. AE 9,20 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD859-64 1970. Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

5. AE 6,94 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 701. Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

6. AE 7,44 g, 22 mm. SNG France 2, 930 (= BNF, Env. no. 881[1460]). Ay.: [CE]ΛEVKEΩN ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

Görsel yok

7. AE 7,77 g, 22 mm. Forrer 1975, 645, Nr. 7589. Ay.: [Σ]ΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

8. AE 9,43 g. SNG vA Kilikien 5809. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC.

9. AE 7,75 g. BNF, Env. no. 880, AA.GR.18632[1461]. Öy.: Noktalı bordür; Ay.: [ΣΕ]ΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙ…

[1460] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788701p
[1461] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41853075n

RP2.4. Arka yüzde ΣΕΛΕVΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ

Öy.: Tykhe büstü, sağa, başında taç (kent suru), tacın altında boynu dolanan örtü, noktalı bordür.

Ay.: Athena Nikephoros, cepheden, başı sola, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak, kalkanına yaslanır; noktalı bordür.

1. AE 9,95 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD1556-1 1992. Ay.: [Σ]ΕΛΕ[VΚ]ΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ.

RP2.5. Gruplanamayan örnekler

1. AE 12,55 g, 24 mm. İAM, Env. no. KD762-2235 1966. Öy.: Başın arkasında harfler; Ay.: [C]ΕΛΕΥΚΕΩ[N].

2. AE 11,25 g, 23 mm. MM, Env. no. 03.32.31. Lejant silik.

3. AE 7,83 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD859-62 1970. Öy.: Noktalı bordür; Ay.: ΔΗΜΕ…?

4. AE 9,73 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD859-61 1970. Lejant silik.

5. AE 6,95 g, 18 mm. MM, Env. no. 01.11.7. Ay.: Mon.: ?

TİP RP3 Athena Başı veya Büstü / Baykuş

Tarih: MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli.
Ay.: Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden? sola doğru uzanan bir dal üzerinde durur, etnikon monogram/harfler ve/veya magistrat.

RP3.1. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡΟ⊏

1. AE 8,15 g, 24 mm. SM, Env. no. 14376. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡΟ⊏.

2. AE 7,31 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 712. Öy.: …ΕΡ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡΟ⊏.

3. AE 7,07 g, 23 mm. İAM, Env. no. KD757-755 1962. Ay.: [ΣΕΛΕΥ]ΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡ..

4. AE 7,90 g, 22 mm. MM, Env. no. 06.43.275. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕV..

RP3.2. Arka yüzde [CEΛEV]K ΔH (ΔI?)

1. AE 6,1 g, 21 mm. Pecunem | Naumann, Auction 11, 29 Dec 2013, 347. Ay.: ΔH (ΔI?) solda lejant silik.

2. AE 6,61 g, 21 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 105. Ay.: ΔH (ΔI?).

3. AE 7,03 g, 20 mm. SNG France 2, 959 (= BNF, Env. no. 1970.69[1462]). Ay.: ΔH? veya ΔI?

4. AE 6,80 g, 20 mm. SNG France 2, 960 (= BNF, Env. no. 897[1463]). Ay.: ΔH.

5. AE 19 mm. Cox 1941, 106. Ay.: [CEΛEY]K ΔH.

Görsel yok

6. AE 7,03 g. Nicolet 1971, 28, Nr. 22. Ay.: ΔH.

7. AE 6,61 g. SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 713. Ay.: [CEΛEY]K ΔH.

RP3.3. Arka yüzde CEΛEYKEΩN KA

1. AE 22 mm. Cox 1941, 108. Ay.: [C]EΛEYKEΩN KA.

[1462] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788731m
[1463] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788732z

2. AE 7,85 g, 21 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 588. Ay.: .ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

3. AE 5,28 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1169. Ay.: [C]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

4. AE 4,80 g, 20 mm. MM, Env. no. 03.12.15. Ay.: ..ΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

5. AE 5,61 g, 20 mm. SNG Greece 7 Kikpe Coll. 1, 996. Öy.: .ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

6. AE 5,95 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1168. Ay.: [C]ΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑ.

7. AE 7,86 g, 20 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 715. Ay.: [C]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

8. AE 4,79 g, 20 mm. SNG France 2, 961 (= BNF, Env. no. 756[1464]; Wadd. 2441[1465]). Ay.: … ΚΑ.

[1464] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887339
[1465] SNG France Iasos'a (sic.) atfedilmiş olduğunu belirtir.

9. AE 5,26 g, 19,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 415. Ay.: [CE]ΛEYKE[ΩN] KA.

10. AE 7,48 g. Gorny&Mosch, Auction 229, 10 Mar 2015, 1397. Ay.: [C]ΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑ.

11. AE 5,46 g. Hauck&Aufhäuser, Auction 21, 17 Mar 2009, 196. Ay.: [CEΛE]YKEΩN KA.

12. AE 5,23 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 281. Ay.: CEΛEYKEΩN ve KA.

13. AE 4,93 g. Rauch, E-Auction 14, 14 Dec 2013, 63. Ay.: CEΛEYKEΩN KA.

RP3.4. Arka yüzde ΣΕΛΕVK[ΕΩN] ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ

1. AE 8,56 g, 23 mm. SM, Env. no. 7491. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ.

2. AE 6,70 g, 20 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 714. Ay.: ΣΕΛΕΥΚ[ΕΩΝ] ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ.

3. AE 6,30 g, 20 mm. MM, Env. no. 05.9.33. Ay.: Lejant silik.

RP3.5. Ön yüzde CEΛEY ve bazen KE / Arka yüzde ΔIOCKOYPIΔO[Y]

Görsel yok

1. AE 20 mm. BMC Lycaonia, Nr. 16[1466]. Ay.: [ΔIOC K]OVPIΔ[OY].

2. AE 20 mm. Cox 1941, 107. Öy.: CEΛEY, başın arkasında da KE(?); Ay.: ΔIOCKOYPIΔO[Y].

3. AE 4,69 g, 19 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 587 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 711). Öy.: CEΛEY; Ay.: ΔIOCKOYPIΔO[Y].

4. AE 4,65 g, 19 mm. SNG Isaurien, 1045. Öy.: CEΛEY; Ay.: ΔIOCKOVPIΔO[Y].

5. AE 4,61 g, 18 mm. SNG Isaurien, 1044. Öy.: CEΛEY; Ay.: [ΔIOC]KOVPIΔO[Y].

6. AE 3,87 g, 18 mm. Tahberer 2014, 1167. Öy.: CEΛEY; Ay.: ΔIOCKOVPIΔO

7. AE 4,75 g, 18 mm. SNG France 2, 957 (= BNF, Env. no. 1970.70[1467]). Öy.: CEΛEYKE; Ay.: ΔIOCKOVPIΔO[Y].

[1466] Katalogta imparator portresi taşımayan olarak gruplanmıştır.
[1467] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887292

8. AE 5,35 g, 17 mm. MM, Env. No. 06.26.109. Lejant silik. Ay.: Baykuş, sağa.

9. AE 5 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1166. Öy.: CEΛEY; Ay.: ΔIOCKOVPIΔO[Y].

10. AE 4,33 g, 17 mm. SNG Isaurien, 1043. Öy.: CEΛEV; Ay.: [ΔIOC]KOVPIΔO[Y].

11. AE 5,012 g. ANS, Env. no. 1970.142.734. Öy.: CEΛEYK..; Ay.: ΔIOCKOYPI[ΔO].

12. AE 4,98 g. SNG vA Kilikien, 5817. Öy.: CEΛEYK; Ay.: ΔIOCKOVPI[ΔOY].

Görsel yok

13. AE 4,75 g. Nicolet 1971, 28, Nr. 23. Öy.: ΣEΛEYKE; Ay.: ΔIOCKOYPIΔO[Y].

TİP RP4 Baykuş / Herakles'in Sopası

Tarih: MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi

Öy[1468].: Baykuş, sola, baş cepheden, bir çelenk içinde, ΔIOCKOYPI[ΔOY]

Ay.: Herakles'in sopası, noktalı bordür, CEΛEYKEΩN

1. AE 3,77 g, 18 mm. SM, Env. no. 14346. Öy.: [ΔI]O[C]KOYPI; Ay.: CEΛEY..

[1468] Bu tip çeşitli kaynaklarda ön yüz ve arka yüzün belirlenmesi konusunda karışıklık göstermektedir.

2. AE 4,16 g, 17,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 414. Öy.: Δ[I]OCK[OYPI]; Ay.: CEΛEY[KE]Ω[N].

3. AE 4,62 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicie, 710.

4. AE 2,97 g, 17 mm. Pecunem | Naumann Auction 21, 7 Sep 2014, 311. Öy.: ΔIOCKOYPI; Ay.: Silik.

5. AE 3,30 g, 17 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 312. Öy.: ΔIOCKOYPI; Ay.: Silik.

6. AE 3,64 g, 17 mm. SM, Env. no. 14894. Öy.: ΔIOCKOYPI Ay.: Silik.

7. AE 3,80 g, 17 mm. SM, Env. no. 2023. Öy.: ΔIOCK[OYPI]; Ay.: Silik.

8. AE 17 mm. Cox 1941, 109. Öy.: ΔIOCKOYPI; Ay.: CEΛ.

9. AE 3,5 g, 17 mm. İAM, Env. no. KD896-343 1972. Öy.: CEΛEY[KE]Ω[N].

10. AE 4,02 g, 16 mm. İAM, Env. no. 13334. Öy.: CEΛEY[KE]Ω[N].

11. AE 3,17 g, 16 mm. Tahberer 2014, 1164[1469].

12. AE 3,29 g, 16 mm. Tahberer 2014, 1165[1470]. Öy.: ΔIOCKOYPI.; Ay.: Silik.

13. AE 3,8 g, 15 mm. İAM, Env. no. KD650-1712 1961. Öy.: ΔIOCKOYPI. Ay.: CEΛEY[KEΩN].

14. AE 3,24 g, 15 mm. Pecunem | Naumann, Auction 23, 5 Oct 2014, 458. Öy.: ΔIOCKOYPI. Ay.: CEΛEY[KEΩN].

15. AE 2,51 g, 15 mm. Pecunem | Naumann, Auction 20, 3 Aug 2014, 355.

16. AE 2,48 g, 15 mm. SNG France 2, 958 (BNF, Env. no. 879[1471]). Öy.: ΔIOCKOYPI. Ay.: CEΛE.

17. AE 4,50 g. SNG vA Kilikien, 5818. Öy.: ΔIOCKOYPI; Ay.: Silik.

18. AE 3,86 g. ANS, Env. no. 1944.100.54195. Öy.: ΔIOCKO…; Öy.: CEΛEYK.

19. AE 3,804 g. ANS, Env. no. 1944.100.54194. Ay.: Silik; Öy.: CEΛEY.

[1469] Katalogta ön yüz balyoz arka yüz baykuş olarak tanımlamıştır.
[1470] Katalogta ön yüz balyoz arka yüz baykuş olarak tanımlamıştır.
[1471] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887308

20. AE 3,43 g. Rauch, E-Auction 14, 14 Dec 2013, 64. Lejant silik.

21. AE 3,01 g. Hauck & Aufhäuser, Auction 20, 16 Oct 2007, 176[1472]. Öy.: CEΛE; Ay.: ΔIOCK[OYPI].

TİP RP5 Athena Büstü / Apollon Büstü

Tarih: MS 2. yy.

RP5.1. Ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕ[Ω]Ν / Arka yüzde ΞΕΝΑΡΧ[ΟΥ]

Öy.: Athena büstü, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür, etnikon.

Ay.: Apollon büstü, sağa, saçı arkada toplu, magistrat adları.

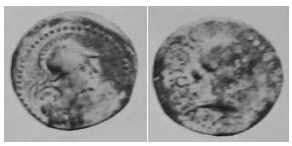

1. AE 3,69 g, 17 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1575. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧ…

RP5.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕ[Ω]Ν ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ

Öy.: Athena büstü, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür.

Ay.: Apollon, sağa, saçı arkada toplu, noktalı bordür etnikon ve magistrat.

1. AE 3,94 g, 18 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1574. Öy.: Noktalı bordür; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕ[Ω]Ν ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

RP5.3. Arka yüzde [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ

Öy.: Athena, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür.

Ay.: Apollon, sağa, saçı arkada toplu, önünde dal, etnikon ve magistrat.

[1472] Ön yüz Herakles'in sopası olarak tanımlanmıştır.

1. AE 6,41 g, 19 mm. Pecunem | Naumann, Auction 26, 14 Dec 2014, 296. Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ.

2. AE 5,16 g, 17 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 104. Ay.: ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ.

RP5.4. Arka yüzde [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ]? ΕΥΦΡΑΝΟΡΟC

Öy.: Athena, sağa, Korint miğferli.

Ay.: Apollon, sağa, saçı arkada toplu, etnikon ve magistrat.

1. AE 5,60 g, 22 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 269. Ay.: [ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΕΠΙ ΕΥΦΡΑΝΟΡΟC.

2. AE 6,46 g, 21 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Add. A1575A. Ay.: Apollon arkasında sadak (?), ΣΕΛΕ...ΟΣ.

3. AE 6,68 g, 20 mm. SM, Env. no. 7303. Lejant silik.

RP5.5. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΟΗΜΗΟ[Υ][1473]

Öy.: Athena, sağa, Korint miğferli

Ay.: Apollon, sağa, saçı arkada toplu, etnikon ve magistrat

1. AE 7,50 g, 22 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 106 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 716). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΟΗΜΗΟ[Υ].

[1473] Lejant kaynaklarda belirtildiği gibi ΔΗΜΗΟV değil ΔΟΗΜΗΟV gibi görülmektedir.

2. AE 7,00 g, 21 mm. SNG Isaurien, 1046. Öy.: Başın arkasında harfler; Ay.: Silik.

RP5.6. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕ[ΩΝ]; ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ (?) veya [ΠΟΛΕΜ]ΑΡΧΟΥ(?)

Öy.: Athena, sağa, Korint miğferli.

Ay.: Apollon, sağa, saçı arkada toplu, etnikon ve magistrat.

AE 5,56 g, 20 mm. SNG France 2, 962[1474] (= BNF, Env. No. 1970.83[1475]). Ay.: ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ (?).

2. AE 3,35 g, 19 mm. MM, Env. no. 06.43.278. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕ.

TİP RP6 Athena Büstü / Işın Taçlı Bir Tanrı (Apollon Helios? veya Helios?)

Tarih: MS 2. yy.

RP6.1. Arka yüzde ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ / Ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ

Öy.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli; solunda mızrak, etnikon

Ay.: Işın taçlı bir tanrı (Apollon Helios veya Helios?), sağa, başında ışın tacı, saç ensede topuz, magistrat.

1. AE 4,18 g, 20 mm. Lindgren III 1993, 892. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ.

2. AE 4,81 g, 20 mm. İAM, Env. no. KD859-67 1970. Ay.: ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ(?).

[1474] Apollon? ve sadak olarak tanımlanmıştır.
[1475] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788734n

3. AE 4,86 g, 17 mm. SNG France 2, 956[1476] (= BNF, Env. no. 908[1477]; Wadd. 4453).Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕ; Ay.: ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ.

4. AE 5,24 g, 17 mm. İAM, Env. no. KD859-66 1970. Öy.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: Lejant silik.

5. AE 5,30 g, 16 mm. Pecunem | Naumann, Auction 7, 1 Sep 2013, 200.

6. AE 3,90 g, 17 mm. SM, Env. no. 14347. Öy.: Lejant silik; Ay.: ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ(?)

7. AE 5,75 g. SNG vA Kilikien, 5816[1478]. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ.

RP6.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ

Öy.: Athena büstü, sağa, başında Korinth miğferi, noktalı bordür, boynunda kolye bazen silik.

Ay.: Işın taçlı bir tanrı (Apollon Helios [Helios?]), sağa, başında ışın tacı, saç ensede topuz, önünde dal, etnikon ve magistrat.

1. AE 4,62 g, 19 mm. SNG France 2, 933[1479] (= 4,68 g. BNF, Env. no. 1970.65[1480]; Nicolet 1971, 27, Nr. 18). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

[1476] Kaynakta Helios? olarak tanımlanmıştır.
[1477] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788728q
[1478] Işın taçlı figür burada Helios olarak tanımlanmıştır.
[1479] SNG France: Öy. Athena, Ay. ışın taçlı kadın (Artemis?) olarak tanımlanmıştır.
[1480] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788704q

2. AE 4,02 g, 17 mm. SNG France 2, 932[1481] (= BNF, Env. no. 1970.64[1482]; Nicolet 1971, 27, Nr. 17; 3,76 g, SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 707). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

3. AE 4,93 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 282[1483]. Ay.: ΣΕΛΕΥΚ[ΕΩΝ ΕΠΙ] ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

Görsel yok

4. AE 4,68 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 18[1484]. Ay.: Tanrıça, sağa, omzun arkasında yay ve sadak, önünde dal?, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ.

RP7 Athena Büstü / Helios Başı
Tarih: MS 2. yy.
RP7.1. Ön yüzde [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ / Arka yüzde ΞΕΝΑΡΧΟΥ
Öy.: Athena başı, sağa, miğferli, noktalı bordür, etnikon.
Ay.: Helios başı, başında ışın tacı, kısa saçlı, sağa, noktalı bordür ve magistrat.

1. AE 4,30 g, 19 mm. MM, Env. no. 00.6.14. Ay.: Lejant silik

2. AE 4,51 g, 18 mm. SNG France 2, 945[1485] (= BNF, Env. no. 1970.61[1486]; SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 704). Öy.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ. Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

3. AE 3,95 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 704. Öy.: Athena [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ[Ν]. Ay.: ΞΕΝΑΡΧ[ΟΥ].

[1481] SNG France: ön yüz Athena büstü arka yüz ışın taçlı Artemis (?) olarak tanımlamıştır. Nicolet, tanrıça, sağa, omzun arkasında yay ve sadak, önünde dal? olarak not eder.
[1482] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788703c
[1483] Burada arka yüz tipi için Athena ya da Apollon? notu vardır.
[1484] Bu katalogta Nicolet 1971'de verilen 17 ve 18 numaralı sikkelere tek sikke olarak referans verilmiştir. No. 17 = SNG 932). Bu sikke 18 olmaldır. Nicolet arka yüzdeki figürü ışın taçlı genç bir figür olarak değerlendirmiştir. Fotoğraf bulunmadığından tanımlamadaki dal nedeniyle bu gruba dahil edilmiştir.
[1485] Öy.: Athena [Σ]ΕΛΕVΚΕΩ. Ay.: Helios? ışın taçlı bir tanrı başı olarak tanımlanmıştır.
[1486] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788716q

4. AE 4,13 g, 18 mm. SNG France 2, 946. 22 (= BNF, Env. no. 1970.62[1487]). Öy.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ.; Ay.: ΞΕΝΑΡΧ[ΟΥ].

5. AE 4,01 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD1739-16 2002.Öy.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ Ay.: ΞΕΝΑΡΧ..

6. AE 3,05 g, 17 mm. SNG France 2, 947 (= BNF, Env. no. 1970.63[1488]). Öy.: [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ.; Ay.: ΞΕΝΑΡΧ[ΟΥ].

Görsel yok

7. AE 4,51 g. Nicolet 1971[1489], 27, Nr. 14[1490]. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

Görsel yok

8. AE 4,13 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 15. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

9. AE 3,37 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 283. Öy.: Athena [Σ]ΕΛΕΥΚΕΩ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

Görsel yok

10. AE 3,05 g. Nicolet 1971, 27, Nr. 16. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΞΕΝΑΡΧΟΥ.

RP7.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΙΟΡ[ΓΟΥ]

Öy.: Athena büstü, sağa, korinth miğferli, zırh giyimli, mızrak ve kalkan.

Ay.: Helios başı, başında ışın tacı belirgin, kısa saçlı, sağa, önünde bir nesne (sadak?), noktalı bordür ve magistrat.

[1487] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887172
[1488] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788718d
[1489] Nicolet fotoğrafsız olup Nr. 11-14 ile aynı notu mevcuttur.
[1490] Nicolet Nr. 14-16 Öy. Athena Ay. Işın taçlı genç bir figür olarak değerlendirmiştir.

1. AE 6,19 g, 20 mm. CNG, Mail Bid Sale 66, 19 May 2004, 584 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 702). Ay.: [Σ]ΕΛΕVΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΙΟΡ[ΓΟΥ].

2. AE 5,06 g, 19 mm. SNG Leypold, 2583[1491]. Ay.: [ΣΕΛΕV]ΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΙΟΡ[ΓΟΥ].

3. AE 6,342 g. ANS, Env. no. 1944.100.54193. Ay.: [Σ]ΕΛΕVΚΕΩΝ ...

TİP RP8 Apollon Büstü / Athena Nikephoros Ayakta

Tarih: MS 2. yy.

Öy.: Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi, önünde dal, omzunda ok ve sadak, başın arkasında ΗΘΑ

Ay.: Athena Nikephoros, ayakta, sola. CΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ

1. AE 24 mm. BMC Lycaonia, Nr. 15 Lev. XXIII.6.

Görsel yok

2. AE 10,20 g, 24 mm. Imhoof-Blumer, 1974: Nr. 8.

[1491] Katalogta lejant ΕΠΙ ΔΗΜΙΟΡΓΟV C[ΕΛΕV]ΚΕΩΝ okunmuştur.

TİP RP9 Apollon Büstü / Athena Büstü[1492]

Tarih: Hadrianus Dönemi, MS 117-138

RP9.1. Arka yüzde ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ / Ön yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ

Öy.: Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi, önünde dal, noktalı bordür; etnikon.

Ay.: Athena büstü, Korint miğferli, sağa, magistrat.

1. AE 11,13 g, 25 mm. RPC III, no. 3237A[1493] (= Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 280[1494]). Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

2. AE 25 mm. Ziegler 1989, Nr. 417[1495]. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ; Ay.: ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ [...].

RP9.2. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Öy.: Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi , önünde dal, arkasında ok ve sadak; bazen noktalı bordür.

Ay.: Athena büstü, Korint miğferli, aegis giyimli, sağa, etnikon ve magistrat.

1. AE 9,90 g, 25 mm. CNG, EA 243, 27 Oct 2010, 149 (= AE 9,89 g. Lanz, 25 May 2009, Auction 146, 241). Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

[1492] Bu tip kaynaklarda ön yüz ve arka yüzü tanımlaması karışıklık göstermektedir. RPC sınıflamasına göre kaynaklardaki tanımlar not edilmeden magistrat isimleri arka yüz olacak şekilde gruplanmıştır.
[1493] Sadece online versiyon: http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/3237A/ bkz. RPC 3237.
[1494] Bkz. Nicolet 1971.
[1495] Bu sikke tipi farklı kataloglarda öy ve ay tipi tanımlaması değişiklik göstermektedir. Bu çalışmada magistrat adı ve kent etnikonun arka yüzde olmasına göre tipi gruplanmıştır.

2. AE 10,43 g, 24 mm. SNG France 2, 952[1496] (= BNF, Env. No. 906[1497]; Wadd. 4454). Öy.: Noktalı bordür; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

3. AE 10,82 g, 24 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 187. Öy.: Başın arkasında bir monogram?; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

4. AE 12,76 g. Gorny & Mosch, Auction 196, 7 Mar 2011, 1854. Öy.: Noktalı bordür; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

RP9.3. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ

Öy.: Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi, önünde dal, arkasında ok ve sadak; bazen noktalı bordür.

Ay.: Athena büstü, Korint miğferli, aegis giyimli, sağa, etnikon ve magistrat.

1. AE 11,39 g, 26 mm. ANS, Env. no. 1973.191.132[1498]. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ.

2. AE 9,85 g, 25 mm. SM, Env. No. 7302. Öy.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ.

[1496] Ön yüz Artemis, sırtında ok ve sadak olarak tanımlamıştır.
[1497] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887230
[1498] Ön yüz Artemis arka yüz Athena olarak tanımlanmıştır, bkz. http://numismatics.org/search/results?q=1973.191.132.

3. AE 14,32 g, BNF, Env. no. 2010.198[1499]. Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ.

RP9.4. Arka yüzde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [...] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β / Ön yüzde ΒΕΡ

Öy.: Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi , önünde dal, arkasında ok ve sadak; noktalı bordür.

Ay.: Athena, Korint miğferli, arkadan mızrağı görünür, sağa, etnikon, magistrat ve rakam.

1. AE 12,10 g, 23,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 416. Öy.: .ΒΕΡ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ.

2. AE 12,29 g, 22 mm. Naville, Auction 33, 16 Jul 2017, 89. Öy.: ΒΕΡ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β.

3. AE 13,98 g. Gorny & Mosch, Auction 176, 10 Mar 2009, 1389[1500]. Öy.: ΒΕΡ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β.

4. AE 11,19 g. Münzen & Medaillen, Auction 30, 28 May 2009, 676[1501] [Sammlung Roland Müller, St. Gallen]. Öy.: .ΒΕΡ; Ay.: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β.

[1499] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788724b
[1500] Bazı kataloglarda ön yüzdeki figür Artemis olarak tanımlanmıştır, krş. Gerhard Hirsch Nachfolger - Auction 352, 25 Sep 2019, 2452.
[1501] Lejant ΣΕΛΕVΚΕΩΝ…NICKOUPO (sic.) okunmuştur.

RP10 Apollon ve Artemis Büstleri Karşılıklı / Athena - Gigant Mücadelesi

Tarih: Hadrianus Dönemi (MS 117-138)

Öy.: Apollon (başında defne çelengi, giyimli, sağa) ve Artemis (giyimli, sola, omzunda sadak?) büstleri (Hadrianus ve Sabina olarak?) karşılıklı.

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, yere düşmüş bir giganta saldırır, gigant saldırma pozunda, CEΛEYKEΩN EIΠI ΞENAPXOY TOY ΔHMHTPIOY

1. AE 15,40 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 719; (= CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 491; SNG vA Kilikien, 5819; RPC 3, 3237, no. 2).

2. AE 13,2 g, 29 mm. Gromotka coll. (= RPC 3, 3237, no. 3).

3. AE 17,47 g, 28 mm. CNG, EA 328, 11 Jun 2014, 350 (= CNG, 58, 19 Sep 2001, 949; RPC 3, 3237, no. 1).

4. AE 13,92 g, 28 mm. Bertolami, ACR Auctions, E-Auction 44, 10 Sep 2017, 300. Lejant silik.

5. AE 16,6 g, 28 mm. Gromotka coll. (= RPC 3, 3237, no. 4). Öy.: Kmk.: Howg. 107.

6. AE 13,02 g, 27 mm. Savoca 6th Blue Auction, 7 Apr 2018, 3237 (= RPC 3, 3237, no. 5). Öy.: Kmk.: Howg. 107.

7.2.2. İmparator veya Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Taşıyan Sikkeler (R)

R1. HADRIANUS TİP 1

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, AVTOKPATΩP KAI TPA AΔPIANOC CEBACTOC

Ay.: Athena Nikephoros, sola, ayakta, ileri uzattığı sağ elinde Nike, sol elini kalkanına yaslamış, mızrak, sol boşlukta çiçek, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNOV

1. AR 10,05 g. 25 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1164 (= RPC III, 3229, no. 8 ve 9; SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 722; 11,16 g. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 883; CNG, MBS 54, 14 Jun 2000, 1128).

2. AR 9,54 g, 24 mm. SNG France 2, 966 (= BNF, Env. No. 9131[1502]; Wadd. 4455; RPC 3, 3229, no. 2).

R2. HADRIANUS TİP 2

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, AYT KAI ΘE TPA Π YI ΘE NEP TPA AΔPIANOC CE ΠA Π

Ay.: Atlı bir figür (bir tanrı?), omuzlarından sarkan bir pelerin, sağa, başında ışın tacı, atın önünde yanan bir altar, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ

1. AR 9,11 g, 24,50 mm. SNG France 2, 967 (= 9,54 g. RPC 3, 3230 no. 2; BNF, Env. no. 910). Öy. ve ay. no. 2, 3, 4 aynı kalıp[1503].

2. AR 8,52 g. CNG, Triton VII, 12 Jan 2004, 784 (= ex Levante 721; = SNG vA Kilikien, 5820; RPC 3, 3230, no. 5? ve 8; 9,37 g, 24 mm. CNG, Triton XXII, 8 Jan 2019, 507). Öy. ve ay. no. 1, 3, 4 aynı kalıp.

[1502] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887381
[1503] Kalıp ilişkileri her bir tip içinde değerlendirilerek tespit edilenler eklenmiştir.

3. AR 9,45 g. RPC 3, no. 3230 (no. 4) (online 2015) (= 9,69 g. Boston MFA 60, 1438). Öy. ve ay. no. 1, 2, 4 aynı kalıp.

4. AR 10,21 g. BMC, Env. no. 1987.0648.49 (online). Öy. ve ay. no. 1, 2, 3 aynı kalıp.

R3. HADRIANUS TİP 3

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, AYT KAI ΘE TPA Π YI ΘE NEP TPA AΔPIANOC CE ΠA Π

Ay.: Apollon, sola, elinde önünde yanan bir sunağın üstünde bir dal tutar, üç ayaklı bir kazana yaslanır, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ

1. AR 9,60 g, 23 mm. RPC III, 3231, no. 2 (online 2015) (= Bankhaus Aufhäuser 13, 7-8 Oct 1997, 363). Öy. ve ay. no. 2, 3 aynı kalıp.

2. AR 9,74 g. British Museum, Inv. no. 1976.2.2.1 (= RPC III, 3231, no. 1). Öy. ve ay. no. 1, 3 aynı kalıp.

3. AR 10,01 g, 24,5 mm. RPC III, 3231, no. 3 (= CNG EA 441, 3 Apr 2019, 333 [*ex*. Prieur coll.]). Öy. ve ay. no. 1, 2 aynı kalıp.

R4a. HADRIANUS (117-138) TİP 4a (Augustus, 135/136)
Öy.: Apollon (başında defne çelengi, giyimli, sağa) ve Artemis (giyimli, sola, omzunda sadak?) büstleri (Hadrianus ve Sabina olarak?), karşılıklı, AYT KAI TP AΔPIANOY CEB Π Π, ETOYC (K)[1504]

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, yere düşmüş kendisine taş atan bir giganta saldırır, CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KAΛY THC IEP KAI AC AYT

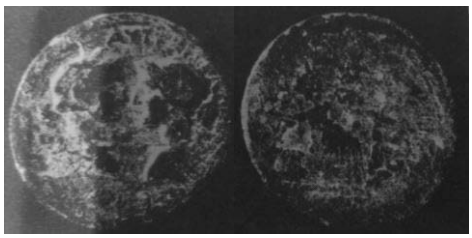
1. AE 12,13 g, 30 mm. SNG France 2, 965 (= BNF, Env. no. 914[1505]; RPC 3, 3234, no. 3). Öy.: AYT KAI TP AΔPIANOC CEB Π Π ETOYC K; Yıl 20 (K), 135/6; Kmk.: Howg. 107 (Bir erkek başı, sağa).

2. AE 17,50 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 270. Öy.: AYT KAI TP AΔPIANOY [CEB ETOYC] K (yıl 20 = M.S. 137/138), Kmk.: Howg. 107. Ay.: CEΛE[YKEΩN TΩ ΠP KAΛY T]HC IEP KAI AC A[YT].

3. AE 18,55 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 720 (= RPC 3, 3234, no. 6). Öy.: AVT KAI TP AΔPIANOV CEB Π Π ETOVC (K), Kmk.: Howg. 107. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΛV THC IEP KAI AC AVT.

4. AE 14,50 g, 30 mm. Arslan 1993, Nr. 78 (Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Env. no. 166-79/72). Öy.: AYT KAI TP AΔP[IANOY] CEB Π Π [ETOYC] (K). Ay.: CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KAΛY THC IEP KAI AC AYT].

[1504] Bu sikkenin ön yüzü sıra dışı bir özellik göstermektedir. Ön yüzde İmprator Hadrianus ve karısı Sabina, Apollon ve Artemis olarak resmedilmiş olup ancak arka yüzde İmparator Hadrianus'un adı ve unvanları da açık olarak sikke üzerine yazılmıştır. Bu tarz bir sikkede beklenen tasvirlerin de doğrudan Hadrianus ve Sabina'nın realistik portrelerini taşımalarıdır. Bu nedenle de sikke "İmparator veya Aile Üyesi Portresi ve/veya Adı Taşıyan Sikkeler" grubuna dahil edilmiştir.

[1505] http://catalogue.b nf.fr/ark:/12148/cb41788737p

5. AE 14,90 g, 30 mm. SM, Env. no. 14293. Öy.: Kmk.: Howg. 107. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEYKEΩN […].

6. AE 14,65 g, 29 mm. MM, Env. no. 99.2.20. Öy.: Kmk.: Howg. 107; AYT KAI TP AΔPIANO[.] CE[B Π Π …]. Ay.: Lejant silik.

7. AE 15,90 g, 29 mm. SNG France 2, 964 (= RPC 3, 3234, no. 2; BNF, Env. No. 915[1506]). Öy.: Kmk.: Howg. 107 (?) AVT KAI TP AΔPIANOC CEB Π Π, CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΛV THC IEP KAI AC AVT ETOVC (K).

Görsel yok

8. AE 15,07 g, 29 mm. BMC Lycaonia, Nr. 17 (= RPC 3, 3234, no. 1). Öy.: AVT KAI TPAΔPIANO[V]C EB [ΠΠ] ETOVC (K).

9. AE 14,88 g, 26 mm. Tahberer 2014, 1172 (= RPC 3.1, 3234 no. 7).

10. AE 13,60 g, 26 mm. MM, Env. no. 04.32.25. Öy.: Kmk.: Howg. 107 (?).

R4b. HADRIANUS TİP 4b (ΓENH)

Öy.: Apollon (başında defne çelengi, giyimli, sağa) ve Artemis (giyimli, sola, omzunda sadak?) büstleri (Hadrianus ve Sabina olarak?), karşılıklı, AYT KAI TP AΔPIANOY ΓENH, ETOYC (sic.)

[1506] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788736b

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, yere düşmüş bir giganta saldırır, gigant saldırma pozunda, CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KAΛY THC IEP KAI AC AYT

1. AE 16,14 g, 31 mm. Roma, Auction 4, 1 Oct 2012, 1834 (= RPC 3 online, 3236, no. 3). Öy.: AYT KAI TP AΔPIANOY ΓENH ETOYC, Kmk.: Howg. 107. Ay.: CEΛEYKEΩN … KAΛY..

2. AE 15,13 g, 30,2 mm. Vienna, Kunsthistorisches Museum, Env. no. GR 19147 (= non vidi RPC 3 online, 3236, n. 1). Öy.: AYT KAI TP AΔPIANOY ΓENH ETOY⌊ (sic). Ay.: CEΛEYKEΩN [ ].

3. AE 13,57 g, 30 mm. T. Cederlind BBS 151, 18 Jun 2009, 61 (= RPC 3 online, 3236, n. 2). Öy.: AYT KAI TP AΔPIANOY ΓENH ETOYC (sic), Kmk.: Howg. 107 ve 670. Ay.: CEΛEYKEΩN […]

R5. HADRIANUS TİP 5 (MS 137-138)

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, giyimli, AVT KAI TPA AΔPIANOC TO K

Ay.: Herakles, sola, ayakta, kısa bir chiton giyimli, sağ elinde aslan postu, sol eliyle sopasına dayanmış, CEΛEYKEΩN [TΩ] ΠP KAΛY THC IEP, KAI AC AYT (sağ boşlukta)

1. AE 11,80 g, 28,04 mm. KAM, Env. no. 1555. Öy. no. 2 ile aynı kalıp?

2. AE 10,31 g, 27,50 mm. SNG France 2, 968 (= BNF, Env. No. 912[1507]; RPC 3233, no. 1). Öy. no. 1 ile aynı kalıp?

[1507] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788740k

3. AE 12,42 g, 28 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 188 (= 12,50 g. RPC 3, 3233, no. 4). Öy.: TO K AYT KAI TPA AΔPIANOC CEB Π Π. Ay.: CEΛEYKEΩN [TΩ] ΠP KAΛY THC IEP, KAI AC AYT.

R6. HADRIANUS TİP 6

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, AYT KAICAP AΔPIANOC

Ay.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ

1. AE 9,61 g, 25 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1579 (= RPC 3, 3232 no. 1). Öy.: A V T KAICAP AΔPIAN…. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC T KAΛVKAΔNΩ.

Öy.
görsel yok

2. AE 25 mm. Cox 1941, 114. Öy.: KAICAP AΔPIAN ..... Ay.: CƐΛƐV .... ΠPOC T KAΛYKAΔNΩ.

3. AE 5,10 g, 19,90 mm. KAM, Env. no. 2633.

4. AE 5,40 g, 18,20 mm. KAM, Env. no. 5618.

R7. SABINA TİP 1 (Augusta, Hadrianus'un karısı)

Öy.: Sabina büstü, sağa, CABEINA CEBACTH

Ay.: Europa, boğa üzerinde, uçuşan harmanisini tutar, CEΛEYKEΩN TΩ Π KAΛYKAΔNΩ THC IEP KAI AC AYT

1. AE 8,11 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1173 (= 8,09 g. RPC 3.1, 3235, no. 2). Öy. ve ay no. 2, 3? ile aynı kalıp.

2. AE 11,60 g, 25 mm. CNG, MBS 46, 24 Jun 1998, 844 (RPC III, 3235, no. 3). Öy. ve ay. no. 1, 3? ile aynı kalıp.

3. AE 9,27 g, 24 mm. SNG France 2, 969 (= BNF, Env. No. 916[1508] = RPC 3, 3235, no. 1). Öy. ve ay. no. 1, 2 ile aynı kalıp?

R8. ANTONINUS PIUS TİP 1
Öy.: İmparator başı, sağa, başında defne çelengi, AYT KAI AΔPIA ANTΩNINOC CEB II II

Ay.: Zeus, himation giyimli, sola, tahtta oturur, sol elinde asa, sağ elinde kartal, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AR 12,18 g, 31 mm. BMC Lycaonia, Nr. 18 Lev. XXIII.7 (= 12,22 g, 30 mm. RPC IV.3, 4985 temporary, no. 1[1509], online 2015). Ay.: CƐΛƐYKƐΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔN[Ω][1510].

2. AR, 12,65 g, 28 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 725 (= BNF, Env. No. 2004.150[1511]). Öy.: AVT [KAI] AΔPIA ANTΩNINOC CEB. Öy. no. 3, 4 ile aynı kalıp.

3. AR 28 mm, 12,551 g. ANS, Env. no. 1944.100.54196. Öy. no. 2, 4 ile aynı kalıp.

[1508] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788741x
[1509] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4985/
[1510] Bkz. RPC ref. RN, 1859, pl.IX.2, Prieur 88, 735; Walker 3228 (*non vidi* RPC).
[1511] https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8533047g.r=2004.150?rk=42918;4

4. AR 12,33 g, 27 mm. CNG, Triton XXII, 8 Jan 2019, 508 (= RPC IV.3, 4986 temporary, no. 3[1512]). Öy. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

5. AR 12,83 g, 27 mm. BMC Lycaonia, Nr. 19 (= 12,86 g, 27 mm. RPC IV.3, 4986 temporary, no. 1[1513], online 2015). Öy.: AVTO KAI AΔPIA [ANTΩNINOC CEB] ve Π Π. Ay.: CEΛEVKEΩ[N. . Π]POC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

6. AR 11,96 g, 25 mm. SNG France 2, 970 (= RPC IV.3, 4986 temporary, no. 1, online 2015; BNF 911[1514]).

R9. ANTONINUS PIUS TİP 2 (138-161)

Öy.: İmparator başı, defne çelenkli, sağa, AYT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC CEBA

Ay.: Athena Nikephoros, sola, ayakta, sağ elinde Nike, sol elinde mızrak, kalkanına yaslanır, CEΛEVK T Π KAΛ T IEP

1. AE 7,16 g, 25 mm, Leu, Web Auction 2, 3 Dec 2017, 487. Ay.: CЄΛЄVKΩN T Π KAΛY T IЄPAC AYT. Öy. no. 5 ile aynı kalıp.

2. AE 10,03 g, 24 mm. BMC Lycaonia, Nr. 20. Öy.: .. AΔPI ANTΩNINOC CEB. Ay.: CEΛEVK T Π KAΛ T IEP (= 23 mm. RPC IV.3, 4987 temporary, no. 1[1515]).

[1512] https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4985/
[1513] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4986/
[1514] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887428
[1515] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4987/) (online).

3. AE 7,70 g, 24 mm. M&M-D, Auction 20, 10 Oct 2006, 239 (= M&M-D, Auction 29, 31 Oct 2008, 2673). Ay.: CEΛEVKEΩN Tω ΠP KAΛVKA.

4. AE 6,35 g, 24 mm, SM, Env. no. 14313.

5. AE 7,98 g, 24 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54198 (= 7,94 g. RPC IV.3, 4033 temporary, no. 1[1516], online 2015). Öy.: AYT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC CƐBA. Ay.: CƐΛƐVKΩN T Π KAΛY T IƐPAC AYT. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

6. AE 9,40 g, 23 mm. CNG, Electronic Auction 224, 16 Dec 2009, 451.

7. AE 6,87 g, 23 mm. SM, Env. no. 8290. Lejant silik.

8. AE 8,27 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 723 (= 8,30 g. SNG vA Kilikien, 5822; RPC IV.3, no. 4987 temporary, no. 3[1517]).

9. AE 9,28 g, 22 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. Add. A1579A. Öy.: KAIΣAP AΔPIAN.... Ay.: CEΛEVK T...

10. AE 8,40 g, 22 mm. Pecunem | Naumann, Auction 39, 3 Jan 2016, 742 (= AE 8,37 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 649; 8,36 g. Rauch, Auction 95, 30 Sep 2014, 245).

[1516] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4033/
[1517] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4987/) (online).

11. AE 7,68 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1175. Lejant silik.

12. AE 9,29 g, 21,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 418. Öy.: AVT KAICAP [AΔPI ANTΩNINOC CEBA]. Ay.: CEΛEV T Π KAΛ T IEP; (= RPC IV.3, 4987 temporary, no. 1[1518]).

13. AE 9,26 g, 20 mm. Tahberer 2014, 1174. Lejant silik.

14. AE 9,65 g. ANS, Env. no. 1944.100.54197.

15. AE 9,13 g. Rauch, Summer Auction 2007, 11 Sep 2007, 572.

16. AE 7,61 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 979.

R10. ANTONINUS PIUS TİP 3

Öy.: Defne çelenkli imparatorun başı, sağa, AVT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC CEBA

Ay.: Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC T KAΛVKAΔNΩ

1. AE 9,68 g, 26 mm. CNG. Electronic Auction 304, 12 Jun 2013, 229.

[1518] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4987/) (online).

2. AE 10,73 g, 25 mm, RPC IV.3, 10277[1519] temporary, no. 4[1520], online 2015.

3. AE 9,75 g, 25 mm. SNG France 2, 971 (= BnF, Env. no. 917[1521]; Wadd. 4456; RPC IV.3, 10277[1522] temporary, no. 2[1523], online 2015).

4. AE 12 g, 25 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 271.

5. AE 10,89 g, 25 mm. Pecunem | Naumann 19, 6 Jul 2014, 435. Öy. no. 6, 10, 12 ile aynı kalıp. Ay. no. 6, 10 ile aynı kalıp.

6. AE 10,36 g, 25 mm, Naumann, Auction 65, 6 May 2018, 445. Öy.: AYT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC T KAΛYKAΔNΩ. Öy. no. 5, 10, 12 ile aynı kalıp. Ay. no. 5, 10 ile aynı kalıp.

7. AE 9,18 g, 24 mm. SNG vA Kilikien, 5821 (= RPC IV.3, 10277 temporary, no. 1).

8. AE 10,82 g, 24 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 724 (= RPC IV.3, 10277 temporary, no. 3). Öy.: AVT KAICAP AΔPI ANTΩN[INOC CEBA].

[1519] Non vidi Ashmolean Museum.
[1520] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/10277/
[1521] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788743m
[1522] *Non vidi* Ashmolean Museum.
[1523] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/10277/

9. AE 9,40 g, 24 mm. İAM, Env. no. 8700.

10. AE 9,57 g, 24 mm. CNG. Electronic Auction 304, 12 Jun 2013, 228. Öy. no. 5, 6, 12 ile aynı kalıp. Ay. Öy. 5, 6, ile aynı kalıp.

11. AE 8,90g, 24 mm. İAM, Env. no. KD859-68 1970. Lejant silik.

12. AE 10,83 g, 24 mm. Pecunem | Naumann 34, 2 Aug 2015, 794 (= 10,84 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 650). Ay.: CEΛEVKEΩN Π TΩN KAΛVKO (sic.). Öy. no. 5, 6, 10 ile aynı kalıp.

13. AE 10,12 g, 24 mm. RPC IV.3, 10277[1524] temporary, no. 4[1525], online 2015. Ay.: Lejant silik.

R11. ANTONINUS PIUS ve MARCUS AURELIUS (Caesar) TİP 4[1526]

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun başı, sağa, AVTOKPA ANTωNEINOC

Ay.: Marcus Aurelius başı, sola, genç, AVPHΛIOC KAICAP

1. AE 5,49 g, 18 mm. SNG Isaurien, 1047.

[1524] *Non vidi* Ashmolean Museum.
[1525] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/10277/
[1526] RPC editörleri, bu tipi MS yak. 147-161'e tarihlemiştir.

2. AE 4,96 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 726 (= RPC IV.3, 3597 temporary, no. 1[1527]. Öy.: AVTOKPA ANTωNEINOC.

3. AE 4,77 g, 17 mm. Pecunem | Naumann, 2 Aug 2015, 795 (= AE 4,75 g. Rauch, Auction 94, 9 Apr 2014, 575). Öy.: AVTOKPA ANTωNEINOC.

R12. MARCUS AURELIUS TİP 1

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, AVTO KAICAP M AVPHΛ ANTΩNINOC CE; APME

Ay.: Zeus Nikephoros, sola, tahtta oturur, sağ elinde Nike, sol elinde yere dayadığı asa, CEΛEYKE TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AR 13,39 g, 26 mm. SNG France 2, 972 (= RPC IV.3, 4044 temporary[1528], no. 1; BNF, Env. No. R 2132[1529]).

R13. MARCUS AURELIUS TİP 2

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli, M AYPHΛIOC ANT
Ay.: Aphrodite, sağa, ayakta, sol elinde ayna, arkasında hilal ve yıldız, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AR 12,68 g, 29 mm. RPC IV.3, 9911 temporary, no. 1[1530]).

[1527] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3597/
[1528] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4044/
[1529] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887459
[1530] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/9911/(= NAC M (20.3.2002, 2743).

2. AR 12,25 g, 29 mm. SNG France 2, 973 (= RPC IV.3, 9843 temporary, no. 1[1531]; BNF, Env. no. R 2133[1532]). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNω.

R14. MARCUS AURELIUS (161-180) TİP 3 (Caesar MS 139-161)

Öy.: İmparatorun başı, sola, AVPHΛIOC KAICAP

Ay.: Nike, sola, ayakta; sağ elinde çelenk ve sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEωN KAΛV

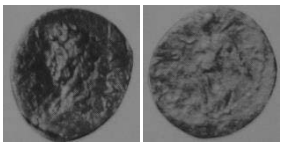
1. AE 3,54 g, 19 mm. CNG, EA 206, 11 Mar 2009, 323.

2. AE 6,20 g, 19 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 727 (= 18 mm. RPC IV.3, 3577 temporary, no. 1[1533]).

3. AE 5,27 g, 18 mm. Tahberer 2014, 1177. Öy. no. 5 ile aynı kalıp.

4. AE 4,95 g, 18 mm. Lindgren III 1993, Lev. 50, 893. Ay.: [CE]ΛE[VKE]ΩN [KAΛV].

5. AE 5,44 g, 18 mm. Pecunem | Naumann, Auction 39, 3 Jan 2016, 743 (= 5,48 g, 17 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 397). Öy. no. 3 ile aynı kalıp.

6. AE 4,96 g, 17 mm. ANS, Env. no. 1998.18.132. Ay.: Lejant silik.

[1531] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/9843/
[1532] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788746n
[1533] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3577/

7. AE 5,43 g, 16 mm. İAM, Env. no. 8701. Lejant silik.

8. AE 5,26 g, 15 mm. Tahberer 2014, 1176.

R15. MARCUS AURELIUS TİP 4 Caesar (139-161[1534])

Öy.: İmparatorun büstü, sola, sakalsız, AVPHΛIOC KAICAP

Ay.: Sekiz yapraklı bir dal, üzerinde sarkan şerit?, CEΛEVKEΩN KAΛV

1. AE 4,23 g, 20 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 291. Lejant silik.

2. AE 19 mm. BMC Lycaonia, Nr. 21 Lev. XXIII.8 (= 5,43 g, 18 mm. RPC IV.3, 4988 temporary, no. 1[1535]). Öy. no. 7, 11, 12 ile aynı kalıp. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

Görsel yok

3. AE 19 mm. BMC Lycaonia, Nr. 22 (= 5,89 g, 18 mm. RPC IV.3, 4988 temporary, no. 2[1536]).

Görsel yok

4. AE 19 mm, BMC Lycaonia, 132, Nr. 21. Öy.: [AVPH]ΛIOC KAICA.. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛ.

5. AE 4,47 g, 18,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 419. Öy.: [AVPH]ΛIOC KAICAP. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛV.

6. AE 6,01 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD859-70 1970. Lejant silik.

[1534] RPC 147-161'e tarihlemektedir.
[1535] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4988/
[1536] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4988/

7. AE 5,82 g, 18 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 396 [Ex Dr. P. Vogl Collection; ex Müller Solingen]. Ay.: CEΛEVKEωN. Öy. no. 2, 11, 12 ile aynı kalıp.

8. AE 5,03 g, 18 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 728 (= 17 mm. RPC IV.3, 4988 temporary, no. 4)[1537].

9. AE 4,73 g, 17 mm. SNG Isaurien 2001, 1048. Ay.: CEΛEVKEωN.

10. AE 2,91 g, 15 mm. Tahberer 2014, 1178[1538].

11. AE 6,18 g. Peus, Auction 403, 27 April 2011, 768. Öy.: .. ... KAICAP. Ay.: CEΛEVKEΩN Π KAΛV. Öy. no. 2, 7, 12 ile aynı kalıp.

12. AE 5,05 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 668. Öy. no. 2, 7, 11 ile aynı kalıp. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

R16. MARCUS AURELIUS TİP 5 Caesar (147-161)

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, AVPHΛIOC KAICAP

Ay.: Boğa, sağa ilerliyor, üstte hilal ve yıldız, CEΛEVKEΩN KAΛV

1. AE 5,44 g, 20 mm. VAuctions, Auction 328, 15 Dec 2017, 315 (= VAuctions, Auction 325, 30 Jun 2017, 464).

2. AE 7,10 g, 20 mm. RPC IV.3, 3968 temporary, no. 3[1539]. Ay.: CƐΛƐYKƐωN [Π?] KAΛY.

[1537] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/4988/
[1538] Kaynakta arka yüzü defne dalı olarak tanımlamaktadır.
[1539] *Non vidi* RPC, PRF. http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3968/

3. AE 20 mm. Cox 1941, 115 (= RPC IV.3, 3968 temporary, no. 5). Ay.: CƐΛƐVK…

4. AE 6,87 g, 19 mm. SNG vA Kilikien, 5823 (= RPC IV.3, 3968 temporary, no. 7.

5. AE 6,2 g, 19 mm. MM, Env. no. 05.17.60. Lejant silik.

6. AE 6,40 g, 19 mm. MM, Env. no. 06.23.199. Lejant silik.

7. AE 6,45 g, 19 mm. Alanya, Env. No. 4397. Öy.: Lejant silik. Ay.: .. ΚΑΔΩ..

8. AE 6,74 g, 19 mm. Tahberer 2014, 1179.

9. AE 6,45 g, 19 mm. SNG Isaurien, 1049. Öy.: [AVPHΛ]IOC [KA]ICAP. Ay.: CEΛEVK[…]

10. AE 6,43 g, 19 mm. M&M-D, Auction 20, 10 Oct 2006, 240 (= Gorny&Mosch, Online Auction 247, 10 Mar 2017, 4559). Ay.: CEΛEVKEΩN [ΠP ΚΑΛV].

11. AE 6,40 g, 19 mm. CNG, EA 168, 11 Jul 2007, 158 [From the J.S. Wagner Collection]. Öy. no. 12, 13, 15 ile aynı kalıp.

12. AE 6,37 g, 19 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 244 (= CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 230; SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 729; RPC IV.3, 3968

temporary, no. 4[1540]). Öy. no. 11, 13, 15 ile aynı kalıp.

13. AE 5,42 g, 19 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 292 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy. 11, 12, 15 ile aynı kalıp.

14. AE 5,52 g, 19 mm. Pecunem | Naumann, Auction 37, 1 Nov 2015, 574.

15. AE 6,37 g, 19 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 395. Öy.: .VPHΛIOC KAICAP. Ay.: CЄΛЄVKЄωN Π KAΛV. Öy. no. 11, 12, 13 ile aynı kalıp.

16. AE 5,59 g, 18 mm. İAM, Env. no. KD859-69 1970. Lejant silik.

17.AE 17 mm. Ziegler 1989, Nr. 420[1541] (= RPC 4, 3968 temporary, no. 6).

18. AE 5,98 g, 18 mm. Tahberer 2014, 1180. Lejant silik.

19. AE 4,50 g, 18 mm. SM, Env. no. 4909. Lejant silik.

20. AE 7,13 g, 18 mm. CNG, EA 221, 28 Oct 2009, 439.

21. AE 5,79 g, 18 mm. VAuctions, Auction 331, 16 Jul 2018, 126 (= VAuctions, Auction 329, 6 Apr 2018, 345). Lejant silik.

[1540] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3968/
[1541] Kaynakta çap 27,50 mm (sic.) verilmiştir.

22. AE 5,96 g, 18 mm. ACR, E-Auction 50, 10 Dec 2017, 314.

23. AE 6,46 g, 18 mm. SNG Leypold II, 2587. Öy.: AVPH[ΛIOC] KAICAP. Ay.: CЄΛЄVKЄωN …

24. AE 5,93 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1181. Öy.: [AVPHΛIOC] KAICA[P]. Ay.: CЄΛЄV[KЄωN.

25. AE 5,69 g, 17 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1580. Öy.: KAICAP (AV)PHΛI(O)C. Ay.: CEΛ …KEΩN.

26. AE 5,25 g, 16 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 211. Öy.: AVPHΛIOC KAICAP. Ay.: Lejant silik.

27. AE 5,99 g. Rauch, EA 14, 14 Dec 2013, 277.

R17. LUCIUS VERUS[1542] (161-169) TİP 1

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli, AVT KAICA HΛ (?) OVHP... C.

Ay.: Aphrodite, sağa, ayakta, sol elinde ayna, arkasında hilâl ve yıldız, CEΛEVK TΩN ... KAΛVKAΔNΩ

1. AR 12,69 g, 26 mm. SNG France 2, 974 (= 26 mm. RPC IV.3, 9845 temporary, no. 1[1543]; BNF, Env. no. 918[1544]; Wadd. 445). Öy.: AYT KAIC [Λ AV?]PHΛ OYHP].

[1542] Seleukeia'da RPC tarafından tespit edilen ilk ve tek Lucius Verus sikkesidir. "Temporary" olarak verilmiş olup kataloğumuzda da RPC tanımlamasına uyulmuştur. Ön yüz ve arka yüz tipi bir önceki Marcus Aurelius (TİP 5) sikkesine benzemekle birlikte lejant, ağırlık ve çap farklıdır.

[1543] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/9845/: RPC'de Lucius Verus olarak tanımlanmaktadır, *"SNG 974 = Wa 4459 = Prieur 88, no. 736, obverse as 'Marcus Aurelius'".*

[1544] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887470

R18. COMMODUS (177-192) TİP 1
Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, AVT KAI AVPH KOMOΔOC

Ay.: Tykhe, cepheden baş sola, ayakta, başında kalathos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEωN TωN ΠPOC Tω KAΛV

1. AE 7,12 g, 24 mm. SNG France 2, 975 (= RPC IV.3, 10279 temporary, no. 1[1545]; BNF, Env. no. 919[1546]). Ay.: [CƐΛ]ƐYKƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛ.

2. AE 6,87 g, 24 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 232. Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC Tω KAΛV.

3. AE 6,80 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1183. Lejant silik.

4. AE 7,10 g, 21 mm, SM, Env. no. 14315. Ay.: …TΩN ΠPOC TΩ KAΛ.

5. AE 6,55 g, 19 mm. Tahberer 2014, 1182. Lejant silik.

6. AE 6,68 g. Rauch, Auction 95, 30 Sep 2014, 246 (= 6,64 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 700). Ay.: CEΛEVKωN [TΩ]N ΠPOC Tω KAΛ.

[1545] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/10279/
[1546] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788748b

R19. COMMODUS TİP 2

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, AVT KAI AVPH KOMOΔOC

Ay.: Herakles, cepeheden, başı sola, kısa chiton giyimli, ayakta, sağ elinde sopası, sol elinde aslan postu, CEΛEVKΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛV

1. AE 13,29 g, 29,7 mm. SNG Schweiz II, 1617 (= RPC IV.3, 5837 temporary, no. 6[1547]). Ay.: CEΛEVKΩN TΩN ΠPOC KAΛV.

2. AE 14,47 g, 29 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1115 (= 28 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 189; RPC IV.3, 5837 temporary, no. 5[1548]).

3. AE 11,50 g, 28 mm. MM, Env. no. 02.6.33.

4. AE 12,06 g, 28 mm. RPC IV.3, 5837 temporary, no. 1[1549]; L 1975-4-11-338) (non vidi.)

5. AE 11,70 g, 27 mm. SM, Env. no. 14329. Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC T...

[1547] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5837/
[1548] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5837/
[1549] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5837/

6. AE 11,94 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante Cilicia, 731 (= 25 mm. SNG France 2, 976; BNF, Env. no. 1991.280; RPC IV.3, 5837 temporary, no. 2). Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC T[...]

R20. COMMODUS TİP 3

Öy.: İmparator portresi, sağa, defne çelenkli, AVT KAI AVPH KOMOΔOC

Ay.: Boğa, sağa ilerliyor, üstte hilâl ve yıldız, CEΛEVKEωN TΩ KA

1. AE 6,37 g, 21 mm. SNG vA Kilikien, 5825 (= RPC IV.3, 5835 temporary, no. 3).

2. AE 4,74 g, 20,01 mm. Ziegler 1989, Nr. 421 (= RPC IV.3, 5835 temporary, no. 4[1550]). Lejant silik. Öy. no. 3 ile aynı kalıp.

3. AE 5,37 g, 20 mm. RPC IV.3, 5835 temporary, no. 1[1551]. Öy.: AVT KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: CƐΛƐYKƐωN Tω (non vidi L 1975-4-11-337). Öy. no. 2 ile aynı kalıp.

Görsel yok

4. AE 18 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 482, Nr. 9. Öy.: AVT KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: CEΛEVKEωN TΩN KA.

5. AE 6,14 g, 18 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 436. Öy.: KAICAP AVPHΛI. Ay.: CEΛEVKEΩN K[AΛY].

[1550] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5835/
[1551] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5835/

R21. COMMODUS TİP 4

Öy.: Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli

Ay.: Apollon (sağa, başında defne çelengi) ve Artemis büstü (sola), karşılıklı, CEΛEVK TΩN ΠPOC TΩ KAΛV

1. AE 10,25 g, 27,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 422 (= RPC IV.3, 5836 temporary, no. 5[1552]). Öy.: AVT KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: CEΛEVK[EΩN] TΩN ΠPOC TΩ KAΛV.

2. AE 9,55 g, 27 mm. SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6, 4559. Öy.: AVT KAI AVPH O KOMOΔOC. Ay.: CƐΛƐYKƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛV.

3. AE 10,82 g, 26 mm, CNG, EA 132, 1 Feb 2006, 122 (= 10,80 g. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 730; RPC IV.3, 5836 temporary, no. 4[1553]). Öy.: AVT KAI AVPH O (sic.) KOMOΔOC. Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC Tω K.

4. AE 10,85 g, 25,50 mm. KM, Env. no. 8523. Öy.: [AVT K]AI AVPH KOMOΔOC. Ay.: [C]EΛEVKEωN TωN ΠPOC […].

5. AE 8,90 g, 25 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 272. Öy.: Lejant silik. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ].

[1552] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5836/
[1553] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5836/

6. AE 9,01 g, 25 mm. RPC IV.3, 5836 temporary, no. 1[1554]. Öy.: AVT KAI AVP(H) O KOMOΔOC. Ay.: [CƐΛƐY]KƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛ] (= L 1908-1-10-2544) non vidi.

7. AE 11,32 g, 24 mm. SNG France 2, 977 (= RPC IV.3, 5836 temporary, no. 2[1555]); BNF, Env. no. 1002.2[1556]). Lejant silik.

8. AE 8,17 g, 24 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 293 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Ay.: CƐΛƐYKƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛV.

R22. COMMODUS TİP 5

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AYT KAI AYPH KOMOΔOC

Ay.: Athena, sağa, sağ elindeki mızrağıyla yerde ona taş atan bir giganta saldırır, CƐΛƐYKƐωИ TωИ ΠPOC KAΛY

1. AE 13,58 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 732 (= BNF, Env. No. 2004.151[1557]; RPC IV.3, 3578 temporary, no. 1[1558]). Öy.: AVT KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC K…

2. AE 15,20 g, 30 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 231. Ay.: CEΛEVKEωN.

[1554] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5836/
[1555] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/5836/
[1556] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788750w
[1557] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887517
[1558] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3578/)

3. AE 14,33 g, 29 mm. RPC IV.3, 3578 temporary, no. 2[1559] (= ANS, Env. no. 1944.100.54199). Öy.: [AVT?] KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠPOC KAΛV.

4. AE 9,55 g, 27 mm. SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6, 4560. Öy.: [AVT KAI AVPH KOMOΔOC]. Ay.: [CƐΛƐYKƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛV], Kmk.: Howg. 618 ve 670.

5. AE 13,83 g, 27 mm. SNG Isaurien, 1050. Öy.: [AVT] KAI AVPH KOMOΔOC. Ay.: [CƐΛƐYKƐωN TωN ΠPOC Tω KAΛV].

6. AE 9,10 g, 25 mm. MM, Env. no. 03.16.23. Öy.: [AVT KAI] AVPH KOMO[ΔOC]. Ay.: Silik.

R23. COMMODUS TİP 6

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AVT KAI AVPH KOMOΔOC

Ay.: Europa, boğa üzerinde, iki eliyle yukarıda harmanisini tutar, sola, CEΛEVKEωN TωN ΠP KAΛVKAΔNω

1. AE 8,02 g, 24 mm. SM, Env. no. 8662 (4648).

[1559] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/3578/

2. AE 7,80 g, 24 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 733 (= SNG vA Kilikien, 5824; 24 mm, RPC IV.3, 10278 temporary, no. 1[1560]; CNG, EA 328, 11 Jun 2014, 351). Ay.: CEΛEVKEωN TωN ΠP KAΛVKAΔNω.

R24. SEPTIMIUS SEVERUS (MS 193-211) TİP 1

Öy.: Defne çelenkli imparator başı, sağa, AV K Λ CЄΠ CЄOVHPOC ΠEP

Ay.: Nike, sola, ayakta, sağ elinde çelenk, yukarıda, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; bazen boşlukta CE

1. AR 7,93 g, 28,60 mm. Ziegler 1989, Nr. 423[1561] (= 7,88 g, 26 mm, CNG, Triton XXII, 8 Jan 2019, 509; 11,09 g. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1116; 11,09 g, SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 734; RPC IV.3, 4985). Öy.: AV K Λ CE CEOVHPOC ΠE[PT AVΓV] (sic.). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CE. Öy. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AR 12,05 g, 28 mm. BMC Lycaonia, Nr. 23. Öy.: AV K Λ CE CEOVHPOC Π[EPT] AVΓV (sic.). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CE. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

3. AR 11,28 g, 28 mm. CNG, Auction 100, 7 Oct 2015, 1734 (= Roma, E-Sale 17, 25 Apr 2015, 441; 11,25 g. Gorny&Mosch, Auction 228, 9 Mar 2015, 196). Öy.: AV K Λ CЄΠ CЄOVHPOC ΠЄP. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 6 ile aynı kalıp.

4. AR 12,41 g. Gorny&Mosch, Auction 224, 13 Oct 2014, 367. Öy.: AV K Λ CЄΠ CЄOVHPOC Π[.]. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CE.

[1560] Billon olarak birimlendirilmiştir: http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/4/10278/
[1561] Ziegler, AE olarak not etmiştir.

5. AR 12,07 g. BMC, Env. no. 1845.0109.96.

6. AR 11,86 g. Rauch, Auction 95, 30 Sep 2014, 247. Öy.: AV K Λ CЄΠ CЄOVHPOC ΠEP. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CE. Öy. no. 3 ile aynı kalıp.

R25. SEPTIMIUS SEVERUS (193-211) TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli, AVTOKP KAIC [... CEOVH]POC CEB.

Ay.: Herakles, cepheden, baş sola, ayakta, sağ elini sopasına dayamış, sol elinde aslan postu, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛ

1. AE 11,09 g, 29 mm. Pecunem | Naumann 37, 1 Nov 2015, 575. Öy.: AYTOKP KAICAP A Λ CEΠTI CE..... Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛ.

2. AE 16,34 g, 28 mm. Ziegler 1989, Nr. 429. Öy.: AYTOKP […]. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC [KAΛ].

3. AE 14,32 g, 25 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 294. Öy.: Lejant silik.

4. AE 12,35 g, 25 mm. SM, Env. no. 14573. Lejant silik. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

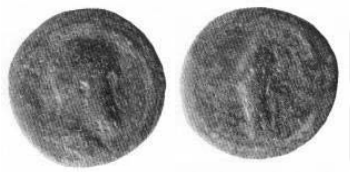
R26. SEPTIMIUS SEVERUS TİP 3

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, AV K Λ C CEOVHPOC

Ay.: Tykhe, cepheden, ayakta, başında polos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ

Görsel yok

1. AE 23 mm. BMC Lycaonia, Nr. 25.

2. AE 4,90 g, 23 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 274[1562]. Lejant silik.

Görsel yok

3. AE 22 mm. BMC Lycaonia, Nr. 24.

4. AE 4,87 g, 22 mm. Ziegler 1989, Nr. 433.

5. AE 4,74 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1051.

6. AE 5,82 g, 22 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 295.

7. AE 3,53 g, 21,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 434.

[1562] Lejant okunamamaktadır, Septimius Severus (?).

8. AE 3,82 g, 21 mm. ANS, Env. no. 1998.18.133 (= Lindgren III 1998, Lev. 50, Nr. 894). Öy.: AV K ΛC CEOVHPOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

9. AE 4,90 g, 21 mm. Pecunem |Naumann 37, 1 Nov 2015, 576. Öy. no. 12 ile aynı kalıp. Ay. no. 12, 15 ile aynı kalıp.

10. AE 6,38 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1188.

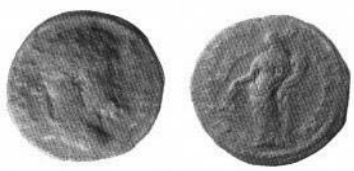
11. AE 4,17 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1189.

12. AE 4,84 g, 21 mm. CNG, EA 99, 13 Oct 2004, 72. Öy. no. 9 ile aynı kalıp. Ay. no. 9, 15 ile aynı kalıp.

13. AE 4,10 g, 20,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 435.

14. AE 3,60 g, 20 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 273. Lejant silik.

15. AE 4,82 g, 20 mm. SNG France 2, 978 (= 4,67 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 735; BNF, Env. no. 920[1563]). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

[1563] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788752k

Görsel yok

16. AE 3,75 g, 20 mm. Forrer 1975, 645, Nr. 7590. Öy.: AV K Λ C CEOVHPOC. Ay.: CEΛEVKEΩNTΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

17. AE 5,54 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 980.

18. AE 5,006 g. ANS, Env. no. 1974.226.176.

19. AE 4,80 g. Gorny&Mosch, Auction 142, 10 Oct 2005, 2028.

R27. SEPTIMIUS SEVERUS TİP 4

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli, AVTOKP KAICAP CEΠTI CEOVHPO CEB
Ay.: Athena, sağa, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, kendisine taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩN ΠP KAΛVKA

1. AE 18,44 g, 31 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1165 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 736). Öy.: AVTOKP KAICAP CEΠTI CEOVHPO CEB. Ay.: [CEΛEV]KEΩN [TΩN] ΠP […].

2. AE 14,85 g, 29,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 428. Lejant silik; Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

3. AE 13 g, 29,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 426. Öy.: [AVTOK KAI Λ ΣE...], Kmk.: Howg. 670, Ay.: [ΣEΛEVKEΩN TΩN KAΛVKA...].

4. AE 21,51 g, 28,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 424. Öy.: AVTOK [KAI Λ ΣE...].. Ay.: ΣΕΛΕVK[ΕΩΝ] TΩ[N ΚΑΛVΚΑ[...]. Öy. ve ay. no. 5 ile aynı kalıp.

5. AE 12,27 g, 28,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 425. Öy.: Silik, Kmk.: Howg. 670. Ay.: Silik. Öy. ve ay. no. 4 ile aynı kalıp.

6. AE 11,64 g, 28 mm. CNG, EA 239, 25 Aug 2010, 320. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKE[…] KAΛV [..].

7. AE 10,66 g, 28 mm. Tahberer 2014, 1185. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 618, 670. Ay.: Lejant silik.

8. AE 16,20 g, 27,50 mm. Ziegler 1989, 427. Lejant silik.

9. AE 14,98 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1184. Lejant silik.

R28. SEPTIMIUS SEVERUS TİP 5

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli (paludamentum), AV K Λ CEΠ CEOVHP[OC]

Ay.: Irmak Tanrısı Kalykadnos, sola uzanmış, sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde dal; sol koluyla içinden su akan amphoraya yaslanıyor, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ

1. AE 7,46 g, 19 mm. Tahberer 2014, 1186. Öy.: AV K Λ CEΠ CEOVHP…. Ay.: Lejant silik.

2. AE 3,98 g, 18 mm. Tahberer 2014, 1187. Öy.: AV K M CEO […]. Ay.: Lejant silik.

3. AE 2,94 g, 15,50 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 737. Öy.: CEOVHP […]. Ay.: CEΛEVKEΩN […].

4. AE 3,63 g. Hauck&Aufhäuser, Auction 21, 17 Mar 2009, 368.

5. AE 2,93 g. Helios, Auction 3, 29 Apr 2009, 657.

R29. SEPTIMIUS SEVERUS (Iulia Domna ile) TİP 6

Öy.: İmparator (büstü, sağa, defne çelenkli) ve imparatoriçe (Iulia Domna, sola, başında stephane), AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC

Ay.: Athena, cepheden, bir quadrigada, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, solda yerde yatan ölü bir gigant, sağda bir diğer gigant taş atar, CEΛEVKEΩN KAΛVK

1. AE 19,29 g, 31,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 430. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

Görsel yok

2. AE 31 mm, BMC Lycaonia, Nr. 25 Lev. III.10. Öy.: AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC.

3. AE 14,21 g, 30 mm, Leu, Web Auction 6, 9 Dec 2018, 641 (= M&M-D, Auction 29, 31 Oct 2008, 2674). Öy.: [AYT KAI Λ CЄΠ] CЄOYHPOC IOYΛIA ΔOMNA CЄB[AC], Kmk.: Howg. 670. Ay.: [CЄΛЄYKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛYK].

4. AE 16,38 g, 30 mm. CNG, Auction 88, 14 Sep 2011, 990. Öy.: [...] KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CE.

5. AE 12,53 g, 30 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 296. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

6. AE 14,89 g, 29,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 431. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

7. AE 12,32 g, 29 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 233. Öy.: Kmk.: Howg. 670, Lejant silik.

8. AE 13,83 g, 29 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1117 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 190). Öy.: [AVT KAI Λ CEΠ] CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEB[AC], Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVK.

9. AE 9,94 g, 28,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 432. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

10. AE 12,26 g, 28 mm. Tahberer 2014, 1190. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

11. AE 17,14 g. Gorny&Mosch, Auction 186, 8 Mar 2010, 1643 (= Gorny&Mosch, Auction 160, 9 Oct 2007, 2000). Öy.: AV KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA […]. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔ.

12. AE 10, 99 g. Delrieux 2011, Nr. 889. Öy.: Howg. 618 ve 670 üst üste.

R30. SEPTIMIUS SEVERUS (ve Iulia Domna) TİP 7

Öy.: Çelenkli İmparator ve İmparatoriçe büstü, karşılıklı, AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC

Ay.: İki panter tarafından çekilen bigada Dionysos, sağ elinde thyrsos, sol kolundan sarkan panter postu, sol elindeki kantharostan panterlerin başından şarap döker, önde diz çökmüş (rehberlik eden) çıplak bir silen, eliyle şarap damlalarını yakalar, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

Görsel yok

1. AE 31 mm. BMC Lycaonia, Nr. 27 Lev. III, 11. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

Görsel yok

2. AE 31 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 483, Nr. 11. Öy.: AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

3. AE 16,18 g, 31 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 738 (= CNG, MBS 64, 24 Sep 2003, 677; SNG vA Kilikien, 5826). Öy.: AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ. Öy. ve ay. no. 4 ile aynı kalıp.

4. AE 14,44 g, 29 mm. SNG France 2, 979 (= BNF, Env. No. 921[1564]). Öy. ve ay. no. 3 ile aynı kalıp.

R31. SEPTIMIUS SEVERUS TİP 8 (ve Iulia Domna)

Öy.: Çelenkli İmparator ve İmparatoriçe büstü, karşılıklı, AVT K Λ CEOVHPOC IOVΛIA AVГOVCTA

Ay.: İki panter tarafından çekilen arabada Dionysos, sola, üstte bir Silen, sağa, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 11,14 g, 29 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 739.

2. AE 9,20 g, 27 mm. MM, Env. no. 04.29.6. Öy.: Kmk.: Howg. 670, lejant silik.

R32a. IULIA DOMNA TİP 1a

Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA CEBAC

Ay.: Tykhe, cepheden, baş sola, başında kalathos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E

1. AR 8,30 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 740 (= CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1118). Ay. no. 4, 5 ile aynı kalıp.

[1564] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788753x

2. AR 9,01 g, 26 mm. BMC Lycaonia, Nr. 28[1565] (Env. no. 1859.1115.7).

3. AR 9,03 g, 25,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 436. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN [ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ].

4. AR 7,32 g, 25 mm. Roma, Auction XI, 7 Apr 2016, 523. Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CEBACTH. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, CE. Ay. no. 1, 5 ile aynı kalıp.

5. AR 8,39 g, 24 mm. SNG France 2, 981 (= BNF, Env. No. 926[1566]. Wadd. 4463). Ay. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

6. AR 9,71 g, 24 mm. SNG France 2, 982. Ay.: […] KAΛVKA[.] (= BNF, Env. No. L 49[1567]). Öy. 7 ile aynı kalıp.

7. AR 8,1 g, 24 mm. Lanz, Auction 100, 20 Nov 2000, 65. Öy. no. 6 ile aynı kalıp.

8. AR 8,77 g, 24 mm. Leu, Web Auction 4, 24 Jun 2018, 570. Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CEBACTH. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ; C Є. Öy. no. 9 ile aynı kalıp.

[1565] RN 1859, s. 286, pl.ix, nr. 5 ile aynı sikke olduğu belirtilir. BMC Lycaonia, s. 134.
[1566] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788755m
[1567] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788756z

9. AR 8,64 g, 24 mm. Gorny&Mosch, Auction 204, 5 March 2012, 1847 (= 8,65 g, 23 mm, CNG, Triton XXII, 8 Jan 2019, 510; Lanz, Auction 138, 26 Nov 2007, 727). Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CEBACTH. Öy. no. 8 ile aynı kalıp.

10. AR 9,65 g. Gorny&Mosch, Auction 241, 10 Oct 2016, 1948 (= Rauch, Auction 95, 30 Sep 2014, 248). Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CEBA. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; boşlukta [C]E.

11. AE 7,59 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 981.

12. AR 7,54 g. Peus, Auction 386, 26 Apr 2006, 786. Öy. no. 13 ile aynı kalıp.

13. AR 7,22 g. Künker, Auction 288, 13 Mar 2017, 678. Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CEBAC. Öy. no. 12 ile aynı kalıp.

14. AR 7,65 g. SNG vA Kilikien, 5828.

R32b. IULIA DOMNA TİP 1b

Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA CEBA

Ay.: Tykhe, cepheden, baş sola, başında kalathos, sağ elinde dümen? ve tanımlanamayan bir nesne veya deformasyon?, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E

1. AR 7,19 g, 23 mm (Yarım ay şeklinde kesik 18. mm'de). SNG France 2, 980[1568] (= BNF, Env. No. B 683 [923][1569]). Öy.: IOVΛIA ΔOM[NA CEBA]. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPO[C TΩ KA]ΛYKAΔNΩ; [C]Є.

R32c. IULIA DOMNA TİP 1c

Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA CEBAC

Ay.: Tykhe, cepheden, baş sola, başında kalathos, sağ elinde dümen ve iki başak, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E

1. AR 8,91 g. SNG vA Kilikien, 5827 (= BMC, Env. no. 1979,0101.1094).

R33. IULIA DOMNA TİP 2 (Augusta 193-217)

Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA CEBACT

Ay.: Europa, sağa ilerleyen boğaya biner, başının üstünden mantosunu tutar, önde boğanın yularını tutan eros, aşağıda deniz tanrısının (Okeanos?, Triton?) belden yukarısı, sol elinde yunus, sağ elinde bereket boynuzu, başında yengeç kıskacı veya boynuz?, CEΛEVKEΩN KAΛVKA

1. AE 6,55 g, 26 mm. SNG Tahberer 1193.

Görsel yok

2. AE 25 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 483[1570], Taf. XVIII 20 Nr. 10. Ay.: CEΛEYKEΩN KAΛV.

[1568] Kaynakta elinde başak demeti tutar olarak not edilmiştir.
[1569] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887548
[1570] Imhoof-Blumer arka yüzdeki figürü Okeanos (?) olarak tanımlamıştır.

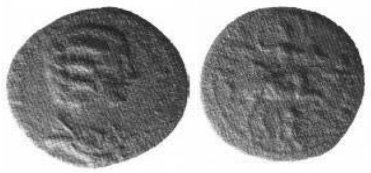
3. AE 6,95 g, 25 mm. SNG Tahberer 1192.

4. AE 7,23 g, 24 mm. Lindgren III 1998, Lev. 50 Nr. 895.

5. AE 6,73 g, 24 mm. Pecunem | Naumann, Auction 31, 3 May 2015, 393.

6. AE 5,70 g, 23 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 275. Ay.: CEΛE[VKEΩN KAΛVKAΔNΩ].

7. AE 8,05 g, 23 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 191.

8. AE 7,64 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 741 (= 7,62 g. SNG vA Kilikien, 5829[1571]).

9. AE 5,98 g, 23 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 398.

10. AE 7,44 g, 23 mm. SNG Tahberer 1191.

[1571] Irmak tanrısı olarak tanımlanmıştır.

11. AE 7,71 g, 22 mm. SNG France 2, 984[1572] (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 742; 8,74 g. BNF, Env. No. 1991.745[1573]).

12. AE 6,02 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1053[1574].

13. AE 6,95 g, 22 mm. CNG, EA 201, 17 Dec 2008, 275.

14. AE 6,26 g, 22 mm. CNG, EA 301, 24 Apr 2013, 176.

15. AE 5,82 g, 22 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 399 (= *ex* Numismatik Naumann 45, 557).

16. AE 7,06 g, 22 mm. Marti Hervera and Soler & Llach - Auction 1101, 22 Feb 2018, 2665.

17. AE 7,32 g, 22 mm. Naumann, Auction 56, 6 Aug 2017, 439.

18. AE 7,12 g, 22 mm, SM, Env. no. 14612. Lejant silik.

19. AE 5,80 g, 22 mm. SNG Leypold II, 2588. Öy.: IOVΛIA ΔOMNA CE[BACT]. Ay.: CEΛEVKE[ΩN].

[1572] Deniz tanrısı olarak tanımlanmıştır.
[1573] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788758n
[1574] Deniz tanrısı olarak tanımlanmıştır.

20. AE 8,45 g. BNF, Env. No. 925[1575].

Görsel yok

21. AE 6,95 g. Nicolet 1971, 28 Nr. 24. Öy.: …OMN …

R34. IULIA DOMNA TİP 3 (Augusta 193-217)

Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA CEBACTH

Ay.: Europa, sola ilerleyen boğaya biner, başının üstünden mantosunu tutar, CEΛEYKEΩN TΩN ΠP[OC KAΛYKAΔN]

1. AE 7,63 g, 23 mm. Pecunem | Naumann, Auction 37, 1 Nov 2015, 577.

2. AE 5,48 g, 23 mm. SM, Env. no. 7300.

3. AE 6,92 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD859-72 1970. Lejant silik.

R35. IULIA DOMNA TİP 4
Öy.: Iulia Domna büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA ΔOMNA

Ay.: Artemis, sağa koşuyor, elinde yayı, sadaktan okunu alıyor, CEΛEYKEΩN KAΛYKAΔ

1. AE 4,29 g, 20,50 mm. SNG France 2, 983 (= BNF, Env. No. M 5474[1576]).

[1575] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887590
[1576] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887579

R36. CARACALLA (MS 211-217) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü veya başı, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, AV K M AVP ANTΩNINOC

Ay.: Herakles, cepheden, baş sağa, üzerinde boyundan bağlanmış aslan postu, sağ elinde okları ile birlikte yay, sol elinde sopası, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ ve CE

1. AR 12,83 g, 28 mm. BMC Lycaonia, Nr. 29, Lev. Xxıv. 1 (online). Öy. no. 3, 4 ile aynı kalıp.

2. AR 11,483 g, 28 mm. ANS, Env. No. 1962.86.4. Öy.: İmparatorun, başı, sağa.

3. AR 13,69 g, 27 mm. Roma, May 2013 Auction, 21 May 2013, 892 (= 13,65 g. Lanz, Auction 151, 30 Jun 2011, 811). Öy. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

4. AR 10,59 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 745. Öy. no. 1, 3 ile aynı kalıp.

5. AR 10,07 g. Künker, Auction 288, 13 Mar 2017, 711. Öy.: AV K MAP AVP ANTΩNIN.

R37. CARACALLA (198-217) TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, genç, sağa, başında defne çelengi, AV K M ANTΩNIN

Ay.: Demeter ve Dionysos karşılıklı, ayakta; Demeter (uzun bir khiton giyer, asasına yaslanır ve elinde buğday başağı), sağa; Dionysos, sola, çıplak, ayakta, elinde thyrsos ve kantharos (ortalarındaki sunağa kantharos ile bir sıvı döküyor), CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔNΩ

1. AE 4,32 g, 23 mm. SNG France 2, 985 (= BNF, Env. No. 927[1577]). Lejant silik. Ay.: Kmk. Silik?

2. AE 5,70 g, 23 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 276. Öy.: AV K MA ANTΩ[…]. Ay.: CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔN.

3. AE 6,00 g, 23 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 458. Öy.: AV K MA ANTΩ[…].

4. AE 5,92 g, 23 mm. Tahberer 2014, 1196.

5. AE 4,83 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1194.

6. AE 4,65 g, 21 mm. Tahberer 2014, 1195. Ay.: CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔN[.].

7. AE 6,42 g, 21 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1581[1578]. Öy.: […] AVP ANTΩNIN. Ay.: CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔN[.].

[1577] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887606
[1578] Arka yüzdeki Demeter, Athena olarak tanımlanmıştır.

8. AE 4,50 g, 20 mm. SNG Isaurien, 1052.

R38. CARACALLA TİP 3

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, MAPKOC AVPHΛIOC A[...]

Ay.: Apollon (sola) ve Artemis (sağa) büstü, karşılıklı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛV

1. AE 12,30 g, 29,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 437.

2. AE 9,09 g, 26 mm. SM, Env. No. 753. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC K..

3. AE 8,70 g, 25 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 289[1579] (= RPC VI, 7043 temporary, no. 4[1580]). Lejant silik.

4. AE 9,20 g, 23 mm. MM, Env. No. 80.3.52. Lejant silik.

5. AE 8,07 g, 23 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 257 (= 8,06 g. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 743). Öy.: MAPKOC AVPHΛIOC.... Ay.: CEΛEVKEΩ[N TΩN ΠPOC K.

[1579] Kaynakta Severus Alexander olarak tanımlanmıştır (sic.), portre ve arka yüze göre Caracalla olarak tanımlamak doğru olacaktır.
[1580] Severus Alexander (sic.).

R39. CARACALLA TİP 4

Öy.: İmparator başı, sağa, defne çelenkli, AV K M AVP ANTΩNINOC

Ay.: Çocuk Zeus, cepheden baş sola, iki yanında ayakta duran Kuretler (kalkanlarına vurmakta), üstte başka bir Kuret'in başı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVK

Görsel yok

1. AE 32 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 484, Nr. 12. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: CEΛEVKE|ΩN TΩN ΠPOC K[A]Λ.

2. AE 12,11 g, 32 mm. CNG, EA 297, 27 Feb 2013, 182. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 670.

3. AE 12,11 g, 31 mm. Stack's, Coin Galleries, April 2010, 28 Apr 2010, 292 (= 12,54 g, 30 mm. Gemini, LLC VI, 10 Jan 2010, 637; 12,56 g, 29 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1119). Öy.: AV K . ANTΩ..NOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVK

4. AE 14,74 g, 30,6 mm. Ziegler 1989, Nr. 439 (= 14,78 g, 30 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 400).

5. AE 13,188 g, 30 mm. ANS, Env. No. 1973.191.133. Öy. no. 16 ile aynı kalıp.

6. AE 14,57 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 748 (= CNG, Auction 88, 14 Sep 2011, 992). Öy. no. 5 ile aynı kalıp.

Görsel yok

7. AE 30 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 484, Taf. XVIII 21, Nr. 13. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPO[C] KAΛVK.

8. AE 13,58 g, 29,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 440. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVK.

9. AE 11,63 g, 29 mm. Tahberer 2014, 1197. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Lejant silik.

10. AE 11,30 g, 29 mm. Tahberer 2014, 1198. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Lejant silik.

11. AE 11,55 g, 29 mm. Roma, E-Live Auction 3, 25 Oct 2018, 507. Öy.: AV K M A[VP] [ANTΩNINOC]. Ay.: CЄΛ[ЄVKЄΩN] TΩN [ΠPOC KAΛV]. Öy. no. 14 ile aynı kalıp.

12. AE 12,52 g, 28,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 438. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEYKEΩN [TΩN ΠP]OC KAΛV.

13. AE 13,47 g, 28 mm. CNG, EA 253, 6 Apr 2011, 235. Lejant silik. Öy. no. 17 ile aynı kalıp.

14. AE 14,37 g, 28 mm. CNG, Auction 99, 13 May 2015, 455. Öy. no. 11 ile aynı kalıp. Öy.: AV K M AVP ANTΩNINOC.

15. AE 12,66 g, 28 mm. İAM, Env. No. KD1530-28 1992. Öy.: AV K M AVP ANTΩNINOC, Kmk.: Howg. 670.

16. AE 13,60 g. Gorny&Mosch, Auction 159, 8 Oct 2007, 306. Ay. no. 5 ile aynı kalıp.

17. AE 12,37 g. SNG vA Kilikien, 5831. Öy. no. 13 ile aynı kalıp.

R40. CARACALLA TİP 5

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M AVP ANTΩNINOC

Ay.: Athena, cepheden, bir quadriga üzerinde, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, solda yerde yatan ölü bir gigant, sağda bir diğer gigant taş atar, CEΛEVKEΩN KAΛVK

1. AE 14,09 g, 30 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1166 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 192). Öy. ve ay. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 13,70 g, 30 mm. İAM, Env. No. 8703 KD168-1939. Öy. ve ay. no. 1 ile aynı kalıp.

R41. CARACALLA TİP 6

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M A ANTΩNINOC

Ay.: Dionysos, iki panter tarafından çekilen bir biga üzerinde, sağa ilerler, önünde diz çökmüş bir Silenos, elinde üzüm salkımı?, CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ

1. AE 16,10 g, 31 mm. Ziegler 1989, Nr. 441. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVK[EΩN] TΩN ΠPOC TΩ KA.

2. AE 14,33 g, 30 mm. CNG, EA 185, 2 April 2008, 214 (= CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 245; SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 746; SNG vA Kilikien, 5830). Öy.: AV K MA ANTΩNINOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KA. Öy. no. 3, 4, 5, 9 ile aynı kalıp.

3. AE 14,64 g, 30 mm. Gemini, Auction VI, 10 Jan 2010, 636. Öy.: A K M A ANTΩNINOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KA. Öy. no. 2, 4, 5, 9 ile aynı kalıp. Ay. no. 9, 10, 13 ile aynı kalıp.

4. AE 13,18 g, 29 mm. Nomos AG, Auction 17, 26 Oct 2018, 280 (From the Vineyard Collection). Öy. no. 2, 3, 5, 9 ile aynı kalıp.

5. AE 13,39 g, 29 mm. CNG, EA 361, 14 Oct 2015, 822. Öy. no. 2, 3, 4, 9 ile aynı kalıp.

6. AE 11,14 g, 29 mm. SM, Env. No. 14585. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

7. AE 11,75 g, 28,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 442. Öy.: AVK M AVP ANT[ΩNINOC], Kmk.: Howg. 670.

8. AE 28 mm. Cox 1941, 117. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛV.

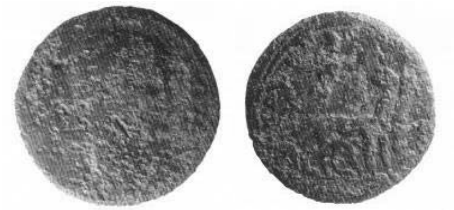
Öy görseli yok

9. AE 13,18 g, 28 mm. CNG, Auction 88, 14 Sep 2011, 991. Öy. no. 2, 3, 4, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 10, 13 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 10, 13 ile aynı kalıp.

10. AE 12,99 g, 28 mm. Naumann, Auction 65, 6 May 2018, 446. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 3, 9, 13 ile aynı kalıp.

11. AE 18,00 g, 28 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 277. Öy.: […]ANT[…]. Ay.: [CEΛEYKEΩN] TΩN Π]POC [TΩ KAΛVKAΔNΩ].

12. AE 11,19 g, 28 mm. SM, Env. No. 14586. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

13. AE 13,64 g, 27 mm. SNG France 2, 986 (= BNF, Env. No. 928[1581]; Wadd. 4464). Öy.: AVK M AVP ANTΩNINOC. Ay. no. 3, 9, 10 ile aynı kalıp.

[1581] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788761j

14. AE 11,43 g, 25 mm. SNG Isaurien, 1054. Öy.: Kmk.: Howg. 618, 670, [AVK] MA ANTΩ[NINOC]. Ay.: CEΛEVKE[ΩN] […KA]ΛVK[AΔ]N.

15. AE 13,08 g. Gorny&Mosch Giessener, Auction 130, 8 Mar 2004, 1885. Öy.: Silik. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ].

R42. CARACALLA TİP 7

Öy.: İmparatorun başı, sağa, defne çelenkli, AV K M A ANTΩNINOC

Ay.: Dionysos, iki panter tarafından çekilen bigayı sürüyor, sola ilerler, thyrsos ve kantharos tutar, üstte dans eden bir Silenos, syrinks (?) tutar, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛV

1. AE 30 mm, 11,776 g. ANS, Env. No. 1944.100.54200. Ay. no. 3 ile aynı kalıp.

2. AE 15,76 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 747.

3. AE 10,65 g, 29 mm. MM, Env. No. 04.2.27. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 10 ile aynı kalıp. Ay. no. 1 ile aynı kalıp.

4. AE 14,30 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 278. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 618, 670. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC […].

5. AE 13,04 g, 29 mm. Leu, Web Auction 6, 9 Dec 2018, 642. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΔYKAΔNΩ (sic.).

6. AE 10,94 g, 28 mm. İAM, Env. No. 8709. Lejant silik. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

7. AE 9,70 g, 28 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 279. Öy.: Kmk.: Howg. 670, Lejant silik. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC […].

8. AE 14,31 g, 25 mm. İAM, Env. No. KD667.70 1962. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

9. AE 12,81 g. SNG vA Kilikien, 5832. Öy.: Lejant silik. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ.

10. AE 11,36 g. Hauck&Aufhäuser, Auction 20, 16 Oct 2007, 387. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 3 ile aynı kalıp.

R43. GETA (209-212) TİP 1 Caesar (198-209)

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, ΠOV CEΠT ΓETAC KECAP

Ay.: Atlı bir figür, başında ışın tacı, sağa ilerler, önünde sunak, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AR 8,34 g, 23,5 mm. ANS, Env. No. 1998.6.1. Ay. no. 4, 5 ile aynı kalıp.

2. AR 8,29 g, 23 mm. SNG France 2, 988 (= BNF, Env. No. R 2134[1582]).

3. AR 9,66 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 749 (= CNG, Triton VII, 12 Jan 2004, 787; SNG vA Kilikien, 5833). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVΔNΩ (sic.).

4. AR 8,39 g, 22 mm. SNG France 2, 987 (= BNF, Env. No. K 2572[1583]). Öy. no. 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 5 ile aynı kalıp.

5. AR 9,14 g. BMC, Env. No. 1991.0655.1. Öy. no. 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

R44. GETA TİP 2 Caesar

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, ΠO CEΠ ΓETAC KAI

Ay.: Dionysos, cepheden baş sola, ayakta, sağ elinde kantharos, sol elinde asa (thyrsos), CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; C E

1. AR 8,56 g, 25 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 750 (= Nomos AG, Auction 17, 26 Oct 2018, 284; CNG, Triton VII, 12 Jan 2004, 788; SNG Deutschland vA IV, 8708; Prieur 747).

2. AR 8,63 g, 24 mm. CNG, Triton XXII, 8 Jan 2019, 512. Öy.: Π CЄΠT ΓЄTAC KAI.

[1582] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887637
[1583] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788762w

R45. GETA TİP 3 Caesar

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, sakalsız, ΠΟ CEΠ ΓETAC

Ay.: Boğa, sağa, üstte hilal ve yıldız, CEΛEVK KAΛVKA

1. AE 3,54 g, 21 mm. İAM, Env. No. KD896-344 1972.

2. AE 2,98 g, 18 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 246 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 193). Öy. ve ay. no. 5, 7, 8 ile aynı kalıp.

3. AE 2,45 g, 17 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 751.

4. AE 2,42 g, 17 mm. Tahberer 2014, 1199.

5. AE 2,53 g, 17 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 234. Öy.: ΓETAC K. Ay.: Lejant silik. Öy. ve ay. no. 2, 7, 8 ile aynı kalıp.

6. AE 2,17 g, 16 mm. Tahberer 2014, 1200.

7. AE 2,51 g. Peus, Auction 403, 27 Apr 2011, 769. Öy.: ΠΟ CEΠΓE.... Ay.: ... KA... Öy. ve ay. no. 2, 5, 8 ile aynı kalıp.

8. AE 3,55 g. Gorny&Mosch, Online Auction 247, 10 Mar 2017, 4560 (= CNG 45 [1998], 885; Münzzentrum Rheinland 129 [2005], 230). Öy. ve ay. no. 2, 5, 7 ile aynı kalıp.

R46. GETA TİP 4

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AVT KAI ΠΟ CE ΓETAC

Ay.: Apollon, cepheden, baş sola, sağ elinde bir dal, sol kolunu üç ayaklı kazana yaslanır, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 10, 94 g, 28,3 mm. Naville, Auction 42, 22 Jul 2018, 170. Öy.: ..I ΠΟ.. [CE ΓΕΤΑC]. Öy. no. 2, 3, 4 ile aynı kalıp.

2. AE 11,64 g, 28 mm. CNG, Auction 91, 19 Sep 2012, 559. Öy. no. 1, 3, 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 4 ile aynı kalıp.

3. AE 10,36 g, 27 mm. CNG, Triton XVIII, 6 Jan 2015, 889 (= SNG Deutschland vA IV, 8709; From the Edoardo Levante Collection. Ex Hans von Aulock Collection). Öy. no. 1, 2, 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 4 ile aynı kalıp.

4. AE 10,36 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 752. Öy. no. 1, 2, 3 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

R47. MACRINUS (MS 217-218) TİP 1

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, AV K OΠ MAKPINO

Ay.: Tykhe, ayakta, cepheden, baş sola, başında modius, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN TΩN KAΛV

1. AE 5,74 g, 22 mm. CNG, EA 160, 14 Mar 2007, 221.

Görsel yok

2. AE 5,83 g, 22 mm. Forrer 1975, 645 Nr. 7592. Öy.: AV K OΠ MAKPINOC.

3. AE 4,39 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1202.

4. AE 5,98 g, 22 mm. CNG, EA 280, 6 Jun 2012, 82. Lejant silik.

5. AE 4,68 g, 21 mm. SM, Env. no. 14314.

6. AE 5,89 g, 20,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 449. Öy. ve ay. no. 7 ile aynı kalıp.

7. AE 5,86 g, 19 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 194. Öy. ve ay. no. 6 ile aynı kalıp.

8. AE 5,50 g. SNG vA Kilikien, 5835[1584].

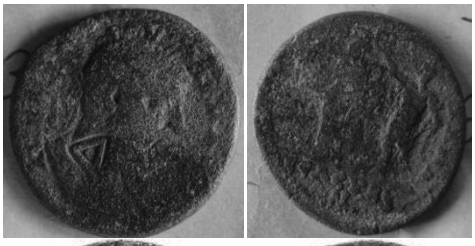
9. AE 5,01 g. Künker, Auction 257, 10 Oct 2014, 9048.

R48. MACRINUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M OΠ CEOVHP MAKPINOC

Ay.: Macrinus, sola, ayakta, askeri giysiler içinde, bir Tykhe'yi taçlandırır, Tykhe cepheden, ayakta, baş sola, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ

[1584] Ön yüz lejandı AV K OΠ MAKPEINO olarak okunmuştur.

1. AE 13 g, 31 mm. SM, Env. no. 7360.

2. AE 17,55 g, 31 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 297 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy. ve ay. no. 8, 18 ile aynı kalıp.

3. AE 14,11 g, 30,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 448. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 12,76 g, 30,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 447 (= 12,79 g, 30 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 402). Öy.: Kmk.: Howg. 670, V K M ΟΠ CЄOVHP MAKPINO.

5. AE 13 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 280. Öy.: […] CEOVHP MAKPINO, Kmk.: Howg. 670.

6. AE 13,30 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 281 (181 sic.). Öy.: […] CEOVHP MAKPINO, Kmk.: Howg. 670.

7. AE 14,75 g, 30 mm. SNG France 2, 989 (= BNF, Env. No. 930[1585]). Öy.: …CEVHP MAKPINOC. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

[1585] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788764k

8. AE 15,04 g, 30 mm. CNG, EA 291, 21 Nov 2012, 221. Öy. ve ay. no. 2, 18 ile aynı kalıp.

9. AE 13,12 g, 29,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 445 (= 13,21 g, 29 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 403; 13,20 g, 29 mm. Naumann, Auction 56, 6 Aug 2017, 440). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

10. AE 13,55 g, 29,5 mm. Tahberer 2014, 1201. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

11. AE 13 g, 29 mm. MM, Env. no. 06.19.296. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

12. AE 14,22 g, 29 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1582. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔN.

Görsel yok

13. AE 14,58 g, 29 mm. Forrer 1975, 645 Nr. 7591. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

14. AE 10,87 g, 29 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 753. Öy.: [...] CEVOHP MAKPINOC.

Görsel yok

15. AE 29 mm. BMC Lycaonia, Nr. 31. Öy.: AV K M OΠ CEOVHP MAKPINO. Ay.: KAΛV[K]AΔNΩ CEΛEVKEΩN.

16. AE 11,19 g, 28,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 446. Öy.: AV K M OΠ CEOVHP [MAK]PINO, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

17. AE 10,60 g, 28 mm. Alanya, Env. no. 3604. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

18. AE 14,24 g, 27 mm. Nomos, Auction 6, 8 May 2012, 182. (From the M Collection, Gorny&Mosch 155, 5 Mar 2007, 223). Öy. ve ay. no. 2, 8 ile aynı kalıp.

R49a. MACRINUS TİP 3a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M OΠ CEOVHP MAKPINOC

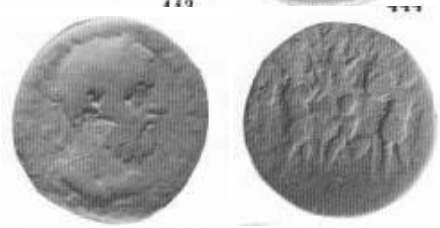
Ay.: Çocuk Zeus, cepheden, tahtta oturur, çevresinde mızrakla kalkanlarına vuran üç Kuret, CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVK

1. AE 9,38 g, 32 mm. Pecunem | Naumann, Auction 37, 1 Nov 2015, 578. Öy.: AV K M OΠ CEOVHP MAKPI[N]OC, Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 5 ile aynı kalıp.

2. AE 11,75 g, 30,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 443. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

3. AE 11,33 g, 29,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 444. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

Görsel yok

4. AE 29 mm. BMC Lycaonia, Nr. 30, Lev. XXIV.2.

5. AE 14,70 g, 29 mm. SM, Env. no. 14587. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

6. AE 11,65 g, 29 mm. SM, Env. no. 7359.

7. AE 11,51 g, 28 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 401. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670; AV K M OΠ CЄOVHP MAKPINO. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVK.

8. AE 12,42 g, 28 mm. SNG Isaurien, 1055. Ay.: CEΛEYKE[ΩN] TΩN ΠPOC TΩ KAΛVK.

9. AE 12,82 g, 27 mm. CNG, EA 177, 28 Nov 2007, 156 (= Kovacs XV, 1 Oct 2003, 263; Marcel Burstein Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R49b. MACRINUS TİP 3b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M OΠ CEOVHP MAKPINO[C]

Ay.: Çocuk Zeus[1586], çıplak, sola, bir tahtta oturur, iki yanında ayakta duran kuretler, miğferli, bir mızrak ile kalkanlarına vururlar, üstte kalkan ve mızraklı bir başka kuretin büstü, soldaki Kuret cepheden, sola ilerler, baş sağa, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ

[1586] Bazı kaynaklarda bu sahne Çocuk Dionysos ve Korybantlar olarak tanımlanmıştır.

1. AE 13,92 g, 30 mm. M&M-D, Auction 12, 10 Apr 2003, 240 (Auktion Bank Leu AG, Zürich 42 (1987), 339).

2. AE 12,64 g, 29 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 212. Öy.: AV K M OΠ CEOVHP MAKPINO. Ay.: KAΛVKAΔNΩ; CEΛEVKEΩN.

3. AE 12,22 g, 29 mm. SNG France 2, 990 (= BNF, Env. No. 931[1587]; Wadd. 4465). Öy.: … CEVHP MAKPINOC.

4. AE 11,83 g, 29 mm. SNG France 2, 991 (= BNF, Env. No. 932[1588]).

5. AE 12,77 g, 28 mm. Roma, E-Sale 21, 31 Oct 2015, 528. Öy.: Silik, Kmk.: Howg. 670.

6. AE 12,44 g. SNG vA Kilikien, 5834[1589].

[1587] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788765x
[1588] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887668
[1589] Arka yüz Dionysos ve Kuret olarak tanımlanmıştır.

R50. DIADUMENIANUS TİP 1 (218) Caesar

Öy.: İmparator büstü, sağa, giyimli, M OΠ ΔIAΔOVMEN ANTΩNINOC

Ay.: Atlı bir tanrı, sağa ilerliyor, önünde yanan bir sunak, CEΛEVKEΩN Π KAΛVKAΔNΩ

1. AE 11,602 g, 30 mm. ANS, Env. No. 1973.191.134. Öy. no. 4, 5 ile aynı kalıp.

2. AE 10,60 g, 28 mm. MM, Env. no. 00.23.28. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

3. AE 11,27 g, 28 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 754 (= CNG, Auction 93, 22 May 2013, 884). Ay. no. 4 ile aynı kalıp.

4. AE 11,55 g, 28 mm. Lanz, Auction 117, 24 Nov 2003, 986 (= 11,51 g, 27 mm. CNG, EA 283, 25 Jul 2012, 177). Öy.: M OΠ ΔIAΔOVM ANTΩNIN KAI. Öy. no. 1, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 3 ile aynı kalıp.

5. AE 9,61 g, 27 mm. Naumann, Auction 64, 1 Apr 2018, 354. Öy. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

R51. DIADUMENIANUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, M OΠ ΔIAΔOV M ANTΩN K

Ay.: Demeter ve Dionysos, karşılıklı ayakta, Demeter (uzun bir khiton giyer, sol elindeki asayı yere dayar ve ileri doğru uzattığı sağ elinde buğday başağı?), sağa; Dionysos, sola, çıplak, ayakta, elinde thyrsos ve kantharos (ortalarındaki sunağın üzerine kantharos ile bir sıvı döker), CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔ[NΩ]

1. AE 6,31 g, 21 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1583[1590]. Öy. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 6,65 g, 21 mm. SNG Leypold II, 2589. Ay.: CEΛEV[KE]ΩN. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

R52. DIADUMENIANUS TİP 3 (MS 218)

Öy.: İmparator büstü, sağa, giyimli, M OΠ ΔIAΔOV ANTΩN K

Ay.: Boğa, sola ilerliyor, üstte hilal ve yıldız; CEΛEVKEΩN

1. AE 3,49 g, 19,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 450.

Görsel yok

2. AE 18 mm. BMC Lycaonia, Nr. 32, Lev. IV.3.

3. AE 3,50 g, 18 mm. CNG, Electronic Auction 417, 28 Mar 2018, 376.

R53. DIADUMENIANUS TİP 4 (MS 218)

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, M OΠ ΔIAΔOVMEN M ANTΩNIN KAIC

Ay.: Herakles, sola, ayakta, baş sağa, sağ eliyle yere dayadığı sopasını tutar, sol elinde aslan postu, CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔNΩ

1. AE 10,71 g, 27 mm. Tahberer 2014, 1203. Öy. ve ay. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

[1590] Demeter Athena olarak tanımlanmıştır. Ancak kalkan bulunmaz. Renkli görseli: http://www.wildwinds.com/coins/ric/diadumenian/_seleucia-ad-calycadnum_AE21_Lindgren_1583.jpg

2. AE 10,61 g. M&M-D, Auction 27, 28 May 2008, 2225 (= BNF, Env. No. 2008.209[1591]). Öy. ve ay. no. 1, 3 ile aynı kalıp.

3. AE 10,39. Gorny&Mosch, Auction 117, 14 Oct 2002, 404 (= Gorny&Mosch, Auction 215, 13 Oct 2013, 963). Öy. ve ay. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

R54. SEVERUS ALEXANDER (222-235) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, giyimli, başında defne çelengi, AVT K M AVP CEOVH AΛEΞANΔPOC

Ay.: Atlı bir figür (tanrı? imparator?), ışın taçlı, sağa ilerliyor, önde yanan bir sunak, CEΛEVKEΩN KAΛV

1. AE 8,77 g, 29 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1585 (= RPC VI, 7041 temporary, no. 7). Öy.: AVT K M AVP CEOV(?) AΛ[…], Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEV(KEΩ)N KAΛV.

2. AE 11,62 g, 28 mm. CNG, MBS 64, 24 Sep 2003, 679 (= CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 236; 27 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 757; 26 mm. SNG Deutschland vA IV, 8710; RPC VI, 7041 temporary, no. 5; From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection. Ex Edoardo Levante Collections; Hans von Aulock Collection). Ay. no. 11 ile aynı kalıp.

3. AE 8,11 g, 27,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 473 (= RPC VI, 7041 temporary, no. 8). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1591] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41848426j

4. AE 8,47 g, 27 mm. Tahberer 2014, 1213. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

5. AE 27 mm. Cox 1941, 119. Öy.: AV K M AVP CEOVH AΛEΞAN.

6. AE 8,20 g, 26 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 288 (= RPC VI, 7041 temporary, no. 4, online). Ay.: CEΛEVKEΩ[N KAΛV].

7. AE 10,63 g, 26,50 mm, SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 758 (= RPC VI, 7041 temporary, no. 6).

8. AE 10,38 g, 26 mm. SNG France 2, 1006 (= BNF, Env. No. 943[1592]; 27 mm. RPC VI, 7041 temporary, no. 1). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

9. AE 10,26 g, 25 mm. İAM, Env. no. KD940-60 1974. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

10. AE 9,74 g, 25 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 404. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KAΛV.

11. AE 9,54 g. Künker, Auction 257, 10 Oct 2014, 9056. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

[1592] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788780t

R55. SEVERUS ALEXANDER TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K M AVP CEOVHP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Ay.: Tykhe, bir aedicula'da bir kaya üzerinde oturur, sola, başında kent suru tacı, giyimli, sağ elinde buğday başağı (üzüm salkımı?) tutar, ayaklarının altında yüzen Irmak Tanrısı Kalykadnos, CEΛEVKEΩN KAΛVK

1. AE 13,47 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1212. Öy.: AV K M […], Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN [KAΛVKAΔN].

2. AE 15,84 g, 32 mm. M&M-D, Auction 19, 16 May 2006, 182. Ay.: CEΛEVKEΩN KA.

3. AE 15,26 g, 31,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 470 (= AE 15,35 g, 31 mm. SNG Leypold II, 2599; RPC VI, 7037 temporary, no. 12 ve 15). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV[K]EΩN KAΛ.

4. AE 12,75 g, 31 mm. MM, Env. no. 04.14.50. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

5. AE 14,00 g, 31 mm. Ziegler 1989, Nr. 472 (= RPC VI, 7034 temporary, no. 1).

6. AE 14 g, 31 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 287 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 5). Öy.: […] AVP CEOVH […], Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛ.

Görsel yok

7. AE 31 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 484 Taf. 24 Nr. 14 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 2). Öy.: AV K M AVP CEOVHP AΛEIANΔPOC[1593], Kmk.: 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVK.

Görsel yok

8. AE 14 g, 31 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 485 Nr. 15 (= RPC VI, 7037[1594]). Öy.: AY K M AYP CƐOYHP AΛƐΞANΔPOC. Ay.: CƐΛƐYKƐΩN KA(Λ)(YK).

9. AE 14,95 g, 31 mm. SNG Leypold II, 2598 (RPC VI, 7037 temporary, no. 11). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛV.

10. AE 13,78 g, 31 mm. MFA, acces no. 63.1172.

11. AE 11,586 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54207 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 3).

12. AE 12,30 g, 30 mm. MM, Env. no. 04.2.24. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1593] Kaynakta bu şekildedir.
[1594] Ana Tip referansı verilmiştir, bu sikke henüz eklenmemiştir (10.10.2019).

13. AE 14,44 g, 30 mm. SM, Env. no. 4368 (8418). Öy: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

14. AE 16,07 g, 30 mm. Lindgren III 1993, 897. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

15. AE 14,39 g, 30 mm. Pecunem | Naumann, Auction 39, 3 Jan 2016, 745 (= 14,36 g. Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2087). Öy. no. 16, 19 ile aynı kalıp.

16. AE 13,90 g, 29 mm. MM, Env. no. 03.16.36. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 15, 19 ile aynı kalıp.

17. AE 11,63 g, 29 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1120 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 196; RPC VI, 7037 temporary, no. 10; RPC VI, 7037 temporary, no. 8). Ay.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay. no. 19, 21 ile aynı kalıp.

18. AE 13,10 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 286. Öy.: […] AVP CEOVH […]. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛ.

19. AE 14,39 g, 29 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 405. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670; AV K M AVP CЄOVHP AΛЄΞANΔPOC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KAΛVK. Öy. no. 15, 16 ile aynı kalıp. Ay. no. 17, 21 ile aynı kalıp.

20. AE 11,89 g, 28,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 469; Öy.: AV K M AVP CEOV[HP A]ΛEΞAN[Δ]POC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV[K]EΩN KA.

21. AE 10,68 g, 28 mm. Naumann, Auction 55, 2 Jul 2017, 550. Öy.: AV K M AVP CЄOVHP AΛЄΞANΔPOC, Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KAΛVK. Ay. no. 17, 19 ile aynı kalıp.

22. AE 11 g, 28 mm. İAM, Env. no. 8704. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

23. AE 13 g, 28 mm. MM, Env. no. 03.15.19. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

24. AE 9,93 g, 28 mm. CNG, EA 206, 11 Mar 2009, 324[1595] (= RPC VI, 7037 temporary, no. 7). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

25. AE 10,47 g, 28 mm. SNG Isaurien, 1062 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 13). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΔVK (sic.), Kmk.: Howg. 670.

[1595] Kaynakta Tykhe elinde üzüm salkımı olarak tanımlanmıştır.

26. AE 10,35 g, 27,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 471 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 16). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

27. AE 12,50 g. Lanz, Auction 106, 27 Nov 2001, 606 (= RPC VI, 7037 temporary, no. 9). Öy.: AV K M AVP CEOVHP AΛEΞA. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVK.

28. AE 11,88 g. Helios, Auction 3, 29 Apr 2009, 658. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

29. AE 10,76 g. Gorny&Mosch, Auction 122, 10 Mar 2003, 1827 (= 10,75 g. Peus, Auction 403, 27 Apr 2011, 770). Öy.: AV K M AV. .EOVHP ...NΔPO.. Ay.: CEΛEVKEΩN .A... Ay. no. 30 ile aynı kalıp.

30. AE 14,92 g. M&M, Auction 29, 31 Oct 2008, 2676. Ay. no. 29 ile aynı kalıp.

R56a. SEVERUS ALEXANDER TİP 3a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan, yerde savunma pozunda, taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ

Görsel yok

1. AE 32 mm. BMC Lycaonia, Nr. 33 Lev. IV.4 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 1). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var., AV K M AVP C EOVHP AΛEZ[A]NΔPOC.

2. AE 15,45 g, 31 mm. SNG France 2, 1002 (= BNF, Env. no. 938[1596]; = RPC VI, 7038 temporary, no. 2).

3. AE 10,18 g, 31 mm. Tahberer 2014, 1206. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

4. AE 13 g, 30,50 mm. SNG Leypold II, 2590. Öy.: Kmk.: Howg. 670, Ay.: CEΛEVKEΩN K..

5. AE 13,40 g, 30 mm. MM, Env. no. 98.17.30. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

6. AE 14,10 g, 30 mm. Tahberer 2014, 1207. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Lejant silik.

7. AE 13,90 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 284 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 18). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

[1596] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788776k

8. AE 12,80 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 285 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 19). Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔ[NΩ].

9. AE 10,77 g, 30 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 886 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 23) Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

10. AE 10,45 g, 30 mm. SM, Env. no. 3625. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

11. AE 13,20 g, 30 mm. MM, Env. no. 05.9.52. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

12. AE 11,65 g, 30 mm. MM, Env. no. 03.16.29. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

13. AE 12,60 g, 29,60 mm. Ziegler 1989, Nr. 468 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 31). Öy.: AV K MAVP CEOV[HP A]ΛEΞAN[Δ]POC; Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

14. AE 10,477 g, 29 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54202 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 13). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

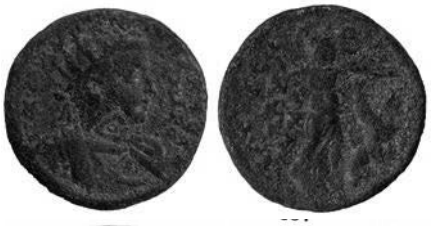
15. AE 12,902 g, 29 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54203 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 14). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

16. AE 11,56 g, 29 mm. Tahberer 2014, 1208. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

17. AE 11,85 g, 29 mm. SM, Env. no. 2790. Öy.: Kmk.: Silik (Howg. 670?). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

18. AE 12,90 g, 29 mm. SM, Env. no. 5637. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

19. AE 9,28 g, 29 mm. Ziegler 1989, Nr. 467 (= Sammlung Jürging; RPC VI, 7038 temporary, no. 30). Öy.: AV K MAVP CEOV[HP A]ΛEΞAN[Δ]POC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

20. AE 17,00 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 283 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 17[1597]). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

[1597] Kaynakta ağırlık 10,70 g. olarak not edilmiştir.

21. AE 11,65 g, 29 mm. MM, Env. no. 05.9.50. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

Görsel yok

22. AE 14,90 g, 29 mm. Forrer 1975, 646, Nr. 7593. Öy.: AV K M AVP C... AΛEZANΔPOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛ.

23. AE 11,85 g, 29 mm. SM, Env. no. 2790. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

24. AE 12,06 g, 29 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1587[1598]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKA.

25. AE 11,66 g, 29 mm, Leu, Web Auction 3, 25 Feb 2018, 657. Öy.: [AY K M AVP CЄOVHP] AΛЄΞANΔPOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

26. AE 10,57 g, 29 mm. SNG France 2, 1000. (= BNF, Env. no. 940[1599]; RPC VI, 7038 temporary, no. 4). Ay.: KAΛVKA.

27. AE 9,868 g, 29 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1347[1600] (= RPC VI, 7038 temporary, no. 16).

[1598] Yayında Gordianus'a atfedilmiştir ve bir üst numara ile yanlış yerleştirilmiştir.
[1599] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788774w
[1600] Çap 6 mm olarak not edilmiştir (sic.).

28. AE 11,166 g, 28 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54205 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 15). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: Lejant silik.

29. AE 12,50 g, 28 mm. MM, Env. no. 03.16.31. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

30. AE 8,15 g, 28 mm. MM, Env. no. 98.28.6. Öy.: Kmk.: Howg. 670; lejant silik.

31. AE 10,50 g, 28 mm. MM, Env. no. 99.5.22. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

32. AE 12,69 g, 28 mm, SNG XII, Hunterian I, 2297. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

33. AE 14,55 g, 28 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 213 (= 30 mm. RPC VI, 7038 temporary, no. 12). Öy.: AV K M AVP C(EOVHP) AΛEΞANΔPOC; Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

34. AE 11,40 g, 28 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2393 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 26). Öy.: AV K . AVP ..NΔPOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV.EΩN KAΛVKAΔNΩ.

35. AE 11,46 g, 28 mm. CNG, EA 394, 29 Mar 2017, 390. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN KAΛVKAΔNΩ.

36. AE 12,14 g, 28 mm. SNG France 2, 1003 (= BNF, Env. no. 953[1601]; RPC VI, 7038 temporary, no. 6). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

37. AE 11,85 g, 27,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 466 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 29). Öy.: AV K MAVP CEOV[HP A]ΛEΞAN[Δ]POC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

38. AE 11,20 g, 27 mm. SNG France 2, 1001[1602] (= BNF, Env. no. 94[1603]; RPC VI, 7038 temporary, no. 5). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: KAΛVKAΔNΩ.

39. AE 9,47 g, 27 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 179 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 22; CNG, EA 344, 11 Feb 2015, 325). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

40. AE 10,78 g, 27 mm. SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6, 4560. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

41. AE 11,85 g, 27 mm. SM, Env. no. 14391. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

[1601] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788777x
[1602] Kaynakta aynı no ile başka bir sikke daha bulunmaktadır (sic.) krş. fotoğraf.
[1603] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887757

42. AE 9,88 g, 27 mm. SNG Isaurien, 1063 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 7). Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

43. AE 12,95 g. MM, Env. no. 04.7.13. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

44. AE 12,75 g. Lanz, Auction 106, 27 Nov 2001, 605 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 24). Öy.: AV K M AVP CEOVHP AΛEΞA. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA.

R56b. SEVERUS ALEXANDER TİP 3b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan (cepheden), yerde savunma pozunda, taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN KAΛV (Farklı lejantlar aşağıda not edilmiştir.)

1. AE 15,39 g, 30 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 406. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 11 ile aynı kalıp.

2. AE 9,74 g, 30 mm, Leu, Web Auction 3, 25 Feb 2018, 656. Öy.: AY K M AYP CЄOYHP AΛЄΞANΔPOC. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN KAΛYKAΔNΩ. Öy. no. 1, 3, 11 ile aynı kalıp.

3. AE 12,47 g, 29 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 259 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 756; RPC VI, 7038 temporary, no. 25). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Öy. no. 1, 2, 11 ile aynı kalıp. Ay. no. 11, 12 ile aynı kalıp.

4. AE 10,93 g, 29 mm. SNG France 2, 999 (= BNF, Env. no. 939[1604]; RPC VI, 7038 temporary, no. 3). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN KAΛYKAΔNΩ.

5. AE 12,10 g, 29 mm. SNG Leypold II, 2591. Öy.: [AV] K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC; Kmk.: Howg. 670.

6. AE 12,45 g, 28 mm. MM, Env. no. 03.16.30. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

7. AE 12,07 g, 28 mm. Tahberer 2014, 1209. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Lejant silik.

8. AE 12,35 g, 27,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 465 (= RPC VI, 7038 temporary, no. 28). Öy.: AV K MAVP CEOV[HP A]ΛEΞAN[Δ]POC.

9. AE 9,29 g, 27 mm, SM, Env. no. 8115. Öy.: CEOVHP AΛEΞANΔPOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVK.

[1604] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788773j

10. AE 10,90 g, 27 mm. İAM, Env. no. KD940-59 1974. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

11. AE 15,08 g. Peus, Auction 380, 3 Nov 2004, 853. Öy.: Kmk.: Howg. 618 var. Öy. no. 1, 2, 3 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 12 ile aynı kalıp.

12. AE 13,85 g. Elsen, Auction 114, 15 Sep 2012, 430. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay. no. 3, 11 ile aynı kalıp.

13. AE -. SM, Env. No. 4903 (14016).

R56c. SEVERUS ALEXANDER TİP 3c

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AV K M AVP CEOVHP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Ay.: Athena, sola ilerler, vücut geriye dönük, sağ elinde mızrak, sol elinde yukarı kaldırdığı kalkan, yerde savunma pozunda, taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN KAΛV

1. AE 12,05 g, 32 mm. Helios, Auction 8, 13 Oct 2012, 392 (= RPC VI, 7035 temporary, no. 4). Ay.: Lejant silik. Öy. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

2. AE 15,13 g, 30 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 180 (= RPC VI, 7035 temporary, no. 2; From the Garth R. Drewry Collection; Classical Cash 3, 8 Jan 1997, 2922). Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKA. Öy. no. 1, 3 ile aynı kalıp.

3. AE 15,99 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54206 (= RPC VI, 7035 temporary, no. 1). Öy. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

4. AE 12,18 g, 29 mm. Ziegler 1989, Nr. 464 (= RPC VI, 7035 temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618, lejant silik.

5. AE 13,03 g, 29 mm. SM, Env. No. 2001/13(s). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKE[…].

R57. SEVERUS ALEXANDER TİP 4

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC

Ay.: Nike, ayakta, sola, bir küre üzerinde, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘEPAC

1. AE 19,87 g, 35 mm. SNG France 2, 996 (= BNF, Env. no. 1982.9[1605]; RPC VI, 7033 temporary, no. 2). Öy: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.

[1605] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788770h

2. AE 34 mm, 20,04 g. ANS, Env. no. 1944.100.54204 (RPC VI, 7033 temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

3. AE 21,25 g, 34 mm. Ziegler 1989, Nr. 456 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 21). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

4. AE 19,80 g, 34 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 247 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 755; RPC VI, 7033 temporary, no. 10). Ay. no. 8, 17, 19 ile aynı kalıp.

5. AE 17,20 g, 34 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 282 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 7). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

6. AE 26,50 g, 34 mm. MM, Env. no. 03.15.16.

7. AE 22,12 g, 34 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 199 (RPC VI, 7033 temporary, no. 11).

8. AE 19,74 g, 33,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 451 (= RPC VI, 7033 temporary, no.16). Öy.: AV K [M AVP C]EO[VHP] AΛEΞANΔPOC, Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 4, 17, 19 ile aynı kalıp.

9. AE 14,81 g, 33,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 455 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 20). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKEΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔΩ; EΛEVΘEPAC.

10. AE 23,55 g, 33 mm. Ziegler 1989, Nr. 453 (= 23,75 g, 32 mm, SNG Leypold II, 2593; RPC VI, 7033 temporary, no. 18). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: [CE]ΛEVKEΩN KAΛVKAΔΩ; EΛEVΘE[PA]C.

11. AE 16,73 g, 33 mm. Ziegler 1989, Nr. 454 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 19). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

12. AE 19,08 g, 33 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 235 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 9). Öy: Kmk.: Howg. 670.

13. AE 18,25 g, 32 mm. MM, Env. no. 00.6.36. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

14. AE 11,30 g, 32 mm. SNG France 2, 997 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 4; BNF, Env. no. 936[1606]). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

15. AE 22,73 g, 32 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2392 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 12, 13). Öy.: ... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC; Kmk.: Howg. 670. Ay.: .. ΚΑΛV.. , ΕΛΕVΘΕΡΑC. Öy. no. 16, 19 ile aynı kalıp.

16. AE 16,20 g, 32 mm. Naumann, Auction 65, 6 May 2018, 447. Öy.: Kmk.: Howg. 618, AV K M AVP CЄOVHP. Öy. no. 15, 19 ile aynı kalıp.

17. AE 18,30 g, 32 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 416. Öy.: Kmk.: Howg. 618. A V K M AVP CЄOVHP ΑΛЄΞΑΝΔΡΟC. Ay. no. 4, 8, 19 ile aynı kalıp.

18. AE 17,23 g, 31,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 452 (RPC VI, 7033 temporary, no. 17). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

19. AE 18,67 g, 31 mm. Tahberer 2014, 1205. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Öy. no. 15, 16 ile aynı kalıp. Ay. no. 4, 8, 17 ile aynı kalıp.

[1606] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788771v

20. AE 16,62 g, 31 mm. SNG France 2, 995 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 3; BNF, Env. no. 935[1607]. Wadd. 4466).

21. AE 13,53 g, 31 mm. SNG France 2, 998 (= BNF, Env. no. 937[1608]; RPC VI, 7033 temporary, no. 5). Ay.: Kmk.: Howg. 618 var.

22. AE 17,66 g, 31 mm. SNG Isaurien, 1065 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 15). Öy.: [AV K] M AVP [CEOV]HP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC, Howg. 670. Ay.: CEΛ[EVK]EΩN KAΛVKA[Δ]NΩ; ΕΛΕVΘΕΡΑC.

23. AE 18,40 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1064 (= RPC VI, 7033 temporary, no. 14). Öy.: [AV K] M AVP [CEOV]HP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛ[EVK]EΩN KAΛVKA[Δ]NΩ; ΕΛΕVΘΕΡΑC.

R58. SEVERUS ALEXANDER TİP 5

Öy.: İmparator büstü, zırhlı, sağa, başında defne çelengi, AV K M AVP CEOVHP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Ay.: Nike, sağa ilerliyor, sol elinde palmiye dalı, sağ elinde çelenk üzerinde ΕΛΕVΘΕΡΑC yazılı; CEΛEVKEΩN TΩN ΠΡΟC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 18,15 g, 34 mm. MM, Env. no. 98.28.3. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1607] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887699
[1608] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887726

2. AE 18,90 g, 34 mm. SNG Leypold 2594 (= RPC VI, 7031 online temporary, no. 3). Öy.: Howg. 670. Ay. no. 3, 4 ile aynı kalıp.

3. AE 20,37 g, 33 mm. CNG, MBS 70, 21 Sep 2005, 569 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 198; RPC VI, 7031 online temporary, no. 4, 5). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 2, 4 ile aynı kalıp.

4. AE 32 mm, 18,197 g. ANS, Env. no. 1944.100.54201 (= RPC VI, 7031 online temporary, no. 2). Ay. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

5. AE 16,10 g, 32 mm. Ziegler 1989, Nr. 461 (= RPC VI, 7031 online temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

R59. SEVERUS ALEXANDER TİP 6

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC

Ay.: Nike, cepheden, ayakta, üzerinde EΛEVΘEPAC yazan bir tabula ansata tutar, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ. Hepsi aynı kalıptan.

1. AE 16,93 g, 34 mm. Ziegler 1989, Nr. 458 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 17). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

2. AE 17,19 g, 34 mm. Ziegler 1989, Nr. 460 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 19). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Öy. no. 3, 19 ile aynı kalıp.

3. AE 21,05 g, 34 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1167 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 197 (= Engin Söylemez Koleksiyonu, Env. no. 28[1609]; RPC VI, 7032 temporary, no. 13). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 19 ile aynı kalıp.

4. AE 17,15 g, 34 mm. SNG Leypold II, 2592 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 10). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

5. AE 15,80 g, 33,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 459 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 18). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

6. AE 15,64 g, 33,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 457 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 16). Öy.: Lejant okunmuyor, Kmk.: Howg. 670 ve 618.

7. AE 20,99 g, 33 mm. İAM, Env. no. KD757-790 1965.

[1609] Arslan 1993, nr. 34.

8. AE 20,20 g, 33 mm. SNG France 2, 992 (= BNF, Env. No. 933[1610]; (= RPC VI, 7032 temporary, no. 4).

9. AE 20,77 g, 33 mm. CNG, EA 181, 6 Feb 2008, 202 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 11). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

10. AE 21,39 g, 33 mm. SNG France 2, 993 (= BNF, Env. no. 934[1611]; RPC VI, 7032 temporary, no. 5). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

Görsel yok

11. AE 33 mm. BMC Lycaonia, Nr. 34 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 2). Öy.: AV K M AVP CEOVHP A[ΛE…], Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.

Görsel yok

12. AE 33 mm. BMC Lycaonia, Nr. 35 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 35). Öy.: AV K M AVP CEOVHP AΛE[…], Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ [K AΛV]KAΔNΩ.

13. AE 33 mm, 21,923 g. ANS, Env. no. 1953.171.1349 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 9).

[1610] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788767m
[1611] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788768z

14. AE 20,60 g, 33 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 298 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 12). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

15. AE 14,203 g, 32 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1348 (= 33 mm. RPC VI, 7032 temporary, no. 8).

16. AE 17,44 g, 32 mm. SNG France 2, 994. 20; Öy.: Kmk.: Howg. 670 (= BNF, Env. No. 1966.453[1612]; RPC VI, 7032 temporary, no. 3).

17. AE 16,30 g, 31 mm. MM, Env. no. 06.43.293. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

18. AE 19,55 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1066 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 15). Öy.: [AV K] M AVP [CEOV]HP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC, Kmk.: Howg. 670.

19. AE 19,63 g, 24 mm. Pecunem | Naumann, Auction 35, 6 Sep 2015, 512 (= RPC VI, 7032 temporary, no. 14). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Öy. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

[1612] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41846911d

20. AE Belirtilmemiş. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 1025[1613]. Lejant okunaksız.

R60. SEVERUS ALEXANDER TİP 7

Öy.: İmparatorun başı, sola, defne çelenkli, AV K M ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Tykhe, sağa, başında kent suru tacı, örtülü, üstte sorguçlu/hörgüçlü boğa, CEΛEVKEΩN KAΛV. Hepsi aynı kalıp.

1. AE 5,97 g, 22,8 mm. Agora, Numismatic Auction 78, 30 Oct 2018, 138.

2. AE 4,39 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD1530-29 1992.

Görsel yok

3. AE 22 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 485 Nr. 16 (= RPC VI, 7044 temporary, no. 3). Öy.: AV K M C ΑΛΕΙΑΝΔΡΟC Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛV

4. AE 5,40 g, 22 mm. SNG France 2, 1007 (= BNF, Env. No. 944[1614]; RPC VI, 7044 temporary, no. 2).

5. AE 4,90 g, 22 mm. M&M-D, Auction 29, 31 Oct 2008, 2675 (= M&M-D, Auction 20, 10 Oct 2006, 241; RPC VI, 7044 temporary, no. 9).

[1613] Aynı lotta 4 farklı sikke mevcuttur: https://pro.coinarchives.com/a/lotviewer.php?AucID=28&Lot=1025
[1614] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887815

6. AE 3,76 g, 21 mm. SNG Leypold II, 2595.

7. AE 4,79 g, 21 mm. CNG, EA 382, 7 Sep 2016, 255 (= AE 4,81 g, 23 mm. Lindgren III 1993, 896; RPC VI, 7044 temporary, no. 6. From the estate of Thomas Bentley Cederlind). Öy.: M AVP ... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Ay.: Kmk.: Howg. 670 var.

8. AE 4,26 g, 20 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 760 (= RPC VI, 7044 temporay, no. 8). Öy.: ... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC.

9. AE 4,76 g, 20 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 407. Öy.: AV K M C ΑΛЄΞΑΝΔΡΟC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KΑΛV.

R61. SEVERUS ALEXANDER TİP 8

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, ışın taçlı, giyimli, AV K M AVP CEOVHP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Ay.: Çocuk Zeus, cepheden, tahtta oturur, baş sola, sağ elini yukarı kaldırmış, iki yanında ayakta duran Kuret ve üstte bir Kuret (askeri kostümlerle), mızraklarıyla kalkanlarına vurmakta, CEΛEVKEΩN ΚΑΛVΚΑΔΝΩ (bazen harfler ters/retrograde).

1. AE 13,53 g, 30 mm. CNG 93, 22 May 2013, 889 (= RPC VI, 7040 temporary, no. 3). Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Öy. no. 7 ile aynı kalıp.

2. AE 13,90 g, 30 mm. SNG Leypold II, 2597 (RPC VI, 7040 temporary, no. 2). Ay.: CEΛEVKEΩN ΚΑΛVΚΑΔΝΩ. Öy. no. 3, 4, 5 ile aynı kalıp.

3. AE 14,30 g, 29 mm. SNG France 2, 1004 (= BNF, Env. no. 946[1615]; RPC VI, 7040 temporary, no. 1). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Öy. no. 2, 4, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 4, 5 ile aynı kalıp.

4. AE 14,41 g, 29 mm. CNG, Triton XII, 6 Jan 2009, 709 (= RPC VI, 7040 temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 5 ile aynı kalıp.

5. AE 12,86 g, 28 mm. CNG, EA 306, 10 Jul 2013, 267 (= RPC VI, 7040 temporary, no. 5). Öy: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 4 ile aynı kalıp.

6. AE 28 mm. Roma, May 2013 Auction, 21 May 2013, 944.

7. AE 11,13 g, 28 mm. CNG 93, 22 May 2013, 890 (= RPC VI, 7040 temporary, no. 4). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

R62. SEVERUS ALEXANDER TİP 9

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AV K ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ

Ay.: Tykhe, ayakta, cepheden, baş sola, başında kalathos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu, CЄΛЄVKЄΩN KΑΛV

[1615] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887788

1. AE 7 g, 22 mm. Tahberer 2014, 1210. Öy. no. 3 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 3 ile aynı kalıp.

2. AE 5,51 g, 22 mm. SNG France 2, 1008 (= BNF, Env. No. 945[1616]; RPC VI, 7045 temporary, no. 1). Ay. no. 1, 3 ile aynı kalıp.

3. AE 5,24 g, 21 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 759 (= RPC VI, 7045 temporary, no. 2). Öy. no. 1 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

4. AE 6,09 g, 20 mm. SNG Leypold II, 2596 (= RPC VI, 7045 temporary, no. 3).

5. AE 4,07 g, 19,55 mm. Agora Auctions, Numismatic Auction 69, 26 Sep 2017, 127. Öy.: O[...]A ΑΛЄΞΑΝ[…]. Ay.: …ΩΝ ΚΑΛV.

R63. SEVERUS ALEXANDER TİP 10

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AV K M AVP CEOVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ

Ay.: Apollon ve Artemis'in karşılıklı büstleri, Apollon'un başında çelenk, CЄΛЄVKЄΩN ΚΑΛVΚΑΔΝΩ

1. AE 10,51 g, 28 mm. SNG Isaurien, 1056 (= 25 mm. RPC VI, 7043 temporary, no. 9). Öy. ve ay. no. 2 ile aynı kalıp.

[1616] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788782h

2. AE 9,50 g, 26 mm. SNG Isaurien, 1057 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 10). Öy. ve ay. no. 1 ile aynı kalıp.

3. AE 8,08 g, 26 mm. SNG Isaurien, 1058 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 11). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 7,32 g, 26 mm. SNG Isaurien, 1061 (= 27 mm. RPC VI, 7043 temporary, no. 14). Ay.: Kmk.: Howg. 670.

5. AE 9,28 g, 26 mm. Lindgren III 1993, Lev. 50 Nr. 898. Öy.: AVK M AVP CEOVP (sic.) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

6. AE 9,89 g, 25,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 475 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 16). Öy.: AV K M AVP CEOVH ΑΛΕΞΑΝ[ΔΡΟ]. Öy. ve ay. no. 7 ile aynı kalıp.

7. AE 8,83 g, 25,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 474 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 15). Öy.: AV K M AVP CEOVH ΑΛΕΞΑΝ[ΔΡΟ]. Öy. ve ay. no. 6 ile aynı kalıp.

8. AE 7,524 g, 25 mm. ANS, Env. no. 0000.999.24004 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 3).

9. AE 9,36 g, 25 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 885 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 5). Ay. no. 17, 18 ile aynı kalıp.

10. AE 7,90 g, 25 mm. CNG, EA 342, 14 Jan 2015, 451 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 761 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 7). Öy.: AV K M AΛΛΕΞΑΝΔΡΟ.

11. AE 9,60 g, 25 mm. SM, Env. no. 8045. Öy.: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛV.

12. AE 8,76 g, 25 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 460. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

13. AE 8,65 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.28.4.

14. AE 7,50 g, 25 mm. SM, Env. no. 14319. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

15. AE 6,17 g, 24,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 476 (= 25 mm. RPC VI, 7043 temporary, no. 17). Öy.: AV K M AVP CEOVH AΛΕΞΑΝ[ΔΡΟ], Kmk.: Howg. 618. Ay.: Howg. 670.

16. AE 8,95 g, 24 mm. Tahberer 2014, 1211. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

17. AE 9,24 g, 24 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1168 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 195; RPC VI, 7043 temporary, no. 8). Ay. no. 9, 18 ile aynı kalıp.

18. AE 8,03 g, 24 mm. SNG France 2, 1009 (= BNF, Env. no. 947[1617]; RPC VI, 7043 temporary, no. 2). Öy.: AV K M ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ. Ay. no. 9, 17 ile aynı kalıp.

19. AE 8,78 g, 24 mm. CNG, Auction 88, 14 Sep 2011, 993 (= RPC VI, 7043 temporary, no. 6).

20. AE 8,09 g, 23 mm. SNG Isaurien, 1060. (= 25 mm. RPC VI, 7043 temporary, no. 13). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

21. AE 7,26 g, 22 mm. SNG Isaurien, 1059 (= 24 mm. RPC VI, 7043 temporary, no. 12). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

22. AE 9,9 g, 22 mm. İAM, Env. no. KD762-1718 1966.

23. AE 9,95 g. Gorny&Mosch, Auction 118, 15 Oct 2002, 1793.

[1617] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788783v

24. AE 9,07 g. Elsen, Auction 116, 16 Mar 2013, 583.

25. AE 6,14 g. Peus, Auction 369, 31 Oct 2001, 1264.

R64. SEVERUS ALEXANDER TİP 11

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K M AVP CEOVHP ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Ay.: Dionysos, sağa, iki panter tarafından çekilen biga üzerinde, sağ kolunda hayvan/panter postu, sağ elinde thyrsos, sol elinde kantharos, arkasında Maenad, önde yerde diz çökmüş Silenos, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ

1. AE 13,13 g, 31 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 264.

2. AE 14,04 g, 31 mm. CNG, Auction 87, 18 May 2011, 864 (= RPC VI, 7036 temporary, no. 4). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. ve ay. no. 3 ile aynı kalıp.

3. AE 10,741 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1350 (= RPC VI, 7036 temporary, no. 2). Öy. ve ay. no. 2 ile aynı kalıp.

4. AE 13,25 g, 29,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 462 (= RPC VI, 7036 temporary, no. 5). Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618.

5. AE 12,30 g, 29,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 463. (= RPC VI, 7036 temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R65. SEVERUS ALEXANDER TİP 12

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, AVT K MAP CЄOVH AΛЄΞANΔPO

Ay.: Herakles, ayakta, sola, başı geriye dönük, sağ elindeki sopasını yere dayar, sol eliyle yere dayadığı yayına yaslanır, CЄΛЄYKЄΩN KAΛYKAΔN

1. AE 12,95 g, 29 mm. RPC VI, 7039 temporary, no. 1 (L1975,0411.341 non vidi). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

R66. IULIA MAMAEA TİP 1 (Severus Aleksander'ın annesi)

Öy.: İmparatoriçe büstü, sağa, başında stephane, IOVΛIA MAMEA CEBACTH

Ay.: Aphrodite, ayakta, sağa, giyimli, elindeki aynaya bakar, bir eliyle elbisesini tutar, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

1. AE 17,72 g, 36 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 762 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 8). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 4, 6 ile aynı kalıp.

2. AE 21,25 g, 34,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 477 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 9). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Öy. no. 1, 4, 6 ile aynı kalıp.

3. AE 20,397 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54208 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 4).

4. AE 17,729 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1351 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 5). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Öy. no. 1, 2, 6 ile aynı kalıp.

5. AE 17,82 g, 34 mm. Ziegler 1989, Nr. 478 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 10).

6. AE 19,20 g, 33 mm. MM, Env. no. 06.13.23. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1, 2, 4 ile aynı kalıp.

Görsel yok

7. AE 17,60 g, 33 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 485, Nr. 17 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 3). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

8. AE 13,28 g, 33 mm. SNG France 2, 1010 (= BNF, Env. No. 949[1618]; RPC VI, 7030 temporary, no. 2). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

9. AE 15,40 g, 32 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 290. (= RPC VI, 7030 temporary, no. 6). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC].

10. AE 19,79 g, 32 mm. CNG, EA 286, 5 Sep 2012, 245 (= RPC VI, 7030 temporary, no. 7). Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay. no. 11 ile aynı kalıp.

11. AE 16 g, 31 mm. MM, Env. no. 04.14.53. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 10 ile aynı kalıp.

R67. IULIA MAMAEA TİP 2 (MS 235)

Öy.: Iulia Mamaea büstü, sağa, giyimli, IOVΛIA MAMEA CEBA

Ay.: Artemis, avcı, sağa koşuyor, elinde yayı, omzundaki sadaktan ok alır, CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔ

1. AE 4,78 g. Hauck & Aufhäuser, Auction 21, 17 Mar 2009, 410.

[1618] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887846

R68. III. GORDIANUS (238-244) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CEBA. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Aphrodite, sağa, ayakta, sol elindeki aynaya bakıyor, arkasında bir Eros, önünde havuzdan su içen bir kuş, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩN KAΛVKAΔ. Hepsi aynı kalıp.

1. AE 14,90 g, 33 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1589. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

2. AE 13,77 g, 33 mm. CNG, EA 269, 30 Nov 2011, 266. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R69. III. GORDIANUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CEBAC

Ay.: Aphrodite, sağa, zırh giyimli, sol elinde tuttuğu aynaya bakıyor, iki yanında iki Eros, ellerinde meşale, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ, bazen EΛEVΘEPAC (belirtilmiştir).

1. AE 19,98 g, 36 mm. CNG, MBS 70, 21 Sep 2005, 570[1619] (= 35 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 202). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩN] ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC, (darp kayması), Kmk.: Howg. 670.

2. AE 14,97 g, 35,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 491. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ [ΠPOC TΩ] KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘEPAC.

[1619] Referansta Severus Alexander olarak tanımlanmıştır.

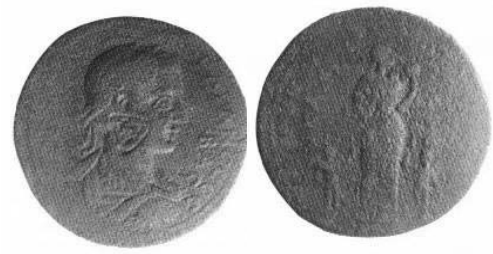
3. AE 27,11 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1953.171.681. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: [CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛVΚΑΔ..], ΕΛΕVΘΕΡΑC.

4. AE 16,36 g, 34 mm. SNG France 2, 1020 (= BNF, Env. no. 962[1620]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: [CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ], ΕΛΕVΘΕΡΑC.

5. AE 17,79 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 186. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑ[ΛVΚΑΔΝΩ].

6. AE 22 g, 34 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 293. Öy.: [ΑΝΤΩΝΙ]ΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒΑC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: [C]ΕΛΕVΚΕΩΝ [ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑ]ΛVΚΑΔΝΩ.

7. AE 20,60 g, 34 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 774. Öy.: Μ[ΑΡ Α]ΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΚΑ, ΕΛΕVΘΕΡΑC.

8. AE 18,11 g, 34 mm. SNG Isaurien, 1075. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ Τ[Ω ΠΡΟC ΤΩ] ΚΑΛVΚΑΔΝΩ; ΕΛΕVΘΕΡ[Α]C.

[1620] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788795v

9. AE 22,52 g, 34 mm. Roma, E-Sale 9, 28 Jun 2014, 306. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ, EΛEVΘEPAC.

10. AE 20,32 g, 33,50 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 773 (= 20,34 g. SNG vA Kilikien, 5839; 33 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1125). Öy.: [ANTΩNIOC] ΓORΔIANOC CEBA, Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

11. AE 13,85 g, 33,47 mm. KAM, Env. no. 8653. Öy.: [ANT]ΩNIOC ΓORΔIANOC CEBA, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

12. AE 18,55 g, 33 mm. Leu, Web Auction 7, 23 Feb 2019, 847. Öy.: MAP ANTΩ[NIOC ΓOP]ΔIANOC CЄB. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ / ЄΛЄYΘЄPAC.

13. AE 11,65 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1219. Öy.: ANTΩNIOC [Γ]OPΔI[ANOC] CEBA, Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

14. AE 16,41 g, 33 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 238. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

15. AE 16,73 g, 33 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 215. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN.

16. AE 13,60 g, 33 mm. CNG, EA 225, 13 Jan 2010, 270. Öy.: Kmk.: Howg. 670; ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA. Ay.: [CE]ΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK.

17. AE 17,60 g, 33 mm. SM, Env. no. 14626. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.; CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘEPAC.

18. AE 20,07 g, 33 mm. SNG Leypold II, 2601. Öy.: Kmk.: Howg. 670; MAP ANTΩNINOC ΓOPΔIANOC CЄB. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

19. AE 14,20 g, 32,3 mm. SNG Leypold II, 2602. Öy.: Kmk.: Howg. 670; ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

20. AE 16,85 g, 32 mm. İAM, Env. no. 8705. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

21. AE 14,96 g, 32 mm. SNG France 2, 1021 (= 14,26 g. BNF, Env. No. 963[1621]; Wadd. 4470). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Öy.: ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ ΠPOC KAΛVKAΔ.

22. AE 18,03 g, 32 mm. SNG France 2, 1029 (= BNF, Env. No. 961[1622]). Öy.: MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB, Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: [CEΛEV]KEΩN KA EΛEVΘPAC.

23. AE 17,05 g, 32 mm. CNG, EA 382, 7 Sep 2016, 256. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

24. AE 17,06 g. Grün, Auction 53, 20 May 2010, 222. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

25. AE 14,85 g. SNG vA Kilikien, 5840. Öy.: Kmk: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘEPAC.

R70. III. GORDIANUS TİP 3

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Aphrodite, sağa, giyimli, sağ elindeki aynaya bakıyor, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

[1621] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887966
[1622] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888040

1. AE 20,711 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1981.40.22. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 20,147 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1973.191.135. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

3. AE 19,25 g, 34 mm. SNG France 2, 1022 (= BNF, Env. no. 1002.17[1623]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.

4. AE 15,12 g, 34 mm. SNG France 2, 1023 (= BNF, Env. No. 960[1624]). Öy.: Kmk.: Howg. 618 var.

5. AE 15,30 g, 34 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 291. Ay. no. 7, 11, 12 ile aynı kalıp.

6. AE 17,77 g, 34 mm. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 116 (= 17,74 g. Künker, Auction 83, 17 Jun 2003, 1176). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1623] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788797j
[1624] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788798w

7. AE 19,96 g, 34 mm. Tahberer 2014, 1217. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 5, 11, 12 ile aynı kalıp.

8. AE 17,10 g, 34 mm. CNG, EA 328, 11 Jun 2014, 352. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

9. AE 18,44 g, 33,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 492. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

10. AE 21,44 g, 33 mm. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 39. Öy.: Kmk.: Howg. 670 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 769. Öy.: [ΑΝΤ]ΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒΑ, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ. Öy. no. 11, 12, 13 ile aynı kalıp.

11. AE 15,78 g, 33 mm. CNG, EA 168, 11 Jul 2007, 159. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 10, 12, 13 ile aynı kalıp. Ay. no. 5, 7, 12 ile aynı kalıp.

12. AE 14,98 g, 33 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 184. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ [Κ]ΑΛVΚΑΔΝ[Ω]. Öy. no. 10, 11, 13 ile aynı kalıp. Ay. no. 5, 7, 11 ile aynı kalıp.

13. AE 16,38 g, 32 mm. Tahberer 2014, 1218. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 10, 11, 12 ile aynı kalıp.

14. AE 11,60 g, 31 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 292. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

15. AE 18,55 g. SNG vA Kilikien, 5838.

R71a. III. GORDIANUS TİP 4a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

Ay.: Tykhe, sola, tahtta oturuyor, sol elinde bereket boynuzu, sağ eli ΕΛΕVΘΕPAC yazıtlı bir tapınak/stel üzerinde/tepesinde, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 18,54 g, 35 mm. Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 344. Öy.: .. NIOC ΓOPΔIANOC CEBAC; Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: Silik. Öy. no. 4, 5, 6 ile aynı kalıp.

2. AE 13,13 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1947.97.490. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

3. AE 14,177 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1353. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 18,93 g, 34,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 487[1625]. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak[1626] üzerinde ΕΛΕVΘΕΡΑC. Öy. no. 1, 5, 6 ile aynı kalıp.

5. AE 15,70 g, 34,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 488. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde ΕΛΕVΘΕΡΑC. Öy. no. 1, 4, 6 ile aynı kalıp.

6. AE 13,739 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54212. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: Tapınak üzerinde yazı silik. Öy. no. 1, 4, 5 ile aynı kalıp.

7. AE 16,30 g, 34 mm. SNG Leypold II, 2607. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay.: Lejant silik.

8. AE 16,63 g, 32 mm. Roma, E-Sale 1, 31 Aug 2013, 364. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde ΕΛΕVΘΕΡΑC. Öy. no. 10, 12 ile aynı kalıp.

[1625] Kaynakta stel olarak not edilmiştir.
[1626] Kaynakta stel olarak not edilmiştir.

9. AE 18,50 g, 32 mm. Tahberer 2014, 1215. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

10. AE 16,21 g, 32 mm. Naumann, Auction 65, 6 May 2018, 448. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Öy. no. 8, 12 ile aynı kalıp.

11. AE 12,75 g, 31 mm. SNG France 2, 1024[1627] (= BNF, Env. no. 956[1628]). Öy.: ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA; Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: Tapınak üzerinde ΕΛΕVΘEPAC.

12. AE 15,81 g, 31 mm. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 41 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 772). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde ΕΛΕVΘEPAC. Öy. no. 8, 10 ile aynı kalıp.

13. AE 14,85 g. BNF, Env. No. 1118[1629]. Öy.: Kmk.: Howg. 670; lejant silik.

R71b. III. GORDIANUS TİP 4b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

Ay.: Tykhe, sola, oturur, sol elinde bereket boynuzu, sağ eli CVNTEΛIAC yazıtlı bir tapınak/stel üzerinde, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

[1627] Kaynakta stel olarak not edilmiştir.
[1628] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887997
[1629] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417436241

1. AE 19,53 g, 35 mm. SM, Env. no. 14735. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ [ΠPOC] KAΛVKAΔNΩ, tapınak üzerinde CVNTE[ΛIAC].

2. AE 17,425 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54211. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 3, 7, 9, 10 ile aynı kalıp.

3. AE 19,602 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54210. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 7, 9, 10 ile aynı kalıp.

4. AE 18,988 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1352. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

Öy görsel yok

5. AE 35 mm. Cox 1941, 124. Öy.: Kmk.: Howg. 670, ΓOPΔIA. Ay.: CƐΛƐVKƐΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; stel üzerinde CVNTƐΛIOC.

6. AE 19,97 g, 34 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 239. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC.

7. AE 21,01 g, 34 mm. Pecunem | Naumann, Auction 36, 4 Oct 2015, 507. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC. Öy. no. 2, 3, 9, 10 ile aynı kalıp.

Görsel yok

8. AE 34 mm. BMC Lycaonia, Nr. 39. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, tapınak üzerinde CVNTEΛIOC.

9. AE 17,64 g, 33 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 185. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC. Öy. no. 2, 3, 7, 10 ile aynı kalıp.

10. AE 20,32 g, 33 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1124. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC. Öy. no. 2, 3, 7, 9 ile aynı kalıp.

11. AE 16,00 g, 33 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 294. Öy.: Kmk.: Howg. 618, 670. Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC.

12. AE 14,25 g, 31 mm. MM, Env. no. 04.12.5. Öy.: Kmk.: Howg. 670; lejant silik.

13. AE 19,52 g. SNG vA Kilikien, 5841[1630]. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Tapınak üzerindeki yazı silik.

14. AE 16,21 g, Gorny & Mosch, Auction 115, 5 Mar 2002, 1394. Öy.: Kmk.: Howg. 670; 1Ay.: Tapınak üzerinde CVNTEΛIAC.

15. AE 16,19 g. Gorny & Mosch, Auction 233, Oct 2015, 2091. Öy.: ANTΩNIOC ΓORΔIANOC ..BA, Kmk.: Howg. 618 ve 670.

R72. III. GORDIANUS TİP 5

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli, ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CEBAC

Ay.: Europa, sağa, bir boğa üzerinde, sol eliyle uçuşan mantosunu tutar, boğanın altında boşlukta yunus, CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC TΩ ΠPO (sic.).

Öy. görseli yok

1. AE 26 mm. Cox 1941, 122. Öy.: Kmk.: Howg. 670, NTΩNIOC ΓORΔIANOC CƐBAC. Ay.: ..VKƐΩN T ΠPOC TΩ ΠPO (sic.).

2. AE 4,89 g, 23 mm. Nomos, obolos 7, 9 Jul 2017, 406 (= 4,88 g, 22 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 4). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ […].

[1630] Kaynakta stel olarak not edilmiştir.

3. AE 6,26 g, 23 mm. Roma, Auction XI, 7 Apr 2016, 529 (= Roma, Auction 8, 28 Sep 2014, 802). Ay.: CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC TΩ ΠPO (sic.).

4. AE 6,47 g. 23 mm. Roma, E-Sale 5, 1 Feb 2014, 505 (= Gorny & Mosch, Auction 216, 15 Oct 2013, 2747. Ay.: CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC TΩ ΠPO (sic.).

5. AE 6,56 g, 23 mm. SM, Env. no. 2005/52(s). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC.

6. AE 5,16 g, 21 mm. Leu, Web Auction 4, 24 Jun 2018, 572. Ay.: [CЄΛЄYKЄΩN TΩ] ΠPO[C TΩ].

7. AE 6 g, 21 mm. Pecunem | Naumann, Auction 28, 1 Feb 2015, 285. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC.

8. AE 5,19 g, 21 mm. SNG Isaurien, 1067. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

9. AE 8,29 g. Gorny & Mosch, Auction 220, 11 Mar 2014, 1511. Ay.: [CEΛEVKEΩ]N T[ΩN] [ΠPOC] TΩ ΠPO (sic.).

10. AE 7,62 g. Gorny & Mosch, Auction 160, 9 Oct 2007, 2002. Öy.: Kmk.: Howg. 670[1631] (?). Ay.: CEΛEVKEΩN ΠPOC ΠPO (sic.) […].

[1631] Katalogta kmk.: Howg. 795 (= Δ) olarak not edilmektedir.

11. AE 5,30 g. Gorny & Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2092. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC.

12. AE 6,02 g. SNG vA Kilikien, 5843. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

R73. III. GORDIANUS TİP 6

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)

Ay.: İmparator ayakta, sola, sağ eliyle çelengi Tykhe'nin başına uzatır, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK, (bazen retrograde)

1. AE 17,53 g, 33 mm. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 42 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 203). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

2. AE 10,19 g, 32 mm. SM, Env. No. 14366. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK].

3. AE 12,94 g, 31,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 496 (= 13,02 g, 31 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 413; Ex Dr. P. Vogl Collection; ex auction Münz Zentrum Köln 68, 347). Öy.: ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC [CEBACTOC], Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KA. Öy. no. 1, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

4. AE 14,20 g, 31 mm. MM, Env. no. 03.16.27. Öy.: Kmk.: Howg. 670: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA. Öy. no. 1, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

5. AE 12,37 g, 31 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 248 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 765). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV[KEΩN TΩ ΠPOC KA]ΛVK.

6. AE 10,01 g, 31 mm. CNG, EA 132, 1 Feb 2006, 123 (= 9,95 g, 30 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 266). Öy.: Kmk.: Howg. 670, kalıp kaymış. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA. Öy. no. 1, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

7. AE 15,25 g, 31 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 299 (= Ex. Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

8. AE 14,48 g, 31 mm. SNG Leypold II, 2606. Öy.: ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CEBATOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA. Öy. no. 1, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

9. AE 17,25 g, 30,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 495. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA Öy. no. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 14, 18 ile aynı kalıp.

10. AE 12,98 g, 30 mm. SM, Env. no. 7360. Öy.: Lejant silik, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN […]

11. AE 15,05 g, 30 mm. Roma, E-Sale 17, 25 Apr 2015, 462. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA. Öy. no. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 14, 18 ile aynı kalıp.

Görsel yok

12. AE 29 mm. BMC Lycaonia, Nr. 46. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

13. AE 9,95 g, 29 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 204. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA.

14. AE 11,71 g, 28 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 182. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KA. Öy. no. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 18 ile aynı kalıp.

15. AE 10,78 g, 28 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 217. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ Π(POC) TΩ KAΛVK.

16. AE 11,31 g, 27 mm. SNG France 2, 1013 (= BNF, Env. No. 954[1632]). Öy.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK.

17. AE 13,67 g, 27 mm. SNG France 2, 1014 (= BNF, Env. No. 968; Wadd. 4475). Öy.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK.

[1632] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887877

18. AE 10,41 g. Gorny & Mosch, Auction 160, 9 Oct 2007, 2001. Öy.: Kmk.: Howg. 670[1633]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVK Öy. no. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14 ile aynı kalıp.

R74a. III. GORDIANUS TİP 7a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan, karşısında kendisine taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN (veya KAΛVK)

1. AE 13,63 g, 32,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 497. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

2. AE 13,03 g, 32 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54213. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVK. Öy. no. 3, 4, 7, 17, 19, 22, 24 ile aynı kalıp. Ay. no. 3 ile aynı kalıp.

3. AE 15,20 g, 31 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 763 (= CNG, MBS 72, 14 Jun 2006, 1198; CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1123). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVK. Öy. no. 2, 4, 7, 17, 19, 22, 24 ile aynı kalıp. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

4. AE 12,95 g, 31 mm. MM, Env. no. 03.16.28. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN. Öy. no. 2, 3, 7, 17, 19, 22, 24 ile aynı kalıp.

[1633] Kmk.: Howg. 795 olarak not edilmiştir.

Görsel yok

5. AE 31 mm. BMC Lycaonia, Nr. 38. Öy.: [ANT]ΩNIOC ΓOPΔIANOC [CEBATOC (sic.), Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛ[EVKEΩ]N TΩ ΠPOC KAΛV.

6. AE 11,25 g, 31 mm. SM, Env. no. 7055. Öy.: Kmk.: Howg. 670, [ANT]ΩNIOC ΓOPΔIANOC [CEBATOC], Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: [CEΛ]EVKEΩN TΩ Π[POC KAΛVK].

7. AE 11,41 g, 31 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 887 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛV. Öy. no. 2, 3, 4, 17, 19, 22, 24 ile aynı kalıp. Ay. no. 9 ile aynı kalıp.

8. AE 14,11 g, 30,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 499. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKE[ΩN TΩ ΠP]OC KAΛVK.

9. AE 15,57 g, 30 mm, Leu , Web Auction 7, 23 Feb 2019, 848. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve bir kmk daha halka? Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC KAΛVK. Ay. no. 7 ile aynı kalıp.

10. AE 12,40 g, 30 mm. MM, Env. no. 01.6.157. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛV.

11. AE 13,28 g, 30 mm. Pecunem | Naumann Auction 27, 4 Jan 2015, 462. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN Ay. no. 20, 22 ile aynı kalıp.

12. AE 15,06 g, 30 mm. CNG, EA 370, 9 Mar 2016, 281. Öy.: ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑ, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ KAΛV.

13. AE 13,70 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 295. Öy.: ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CEBATOC (sic.). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠΡΟC KAΛVK.

14. AE 11,62 g, 30 mm. Pecunem | Naumann Auction 19, 6 Jul 2014, 437. Öy.: [ΜΑΡ]? ΑΝΤΩΝ ΓΟΡΔΙΑΝΟC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠΡΟC KAΛV.

15. AE 11,27 g, 29 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1586[1634]. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVK.

16. AE 14,30 g, 29 mm. Tahberer 2014, 1214. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠΡΟC KAΛVK.

17. AE 11,57 g, 29 mm. Nomos, obolos 4, 21 Feb 2016, 726. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 4, 7, 19, 22, 24 ile aynı kalıp.

18. AE 11,14 g, 29 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 216. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1634] Kaynakta Severus Alexander (sic.) olarak tanımlanmıştır.

19. AE 13,35 g, 29 mm. SNG Isaurien, 1068. Öy.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 4, 7, 17, 22, 24 ile aynı kalıp.

20. AE 13,14 g, 28,60 mm. Ziegler 1989, 498. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay. no. 11, 22 ile aynı kalıp.

21. AE 9,35 g, 28 mm. Alanya. Env. No. 1966. Lejant silik.

22. AE 12,15 g, 28 mm. MM, Env. no. 03.16.32. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3, 4, 7, 17, 19, 24 ile aynı kalıp. Ay. no. 11, 20 ile aynı kalıp.

23. AE 14,31 g. Dr. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 986 (Sammlung Marcel Burstein, Nevada). Öy.: Kmk.: Howg. 670; Öy.: ANTΩNIOC ΓORΔIANOC. Ay.: [CEΛ]EVKEΩN […].

24. AE 14,20 g. SNG vA Kilikien, 5842. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN Öy. no. 2, 3, 4, 7, 17, 19, 22 ile aynı kalıp.

25. AE 10,98 g. Delrieux 2011, Nr. 891. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R74b. III. GORDIANUS TİP 7b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)

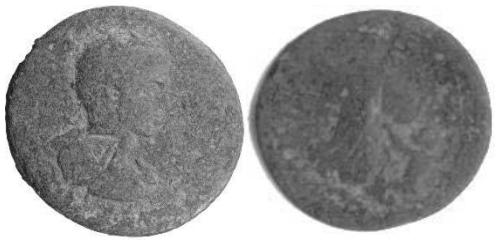
Ay.: Athena, sağa, sağ elinde mızrak (bazen şimşek demeti [aşağıda not edilmiştir], sol elinde aegis, karşısında kendisine taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN

1. AE 12,27 g, 32 mm. Naumann, Auction 56, 6 Aug 2017, 441. Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti; Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ K. Öy. no. 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

2. AE 13,88 g, 31 mm. CNG, EA 196, 1 Oct 2008, 112 (From the J.S. Wagner Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670[1635] var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKA. Öy. no. 1, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

3. AE 15,24 g, 31 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 888 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection; = CNG 47, 16 Sep 1998, 921; Moreira Collection, Superior Galleries, 10 Dec 1988, 2522). Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ K. Ay. no. 7, 11 ile aynı kalıp.

4. AE 14,15 g, 31 mm. SM, Env. no. 3323. Öy.: Kmk.: Howg. 670, silik.

5. AE 10,85 g, 30 mm. SM, Env. No. 2001/1(s). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV[KEΩN] KAΛVKA. Öy. no. 1, 2, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

[1635] Katalogta Kmk. Howg. 798 olarak not edilmiştir.

6. AE 12,574 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1354. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ ΠPOC KAΛVKA.

7. AE 14,90 g, 30 mm. CNG, EA 165, 30 May 2007, 167 (= 14,92 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 985; Sammlung Marcel Burstein, Nevada). Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti; Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ K. Öy. no. 1, 2, 5, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 11 ile aynı kalıp.

8. AE 13,18 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1070. Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti, Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: [CEΛEVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ K].

9. AE 13,70 g, 30 mm. CNG, Auction 87, 18 May 2011, 865. Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti, Kmk.: 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ K. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 11, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

10. AE 14,30 g, 29,78 mm. KAM, Env. no. 2545. Öy.: Kmk.: Howg. 670, lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKA.

11. AE 12,38 g, 29 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 414 (= Dr. P. Vogl Collection; ex auction Münzhandlung Athena 1, lot 277). Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ K. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 12, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 7 ile aynı kalıp.

12. AE 14,45 g, 29 mm. MM, Env. no. 03.15.17. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ ΠPOC KAΛVKA. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 14, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

13. AE 13,70 g, 29 mm. MM, Env. no. 02.7.11. Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEV[KEΩN TΩ] ΠPOC TΩ K.

14. AE 13,70 g, 29 mm. SNG France 2, 1011 (= BNF, Env. no. 951[1636]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ ΠPOC KAΛVKA. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 15, 22, 23 ile aynı kalıp.

15. AE 13,58 g, 29 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 261 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 764; Lanz 30, 26 Nov 1984, 742). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ ΠPOC KAΛVKA. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 22, 23 ile aynı kalıp. Ay. no. 23 ile aynı kalıp.

16. AE 11,18 g, 29 mm. SNG Isaurien, 1069. Öy.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVK[Є̈N (sic.) KAΛVKA

17. AE 12,25 g, 29 mm. SNG Leypold II, 2604. Öy.: ANTΩNIOC ΓORΔIA…, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVK.. KAΛVKA.

[1636] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788785j

Öy. görseli yok

18. AE 29 mm. Cox 1941, 121. Öy.: ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC. Ay.: CΕΛΕΥΚΕΩ ΤΩ ΠΡΟC ΤΩ Κ.

19. AE 10,28 g, 28 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1588. Öy.: ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒΑ … Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay.: CΕΛΕVΚΕΝ (sic.) ΤΩΝ ΠΡ[ΟC] ΚΑΛVΚΑ.

20. AE 11,38 g, 28 mm. SNG France 2, 1012 (= BNF, Env. No. 952[1637]). Öy.: Athena'nın elinde şimşek demeti, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟC ΤΩ Κ.

21. AE 13,70 g, 26 mm. Alanya, Env. No. 4771. Öy.: Silik, Kmk.: Howg. 670. Ay.: Ay.: CΕΛΕV[ΚΕΝ (sic.) ΤΩ] ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑ.

22. AE 17,54 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 984 (Sammlung Marcel Burstein, Nevada). Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΝ (sic.) ΤΩ ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑ. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 23 ile aynı kalıp.

23. AE 14,63 g. Peus, Auctions 410-411, 31 Oct 2013, 730. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CΕΛΕVΚΕΝ (sic.) ΤΩ ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑ. Öy. no. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22 ile aynı kalıp. Ay. no. 15 ile aynı kalıp.

[1637] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788786w

24. AE 12,44 g. Delrieux 2011, Nr. 890. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R75. III. GORDIANUS TİP 8

Öy.: İmparator büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, M A P ANTΩN ΓOPΔIANOC

Ay.: Irmak Tanrısı Kalykadnos, sola, yarı uzanmış, sağ elinde buğday başakları, sol koluyla içinden ırmak suyunun aktığı amphoraya yaslanmış, dal, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 13,59 g, 29 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 201 (= CNG, EA 90, 26 May 2004, 265). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛV. Öy. ve ay. no. 3 ile aynı kalıp.

2. AE 12,09 g, 28 mm. SNG France 2, 1015 (= BNF, Env. No. 967[1638]). Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ.

3. AE 13,66 g. Gorny & Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2090. Öy.: MAP ANTΩ ΓOPΔIANOC, Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ. Öy. ve ay. no. 1 ile aynı kalıp.

[1638] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887904

R76. III. GORDIANUS TİP 9

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, M A P ANTΩN ΓOPΔIANOC

Ay.: İki sancak arasında girlandlı bir sunak, CEΛEVKEΩN

1. AE 14,88 g, 30 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1121 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 200). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R77a. III. GORDIANUS TİP 10a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Nike, bir küre üzerinde ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN; sol boşlukta EΛEVΘEPAC

1. AE 12,92 g, 36 mm. Ziegler 1989, Nr. 483. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV[KE]ΩN [TΩ] ΠPOC KAΔNΩ (sic.) EΛEVΘEPAC.

2. AE 14,34 g, 35,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 485.

3. AE 15,337 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54215. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 15,53 g, 34 mm. CNG, EA 161, 28 Mar 2007, 171. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 7, 12, 17 ile aynı kalıp. Ay. no. 4 ile aynı kalıp.

5. AE 15,73 g, 34 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2456. Öy.: Kmk.: Howg. 670, CEΛEVKE TΩ ΠPOC TΩ .ΛV.; EΛEVΘEPAC. Ay. no. 12 ile aynı kalıp.

6. AE 14,85 g, 33 mm. SNG France 2, 1028 (= BNF, Env. no. 958[1639]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN; EΛEVΘEPAC.

7. AE 12,92 g, 33 mm. CNG, EA 246, 15 Dec 2010, 218. Öy.: .. ΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC, Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 4, 12, 17 ile aynı kalıp.

8. AE 15,81 g, 33 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2455 (=15,78 g. Astarte, Auction, 30 Oct 2009, 143). Öy: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 9, 10, 14, 15, 19, 21 ile aynı kalıp. Ay. no. 21 ile aynı kalıp.

9. AE 16,56 g, 33 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 240 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 8, 10, 14, 15, 19, 21 ile aynı kalıp.

[1639] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788803n

10. AE 15,47 g, 33 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 300 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 8, 9, 14, 15, 19, 21 ile aynı kalıp.

11. AE 15,46 g, 32,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 484. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ Π]POC TΩ KAΛV; EΛEVΘEPAC.

12. AE 14,95 g, 32 mm. MM, Env. no. 03.16.21. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 4, 7, 17 ile aynı kalıp. Ay. no. 5 ile aynı kalıp.

13. AE 16,08 g, 32 mm. Roma, E-Sale 21, 31 Oct 2015, 547. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

14. AE 16,08 g, 32 mm. Roma, E-Sale 21, 31 Oct 2015, 549. 27. Öy.: ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC, Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 8, 9, 10, 15, 19, 21 ile aynı kalıp.

15. AE 19,76 g, 32 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 768. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKA, EΛEVΘEPAC. Öy. no. 8, 9, 10, 14, 19, 21 ile aynı kalıp.

16. AE 21,29 g, 31 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 214. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKA ve EΛEVΘEPAC.

17. AE 16,45 g, 31 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 262 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 767). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩ[N TΩN ΠPOC] TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘEPAC. Öy. no. 4, 7, 12 ile aynı kalıp.

18. AE 16,21 g, 30 mm. CNG, EA 407, 11 Oct 2017, 274 (= From the B.H. Webb Collection). Öy.: [AN]TΩNIOC [ΓORΔIANOC C]EBA. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ ΠPOC KA]ΛV[KAΔN]; EΛEVΘEPAC.

19. AE 15,63 g. Elsen, Auction 117, 15 Jun 2013, 437. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ […]. Öy. no. 8, 9, 10, 14, 15, 21 ile aynı kalıp.

20. AE 13,55 g. Lanz, Auction 147, 2 Nov 2009, 444. Öy.: ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CE/BAC Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛ..NΩ; EΛEVΘEPAC. Ay. no. 4 ile aynı kalıp.

21. AE 14,97 g. SNG vA Kilikien, 5837. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ. Öy. no. 8, 9, 10, 14, 15, 19 ile aynı kalıp. Ay. no. 8 ile aynı kalıp.

R77b. III. GORDIANUS TİP 10b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Nike, sola ilerliyor, sağ elinde çelengi uzatır, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KA, EΛEVΘEPAC

1. AE 18,27 g, 35 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 183 (From the Garth R. Drewry Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN[Ω], EΛEVΘEPAC.

2. AE 12,514 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54216. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

3. AE 14,26 g, 34 mm. SNG France 2, 1027 (BnF, Env. no. 959). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KA, EΛEVΘEPAC.

4. AE 16,43 g, 33 mm. SNG Isaurien, 1073. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KA, EΛEVΘEPAC. Öy. no. 6 ile aynı kalıp.

Görsel yok

5. AE 32 mm. Antalya, Env. No. 21189. Öy.: Lejant okunaksız, Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: Ω KAΛ KΛI Ω.

6. AE 14,26 g. BNF, Env. No. B 684[1640]. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 4 ile aynı kalıp.

R77c. III. GORDIANUS TİP 10c

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CEBAC

Ay.: Nike, sağa ilerliyor, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN; EΛEVΘEPAC

1. AE 18,784 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54214. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670.

2. AE 16,86 g, 34,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 486. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 3, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 3, 5, 6, 9 ile aynı kalıp.

3. AE 20,709 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54209. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 5 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 5, 6, 9 ile aynı kalıp.

Görsel yok

4. AE 34 mm. BMC Lycaonia, Nr. 41. Öy.: A[N]TΩNIOC [Γ]ORΔIANOC CEBA. Ay.: CEΛ[E]VKEΩN TΩ [ΠPO]C KAΛVKAΔNΩ ve boşlukta EΛEVΘEPA.

[1640] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888029

5. AE 12,60 g, 34 mm. Nomos, obolos 5, 26 Jun 2016, 734. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 3 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 3, 6, 9 ile aynı kalıp.

6. AE 20,75 g, 33 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 206 (= CNG, EA 90, 26 May 2004, 267). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var. Ay. no. 2, 3, 5, 9 ile aynı kalıp.

Görsel yok

7. AE 33 mm. BMC Lycaonia, Nr. 40. Öy.: ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CE[B]AC; Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN, EΛEVΘEPAC.

8. AE 18,22 g, 33 mm. CNG, EA 351, 20 May 2015, 554 (From the J. S. Wagner Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 803.

9. AE 18,19 g, 32 mm. Leu, Web Auction 4, 24 Jun 2018, 571. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 2, 3, 5, 6 ile aynı kalıp.

10. AE 15,59 g, 32 mm. SNG France 2, 1019 (= Kok 1924, no. 100; BNF, Env. No. AA.GR.5137). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

11. AE 12,28 g, 32 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 891. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

12. AE 17,75 g, 31 mm. Tahberer 2014, 1216. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN; EΛEVΘE.

13. AE 14,02 g, 29 mm. SNG Isaurien, 1074. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

R78. III. GORDIANUS TİP 11

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB

Ay.: Nike, cepheden, bir küre üzerinde durur, başının üstünde iki eliyle ЄΛЄVΘЄPAC (veya varyasyonları) yazıtlı bir çelenk tutar, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 13,83 g, 34 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 892 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection; 13,82 g, 33,60 mm. Ziegler 1989, Nr. 480). Öy.: MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘ

2. AE 23,53 g, 34 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 415. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

3. AE 12,70 g, 32 mm. SNG France 2, 1030 (= BNF, Env. No. 964[1641]; Wadd. 4471). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

4. AE 7,45 g, 32 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 209. Öy.: M A P ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB, Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, EΛEVΘE..

R79. III. GORDIANUS TİP 12

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

Ay.: Karşılıklı ayakta duran iki Nike, agonistik bir masa üzerinde içinde EΛEVΘPAC yazan bir çelenk tutar, masanın ayakları aslan ayağı formunda, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 18,53 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1953.171.1355. Öy. no. 2, 4, 7, 14, 15 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 15, 18 ile aynı kalıp.

2. AE 20,347 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54217. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC [TΩ] KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 4, 7, 14, 15 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 15, 18 ile aynı kalıp.

[1641] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788805b

3. AE 16,43 g, 35 mm. Lindgren III 1993, Lev. 51 Nr. 900. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛV; EΛEVΘEPAC.

4. AE 18,44 g, 34 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 237 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618. Öy. no. 1, 2, 7, 14, 15 ile aynı kalıp.

5. AE 33,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 481. Öy.: Kmk.: Howg. 670, lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ].

Görsel yok

6. AE 33 mm. BMC Lycaonia, Nr. 45 Lev. IV.5. Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV.

7. AE 16,44 g, 33 mm. CNG, EA 381, 24 Aug 2016, 325 (Thomas Bentley Cederlind Coll.). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV. Öy. no. 1, 2, 4, 14, 15 ile aynı kalıp.

8. AE 16,60 g, 32,7 mm. Agora, Numismatic Auction 78, 30 Oct 2018, 139. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV, ЄΛЄVΘЄPAC.

9. AE 16,26 g, 32 mm. Ziegler 1989, Nr. 482 (= SNG Leypold II, 2605). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 10, 14 ile aynı kalıp.

10. AE 15,74 g, 32 mm. Pecunem | Naumann Auction 11, 29 Dec 2013, 436 (= Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 830). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 9, 14 ile aynı kalıp.

11. AE 16,90 g, 32 mm. SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6, 4561.

12. AE 14,84 g, 31 mm. SNG France 2, 1016 (= 14,82 g. BNF, Env. No. 950[1642]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

13. AE 13,80 g, 31 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 296. Öy.: [ANTΩNI]OC ΓOPΔIANOC CEBAC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

14. AE 17,56 g, 30 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 411. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 2, 4, 7, 15 ile aynı kalıp. Ay. no. 9, 10 ile aynı kalıp.

[1642] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788791g

15. AE 13,91 g, 30 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 205 (= CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 43). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 2, 4, 7, 14 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 2, 18 ile aynı kalıp.

16. AE 16,45 g, 30 mm. SNG XII, Hunterian I, 2298F[1643]. Öy.: ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC C[EB] AΦP[1644]; Kmk.: Howg. 670[1645].

17. AE 15,40 g, 30 mm. SNG XII, Hunterian I, 2299F[1646]. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

18. AE 15,99 g. Gorny & Mosch, Auction 122, 10 Mar 2003, 1828. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 1, 2, 15 ile aynı kalıp.

R80. III. GORDIANUS TİP 13

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

Ay.: Tykhe büstü, sola, başı sur taçlı ve örtülü, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKA

1. AE 4,25 g, 21,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 501.

[1643] Katalogta MS 238 yılına tarihlenmiştir.
[1644] Bu sikkede yer alan bu lejandı anlamlandırmak mümkün olmamıştır, bkz. aş. dn.
[1645] SNG XII Hunterian I'de bu sikkenin nr. 2299 ile aynı kalıptan basılmış olduğu ve ön yüz lejandının II. Gordianus için değiştirilmiş olduğu not edilmektedir, bkz. SNG XII Hunterian I 2298F.
[1646] SNG XII tarafından SNG France 1016 düzeltilmiştir.

R81a. III. GORDIANUS TİP 14a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

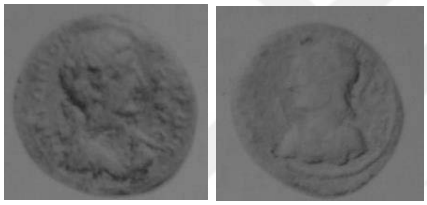
Ay.: Athena büstü, sola, aegis ve miğfer giyimli, arkasında mızrak, CEΛEVKEΩN TΩ ΠP

1. AE 6,18 g, 29 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 210. Öy.: Kmk.: 798 veya 670? Ay. no. 2, 4 ile aynı kalıp.

2. AE 5,93 g, 28 mm. Nomos AG, obolos 4, 21 Feb 2016, 727. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

3. AE 7,40 g, 24 mm. Lindgren III 1993, Lev. 51 Nr. 899. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 7,44 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 982. Ay. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

81b. III. GORDIANUS TİP 14b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, MAP ANTΩNIN ΓOPΔIANOC

Ay.: Athena büstü, sağa, aegis ve miğfer giyimli, CEΛEVKEΩN

1. AE 6,70 g, 23 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 766. Öy.: MAP ANT... ΓOPΔIANOC. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 6,45 g, 22,5 mm. SNG Leypold II, 2600. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 1 ile aynı kalıp.

R82. III. GORDIANUS TİP 15

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Athena Nikephoros, sola, ayakta, giyimli ve miğferli, sağ elinde Nike, sol elini yerde duran kalkanına dayamış, mızrak, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA

1. AE 19,98 g, 34 mm. SNG Isaurien, 1072. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

2. AE 16,97 g, 34 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 410. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

3. AE 12,50 g, 33 mm. MM, Env. no. 98.28.7.

4. AE 16,60 g, 33 mm. Alanya, Env. no. 10432. Öy.: Kmk.: Howg. 618, 670. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

5. AE 19,58 g, 33 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1122 (= 32 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 207). Öy.: Kmk.: Howg. 618, 670.

6. AE 22,05 g, 33 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 770 (= CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 40). Öy.: [ANTΩNIOC] ΓOPΔIANOC CEBA, Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

7. AE 16,46 g, 32 mm. SNG France 2, 1026 (= BNF, Env. No. 955). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

8. AE 14,11 g, 32 mm. SNG Leypold II, 2603. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

9. AE 14,18 g, 31,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 494. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

10. AE 21,50 g, 31 mm. SNG France 2, 1025 (= BNF, Env. No. 1002,16[1647]; Kok 1924, no. 100). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

[1647] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788800m

11. AE 20,70 g. SNG vA Kilikien, 5836. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

R83. III. GORDIANUS TİP 16

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC

Ay.: Atlı bir figür (imparator?), sağa ilerliyor, önünde sunak, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 9,16 g, 28 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 181.

R84. III. GORDIANUS TİP 17

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Atlı bir figür[1648] (tanrı? imparator?), başında ışın tacı, sağa ilerliyor, karşısında Athena, sola, ayakta, elinde bir küre üzerinde Nike tutar, sol eliyle yerdeki kalkanına dayanır, sol kolunda mızrak görünür, iki figürün arasında sunak, CEΛEVKEΩN TΩ, ΕΛΕVΘΕPAC

1. AE 16,97 g, 32 mm. Stack's, Coin Galleries, April 2010, 28 Apr 2010, 293 (= 17,03 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 983). Öy.: Kmk.: Howg. 670.

[1648] RPC VII.2, unassigned; ID 2189, atlı figür Mithras olarak tanımlanmıştır.

R85. III. GORDIANUS TİP 18

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, M ANTΩN ΓOPΔIANOC

Ay.: Solda ayakta duran bir erkek figürü, atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerler[1649], CEΛEVKEΩN

1. AE 8,13 g, 26 mm. SNG France 2, 1032 (= BNF, Env. No. 969[1650]; Wadd. 4476). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var., lejant silik.

2. AE 8,75 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 987. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. ve ay. no. 3 ile aynı kalıp.

3. AE 7,69 g. Gorny & Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2089. Öy.: MAP ANTΩ[N] ΓOPΔIANOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEV. Öy. ve ay. no. 2 ile aynı kalıp.

R86. III. GORDIANUS TİP 19

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB

Ay.: Nike, sağa, dörtnala sağa ilerleyen bir biga üzerinde, sağ elinde çelenk, CEΛEVKE… EΛEVΘEPAC

1. AE 18,25 g, 33,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 479.

[1649] RPC VII.2, no. unassigned; ID 2153, öndeki figür için kouras, atlı figür için Mithras tanımlaması yapılmıştır.
[1650] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888071

2. AE 23,65 g, 32 mm. SNG France 2, 1031 (= BNF, Env. No. 957[1651]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

3. AE 18,14 g, 32 mm. SNG Isaurien, 1071. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

R87. III. GORDIANUS TİP 20

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE

Ay.: Dionysos, iki panter tarafından çekilen biga üzerinde sağa, thyrsos ve içinden şarap dökülen kantharos tutar, yerde diz çökmüş bir Silenos, CEΛEVKEΩN KAΛVKA

1. AE 13,13 g, 31 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 264 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 775). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: ...ΩN KA… Öy. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 13,77 g, 30 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 412. Öy. no. 1 ile aynı kalıp.

3. AE 14,91 g. SNG vA Kilikien 5844. Öy.: MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC; Kmk.: Howg. 670. 5444

[1651] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788806p

R88a. III. GORDIANUS TİP 21a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB

Ay.: Artemis, sola, koşuyor, sağ elinde yay, omzunda sadak, arkasında Hermes, koşuyor, sola, elinde bir kap (*schale*) ve kerykeion, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

1. AE 20,405 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1973.191.136. Öy. no. 2, 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 2 ile aynı kalıp.

2. AE 16,87 g, 33 mm. CNG, Triton VII, 12 Jan 2004, 789 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 208[1652]). Öy.: M A P ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 4 ile aynı kalıp. Ay. no. 1 ile aynı kalıp.

3. AE 16,87 g, 31 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 409. Öy.: Kmk.: Howg. 670; MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CЄB. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN KAΛVKAΔNΩ, ЄΛЄVΘЄPAC.

4. AE Belirtilmemiş. WAG, Auction 39, 18 Sep 2006, 646. Öy.: Kmk.: Howg. 618 ve 670. Öy. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

R88b. III. GORDIANUS TİP 21b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA

Ay.: Artemis, sola, koşuyor, sağ elinde yay, omzunda sadak, arkasında Hermes, koşuyor, sola, elinde schale ve kerykeion, Artemis'in yanında tazı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠP TΩ KA

[1652] Artemis (?) olarak tanımlanmıştır.

1. AE 20,77 g, 34 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 771. Öy.: [ANTΩNIOC] ΓOPΔIANOC CEB, Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

2. AE 20,49 g, 33 mm. SM, Env. no. 14820. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.

3. AE 29,93 g, 32,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 493. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. ve 618 var.

4. AE 21,06 g, 32 mm. SNG Deutschland vA IV, 8711. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠP TΩ KA.

5. AE 14,80 g. Gorny & Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2088. Öy.: ANTΩNIOC (sic.) ΓOPΔIANOC CEBA, Kmk.: Howg. 670 ve 618. Ay.: CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KA.

R89. III. GORDIANUS TİP 22

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh ve paludamentum giyimli, ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC

Ay.: Zeus Nikephoros, arkalıklı bir tahtta oturur, sola, başında defne çelengi, ileri uzattığı sağ elinde Nike, sol eli ile yere dayadığı asasını tutar, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV, EΛEVΘEPAC

1. AE 19,64 g, 36 mm. Ziegler 1989, Nr. 489. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKA, EΛEVΘEPAC.

2. AE 19,80 g, 34 mm. KM[1653], Env. no. 4577. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

3. AE 18,79 g, 33 mm. SNG Isaurien, 1076. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KA; EΛEVΘEPAC.

Görsel yok

4. AE 33 mm. BMC Lycaonia, Nr. 37. Öy.: [AN]TΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC, Kmk.: Howg. 670. var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKA; EΛEVΘEPAC.

5. AE 15,67 g, 33 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 463. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

6. AE 15,28 g, 32,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 490. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKA.

[1653] KM =Konya Müzesi. Hasan Beye teşekkür ederim.

7. AE 17,09 g, 32 mm. Tahberer 2014, 1220. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy ve ay. Lejant silik.

8. AE 15,23 g, 30 mm. SNG France 2, 1017 (= BNF, Env. No. 966[1654]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

9. AE 14,53 g, 30 mm. SNG France 2, 1018 (= BNF, Env. No. 965[1655]; Wadd. 4472). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

R90. III. GORDIANUS TİP 23

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, M ANTΩN ΓOPΔIANOC

Ay.: Artemis, ayakta, kısa khiton giyimli, sağa, solunda palmiye ağacı, sağ elinde dal, sağda geyik, CEΛEVKEΩN

1. AE 11,20 g, 27 mm. SNG France 2, 1033 (= BNF, Env. No. 970[1656]; Wadd. 4477). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

2. AE 8,45 g. BNF, Env. No. 2010.199[1657]. Öy.: Kmk.: Howg. 670 ve 618.

[1654] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788792t
[1655] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417887935
[1656] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788808c
[1657] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788789x

R91. III. GORDIANUS TİP 24

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli, MAP ANTΩNI[OC] ΓOPΔIANOC

Ay.: Sarapis (sağa, başında polos) ve İsis (sola, başında İsis tacı) büstü karşılıklı, CEΛEVK

1. AE 7,73 g, 24,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 500. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

2. AE 7,12 g, 24 mm. Paul-Francis Jacquier Numismatique Antique, Auktion 38, 13 Sep 2013, 222 (= Paul-Francis Jacquier, Auction 39, 12 Sep 2014, 457; Paul-Francis Jacquier, Auction 37, 7 Sep 2012, 399). Lejant silik.

R92. III. GORDIANUS TİP 25

Öy.: İmparatorun büstü, ışın tacı, sağa, MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC

Ay.: Tahtta oturan çocuk Zeus, etrafında kalkanlarına vuran üç Kuret, CEΛEVKEΩN KA

1. AE 13,53 g, 30 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 889. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 2, 4 ile aynı kalıp.

2. AE 11,13 g, 28 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 890 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1, 4 ile aynı kalıp.

3. AE 28 mm. Cox 1941, 120. Öy.: Kmk.: Howg. 670, N ΓOPΔIANOC. Ay.: CƐΛƐ.. AΔNΩ.

Öy görseli yok

4. AE 11,29 g. Künker, Auction 236, 7 Oct 2013, 1161. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 1, 2 ile aynı kalıp.

5. AE 8,79 g. Delrieux 2011, Nr. 892.

R93. III. GORDIANUS TİP 26

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi; [M ANTΩN]IOC ΓORΔI[ANOC][1658]

Ay.: Apollon (sağa, başında defne çelengi, arkasında dal), Tykhe (sola, başında modius, arkasında bereket boynuzu) büstleri karşılıklı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK; EΛEVΘEPAC

1. AE 25,13 g, 40 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54219. Öy.: Kmk.: Howg. 670, 618. Ay.: 2. kez Kmk.: Howg. 670.

R94a. III. GORDIANUS (Tranquillina ile) TİP 27a

Öy.: İmparatorun (büstü, sağa, başında ışın tacı) ve Tranquillina (büstü, sola, giyimli, başında stephane/diadem) karşılıklı, M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛI CEB

Ay.: Tykhe [Artemis-Tykhe?] (sağa, başında modius, arkasında bereket boynuzu) ve Apollon (sola, başında defne çelengi, arkasında dal, bazen sadak [sadak var ise aşağıda belirtilmiştir]) karşılıklı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

[1658] Lejant siliktir.

1. AE 23,85 g, 41 mm. Ziegler 1989, Nr. 503. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC]; Apollon'un arkasında sadak.

2. AE 28,46 g, 39,79 mm. Ziegler 1989, Nr. 502 (= 26,55 g. Peus, Auction 369, 31 Oct 2001, 1310). Ay.: Kmk.: Howg. 670; CEΛEVKEΩN TΩ Π[PO]C TΩ KAΛV[KA]ΔNΩ; EΛEVΘEPAC. Ay. no. 7, 14?, 17 ile aynı kalıp.

3. AE 26,43 g, 39 mm. Naumann, Auction 56, 6 Aug 2017, 442. Öy.: Kmk.: Howg. 670.

4. AE 23,1 g, 39 mm. Numismatik Naumann (formerly Gitbud & Naumann), Auction 67, 1 Jul 2018, 410.

5. AE 26,07 g, 38 mm. CNG, EA 348, 8 Apr 2015, 521 (= 26,14 g, 39 mm. CNG, EA 68, 9 Jul 2003, 179). Öy.: Kmk.: Howg. 670, lejant silik. Ay.: Apollon'un arkasında sadak.

6. AE 25,97 g, 38 mm. CNG, EA 336, 8 Oct 2014, 177. Öy.: Lejant silik, Ay.: Kmk.: Howg. 670; Apollon'un arkasında sadak. Ay. no. 10 ile aynı kalıp.

7. AE 26,34 g, 38 mm. ACR, Auctions, Auction 6, 10 Dec 2012, 1145 (= 26,36 g. Gorny & Mosch, Auction 134, 11 Oct 2004, 2065). Öy.: M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CE TPANKVΛI (sic.) CEB. Ay.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 2, 14?, 17 ile aynı kalıp.

8. AE 32,03 g, 38 mm. Öy.: M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛINAN CEB, Kmk.: Howg. 670. Ay.: CE[ΛEV]KEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

Görsel yok

9. AE 38 mm. BMC Lycaonia, Nr. 48. Öy.: M AN[TΩ]NIOC ΓO[PΔIA]NOC CE KAI [C]ABINI[AN] T[PA]NKVΛΛINAN CEB (sic.), Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPA[C].

10. AE 23,93 g, 37,5 mm. CNG, EA 418, 11 Apr 2018, 397 (= 23,97 g, 37 mm. VAuctions, Triskeles Sale 26, 7 Dec 2018, 461). Öy.: [M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CЄ KAI CABINIAN TRANKVΛΛINAN CЄB]. Öy. no. 16, 19, 34, 36 ile aynı kalıp. Ay. no. 6 ile aynı kalıp.

11. AE 25,197 g, 37 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54218. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay. no. 18 ile aynı kalıp.

12. AE 28,30 g, 37 mm. CNG, EA 229, 10 Mar 2010, 304. Öy.: M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC, Kmk.: Howg. 670. Ay.: .EVKEΩN TΩ .POC TΩ; EΛEVΘEP[AC].

13. AE 21,55 g, 37 mm. MM, Env. no. 03.6.6. Öy.: Lejant silik. Ay.: Kmk.: Howg. 670, [CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔNΩ]; EΛEVΘEPAC (Apollon'un arkasında sadak veya dal bulunmaz).

14. AE 26,40 g, 37 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1126[1659]. Öy.: Kmk.: Howg. 670, lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ ΠP]OC KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC, Apollon'un arkasında sadak. Ay. no. 2, 7, 17 ile aynı kalıp?

15. AE 21,90 g, 37 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 776. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Apollon'un arkasında sadak.

16. AE 37 mm. Lanz, Auction 117, 24 Nov 2003, 1074. Öy. no. 10, 19, 34, 36 ile aynı kalıp.

[1659] Katalogta darp MS 241-244 yılı verilmektedir.

17. AE 25,82 g, 37 mm. Naumann, Auction 72, 2 Dec 2018, 341. Ay.: Apollon'un arkasında sadak. Ay. no. 2, 7, 14? ile aynı kalıp.

18. AE 24,25 g, 36,30 mm. iNumis, MBS 34, 11 Oct 2016, 145 (= 24,28 g, 36 mm. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 117). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Kmk.: 618. Ay. no. 11 ile aynı kalıp.

19. AE 28,16 g, 36 mm. CNG, EA 165, 30 May 2007, 168[1660] (= Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 988). Öy.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 10, 16, 34, 36 ile aynı kalıp.

20. AE 23,33 g, 36 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 301. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Apollon'un arkasında sadak.

21. AE 24,22 g, 36 mm. SNG France 2, 1035 (BnF, Env. no. 971 = H 402[1661]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.

[1660] Kaynakta Artemis-Tykhe (Darp MS 241-244) not edilmektedir.
[1661] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788810x

22. AE 22,91 g, 36 mm. SNG France 2, 1036 (= BNF, Env. No. 974[1662]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var., lejant silik. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

23. AE 25,44 g, 36 mm. Bolaffi, Auction 32, 31 May 2018, 410. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Apollon'un arkasında sadak.

Görsel yok

24. AE 27,16 g, 36 mm. BMC Lycaonia, 139, 47. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN; EΛEVΘEPAC.

Görsel yok

25. AE 22,55 g, 35 mm. Forrer 1975, 646 Nr. 7594. Öy.: M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛINAN CEB. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

26. AE 23,12 g, 35 mm. SNG France 2, 1037 (= BNF, Env. No. 972[1663]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var.; M ANTΩNIOC ΓORΔIANOC CЄ KAI CABINIAN TRANKVΛΛINAN CЄB.

27. AE 22,08 g, 34,50 mm. SNG France 2, 1038 (= BNF, Env. No. 975 = D 3492[1664]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: Lejant silik.

[1662] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888118
[1663] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788812m
[1664] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788813z

28. AE 23,60 g, 33 mm. SNG Isaurien, 1077. Öy.: [M] ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KA[I CABINIA]N TPANKVΛΛINAN CEB. Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩ]N ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ; EΛEVΘEP[..].

29. AE 26,68 g, 32 mm. SNG XII, Hunterian I, 2300. Öy.: M ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛINAN CEB. Ay.: Apollon'un arkasında dal ve sadak bulunmaz.

30. AE 29,76 g. Peus, Auction 400, 22 Apr 2010, 558[1665].

31. AE 27,25 g. SNG vA Kilikien, 5845. Öy.: M ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KAI CABINAN (sic.) TPANKVΛΛINAN CEB. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

32. AE 21,68 g. Peus, Auction 412, 24 Apr 2014, 310. Ay.: Kmk.: Howg. 670; Apollon'un arkasında sadak.

33. AE 21,57 g. Gorny & Mosch, Auction 229, 10 Mar 2015, 1547. Ay.: Kmk.: Howg. 670.

[1665] Katalogta Artemis-Tykhe olarak tanımlanmaktadır.

34. AE 20,61 g. Künker, Auction 257, 10 Oct 2014, 9066. Öy. no. 10, 16, 19, 36 ile aynı kalıp.

35. AE Ölçü belirtilmemiştir. Dr. Peus, Auction 378, 28 Apr 2004, 1111. Öy: Lejant silik, Kmk.: Howg. 670.

36. AE, Ölçü belirtilmemiştir. Kricheldorf, Auction 49, 20 Feb 2017, 417. Ay.: Kmk.: Howg. 670. Öy. no. 10, 16, 19, 34 ile aynı kalıp.

417

R94b. III. GORDIANUS TİP 27b

Öy.: İmparator (sağa, başında ışın tacı, giyimli/paludamentum) ve Tranquillina (sola, başında stephane/diadem) büstü, karşılıklı; M ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛINAN CEB

Ay.: Apollon (sağa, başında defne çelengi, arkasında dal) ve Artemis/Tykhe (sola, başında modius, giyimli) büstleri karşılıklı, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

1. AE 21,10 g, 37 mm.CNG, MBS 72, 14 Jun 2006, 1199. Öy.: Kmk.: Howg. 670. Ay.: Lejant silik.

2. AE 24,58 g, 37 mm. SNG France 2, 1034 (= BNF, Env. No. 973[1666]). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Öy. ve ay. no. 3 ile aynı kalıp.

3. AE 36 mm. BMC Lycaonia, Nr. 47 Lev. IV.6. Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC. Öy. ve ay. no. 2 ile aynı kalıp.

4. AE 20,17 g, 35 mm. CNG, EA 328, 11 Jun 2014, 353. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔNΩ]; EΛEVΘEPAC.

R95. I . PHILIPPUS[1667] (Arap) (244-249) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB

Ay.: Tykhe (sağa, başında modius, arkasında bereket boynuzu) ve Apollon (sola) büstü, karşılıklı, aralarında dal, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

1. AE 20,391 g, 38 mm. ANS, Env. no. 1975.231.2. Öy. no. 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

[1666] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788809q

[1667] Kataloglarda I. Philippus olarak tanımlanan ancak II. Philippus'a ait olduğu düşünülen sikkeler II. Philippus olarak gruplanmış ve düzeltme notu eklenmemiştir.

2. AE 27,17 g, 38 mm. Naumann, Auction 69, 2 Sep 2018, 290. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC [...] KAΛVKAΔNΩ, ЄΛЄVΘЄPAC.

Görsel yok

3. AE 38 mm. BMC Lycaonia, Nr. 50. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB, Kmk.: Howg. 618.

4. AE 37 mm, 19,347 g. ANS, Env. no. 1944.100.54220. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Öy. no. 1, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

5. AE 16,89 g, 37 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 190. Öy.: [CE]ΛEVKEΩN TΩN ΠP[OC TΩ KAΛV]KA[Δ]NΩ, Kmk.: Howg. 618.

6. AE 24,10 g, 37 mm. CNG, MBS 64, 24 Sep 2003, 680 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 778). Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB. Ay.: KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 4, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

7. AE 20,52 g, 36,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 505. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠ[ΠOC] CEB.

8. AE 15,90 g, 36 mm. SNG Leypold II, 2609.

9. AE 19,86 g, 36 mm. Lindgren III 1993, Lev. 51 Nr. 901. Öy.: .OC ΦIΛIΠΠOC CEB. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩN ΠPOC TΩ] KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPΘ[AC].

10. AE 27 g, 36 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 297. Öy.: Kmk: Howg. 618.

Görsel yok

11. AE 20,41 g, 36 mm. Forrer 1975, 646, Nr. 7595.

12. AE 22,17 g, 35,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 506. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠ[ΠOC] CEB. Ay.: CEΛEVKΩN [....] KAΛVKAΔNΩ; [E]ΛEVΘEP[...?]. Öy. no. 1, 4, 6, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

13. AE 26,60 g, 35,50 mm. SNG France 2, 1039 (= BNF, Env. no. 976[1668]).

[1668] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888149

14. AE 25,02 g, 35 mm. Ziegler 1989, Nr. 504. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠ[ΠOC] CEB Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

15. AE 19,22 g, 35 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 188 (the Garth R. Drewry Collection. Ex Davisson's 15, 29 Mar 2001, 155). Ay.: [CEΛEV]KEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; [EΛ]EVΘEPAC. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

16. AE 24,18 g, 35 mm. SNG France 2, 1041 (= BNF, Env. no. 978[1669]).

17. AE 23,39 g, 35 mm. SNG France 2, 1040 (= BNF, Env. no. 977[1670]).

18. AE 22,08 g, 35 mm. CNG, EA 261, 3 Aug 2011, 213.

[1669] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888160
[1670] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788815n

19. AE 20,61 g, 35 mm. Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 374 (= 20,64 g. Gorny&Mosch, Auction 134, 11 Oct 2004, 2066). Öy.: .ΛΙΠ[ΠΟC] CEB. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ [KAΛYKAΔNΩ]; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

20. AE 20,01 g, 35 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 241 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection).

21. AE 35 mm. Goldberg, Auction 26, 6 Sep 2004, 2222. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

22. AE 20,12 g, 35 mm. Pecunem | Naumann, Auction 37, 1 Nov 2015, 579. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

23. AE 25,23 g, 35 mm. Pecunem | Naumann, Auction 19, 6 Jul 2014, 438. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

24. AE 21,50 g, 35 mm. Naumann, Auction 70, 7 Oct 2018, 296. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CЄB. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

25. AE 22,34 g. Peus, Auction 398, 28 Apr 2009, 731 (= 22,28 g. Gorny&Mosch, Auction 160, 9 Oct 2007, 2003; Bolaffi, Auction 32, 31 May 2018, 417). Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

26. AE 21,56 g, 35 mm. SNG Finland Erkki Keckman Coll. II, 772.

27. AE 16,50 g, 34,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 507. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠ[ΠOC] CEB. Ay.: [....] TΩ KAΛVKAΔNΩ; [E]ΛEVΘEPAC.

28. AE 21,50 g, 34,46 mm. KAM, Env. no. 3129.

29. AE 19,90 g, 34 mm. MM, Env. no. 02.7.9.

30. AE 19,84 g, 34 mm. SNG Finland Erkki Keckman Coll. II, 771. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

31. AE 24,63 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 189. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay.: [CEΛ]EVKEΩN TΩN ΠPOC [TΩ] KAΛVKA[Δ]NΩ; [EΛ]EVΘEPAC (= CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 250).

32. AE 20,92 g, 34 mm. Nomos AG, Auction 15, 22 Oct 2017, 280 (= Obolos 5, 26 June 2016, 736). Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

33. AE 22,65 g, 34 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2490 (= 22,63 g, 36 mm. Roma, E-Sale 8, 31 May 2014, 447; 20,42 g, 34 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 249[1671]). Öy.: Kmk.: Howg. 618.

34. AE 20,06 g, 34 mm. CNG, EA 181, 6 Feb 2008, 203 (From the J. S. Wagner Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 618.

35. AE 18,62 g, 34 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 894 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection. Ex Berk BBS 111, 28 Oct 1991, 553).

[1671] Arka yüzdeki Tykhe, Artemis-Tykhe olarak tanımlanmıştır.

36. AE 22,77 g, 34 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 242 (From the Kelly J. Krizan, M.D. Collection. CNG 51, 15 Sep 1999, 948). Öy.: Kmk.: Howg. 618. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

37. AE 23,94 g, 34 mm. Tahberer 2014, 1223.

38. AE 21,54 g, 33 mm, CNG, EA 414, 14 Feb 2018, 369. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

39. AE 16,40 g, 33 mm. MM, Env. no. 03.16.26.

40. AE 15,59 g, 33 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 893 (= CNG 53, 15 Mar 2000, 1143). Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

41. AE 26,49 g, 33 mm. SNG Isaurien, 1078. Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛ[IΠΠOC] CEB. Ay.: [CEΛE]VKΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

42. AE 26,20 g, 33 mm. CNG, EA 264, 21 Sep 2011, 294. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

43. AE 16,70 g, 33 mm. CNG, EA 354, 1 Jul 2015, 344. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛYKAΔ; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 50, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

44. AE 19,36 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1221.

45. AE 20,81 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1222.

46. AE 17,33 g, 33 mm. SM, Env. no. 2004/5 (s). Öy.: Lejant silik. Ay.: .. EVKEΩN KAΛYKAΔ; ..ΘEPAC.

47. AE 20,01 g, 32 mm. CNG, EA 128, 7 Dec 2005, 147 (= 34 mm. CNG, EA 351, 20 May 2015, 555).

48. AE 17,27 g, 32 mm. SNG France 2, 1042 (= BNF, Env. no. 979[1672]; Wadd. 4478). Öy.: AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

49. AE 24,99 g. Elsen, Auction 116, 16 Mar 2013, 584. Lejant silik.

50. AE 23,62 g. Peus, Auction 410-411, 31 Oct 2013, 731. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 51, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

51. AE 23,61 g. Peus, Auction 378, 8 Apr 2004, 1112. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 52, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

52. AE 22,29 g. Lanz, Auction 156, 2 Jun 2013, 390. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 54, 55, 56 ile aynı kalıp.

53. AE 21,73 g. Gorny&Mosch, Auction 196, 7 Mar 2011, 2242.

[1672] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788817b

54. AE 20,63 g. Peus, Auction 369, 31 Oct 2001, 1316. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 55, 56 ile aynı kalıp.

55. AE 20 g. SNG vA Kilikien, 5847. Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩN ΠPOC TΩ] KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 56 ile aynı kalıp.

56. AE, Ölçü belirtilmemiş. Lanz, Auction 158, 5 Jun 2014, 622. Öy. no. 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55ile aynı kalıp.

57. AE 27,18 g. Delrieux 2011, Nr. 893. Lejant silik.

58. AE 9,97 g. Delrieux 2011, Nr. 894. Lejant silik.

R96. II. PHILIPPUS (Genç) (247-249) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü[1673], sağa, başında ışın tacı, AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB

Ay.: Tykhe (Artemis-Tykhe?), (sağa, başında modius, arkasında bereket boynuzu) ve Apollon (sola) büstü, karşılıklı, aralarında dal, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC

[1673] Kataloglarda I. Philippus olarak tanımlanan bu sikkeler, portre özellikleri göz önünde bulundurularak sakalsız ve daha genç betimlenmiş olması nedeniyle çalışmamızda II. Philippus olarak sınıflandırılmış olup her birine düzeltilmiştir notu eklenmemiştir. Prof. Dr. O. Tekin'e bu konudaki önerisi için teşekkür ederim.

1. AE 21,46 g, 36 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 191. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA; EΛEVΘEPAC.

2. AE 19,63 g, 35 mm. İAM, Env. no. 8706. Öy.: Lejant silik, Ay.: ..VKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

3. AE 19,53 g, 35 mm. M&M-D, Auction 19, 16 May 2006, 456. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

4. AE 24,15 g, 35 mm, CNG, EA 414, 14 Feb 2018, 370. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA; EΛEVΘEPAC.

5. AE 21,46 g, 35 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 219[1674].

6. AE 17,65 g, 34,39 mm. KAM, Env. no. 1483. Lejant silik.

[1674] Tykhe olarak not edilmiştir.

7. AE 19,88 g, 34 mm. M&M-D, Auction 12, 10 Apr 2003, 241.

8. AE 20,42 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 187. Ay.: [CEΛEVKEΩN Π]POC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC.

9. AE 23,73 g, 34 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 777 (= 15,81 g. CNG, EA 123, 28 Sep 2005, 44). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 10, 12 ile aynı kalıp.

10. AE 21,24 g, 34 mm. CNG, Auction 87, 18 May 2011, 866 (From the HLT Collection. Ex Waddell 1, 9 Dec 1982, 515). Öy.: Kmk.: Howg. 618. Öy. no. 9, 12 ile aynı kalıp.

11. AE 20,16 g, 33 mm. CNG, MBS 72, 14 Jun 2006, 1200 (From the Marc Poncin Collection). Öy.: Kmk.: Howg. 618.

12. AE 22,24 g, 33 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 459. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA; EΛEVΘEPAC. Öy. no. 9, 10 ile aynı kalıp.

13. AE 19,75 g, 30 mm. MM, Env. no. 06.39.1.

14. AE 21,93 g. SNG vA Kilikien, 5846[1675]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN Π[POC TΩ KA]ΛVKA; EΛEVΘEPAC.

15. AE 20,12 g. BNF, Env. no. Chandon de Briailles 1120[1676]. Öy.: Kmk.: Howg. 618.

R97. OTACILIA SEVERA TİP 1

Öy.: İmparatoriçe büstü, sağa, başında stephane, giyimli, ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBAC

Ay.: Nike, sola, bir küre üzerine basmış, elinde çelenk ve palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠP KAΛVK; EΛEVΘEPAC

1. AE 15,20 g, 36 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 220. Öy.: (…C)EVHPAN EVC CE(BA).

2. AE 23,51 g, 34,60 mm. Ziegler 1989, Nr. 510.

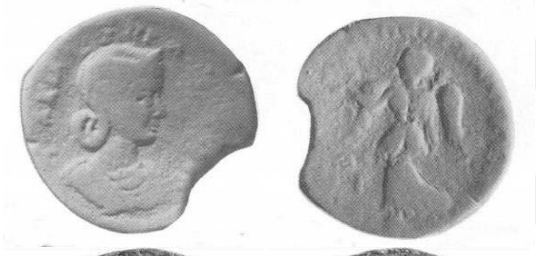
[1675] Tykhe olarak tanımlanmıştır.
[1676] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41743626q

3. AE 19,86 g, 34 mm. Lindgren III 1993, Lev. 51, Nr. 901a. Öy.: ΩTAK[IΛ CE]VHPAN EVC CEBA Kmk.: Howg. 618.

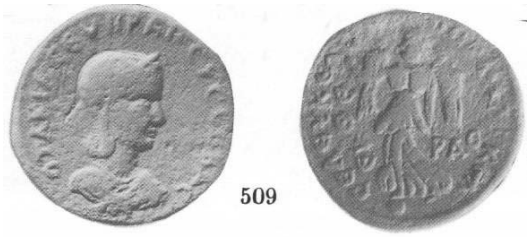
4. AE 16,00 g, 34 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1127 (= 33 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 211). Öy. no. 8, 9, 15, 18, 19 ile aynı kalıp.

5. AE 16,42 g, 33 mm. Ziegler 1989, Nr. 508.

6. AE 15,17 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1224. Öy.: ΩTAKIΛIA CEVHPAN .. . Ay.: CEΛEV […].

7. AE 32,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 509.

8. AE 14,20 g, 32 mm. SNG Leypold II, 2610. Öy. no. 4, 9, 15, 18, 19 ile aynı kalıp.

9. AE 12,585 g, 32 mm. ANS, Env. no. 1924.999.181. Öy. no. 4, 8, 15, 18, 19 ile aynı kalıp.

10. AE 16,26 g, 32 mm. İAM, Env. no. KD2016-24 2011. Öy. no. 11, 13, 16 ile aynı kalıp.

11. AE 17,17 g, 32 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 779. Öy.: ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBA, Kmk.: Howg. 618. Öy. no. 10, 13, 16 ile aynı kalıp.

12. AE 17,38 g, 32 mm. SNG France 2, 1043 (Env. no. 980[1677]). Öy.: ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBA.

13. AE 17,87 g, 32 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 464. Öy. no. 10, 11, 16 ile aynı kalıp.

14. AE 18,14 g, 31 mm. SNG France 2, 1044[1678] (= BNF, Env. no. 981[1679]). Öy.: ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBA.

[1677] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788818p
[1678] Kaynakta 1044 ve 1045 için aynı görsel kullanılmıştır.
[1679] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888191

15. AE 16,82 g, 31 mm. SNG France 2, 1045[1680] (= BNF, Env. No. 1002.18[1681]). Öy.: ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBA. Öy. no. 4, 8, 9, 18, 19 ile aynı kalıp.

16. AE 16,05 g, 31 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 302. Öy.: Kmk.: Howg. 618. Öy. no. 10, 11, 13 ile aynı kalıp.

17. AE 10,79 g, 29 mm. İAM, Env. no. 8707.

18. AE 18,55 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 989. Öy. no. 4, 8, 9, 15, 19 ile aynı kalıp.

19. AE 14,48 g. Peus, Auction 400, 22 Apr 2010, 565. Öy. no. 4, 8, 9, 15, 18 ile aynı kalıp.

[1680] Kaynakta 1044 ve 1045 için aynı görsel kullanılmıştır.
[1681] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888207

R98. TREBONIANUS GALLUS (251-253) TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AY K ΓA IOVΛI[1682] TPEBO ΓAΛΛOC. Hepsi aynı kalıp (silikler?).

Ay.: Apollon (sağa, giyimli) ve Artemis-Tykhe (sola, başında modius, arkasında bereket boynuzu) büstü, karşılıklı, aralarında dal, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ

1. AE 25,888 g, 38 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54221. Öy.: Kmk.: Howg. 798. Ay. no. 23, 28, 52? ile aynı kalıp.

2. AE 17,08 g, 37 mm. CNG, MBS 69, Jun 2005, 1129 (= RPC 9.1, 1332, no. 29). Öy.: AY K ΓA IOVΛI [TPEBO ΓAΛΛOC].

3. AE 27,44 g, 37 mm. BMC Lycaonia, Nr. 51 (= RPC 9.1, 1332, n. 1). Öy.: AV [K] ΓA IOVΛ[I T]PEB[Ω] ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛ[E]V]KEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔΩ (sic.).

4. AE 14,40 g, 36 mm. KAM, Env. no. 5729. Öy.: IOVΛ[I …. Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩN ΠPOC TΩ] KAΛVK.

[1682] 2017 yılına kadarki yayınlarda lejant ΓAI OVAI olarak not edilmiştir. C. Clay'ın önerisi ile okumanın yanlış olduğu ve ΓA IOVΛI şeklinde olması gerektiği önerilmiş ve RPC editörleri tarafından bu kabul edilmiştir. Bu düzeltmeye göre tüm lejantlar yeniden kontrol edilerek düzeltilmiştir, bu nedenle tüm lejantlarda düzeltme yapıldığı notu eklenmemiştir, 2.8.2017: bkz C. Clay (forum ancient coins, 2016, topic109181.0).

5. AE 21 g, 36 mm. Ziegler 1989, Nr. 512 (= RPC 9.1, 1332, n. 47). Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩN ΠPOC KAΛΔNΩ (sic.).

6. AE 22,11 g, 36 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 194 (= RPC 9.1, 1331, n. 5). Ay.: CEΛEV[KEΩN TΩ]N ΠPOC T[Ω KAΛVKAΔ], dal yok.

Görsel yok

7. AE 19,96 g, 36 mm. BMC Lycaonia, Nr. 53 (= RPC 9.1, 1332, n. 4). Öy.: [AV K] ΓA IOV[ΛI TPEB]Ω ΓAΛΛOC.

8. AE 22,16 g, 36 mm. Heritage, NYINC Signature Sale 3063, 16 Jan 2018, 33329. Ay.: Dal yok.

9. AE 20,65 g, 36 mm. Naumann, Auction 59, 5 Nov 2017, 258. Öy.: AV K ΓA I[OVΛ]I TPЄBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: CЄΛЄV[KЄΩ]N TΩN ΠPOC TΩ KA..ΔNΩ.

10. AE 20,90 g, 36 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2522. (= Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 399; RPC 9.1, 1332, n. 41). Öy.: ..TPEBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛEVK. TΩN ΠPOC KAΛ.ΔNΩ, kalıp kaymış.

11. AE 26,85 g, 35,71 mm. KAM, Env. no. 8005.

12. AE 19,32 g, 35,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 513 (= RPC 9.1, 1332, n. 48). Ay.: CE[ΛEVKE]ΩN TΩN ΠPOC KAΛΔNΩ (sic.).

13. AE 20,32 g, 35,50 mm. Naville Numismatics Ltd. - Auction 42, 22 Jul 2018, 171.

14. AE 15,681 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1955.59.25. Öy.: .. ΓAΛΛOC.

15. AE 24,85 g, 35 mm. MM, Env. no. 06.13.22.

16. AE 13,50 g, 35 mm. KM, Env. no. 7476.

17. AE 18,33 g, 35 mm. SNG Lycaonia-Cilicia, 221. Öy.: AV K ΓA IOVΛI TPEBΩ ΓAΛΛOC.

18. AE 23,73 g, 35 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 895.

19. AE 16,09 g, 35 mm. Pecunem | Naumann, Auction 36, 4 Oct 2015, 508.

20. AE 25,94 g, 34,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 514 (= RPC 9.1, 1332, n. 49). Öy.: Lejant silik.. Ay.: ..CEΛEV..

21. AE 21,36 g, 34,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 511 (= RPC 9.1, 1332, n. 46). Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩN ΠPOC TΩ K]AΛVKAΔΩ (sic.).

22. AE 18,20 g, 34 mm. CNG, EA 362, 28 Oct 2015, 286.

23. AE 20,34 g, 34 mm. CNG, EA 301, 24 Apr 2013, 177. Öy.: Kmk.: Howg. 798. Ay. no. 1, 28, 52? ile aynı kalıp.

24. AE 18,78 g, 34 mm. CNG, EA 299, 27 Mar 2013, 287.

25. AE 21,50 g, 34 mm. KM, Env. no. 73. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVK.

26. AE 15,15 g, 34 mm. MM, Env. no. 06.43.287.

27. AE 17,84 g, 34 mm. İAM, Env. no. 8702.

28. AE 19,57 g, 34 mm. Ziegler 1989, Nr. 515 (= RPC 9.1, 1332, n. 50). Öy.: …BΩ ΓAΛΛOC. Ay. no. 1, 23, 52? ile aynı kalıp.

29. AE 14,65 g, 34 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 300 (= RPC 9.1, 1332, n. 17). Öy.: [AV K ΓAI OVAI TPE]BΩ ΓAΛΛOC[1683]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; dal?

30. AE 22,44 g, 34 mm. CNG, EA 215, 29 Jul 2009, 432 (= CNG, MBS 76, 12 Sep 2007, 1095; CNG 53, 15 Mar 2000, 1144; RPC 9.1, 1331, n. 6). Ay.: Dal yok. Darp kaymış.

31. AE 20,36 g, 34 mm. Naumann, Auction 58, 1 Oct 2017, 387.

32. AE 20,39 g, 34 mm. Freeman&Sear, MBS 14, 21 Jun 2007, 315 (= Freeman&Sear, MBS 13, 25 Aug 2006, 765; RPC 9.1, 1332, n. 31). Ay.: CEΛE[VKEΩN TΩN] ΠPOC TΩ [KAΛV]KAΔNΩ.

33. AE 15,20 g, 34 mm. Naumann, Auction 58, 1 Oct 2017, 388. Ay.: Dal yok.

34. AE 21,85 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 195 (= RPC 9.1, 1332, n. 23). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN [ΠPO]C KAΛVKA[Δ]NΩ.

[1683] Lejant kaynaktaki şekliyle, foto silik.

35. AE 16,03 g, 34 mm. SNG Isaurien, 1081 (= RPC 9.1, 1331, n. 9). Öy.: [A]V K ΓAIOVΛI TPEB[Ω ΓAΛ]ΛOC. Ay.: [CEΛEV]KEΩN TΩN ΠPOC TΩ [KAΛVKA]ΔNΩ; dal yok (?).

Görsel yok

36. AE 15,08 g, 34 mm. BMC Lycaonia, Nr. 52 (= 33 mm. RPC 9.1, 1332, n. 2). Öy.: AV [K ΓAIO]VΛI [TPEBΩ Γ]AΛΛOC. Ay.: CEΛEVKEΩN [T]ΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

37. AE 22,70 g, 34 mm. SM, Env. no. 5640.

38. AE 16,71 g, 34 mm. Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 398 (= RPC 9.1, 1332, n. 21). Öy.: AV K ΓA IOVΛI TPEBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: .EΛEVKEΩN ΠPOC [T]ΩN KA.VK.ΔNΩ.

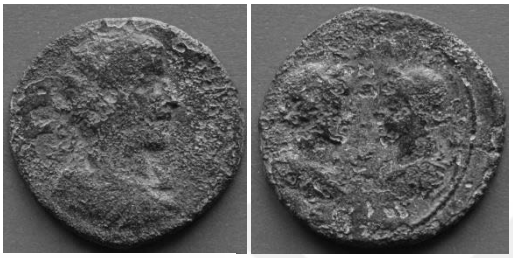
39. AE 20,26 g, 34 mm. Leu, Web Auction 3, 25 Feb 2018, 658. Öy.: [AY K ΓA IOYΛI TP]ЄBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔΩ (sic.).

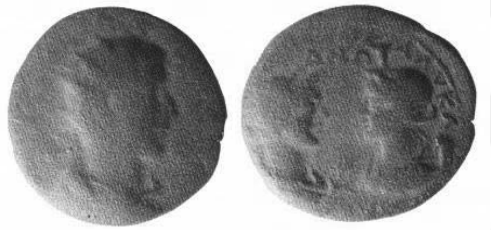
40. AE 21,01 g, 34 mm. Leu, Web Auction 4, 24 Jun 2018, 573. Öy.: AY K ΓA IOYΛI TPЄBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ K/AΛYKAΔΩ (sic.).

41. AE 20,33 g, 33 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 418.

42. AE 16,40 g, 33 mm. MM, Env. no. 04.7.16. Lejant silik.

43. AE 15,20 g, 33 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 301 (= RPC 9.1, 1332, n. 18). Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ. KAΛVKAΔNΩ.

44. AE 21,24 g, 33 mm. SNG France 2, 1047 (= BNF, Env. No. A983[1684]; RPC 9.1, 1331, n. 2). Ay.: Dal yok.

45. AE 14,88 g, 33 mm. SNG France 2, 1053 (= BNF, Env. No. AA.GR.5138[1685]; RPC 9.1, 1332, n. 9, 14,90 g). Ay.: Dal yok ?

46. AE 17,55 g, 33 mm. SNG France 2, 1052 (= BNF, Env. No. 1002.20[1686]; Forrer 1975, 647, Nr. 7596; RPC 9.1, 1332, n. 5, 17,54 g). Öy.: Kmk.: Howg. 798.

[1684] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788822x
[1685] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788827n
[1686] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888269

47. AE 19,96 g, 33 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 213 (= RPC 9.1, 1332, n. 36). Öy.: AV K ΓA IO[VΛI TPEB]Ω ΓAΛΛOC, Kmk.: Howg. 798.

48. AE 21,91 g, 33 mm. CNG, MBS 72, 14 Jun 2006, 1201. Öy.: Kmk.: Howg. 798.

49. AE 14,90 g, 33 mm. Arslan 1993, 252, Nr. 79 (Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Env. no. 14-1-90).

50. AE 21,71 g, 33 mm. CNG, EA 217, 26 Aug 2009, 291 (= RPC 9.1, 1332, n. 26). Ay. no. 51 ile aynı kalıp.

51. AE 20,97 g, 33 mm. CNG, EA 172, 5 Sep 2007, 96 (= RPC 9.1, 1332, n. 25: The John A. Seeger Collection). Ay. no. 50 ile aynı kalıp.

52. AE 18,94 g, 33 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 783 (= RPC 9.1, 1332, n. 35). Öy.: AV ΓA I… ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN [ΠPOC TΩ KAΛV]KAΔNΩ. Ay. no. 1, 23, 28 ile aynı kalıp?

53. AE 18,03 g, 33 mm. Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 397 (= 18,05 g. Gorny&Mosch, Auction 130, 8 Mar 2004, 1886; ACR Auctions, Auction 4, 397; RPC 9.1, 1332, n. 20). Öy.: AV . ΓΑ ΙΟΥΛΙ ... ΓΑΛΛΟC, Kmk.: Howg. 798.

54. AE 18,20 g, 33 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 897.

55. AE 20,17 g, 33 mm. CNG, EA 284, 8 Aug 2012, 166 (= RPC 9.1, 1332, n. 28).

56. AE 21,17 g, 33 mm. CNG, EA 253, 6 Apr 2011, 236 (= CNG, EA 229, 10 Mar 2010, 305; RPC 9.1, 1332, n. 27).

57. AE 19,77 g, 33 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 243. Ay.: Dal yok.

58. AE 18,96 g, 33 mm. SM, Env. no. 2001/10(s).

59. AE 15,82 g, 33 mm. İAM, Env. no. 8708.

60. AE 21,85 g, 33 mm. M&M-D, Auction 42, 3 Jun 2015, 235.

61. AE 32 mm. SM, Env. no. 497. Lejant silik.

62. AE 17,56 g, 32 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 466.

63. AE 19,07 g, 32 mm. SM, Env. No. 497. Lejant silik; Öy.: .. ΓΑΛΛ […].

64. AE 19,95 g, 32 mm. SNG vA Kilikien, 5848 (= RPC 9.1, 1332, n. 3 ve 44, online; L 1979,0503.46).

65. AE 18,94 g, 32 mm. SNG vA Kilikien, 5849 (= RPC 9, 1332, n. 45 online).

66. AE 17,81 g, 32 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 196 (= RPC 9.1, 1332, n. 24). Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN Π]PO[C TΩ K]AΛVKAΔNΩ.

67. AE 20,82 g, 32 mm. CNG, Electronic Auction 434, 12 Dec 2018, 234.

68. AE 12,27 g, 32 mm. SNG France 2, 1049 (= BNF, Env. No. 984[1687]; RPC 9.1, 1332, n. 7).

69. AE 15, 28 g, 32 mm. Lindgren III 1993, Lev. 51 Nr. 902 (= RPC 9.1, 1332, n. 37). Öy.: AV KA ΓA IOVΛI [TPEBΩ ΓAΛΛOC]. Ay.: CEΛEVK.. TΩ.. KAΛVKAΔNΩ, dal yok (?).

70. AE 19,55 g, 32 mm. SNG France 2, 1050 (= BNF, Env. No. 985[1688]; RPC 9.1, 1332, n. 8).

[1687] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888238
[1688] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788824m

71. AE 16,46 g, 32 mm. SNG France 2, 1051 (= BNf 986; RPC 9.1, 1331 n. 3). Öy.: Lejant silik. Ay.: Dal yok.

72. AE 16,58 g, 32 mm. Art Coins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 400[1689] (= Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2521; RPC 9.1, 1332, n. 22 ve 40).

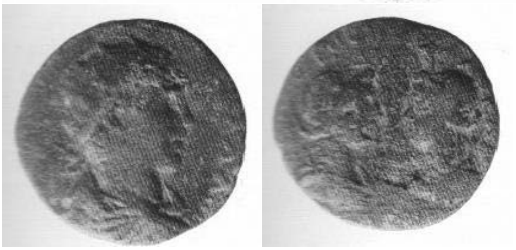
73. AE 16,86 g, 32 mm. Tahberer 2014, 1226 (= RPC 9.1, 1332, n. 43).

74. AE 16,59 g, 31 mm. SNG Isaurien, 1079 (= RPC 9.1, 1332, n. 42). Öy.: [A]V K ΓA IOVΛI TPEB[Ω ΓAΛ]ΛOC. Ay.: CEΛEV[…] ΠPO[C T]Ω KA[Λ]VKAΔNΩ.

75. AE 16,66 g, 31 mm. SNG Isaurien, 1080 (= 16,66 g, RPC 9.1, 1331, n. 8). Öy.: [A]V K ΓA IOVΛI TPEB[Ω ΓAΛ]ΛOC. Ay.: [CE]ΛEV[KEΩ]N TΩN ΠPO[C T]Ω KAΛVKAΔNΩ, dal yok.

76. AE 12,10 g, 31 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 302. Öy.: [AV K ΓA IOVΛI TPEBΩ] ΓAΛΛOC. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩ. ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ].

[1689] Bu sikke her ne kadar Trebonianus Gallus olarak tanımlansa da portre özellikleri bakımından buna şüphe ile yaklaşmak gerekir.

77. AE 11,82 g, 31 mm. Nomos, obolos 7, 9 Jul 2017, 417.

78. AE 15,70 g, 31 mm. MM, Env. no. 03.16.25. Öy.: AV K ΓA IOV[ΛI TPEBΩ] ΓAΛΛOC. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩ. ΠPOC TΩ KAΛV]KAΔNΩ.

79. AE 16,30 g, 30 mm. MM, Env. no. 06.43.285. Öy.: [AV K ΓA IOV]ΛI [TPEBΩ Γ]AΛΛOC. Ay.: CEΛEVK…

80. AE 30 mm. Lanz, Auction 117, 24 Nov 2003, 1134. Öy.: AV K … TPEBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: .. TΩN ΠPOC KAΛVKΔNΩ.

81. AE 20,26 g, 30 mm. Tahberer 2014, 1225 (= RPC 9.1, 1331 nr. 10).

82. AE 18,73 g, 29,50 mm. SNG France 2, 1046 (= BNF, Env. No. 982; RPC 9.1, 1332, n. 6).

83. AE 16,04 g, 29,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 516 (= RPC 9.1, 1331, n. 11). Ay.: CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC .. KAΛVKAΔNΩ, dal yok.

84. AE 18,19 g, 28 mm. SNG France 2, 1048 (= BNF, Env. No. 1966.453[1690]; RPC 9.1, 1331, n. 1). Ay.: Dal yok (?).

85. AE 28,85 g. Gorny&Mosch, Auction 186, 8 Mar 2010, 1644. Ay.: CEΛ[EVKEΩ]N TΩN ΠP[OC] TΩ K[A]ΛVK[AΔNΩ].

86. AE 30,90 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 993. Ay.: .. CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛV…Ω, dal yok (?).

87. AE 28,33 g. Lanz, Auction 156, 2 Jun 2013, 396.

88. AE 25,54 g. Künker, Auction 273, 14 Mar 2016, 891.

89. AE 22,13 g. Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2093 (= RPC 9, 1333 n. 10). Ay.: Dal yok.

90. AE 20,32 g. Nomisma, Auction 54, 30 Aug 2016, 290. Ay.: Dal yok.

[1690] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41846912r

461

91. AE 19,81 g. Emporium Hamburg, Auction 77, 17 Nov 2016, 633[b].

92. AE 19,22 g. Nomisma, Auction 46, 27 Oct 2012, 347. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ..KAΔN.

93. AE 19,17 g. Gorny&Mosch, Auction 176, 10 Mar 2009, 1722. Öy.: [AV K ΓA IOVΛ]I TPE[B. ΓAΛ]ΛOC. Ay.: [CEΛEVKEΩ]N TΩN ΠPOC TΩ [KAΛ]VK[A]ΔNΩ.

94. AE 18,87 g. Peus, Auction 413, 29 Oct 2014, 492.

95. AE 17,91 g. Gorny&Mosch, Auction 142, 10 Oct 2005, 2029. Ay.: Dal yok.

96. AE 17,48 g. Künker, Auction 136, 10 Mar 2008, 1175 (= RPC 9.1, 1332, n. 34).

97. AE 16,94 g. Kricheldorf, Auction 49, Feb 2017, 461. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩKAΔNΩ.

98. AE 16,64 g. Emporium Hamburg, Auction 77, 17 Nov 2016, 633[a]. Ay.: Dal yok.

99. AE, 16,38 g. Künker, Auction 143, 6 Oct 2008, 666.

100. AE 15,44 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 992. Ay.: Dal yok.

101. AE 15,41 g. Peus, Auction 403, 27 Apr 2011, 771. Öy.: AV K ΓA IOVΛI ... ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛEVKEΩN .. ΔNΩ, darp kaymış.

102. AE 14,81 g. Elsen, Auction 117, 15 Jun 2013, 438.

103. AE g/mm belirtilmemiş. Spink, Auction 341, 27 Jun 2018, 19.

R99. TREBONIANUS GALLUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K ΓA IOVΛI TPEBO ΓAΛΛOC. Hepsi aynı kalıp (silik?).

Ay.: Sarapis (sağa, başında polos) ve İsis (sola, başında kalathos, giyimli) büstü, karşılıklı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ ve CƐΛƐYKƐΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC KΔΩ (sic) (lejant iki versiyonda nadiren tam olarak okunmaktadır). Hepsi aynı kalıp.

Görsel yok

1. AE 37 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 485 Nr. 18[1691]. Öy.: [AV K ΓAI OVIB TPEBΩ ΓAΛΛOC]. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩN (sic.) K Δ Ω].

2. AE 22,55 g, 35,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 518. Öy.: AV K ΓA IOVΛI TPEBO [ΓAΛΛOC]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ (sic.) (= RPC 9, 1333 n. 18).

3. AE 19,40 g, 35 mm. MM, Env. no. 93.16.3. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN T[ΩN] (sic.) ΠPOC KΔΩ.

4. AE 22,28 g, 34,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 517. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ (= RPC 9, 1333 n. 17).

5. AE 13,74 g, 34,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 519. Ay.: CƐΛƐYKƐΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC KΔΩ (sic) (= RPC 9, 1333 n. 19).

[1691] Kaynakta fotoğrafı olmadığından lejant olduğu haliyle alıntılanmıştır.

6. AE 16,75g, 34 mm. Tahberer 2014, 1227. (= RPC 9.1, 1333 nr. 15). Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC KΔΩ (sic).

7. AE 21,28 g, 34 mm. CNG, Auction 85, 15 Sep 2010, 603. Öy.: .V K ΓA IOVΛI TPEBO ΓAΛΛOC. Ay.: CЄΛЄYKЄΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC KΔΩ (sic) (= RPC 9, 1333 n. 7[1692]; Auctiones AG 15, 18 Sep 1985, 347).

8. AE 20,71 g, 34 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 303. Ay.: CEΛEVKE[ΩN TΩN ΠPOC TΩ K]AΛVKAΔNΩ.

9. AE 23,42 g, 34 mm. SNG Leypold II, 2611. Öy.: Lejant silik. Ay.: [CЄΛЄYKЄΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC] KΔΩ (sic).

10. AE 15,17 g. 34 mm. SNG vA Kilikien, 5850 (= RPC 9, 1333, n. 16 online).

[1692] http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/9/1333/

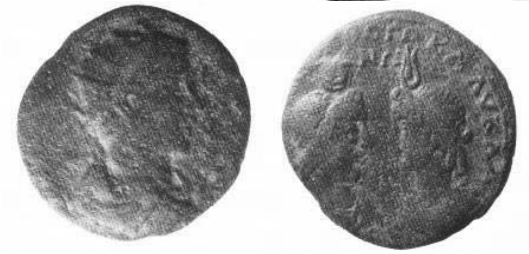
11. AE 15,45 g, 33 mm. MM, Env. no. 79.10.1. Öy.: [AY K ΓA IOVΛI [TPEBO ΓA]ΛΛOC. Ay.: CƐΛƐYKƐΩN TΩN [TΩN (sic) ΠPOC] KΔΩ (sic).

12. AE 20,66 g, 33 mm. CNG, Auction 91, 19 Sep 2012, 560. Ay.: CEΛEVKE. TΩN KAΛV (= Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 991; RPC 9, 1333, n. 8).

13. AE 11,32 g, 33 mm.SM, Env. no. 14589. Öy.: AY K [ΓA I]OYΛI TPƐ[BΩ ΓA]ΛΛOC. Ay.: CEΛEVK[EΩN TΩN] ΠPOC TΩ KAΛVK[AΔNΩ].

14. AE 19,90 g, 33 mm. SNG Turkey 2 Anamur, Nr. 303. Öy.: AV K ΓA I[OVΛI TPEBΩ ΓAΛΛOC]. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN ΠP]OC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

15. AE 15,86 g, 32 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 197 (= CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 251; RPC 9, 1333 n. 9). Öy.: [AY K] ΓA IOVΛI [TPEBO] ΓAΛΛOC. Ay.: [CEΛEV]KEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ.

16. AE 19,70 g, 32 mm. SNG France 2, 1054 (= BNF, Env. no. 987[1693]; RPC 9, 1333 n. 2). Öy.: [AY] K ΓA IOVΛI TPEBO ΓAΛΛOC. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.)] ΠPOC KΔΩ.

[1693] https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888280

17. AE 15,06 g, 32 mm. CNG, EA 303, 29 May 2013, 250. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ.

18. AE 12,09 g, 32 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 244 (= 16,14 g. Künker, Auction 89, 8 Mar 2004, 2548; RPC 9, 1333 n. 12).. Öy.: AV K ΓA I[OVΛI TPE]BΩ ΓAΛΛO[C]. Ay.: [CEΛEV]KEΩN [T]ΩN ΠPOC … Darp kaymış.

19. AE 23,89 g. Gorny&Mosch, Online Auction 247, 10 Mar 2017, 4561. CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC [TΩ KAΛVKAΔNΩ].

20. AE 21,12 g. Rauch, Auction 97, 14 Apr 2015, 345. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ.

21. AE 18,42 g. Gorny&Mosch, Auction 134, 11 Oct 2004, 2067. Öy.: [AV K ΓA I]OVΛI TPEBΩ ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ.

22. AE 18,20 g. MM, Env. no. 04.12.9. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KΔΩ.

23. AE 17,59 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 990. Öy.: … ΓΑΛΛΟC. Ay.: [CΕΛΕVΚΕ]ΩN TΩN TΩN (sic.) ΠΡΟC ΚΔΩ.

R100. VOLUSIANUS TİP 1 251-253

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AVK ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC[1694]. Hepsi aynı kalıp (silik?).

Ay.: Athena, sağa, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, karşısında kendisine taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVΔN (sic.)

1. AE 15,81 g, 34 mm. CNG, EA123, 28 Sep 2005, 45 (= 11,60 g, 27 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 780; RPC 9, 1336, n. 10 ve n. 14). Ay. no. 3, 8, 10, 17 ile aynı kalıp.

2. AE 13,32 g, 32 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 304.

3. AE 12,50 g, 31 mm. MM, Env. no. 93.16.1. Ay. no. 1, 8, 10, 17 ile aynı kalıp.

4. AE 8,88 g, 31 mm. İAM, Env. no. KD1774-159 2005.

[1694] Önceki yayınlarda (-2017) Trebonianus Gallus'a atfedilen bu lejant Volusianus'a atfedilmektedir. Bu nedenle çeşitli kataloglarda yer alan ve daha önce Trebonianus'a atfedilen CABIN lejantlı tüm sikkeler kataloğumuzda Volusianus olarak tanımlanmaktadır. Bu durumda her bir sikkeye düzeltme notu eklenmemiştir.

5. AE 14,03 g, 31 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 252 (= CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 192, = RPC 9, 1336, n. 12).

6. AE 14,78 g, 31 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 193 (= RPC 9, 1336, n. 11).

7. AE 12,04 g, 31 mm. Roma, Auction XIII, 23 Mar 2017, 530 (= Roma, E-Sale 22, 28 Nov 2015, 409; Roma, E-Sale 12, 1 Nov 2014, 1060; Roma, Auction 10, 27 Sep 2015, 636; RPC 9, 1336, n. 16). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΔN. Ay. no. 12, 22 ile aynı kalıp.

8. AE 11,93 g, 31 mm. Pecunem | Naumann, Auction 24, 2 Nov 2014, 327. Ay. no. 1, 3, 10, 17 ile aynı kalıp.

9. AE 10,10 g, 29 mm. MM, Env. no. 05.10.36.

10. AE 12,86 g, 29 mm. SNG France 2, 1055 (= BNF, Env. No. 991[1695]; Wadd. 4480 = RPC 9, 1336, n. 2). Öy.: Kmk.: Howg. 670 var. Ay. no. 1, 3, 8, 17 ile aynı kalıp.

Görsel yok

11. AE 29 mm. Imhoof-Blumer, 1974: 486, Nr. 19. Ay.: CEΛEVKEΩN ΠPOC KAΛV… Ω.

[1695] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788829b

12. AE 29 mm. BMC Lycaonia, Nr. 54 Lev. XXIV.7[1696] (= L 1897,0104.387; RPC IX, 1336 nr. 1). Öy.: AV K ΓA OVIB .ABIN ΓAΛΛO[C]. Ay.: CEΛEVKE[Ω]N TΩN ΠPOC KAΔN (sic.). Ay. no. 7, 22 ile aynı kalıp.

13. AE 11,27 g, 29 mm. SM, Env. no. 14321.

14. AE 10,90 g, 28 mm. MM, Env. no. 06.19.287.

15. AE 11,77 g, 28 mm. CNG, EA 361, 14 Oct 2015, 823. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩN] [Π]POC KAΛV[KA]ΔN.

16. AE 10,25 g, 28 mm. SM, Env. no. 14365.

17. AE 16,22 g, 28 mm. Naumann, Auction 44, 7 Jun 2016, 772. Öy.: AV K ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC KAΛVΔN. Ay. no. 1, 3, 8, 10 ile aynı kalıp.

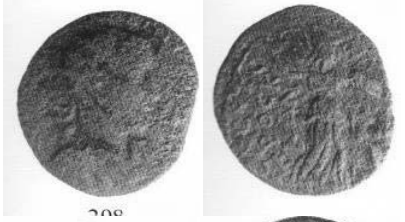

18. AE 10,40 g, 28 mm. SNG vA Kilikien, 5851 (= RPC 9, 1336, n. 9).

[1696] Sadece arka yüz fotoğrafı bulunmaktadır ve küre üzerinde duran Nike betimlidir, açıklama ile uyuşmaz. Fotoğraf RPC online: https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/9/1336/

19. AE 12,15 g, 27 mm. MM, Env. no. 06.19.286. Ay. no. 23 ile aynı kalıp.

20. AE 8,20 g, 26 mm. SNG Turkey 2 Anamur, Nr. 298 (= RPC 9, 1336, n. 7). Öy.: […]BIN Γ[…]. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ] ΠPOC KA[ΛV]KAΔN[…].

21. AE 12 g, 25 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 299 (= RPC 9, 1336, n. 8). Öy.: Lejant silik, […]ΓAΛΛO[…]. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ] ΠPOC KA[ΛV]KAΔN[…].

22. AE 12,90 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 994. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KN (sic.) (= RPC 9, 1336, n. 15).

23. AE 11,74 g. Peus, Auctions 410-411, 31 Oct 2013, 732. Ay. no. 19 ile aynı kalıp.

R101. VOLUSIANUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Ortada girlandlı sunak, üzerinde clippeus, iki yanında sancak, CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΛVKAΔNΩ. Hepsi aynı kalıp.

1. AE 13,72 g, 28 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 781 (= CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1169; CNG, Auction 93, 22 May 2013, 896; RPC 9, 1334, n. 6). Ay.: [CEΛEVK]EΩN TΩ ΠP KAΛVKAΔNΩ.

2. AE 6,62 g, 27 mm. CNG, EA 381, 24 Aug 2016, 326 (= Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2096 (= RPC 9, 1334, n. 5).

3. AE 15,44 g, 26 mm. SNG France 2, 1056 (= BNF, Env. No. K 1826[1697] [989]; RPC 9, 1334, n. 1). Öy.: Kmk.: Howg. 798.

4. AE 9,19 g, 22 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 212 (= 14,88 g, 28 mm. CNG, MBS 69, Jun 2005, 1128; RPC 9, 1334, n. 7). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΔNΩ (sic.).

5. AE 10,63 g, 21 mm. SNG France 2, 1057 (= BNF, Env. No. 990[1698], RPC 9, 1334, n. 2). Öy.: AV K ΓOV… ΓAΛΛOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

R102. VOLUSIANUS TİP 3

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Atlı bir figür, sağa ilerliyor, sağda üzerinde ateş yanan bir sunak, CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ. Hepsi aynı kalıp.

1. AE 10,40 g, 28 mm. SNG Leypold II, 2611. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

2. AE 6,61 g, 27 mm. Pecunem | Naumann, Auction 39, 3 Jan 2016, 746 (= Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2095; RPC 9, 1337, n. 3).

[1697] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788830j
[1698] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788831w

3. AE 6,35 g, 26 mm. MM, Env. no. 05.10.35.

4. AE 9,17 g, 26 mm. Tahberer 2014, 1228 (= RPC 9.1, 1337, nr. 8). Öy.: Kmk.: Howg. 798.

5. AE 9,51 g, 26 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 245.

6. AE 12,34 g, 26 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 782 (= RPC 9, 1337, n. 5).

7. AE 9,87 g. Gorny&Mosch, Auction 229, 10 Mar 2015, 1548 (= RPC 9, 1337, n. 2, 9,77 g).

R103. VOLUSIANUS TİP 4

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AY K ΓA OYIB CABIN ΓAΛΛOC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Aphrodite, sola, ayakta, elinde ayna tutar, CƐΛƐYKƐΩN TΩN ΠPOC KAΛYKAΔNΩ. Hepsi aynı kalıp.

1. AE 17,46 g, 33 mm. Tahberer 2014, 1204[1699]. Öy.: AY K [ΓA OYIB CABIN Γ]AΛΛOC. Ay.: CƐΛƐYKƐΩN TΩN [ΠPOC] KAΛYKAΔNΩ.

[1699] Katalogta lejant AV KM … AΛEΞAN…; CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ olarak okunmuş ve Severus Alexander olarak tanımlanmıştır (sic.).

2. AE 15,49 g, 29 mm. RPC IX, 1335 n. 1 (= L 1961,0301.406[1700], non vidi).

3. AE 10,94 g, 28 mm. SNG France 2, 1058 (= BNF, Env. no. 992; RPC 9, 1335, n. 2).

R104a. I. VALERIANUS (253-260) TİP 1a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Athena, sola, giyimli ve miğferli, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, taş atan bir giganta saldırır, [CE]ΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAV (sic.). Hepsi aynı kalıp.

1. AE 10,18 g, 28 mm. Tahberer 2014, 1232.

2. AE 11,75 g, 27 mm. SNG France 2, 1059 (= BNF, Env. No. 996[1701]).

R104. VALERIANUS TİP 1b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K ΠO ΛIK OV[AΛEPIANOC]. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, taş atan giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩ Π TΩ KAΔNΩ (sic.). Hepsi aynı kalıp.

[1700] https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/9/1335/
[1701] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788833k

1. AE 9,75 g, 29,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 526. Öy.: [AV K ΠO] ΛIK OV[AΛEPIANOC]. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩ Π KAΔNΩ (sic.).

2. AE 8,60 g, 28 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1590. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛ…. Ay.: …KEΩN TΩN VKAΔNΩ (sic.).

3. AE 7,50 g, 26 mm. SNG Isaurien, 1082.

4. AE 8,62 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000,996. Öy.: AV K ΠO ΛIK …. Ay.: …EΩN TΩ [KAΛV]KAΔNΩ.

R105. VALERIANUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Hepsi aynı kalıp.

Ay.: Atlı bir figür (tanrı? imparator?), başında ışın tacı, sağa ilerliyor, önünde üzerinde ateş yanan bir sunak, CEΛEVKEN (sic.) TΩN KAΛVKAΔΩ (sic.). Hepsi aynı kalıp.

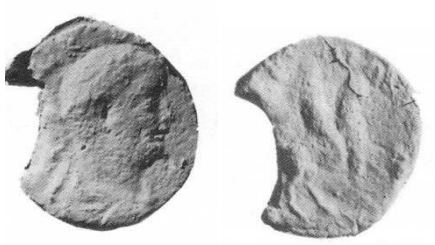
1. AE 10,09 g, 30 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 784.

2. AE 10,26 g, 28 mm. Pecunem | Naumann 36, 4 Oct 2015, 509.

Görsel yok

3. AE 28 mm. BMC Lycaonia, Nr. 56 Lev. IV.8[1702]. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIAN[OC]. Ay.: CEΛEVK[E]ΩN KΔ (sic.) ve ΛV.

4. AE 7,10 g, 27,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 525. Öy.: [AV K ΠO] ΛIK OV[AΛEPIANOC]. Ay.: Bir tanrı, CEΛEVKEN (sic) TΩN ΠPOC KAΛV[KAΔΩ] (sic.).

5. AE 9,76 g, 27 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 198.

6. AE 6,93 g, 27 mm. Pecunem | Naumann 27, 4 Jan 2015, 469.

7. AE 8,80 g, 25 mm. SNG France 2, 1060 (= BNF, Env. No. 997[1703]).

8. AE 7,88 g. Gorny&Mosch, Auction 229, 10 Mar 2015, 1549 (= Rauch, E-Auction 17, 10 Jul 2015, 164.

R106. VALERIANUS TİP 3

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli, AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC

Ay.: Apollon ve Tykhe büstleri karşılıklı, Apollon'un başında defne çelengi, önünde dal, Tykhe'nin başında modius, arkasında bereket boynuzu, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ

[1702] At üzerindeki figür bir tanrı veya tanrıça olarak tanımlanmıştır.
[1703] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788834x

1. AE 37 mm. Lanz, Auction 117, 24 Nov 2003, 1149 (= AE 16,58 g. Künker, Auction 97, 7 Mar 2005, 1815). Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

2. AE 18,70 g, 36 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 305. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN KAΛVKAΔNΩ.

3. AE 17,58 g, 36 mm. CNG, Auction 87, 18 May 2011, 867 (= HLT Collection, ex Waddell 1, 9 Dec 1982, 516). Öy. no. 4, 46, 51 ile aynı kalıp.

4. AE 15,20 g, 35 mm. CNG, EA 97, 8 Sep 2004, 99. Öy. no. 3, 46, 51 ile aynı kalıp.

5. AE 16,895 g, 35 mm. ANS, Env. no. 1957.195.1. Öy. no. 1, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

6. AE 20,28 g, 34,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 524. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN TΩN (sic.) ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

7. AE 22,324 g, 34 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54222.

8. AE 14,74 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 199. Ay.: [CE]ΛEVKEΩN TΩN ΠPO[C KA]ΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 5, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

9. AE 14,24 g, 34 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 200 (= CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 253). Ay.: [CEΛE]VKEΩN TΩN Π[POC KA]ΛVKAΔNΩ. Öy. no. 10, 32, 41, 52 ile aynı kalıp.

10. AE 18,41 g, 34 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2538 (= 18,44 g. Peus, Auction 400, 22 Apr 2010, 587). Öy.: AV K K .Λ.A. NO, Ay.: CEΛEVK .. KAΛ. Öy. no. 9, 32, 41, 52 ile aynı kalıp.

11. AE 16,84 g, 34 mm. Heritage, NYINC Signature Sale 3063, 16 Jan 2018, 33328 (Ex Sincona 4, 25 Oct 2011, 4127). Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛ[EPIANON]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC… Öy. no. 1, 5, 8, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

12. AE 11,85 g, 34 mm. SNG Isaurien, 1084. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANON. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ.

13. AE 16,31 g, 34 mm. CNG, EA 180, 23 Jan 2008, 98.

14. AE 15,52 g, 34 mm. ArtCoins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 416 (= ACR Auctions, Auction 6, 10 Dec 2012, 1177). Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Ay.: CEΛEVKE.. ΠPOC KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

15. AE 7,24 g, 34 mm. CNG, EA 295, 30 Jan 2013, 313. Öy. no. 1, 8, 11, 14, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

16. AE 15,90 g, 34 mm, SM, Env. No. 2001/11(s). Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

17. AE 18,60 g, 34 mm. SNG Leypold II, 2613. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEP[IAN]OC. Ay.: CEΛEVKEΩN T[..].

18. AE 15,07 g, 34 mm. SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6, 4562. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANON. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

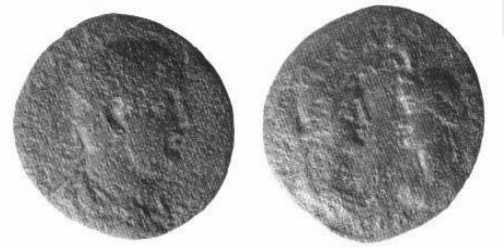
19. AE 14,95 g, 33,10 mm. Ziegler 1989, Nr. 520.

20. AE 12,70 g, 33 mm. SNG France 2, 1063 (= BNF, Env. No. 1002.19[1704]).

21. AE 13,36 g, 33 mm. SNG Lycaonia, 222. Öy.: AV K ΠO ΛIK…. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ. Darp kaymış.

22. AE 17,90 g, 33 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 307. Öy.: [AV K] ΠO ΛIK O[VAΛEPIANOC]. Ay.: [CEΛEVKEΩN TΩN Π]POC KAΛVKAΔNΩ, arkasında bereket boynuzu.

23. AE 19,64 g, 33 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1591. Ay.: CE(ΛE)VKEΩN TΩN ΠPOC KAΔN… Darp kaymış.

24. AE 14,70 g, 33 mm. CNG, EA 172, 5 Sep 2007, 97.

[1704] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788837z

25. AE 18,00 g, 33 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 202. Ay.: CEΛEVK[EΩN T]ΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

26. AE 21,81 g, 33 mm. CNG, EA 196, 1 Oct 2008, 113.

27. AE 11,10 g, 33 mm. Ziegler 1989, Nr. 521. Ay.: CEΛ[EVKE]ΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

28. AE 15,57 g, 33 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2539 (= 15,50 g. Roma, E-Sale 1, 31 Aug 2013, 376). Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Ay.: CEΛEVK. TΩN TΩ KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

29. AE 16,95 g, 33 mm. Pecunem | Naumann, Auction 24, 2 Nov 2014, 330. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩKAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 35, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

30. AE 19,44 g, 33 mm. CNG, EA 256, 25 May 2011, 248 (= Elsen, Auction 88, 10 Jun 2006, 431; Elsen, Auction 97, 13 Sep 2008, 499).

31. AE 17,13 g, 33 mm. Pecunem | Naumann, Auction 11, 29 Dec 2013, 435 (= 32 mm. CNG, EA 326, 7 May 2014, 300). Ay.: CEΛEVK. Öy. no. 9, 10, 41, 52 ile aynı kalıp.

32. AE 14,86 g, 33 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 419. Öy.: V K ΠO ΛIK OVAΛЄPIAN. Ay.: CЄΛЄ[…]. Öy. no. 9, 10, 41, 52 ile aynı kalıp.

33. AE 15,21 g, 33 mm. SM, Env. no. 14823. Öy.: V K ΠO ΛIK OV[AΛЄPIAN].

34. AE 15,20 g, 33 mm. MM, Env. no. 06.19.285.

35. AE 14,21 g, 32,30 mm. Ziegler 1989, Nr. 523 (= M&M-D, Auction 20, 10 Oct 2006, 242). Öy.: AV K ΠO ΛIK. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPO[C TΩ]KAΛVKAΔN. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 40, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

36. AE 18,90 g, 32 mm. SNG France 2, 1061 (= BNF, Env. No. 994[1705]).

[1705] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888358

37. AE 13,92 g, 32 mm. SNG France 2, 1062 (= BNF, Env. No. 995[1706]).

38. AE 12,78 g, 32 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 201. Ay.: CEΛEVKE[ΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔN]Ω.

39. AE 16,19 g, 32 mm. CNG, EA 118, 13 Jul 2005, 119.

40. AE 12,11 g, 32 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 786 (= CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 246). Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Ay.: [CEΛEVKE]ΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ. Darp kaymış. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 42, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

41. AE 12,79 g, 32 mm. CNG, EA 237, 21 Jul 2010, 143. Öy.: AV K. Öy. no. 9, 10, 32, 52 ile aynı kalıp.

42. AE 14,61 g, 32 mm. CNG, EA 291, 21 Nov 2012, 222. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 45, 64, 66 ile aynı kalıp.

[1706] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788836m

43. AE 13,88 g, 32 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 898.

44. AE 15,40 g, 32 mm. Tahberer 2014, 1230. Lejant silik.

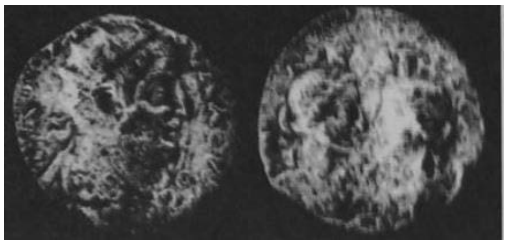
45. AE 16,81 g, 31,50 mm. CGB, MBS 28, 8 Feb 2007, 309 (= 16,78 g. Peus, Auction 378, 28 Apr 2004, 1113). Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 64, 66 ile aynı kalıp.

46. AE 13,75 g, 31 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1130. Öy. no. 3, 4, 51 ile aynı kalıp.

47. AE 14,20 g, 31 mm. MM, Env. no. 06.19.284.

48. AE 15,21 g, 31 mm. Arslan 1993, 254, Nr. 80 (Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Env. no. 166-79/70). Ay.: .. [ΤΩΝ ΠΡΟC ΤΩ ΚΑΛV]ΚΑΔΝ.

49. AE 15,84 g, 31 mm. CNG, EA 147, 6 Sep 2006, 100.

Görsel yok

50. AE 31 mm. BMC Lycaonia, Nr. 55. Öy.: A[V] K... ΑΛΕΡΙΑΝΟC. Ay.: CEΛE... ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

51. AE 10,391 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1960.84.45. Öy. no. 3, 4, 46 ile aynı kalıp.

52. AE 11,38 g, 30 mm, NAC, Auction O, 13 May 2004, 2091. Öy.: … OVAΛEPIAN. Öy. no. 9, 10, 32, 41 ile aynı kalıp.

53. AE 13,23 g, 30 mm. ArtCoins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 417 [= ACR Auctions, Auction 4, 5 Dec 2011, 417; ArtCoins Roma, Auction 4, 5 Dec 2011, 432]. Öy.: AV K ΠO ΛIK .NOC. Ay.: CEΛEVKE.. ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

54. AE 18,18 g, 30 mm. Tahberer 2014, 1229.

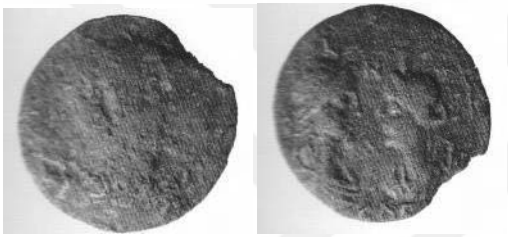
55. AE 13,60 g, 30 mm. Ziegler 1989, Nr. 522. Ay.: [...K]ΑΛVΚΑΔΝΩ.

56. AE 11,49 g, 30 mm. CNG, EA 185, 2 Apr 2008, 215 (From the J. S. Wagner Collection).

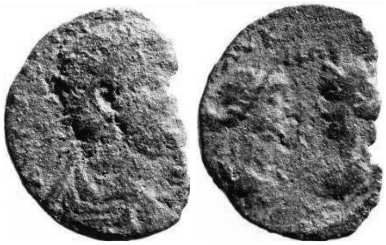
57. AE 11,85 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1083. Öy.: AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Ay.: [C]EΛEV[… KAΛV]KAΔNΩ.

58. AE 9,40 g, 28 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 306. Öy.: [AVK ΠO ΛI]K [OVAΛEP]IANOC. Ay.: [C]EΛE[VKEΩN TΩN ΠPOC] KAΛVKAΔNΩ.

59. AE 12,15 g, 27 mm. MM, Env. no. 06.19.286.

60. AE 7,58 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1231. Lejant silik.

61. AE 17,43 g, 25 mm. CNG, EA 246, 15 Dec 2010, 219. Öy.: ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC. Ay.: Bereket boynuzu pul dışı.

62. AE 19,81 g. Nomisma, Auction 46, 27 Oct 2012, 350.

63. AE 17,88 g. Gorny&Mosch, Auction 134, 11 Oct 2004, 2068. Öy.: [AVT] K ΠΟ ΛΙΚ ΟVΑΛΕΡΙΑΝΟC. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

64. AE 17,01 g. Gorny&Mosch, Auction 196, 7 Mar 2011, 2244. Öy.: AV K ΠΟ ΛΙΚ ΟVΑΛΕΡΙΑΝΟC. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 66 ile aynı kalıp.

65. AE 15,90 g. Peus, Auction 366, 29 Oct 2000, 995.

66. AE 15,85 g. Künker, Auction 136, 10 Mar 2008, 1181. Öy. no. 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64 ile aynı kalıp.

67. AE 15,85 g. Künker, Auction 236, 7 Oct 2013, 1178 (= Künker, Auction 248, 14 Mar 2014, 7573).

68. AE 15,79 g. Gorny&Mosch, Auction 115, 5 Mar 2002, 1395.

69. AE 14,88 g. SNG vA Kilikien, 5852.

70. AE 13,08 g. Peus, Auctions 410-411, 31 Oct 2013, 733.

71. AE 14,5 g. SM, Env. no. 4902.

R107. VALERINAUS TİP 4

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, A K Π Λ OVAΛEPIANOC

Ay.: Athena büstü, sola, miğferli ve giyimli, CEΛEVKEΩN

1. AE 6,29 g, 27 mm. Naumann, Auction 65, 6 May 2018, 449. Öy.: AV K Π Λ OVAΛЄPIANOC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN.

2. AE 6,57 g, 25 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 785. Öy.: A K Π Λ OVAΛEPIANOC.

R108. GALLIENUS TİP 1

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, A K Π ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC

Ay.: Athena büstü, sola, miğferli ve giyimli, CEΛEVKEΩN

1. AE 6,12 g, 27 mm. SNG France 2, 1068 (= BNF, Env. No. 1002[1707]; Wadd. 4483).

2. AE 6,91 g, 25 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 467. Öy. no. 4, 5?, 6, 7, 8 ile aynı kalıp.

3. AE 5,55 g, 25 mm. SNG Leypold II, 2614. Öy.: Α Κ Π ΛΚ Γ[Α]ΛΛΙΗΝΟC.

4. AE 5,51 g, 24 mm. CNG, EA 310, 4 Sep 2013, 305[1708] (= 5,22 g. Künker, Auction 257, 10 Oct 2014, 9072). Öy. no. 2, 5?, 6, 7, 8 ile aynı kalıp. Ay. no. 5, 6, 7 ile aynı kalıp.

5. AE 7,79 g. M&M-D, Auction 30, 28 May 2009, 1168. Öy. no. 2, 4, 6, 7, 8 ile aynı kalıp? Ay. no. 4, 6, 7 ile aynı kalıp.

6. AE 6,18 g, Gorny&Mosch, Auction 233, 6 Oct 2015, 2097. Öy. no. 2, 4, 5?, 7, 8 ile aynı kalıp. Ay. no. 4, 5, 7 ile aynı kalıp.

7. AE 5,92 g. Peus, Auctions 410-411, 31 Oct 2013, 734. Öy. no. 2, 4, 5?, 6, 8 ile aynı kalıp. Ay. no. 4, 5, 6 ile aynı kalıp.

[1707] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788842j
[1708] Valerianus (sic.) olarak tanımlanmıştır.

8. AE 5,23 g. Elsen, Auction 114, 15 Sep 2012, 431. Ay.: K Π ΛK (sic.) ΛΛIHNOC N (sic.). Öy. no. 2, 4, 5?, 6, 7 ile aynı kalıp.

R109. GALLIENUS TİP 2

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, AV K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC

Ay.: Athena, sağa, sağ elinde kalkan, sol elinde mızrak, karşısında taş atan bir giganta saldırır, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ

1. AE 11,25 g, 32 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54223.

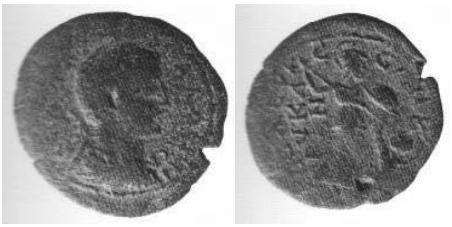
2. AE 11,50 g, 31,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 533. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: ECΛEVKEΩN (sic) TΩN ΠP KAΔNΩ (sic.).

3. AE 9,17 g, 30 mm. Tahberer 2014, 1241. Öy.: AV K ΠO ΛK ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔN.

4. AE 7,00 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 308. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΔNΩ (sic.).

5. AE 7,50 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 310. Öy.: […] ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔN.

6. AE 8,66, 29 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 468. Öy. no. 7, 9, 11, 18, 20, 28, 31, 35 ile aynı kalıp.

7. AE 12,65 g, 29 mm. Pecunem | Naumann, Auction 24, 2 Nov 2014, 329. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ KAΛVK. Öy. no. 6, 9, 11, 18, 20, 28, 31, 35 ile aynı kalıp. Ay. no. 18 ile aynı kalıp.

8. AE 12,60 g, 29 mm. MM, Env. no. 04.12.4.

9. AE 12,58 g, 28,60 mm. Ziegler 1989, 534. Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 6, 7, 11, 18, 20, 28, 31, 35 ile aynı kalıp.

10. AE 9,21 g, 28,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 536. Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CEΛEVKEΩN [KA]ΛVKAΔ […].

11. AE 6,894 g, 28 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54224. Öy. no. 6, 7, 9, 18, 20, 28, 31, 35 ile aynı kalıp.

12. AE 6,441 g, 28 mm. ANS, Env. no. 1944.100.54225.

13. AE 12,40 g, 28 mm. MM, Env. no. 03.44.22.

14. AE 5,76 g, 28 mm. Tahberer 2014, 1240. Öy.: AV K ΠO ΛK ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔN.

15. AE 12 g, 28 mm. KAM, Env. no. 5911.

16. AE 9,50 g, 28 mm. SNG France 2, 1067 (= BNF, Env. No. 1001[1709]; Wadd. 4482). Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEV ...N TΩN ΠPOC KAΛΩ (sic.). Öy. no. 69 ile aynı kalıp.

Görsel yok

17. AE 28 mm. BMC Lycaonia, Nr. 58. Ay.: CEΛEVKEΩN [K]AΛVKAΔN.

18. AE 10,32 g, 28 mm. CNG, EA 135, 15 Mar 2006, 56 (the Marc Poncin Collection). Öy. no. 6, 7, 9, 11, 20, 28, 31, 35 ile aynı kalıp. Ay. no. 7 ile aynı kalıp.

[1709] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888416

Görsel yok

19. AE 28 mm. BMC Lycaonia, Nr. 57. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

20. AE 8,65 g, 28 mm. Pecunem | Naumann, Auction 28, 1 Feb 2015, 286. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔ. Öy. no. 6, 7, 9, 11, 18, 28, 31, 35 ile aynı kalıp.

21. AE 7,83 g, 28 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 465.

22. AE 11,56 g, 28 mm. SM, Env. no. 8007.

23. AE 9,63 g, 27,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 539. Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

24. AE 10,15 g, 27,50 mm. SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 789 (= CNG, EA 90, 26 May 2004, 271). Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩ]N KAΛVK.

25. AE 8,20 g, 27,41 mm. KAM, Env. no. 7508.

26. AE 7,65 g, 27,14 mm. Agora, Numismatic Auction 73, 27 Mar 2018, 180 (= Agora, Numismatic Auction 70, 21 Nov 2017, 166; Agora, Numismatic Auction 79, 20 Nov 2018, 77). Öy.: AV K [Π]O Λ [K ΓΑΛΛΙΗΝ]OC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

27. AE 8,70 g, 27 mm. MM, Env. no. 03.16.24.

28. AE 8,73 g, 27 mm. Leu, Web Auction 1, 25 Jun 2017, 805. Öy.: AY K Π ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝOC. Ay.: CEΛEVKEΩN ΚΑΛVΚΑΔΝ. Öy. no. 6, 7, 9, 11, 18, 20, 31, 35 ile aynı kalıp.

29. AE 10,06 g, 27 mm. SNG Isaurien, 1086. Öy.: AV ΛK (sic.) ΓA[ΛΛΙΗ]NOC. Ay.: CEΛEVKEΩN […] ΚΑΛVK.

30. AE 8,09 g, 27 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1592.

31. AE 11,66 g, 27 mm. M&M-D, Auction 20, 10 Oct 2006, 243. Öy.: AV K Π ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝOC Ay.: CEΛEVKEΩN ΚΑΛVΚΑΔΝ. Öy. no. 6, 7, 9, 11, 18, 20, 28, 35 ile aynı kalıp.

32. AE 9,22 g, 27 mm. CNG, EA 266, 19 Oct 2011, 263. Öy.: AV K Π ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝOC. Ay.: CEΛEVKEΩN ΚΑΛVΚΑΔΝ.

33. AE 9,22 g, 27 mm. CNG, EA 318, 15 Jan 2014, 434 (= 9,22 g, 27 mm. CNG, Auction 93, 22 May 2013, 899).

34. AE 6,33 g, 27 mm. CNG, EA 300, 10 Apr 2013, 161.

35. AE 9,69 g, 27 mm. Pecunem | Naumann, Auction 39, 3 Jan 2016, 747. Öy. no. 6, 7, 9, 11, 18, 20, 28, 31 ile aynı kalıp.

36. AE 12,33 g, 27 mm. Pecunem | Naumann, Auction 29, 1 Mar 2015, 471. Öy.: A K Π ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ Π KAΛV.

37. AE 9,70 g, 27 mm. SM, Env. no. 7358.

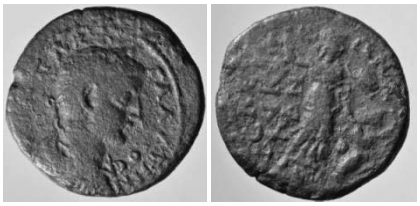
38. AE 8,75 g, 27 mm. MM, Env. no. 87.11.4.

39. AE 8,76 g, 27 mm. Leu, Web Auction 7, 23 Feb 2019, 849. Öy.: AV K Π ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔN.

40. AE 5,38 g, 26 mm. SM, Env. no. 5643.

41. AE 13,01 g, 26 mm. İAM, Env. no. KD1836-46 2007.

42. AE 10,90 g, 26 mm. SNG France 2, 1066 (= BNF, Env. No. 993[1710]). Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔN.

43. AE 9,30 g, 26 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 309. Öy.: AVT ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΔNO (sic.).

44. AE 8,99 g, 26 mm. Ziegler 1989, Nr. 535. Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

45. AE 9,36 g, 26 mm. CNG, EA 254, 20 Apr 2011, 197[1711] (= RPC VI, 7042, temporary, no. 2[1712]). Öy.: AV K Π ΛK ΓAΛΛIHNOC.

46. AE 10,13 g, 26 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 420. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: [...]N TΩN ΠPOC KΔNΩ (sic).

[1710] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788840v
[1711] Severus Alexander (sic.) olarak tanımlanmıştır.
[1712] Ön yüz Severus Alexander (sic.) lejant AY K Π AK C AΛΔ(?)HN[.]POC (sic).

47. AE 6,70 g, 26 mm. SM, Env. no. 3899 (8023).

48. AE 7,45 g, 25,70 mm. Ziegler 1989, Nr. 538. Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ.

49. AE 11,40 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.11.129.

50. AE 10,60 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.43.288.

51. AE 9,55 g, 25 mm. MM, Env. no. 06.43.289.

52. AE 7,41 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1238. Öy.: AV K ΠO ΛK ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔN.

53. AE 7,52 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1239. Öy.: AV K ΠO ΛK ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔN.

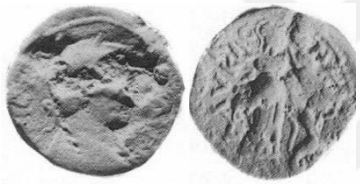
54. AE 7,65 g, 25 mm. Naumann, Auction 63, 4 Mar 2018, 421. Öy.: AV K Π ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN ΚΑΛVΚΑΔN.

55. AE 9,57 g, 25 mm. SNG Leypold II, 2615. Öy.: AV K ΠΟ ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑΛVΚΑ.

56. AE 10,22 g, 25 mm. SNG France 2, 1005[1713] (= 26 mm, RPC VI, 7042 temporary, no. 1[1714]; BNF, Env. no. 942[1715]). Öy.: AV K... ...OC. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑΛ.

57. AE 10,19 g, 24,25 mm. Ziegler 1989, Nr. 537. Öy.: AV K ΠΟ ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: CΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

58. AE 8,12 g, 24 mm. SNG France 2, 1065 (= BNF, Env. No. 988[1716]). Öy.: AV K ΠΟ ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Ay.: ... ΚΕΩΝ ΚΑ.

59. AE 8,17 g, 23 mm. İAM, Env. No. KD859-73 1970. Öy.: .. [ΓΑ]ΛΛΙΗ[ΝΟC]. Ay.: [CΕΛΕVΚΕΩΝ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ].

60. AE 8,60 g, 21 mm. İAM, Env. no. KD762-1719 1966. Lejant silik.

[1713] Kaynakta ön yüz Severus Alexander (sic.) olarak tanımlanmıştır, lejant AV K... ...ΔPOC (sic.).
[1714] Kaynakta ön yüz Severus Alexander (sic.) olarak tanımlanmıştır, lejant AV K... ...ΔPOC (sic.).
[1715] Kaynakta ön yüz Severus Alexander (sic.) olarak tanımlanmıştır: http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788779m
[1716] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788839n

61. AE 9,63 g, 20 mm. SNG France 2, 1064 (= BNF, Env. No. 999[1717]). Öy.: AV K ΠO ΛK (sic.) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: KAΛVKAΔ.

62. AE 13,17 g, SNG Hart Coll., 1024. Öy.: AV K ΠO Λ K, Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVK, aşağıda ‾ .

63. AE 11,42 g. Gorny&Mosch, Auction 122, 10 Mar 2003, 1829.

64. AE 10,50 g. Elsen, Auction 121, 14 Jun 2014, 392 (= Elsen, Auction 116, 16 Mar 2013, 585).

65. AE 10,18 g. Rauch, Summer Auction 2012, 20 Sep 2012, 1354. Öy.: . K Π ΛK ΓAΛΛIHNOC. Ay.: VK KA..KAΔ.

66. AE 9,29 g. SNG vA Kilikien, 5854. Öy.: [AVT K Π]O ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: [CEΛEVKEΩ]N TΩN ΠPOC KNΩ (sic.?).

67. AE 9,14 g, Gorny&Mosch, Auction 196, 7 Mar 2011, 2243. Öy.: AV K Π Λ KA (sic) ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔN.

68. AE 8,69 g. Grün, Auction 53, 20 May 2010, 223. Öy. no. 16 ile aynı kalıp.

[1717] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888389

69. AE 8,59 g, Gorny&Mosch, Auction 118, 15 Oct 2002, 1794. Öy.: A K Π ΛK (sic.) ΓΑΛΛΙΗ…. Ay.: CEΛEVKEΩN KΑΛVKΑΔNΩ.

70. AE ölçü belirtilmemiş. Rauch, E-Auction 12, 23 Mar 2013, 693.

R110a. GALLIENUS TİP 3a

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AV K ΠO ΛIKIN ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ

Ay.: Nike, sola, sağ ayağını bir küreye basar, sağ elinde yukarıda çelenk tutar, sol elinde palmiye dalı, CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KΑΛVKΑΔNΩ

1. AE 11,65 g, 34 mm. MM, Env. no. 02.17.7. Öy. no. 3, 5, 6, 36, 54 ile aynı kalıp.

2. AE 14,80 g, 34 mm. SNG Leypold II, 2617. Öy.: .. ΠO ΛIKIN Γ…. Ay.: ..ΩN TΩN ΠPOC .. ..ΚΑΔNΩ.

3. AE 11,34 g, 33 mm. Bertolami Fine Arts, ACR Auctions, Auction 7, 20 May 2013, 823 (= ACR, Auction 4, 5 Dec 2011, 417). Öy.: ΠO ΛIKIN ..HNON. Ay.: K E Ω AΔNΩ. Öy. no. 1, 5, 6, 36, 54 ile aynı kalıp.

4. AE 17,79 g, 33 mm. Marti Hervera and Soler & Llach, Auction 1102, 3 May 2018, 154.

5. AE 12,78 g, 33 mm. CNG, MBS 66, 19 May 2004, 1170 (= SNG Supp. I Levante-Cilicia, 21). Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ. Öy. no. 1, 3, 6, 36, 54 ile aynı kalıp.

6. AE 11,41 g, 33 mm. Roma, Auction IV, 30 Sep 2012, 2554 (= Pecunem |Naumann, Auction 23, 5 Oct 2014, 617). Öy.: .ΛIKIN ΓAΛΛIHNON. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN Π KAΛVKAΔNΩ.

7. AE 16,57 g, 33 mm. SM, Env. No. 2001/7(s).

8. AE 12,40 g, 32 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 314.

9. AE 13,45 g, 32 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 247.

10. AE 9,96 g, 32 mm. İAM, Env. no. KD8711.

11. AE 14,25g, 32 mm. MM, Env. no. 02.18.16. Öy. no. 63 ile aynı kalıp.

12. AE 14,59 g, 32 mm. Pecunem | Naumann, Auction 24, 2 Nov 2014, 328. Öy. no. 13, 17, 30, 35, 42, 67, 69 ile aynı kalıp.

13. AE 13,62 g, 32 mm. CNG, Electronic Auction 405, 6 Sep 2017, 340 (= 13,65 g, 31 mm. CNG, EA 85, 17 Mar 2004, 70). Öy. no. 12, 17, 30, 35, 42, 67, 69 ile aynı kalıp.

14. AE 15,11 g, 32 mm. SNG XII, Hunterian I, 2302. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓA.

15. AE 12,78 g, 31,50 mm. Ziegler 1989, 527. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN Π KAΛVKAΔNΩ.

16. AE 12,65 g, 31 mm. SM, Env. no. 3370. Öy.:
AV K ΠΟ ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ; Ay.: CEΛE VKEΩN [TΩN ΠP]OC TΩ KAΛYKAΔNΩ.

17. AE 16,22 g, 31 mm. CNG, Auction 103, 14 Sep 2016, 576. Ay.: Nike bir ayağını dikdörtgen bir nesneye basar. Öy. no. 12, 13, 30, 35, 42, 67, 69 ile aynı kalıp.

18. AE 15,37 g, 31 mm. SNG Isaurien, 1089. Lejant silik.

19. AE 13,18 g, 31 mm. SM, Env. no. 14364. Öy.: Lejant silik, küre pul dışı.

20. AE 13,71 g, 31 mm. SNG XII, Hunterian I, 2301. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVAKΔNΩ.

21. AE 12,06 g, 31 mm. Tahberer 2014, 1234. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔNΩ.

22. AE 12,19 g, 31 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 203. Ay.: [CEΛEVKEΩ]N TΩN KAΛVKAΔNΩ.

Görsel yok

23. AE 31 mm. BMC Lycaonia, Nr. 59. Öy.: ΠO ΛIKIN ΓAΛΛI.. Ay.: CEΛEVKEΩN Π KAΛ[V]KAΔNΩ.

24. AE 12,826 g, 30 mm. ANS, Env. no. 1970.142.735. Öy.: .O ΛIKIN ΓAΛΛI.NON.

25. AE 12 g, 30 mm. MM, Env. no. 00.7.49.

26. AE 10,85 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1088. Ay.: Küre pul dışı.

27. AE 11,01 g, 30 mm. SNG Isaurien, 1090. Lejant silik.

28. AE 11,14 g, 30 mm. SM, Env. no. 2002/20. Öy.: Silik. Ay.: CEΛEVKEΩN KAΔN; küre pul dışı.

29. AE 12,40 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 315.

30. AE 9,51 g, 30 mm. CNG, EA 206, 11 Mar 2009, 325. Öy. no. 12, 13, 17, 35, 42, 67, 69 ile aynı kalıp.

31. AE 10,59 g, 30 mm. CNG, EA 134, 1 Mar 2006, 254 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 787). Öy.: AV K ΠΟ ΛΙ[ΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝ]ΟΝ. Ay.: CEΛ[EVKE]ΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ.

32. AE 11,93 g, 30 mm. CNG, EA 68, 9 Jul 2003, 181 (= 11,91 g. CNG, EA 350, 6 May 2015, 376). Ay.: Küre pul dışı.

33. AE 11,86 g, 30 mm. CNG, EA 73, 17 Sep 2003, 94.

34. AE 10,40 g, 30 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 311. Öy.: […] ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ. Ay.: [CEΛEV]KEΩN TΩN KAΛVKAΔNΩ.

35. AE 12,15 g, 30 mm. CNG, EA 263, 31 Aug 2011, 242. Öy. no. 12, 13, 17, 30, 42, 67, 69 ile aynı kalıp.

36. AE 8,45 g, 30 mm. MM, Env. no. 93.16.2. Öy. no. 1, 3, 5, 6, 54 ile aynı kalıp.

37. AE 12,19 g, 29,80 mm. Ziegler 1989, Nr. 528. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN Π KAΛVKAΔNΩ.

38. AE 11,56 g, 29,50 mm. Ziegler 1989, Nr. 529. Ay.: CEΛEVKEΩN T KAΛVKAΔNΩ.

39. AE 13,09 g, 29,40 mm. Ziegler 1989, Nr. 531.

40. AE 12,73 g, 29,20 mm. Ziegler 1989, Nr. 530.

41. AE 10,83 g, 29 mm. SNG Leypold II, 2618. Öy.: .. K ΠΟ ΛK...; Ay.: CEΛEV.. KAΔ…

42. AE 10,70 g, 29 mm. CNG, EA 135, 15 Mar 2006, 55 (From the Marc Poncin Collection). Ay.: Küre pul dışı. Öy. no. 12, 13, 17, 30, 35, 67, 69 ile aynı kalıp.

43. AE 16,58 g, 29 mm. CNG, EA 301, 24 Apr 2013, 178. Öy.: AV K ΠΟ ΛIKIN.

44. AE 11,35 g, 29 mm. MM, Env. no. 02.6.36.

45. AE 9,46 g, 29 mm. Tahberer 2014, 1233. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔNΩ.

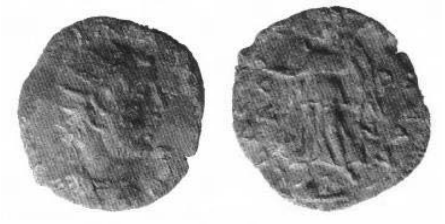
46. AE 11,70 g, 29 mm. MM, Env. no. 06.43.292.

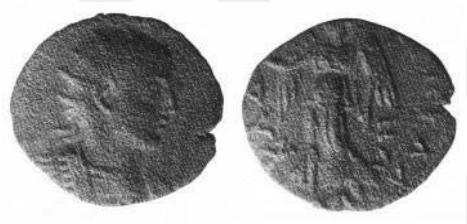
47. AE 11,68 g, 29 mm. Lindgren – Kovacs 1985, Nr. 1593. Öy.: …NOC. Ay.: …ΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩC (?).

48. AE 9,66 g, 29 mm. SNG France 2, 1069 (= BNF. Env. No. 1000[1718]; Wadd. 4481).

49. AE 9,40 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 312. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN [ΠPOC] KAΛVKAΔNΩ.

50. AE 6,50 g, 29 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 313. Öy.: Lejant silik. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN [ΠPOC] KAΛVKAΔNΩ.

51. AE 10,38 g, 28,2 mm. Agora, Numismatic Auction 78, 30 Oct 2018, 140. Öy.: AV K ΠO Λ[IKIN ΓAΛΛIHNON]. Ay.: [CEΛEVKEΩ]N T[ΩN Π] KAΛVKAΔN[Ω].

52. AE 13,00 g, 28 mm. Leu, Web Auction 3, 25 Feb 2018, 659. Öy.: [AY K ΠO ΛIKIN ΓAΛΛIHNON]. Ay.: CEΛEVKEΩN [TΩN ΠPOC KAΛV]KAΔNΩ.

53. AE 11,16 g, 28 mm. SNG France 2, 1070 (= BNF, Env. No. K 1195, 998[1719]).

[1718] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788843w
[1719] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb417888447

54. AE 10,73 g, 28 mm. CNG, EA 127, 23 Nov 2005, 204. Ay.: CE[ΛEVKEΩN T]ΩN T ΚΑΛVΚΑΔΝΩ. Öy. no. 1, 3, 5, 6, 36 ile aynı kalıp.

Görsel yok

55. AE 10,75 g, 28 mm. Forrer 1975, 647 Nr. 7597. Öy.: AVK .....OC. Ay.: CE[ΛE]VKEΩN T ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

56. AE 12,02 g, 28 mm. İAM, Env. no. 8710 KD340-24.9.1946.

57. AE 8,20 g, 27 mm. İAM, Env. no. 14854.

58. AE 12,48 g, 27 mm. Tahberer 2014, 1235. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

59. AE 12,39 g, 27 mm. CNG, EA 304, 12 Jun 2013, 248. Ay.: Küre pul dışı.

60. AE 11,61 g, 27 mm. Numismatik Naumann (ex. Gitbud & Naumann), Auction 65, 6 May 2018, 450. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓΑΛΛIHNON. Ay.: CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ.

61. AE 10,20 g, 27 mm. MM, Env. no. 03.16.33.

62. AE 12,84 g, 26 mm. Tahberer 2014, 1236. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN ΠP TΩ KAΛVKAΔNΩ.

63. AE 12 g, 25 mm. MM, Env. no. 03.16.34. Öy.: Lejant silik. Öy. no. 11 ile aynı kalıp.

64. AE 8,19 g, 25 mm. SNG France 2, 1071 (= BNF, Env. No. 1970.72[1720]). Ay.: Pul kaymış.

65. AE 17,42 g. Rauch, Summer Auction 2013, 18 Sep 2013, 892. Lejant silik.

66. AE 15,70 g, SNG vA Kilikien, 5853. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN ΓA[ΛΛIHNO]N. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN Π KAΛVKAΔNΩ.

67. AE 14,57 g. Peus, Auction 384, 2 Nov 2005, 886. Öy. no. 12, 13, 17, 30, 35, 42, 69 ile aynı kalıp.

[1720] http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb41788845k

68. AE 11,44 g. Künker, Auction 97, 7 Mar 2005, 1823.

69. AE 10,41 g. NAC, Auction 84, 20 May 2015, 2036. Öy. no. 12, 13, 17, 30, 35, 42, 67 ile aynı kalıp.

70. AE 9,60 g. Peus, Auction 403, 27 Apr 2011, 772. Öy.: AV K ΠO ΛIKIN .... Ay.: Nike, ayakta, sola, (küre pul dışı?); ...EVKEΩN TΩN KAΛV..ΔNΩ.

Görsel yok

71. AE 8,19 g. Nicolet 1971, 28, Nr. 25. Ay.: CEΛEVKEΩ]N T[ΩN] Π[POC] KA[ΛVKAΔ]NΩ.

R110b. GALLIENUS TİP 3b

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli, AV K ΠO ΛIKIN [ΓAΛΛIHNOC]

Ay.: Nike, sola, iki eliyle palmiye dalı tutar, [CEΛEVKEΩN] TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ

1. AE 11,30 g, 31,90 mm. Ziegler 1989, Nr. 532. Ay.: […] TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ.

R111. GALLIENUS TİP 4

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli, …ΠΟ…K ΓΑΛΛΙΗΝΟC

Ay.: Europa, boğa üzerinde, sağa, bir eliyle uçuşan harmanisini tutar

1. AE 5 g, 21 mm. SNG Turkey 2 Anamur, 316. Öy.: […] ΠΟ ΛΙK ΓΑ[…]. Ay.: CEΛEVK[…].

2. AE 4,99 g. 19 mm. CNG, EA 90, 26 May 2004, 270 (= SNG Switzerland I Levante-Cilicia, 788). Lejant silik.

R112. GALLIENUS TİP 5

Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, AV K Π ΛIKIN ΓΑΛΛΙΗΝΟC

Ay.: Atlı bir figür (tanrı? imparator?), başında ışın tacı, sağa ilerler, önünde üzerinde ateş yanan bir sunak, CEΛEVKEΩN ΤΩΝ ΠΡΟC ΚΑΛV[K]ΔΩ (sic.).

1. AE 7,55 g, 30 mm. Pecunem | Naumann, Auction 37, 1 Nov 2015, 580. Öy. no. 2, 3, 7 ile aynı kalıp. Ay. no. 2, 3, 7, 9 ile aynı kalıp.

2. AE 6,02 g, 28 mm. Leu, Web Auction 2, 3 Dec 2017, 488. Öy. no. 1, 3, 7 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 3, 7, 9 ile aynı kalıp.

3. AE 28 mm. Hirsch, Auction 264, 25 Nov 2009, 702. Öy. no. 1, 2, 7 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 2, 7, 9 ile aynı kalıp.

4. AE 7,37 g, 28 mm. SNG Isaurien, 1087. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩN KAΛVKAΔΩ (sic.).

5. AE 6,12 g, 28 mm. SNG Leypold II, 2616. Öy.: AV K [Π ΛIKIN Γ]AΛΛIHNOC.

6. AE 5,86 g. 28 mm. Pecunem | Naumann, Auction 27, 4 Jan 2015, 470.

7. AE 13,75 g, 27 mm. CNG, MBS 69, 8 Jun 2005, 1131 (= 9,80 g, 26 mm. SNG Supp. I Levante-Cilicia, 215). Öy.: A[V K ΠO] ΛIKIN ΓAΛΛIHNOC. Ay.: CEΛEVKEN (sic.) TΩN KAΛVKΔΩ (sic.). Öy. no. 1, 2, 3 ile aynı kalıp. Ay. no. 1, 2, 3, 9 ile aynı kalıp.

8. AE 5,88 g, 25 mm. Tahberer 2014, 1237[1721]. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN KAΛVKAΔ.

9. AE 7,65 g. Gorny&Mosch, Auction 122, 10 Mar 2003, 1830. Ay.: CEΛEVKEΩN TΩN KA KAΔ. Ay. no. 1, 2, 3, 7 ile aynı kalıp.

[1721] Atlı figür, şua taçlı Mithras olarak tanımlanmıştır.

SONUÇ

Antik Dönem'de Dağlık Kilikia Bölgesi'nin önemli kentlerinden biri olan Seleukeia günümüzde Akdeniz Bölgesi'ndeki Mersin iline bağlı Silifke ilçe merkezinde yer alır. Hellenistik Dönem'de Seleukos Hanedanı'nın da kurucusu olarak kabul edilen I. Seleukos Nikator (MÖ 312-281) tarafından 15 km. güneyinde yer alan Holmoi kenti sakinlerinin Kalykadnos Irmağı kıyısına yerleştirilmesiyle kurulmuştur. MÖ 7. yy.'da Taşucu yakınlarında kurulan Holmoi, daha MÖ 4. yy.'a geldiğinde önemini kaybetmeye başlamıştır. Seleukos'un buradaki halkı Seleukeia'ya taşımasının nedenleri, konumunun sağladığı avantajlardan yararlanmak olmalıdır.

Kentin yer aldığı coğrafya en erken dönemlerden başlayarak değerlendirilmiş özellikle Antik Dönem tarihi üzerine yoğunlaşılmıştır. Seleukeia'nın yer aldığı coğrafya Paleolitik Çağ'dan (Taşucu, Sırtlanini Mağarası) itibaren yerleşim görmüştür. Neolitik Çağ'da ise yakın yerleşmelerde iskan devam etmiştir. Kalkolitik Çağ'da Silifke Kalesi'nin yer aldığı tepede ele geçen seramikler kesin olmamakla birlikte kentin yerleşim tarihinin yak. MÖ 4. binyıl ile başlatılmasına olanak tanır. Tunç Çağı'nın sonlarına kadar bilgilerimiz kısıtlıdır. MÖ 1500'lü yıllarda Kalykadnos ve çevresi Kizzuwatna egemenlik alanında yer almış ve olasılıkla Hitit hakimiyetine girmiştir. MÖ 1400'lü yıllarda Tarhuntašša olarak anılan bölge ve bu dönem Hitit Aşağı Ülke sınırlarındadır. Hitit kaynaklarında söz edilen ve yeri tam olarak lokalize edilemeyen Ura liman kenti için bir öneri de Kalykadnos Irmağı yakınları, dolayısıyla Seleukeia'dır. Demir Çağı ile ilgili bilgiler sınırlı olup olasılıkla Tarhuntašša'nın düştüğü önerilmektedir. Assur İmparatorluğu Dönemi'nde kentin yer aldığı Dağlık Kilikia Bölgesi kaynaklarda Hilakku adıyla görülür. Başlangıçta etkin bir Assur hakimiyeti olmamasına karşın krallığın bölgenin hammadde kaynakları ve toplayacağı ganimet ile ilgilenmiş olduğu anlaşılmaktadır. MÖ 8. yy.'da Que ve Hilakku'nun Assur'a bağlı vasal krallıklar olduğu düşünülmektedir. MÖ 715'ten sonra bölge Phryg Kralı Mita (Midas), Kalykadnos Vadisi'nde Akdeniz'e ulaşmak için Asurlarla mücadele etmiş ve zaman zaman da başarılı olmuştur. Bölgede Assur yönetimine karşı başkaldırılar olmuşsa da ancak MÖ 713-663 yılları arasında Assur hakimiyeti devam etmiştir. Hilakku, MÖ 612'den itibaren bağımsız bir devlet olarak Lydia ve Babil ile eşit konuma sahip olmuştur. Babiller, MÖ 593 ve 597 yıllarında Prindu olarak bilinen Dağlık Kilikia'ya sefer düzenlemiştir. MÖ 555 yılı ile bölgedeki Babil etki ve hakimiyeti son bulmuştur. MÖ 6. yy.'da Hellenlerin özellikle Dağlık Kilikia'da koloniler kurdukları bilinmektedir. Bölge'de MÖ 630'lardan itibaren Syennenis hanedanı etkilidir. MÖ 547-401 yılları arasında Pers hakimiyeti mevcuttur. Kilikia vergi olarak 4.

Satraplık içinde 500 gümüş talanton ve 360 beyaz at ödemektedir. MÖ 401-333 yılları arasında Kilikia Satraplığı olarak düzenlenmiş ve bölge Persler tarafından atanan satraplar tarafından yönetilmiştir.

MÖ 332 yılında Büyük İskender bölgeye gelmiş ve Dağlık Kilikia'ya sefer düzenlemiştir. MÖ 323'te Büyük İskender'in ölümüyle bölge diadokhlar arasında el değiştirmiş, sonunda MÖ 294'te I. Seleukos Nikator bölgeyi ele geçirmiş ve Seleukeia kentini kurmuştur.

I. Seleukos Nikator'un ardından bölgede Ptolemaioslar ile Seleukoslar arasında kıyasıya bir mücadele olmuştur. Syria Savaşları olarak bilinen savaşlarda Ptolemaiosların Kalykadnos'un batısındaki Dağlık Kilikia kentlerinde hakim oldukları anlaşılmaktadır. Seleukeia'da ise Seleukoslar'ın hakimiyeti zaman zaman kesintiye uğramış olsa da kalıcı olmuş görünmektedir.

III. Antiokhos ile bir canlanma dönemi yaşanmış hakimiyet alanı yeniden genişleyen krallık, Roma ile yüz yüze gelmiş ve bu mücadeleden yenik çıkmıştır. Apameia Antlaşması gereğiyle Romalılara ödenen tazminat krallığı zor duruma sokmuştur. Anadolu'da özellikle karada Torosların güneyine, denizde ise Sarpedon Burnu'ndan batıya hareketleri kısıtlanan krallık, bu süreçte de Seleukeia'ya hâlâ hakim konumda olmalıydı.

IV. Antiokhos Dönemi'nde kentin kralın diğer Hellen kentleri üzerinde etkili olmasına destek olduğu Seleukeialı Eudamos'un yazıtında belgelenmektedir. IV. Antiokhos'un (MÖ 175-164) ölümünün ardından bölgede ortaya çıkan otorite boşluğundan yararlanarak özgürlüklerini ilan eden kentler arasında Seleukeia'nın bulunduğu görülmektedir. Bu durum kentin MÖ 2-1. yy.'a tarihlenen otonom sikkelerinden de anlaşılmaktadır.

Seleukosların güç kaybı nedeniyle Anadolu'nun güney kıyılarında ortaya çıkan ve gittikçe güçlenerek Roma Devleti'ni bile etkileyen korsanlar ve yağmaları Roma'nın bölgeye müdahalesini zorunlu kılmıştır. MÖ 102 yılında praetor'luk bölgesi olan Kilikia deniz korsanlarıyla mücadeleye sahne olmuş ve daha sonra triumvir olan Marcus Antonius'un dedesi gibi Kilikia'ya gönderilen Roma'nın asker, devlet adamı ve yöneticileri korsanlarla mücadele etmeye çalışmıştır. Olasılıkla Dağlık Kilikia'ya uğramamış olan Sulla MÖ 97/96 ve 93/92 yıllarında, MÖ 89 yılında Provincia Cilicia *praetor*'u olan Q. Oppius, MÖ 87 yılında L. Cornelius Lentulus, Cn. Cornelius Dolabella (MÖ 81-79), P. Servilius Vatia (MÖ 78-74), Lucius Octavianus'un (MÖ 74) bölgeye varır varmaz ölmesi üzerine L. Licinius Lucullus (*imperium ile*)

(MÖ 74-67?) bölgede görev yapmışlardır. Quintius Marcius Rex'in, Kilikia'da MÖ 68-67 yılları arasında etkili olmayan bir dönemin ardından Gnaeus Pompeius Magnus MÖ 67'de korsanları büyük bir yenilgiye uğratmıştır. Küçük Asya'yı yeniden organize eden Pompeius MÖ 64 yılında Syria'ya inmiş ve Lucullus'un yerinde bıraktığı son Seleukos kralı XIII. Seleukos'u tahttan indirerek sülaleye son vermiş ve Syria'yı Roma eyaleti olarak düzenlemiştir. Tüm bu süreçte Seleukeia, özgür kent (*civitas libera)* statüsünü korumayı başarmış görünmektedir.

Augustus tarafından *civitas libera* unvanı verilen Seleukeia'nın en parlak zamanını Roma İmparatorluk Dönemi'nin getirdiği *Pax Romana* sürecinde yaşadığı ve gelişimini sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Roma İmparatorluk Dönemi'nde kent önemli bir yere sahiptir. MS 77 Kilikia *legatus*'u L. Octavius Memor, Kalykadnos Irmağı üzerinde bir köprü yaptırmıştır. Bu inşanın nedeni Dağlık Kilikia'nın batı bölümü ve Pamphylia ile Ovalık Kilikia ve Syria arasındaki iletişim kolaylaştırılmak isteğidir. Bu dönemde inşa edilmiş olan tapınak, stadion ve anıtsal yapı kalıntıları kentin bu dönemde yükselen sosyo-ekonomik durumuna tanıklık etmektedir.

MS 3. yy. sonlarında kent Diocletianus Dönemi'nde, Seleukeia Dağlık Kilikia'da yeni oluşturulan Isauria Eyaleti'nin metropolisi olmuştur. MS 4. yy.'da bölgede veba salgını ardından açlık baş göstermiş, MS 359 yılında Sasaniler Kilikia Bölgesi'ne saldırmıştır. Kent, Isaurialı kabileler tarafından sık sık yağmalanmış (MS 367-368), Roma tarafından bu kabilelere karşı yapılan seferler için üs noktası olarak kullanılmıştır. MS 452 yılında ancak Isaurialıların kontrol altına alınması ile kentin ve bölgenin refaha kavuştuğu özellikle kilise mimarisine yansımalardan anlaşılabilmektedir. Günümüze ulaşan Orta Çağ kalesinden de anlaşılacağı üzere kent bu refahı uzun süre korumuştur.

Seleukeia, tarihsel süreçte Hristiyanlık açısından da öneme sahiptir. Hristiyanlığın inanç sisteminin oluşmasında etkili olan konsillerden birine (İkiz Konsil, MS 359) ev sahipliği yapmıştır. Kilise yönetimi açısından bakıldığında Antiokheia Patrikliği'ne bağlı olarak 33 kente metropolitlik yapmıştır. MS 5. yy.'da, Hristiyan dünyasında önemli bir yere sahip olan Azize Thekla nedeniyle "Kutsal Topraklar"a hac ziyaretinde önemli bir ziyaret merkezi olmuş ve gelen ziyaretçiler kentin ekonomik durumunun iyileşmesine katkıda bulunmuşlardır. Ancak 6. yy.'da bölgedeki depremler ve salgınlar tüm bölge gibi kenti de etkilemiştir.

Çalışmamızın kapsamı dışında kalmakla birlikte kentin Orta Çağ tarihindeki yeri de oldukça önemlidir. Bu coğrafya tüm Anadolu gibi Doğu ile Batı arasındaki mücadelenin seyrine tanık olmuş, bazen de bu mücadelenin önemli aktörlerinden biri olmuştur.

Kente, bugün modern bir ilçenin üzerinde gelişmiş olması ile Antik Dönem'e ait kalıntılar neredeyse yok olmuş, günümüze çok azı ulaşabilmiştir. Bununla birlikte mevcut çalışmalardan yararlanılarak kentin mimari gelişimi ortaya konmaya çalışılmıştır. Buna göre kentin Antik Dönem'de tapınakları, tiyatrosu, sütunlu caddesi, stadionu, hamam/ları, köprüsü, sarnıçları, nekropolleri ile geç dönemde inşa edilen kalesi ve Azize Thekla kutsal alanında inşa edilen dini ve sivil mimari örnekleriyle oldukça anıtsal bir mimariye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Kentin yönetiminde *Boule* ve *Demos*'un varlığı tespit edilmekte, yanı sıra *demiourgos*'luk, *gymnasiarkhos*'luk, *agoranomos*'luk ve *arkhiereus*'luk memuriyetleri belgelenebilmektedir. Kentin yazıtlarına bakıldığında halkın Yunan, Roma, Yahudi ve yerli isimler taşıdığı görülmektedir ki bununla kent nüfusunun kozmopolit bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Kentin gelir kaynakları arasında gemi yapımında kullanılan sedirin önemli bir yer tuttuğu, başka kentlerle ticaretinin olduğu, tarım ve hayvancılığın yanı sıra mermer işçiliği, madencilik, ahşap işçiliği, sepet işçiliği, dokuma sanayi, dericilik ve cam işçiliği alanlarındaki üretimlerle kentin ekonomisine katkı sağlandığı anlaşılmaktadır.

Seleukeialı entellektüel ve elitler kente hizmet etmekle birlikte kentin tanınmasına da katkı sağlamışlardır. Özelikle peripatetik filozoflar Athenaios ve Ksenarkhos en bilinenleri olmakla birlikte, Neoplatonist Aleksandros ve Meleagros kayda geçen diğer filozoflardır. Kentin önde gelen bir şahsiyeti de birçok kentte *proksenos* olarak kayda geçen Nikon'un oğlu Eudamos'tur. Kentin elitleri arasında Kent Danışma Meclisi tarafından onurlandırılan Ksenarkhida ve bir mozaiğin yenilenmesini sağlayan Paulina öne çıkan kadınlar olarak not edilmeye değerdir.

Kentin dinsel yaşamının ana ögeleri olan tanrı ve tanrıçaları da öğrenebilmekteyiz. Kentin baş tanrıçasının Athena olduğu ve yerel epithetlerle (Athena Kaneitis ve Athena Krisoa Oreia) de tapınım gördüğü, Apollon'un kentte oldukça önde geldiği anlaşılmakla birlikte Hellen panteonundan Zeus, Dionysos, Tykhe, Helios ve Moiralar'ın tapınım gördüğü anlaşılmaktadır. Kente hayat veren Kalykadnos (Göksu) Irmağı'nın tanrısı Kalykadnos'un da tapınım görmesi şaşırtıcı değildir. Eueteria ve Dioskourlar kültü ise sadece yazıtlar aracılığıyla bilinmektedir.

Kentte sadece sikkeler aracılığıyla Aphrodite, Artemis, Nike, Mousa, Herakles, Demeter, Dionysos, Hermes Sarapis ve İsis ile Europa kültleri tespit edilebilmiştir.

Çalışmamızın odak noktası olan sikkeler kent tarihine katkı sunan en zengin veri repertuvarını oluşturmuştur. Her ne kadar otonom sikkeler basan bir otonomiye sahip olsa da kentte zaman zaman Seleukos krali sikkelerinin darb edildiği görülmektedir. İlk ikisi kesin olmamakla birlikte toplamda on Seleukos kralı, III. Seleukos Soter (Keraunos) (MÖ 226-223), III. Antiokhos (Büyük Antiokhos) (MÖ 223-187), IV. Seleukos Philopator (MÖ 187-175), IV. Antiokhos Epiphanes (MÖ 175-164), I. Aleksandros Balas (MÖ 152-145), II. Demetrios (MÖ 146-138), VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (MÖ 138-129), VIII. Antiokhos Grypos (Epiphanes) (1. saltanatı 121/0-114/3) ve (2. saltanatı MÖ 112-96'dan sonra), IX. Antiokhos Kyzikenos (Eusebes Philopator) (MÖ 114/3-95) ve VI. Seleukos Epiphanes (MÖ 96-95/4), kentte dönem dönem sikke basmıştır. Seleukos sikkelerinin kentte basılan en erken örnekleri III. Seleukos (MÖ 226-223) ve III. Antiokhos döneminde (MÖ 197-187) basılan tetradrahmiler olup en geç örnekler ise VI. Seleukos Epiphanes (MÖ 96-95/4) dönemine tarihlenmektedir. Krali sikkelerde darphaneyi tespit etmeye olanak sağlayan sembollerin zaman zaman kentin otonom sikkelerinde görülmektedir.

Kentin Hellenistik Dönem otonom sikke repertuvarı da oldukça zengindir. Toplam dokuz tip olarak gruplanan bu sikkelerde Tip H5 ön yüzde çiçek, arka yüzde Herakles'in sopası yeni bir tip olarak eklenmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi sikkeleri imprator portresi taşımayan ve taşıyanlar olarak iki grupta incelenmiştir. İmparator portresi taşımayan sikkeler çok sayıda magistratı tespit etmemize olanak sağlamıştır. Roma İmparator portreli sikkeler, bu dönem kentin sikke darp sürecini anlamamıza olanak sağlamasının yanında epigrafik veriler dışında kentin inanç repertuvarına bazı tanrı ve tanrıçaların eklenmesine olanak tanımıştır.

Kentin adı sikkelerde ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ "Kalykadnos kıyısındaki Seleukeialıların" ve bazen kısaltılmış olarak görülen ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ lejandı ile başlangıcından sonuna kadar görülebilmektedir.

Hellenistik Dönem sikkeleri, toplamda dokuz ana grup altında incelenmiş olup monogram ve magistratlara göre sınıflanmıştır. Bununla birlikte seriler arasında bağlantı da tespit edilmiş olup bazı serilerin aynı dönemde basıldığı anlaşılmıştır.

İmparator veya aile üyesi portresi taşımayan Roma İmparatorluk Dönemi sikkeleri on grupta sınıflandırılmış olup, bunların bazılarının geniş bir tarih aralığına tarihlenmesine rağmen MÖ 1. yy.'dan sonrasına tarihlenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Bu sikke grubunda tespit edilen magistrat isim veya kısaltmaları, Kapiton, Athenaios, Sostratos, Polemarkhos, Polemon, BA veya PI?, ΔH (ΔI?), KA, Doemeos, Euphranor, Dioskourides/Dioskouridas, Kunti, Demetrios, Ksenarkhos, Aristonos, Meniskos ve Demiourgos olarak kent onomastiğine katkı sağlamaktadır.

İmparator portesi taşıyan sikkeler Hadrianus Dönemi'nden (MS 117-138) Gallienus Dönemi'ne (MS 253-268) kadar neredeyse kesintisiz basılmıştır. Bu sikkelerin, şimdiye kadar ele geçen verilerle, alt gruplar hariç 112 tipte basıldıkları anlaşılmaktadır. Seleukeia'da ağırlıklı olarak bronz sikke darbına karşın dönem dönem basılan gümüş sikkeler de kentin önemine işaret etmektedir.

Sonuç olarak Seleukeia, erken dönemlerden günümüze kadar yerleşim görmüş bir kent olarak bugünkü modern adında tam olarak olmasa da hala kurulduğu ismini günümüze kadar taşımıştır. Kentin sürekli yerleşim görmesinde güneyinde geniş bir ova bulunması, Göksu (Kalykadnos) Irmağı'nın kısmen ulaşıma elverişli olması ve Anadolu'nun iç kesimlere ulaşımı sağlaması önemli ölçüde katkı sağlamış olmalıdır. Sahip olduğu doğal kaynakları ve jeopolitik önemi ile Seleukeia'nın Akdeniz'in kültür ve tarihine katkı sağlamış olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

ACAR, Ö. (Çev.): 2017	**Anonim Birine Ait Büyük Deniz Kılavuzu veya Seyrüseferi/Anonymus, Stadiasmus Maris Magni.** Libri, Vol. III, s. 388-433.
ACTA PAULI	**Acta Pauli Acta Pauli et Theclae** (Partis finalis recensio e codice G). Ed. R. A. Lipsius, Acta Apostolorum apocrypha, Vol 1, Hildesheim 1972.
ADAK, M.: 2006	"Batı Toroslar'da Yerel Ayaklanmalar ve Eşkıyalık", **Olba XIV,** s. 113-126.
ADAK, M.: 2019	"Küçük Asya'da Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Ulaşım, İletişim ve Taşımacılık", **Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar, Kent Devletleri,** Ed. O. Tekin, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s. 432-448.
AKGÜN KAYA, E.: 2016	"II. Sofistik Dönem: Lykia, Pisidia, Pamphylia ve Kilikia – Isauria Bölgelerinin Filozofları, Sofistleri ve Retorları", **Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması II: Anadolu Akdenizi Sempozyumu, Sempozyum Bildirileri,** 04-07 Kasım 2015, Antalya, Koç Üniversitesi AKMED, e-book, s. 35-49.
ALBRIGHT, W.F.: 1950	"Cilicia and Babylonia under the Chaldaean Kings", **BASOR 120,** s. 22-25.
ALFÖLDI-ROSENBAUM, E.: 1980	**The Necropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (Isauria),** Wien, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Österreichische Akademie der Wissenschaften Philosophisch-Historische Klasse Denkschriften, Ergänzungsbände zu den Tituli Asiae Minoris, Nr. 10, 146. Band.
ALISHAN, G.M.: 1899	**Sissouan, ou L'Arméno-Cilicie : description géographique et historique,** avec cartes et illustrations / traduit du texte arménien (du P. L. M. Alishan), Venise, S. Lazare.

ALKAÇ, E.: 2007	"Dağlık Kilikia'da Tapınım: Tapınaklar ve Kültler", **Mersin Arkeolojik Kültür Envanteri (Mersin İlinde Tescili Yapılmış Sit/Anıtlar),** Ed. Ü. Aydınoğlu v.d., Mersin, T.C. Mersin Valiliği, s. 35-42.
ALPARSLAN, M.: 2009	**Hititolojiye Giriş,** Instrumenta Linguarum Antiquarum 1, İstanbul, TEBE.
ALTINOLUK, Z. S.: 2005	"Sikkelerin Işığında Küçük Asya'da Irmak Tanrıları", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
ALTINOLUK, S.: 2010	**Eskiçağ'da Irmak Tanrıları (Türkiye Trakyası ve Anadolu)**, İstanbul, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, Popüler Dizi 27.
ALTINOLUK, Z. S.: 2021	"Silifke Arkeoloji Müzesi'nden Bir Grup Bizans Kurşun Mühürü", **Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı 17.30,** s. 147-172.
ANDERSON, G.: 1993	**The Second Sophistic: A Cultural Phenomenon in the Roman Empire,** London, Routledge.
ANDERSON G.: 2007	"Rhetoric and the Second Sophistic", **A Companion to Roman Rhetoric,** Ed. W. Dominik, J. Hall, Oxford, Blackwell Publishing, s. 339-354.
ARSLAN, M.: 1993	"Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki Roma Dönemi Şehir Sikkeleri", **Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1992 Yıllığı,** Ankara, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, s. 197-270.
ARSLAN, M.: 2010	**İstanbul'un Antikçağ Tarihi. Klasik ve Hellenistik Dönemler,** Odin Yayıncılık Eskiçağ Tarihi Dizisi, İstanbul.
ARSLAN, M. (çev.): 2012	"Pseudo-Skylaks: Periplous", **MJH II/1,** s. 239-257.
ASLAN, İ. (t.y.):	**Silifke,** Adana, Kemal Matbaası.
ATALAY, İ., K. MORTAN: 1997	**Türkiye Bölgesel Coğrafyası,** İstanbul, İnkilap Yayınevi.
ATLAN, S.: 1967	**Side'nin Milattan Önce V. ve IV. Yüzyıl Sikkeleri Üzerine Araştırmalar / Untersuchungen über die sidetischen Münzen des V. und IV. Jahrhunderts v.Chr,** Antalya Bölgesinde Araştırmalar sa. 7 / Untersuchungen in der Gegend von Antalya, Nr. 7, Türk Tarih Kurumu Yayınlarından V. Seri – Sa. 23, Ankara, Türk Tarih Kurumu.

AUSTIN, M.: 2006[2]	**The Hellenistic World from Alexander to the Roman Conquest.** A Selection of Ancient Sources in Translation, Cambridge, Cambridge University Press.
AYDINOĞLU, Ü.: 2005	"Yerleşim Modeli Oluşturmak Mümkün müdür? Dağlık Kilikia'dan İki Yerleşim Modeli Denemesi", **Olba XII,** s. 165-184.
AYDINOĞLU, Ü.: 2008	**Dağlık Kilikia'da Hellenistik Dönem Kolonizasyon Etkinlikleri, III. – IV. Ulusal Arkeolojik Araştırmalar Sempozyumu,** Anadolu/Anatolia, Ek Dizi No. 2, s. 27-35.
AYDINOĞLU Ü.: 2010	"The Farms in rough Cilicia in the Roman and Early Byzantine Period" **Adalya XIII,** s. 243-282.
AYDINOĞLU, Ü.: 2015	"Survey Mersin. Dağlık Kilikia'da Kentleşme ve Kırsal Yerleşimler Araştırması", **Mersin Arkeolojik Kazıları ve Araştırmaları,** Ed. Ü. Aydınoğlu, Mersin, Mavi Ofset, s. 167-177.
AYKAÇ, R. 2021	**Silifke Kalesi'nin Kazılar Sonucu Ortaya Çıkan Yerleşim Dokusu,** İstanbul, Ege Yayınları.
AYKAÇ, R., A. BORAN: 2021	**Silifke Kalesi Kazı Buluntuları 2010-2020,** İstanbul, Ege Yayınları.
BABELON, E. 1910	**Traité des monnaies grecques et romaines ; 2e Partie. Description historique. Tome Deuxième, comprenant les monnaies de l'Empire des Perses Achéménides, de l'Orient sémitique et de l'Asie Mineure aux Ve et IVe siècles avant J. C.,** Paris, Ernest Leroux.
BAGNALL, R. S.: 1976	**The Administration of the Ptolemaic Possessions outside Egypt,** Columbia Studies in the Classical Tradition, Vol. 4, Leiden, E.J. Brill.
BAHAR, H.: 1999	**Demir Çağı'nda Konya ve Çevresi,** Konya, Selçuk Üniversitesi'ni Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.
BAKAR, A.: 2015	"Seleuceia ad Calycadnum: Arkeolojik Veriler ve Yerleşim Tarihi", Selçuk Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
BARBARO, J.: 1873	**Anadolu'ya ve İran'a Seyahat,** Çev. ve not: T. Gündüz, Yeditepe Yayınevi 29, Seyahatname Dizisi: 1 İstanbul [2005]); (= G. Barbaro ve A. Contarini, **Travels to Tana and Persia,** London, Printed for the Hakluyt Society, e-book).

BARDAKÇI, K.: 2018	"Antikçağ'da Dağlık Kilikia Bölgesinin Doğal Kaynakları ve Sosyo-Ekonomik Durumu/Natural Sources and Socio-Economic Condition of Cilicia Trakheia in Ancient Period", **The Journal of Social Science**, Yıl 2, Cilt 2, Sayı 3, s. 12-19.
BARJAMOVIC, G.: 2018	"Tüccarlar ve Seyyahlar: Anadolu'da Assurlular (MÖ 2000-1600)/Traders and Travelers: Assyrians in Anatolia (2000-1600)", **Assurlular: Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un Krallığı / The Assyrians Kingdom of the God *Assur* from Tigris to Taurus,** Ed. K. Köroğlu, S. F. Adalı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s. 26-53.
BAYYLISS, R.: 2004	**Provincial Archaeology of Temple Conversion,** BAR S1281, Oxford, Archaeopress.
BAZ, F.: 2016	"Pamphylia'nın İlk Neokoros Unvanının Perge'ye Verilmesi Hakkında Düşünceler", Vir doctus Anatolicus, Sencer Şahin Anısına Yazılar, Ed. B. Takmer, v.d., İstanbul, Kabalcı Yayınevi, s. 134-147.
BAZIN, M.: 1991	"Le pays de Taşeli (Cilicie Trachée) : les apports de la géographie actuelle à la compréhension de l'occupation antique", **Anatolia antiqua/Eski Anadolu 1**, s. 242-252.
BEAL, R. H.: 1992	"The Location of Cilician Ura", **AS 42,** s. 65-73.
BEAN, G., T. B. MITFORD: 1962	"Sites Old and New in Rough Cilicia", **AS XII,** s. 185-217.
BEAN, G. E., T.B. MITFORD: 1965	**Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1963,** Wien, Denkschr. Ak., LXXXV.
BEAN, G. E., T. B. MITFORD: 1970	**Journeys in Rough Cilicia 1964-1968**, Graz-Wien-Köln, Hermann Böhlaus Nachf. (= ETAM 3, 1970).
BEAUFORT, F.: 1818	**Karamania, or a Brief Description of the South Coast of Asia Minor and of the Remains of Antiquity,** London, R. Hunter (= Karamanya ya da Küçük Asya'nın Güney Kıyıları ve Antik Kalıntıların Kısa Bir Tanıtımı, Çev. A. Neyzi v.d., [2005]).
BELLINGER, A. R.: 1948	"A Seleucid Mint at Elaiussa-Sebaste", **ANSMS III,** 1948, s. 27-30.

BELLINGER, A. R.: 1949	"The End of the Seleucids", **Transactions of the Conn. Acad. Of Arts and Sciences** XXXVIII, s. 51-102.
BERNS, CH.: 1998	"Zur Datierung der Tempel in Seleukeia am Kalykadnos und in Elaiussa-Sebaste (Kilikien)", **Damaszener Mitteilungen 10,** Taf. 36-40, s. 135-154.
BING, J. D.: 1969	**A History of Cilicia during the Assyrian Period,** Indiana University, Ph.D Thesis.
BIRLEY, A.: 1999	**Septimius Severus. The African Emperor,** London-New York, Routledge.
BMC Lycaonia	**Hill, G. F.: 1981 BMC Lycaonia: Catalogue of the Greek Coins of Lycaonia, Isauria and Cilicia** (Yeniden baskı) Sala Bolognese, Arnaldo Forni.
BOSCH, M. E.: 1942	**Helenizm Tarihinin Anahatları,** Çev. A. Erzen, İstanbul, Rıza Koşkun Matbaası.
BOSWORTH, A. B.: 2005	**Büyük İskender'in Yaşamı ve Fetihleri, Fetih ve İmparatorluk,** Çev. H. Çalışkan, Ankara, Dost Kitabevi.
BOUCHÉ-LECLERCQ, A.: 1913	**Histoire des Séleucides (323-61 avant J.-C.), II,** Paris, Ernest Leroux.
BOWERSOCK, G. W.: 1965	**Augustus and the Greek World,** Oxford, Greenwood Press.
BOWERSOCK, G. W.: 1969	**Greek Sophists in the Roman Empire,** Oxford, Oxford Clarendon Press.
BOWIE, E. L.: 1970	"Greeks and Their Past in the Second Sophistic", **Past &Present 46,** s. 3-41.
BÖRKER, CHR.: 1978	"Der rhodische Kalender", **ZPE 31,** s. 193-218.
BRIANT, P.: 1990	"The Seleucid Kingdom, the Achaemenid Empire and the History of the Near East in the First Millennium BC", **Religion and Religious Practice in the Seleucid Kingdom**, Ed. P. Bilde, Esbjerg, Aarhus University Press, s. 40-65.
BRIANT, P.: 2018	"The Seleucid Kingdom, the Achaemenid Empire and the History of the Near-East in the First Millennium B.C.", **From Cyrus to Seleukos Studies**

	in Achaemenid and Hellenistic History, Ancient Iran Series, Vol. 5, Leiden, Brill, s. 181-201.
BROUGHTON, T.R.S.: 1937	"A Signigicant Break in the Cistophoric Coinage of Asia", **AJA 41**, no. 2, s. 248-249.
BROUGHTON, T.R.S.: 1948	"More Notes on Roman Magistrates", **Transactions and Proceedings of the American Philological Association,** Vol. 79, s. 63-78.
BROUGHTON T.R.S.: 1971	**An Economic Survey of Ancient Rome. IV: Roman Asia Minor,** New York, Octagon Books.
BRYCE, T. R.: 2011	**Luviler Anadolu'nun Gizemli Halkı,** Yay. Haz. H. C. Melchert, İstanbul, Kalkedon Yayınları 127 Anadolu Tarihi 3 (2. Baskı).
BUDDE, L.: 1969	**Antike Mosaiken in Kilikien Band I Frühchristliche Mosaiken in Misis-Mopsuhestia,** Germany, Verlag Aurel Bongers Recklinghausen.
BUNGE, J. G.: 1975	"Antiochos-Helios. Methoden und Ergebnisse der Reichspolitik Antiochos' IV. Epiphanes von Syrien im Spiegel seiner Münzen", **Historia 24,** s. 164-188.
BÜYÜKÖZER, A.: 2010	"Lagina Hekate Tapınağı'nın Altyapı ve Stylobat Düzenlemesinde Uygulanan Oranlar"**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Sayı 7, s. 1-13.
CANEVELLO, S. A.: 2004	"Iconiumlu Azize Thecla Yaşamı ve Mucizeleri", **Olba X,** s. 259-271.
CANEVELLO, S. A.: 2012	"MÖ. II – MS. IV Yüzyıllar Arasında Cilicia'da Yahudiler", **Seleucia ad Calycadnum II,** s. 119-139.
CASABONNE, O.: 2004	**La Cilicie à l'epoque achéménide,** Persika 3, Paris, De Boccard.
CEYLAN, B.: 2009	"Kilikya'da Geç Antik Kırsal Yerleşimler: Kanytellis Örneği", **Olba 27**, s. 45-62.
CHARLESWORTH, M. P.: 1989	"Gaius and Claudius", **CAH X**, s. 653-701.
COHEN, E. E.: 2011	**Dated Coins of Antiquity: A Comprehensive Catalogue of the Coins How their Numbers Came about,** London, CNG.

COHEN, G. M.: 1978	**The Seleucid Colonies. Studies in Founding, Administration and Organization,** Historia: Einzelschriften: H. 30) Wiesbaden, Franz Steiner Verlag.
COHEN, G. M.: 1995	**The Hellenistic Settlement in Europe, the Islands, and Asia Minor,** Berkeley, University of California Press.
COOK, J. M.: 1985	"The Rise of the Achaemenids and Establishment of Thier Empire", Ed. I. Gershevitch, **The Cambridge History of Iran 2. The Median and Achaemenian Periods,** Cambridge, Cambridge University Press, s. 200-291.
CORANCEZ L.A.-O. DE: 1816	**Itenéraire d'une partie peu connue de l'Asie Mineure,** Paris, Chez J.-M. Ebehrard.
COŞKUN, A.: 2018	"The War of Brothers, the Third Syrian War, and the Battle of Ankyra (246-241 BC): A Re-Appraisal", **The Seleukid Empire, 281-222 BC. War within the Family,** Ed. K. Erickson, Swansea, The Classical Press of Wales, s. 197-252.
COX, D. H.: 1941	**A Tarsus Coin Collection in the Adana Museum,** Series Numismatic Notes and Monographs, New York, American Numismatic Society. http://numismatics.org/digitallibrary/ark:/53695/nnan133090.
CRAMER, J.A.: 1832	**A Geographical and Historical Description of Asia Minor, Vol. 2,** Oxford, University Press.
ÇAKMAK, Ü.: 2011	"Geç Antik Dönem'de Cilicia ve Isauria'da Kilise Sayısının Artış Nedenleri Üzerine bir Deneme", **Seleucia ad Calycadnum I,** s. 167-182.
ÇALIK, A.: 1990	"Silifke Müzesi Heykeltıraşlık Eserleri", Selçuk Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
DAGRON, G. (Ed.): 1978	**Vie et miracles de sainte Thècle: texte grec, traduction et commentaire.** Vol. 62. Bruxelles, Société des bollandistes.
DAGRON, G., D. FEISSEL: 1987	**Inscriptions de Cilicie**. With the collaboration of Antoine Hermary, Jean Richard and Jean-Pierre Sodini. «Travaux et Mémoires du Centre de Recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance. Paris, Collège de France. Monographies», 4.

DAGRON, G., J. MARCILLET-JAUBERT: 1978	"Inscriptions de Cilicie et d'Isaurie", **Belleten 42,** s. 373-420.
DAVESNE A., F. LAROCHE-TRAUNECKER (Ed.): 1998	**Gülnar I. Le Site de Meydancıkkale,** Paris, ERC.
DAVIS E. J.: 1879	**Life in Asiatic Turkey. A Journal of Travel in Cilicia (Pedias and Trachœa), Isauria, and Parts of Lycaonia and Cappadocia,** London, Edward Stanford.
DAVIS, S.J.: 2001	**The Cult of St Thecla. A Tradition of Women's Piety in Late Antiquity,** Oxford, Oxford University Press.
DEBORD, P.: 1999	**L'Asie Mineure au IVe siècle (412-323 a.C.) Pouvoirs et Jeux Politiques,** Bordeaux, Ausonius Publications Ètudes 3.
DELORME, J.: 1960	**Gymnasion étude sur les monuments Consacres a l'Education en Greece,** Paris, E. de Boccard.
DELRIEUX, F.: 2011	**Les monnaies du Fonds Louis Robert,** Paris, Académie des Inscriptions et Belles-Lettres.
DEMİR, S., F. G. ÇELİKEL: 2020	"Kum Zambağı (Pancratium Maritimum) Üzerine Araştırmalar ve Koruma Çalışmaları", **Black Sea Journal of Engineering and Science 3(3),** s. 103-108.
DESIDERI P., A. M. JASINK: 1990	**Cilicia. Dall'età di Kizzuwatna alla conquista macedone,** Università degli Studi di Torino Fondo di Studi Parini-Chirio, Storia 1, Torin, Casa Editrice le Lettere.
DEZSÖ, T.: 2018	"Assurluların Anadolu Seferleri/Assyrian Campigns to Anatolia", **Assurlular: Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un Krallığı / The Assyrians Kingdom of the God *Assur* from Tigris to Taurus,** Ed. K. Köroğlu, S. F. Adalı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s. 128-159.
DİNÇOL, A., v.d.: 2009	"Hititler", (haz.) M. Alparslan, **Hititolojiye Giriş,** ILA 1, İstanbul, TEBE, s. 95-133.
DİNÇOL, A. M. v.d.: 2000	"The Borders of the Appanage Kingdom of Tarhuntašša – A Geographical and Archaeological Assessment", **Anatolica 36,** s. 1-29.

DROYSEN, J. G.: 2000	**Büyük İskender II,** Çev. B. Candemir, İstanbul, Sosyal Yayınlar.
DURUGÖNÜL, S.: 1987	"Athena Krisoa Oreia", **EA 10**, s. 115-116.
DURUGÖNÜL, S.: 1998	"Seleukosların Olba Territoriumu'ndaki "Akkulturation" Süreci Üzerine Düşünceler", **Olba I**, s. 69-76.
DURUGÖNÜL, S.: 2013	**Silifke Müzesi Taş Eserler Kataloğu. Heykeltraşlık ve Mimari Plastik Eserler,** İstanbul, Mersin Üniversitesi.
DURUGÖNÜL, S.: 2021	"Kilikia Bölgesi'nde Roma Etkisi", **Aktüel Arkeoloji 79,** s. 82-91.
DURUKAN, M.: 1998	"M.Ö. 301-188 Arasında Olba Territoriumunda Yaşanan Siyasi Gelişmeler", **Olba I,** s. 153-160.
ECK, W.: 1970	"Die Legaten von Lykien und Pamphylien unter Vespasianus", **ZPE 6,** s. 65-75.
ECK, W.: 1982	"Jahres- und Provinzialfasten der senatorischen Statthalter von 69/70 bis 138/139", **Chiron 12,** s. 281-362.
EHLING, K., D. POHL, M. H. SAYAR: 2004	**Kulturbegegnung in einem Brückenland Gottheiten und Kulte als Indikatoren von Akkulturationprozessen im Ebenen Kilikien,** AMS 53, Bonn, Dr. Rudolf Habelt GmbH.
EHRENBERG V., P. J. RHODES: 1996	"Synoesicm", **The Oxford Classical Dictionary,** 3rd Edition, Ed. S. Hornblower, A. Spawforth, Oxford-New York, Oxford University Press, s. 1463.
EICHNER, I.: 2011	**Frühbyzantinische Wohnhäuser in Kilikien. Baugeschichtliche Untersuchung zu den Wohnformen in der Region um Seleukeia am Kalykadnos,** IstForsch 52.
EQUINI SCHNEIDER, E.: 2003	**Elaiussa Sebaste II: Un porto tra Oriente e Occidente** (Bibliotheca Archaeologica), Roma, L'Erma di Bretschneider.
ERHAT, A.: 1977	**Mitoloji Sözlüğü,** İstanbul, Remzi Kitabevi (7. Baskı).
ERICKSON, K.: 2019	**The Early Seleukids, Their Gods and Their Coins,** London and New York, Routledge.

EROL-ÖZDİZBAY, A.: 2011	"Roma İmparatorluk Dönemi'nde Pontus-Bithynia Eyaleti'nde Agon'lar ve Agonistik Sikkeler", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
ERRINGTON, R. M.: 2017	**Hellenistik Dünya Tarihi MÖ 330-30,** Çev. G. Günata, İstanbul, Homer Kitabevi.
ERTEKİN, E.: 2005	"İlkçağda Tarsus "Ketenciler"i ve Ketenleri", **Olba XI,** s. 155-175.
ERTEN, E.: 2007	"Küçük Asya'nın Güneyindeki Helios Kültleri", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
ERZEN, A.: 1940	"Kilikien bis zum Ende der Perserschaft", Inaugural-Dissertation der Universität Leipzig, Spezialbetrieb für Dissertationsdruck von Robert Noske in Borna-Leipzig.
EVLİYA ÇELEBİ (t.y.)	**Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnamesi** – 2. 7-10. Kitaplar, Dizin ve haz. S. A. Kahraman, Ed. S. Koz, Yapı Kredi Yayınları – 3778 Özel, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Sanat, 2012.
EYİCE, S.: 1976	"Tarihî Zenginlikleriyle Silifke Yöresi", **İlgi 24,** s. 7-11.
EYİCE, S.: 1976-77	"Silifke Çevresinde İncelemeler: Kanlıdivan (=Kanytelleis - Kanytelideis) Basilikaları (Bir öncalışma)", **Anadolu Araştırmaları IV-V,** s. 411-441.
EYİCE, S.: 1978a	"Karaman-Silifke Yolu Üzerinde Alacahan Manastırı", **Türkiyemiz VIII,** Sayı 24 (Şubat), s. 4-13 (İngilizcesi: "The Monatery of Alacahan", s. 83-84).
EYİCE, S.: 1978b	"Silifke Dolaylarında Araştırmalar", **Belleten XLII,** Sayı 165, s. 169-170.
EYİCE, S.: 1978c	"Silifke ve Çevresinde Topraküstü Arkeoloji Araştırmaları", **Arkeoloji ve Sanat, C. I, Sayı 3** (Ekim-Aralık), s. 27-33.
EYİCE, S.: 1980a	"Silifke ve Dolaylarında Yapılan Topraküstü Arkeolojik Araştırmalar Raporu (1978)", **Belleten 44, Sayı 173,** s. 111-121.
EYİCE, S.: 1980b	"Silifke ve Dolaylarında Yapılan Topraküstü Arkeolojik Araştırmalar Raporu (1979)", **Belleten 44, Sayı 173,** s. 122-124.
EYİCE, S.: 1981a	"Silifke ve Çevresinde İncelemeler: Elaiussa-Sebaste (=Ayaş) yakınında Akkale", **Türk Tarih Kongresi VIII.2,** Ankara, TTK, s. 865-886, taf. 385-400.

EYİCE, S.: 1981b	"Einige byzantinische Kleinstädte im Rauhen Kilikien", **150 Jahre Deutsches Archäologisches Institut (Festschrift),** Mainz, Von Zabern, s. 204-209, taf. 81-89.
EYİCE, S.: 1981c	"Friedrich Barbarossa'nın Üçüncü Haçlı Seferi ve Konya Savaşı ile Sibilia Kalesi", **Selçuklu Araştırmaları Dergisi 5/6**, s. 151-178.
EYİCE, S.: 1988	"Ricerche e scoperte nella regione di Silifke nella Turchia meridionale", **Milion** 1 (Atti della Giornata di Studio: Roma, 4 dicembre 1986), Roma, s. 15-33.
EYİCE, S.: 1990	"Quelques campements militaires de l'epoque Byzantine dans la region de Silifke", **Armos,** s. 625-635.
FAIRLEY, W. (Ed.): 1900	**Extracts from the Notitia dignitatum,** Translations and Reprints from the Original Sources of European History VI.1, Philadelphia, The Department of History of the University of Pennsylvania.
FEISSEL, D.: 1983	**Recueil des inscriptions chretiennes de Macedoine du IIIe au VIe siecle,** BCH. Supplement 8, Paris/Athen, de Boccard/Ecole Française.
FEISSEL, D.: 1992	"Inscriptions Chrétiennes et Byzantines", **Bulletin Épigraphique in Revue des Études Grecques,** no. 594-658, s. 538-547.
FORRER, L. 1975	**Descriptive Catalogue of the Collection of Greek Coins,** New York, Attic Books Limited.
FRENCH, D. H.: 1965	"Prehistoric Sites in the Göksu Valley", **AS 15,** s. 177-201.
FRENCH, D. H.: 1980	The Roman Road-system of Asia Minor, **ANRW 7.2,** s. 698-729.
FRENCH, D.: 1998	"Pre- and Early-Roman Roads of Asia Minor. The Persian Royal Road", **Iran 36,** s. 15-43.
FRENCH, D. H.: 2014	**Roman Roads & Milesstones of Asia Minor. Vol. 3 Milestones. Fasc. 3.7. Cilicia, Isauria et Lycaonia (and SoutWest Galatia),** BIA, Electronic Monograph 7. https://biaa.ac.uk/ckeditor/filemanager/userfiles/3.7_Cilicia_Isauria_et_Lycaonia.pdf
FRISCH, F.: 1978	**Die Inschriften von Lampsakos,** IK 6.

FRISCH, P.: 1991	"Der erste vollkommene Periodonike", **EA 18,** s. 71-73.
GARSTANG, J.: 1943	"Hittite Military Roads in Asia Minor: A Study in Imperial Strategy with a Map", **AJA,** Vol. 47, No. 1 (Jan. - Mar., 1943), s. 35-62.
GEDİK, A., Ş. BÎRGÎLÎ, H. YILMAZ, R. YOLDAŞ: 1979	Mut-Ermenek-Silifke Yöresinin Jeolojisi ve Petrol Olanakları", **Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni 22**, s. 7-26.
GIOBBE, C.: 2013	"Roman Temples in Rough Cilicia: a diachronic analysis", **Rough Cilicia: New Historical and Archaeological Approaches, Proceedings of an International Conference held at Lincoln,** Ed. M. Hoff v.d., Nebraska, October 2007, Oxford – Oakville, Oxbow Books, s. 127-143.
GJERSTAD, E.: 1934	"Cilician Studies", **RA,** Jan.-Juin 1934, Sixième Série, T. 3, s. 155-203.
GOLDMAN, H.: 1956	**Excavations at Gözlü Kule, Tarsus II: From Neolithic through the Bronze Age**, New Jersey, Princeton, Princeton University Press.
GOUSSÉ, E. M. F.: 2013	"Toponymes et ethniques micrasiatiques dans les inscriptions de Cilicie Trachée", **L'Anatolie des peuples, des cités et des cultures(IIe millénaire av. J.-C. – Ve siècle ap. J.-C.).** Colloque international de Besançon - 26-27 novembre 2010, Vol. 2. Approches locales et régionales, Besançon, s. 301-313.
GÖÇMEN, İ.: 2021	"Cilicia Bölgesi Köprüleri", Mersin Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Mersin.
GRAINGER, J. D.: 1990	**Seleukos Nikator. Constructing a Hellenistic Kingdom,** London – New York, Routledge.
GRAINGER, J. D.: 2002	**The Roman War of Antiochos the Great,** Mnemosyne Suppl. Subseries History and Archaeology of Classical Antiquity 239, Leiden – Boston, Brill.
GRAINGER, J. D.: 2014	**The Rise of the Seleukid Empire (323-223 BC) Seleukos I to Seleukos III,** South Yorkshine, Pen and Sword History.
GRIMAL, P. (Ed.): 1965	**Der Hellenismus und der Aufstieg Roms**. **Die Mittelmeerwelt im Altertum II,** Band 6, Frankfurt am Main, Fischer Taschenbuch Verlag.

GRUEN, E. S.: 1996	"The Expansion of the Empire under Augustus", **CAH X,** (Second ed.), s. 147-197.
GURNEY, O. R.: 1952	**The Hittites,** London, Penguin Books.
GÜRDAL, T.: 2007	"Anadolu'da Apollon Kültü", Ankara Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara
HABICHT, C.: 1989²	"The Seleucids and Their Rivals", **CAH VIII,** s. 324-387.
HABICHT, C.: 2006	"The Seleucids and Their Rivals", **The Hellenistic Monarchies. Selected Papers,** Ann Arbor, The university of Michigan Press, s. 174-242.
HABICHT, C.: 2008	"The Seleucid and Their Rivals", CAH VIII (Second Edition) Rome and the Mediterranean to 133, Ed. A. E. Astin v.d., Camridge, Cambridge University Press, s. 324-387.
HAGEL, S., K. TOMASCHITZ: 1998	**Repertorium der Westkilikischen Inschriften nach den scheden der kleinaisatischen Kommission der österreichischen Akademie der Wissenschaften (OAW),** Wien, OAW Phil.-Hist. Klasse Denk. 265.
HALFMANN, H.: 1979	**Die Senatoren aus dem östlichen Teil des Imperium Romanum bis zum Ende des 2. Jahrhunderts,** Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht.
HARL, K. W.: 1987	Civic Coins and Civic Politics in the Roman East, A.D. 180-275, Ann Arbor, Michigan, University of California Press.
HARMANKAYA, S.: 1996	"Türkiye Paleolitik Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme", **TAY 1. Paleolitik/Epipaleolitik,** Ed. S. Harmankaya, O. Tanındı, İstanbul, Ege Yayınları, s. 7-19.
HARMANKAYA, S.: 2002	"Türkiye İlk Tunç Çağı Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme", **TAY 4°/4b: İlk Tunç Çağı,** Ed. S. Harmankaya, B. Erdoğu, İstanbul, TASK Vakfı Yayınları, s. 7-41.
HARMANKAYA, S., O. TANINDI, 1996:	"Sırtlanini Mağarası", **TAY I: Paleolitik-Epipaleolitik,** İstanbul, Ege Yayınları, online.
HAWKINS, J. D. 1982	"The Neo-Hittite States in Syria and Anatolia", **CAH III.1,** (2nd Edition), s. 372-441.

HAYMANN, F.: 2014	"The Hadrianic Silver Coinage of Aegeae (Cilicia)", **AJN 26,** s. 143-186.
HAYNE, L.: 1994	"Thecla and the Church Fathers", **Vigiliae Christianae,** Vol. 48, No. 3 (Sep., 1994), s. 209-218.
HEAD, B. V.: 1887	**Historia Numorum: A Manual of Greek Numismatics,** Oxford, Clarendon Press.
HEAD, B. V.: 1911	**Historia Numorum. A Manual of Greek Numismatics** (New and Enlarged edition), Oxford, Clarendon Press.
HEBERDEY, R., A. WILHELM: 1896	**Reisen in Kilikien. Ausgeführt 1891 und 1892 im Auftrage der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften**. Mit einer Karte von H. Kiepert. Denkschriften ÖAW, philosophisch.-historische Klasse 44, Band: 6.
HEINEN, H.: 1984	"The Syrian-Egyptian Wars and the New Kingdoms of Asia Minor", **CAH VII,** s. 412-445.
HELLENKEMPER, H., F. HILD: 1986	**Neue Forschungen in Kilikien,** TIB 4, Österreichische Akademie der Wissenschaften philosophisch.-historische Klasse Denkschriften 186 Band, Wien.
HERZFELD, E., S. GUYER: 1930	**Meriamlik und Korykos. Zwei christliche Ruinenstätten des Rauhen Kilikiens,** Monumenta Asiae Minoris Antiqua 2, Manchester [MAMA II].
HILD, F., H. HELLENKEMPER: 1990	**Kilikien und Isaurien,** TIB 5, Teil 1-2, Wien, Österreichische Akademie der Wissenschaften Phil.-Hist. Klasse Denkschriften 215 Band.
HILD, F., H. HELLENKEMPER, G. HELLENKEMPER-SALIES, 1990	"Kommagene- Kilikien- Isaurien", **RBK 4**, s. 182-356.
HITITLER	Hititler ve Hitit İmparatorluğu: 1000 Tanrılı Halk/Die Hethiter und ihr Reich: Das Volk der 1000 Götter, Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland 18. Januar – 28. April 2002, Bonn, Bundesrepublik Deutschland.

HOOVER, O. D.: 2009	**Handbook of Syrian Coins Royal and Civic Issues Fourth to First Centuries BC,** The Handbook of Greek Coinage Series, v. 9, Lancaster/London, CNG.
HOUGHTON, A.: 1989	"The Royal Seleucid Mint of Seleuceia on the Calycadnus", , **Kraay–Mørkholm Essays: Numismatic Studies in Memory for C.M. Kraay and O. Mørkholm,** Ed. G. Le Rider v.d., Louvain-la-Neuve, Institut supérieur d'archéologie et d'histoire de l'art, Séminaire de numismatique Marcel Hoc, s. 77-98.
HOUGHTON, A.: 2004	"Seleucid Coinage and Monetary Policy of the 2nd c. B.C. Reflections on the Monetization of the Seleucid Economy", **Topoi. Orient-Occident.** Supplément 6. Le Roi et l'économie. Autonomies locales et structures royales dans l'économie de l'empire séleucide, s. 49-79.
HOUSTON, G.: 1971	**Roman Imperial Administrative Personnel during the Principates of Vespasian and Titus (a.d. 69-81),** Dissertation, North Carolina.
HOUWINK TEN CATE, H. J: 1965	**The Luwian Population Groups of Lycia and Cilicia Aspera during the Hellenistic Period,** Leiden, E. T. Brill.
HOWGEGO, C. J.: 1985	**Greek Imperial Countermarks: Studies in the Provincial Coinage of the Roman Empire,** London, Royal Numismatic Society (= Howg./GIC).
IMHOOF-BLUMER, F.: 1902	**Kleinasiatische münzen I-II,** Wien, Sonderschriften (Österreichisches Archäologisches Institut.
IMHOOF-BLUMER, F.: 1972	**Griechische Münzen: neue Beiträge und Untersuchungen,** Graz, Akademische Druck- u. Verlagsanstalt.
IMHOOF-BLUMER, F.: 1974	**Kleinasiatische Münzen** (2 Bände in einem Band), Hildesheim- New York, Georg Olms Verlag.
ITINERARIUM EGERIAE	**A New Translation of the Itinerarium Egeriae,** with Introduction and Commentary, Çev. A. McGowan, P.F. Bradshaw, Minnesota, Liturgical Press, 2018.
İZBIRAK, R.: 2001	**Türkiye I,** Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 3568, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi 1268, Öğretmen Kitapları Dizisi 196, İstanbul.

JOHNSON, S. F.: 2006	**The Life and Miracles of Thekla. A Literary Study,** Hellenic Studies 13, Washington, DC, Center for Hellenic Studies.
JOHNSTON, A.: 1985	"The So-called 'Pseudo-Autonomous' Greek Imperials", **ANSMS 30,** s. 89-112.
JOHNSTON, A.: 2007	**Greek Denominations, ca 200-275. A Study of the Roman Provincial Bronze Coinages of Asia Minor,** London, Royal Numismatic Society Special Publication no. 43.
JONES, C. P., CH. HABICHT: 1989	"A Hellenistic Inscription from Arsinoe in Cilicia", **Phoenix 43, No. 4,** (Winter), s. 317-346.
JONES, A.H.M.: 1940	**The Greek City from Alexander to Justinian,** Oxford, Clarendon Press.
JONES, A. H. M.: 1964	**The Later Roman Empire 284 – 602,** Vol. I-II., Baltimore, The John Hopkins University Press.
JONES, A. H. M.: 1971	**The Cities of the Eastern Roman Provinces,** Oxford, Clarendon Press (2. Baskı).
JONES, A. H. M.: 1998	**The Greek City from Alexander to Justinian**, Oxford, Clarendon Press (Special edition 1998).
JONES, C.P., J. RUSSEL: 1993	"Two New Inscriptions from Nagidos Cilicia", **Phoenix 47.4,** s. 293-304.
KAÇAR, T.: 2003	"Cilician Bishops and Fourth Century Church Politics", **Olba VIII** (Özel Sayı), s. 109-128.
KAÇAR, T.: 2018	"Geç Antik Çağ nedir?", **Geç Antik Çağ'da Lykos Vadisi ve Çevresi/The Lykos Valley and Neigbourhood in Late Antiquity, Laodikeia Çalışmaları,** Ek Yayın Dizisi 1, Ed. C. Şimşek, T. Kaçar, İstanbul, Ege Yayınları, s. 3-11.
KAPLAN, D.: 2013	**Kalykadnos (Göksu) Kıyısındaki Seleukeia (Silifke) ve Çevresi: Erken Hıristiyanlık Dönemine Kadar Anıtları ve Tarihi-Coğrafyası, Silifke Müzesi Taş Eserler Kataloğu. Heykeltraşlık ve Mimari Plastik Eserler,** Ed. S. Durugönül, İstanbul, Mersin Üniversitesi.
KARABULUT, M., M. GÜRBÜZ,	"Göksu Deltası Gölleri Sulak Alan Kültürel Ekolojisi", **III. Ulusal Jeomorfoloji Sempozyumu,** UJES 2012, Hatay, s. 589-599.

A. KARAKOÇ, Y. KIZILELMA: 2013	
KAŞKA, G.: 2017	"Hellenistik Apoikia'dan Roma Colonia'sına: Antiocheia ad Pisidiam Örneğinde Bir Koloni Kentinin Yerleşim ve İdari Tarihi", Akdeniz Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
KÂTİP ÇELEBİ	**360 Yıllık Bir Öykü Cihânnümâ/The Book of Cihannuma. A 360-year-old Story,** Ed. B. Özükan, İstanbul, Boyut Yayıncılık (2008).
KAYA, M. A.: 2005	"Anadolu'da Roma Eyaletleri: Sınırlar ve Roma Yönetimi", **Tarih Araştırmaları Dergisi 24,** s. 11-30.
KAYA, M. A.: 2006	"Roma İmparatoru Septimius Severus Döneminde Anadolu", **Tarih Araştırmaları Dergisi 25,** s. 27-48.
KAYA, M. A.: 2008	**Roma'nın Afrikalı İmparatoru Septimius Severus,** İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
KEIL, J., A. WILHELM: 1915	"Vorläufiger Bericht über eine Reise in Kilikien", **JÖAI 18,** Beibl., s. 6-60.
KEIL, J., A. WILHELM: 1931	**Denkmäler aus dem Rauhen Kilikien.** Mit Unterstützung der Kleinasiatischen Kommission der Wiener Akademie der Wissenschaften und des österreichischen Archäologischen Institutes und mit Beiträgen von E. Herzfeld und R. Heberdey (MAMA 3), Manchester, Manchester University Press.
KEITH, A.: 1844	**The Land of Israel,** according to the covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob, New York, Harper & Bros.
KINAL, F.: 1998	**Eski Anadolu Tarihi**, Ankara, Türk Tarih Kurumu.
KLENGEL, H.: 1998	**Geschichte des Hethitischen Reiches,** Leiden, Brill.
KÖKTEN, İ. K.: 1958	Tarsus-Antalya Arası Sahil Şeridi Üzerinde ve Antalya Bölgesinde Yapılan Tarih Öncesi Araştırmaları", **TAD 8/2,** s. 10-16.
KRAAY, C. M.: 1976	**Archaic and Classical Greek Coins,** London, Methuen & Co. Ltd.

KRAFT, K.: 1972	**Das System der kaiserzeitlichen Münzprägung in Kleinasien. Materialen und Entwürfe,** Berlin, Gebr. Mann Verlag.
KIENAST, D.: 1990	**Römische Kaisertabelle. Grundzüge einer römischen Kaiserchronologie,** Darmstadt, WBG 1990.
KROLL, J. H.: 1993	**Greek Coins,** Athenian Agora 26, Princeton, New Jersey, The American School of Classical Studies at Athens.
KUHRT, A.: 1999	"Ammuna", **Who's Who in the Ancient Near East,** Ed. G. Leick, London – New York. Routledge, s. 19.
KUHRT, A.: 2010	**The Persian Empire. A Corpus of Sources from the Achaemenid Period,** London – New York Routledge.
KURT, M.: 2003	**Tarih Boyunca Mut,** Ankara, Murat Yayınevi.
KURT, M.: 2006	**Eskiçağ'da Göksu (Kalykadnos) Havzası,** Çizgi Kitabevi Yayınları 164, Kaynak Kitap 23, Konya.
KURT, M.: 2007	**Yazılı Kaynaklara Göre Mezopotamya-Anadolu İlişkileri,** Murat Kitabevi, Ankara.
KURT, M.: 2008	"Que Ülkesi ve Yeni Assur Devleti'nin Anadolu Politikası Bakımından Önemi", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt X, Sayı 3,** s. 1-18.
KURT, M.: 2010a	"II. Sargon Devri Kaynakları Işığında Güney Anadolu ve Toros Dağları Bölgesi", **Tarih Araştırmaları Dergisi 29 (48),** s. 69-88.
KURT, M.: 2010b	"Roma Egemenliğinde Kilikya ve Roma İç Savaşlarının Bölgedeki Yansımaları", **Tarih İncelemeleri Dergisi XXV.2,** s. 483-501
KURT, M.: 2011	"Ovalık Kilikya'da MÖ 1. yy. Roma Yönetim Olgusu ve Tarkondimotos Krallığı", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 31**, s. 429-445.
LABORDE, A. DE: 1838	**Voyage de l'Asie Mineure,** Hall Becker, Leon de Laborde.
LADAGE, D.: 1980	"Soziale Aspekte des Kaiserkultes", **Studien zur antiken Sozialgeschichte. Festschrift F. Vittinghoff,** Ed. W. Eck, H. Galsterer, H. Wolf , Köln-Viyana, Böhlau, s. 377-388.

LAGOS, C.: 1998	"A Study of the Coinage of Chios in the Hellenistic and Roman Periods", Durham University. Available at Durham E-Theses Online: http://etheses.dur.ac.uk/1050/ (Doktora Tezi).
LAMINGER-PASCHER, G.: 1974	"Kleine Nachträge zu kilikischen Inschriften", **ZPE 15,** s. 31-68.
LANGLOIS, V.: 1854	**Rapport sur L'exploration archéologique de la Cilicie et de la Petite-Armé nie, pendant les années 1852-1853,** Paris, Impr. Impériale.
LANGLOIS, V.: 1859	"Les Ruines de Séleucie dans la Cilicie-Trachée", **RA, 15e Année, No. 2**, (Octobre 1858 a Mars 1859), s. 748-754.
LANGLOIS, V.: 1861	**Voyage dans la Cilicie, dans les Montagnes du Taurus. Exécute pendant les années 1852-1853)**, Paris, Benjamin Duprat.
LE BAS, P., W.H. WADDINGTON: 1972 =LBW	**Voyage archéologique en Grèce et en Asie Mineure ... pendant 1834 et 1844**. Paris 1847-1877. III, Part 5, Inscriptions grecques et latines recueillies en Grèce et en Asie Mineure (1870-1876); III, Part 6, Ed. W. H. Waddington, Inscriptions grecques et latines de la Syrie (1870). Reprints: Hildesheim 1972 (Asia Minor), Rome 1968 (Syria).
LE QUIEN, M.: 1958	**Oriens christianus: in quatuor patriarchatus digestus : quo exhibentur ecclesiae, patriarchae caeterique praesules totius orientis,** Paris, Imprimerie Royale (1740-Yeniden baskı Graz, 1958).
LE RIDER, G.: 1969	"Monnaies grecques récemment acquises par le Cabinet de Paris", **RN XI,** s. 7-27.
LEAKE, W. M.: 1824	**Journal of a Tour in Asia Minor, with comparative remarks on the Ancient and Modern Geography of the Country,** London, John Murray.
LEAKE, W. M.: 1856	**Numismata Hellenica. Catalogue of Greek Coins,** London, John Murray.
LEMAIRRE, A.: 1991	"L'Inscription Phenicienne de Hassan-Beyli reconsidéreé", **Rivista di Studi Fenici 11**, s. 9-19.
LENORMANT, F.: 1879	**La monnaie dans l'antiquité,** Tome 1-3, Paris, A. Lévy.

LENSKI, N.: 1999	"Assimilation and Revolt in the Territory of Isauria, from the 1st century BC to the 6th Century AD", **Journal of the Economic and Social History of the Orient 42.4**, s. 413-465.
LESCHHORN, W.: 1993	**Antike Ären: Zeitrechnung, Politik und Geschichte im Schwarzmeerraum und in Kleinasien nördlich des Tauros**, Historia : Einzelschriften 81, Stuttgart, Steiner.
LESCHHORN, W., P. R. FRANKE: 2002	**Lexikon der aufschriften auf griechischen Münzen/Lexicon of Greek Coin Inscriptions, I,** Wien. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
LEVÇENKO, M. V.: 1999	**Kuruluşundan Yıkılışına Kadar Bizans Tarihi,** Çev. M. Selen, Yay. Haz. Y. Selçuk, İstanbul, Özne Yayınları.
LEVICK, B.: 1967	**Roman Colonies in Southern Asia Minor,** Oxford, Clarendon Press.
LINDGREN, H. C.: 1993	**Lindgren III. Ancient Greek Bronze Coins from the Lindgren Collection,** California, Chrsopylon Publishers.
LINDGREN, H. C. – F. L. KOVACS 1985	**Ancient Bronze Coinage of Asia Minor and the Levant from the Lindgren Collection,** California, Chrsopylon Collection.
LUCKENBILL, D. D.: 1926-1927	**Ancient Records of Assyria and Babylonia, I/1926-II/1927,** Chicago, University of Chicago Press.
MA, J.: 1999	**Antiochos III and the Cities of Western Asia Minor**, Oxford University Press.
MACKAY, TH. S.: 1968	"Olba in Rough Cilicia", Bryn Mawr College, Doktora Tezi.
MACKAY, TH. S.: 1990	"The Major Sanctuaries of Pamphylia and Cilicia", **ANRW 18.3,** s. 2045-2085.
MACQUEEN, J. G.: 2001	**Hititler ve Hitit Çağında Anadolu,** Çev. E. Davutoğlu, Ankara, Arkadaş Yayınevi.
MACRO, A. D.: 1980	"The Cities of Asia Minor under the Roman Imperium", **ANRW II. Principat,** s. 1230-1261.

MAGIE, D.: 1953	"Egyptian Deities in Asia Minor in Inscriptions and on Coins", **AJA 57.3,** s. 163-187.
MAGIE, D.: 2000	**Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century after Christ**, **Vol. I-II.,** North Stratford, Ayer Company Publisher (yeniden basım).
MANSEL, A. M.: 1943	**Silifke Kılavuzu,** İstanbul, Maarif Matbaası.
MANSEL, A. M.: 1995	**Ege ve Yunan Tarihi,** AKDTYK, TTK Yayınları XIII. Dizi-Sa. 8e, Ankara, 6. Baskı.
MAREK, CH.: 2019	"Anadolu'daki Roma Eyaletlerine Genel Bakış", **Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar, Kent Devletleri,** Ed. O. Tekin, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s. 262-273.
MCDONALD, A. H.: 1967	"The Treaty of Apamea (188 B.C.)", **JRS 57,** No. 1-2, s. 1-8.
MEADOWS, A.: 2009	"The Eras of Pamphylia and Seleucid Invasions of Asia Minor", **AJN Second Series 21,** s. 51-88.
MELCHERT, H. C.: 2007	"The Borders of Tarhuntassa Revisited", **Belkıs ve Ali Dinçol'a Armağan VITA / Festschrift in honor of Belkıs Dinçol and Ali Dinçol,** Ed. M. Alparslan v.d., İstanbul, Ege Yayınları, s. 507-513.
MELLAART, J.: 1954	"Preliminary Report on a Survey of Pre-Classical Remains in Southern Turkey", **AS 4,** 1954, s. 175-240.
MELLINK, M.: 1991	"The Native Kingdoms of Anatolia", **CAH III.2,** s. 619-665.
MERZECİ, A. M.: 1999	"Seleukeia am Kalykadnos Sikkeleri (Roma İmparatorluk Dönemi)", İstanbul Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
METCALF, W. E.: 1980	**The Cistophori of Hadrian,** Numismatic Studies, no. 15, New York, The American Numismatic Society.
MEYER, E.: 1925	**Die Grenzen der Hellenistischen staaten in Kleinasien,** Zürich/Leipzig, Verlegt bei Orell Füssli.
MEYER, M.: 2001	"Cilicia as Part of the Seleucid Empire – The Beginning of Municipal Coinage. La Cilicie", **Espaces et pouvoirs locaux (Iie millénaire av. J.-C. – Ive siècle ap. J.-C.), Actes de la Table Ronde d'Istanbul,** 2-5

	novembre 1999, VA 13, Istanbul, Institut Français d'Études Anatoliennes-Georges Dumézil, s. 505-518.
MILLAR, F.: 2002	**Rome, The Greek World, and the East Volume I The Roman Republic and the Augustan Revolution**, Chapel Hill – London, The University of North Carolina Press.
MILLER, K.: 1916	**Itineraria romana. Römische Reisewege an der Hand der Tabula Peutingeriana.** Stuttgart, Strecker und Schröder.
MIONNET, T. E.: 1835	**Description de Médailles Antiques, Grecques et Romaines avec Degré de Rareté et Leur Estimation**, Suppl. Tome VII, Paris, Testu.
MITCHELL, S.: 1995	**Anatolia. Land, Men, and Gods in Asia Minor Vol. I The Celts and the Impact of Roman Rule**, Oxford, Clarendon Press.
MITCHELL, S.: 2020	**Geç Roma İmparatorluğu Tarihi M.S. 284 – 641,** Çev. T. Kaçar, Ankara, TTK.
MITFORD, T. B., ST. ANDREWS: 1980	"Roman Rough Cilicia", **ANRW II Principat 7.2. Politische Geschichte,** s. 1230-1261.
MITFORD, T. B.: 1990	"The Cult of Roman Rough Cilicia", **ANRW II: Pricipat Band 18.3,** s. 2131-2160.
MØRKHOLM, O.: 1964	"Seleucid Coins from Cilicia ca. 220-150 B.C.", **ANSMS XI,** Vol. 11, s. 53-62.
MØRKHOLM, O.: 1965	"The Municipal Coinages with portrait of Antiochus IV of Syria", **Congresso internazionale di numismatica 1961 II, Istituto italiano di numismatica,** Roma, s. 63-67.
MØRKHOLM, O.: 1966	**Antiochus IV of Syria,** Gyldendal, Copenhagen.
MØRKHOLM, O.: 2000	**Erken Hellenistik Çağ Sikkeleri. Büyük iskender'in Tahta Çıkışından Apameia Barışı'na Kadar (İ.Ö. 336-188),** Çev. O. Tekin, İstanbul, Homer Kitabevi.
NEWELL, E. T.: 1938	**The Coinage of the Eastern Seleucid Mints,** New York, The American Numismatic Society (ESM).

NEWELL, E. T.: 1941	**The Coinage of the Western Seleucid Mints from Seleucus I to Antiochus III,** Numismatic Studies, No. 4, New York, American Numismatic Society (WSM).
NICOLET, H.: 1971	"Monnaies de Bronze de Cilicie (Séleucie du Kalykadnos)", **RN 13 (6e),** s. 26-37.
NICOLET, H.: 1979	"Bronzes de Séleucie du Kalykadnos (Cilicia)", **BSFN 97,** no. 8, s. 287-288.
NIKOLITSIS, N. TH.: 1974	**The Battle of the Granicus,** Skrifter Utgivna av Svenska Institutet i Athen, 4^0, XXI, Stockholm, Lund.
NISSEN, C.: 2001	"Un oracle médical de Sarpédon à Séleucie du Calycadnos", **Kernos 14,** s. 111-131.
NİŞANYAN, S.: 2020	**Türkiye Yer Adları Sözlüğü/Index Anatolicus,** İstanbul, Liberus.
OATES, J.: 2004	**Babil,** Çev. F. Çizmeli, Ankara, Arkadaş Yayınları.
OEHLER, J.: 1969	"Gymnasion", **RE VII** 2, 1969 vdd. S.v. γυμνασίαρχος ve s. 2004 vdd.
OLIVIER, G. A.: 1807	**Voyage dans l'Empire Othoman, l'Égypte et la Perse, Vol. 6.** Fait par ordre du gouvernement, pendant les six premières années de la République, Paris, Henri Agasse.
ORMEROD, H. A.: 1922	"The Campaigns of Servilius against the Pirates", **JRS XII,** s. 35-56.
OSTROGORSKY, G.: 1995	**Bizans Devleti Tarihi,** Çev. F. Işıltan, Türk Tarih Kurumu, Ankara. (= 1953: Geschichte des byzantinischen Staates. Handbuch der Altertumswissenschaft XII Abt., 1 Teil, 2 Band).
ÖZDEMİR, O.: 2017	"Dağlık Kilikia'da Antik Dönem'de Kent-Khora İlişkisi: Seleukeia Kalykadnos Örneği", Mersin Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
ÖZDOĞAN, M.: 2013	"Tarihöncesi Kültürel Gelişim Süreci Bağlamında Akdeniz Havzası", **4. Tarih İçinde Mersin Kolokyumu, Akdeniz Kentleri: Gelecek İçin Geçmişin Birikimi,** 20-22 Ekim 2011, Mersin, Mersin Üniversitesi Yayınları, No. 37, s. 11-24.

ÖZGEN, E. v.d.: 1994	**İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi ve Venedik Correr Müzesi Koleksiyonlarından XIV-XVIII yüzyıl portolan ve deniz haritaları / Portolani e carte nautiche XIV-XVIII secolo dalle collezioni del Museo Correr-Venezia Museo del Topkapı – İstanbul,** Topkapı Sarayı Müzesi 4 Temmuz – 3 Ağustos 1994, İstanbul, Güzel Sanatlar Matbaası.
ÖZHANLI, M.: 2004	"Arkaik Dönem Kilikya Pişmiş Toprak Figürinleri Kilikya- Kıbrıs ve İonya İlişkileri", Akdeniz Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
ÖZTÜRK, B.: 2010	**Roma İmparatorluk Çağı Küçükasyası'nda Dionysos Kültü,** İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
ÖZYILDIRIM, M.: 2004	"Seleucia ad Calycadnum ve Hıristiyanlığın İlk Üç Yüzyılı", **Olba X,** s. 239-258.
ÖZYILDIRIM, M.: 2006	"359 Yılı Seleucia Konsili Kararlarının Çözümlenmesi", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
PARIBENI, R., P. ROMANELLI: 1914	"Studii e ricerche archeologiche nell'Anatolia meridionale", **Mon.Ant., Vol. XXIII,** s. 5-274.
PARKE, H. W.: 1985	**The Oracles of Apollo in Asia Minor.** London, Croom Helm.
PARKER, R.: 2016	"Athena in Anatolia", **Pallas 100,** s. 73-90.
PEEK, W.: 1955	**Grieschische Verschinschriften I,** Berlin, Akademie-Verlag.
PELLING, CH.: 1996	"The Triumviral Period", **CAH X**, (Second ed.), s. 1-69.
PILGRIMAGE OF ETHERIA	**Pilgrimage of Etheria** (The), Ed. ve çev. M.L. Mcclure, C. L. Feltoe, London, Society for Promoting Christian Knowledge (1919).
PÎRÎ REİS	**Pîrî Reis, Kitâb-ı Bahriye.** Türkçe metinler: E. Z. Ökte, T. Duran, İstanbul, Boyut Yayıncılık.
PLEKET, H. W.: 1998	**Political Culture and Political Practice in the Cities of Asia Minor in the Roman Empire,** Ed. W. Schuller, Politische Theorie und Praxis im Altertum, Darmstadt, s. 204-216.

POLAT, I.: 2004	"Silifke Aya Tekla Bazilikası Sarnıcı Restorasyon Projesi", İstanbul Teknik Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
POSTGATE, N. 2007	"The Kilise Tepe Area in Pre-Classical and Hellenistic Times", **Excavations at Kilise Tepe, 1994-98 From Bronze Age to Byzantine in Western Cilicia**, **Vol. 1,** Ed. N. Postgate, D. Thomas, British Institute at Ankara, BIAA Monograph No. 30, s. 15-18.
PRICE, M.J.: 1991	**The Coinage in the Name of Alexander the Great and Philip Arrhidaeus. A British Museum Catalogue**, Zurich/London: The Swiss Numismatic Society.
QUASS, F.: 1993	**Die Honoratiorenschicht in den Städten des griechischen Ostens. Untersuchun-gen zur politischen und sozialen Entwicklung in hellenistischer und römischer Zeit,** Stuttgart, Franz Steiner Verlag.
RADNER, K.: 2018	"Assur Kenti ve Assur Krallığı Tarihine Genel Bakış/The City of Assur and the Kingdom of Assyria: Historical Overview", **Assurlular: Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un Krallığı / The Assyrians Kingdom of the God *Assur* from Tigris to Taurus**, Ed. K. Köroğlu, S. F. Adalı, İstanbul Yapı Kredi Yayınları, s. 2-23.
RAIMOND, É.: 2014	"Un oracle sarpédonien dans La Vie et les Miracles de Sainte Thècle", **Deus Medicus: Actes du Colloque organisé à Louvain-la-Neuve les 15 et 16 juin 2012 par le 'Centre d'Histoire des Religions Cardinal Julien Ries',** Ed. R. Lebrun, A. Degrève, Turnhout, Brepols, s. 285-297.
RAMSAY, W. M.: 1890	**The Historical Geography of Asia Minor, London,** Royal Geographical Society, Supplementary Papers IV (=Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, Çev. M. Pektaş, İstanbul, 1960/1).
RÉMY, B.: 1989	**Les carriéres senatoriales dans les provinces romanes d'Anatolie au Haut-Empire (31 av.J.-C.- 284 aprés J.-C.). Pont Bithynie, Galatia, Cappadocia, Lycie Pamphylie et Cilicie,** Paris, Publications de l'Institut Français d'Études Anatoliennes.
ROBERT, L.: 1966	**Documents de l'Asie Mineure méridionale, inscriptions, monnaies et géographie**, Genève, Droz; Paris, Minard, s. 101-105.
ROBERT, L.	**Hellenica I - XIII: Recueil d'épigraphie, de numismatique, et d'antiquités grecques**, (Paris, 1940-1965).

ROBINSON, F. C. R., P. C. HUGHES: 1969	"Lampron: Castle of Armenian Cilicia", **AS 19**, s. 183-207.
ROSTOVZEFF, M.: 1986	**The Social and Economic History of the Hellenistic World,** Vol. 1, Oxford, Clarendon Press.
ROUGE, J.: 1966	"L'histoire Auguste et l'lsaurie au Ive siecle", **REA 68,** s. 282-315.
RUGE, W.: 1921	"Seleukeia", **Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft, Band II A,1,** München, s. 1203-1024.
RUNCIMAN, S.: 1986	**Haçlı Seferleri Tarihi,** Çev. F. Işıltan, Ankara, Türk Tarih Kurumu.
RUSSELS, J.: 1991	"Cilicia – Nutrix Virorum: Cilicians Abroad in Peace and War during Hellenistic and Roman Times", **Anatolia Antiqua 1.1,** s. 283-297.
SAĞNAK, E. R.: 2017	"Anadolu Tiyatrolarında Tonoz", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
SARAÇOĞLU, H.: 1989	**Akdeniz Bölgesi,** MEB Yayınları Öğretmen Kitapları Dizisi 175, İstanbul.
SARIBAŞ, M.: 2009	"Silifke (Mersin) İlçesinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Selçuk Üniversitesi", Selçuk Üniversitesi Yayımlanmmış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
SAYAR, M. H.: 1994	"Straßenbau in Kilikien unter den Flaviern nach einem neugefundenen Meilenstein", **EA 20,** s. 57-62.
SAYAR, M. H.: 1994	"Weihung an den Flussgott Kalykadnos", **Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi II,** s. 121-2, pl. 13.
SAYAR, M. H.: 1999	"Antik Kilikia'da Şehirleşme", **Türk Tarih Kongresi XII.I,** Ankara, TTK Basımevi, s. 193-216.
SAYAR, M. H.: 2000	**Die Inschriften von Anazarbos und Umgebung, I: Inschriften aus dem Stadtgebiet und der nächsten Umgebung der Stadt**. IK 56, Teil:1, Wien.
SAYAR, M. H.: 2001	"Tarkondimotos seine Dynastie seine Politik und seine Reich", **La Cilicie: Espaces et Pouvoirs Locaux,** VA XIII, Ed. É. Jean v.d., s. 373-380.

SAYAR, M. H.: 2004	"Das Ebene Kilikien vom Tod Alexanders des Grossen bis zur Gründung der Provinz Cilicia durch Kaiser Vespasian (323 v. Chr.-71/73 n. Chr.)", **Kulturbegegnung in einem Brückenland. Gottheiten und Kulte als Indikatoren von Akkulturationsprozessen im Ebenen Kilikien,** AMS 53, Ed. K. Ehling v.d., s. 17-28.
SAYAR, M. H.: 2007	"Silifke Bölgesi Araştırmaları 2005", **Silifke Müzesi Konferansları Kasım 2005 - Nisan 2006,** Yay. haz. İ. Öztürk, s. 1-5.
SAYAR, M. H.: 2011	"Kilikien unter den Diadochen: Epigraphische Zeugnisse aus der hellenistischen Zeit Kilikiens und ihre Bedeutung für die altertumwissenschaftliche Erforschung des östlichen Mittelmeerraumes", **Hellenismus in der Kilikia Pedias,** Byzas 14. Ed. A. Hoffmann v.d., s. 217-245.
SAYAR, M. H.: 2016	"Olba: Tapınak Devleti'nden Şehir Devletine", **Seleucia 6,** s. 107-118.
SAYAR, M. H.: 2019a	"Kilikya'da Eskiçağ Döneminde Demiourgos'luk Kurumu", **Arulis 6,** s. 17-20.
SAYAR, M. H. 2019b	"Demiourgoi in Inscriptions from Cilicia", **SEBASTE: Studies in Honur of Eugenia Equini Schneider,** Ed. A. Polosa v.d., İstanbul, Ege Yayınları, s. 121-136.
SAYAR, M. H.: 2019c	"Roma Eyaleti Olarak Kilikia", **Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu,** Ed. O. Tekin, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, s. 334-354.
SAYAR, M. H.: 2020	"Ovalık Kilikya'da Pers Egemenliği", **MORS IMMATURA Amanosların Gölgesinde Hayriye Akıl Anı Kitabı/In the Shadow of Amanus in Memoriam Hayriye Akıl,** Ed. K. S. Girginer v.d., İstanbul, Ege Yayınları, s. 403-410.
SAYCE, A. H.: 1910	"The Cilician Cities of Anchiale and Illubri", **The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland,** (Oct., 1910), s. 1339-1343.
SC (= HOUGHTON, A. C. LORBER, O. HOOVER)	**Seleucid Coins. A Comprehensice Catalogue,** New York: The American Numismatic Society, 2002-2008.
SCHULER, Ch.: 1998	**Ländliche Siedlungen und Gemeinden im hellenistischen und römischen Kleinasein,** Vestigia 50, München: Beck.

SCHULTZE, V.: 1913	**Altchristliche Städte und Landschaften**, II, Leipzig, A. Deichert.
SCULLARD, H.H.: 1980	**A History of the Roman World 753 to 146 BC**, Routledge.
SEAR, D. R.: 2001	**Greek Imperial Coins and Their Values. The Local Coinages of the Roman Empire,** 5. Baskı, London, Seaby.
SEFFEN, L.: 2007	"Level V: the Early Bronze Age", **Excavations at Kilise Tepe, 1994-98 From Bronze Age to Byzantine in western Cilicia**, **Vol. 1: Text,** Ed. N. Postgate, D. Thomas, BIAA Monograph No. 30, Ankara, s. 87-102.
SEIBERT, J.: 1983	**Das Zeitalter der Diaochen,** Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
SEVER, E.: 1996	**Assur Tarihi,** İstanbul, Kaynak Yayınları 149 (2. Baskı).
SHERK; R. K.: 1990	"The Eponymous Officials of Greek Cities: Mainland Greece and the Adjacent Islands", **ZPE 84,** s. 231-295.
SHERK, R. K.: 1991	"The Eponymous Officials of Greek Cities III: The Register: Thrace, Black Sea Area, Asia Minor", **ZPE 88,** s. 225-260.
SHERWIN-WHITE, A. N.: 1976	"Rome, Pamphylia and Cilicia, 133-70 B.C.", **JRS 66,** s. 1-14.
SHERWIN-WHITE, A. N.: 1999	"Lucullus, Pompey and the East", **CAH IX,** s. 229-271.
SMITH, W.: 1870	**Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology,** London: Taylor, Walton, and Maberly.
SNG Deutschland vA IV	**Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland, Sammlung von Aulock, 18. Heft, Nr. 8299-8739: Nachtrage IV, Phrygien, Lykien, Pamphylien, Pisidien, Lykaonien, Isaurien, Kilikien, Galatien, Kappadokien, Kaiserzeitlisch Kistophoren Incerti:** Hans von Aulock Berlin, Verlag Gebr. Mann, 1968.
SNG Finland Erkki Keckman Coll. II	**Sylloge Nummorum Graecorum: Finland. The Erkki Keckman Collection in the Skopbank, Helsinki. Part 2. Asia Minor except Karia.** Helsinki: Finnish Society of Sciences and Letters, R.H.J. Ashton, 1999.

SNG France 2	**Sylloge Nummorum Graecorum France 2 Cabinet des Médailles Cilicia**, Bibliothèque Nationale Numismatica Ars Classica, Paris, 1993.
SNG Greece 5 (A.G. Soutzos Coll.)	**Sylloge Nummorum Graecorum: Greece 5. National Numismatic Museum: the A.G. Soutzos Collection.** Athens: Academy of Athens, E. Tsourti, M. D. Trifiró, 2007.
SNG Greece 7 Kikpe Coll. 1	**Sylloge Nummorum Graecorum: Greece 7, Volume 1. The KIKPE Collection of Bronze Coins.** Athens: Academy of Athens, V. Penna, Y. Stoyas, 2012.
SNG Hart Coll.	**Sylloge Nummorum Graecorum: Great Britain 8. The Hart collection, Blackburn Museum.** London: Oxford University Press, K. F. Sugden, 1989.
SNG Isaurien	**Sylloge Nummorum Graecorum. Deutschland Pfälzer Privatsammlungen 6. Band Isaurien und Kilikien Nr. 1 - 1486.** München, Hirmer Verlag, Bearb. von. R. Ziegler, 2001.
SNG Leypold II	**Sylloge Nummorum Graecorum: Österreich. Sammlung Leypold, Wiener Neustadt: Kleinasiatische Münzen der Kaiserzeit. 2 Phrygien - Kommagene: mit Nachträgen, Korrekturen und Indizes zu beiden Bänden**, Wien: Institut für Numismatik und Geldgeschichte, W. Szaivert, C. Daburon, 2004.
SNG Lycaonia-Cilicia	**Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum. 33. Lycaonia-Cilicia Copenhagen,** The Danish National Musueum - Einar Munksgaard, 1956.
SNG Münzsammlung der Universität Tübingen 6	**Sylloge Nummorum Graecorum: Deutschland. Münzsammlung der Universität Tübingen: Heft 6. Phrygien - Kappadokien, Römische Provinzprägungen in Kleinasien**. Berlin: Gebr. Mann. D. Mannsperger, M. Matzke, 1998.
SNG Supp. I Levante-Cilicia	**Sylloge Nummorum Graecorum Switzerland I, Levante - Cilicia,** Supplement 1, Zürich, Numismatica Ars Classica, 1993.
SNG Sweden I.2	**Sylloge Nummorum Graecorum: Sweden: 1.2. Sammlung Eric von Post.** Stockholm: The Royal Academy of Letters, History and Antiquities, C. Boehringer, W. Schwabacher, E. von Post, 1995.
SNG Switzerland I Levante-Cilicia	**Sylloge Nummorum Graecorum Switzerland I, Levante-Cilicia,** Berne: Credit Suisse, E. Levante, 1986.

SNG Turkey 2 Anamur	**Sylloge Nummorum Graecorum Turkey 2 Anamur Museum 1: Roman Provincial Coins,** İstanbul, Turkish Institute of Archaeology, O. Tekin, S. Altınoluk, 2007.
SNG V Ashmolean Pt. XI	**Sylloge Nummorum Graecorum: Great Britain 5. Ashmolean Museum (Oxford):** Pt. 11, Caria to Commagene. London: Oxford University Press, R., Ashton, S. Ireland, 2013.
SNG vA Kilikien	**Sylloge Nummorum Graecorum: Deutschland. Sammlung v. Aulock: Heft 13. Kilikien.** Berlin: Gebr. Mann, H. von Aulock, 1966.
SNG XII, Hunterian I	**Sylloge Nummorum Graecorum: Great Britain 12. The Hunterian Museum University of Glasgow: Part 1. Roman Provincial Coins, Spain - Kingdoms of Asia Minor.** London: Oxford University Press, J. Goddard, I. A. Carradice, 2004.
SÖĞÜT, B.: 1998	"Kilikya Bölgesi'ndeki Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları", Selçuk Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya.
SPAETH, B. S.: 2017	"Greek Gods or Roman? The Corinthian Archaistic Blocks and Religion in Roman Corinth", **AJA 121, No. 3**, s. 397-423.
SPANU, M.: 2001	"Teatri ed edifici da spattacolo in Cilicia", **La Cilicie : Espaces et Pouvoirs Locaux (2e millénaire av.J.-C. - 4e siècle ap.J.C.) Actes de la table ronde internationale d'Istanbul, 2-5 novembre 1999/Kilikia : Mekânlar ve Yerel Güçler (M.Ö. 2. binyıl - M.S. 4. yüzyıl) Uluslararası Yuvarlak Masa Toplantısı Bildirileri,** Ed. É. Jean, A. Dinçol, S. Durugönül, İstanbul, 2-5 Kasım 1999 (VA XIII), İstanbul, s. 445-478.
STEVENSON, S. W., C. ROACH SMITH-FREDERIC, W. MADDEN: 1889	**A Dictionary of Roman Coins: Republican and Imperial,** London.
SVORONOS, J.N.: 1903	"Nomismatike Sylloge: Demetrioy P. Mayromihale", **JIAN 6,** 1903, s. 1-89.
SYME, R.: 1929	"Observations on the Province of Cilicia", **Anatolian Studies, Presented to W. H. Buckler,** Ed. W. M. Calder, J. Keil, Manchester, Manchester University Pres, s. 299-332.
SYME, R.: 1969	"Legates of Cilicia under Trajan", **Historia XVIII,** s. 352-366.

SYME, R.: 1986	"Isauria in Pliny", **AS 36,** s. 159-164.
SYME, R.: 1995	**Anatolica. Studies in Strabo,** Oxford, Clarendon Press.
ŞAHİN, H.: 2003	"Geç Roma İmparatorluk ve Erken Bizans Dönemlerinde Dağlık Kilikia (Kilikia Trakheia) Bölgesi Yazıtlarında Meslekler", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
ŞAHİN, H.: 2005	"Eine Neue Inschrift aus dem Mittleren Rauhen Kilikien", **EA 38,** s. 73-74.
ŞAHİN, H.: 2006	"Eine Neue Grabinschrift aus Seleukeia ad Calycadnum", **EA 39**, s. 117-120.
ŞAHİN, H.: 2009a	"Doğu Dağlık Kilikia Kentlerinin Territoriumları, Yerleşme Türleri ve Değişimler", **CollAn VIII**, s. 257-289.
ŞAHİN, H.: 2009b	"Ein neuer Meilenstein Diokletians aus dem ostlichen Rauhen Kilikien", **Gephyra 6**, s. 130-135.
ŞAHİN, H.: 2019	"A New Dedication to Athena from Diocaesarea (Uzunburç)", **Adalya 12,** s. 221-229.
ŞAHİN, S.: 1991	"Inscriften aus Seleukeia am Kalykadnos", **EA 17,** s. 139-166.
ŞERİFOĞLU, T. E. v.d.: 2013	"Kilise Tepe Arkeoloji Projesi 2011 ve 2012 Sezonu Çalışmaları", **Anmed 11,** s. 55-61.
TAHBERER, B.: 2014	**B. Tahberer Birikimi Antik Kilikia Sikkeleri Derlemesi: Ancient Cilician Coins from the Collection of B. Tahberer,** Vancouver.
TALBERT, R. J. (Ed.): 2000	**Barrington Atlas of the Greek and Roman World. Map-By-Map Directory**, New Jersey, Princeton University Press.
TAŞKIRAN, C.: 1993	**Silifke (Seleucia on Calycadnus) and Environs,** Ankara, Sim Matbaacılık.
TAŞKIRAN, C.: 2009	**Silifke Ulukent (Göksu üzerinde Silifke),** Silifke İlçe Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Kültür Etkinlikleri No. 2, Mersin, Silifke İlçe Kaymakamlığı.

TCHIHATCHEF F, P. De: 1853	**Asie mineure description physique, statistique et archéologique de cette contrée. I: Géographie physique comparée,** I: Paris: Gide et J. Baudry.
TCHIHATCHEF F, P. De: 1854	"Lettre sur les Antiquités de Asie Mineure", **Journal Asiatique ou Recueil de Mémoires IV,** (Cinquième Série), s. 49-143.
TEKİN, O.: 2007	"Sikkeler", **Nagidos: Dağlık Kilikia'da Bir Antik Kent Kazısının Sonuçları,** Ed. S. Durugönül, İstanbul, Suna – İnan Kıraç AKMED, s. 369-390.
TEKİN, O.: 2021	"Sandan on the Coins of Tarsus in Cilicia", **Traditions through Empires Cities of Asia Minor and their Coin Images,** AMS, Ed. S. Kerschbaum, H. Vidin, s. 97-108.
TEKİNDAĞ, M. C. Ş.: 1971	"Silifke", **TED 2,** s. 141-152.
TEMPESTA, C.: 2013	"Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia", **Rough Cilicia. New Historical and Archaeological Approaches: Proceedings of an International Conferenceheld at Lincoln, Nebraska, October 2007.** Ed. M. C. Hoff, R. F. Townsend, Oxbow Books, Oxford – Oakville, s. 26-41.
TEPEBAŞ, U., S. DURUGÖNÜL: 2013	"Arkaik – Roma Dönemi Heykeltraşlık Eserlerinin Kataloğu ve Değerlendirilmesi", **Silifke Müzesi Taş Eserler Kataloğu. Heykeltraşlık ve Mimari Plastik Eserler,** Ed. S. Durugönül, İstanbul. Mersin Üniversitesi, s. 35-152.
TEXIER, CH.: 1862	**Asie mineure description géographique, historique et archéologique des provinces et des villes de la Chersonnése d'Asie,** I-III, Paris, Didot (= Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi I. ve III. cilt, Çev. A. Suat, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2002).
TOPÇU, Ç.: 1980	"Seleukeia Kalykadnos 1980 Yılı Kazı Çalışmaları", **KST III,** s. 49-51.
TOPÇU, Ç.: 1982	"Seleukeia 1981", **KST IV,** s. 271-276.
TOPÇU, Ç.: 1984	"Seleukeia – Kalykadnos (Silifke) 1983 Yılı Kazı Çalışmaları", **KST 6,** s. 449-457.
TOPÇU, Ç.: 1985	"Seleukeia – Kalykadnos 1984 Yılı Kazı Çalışmaları", **KST 7,** s. 509-517.

TRÉMAUX, P. 1858	**Exploration archéologique en Asie mineure,** Paris: Librairie de l'Hachette.
TSCHERIKOVER, V.: 1927	**Die hellenistischen Städtegründungen von Alexander dem Grossen bis auf die Römerzeits,** Philologus Suppl. 19.1, Leipzig, Dieterichische Verlagsbuchhandlung.
TÜRKOĞLU, İ.: 2014	"Kuruluşundan Antik Çağ'ın Sonuna Kadar Kalkhedon Tarihi", İstanbul Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
ÜNAL, A.: 2002	**Hititler Devrinde Anadolu,** Eski Anadolu Uygarlıkları Dizisi, 10, İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
ÜNAL, A.: 2006	"Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi", **ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 15.3,** (Arkeoloji Özel Sayısı), s. 67-102.
ÜNAL, A., S. GİRGİNER: 2007	**Kilikia-Çukurova. İlk Çağlardan Osmanlı Dönemi'ne Kadar Kilikia'da Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji,** İstanbul, Homer Kitabevi.
VARİNLİOĞLU, G.: 2013	"Rural Habitat in the Hinterland of Seleucia ad Calycadnum during Late Antiquity", **Rough Cilicia. New Historical and Archaeological Approaches,** Ed. M. C. Hoff, R. F. Townsend, Oxford - Oakville, Oxbow Books, s. 199-209.
VILLARD, L.: 1997	"Tyche", **LIMC VIII/1-2,** s. 115-125.
VOLLKOMMER, R.: 1992	"Mithras", **LIMC VI.1**, s. 593-595.
WADDINGTON, W.-H., E. BABELON, TH. REINACH: 1904-1912 (=Wadd.)	**Recueil général des monnaies grecques d'Asie mineure,** continué et complété par E. Babelon, Th. Reinach, Paris, Ernest Leroux (1904-1912).
WAGGONER, N. M.: 1979	"The Propontis Hoard (IGCH 888)", **RN 21,** (6e série), s. 7-29.

WATSON, G. C.: 2019	**Connections, Communities, and Coinage The System of Coin Production in Southern Asia Minor, AD 218-276**, Numismatic Studies 39, New York, The American Numismatic Society.
WÖRRLE, M.: 1988	**Stadt und Fest im kaiserzeitlichen Kleinasien. Studien zu einer agonistischen Stiftung aus Oinoanda**, Vestigia 39, München.
WRIGHT, N. L.: 2011	**Coins from Asia Minor and the East. Selections from the Colin E. Pitchfork Collection. Ancient Coins in Australian Collections II,** Numismatic Association of Australia, Adelaide.
WROTH, W.: 1895	"Greek Coins acquired by the British Museum in 1894", reprinted from the **Numismatic Chronicle**, Vol. XV, s. 89-103.
YACI, A.: 2018	"Sestos Tarihi ve Sikkeleri", İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul.
YAĞCI, R.: 1999	"M.Ö. III.-II. Binde Kilikia'da Ticaret", **Olba II**, (Özel Sayı 1. Cilt): I. Uluslararası Kilikia Arkeolojisi Sempozyumu Bildirileri, Mersin, s. 17-26.
YAĞCI, R.: 2001a	"The Importance of Soli in the Archaeology of Cilicia in the Second Millennium B.C.", VA XIII, **La Cilicie: Espaces et Pouvoirs Locaux Table Ronde Internationale,** 2-5 Novembre 1999, İstanbul, s. 159-165.
YAĞCI, R.: 2001b	"Soli/Pompeipolis 2000 Yılı Kazıları", **KST 23.1,** s. 285-294.
YAĞCI, R.: 2002	"Soli/Pompeipolis 2001 Yılı Kazıları", **KST 24.1,** s. 513-520.
YAKAR, J.: 2011	"Anatolian Chronology and Terminology", **The Oxford Handbook of Ancient Anatolia,** Ed. S. Steadman, G. MacMahon, Oxford, University Press, s. 56-93.
YALOURIS N., T. VISSER-CHOITZ: 1990	"Helios", **LIMC V,** s. 1005-1034.
YILMAZER, H.: 1990	"Alabastronların Form Gelişimi ve Dördüncü Yüzyıl Alabastronları (Silifke Müzesi)", Selçuk Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
YUND, K.: 1966	**Turizm Bakımından Silifke,** İçel'den Yapraklar 2, İstanbul, Toker Matbaası.

ZGUSTA, L.: 1964	**Anatolische Personennamensippen:** Hrsg. von dem Orientalischen Institut in dem Verlagshaus der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, Prag.
ZIEGLER, R.: 1989	**Münzen Kilikiens aus kleineren deutschen Sammlungen,** Vestigia 42, München.
ZIEGLER, R.: 1993a	"Ären kilikischer Städte und Politik des Pompeius in Südostkleinasien", **Tyche 8,** s. 203-219.
ZIEGLER, R.: 1993b	**Kaiser, Heer und Städtisches Geld : Untersuchungen zur Münzprägung von Anazarbos und anderer ostkilikischer Städte,** Wien, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
ZOROĞLU, L.: 1994	"Cilicia Tracheia in the Iron Age: The Khilakku Problem", **Anatolian Iron Ages 3, The Proceedings of the Third Anatolian Iron Ages Colloquium,** held at Van, 6-12 August 1990, Ed. A. Çilingiroğlu v.d., s. 301-306.
ZOROĞLU, L.: 1995	**Tarsus Tarihi ve Tarihsel Anıtları,** Adana, Kemal Matbaası.

ÇEVRİMİÇİ KAYNAKLAR

American Numismatic Society	http://numismatics.org/digitallibrary/ark
Asia Minor Coins	www.asiaminorcoins.com
Bnf-gallica	http://catalogue.bnf.fr
British Institute at Ankara	https://biaa.ac.uk
Coinarchives	https://www.coinarchives.com/a/
Cambridge University	https://www.cambridge.org
Durham University E-Thesis	http://etheses.dur.ac.uk/1050/
Heidelberg historic literature – digitized	https://digi.ub.uni-heidelberg.de
Haritalar	www.maphistory.info; https://www.wdl.org
Internet Archive	https://archive.org/

Numisbids	www.numisbids.com
SCO- Seleucid Coins Online	http://numismatics.org/sco/
Sylloge Nummorum Graecorum (SNG)-Project	http://www.sylloge-nummorum-graecorum.org/
TC Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Özel Çevre Koruma Bölgesi	https://ockb.csb.gov.tr/goksu-deltasi-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2749
Topos Text	https://topostext.org/work/530#A117
Tuft University. Perseus Digital Library	perseus.tufts.edu
Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri (TAY)	http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2358&html=masterdetail.html&layout=web
Wildwinds	http://www.wildwinds.com

TABLOLAR

Tablo 1

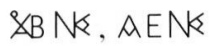
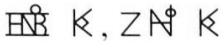
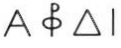
Tip	Açıklama	Lejant	Birim	Darphane işareti ve/ya sembol	Kontrol damgası
K1a 	Öy.: III. Seleukos Soter (Keraunos) (kesin değil) (MÖ 226-223), kralın başı, diademli, sağa Ay.: Apollon, omphalos Görsel kaynağı: (ANS, SC I: 916). Ref.: SC I.2, 332, nr. 916.1 (CNG 55, 2000, 668).	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ	AR Tetradrahmi	At protomu	
K1b	“ Ref.: SC I.2, 332, n. 916.2 (WSM, 1330).	“	“	“	
K2a 	Öy.: III. Antiokhos (Büyük) MÖ 223-187 (kesin değil), kralın başı, diademli, sağa (Aynı tip, a: MÖ 211-208 ve b: MÖ 197-187) Ay.: Apollon, omphalos Görsel kaynağı: Gemini, Auction XI, 12 Jan 2014, 255. Ref.: SC I.I. nr. 1016, s. 386.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ	AR Tetradrahmi	At Protomu	
K2b 	Öy.: III. Antiokhos (Büyük) MÖ 223-187 (kesin değil), kralın başı, diademli, sağa, noktalı bordür (tip E) MÖ 197-187 Ay.: Apollon, omphalos Görsel kaynağı: SC 1.1. 107. Ref.: SC 1.1. nr. 1017.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ	AR Tetradrahmi	Beş yapraklı bitki	ve

K2c	Öy.: III. Antiokhos (Büyük) MÖ 223-187 (kesin değil), kralın başı, diademli, sağa, noktalı bordür (tip E) MÖ 197-187 Ay.: Apollon, omphalos Ref.: SC 1.1. nr. 1018.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ	AR Tetradrahmi	Bitki ?	Η ve ⋈
K3a	Öy.: IV. Seleukos Philopator (MÖ 187-175), kralın başı, diademli, sağa, noktalı bordür, diademin ucu arkaya doğru uçuşur Ay.: Apollon, omphalos Ref.: SC 2.1. nr. 1297.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ	AR Tetradrahmi	Çiçek	ΛΣ ve ΝΚ
K3b 	Öy.: IV. Seleukos Philopator (MÖ 187-175), kralın başı, sağa, noktalı bordür, diademin ucu arkaya doğru uçuşur Ay.: Apollon, omphalos Görsel kaynağı: SC 2.1. nr. 1297.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ	AR Tetradrahmi	Çiçek	ΕΡ ve ΝΚ (?)
K4 	Öy.: IV. Antiokhos Epiphanes (MÖ 175-164), kralın başı, sağa, diademli, noktalı bordür Ay.: Apollon, omphalos Görsel kaynağı: SC 2.1, nr. 1373.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ	AR Tetradrahmi	Çiçek	ΜΑ, Ε ve Ν
K5 	Öy.: I. Alexandros Balas (MÖ 152-145), kralın başı, sağa, diademli, noktalı bordür, alında bukle, sağa Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC 2.1, nr. 1776.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ	AR Tetradrahmi	Çiçek	ΗΡ, ΙΣ ve ΑΕ

K6a	II. Demetrius[*] (MÖ 146-138) MÖ yak. 145?, kralın başı, sağa, diademli, (1. Varyasyon) Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 1888.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΘΕΟΥ ΦΙΛΑΛΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	?	
K6b 	Öy.: II. Demetrius (MÖ 146-138), diademli, sağa (2. Varyasyon), kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC 2.1. nr. 1889.1.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΦΙΛΑΛΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K6c	Öy.: II. Demetrius (MÖ 146-138), kralın başı, diademli, sağa (2. Varyasyon) Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 1889.2.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΦΙΛΑΛΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	Sembol: Yıldız; Darp: Çiçek	 , ΑΣ, ΙΣΙ
K6d	Öy.: II. Demetrius (MÖ 146-138), kralın başı, diademli, sağa 3. Varyasyon (MÖ 139/138) Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 1890.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΘΕΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	1. Kontrol: 2. Kontrol:
K6e	Öy.: II. Demetrius (MÖ 146-138), kralın başı, diademli, sağa 3. Varyasyon (MÖ 139/138) Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 1890.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΘΕΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K6f 	Öy.: II. Demetrius, başı, diademli, sağa, Ay.: Apollon omphalos Görsel kaynağı: SC 2.1. nr. 1891.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΦΙΛΑΛΔΕΛΦΟΥ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Drahmi	Sembol: Yıldız, Darp yeri: Çiçek	

[*] MÖ 145-138 (1. Saltanatı).

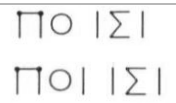
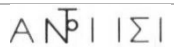
 K7a	Öy.: VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (MÖ 138-129), kralın başı, diademli, sağa Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: CNG - Mail Bid Sale 69, 8 Jun 2005, Lot 580. Ref.: SC 2.1. nr. 2049.1.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek; Sembol: Baykuş, sağa	Kontrol: Α – Φ, baykuş, sağa, ve ΙΣΙ ΑΙ
K7b	Öy.: VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (MÖ 138-129), kralın başı, diademli, sağa Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 2049.2.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek; Sembol: Baykuş, sağa, altında dal	Kontrol: ΙΣΙ
K7b	Öy.: VII. Antiokhos Euergetes (Sidetes) (MÖ 138-129), kralın başı, diademli, sağa Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1. nr. 2049.3.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ	AR Tetradrahmi	Darp yeri Çiçek; Sembol: Tüysü dal (çam ağacı?)	Kontrol: Belirsiz (pul dışı)
 K8a	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes (MÖ 121-113), I. Saltanat Dönemi MÖ 121/0-114/3, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC 2.1, nr. 2278.1.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K8b	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes (MÖ 121-113), I. Saltanat Dönemi MÖ 121/0-114/3, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2278.2.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K8c	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes (MÖ 121-113), I. Saltanat Dönemi, MÖ 121/0-114/3, kralın başı, sağa, diademli	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	

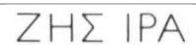
	Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2278.3.				
K8d	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes (MÖ 121-113), I. Saltanat Dönemi MÖ 121/0-114/3, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2278.4.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K8e	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes (MÖ 121-113), I. Saltanat Dönemi MÖ 121/0-114/3, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2278.5.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Çiçek	
K8f	Öy.: VIII. Antiokhos Epiphanes II. Saltanat Dönemi, MÖ 112-96'dan sonra, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2279.1.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek	
K8g	Öy.: II. Saltanat Dönemi MÖ 112-96'dan sonra, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2279.2.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek	
K8h	Öy.: II. Saltanat Dönemi MÖ 112-96'dan sonra, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2279.3.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek	

K8i 	Öy.: II. Saltanat Dönemi MÖ 112-96'dan sonra, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC 2.1, nr. 2279.4.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ANTIOXOY ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek	EP AP
K9 	Öy.: IX. Antiokhos (Eusebes Philopator) Kyzikenos, (MÖ 114/3 – 95), kralın başı, sağa, diademli, genç ve sakalsız Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC pt.2.1, nr. 2345.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ANTIOXOY ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi	Darp yeri: Çiçek	TI ve
K10.1.	Öy.: VI. Seleukos Epiphanes (MÖ 96-95/4), kralın başı, sağa, diademli sakalsız, alında bukle, sağa Ay.: Athena Nikephoros Ref.: SC 2.1, nr. 2403.1.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ, ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi Attik standart*	Darp yeri: Çiçek	
K10.2.	" Ref.: SC 2.1, nr. 2403.2.	"	"	Darp yeri: Çiçek	
K10.3.	" Ref.: SC 2.1, nr. 2403.3.	"	AR 30 mm kontrol	Darp yeri: Çiçek	Kontrol:
K10.4.	" Ref.: SC 2.1, nr. 2403.4.	"	AR Tetradrahmi Attik standart	Darp yeri: Çiçek	ZH
K10.5.	" Ref.: SC 2.1, nr. 2403.5.	"	AR Tetradrahmi Attik standart	Darp yeri: Çiçek	

* Ağırlık yak. 16,45 g – 16,49 g.

K10.6. 	Öy.: VI. Seleukos Epiphanes, kralın başı, sağa, diademli Ay.: Athena Nikephoros Görsel kaynağı: SC 2.1, nr. 2404.	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ, ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ	AR Tetradrahmi düşürülmüş ağırlık	Darp Yeri: Çiçek	A/EIΣI
K10.7.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.1.	“	“	Darp yeri: Çiçek	Kontrol: ΔZH (bazen ΔZIH)
K10.8.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.2.		“	“	Kontrol: ΔAPAP
K10.9.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.3.		“	“	Kontrol: HP AN
K10.10.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.4.	“	“	“	Kontrol: ΦI AN
K10.11.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.5.	“	“	“	Kontrol: ΔN AN
K10.12.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.6.	“	“	“	Kontrol: EY AN
K10.13.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.7.	“	AR 29 mm.	“	Kontrol: EY AN

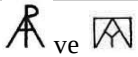
K10.14.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.8.		AR Tetradrahmi düşürülmüş ağırlık	“	
K10.15.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.9.	“	“	“	
K10.16.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.10.	“	“	“	
KK10.17.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.11.	“	“	“	
K10.18.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.12.	“	“	“	
K10.19.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.13.	“	“	“	
K10.20.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.14.	“	“	“	
K10.21.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.15.	“	“	“	
K10.22.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.16.	“	“	“	
K10.23.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.17.	“	“	“	

K10.24.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.18.	“	“	“	
K10.25.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.19.	“	“	“	
K10.26.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.20.	“	“	“	
K10.27.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.21.	“	“	“	
K10.28.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.22.	“	“	“	
K10.29.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.23.	“	“	“	
K10.30.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.24.	“	“	Sembol: Baykuş; Darp yeri: Çiçek	
K10.31.	“ Ref.: SC 2.1, nr. 2405.25.	“	“	Çiçek	

Tablo 2

	Tarih	Ön yüz tipi	Ön yüz mon./kıs.	Arka yüz mon./kıs. /magistrat	Arka yüz tipi	Arka yüz lejandı	AE/ Ağırlık - g	Birim/Çap - mm	Adet
H1.1.1.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣA	AΘH ve 	Nike, sola ilerliyor	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩ Ν ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛ ΥΚΑΔΝΩΙ ve *var.*	6,05-8,70	22-25	33
H1.1.2.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa		AΘH ve 	Nike, sola ilerliyor	"	6,55-7,95	23-25	15
H1.2.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣA	AΘH ve AΘH	Nike, sola ilerliyor	"	6,47-8,88	21-24	15
H1.3.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣA	 ve ΚΑΛ	Nike, sola ilerliyor	"	6,22-9,23	21-24	22
H1.4.1.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣA	 ve 	Nike, sola ilerliyor	"	6,68-9,68	22-24	23
H1.4.2.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣΥM	 ve 	Nike, sola ilerliyor	"	3,60-8,26	21-25	9
H1.5.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣA	ΔΙΟΦ ve ΗΡΑ	Nike, sola ilerliyor	"	6,79-8,90	22-23,5	10
H1.6.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	EY	Αθ ve ΛΑ	Nike, sola ilerliyor	"	7,02-9,95	22-24	12
H1.7.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	EY	 ve 	Nike, sola ilerliyor	"	5,67-8,5	21-23	12

H1.8.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΑΠ	ΑΘ ve AN	Nike, sola ilerliyor	“	6,09-8,62	20-23	5
H1.9.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa			Nike, sola ilerliyor	“	6,82-10,17	22-25	9
H1.10.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΔΙ?	ΖΗ ΜΗ	Nike, sola ilerliyor	“	7,70	24	1
H1.11.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa		 (veya) ve ΔΕ (ΛΕ?)	Nike, sola ilerliyor	“	4,65-8,19	20-25	19
H1.12.1.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa		Mon.: ve (veya *var.*)	Nike, sola ilerliyor	“	5,45-10,63	20-23	25
H1.12.2.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	 ve E	 ve 	Nike, sola ilerliyor	“	4,91-10,55	18-25	18
H1.13.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ΣΩ (veya *var.*)	ΣΩ ve 	Nike, sola ilerliyor	“	5,93-9,25	23-20	10
H1.14.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	Silik	ΑΠ ve ΑΘ	Nike, sola ilerliyor	“	6,30-10,55	23-25	11
H1.15.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa		ΑΡ ve ΛΕ	Nike, sola ilerliyor	“	4,60-8,13	20-21	7
H1.16.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	 veya *var.*	 ve 	Nike, sola ilerliyor	“	6,70-9,15	23-24	4
H1.17.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ZY	 ve ΔΗ	Nike, sola ilerliyor	“	8,93	22	1

H1.18.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa		ΔI ve AΘ	Nike, sola ilerliyor	“	7,57-8,47	22-24	3
H1.19.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	Silik	 ve	Nike, sola ilerliyor	“	8,58-10,05	23	4
H1.20.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	ZY	ΔHMEOY ve ΔH	Nike, sola ilerliyor	“	5,82-10,13	23-25	5
H1.21.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	 ve	ΑΠ (ΑΓΙ?, ΑΡΙ? ve *var*.)	Nike, sola ilerliyor	“	5,10-8,80	20-24	22
H1.22.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	Silik	 ve ΛE (veya AE)	Nike, sola ilerliyor	“	5,80-8,28	20-24	4
H1.23.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	AP[I]?	 ve	Nike, sola ilerliyor	“	5,00-7,20	20-23	5
H1.24.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	AP[I]?	 ve	Nike, sola ilerliyor	“	5,50-6,67	20-21	4
H1.25.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	Silik	AΘ ve EP	Nike, sola ilerliyor	“	7,30-8,05	22-25	3
H1.26.	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa	Silik	 ve	Nike, sola ilerliyor	“	6,40-8,25	23-24	3
H1.27.*	MÖ 2-1. yy.	Korinth miğferli Athena sağa			“				31
H2.1.1.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı, sağa (kısa saç)	ΣA	AΘH ve 	At protomu, sağa	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ	3,48-4,18	18-19	5

H2.1.2.	MÖ 2-1. yy.	“		AΘH ve 	“	“	3,52-4,74	19-20	4
H2.2.	MÖ 2-1. yy.	“	ΣA	AΘH ve AΘH	“	“	3,43-4,67	17-21	19
H2.3.	MÖ 2-1. yy.	“	ΣA	 ve KAΛ	“	“	3,32-4,21	17-18	11
H2.4.1.	MÖ 2-1. yy.	“	ΣA	 ve	“	“	3,00-4,01	16-19	9
H2.4.2.	MÖ 2-1. yy.	“	ΣYM	 ve	“	“	2,75-4,57	17-20	23
H2.5.1.	MÖ 2-1. yy.	“	ΣA	ΔI ve HPA	“	“	3,42-4,05	17-20	5
H2.5.2.	MÖ 2-1. yy.	“	EY	ΔI ve HPA	“	“	3,34-4,57	17-18	6
H2.6.	MÖ 2-1. yy.	“	EY	Aθ ve ΛA	“	“	3,34-4,00	17-20	11
H2.7.	MÖ 2-1. yy.	“	EY	 ve 	“	“	3,67-6,00	18-19	5
H2.8.	MÖ 2-1. yy.	“	AP (AΠ/AΓ?)	 ve 	“	“	2,51-3,40	16,30-17	4
H2.9.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı (uzun şaç), sağa	 ve 		“	“	2,81-4,30	17	2
H2.10.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı (kısa saç), sağa		ΔI ve Θ	“	“	3,40-4,30	15-19	10
H2.11.	MÖ 2-1. yy.	“	AΠ (ΛΠ?)	 ve AΘ[H]	“	“	4,06-5,16	17-18	3
H2.12.	MÖ 2-1. yy.	“		 ve 	“	“	2,85-4,19	17-20	8
H2.13.	MÖ 2-1. yy.	“	ZY ve E	ΔH ve ΔHMEOY	“	“	3,00-5,52	13-22	16

H2.14.	MÖ 2-1. yy.	“	AΠ [ΛΠ?])	AΠ ve AΘ	“	“	3,30-3,35	17-18	3
H2.15.	MÖ 2-1. yy.	“	Silik	ΛV ve ΣΩ	“	“	3,22-3,73	13-18	3
H2.16.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı (uzun şaç), sağa		H H	“	“	2,30-4,05	16-19	4
H2.17.	MÖ 2-1. yy.	“	Silik		“	“	4,95	18	1
H2.18.	MÖ 2-1. yy.	“	Silik	 ve Λ	“	“	3,36-4,00	18	2
H2.19.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı (kısa şaç), sağa	H	 ve AΠ	“	“	3,39	18	1
H2.20.	MÖ 2-1. yy.	Apollon başı (uzun şaç), sağa	Y ve ?	ΔI? ve ΘE	“	“	3,90	18	1
H2.21.*		“			“	“			21
H2.22.*		Apollon başı, (kısa saç), sağa			“	“			7
H3.1.	MÖ 2-1. yy.	Aphrodite? başı, sağa	N (Z?) ve E	ΔH[M]E ve ΔH	Çiçek	Etnikon yok	2,10-2,36	12-16	2
H3.2.	MÖ 2-1. yy.	Aphrodite? başı (petasos?), sağa	-	[Σ]H ve ΔI	“	Etnikon yok	1,95-3,80	10-15	2
H3.3.	MÖ 2-1. yy.	Aphrodite? başı, sağa	-	ΣΩ ve ΔY	“	Etnikon yok	2,05	14-16	2
H3.4.	MÖ 2-1. yy.	Aphrodite? başı, sağa		ΠY ve 	“	Etnikon yok	1,25-2,5	10-15	5

H3.5.*		Aphrodite? başı, sağa			“	Etnikon yok			19
H4.1.	MÖ 2-1. yy.	Çiçek	ΣA	ΝΚΙ ve K[ΑΛ]	Çiçek, harf veya monogramlar	Etnikon yok	1,38-1,42	12-13	2
H4.2.	MÖ 2-1. yy.	Çiçek	ΔI ve HI	E ve Y?	“	Etnikon yok	1,15	14	1
H4.3.	MÖ 2-1. yy.	Çiçek	ΔH ve ΔΥ	A ve E	“	Etnikon yok	1,65	13	1
H4.4.*	MÖ 2-1. yy.	Çiçek			“	Etnikon yok			4
H5.	MÖ 2-1. yy.	Çiçek	N ? S C	N ve sağda da bir harf?	Herakles’in sopası	Etnikon yok	2,33	13	1
H6.1.	MÖ 2-1. yy.	Athena (dikey lejant)	Bazen başın arkasında ΔIO Kmk.: Baykuş;	ΚΛΕ	Nike, ayakta, sola	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	13,87-18,75	25-27	4
H6.2.	MÖ 2-1. yy.	Athena (dikey lejant)	Kmk.: Baykuş; AΘH	ΕΥ	Nike, ayakta, sola	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	14,72-16,82	25-31	3
H7.1.	MÖ 2-1. yy.	Artemis büstü	ΔI	ΣΕΛΕΥΚΟΥ	Athena Nikephoros, sola, ayakta	[Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ	11,38-18,40	25-26	2
H7.2.	MÖ 2-1. yy.	Artemis başı	ΑΓΑ	ΔΩΣΙΘΕΟ[Υ]	Athena Nikephoros, sola, ayakta	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	16,53-19,44	25	2
H7.3.	MÖ 2-1. yy.	Artemis büstü	ΑΓΑ?	ΘΕΟΔΟΤΟΥ	Athena Nikephoros, sola, ayakta, sol boşlukta dal	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	17,38		1

H8.	MÖ 2. yy.-Roma İmp. D.	Mousa başı	ΜΟΥΣΑ	ΔΩΣΙΘΕΟΥ	Athena Nikephoros, ayakta, sol boşlukta dal	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	18,28	27	1
H9.	MÖ 2. yy.-Roma İmp. D.	Kent Tanrıçası, sağa, oturur		ΓΑ	Athena Nikephoros, ayakta, sol boşlukta dal	ΣΕΛΕVΚΕΩ[Ν]	19,28	23	1

Toplam 582 adet

* Gruplanamayan örnekler.

Tablo 3

TİP	TARİH	ÖN YÜZ	ÖN YÜZ LEJANT/KIS.	ARKA YÜZ	ARKA YÜZ LEJANT	AĞIRLIK	ÇAP	ADET
RP1.1	MS 2-3. yy.	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür, bazen boynunda kolye (Ön yüz RP1.3, RP5.2, RP6.2 ile benzer)	-	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı [Dikey lejant]	[ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ] ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ	5,08- 2,96	19-16	12
RP1.2	MS 2-3. yy.	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, bazen başın arkasında harfler	Başın arkasında BEPA?	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΘΗΝΑΙ ΟΥ	5,95-6,10	20	3
RP1.3	MS 2-3. yy.	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür, bazen boynunda kolye (Ön yüz benzer: RP1.1, RP5.2, RP6.2)	-	Nike, ayakta, sağa, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ	5,03-3,62	19-16	5
RP1.4	MS 2-3. yy.	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli, noktalı bordür (Ön yüz benzer: RP5.1, RP6.1, RP7.1)	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	ΞΕΝΑΡΧΟΥ	3,74-5,50	19-18	6
RP1.5	MS 2-3. yy.	Athena (Ön yüz benzer: RP5.6)	tanımlanamıyor	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	CΕΛΕΥ ΚΑΛΥΚΑΔΝ; BA veya PI? ve	4,80-5,90 g	20	3
RP1.6 *	MS 2-3. yy.	Athena (Ön yüz benzer: RP5.3)	tanımlanamıyor	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	OYPI.?	4,60-5,50 g	20-18	5

RP1.7.	MS 2-3. yy.	Athena	tanımlanamıyor	Nike, ayakta, sola, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	tanımlanamıyor	2,88-6,05 g	20-17	5
RP2.1	Roma İmparatorluk Dönemi	Tykhe büstü, sağa; bazen noktalı bordür	-	Athena Nikephoros [Dikey lejant]	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΗΜΕΤΡΙΟΥ	6,75-10,15	25-23/1	7
RP2.2	Roma İmparatorluk Dönemi	Tykhe başı, sağa; noktalı bordür, bazen sağ boşlukta yuvarlak bir nesne	-	Athena Nikephoros [Dikey lejant]	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΞΕΝΑΡΧΟΥ	9-11,75	24-23/22	4
RP2.3	Roma İmparatorluk Dönemi	Tykhe başı, sağa; noktalı bordür	-	Athena Nikephoros; noktalı bordür [Dikey lejant]	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΠΙΤΩΝΟC	6,94-9,74	27-24	9
RP2.4	Roma İmparatorluk Dönemi	Tykhe başı, sağa; noktalı bordür	-	Athena Nikephoros; noktalı bordür [Dikey lejant]	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ	9,95	22	1
RP2.5*	Roma İmparatorluk Dönemi	Tykhe	-	Athena Nikephoros; noktalı bordür [Dikey lejant]	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ			5
RP3.1	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Athena başı, sağa, Korinth miğferli	EP?	Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden?, bir dal üzerinde	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕVΦΡΑΝΟΡΟC	7,07-8,15	24-22	4
RP3.2	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Athena başı, sağa, Korinth miğferli	-	Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden? bir dal üzerinde	[CΕΛΕΥ]Κ ΔΗ (ΔΙ?)	6-7,03	21-19	7

RP3.3	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Athena büstü, Korinth miğferli, aegisi görünür, noktalı bordür	-	Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden?, bir dal üzerinde	CEΛEYKEΩN KA	5,23-7,86	21-19	13
RP3.4	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Athena büstü, Korinth miğferli, aegisi görünür, noktalı bordür	yok	Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden?, bir dal üzerinde	ΣEΛEYK[EΩN] ΠOΛEMΩNOΣ veya ΠOΛEMAPXOY?	6,30-8,56	23-20	3
RP3.5	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Athena büstü, Korinth miğferli, aegisi görünür, noktalı bordür	CEΛEY ve bazen KE	Baykuş, cepheden veya ¾ cepheden?, bir dal üzerinde	ΔIOCKOYPIΔO[Y]	3,87-5,12	20-17	13
RP4	MÖ 1. yy. – Roma İmparatorluk Dönemi	Baykuş, cepheden, bir çelenk (meşe) içinde	ΔIOCKOYPI[ΔOY]	Herakles'in sopası, noktalı bordür	CEΛEYKEΩN	2,97-4,50	18-15	21
RP5.1.	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür (Ön yüz benzer: RP1.4, RP6.1, RP7.1)	ΣEΛEYKE[Ω]N	Apollon, sağa, saçı arkada toplu	ΞENAPX[OY]	3,69	17	1
RP5.2	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür (Ön yüz benzer: RP1.1, RP1.3, RP6.2)	-	Apollon	ΣEΛEYKE[Ω]N EΠI ΞENAPXOY	3,94	18	1
RP5.3	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli, noktalı bordür (Ön yüz benzer: RP1.5)	-	Apollon, dal, sadak	[ΣEΛEYKEΩN] ΠOΛEMAPXOY	5,16/6,41-10,20	24-19/17	2
RP5.4	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli	-	Apollon, sağa, saçı arkada toplu	[ΣEΛEYKEΩN]? EYΦPANOPOC	5,60-6,68	22-20	3

RP5.5	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli	-	Apollon, sağa, saçı arkada toplu	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΔΟΗΜΗΟ[Υ]	7,00-7,50	22-21	2
RP5.6	MS 2. yy.	Athena, sağa, Korint miğferli		Apollon, sağa, saçı arkada toplu	ΣΕΛΕΥΚΕ[ΩΝ]; ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ/ ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ(?)	3,35-5,56	19-21	2
RP6.1	MS 2. yy.	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli; solunda mızrak, etnikon (Ön yüz benzer: RP1.4, RP5.1, RP7.1)	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	Işın taçlı bir tanrı (Apollon Helios veya Helios?), sağa, başında ışın tacı, saç ensede topuz, magistrat	ΕΠΙ ΚΥΝΤΙ	3,90-5,75	20-16	7
RP6.2	MS 2. yy.	Athena büstü, sağa, başında Korinth miğferi, noktalı bordür, bazen boynunda kolye (Ön yüz benzer: RP1.1, RP1.3, RP5.2)	-	Işın taçlı bir tanrı (Apollon Helios veya Helios?), sağa, başında ışın tacı, saç ensede topuz, önünde dal, etnikon ve magistrat	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ	4,02-4,93	19-17	4
RP7.1	MS 2. yy.	Athena büstü, sağa, miğferli, noktalı bordür, etnikon (Ön yüz benzer: RP1.4, RP5.1, RP6.1)	[Σ]ΕΛΕΥΚΕΩΝ	Helios başı, başında ışın tacı, kısa saçlı, sağa, noktalı bordür ve magistrat	ΞΕΝΑΡΧ[ΟΥ]	3,05-4,51	19-17	10
RP7.2	MS 2. yy.	Athena büstü, sağa, korinth miğferli, aegis giyimli, mızrak ve kalkan	-	Helios başı, başında ışın tacı belirgin, kısa saçlı, sağa, önünde bir nesne?, noktalı bordür ve magistrat	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΙΟΡ[ΓΟΥ]	5,06-6,34	20-19	3
RP8	Hadrianus Dönemi	Apollon, omzunda sadak ve yay, önünde dal	ΗΘΑ	Athena Nikephoros, ayakta	CΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ	10,20	24	2
RP9.1	Hadrianus Dönemi	Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi , önünde dal; etnikon	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ	Athena büstü, Korinth miğferli, sağa, magistrat	ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	11,13	25	2

RP9.2	Hadrianus Dönemi	Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi , önünde dal, arkasında ok ve sadak; bazen noktalı bordür	-	Athena, Korint miğferli, aegis giyimli, sağa, etnikon ve magistrat	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	9,90-12,76	25-20	4
RP9.3	Hadrianus Dönemi	Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi, önünde dal, arkasında ok ve sadak; bazen noktalı bordür	-	Athena, Korint miğferli, aegis giyimli, sağa, etnikon ve magistrat	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ ΤΟ Γ	9,85-14,32	26-25	3
RP9.4	Hadrianus Dönemi	Apollon büstü, sağa, başında defne çelengi , önünde dal, arkasında ok ve sadak; noktalı bordür	BEP	Athena, Korint miğferli, arkadan mızrağı görünür, sağa, etnikon ve magistrat, yıl	ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ [ΕΠΙ] ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟ Β	11,19-13,98	24-22	4
RP10	Hadrianus Dönemi	Apollon ve Artemis büstleri	-	Athena giganta saldırır	CΕΛΕΥΚΕΩΝ ΕΠΙ ΞΕΝΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	13,02-17,47	30-27	6

* Gruplanamayan örnekler Toplam 182 adet

Tablo 4

Tip	İmparator	Ön yüz tipi	Ön yüz lejandı	Arka yüz tipi	Arka yüz lejandı	AE / AR	Çap (mm)	Ağırlık (g)	Adet
R1	HADRIANUS (117-138) Tip 1	Defne çelenkli imparator başı, sağa	AVTOKPATΩP KAI TPA AΔPIANOC CEBACTOC	Athena Nikephoros, sola, sağ elinde Nike, kalkan ve mızrak, sol boşlukta çiçek	CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔNOV	AR	25-24	10.05-9,54	2
R2	HADRIANUS Tip 2	Defne çelenkli imparator başı, sağa	AYT KAI ΘE TPA Π YI ΘE NEP TPA AΔPIANOC CE ΠA Π	Atlı bir figür (bir tanrı?, imparator?), omuzlarından sarkan bir pelerin, sağa, başında ışın tacı, atın önünde yanan bir atlar	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ	AR	24	10,21-8,52	4
R3	HADRIANUS Tip 3	Defne çelenkli imparator başı, sağa	AYT KAI ΘE TPA Π YI ΘE NEP TPA AΔPIANOC CE ΠA Π	Apollon, sola, elinde önünde yanan bir sunağın üstünde bir dal tutar, tripoda yaslanır	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ	AR	24,5-23	9,60-10,01	3
R4a	HADRIANUS Tip 4a*	Apollon ve Artemis büstleri karşılıklı	AYT KAI TP AΔPIANOY CEB Π Π, ETOYC (K)	Athena, yerde kendisine taş atan bir giganta saldırır	CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KAΛY THC IEP KAI AC AYT	AE	30-26 mm	18,50-14	10
R4b	HADRIANUS Tip 4b	Apollon ve Artemis büstleri karşılıklı	AYT KAI TP AΔPIANOY GENH, ETOYC (sic.)	Athena, yerde kendisine taş atan bir giganta saldırır	CEΛEYKEΩN TΩ ΠP KAΛY THC IEP KAI AC AYT	AE	31-30 mm	16-13	3

* İmparator portresi olmamasına rağmen lejandında imparatorun adı olduğundan bu grupta değerlendirmeye alınmıştır.

R5	HADRIANUS Tip 5	Defne çelenkli imparator başı, sağa, giyimli,	AVT KAI TPA AΔPIANOC TO K	Herakles, cepheden, baş sola, ayakta	CEΛEYKEΩN [TΩ] ΠP KAΛY THC IEP, KAI AC AYT	AE	28-27	12,40-10,30	3
R6	HADRIANUS Tip 6	Defne çelenkli imparator başı, sağa	AYT KAICAP AΔPIANOC	Athena büstü, sağa, Korinth miğferli	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛYKAΔNΩ	AE	25-18	9,60-5,10	4
R7	SABINA	Sabina büstü, sağa	CABEINA CEBACTH	Europa, boğa üzerinde, sola, uçuşan harmanisini tutar	CEΛEYKEΩN TΩ Π KAΛYKAΔNΩ THC IEP KAI AC AYT	AE	25, 24	11,60-8,11	3
R8	ANTONINUS PIUS (138-161) Tip 1	İmparator başı, sağa, başında defne çelengi	AYT KAI AΔPIA ANTΩNINOC CEB Π Π	Zeus, himation giyimli, sola, tahtta oturur, sol elinde asa, sağ elinde kartal	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩI	AR	31-27	12,83-11,96	6
R9	ANTONINUS PIUS Tip 2	İmparator başı, defne çelenkli, sağa	AYT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC CEBA	Athena Nikephoros, sola, ayakta, sağ elinde Nike, kalkan ve mızrak	CEΛEVK T Π KAΛ T IEP	AE	25-22	10,03-6,35	16
R10	ANTONINUS PIUS Tip 3	Defne çelenkli imparatorun başı, sağa	AYT KAICAP AΔPI ANTΩNINOC CEBA	Athena büstü, sağa	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC T KAΛVKAΔNΩ	AE	26-24	12-8,90	13
R11	ANTONINUS PIUS Tip 4	Defne çelenkli İmparatorun başı, sağa	AVTOKPA ANTωNEINOC	Marcus Aurelius başı, sola, genç	AVPHΛIOC KAICAP	AE	18-17	5,49-4,77	3
R12	MARCUS AURELIUS (161-180) Tip 1	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa	AVTO KAICAP M AVPHΛ ANTΩNINOC CE; APME	Zeus Nikephoros, sola, tahtta oturur, sağ elinde Nike, sol elinde asa	CEΛEYKE TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AR	26	13,3-9	1
R13	MARCUS AURELIUS Tip 2	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli	M AYPHΛIOC ANT	Aphrodite, sola, ayakta, sol elinde ayna, arkasında hilal ve yıldız	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AR	29	12,25-12,69 g	2

R14	MARCUS AURELIUS Tip 3	İmparatorun büstü, sola,	AVPHΛIOC KAICAP	Nike, sola, ayakta; elinde çelenk ve palmiye dalı	CEΛEVKEωN KAΛV	AE	19-16	6,20-3,54	8
R15	MARCUS AURELIUS Tip 4	İmparatorun büstü, sola, sakalsız	AVPHΛIOC KAICAP	Yedi yapraklı bir bitki dalı, üzerinde sarkan şerit?,	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	20-15	6,01-4,23	12
R16	MARCUS AURELIUS Tip 5	İmparatorun büstü, sağa, giyimli	AVPHΛIOC KAICAP	Boğa, sağa ilerliyor, üstte hilal ve yıldız	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	20-16	7,13-4,50	27
R17	LUCIUS VERUS (161-169) Tip 1	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli	AVT KAICA HΛ (?) OVHP... C.	Aphrodite, sağa, ayakta, sol elinde ayna, arkasında hilâl ve yıldız	CEΛEVK TΩN ... KAΛVKAΔNΩ	AR	26	12,69 g	1
R18	COMMODUS (177-192) Tip 1	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa	AVT KAI AVPH KOMOΔOC	Tykhe, sola, ayakta, sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde dümen	CEΛEVKEωN TωN ΠPOC Tω KAΛV	AE	24-19	7.12-6,55	6
R19	COMMODUS Tip 2	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa	AVT KAI AVPH KOMOΔOC	Herakles, cepheden, baş sola	CEΛEVKωN TωN ΠPOC Tω KAΛV	AE	29-26	14,47-11,50	6
R20	COMMODUS Tip 3	İmparator portresi, sağa, defne çelenkli	AVT KAI AVPH KOMOΔOC	Boğa, sağa ilerliyor, üstte hilâl ve yıldız	CEΛEVKΩN Tω KA	AE	21-18	6,37-4,74	5
R21	COMMODUS TİP 4	Defne çelenkli İmparatorun büstü, sağa, giyimli	AVT KAI AVPH O (sic.) KOMOΔOC	Apollon ve Artemis büstleri karşılıklı	CEΛEVK TΩN ΠPOC TΩ KAΛV	AE	27-24	11,32-8,17	8
R22	COMMODUS TİP 5	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AVT KAI AVPH KOMOΔOC	Athena, sağa, sağ elindeki mızrağıyla yerde ona taş atan bir giganta saldırır	CƐΛƐYKƐωИ TωИ ΠPOC KAΛY	AE	30-25	15,20-9,10	6
R23	COMMODUS TİP 6	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AVT KAI AVPH KOMOΔOC	Europa, boğa üzerinde, iki eliyle yukarıda harmanisini tutar, sola	CEΛEVKEωN TωN ΠP KAΛVKAΔNω	AE	24	8,02-7,80	2

R24	SEPTIMIUS SEVERUS (193-211) Tip 1	Defne çelenkli imparator başı, sağa	AV K Λ CЄΠ CЄOVHPOC ΠEP	Nike, sola, ayakta, sağ elinde çelenk, yukarıda, sol elinde palmiye dalı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; C E	AR	28	12,41-7,93	6
R25	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli	AV TO K P KAIC [... CEOVH]POC CEB.	Herakles, cepheden, baş sola	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛ	AE	29-25	16,34-11,09	4
R26	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 3	İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli	AV K Λ C CEOVHPOC	Tykhe, cepheden, ayakta, başında polos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ	AE	23-20	6,38-3,60	19
R27	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 4	İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli	AVTOKP KAICAP CEΠTI CEOVHPO CEB	Athena, sağa, kendisine taş atan bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN TΩN ΠP KAΛVKA	AE	31-25	21,51-10,66	9
R28	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 5	İmparatorun büstü, sağa, giyimli (paludamentum)	AV K Λ CEΠ CEOVHP[OC]	Irmak Tanrısı Kalykadnos, sola uzanmış, sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde dal; sol koluyla içinden su akan amphoraya yaslanıyor.	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	19-18	3,98-2,93	5
R29	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 6	İmparator ve imparatoriçe büstü, karşılıklı, İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi; Iulia Domna büstü, sola, başında stephane, giyimli	AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC	Athena [Athena Alkidemus] cepheden, bir quadrigada, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, solda yerde yatan ölü bir gigant, sağda bir diğer gigant taş atar	CEΛEVKEΩN KAΛVK	AE	31-28	19,29-9,94	12
R30	SEPTIMIUS SEVERUS (ve Iulia Domna) Tip 7	Çelenkli İmparator ve İmparatoriçe büstü, karşılıklı	AVT KAI Λ CEΠ CEOVHPOC IOVΛIA ΔOMNA CEBAC	İki panter tarafından çekilen arabada Dionysos, sağa, sağ elinde thyrsos, sol kolundan sarkan panter postu, sol elindeki kantharos, önde diz çökmüş çıplak bir Silen	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	31-29	16,18-14,44	4

R31	SEPTIMIUS SEVERUS (ve Iulia Domna) Tip 8	Çelenkli İmparator ve İmparatoriçe büstü, karşılıklı	AVT K Λ CEOVHPOC IOVΛIA AVГOVCTA	İki panter tarafından çekilen arabada Dionysos, sola, yukarıda Silen, sağa	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	29-27	11,14-9,20	2
R32a	IULIA DOMNA (MS 193-217) Tip 1a	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA ΔOMNA CEBAC	Tykhe, sola, ayakta, başında kalathos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E	AR	26-24	9,65-7,22	14
R32b	IULIA DOMNA Tip 1b	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA ΔOMNA CEBA	Tykhe, sola, ayakta, başında kalathos, sağ elinde dümen ve bir nesne? sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E	AR	23	7,19	1
R32c	IULIA DOMNA Tip 1c	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA ΔOMNA CEBAC	Tykhe, sola, ayakta, başında kalathos, sağ elinde dümen ve buğday başağı?, sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, C E	AR	8,91	-	1
R33	IULIA DOMNA Tip 2	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA ΔOMNA CEBACT	Europa, sağa ilerleyen boğaya biner, önde eros, aşağıda deniz tanrısının belden yukarısı, başında yengeç kıskacı veya boynuz	CEΛEVKEΩN KAΛVKA	AE	26-22	8,05-5,70	21
R34	IULIA DOMNA Tip 3	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA ΔOMNA CEBACTH	Europa, sola ilerleyen boğaya biner, başının üstünden mantosunu tutar	CEΛEYKEΩN TΩN ΠP[OC KAΛYKAΔN]	AE	23-22	7,63-6,92	3
R35	IULIA DOMNA Tip 4	Iulia Domna büstü, sağa, giyimli	IOYΛIA ΔOMNA	Artemis, sağa koşar, elinde yayı, sadaktan okunu alır	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔ	AE	20	4,29	1
R36	CARACALLA (198-217) Tip 1	İmparatorun büstü veya başı, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	AV K M AVP ANTΩNINOC veya AV K MAP AVP ANTΩNIN	Herakles, cepheden, baş sağa, boyundan bağlanmış aslan postu, sağ elinde okları	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ ve C E	AR	28-26	10,07-13,69	5

				ile birlikte yay, sol elinde sopası					
R37	CARACALLA Tip 2	İmparatorun büstü, genç, sağa, başında defne çelengi	AV K M ANTΩNIN	Demeter ve Dionysos karşılıklı, ayakta, aralarında bir sunak	CEΛEVKE KAΛVKAΔNΩ	AE	23-20	6,42-4,32	8
R38	CARACALLA Tip 3	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	MAPKOC AVPHΛIOC A[...]	Apollon ve Artemis büstleri, karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛV	AE	29-23	12,30-8,07	5
R39	CARACALLA Tip 4	İmparator başı, sağa, defne çelenkli	AV K M AVP ANTΩNINOC veya AV K M AVP ANTΩNINOC	Çocuk Zeus, cepheden baş sola, çevresinde üç Kuret	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVK	AE	36-28	14,74-11,30	17
R40	CARACALLA Tip 5	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M AVP ANTΩNINOC	Athena, cepheden, bir quadriga üzerinde, sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak, solda yerde yatan ölü bir gigant, sağda bir diğer gigant taş atar	CEΛEVKEΩN KAΛVK	AE	30	14,09-13,70	2
R41	CARACALLA Tip 6	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M A ANTΩNINOC veya AVK M AVP ANTΩNINOC	Dionysos, iki panter tarafından çekilen bir biga üzerinde, sağa ilerler, önünde diz çökmüş bir Silenos, elinde üzüm salkımı?	CEΛEYKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ	AE	31-27	18-11,14	15
R42	CARACALLA Tip 7	İmparatorun başı, sağa, defne çelenkli	AV K M A ANTΩNINOC	Dionysos, iki panter tarafından çekilen bigada, sola ilerler, thyrsos ve kantharos tutar, üstte dans	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛV	AE	30-28	15,76-9,70	10

				eden bir Silenos, syrinks (?) tutar					
R43	GETA Tip (209-212) Tip 1 (Caesar, 198-209)	İmparatorun büstü, sağa, giyimli	ΠΟV CEΠT ΓETAC KECAP	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerler, önünde sunak	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AR	23-22	9,66-8,29	5
R44	GETA Tip 2 Caesar	İmparatorun büstü, sağa, giyimli	ΠO CEΠ ΓETAC KAI	Dionysos, cepheden baş sola, ayakta, sağ elinde kantharos, sol elinde asa (thyrsos?)	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CE	AR	25-24	8	2
R45	GETA Tip 3 Caesar	İmparatorun büstü, sağa, sakalsız	ΠO CEΠ ΓETAC	Boğa, sağa, üstte hilal ve yıldız	CEΛEVK KAΛVKA	AE	21-16	3,55-2,17	8
R46	GETA Tip 4	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AVT KAI ΠO CE ΓETAC	Apollon, cepheden, baş sola, sağ elinde bir dal, sol koluyla üç ayaklı kazana yaslanmış	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	28-26	11,64-10,36	4
R47	MACRINUS (217-218) Tip 1	İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	AV K OΠ MAKPINO	Tykhe, ayakta, cepheden, baş sola, başında modius, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN TΩN KAΛV	AE	22-19	5,38-4,39	9
R48	MACRINUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M OΠ CEOVHP MAKPINOC	Macrinus, sola, ayakta, askeri giysiler içinde, bir Tykhe'yi taçlandırır, Tykhe, elinde dümen ve bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	31-27	17,55-10,60	18
R49a	MACRINUS TİP 3a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M OΠ CEOVHP MAKPINO[C]	Çocuk Zeus, cepheden, tahtta oturur, çevresinde	CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVK	AE	32-27	14,70-9,38	9

				mızrakla kalkanlarına vuran üç Kuret					
R49b	MACRINUS Tip 3b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M OΠ CEOVHP MAKPINOC	Çocuk Zeus, cepheden, tahtta oturur, çevresinde mızrakla kalkanlarına vuran üç Kuret, soldaki Kuret cepheden, sola ilerler	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	30-28	13,92-11,83	6
R50	DIADUMENIANUS Tip 1 (218) Caesar	İmparator büstü, sağa, giyimli	M OΠ ΔIAΔOVMEN ANTΩNINOC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerliyor, önünde yanan bir sunak	CEΛEVKEΩN Π KAΛVKAΔNΩ	AE	30-27	11,55-9,61	5
R51	DIADUMENIANUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, giyimli	M OΠ ΔIAΔOV M ANTΩN K	Demeter ve Dionysos, karşılıklı ayakta	CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔ[NΩ]	AE	21	6,65-6,31	2
R52	DIADUMENIANUS Tip 3	İmparator büstü, sağa, giyimli	M OΠ ΔIAΔOV ANTΩN K	Boğa, sola ilerliyor, üstte hilal ve yıldız	CEΛEVKEΩN	AE	19-18	3,50-3,49	3
R53	DIADUMENIANUS Tip 4	İmparatorun üstü, sağa, giyimli	M OΠ ΔIAΔOVMEN M ANTΩNIN KAIC	Herakles, sola, ayakta, baş sağa, sağ eliyle sopasına yaslanmış, sol elinde aslan postu	CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	27	10,71-10,39	3
R54	SEVERUS ALEXANDER (222-235) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AVT K M AVP CEOVH AΛEΞANΔPOC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), ışın taçlı, sağa ilerliyor, önde yanan bir sunak	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	29-25	11,62-8,11	11
R55	SEVERUS ALEXANDER Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Tykhe bir aedicula içinde, bir kaya kütlesi üzerinde oturur, sola, elinde buğday başağı (üzüm salkımı?) tutar, altta Nehir Tanrısı Kalykadnos	CEΛEVKEΩN KAΛVK	AE	33-28	16,07-9,93	30

R56a	SEVERUS ALEXANDER Tip 3 a	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Athena bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN KAΛVK veya KAΛVKAΔNΩ	AE	32-28	15,45-9,47	44
R56b	SEVERUS ALEXANDER Tip 3 b	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Athena bir giganta saldırır sol elindeki kalkan (cepheden)	CEΛEVKEΩN KAΛV ve var.	AE	30-27	15,39-9,29	13
R56c	SEVERUS ALEXANDER Tip 3 c	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Athena (sola ilerler, vücut geriye dönük), bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	32-29	15,99-12,05	5
R57	SEVERUS ALEXANDER Tip 4	İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Nike, ayakta, sola, bir küre üzerinde, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, boşlukta EΛEVΘEPAC	AE	35-30	26,50-17,20	23
R58	SEVERUS ALEXANDER Tip 5	İmparator büstü, zırhlı, sağa, başında defne çelengi	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Nike, sağa ilerliyor, sol elinde palmiye dalı, sağ elinde çelenk üzerinde EΛEVΘEPAC yazılı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; çelenk içinde EΛEVΘEPAC	AE	34-32	20,37-16,10	5
R59	SEVERUS ALEXANDER Tip 6	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Nike, cepheden, ayakta, elinde tuttuğu tabula ansata üzerinde EΛEVΘEPAC yazılı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ, tabula ansata üzerinde EΛEVΘEPAC	AE	34-30	21,39-14,20	20
R60	SEVERUS ALEXANDER Tip 7	İmparatorun başı, sola, defne çelenkli	AV K M AΛEΞANΔPOC	Tykhe büstü, sağa, başında kent suru tacı, örtülü, üstte hörgüçlü boğa	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	22-20	5,97-3,76	9

R61	SEVERUS ALEXANDER Tip 8	İmparatorun büstü, sağa, ışın taçlı, zırh giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Çocuk Zeus, cepheden, tahtta oturur, etrafında üç Kuret	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ (bazen ters/retrograde)	AE	30-28	14,41-11,13	7
R62	SEVERUS ALEXANDER Tip 9	İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AV K AΛEΞANΔPO	Tykhe, ayakta, cepheden, baş sola, başında kalathos, sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu	CEΛEVKEΩN KAΛV	AE	22-19	7/6,09-4,07	5
R63	SEVERUS ALEXANDER Tip 10	İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AV K M AVP CEOVH AΛEΞANΔPO	Karşılıklı Apollon ve Artemis büstü	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	28-22	10,51-6,14	25
R64	SEVERUS ALEXANDER Tip 11	İmparator büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K M AVP CEOVHP AΛEΞANΔPOC	Dionysos, sağa, iki panter tarafından çekilen biga üzerinde, önde diz çökmüş Silenos, solda arkada Maenad	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	31-29	14,04-10,71	5
R65	SEVERUS ALEXANDER Tip 12	İmparator büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	AYT K MAP CƐOYH AΛƐΞANΔPO	Herakles, ayakta, sola, başı geriye dönük, sağ elindeki sopasını yere dayar, sol elinde yayına yaslanır	CƐΛƐYKƐΩN KAΛYKAΔN	AE	29	12,95	1
R66	IULIA MAMAEA (235) Tip 1	İmparatoriçe büstü, sağa, başında stephane	IOVΛIA MAMEA CEBACTH	Aphrodite, ayakta, sağa, giyimli, elindeki aynaya bakar, bir eliyle elbisesini tutar	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	36-31	21,75-15,40	11
R67	IULIA MAMAEA Tip 2	Iulia Mamaea büstü, sağa, giyimli	IOVΛIA MAMEA CEBA	Artemis, avcı, sağa koşuyor, elinde yayı, omzundaki sadaktan ok alır	CEΛEYKEΩN KAΛVKAΔ	AE	-	4,78	1

R68	III. GORDIANUS (238-244) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Aphrodite bir Eros ile	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩN KAΛVKAΔ	AE	33 mm	14,90-13,77	2
R69	III. GORDIANUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Aphrodite iki Eros ile	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔ, (bazen EΛEVΘEPAC)	AE	36-32	22,52-11,65	25
R70	III. GORDIANUS Tip 3	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Aphrodite, yanlız	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	34-31	21,44-11,60	15
R71a	III. GORDIANUS Tip 4a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Tykhe, sola, oturuyor, sol elinde bereket boynuzu, sağ eli EΛEVΘEPAC yazıtlı bir tapınak üzerinde	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	35-31	18,93-12,75	13
R71b	III. GORDIANUS Tip 4b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Tykhe, sola, oturuyor, sol elinde bereket boynuzu, sağ eli CVNTEΛIAC yazıtlı bir tapınak üzerinde	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; CVNTEΛIAC	AE	35-33	21,01-14,25	15
R72	III. GORDIANUS Tip 5	İmparatorun büstü, sağa, defne çelenkli, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Europa, sağa, bir boğa üzerinde, aşağıda yunus	CEΛEVKEΩN T[ΩN] ΠPOC TΩ ΠPO (sic.).	AE	23-21	8,29-4,89	12
R73	III. GORDIANUS Tip 6	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)	İmparator ayakta, sola, soldaki Tykhe'yi taçlandırır	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK	AE	33-27	17,53-9,95	18
R74a	III. GORDIANUS Tip 7a	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)	Athena, sağa, bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN (veya KAΛVK)	AE	32-28	15,57-9,35	25

R74b	III. GORDIANUS Tip 7b	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC (sic.)	Athena, sağa, bir giganta saldırır, kalkan yerine aegis ve bazen mızrak yerine şimşek demeti	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN (var.)	AE	32-28	17,54-10,28	24
R75	III. GORDIANUS Tip 8	İmparator büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	M A P ANTΩN ΓOPΔIANOC	Nehir Tanrısı Kalykadnos, sola, yarı uzanmış	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	29-28	13,66-12,09	3
R76	III. GORDIANUS Tip 9	Öy.: İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	M A P ANTΩN ΓOPΔIANOC	İki sancak arasında girlandlı bir sunak	CEΛEVKEΩN	AE	30	14,88	1
R77a	III. GORDIANUS Tip 10a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Nike, gövde cepheden, bir küre üzerinde ayakta, sola	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔN; EΛEVΘEPAC	AE	36-30	21,29-12,92	21
R77b	III. GORDIANUS Tip 10b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Nike, sola ilerliyor, sağ elinde çelengi uzatır, sol elinde palmiye dalı	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KA, EΛEVΘEPAC	AE	35-32	18,27-12,51	6
R77c	III. GORDIANUS Tip 10c	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Nike, sağa ilerliyor, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔN; EΛEVΘEPAC	AE	35-29	20,75-12,60	13
R78	III. GORDIANUS Tip 11	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB	Nike, bir küre üzerinde durur, başının üstünde iki eliyle EΛEVΘ yazıtlı bir çelenk tutar	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘ (ve var.)	AE	34-32	23,53-7,45	4
R79	III. GORDIANUS Tip 12	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Karşılıklı ayakta duran iki Nike, agonistik bir masa üzerinde, içinde EΛEVΘPAC yazan bir çelenk tutar	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC [TΩ] KAΛV[K]AΔNΩ	AE	35-30	20,34-13,80	18

R80	III. GORDIANUS Tip 13	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Tykhe büstü, sola, başı sur taçlı ve örtülü	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKA	AE	21	4,25	1
R81a	III. GORDIANUS Tip 14a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Athena büstü, sola, aegis ve miğfer giyimli, arkasında mızrak	CEΛEVKEΩN TΩ ΠP	AE	29-24	7,44-5,93	4
R81b	III. GORDIANUS Tip 14b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	MAP ANTΩNIN ΓOPΔIANOC	Athena büstü, sağa, aegis ve miğfer giyimli	CEΛEVKEΩN	AE	23	6,70-6,45	2
R82	III. GORDIANUS Tip 15	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Athena Nikephoros, sola, ayakta	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKA	AE	34-31	22,05-14,11	11
R83	III. GORDIANUS Tip 16	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBATOC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerliyor, önünde sunak	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKADNΩ	AE	28	9,16	1
R84	III. GORDIANUS Tip 17	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerliyor, karşısında Athena Nikephoros, ayakta, aralarında sunak	CEΛEVKEΩN TΩ ELEVΘEPAC	AE	32	16,97	1
R85	III. GORDIANUS Tip 18	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	M ANTΩN ΓOPΔIANOC	Solda bir figür (imparator?), atlı figür (tanrı?/imparator?) sağa ilerler	CEΛEVKEΩN	AE	26	8,75-7,69	3
R86	III. GORDIANUS Tip 19	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB	Nike, sağa, dörtnala sağa ilerleyen bir bigada	CEΛEVKE ELEVΘEPAC	AE	33-32	23,65-18,14	3

R87	III. GORDIANUS Tip 20	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE	Dionysos, iki panter tarafından çekilen biga üzerinde sağa ve diz çökmüş bir Silenos	CEΛEVKEΩN KAΛVKA	AE	31-30	14,91-13,13	3
R88a	III. GORDIANUS Tip 21a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEB	Artemis'in arkasından koşan Hermes	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	35-31	20,40-16,87	4
R88b	III. GORDIANUS Tip 21b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBA	Artemis'in arkasından koşan Hermes, tazı	CEΛEVKEΩN TΩ ΠP TΩ KA	AE	34-32,	29,93-14,80	5
R89	III. GORDIANUS Tip 22	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh ve paludamentum giyimli	ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CEBAC	Zeus Nikephoros, arkalıklı bir tahtta oturur, elinde Nike	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛV, EΛEVΘEPAC	AE	36-30	19,80-14,53	9
R90	III. GORDIANUS Tip 23	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	M AN ΓOPΔIANOC	Artemis, ayakta, sağda geyik	CEΛEVKEΩN	AE	27	11,20-8,45	2
R91	III. GORDIANUS Tip 24	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, zırh giyimli	MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC	Sarapis ve İsis büstleri karşılıklı	CEΛEVK	AE	24	7,73-7,12	2
R92	III. GORDIANUS Tip 25	İmparatorun büstü, ışın taçlı, sağa	MAP ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC	Tahtta oturan çocuk Zeus, etrafında üç Kuret	CEΛEVKEΩN KA	AE	30-28	13,53-8,79	5
R93	III. GORDIANUS Tip 26	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	[M ANTΩN]IOC ΓOPΔIANOC [silik]	Apollon ve Tykhe büstleri karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVK; EΛEVΘEPAC	AE	40	25,13	1

R94a	III. GORDIANUS Tip 27a (Tranquillina ile)	İmparator (sağa, başında ışın tacı) ve Tranquillina büstleri karşılıklı	M ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛI CEB	Tykhe ve Apollon büstleri karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	41-32	32,03-20	36
R94b	III. GORDIANUS Tip 27b (Tranquillina ile)	İmparator (sağa, başında ışın tacı) ve Tranquillina büstleri karşılıklı	M ANTΩNIOC ΓOPΔIANOC CE KAI CABINIAN TPANKVΛΛINAN CEB	Apollon ve Tykhe büstleri karşılıklı (sağ sol farkı a ile)	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	37-35	24,58-20,17	4
R95	I. PHILIPPUS (Arap) (244-249) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB	Tykhe ve Apollon büstleri karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	38-32	27,18-15,59	58
R96	II. PHILIPPUS (Genç) (247-249) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı	AVT K M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠOC CEB	Tykhe ve Apollon büstleri karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ; EΛEVΘEPAC	AE	36-30	24,15-17,65	15
R97	OTACILIA SEVERA Tip 1	İmparatoriçe büstü, sağa, başında stephane, giyimli	ΩTAKIΛ CEVHPAN EVC CEBAC	Nike, sola, bir küre üzerine basmış, elinde çelenk ve palmiye dalı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠP KAΛVK; EΛEVΘEPAC	AE	36-29	23,51-10,79	19
R98	TREBONIANUS GALLUS (251-253) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	AY K ΓA IOVΛI TPEBO ΓAΛΛOC	Apollon ve Tykhe büstleri, karşılıklı, aralarında dal	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ	AE	38-28	28,33-14,81	103
R99	TREBONIANUS GALLUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K ΓA IOVΛI TPEBO ΓAΛΛOC	Sarapis ve İsis büstleri, karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAΛVKAΔNΩ veya CƐΛƐYKƐΩN TΩN TΩN (sic) ΠPOC KΔΩ (sic)	AE	37-32	23,89-11,32	23

R100	VOLUSIANUS (251-253) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AVK ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC	Athena, sağa, bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN TΩ ΠPOC KAΛVΔN (sic.)	AE	34-25	16,22-8,20	23
R101	VOLUSIANUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC	Ortada girlandlı sunak, üzerinde clippeus, iki yanında sancak	CEΛEVKEΩN TΩ ΠP KAΛVKAΔNΩ	AE	28-21	15,44-6,62	5
R102	VOLUSIANUS Tip 3	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K ΓA OVIB CABIN ΓAΛΛOC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), sağa ilerliyor, önünde sunak	CEΛEVKEΩN KAΛVKAΔNΩ	AE	28-26	12,34-6,35	7
R103	VOLUSIANUS Tip 4	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AY K ΓA OYIB CABIN ΓAΛΛOC	Aphrodite, sola, ayakta, elindeki aynaya bakar	CƐΛƐYKƐΩN TΩN ΠPOC KAΛYKAΔNΩ	AE	33-28	17,46-10,94	3
R104 a	I. VALERIANUS (253-260) Tip 1a	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC	Athena, sola, bir giganta saldırır	[CE]ΛEVKEΩN TΩN ΠPOC TΩ KAV (sic.)	AE	28-27	11,75-10,11	2
R104 b	VALERIANUS Tip 1b	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi,	AV K ΠO ΛIK OV[AΛEPIANOC]	Athena, sağa, bir giganta saldırır	CEΛEVKEΩN TΩ Π TΩ KAΔNΩ (sic.)	AE	29-26	9,75-7,50	4
R105	VALERIANUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), başında ışın tacı, sağa ilerliyor, önünde bir sunak	CEΛEVKEN (sic.) TΩN KAΛVKAΔΩ (sic.)	AE	30-25	10,26-6,93	8
R106	VALERIANUS Tip 3	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, giyimli	AV K ΠO ΛIK OVAΛEPIANOC	Apollon ve Tykhe büstleri karşılıklı	CEΛEVKEΩN TΩN ΠPOC KAΛVKAΔNΩ	AE	37-25	22,32-10,39	71
R107	VALERIANUS Tip 4	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	A K Π Λ OVAΛEPIANOC	Athena büstü, sola, miğferli ve giyimli	CEΛEVKEΩN	AE	27-27	6,57-6,29	2

R108	GALLIENUS (253-268) Tip 1	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	Α Κ Π ΛΚ (sic.) ΓΑΛΛΙΗΝΟC	Athena büstü, sola, miğferli ve giyimli [R107 ile arka yüz aynı]	CЄΛЄVKЄΩN	AE	27-24	7,79-5,23	8
R109	GALLIENUS Tip 2	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	ΑV Κ ΠΟ ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟC	Athena, sağa, bir giganta saldırır	CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ	AE	32-23	13,17-5,38	70
R110 a	GALLIENUS Tip 3a	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	ΑV Κ ΠΟ ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ	Nike, sola, bir küreye basar, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı	CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠΡΟC TΩ ΚΑΛVΚΑΔΝΩ	AE	34-25	17,79-6,50	71
R110 b	GALLIENUS Tip 3b	İmparatorun büstü, sağa, başında ışın tacı, zırh giyimli	ΑV Κ ΠΟ ΛΙΚΙΝ [ΓΑΛΛΙΗΝΟΝ]	Nike, sola, iki eliyle palmiye dalını tutar	[CЄΛЄVKЄΩN] TΩN ΠΡΟC ΚΑΛVΚΑΔΝΩ	AE	31	11,30	1
R111	GALLIENUS Tip 4	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi, giyimli	…ΠΟ…Κ ΓΑΛΛΙΗΝΟC	Europa, boğa üzerinde, sağa	Silik.	AE	21-19	5,00-4,99	2
R112	GALLIENUS Tip 5	İmparatorun büstü, sağa, başında defne çelengi	ΑV Κ Π ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟC	Atlı bir figür (tanrı? imparator?), başında ışın tacı, sağa ilerler, önünde bir sunak	CЄΛЄVKЄΩN TΩN ΠΡΟC ΚΑΛV[Κ]ΔΩ (sic.)	AE	30-25	13,75-5,86	9

Toplam 1423 adet

Tablo 5

Tip	İmparator veya aile üyesi	Kat. No. Ön yüz kalıbı paylaşanlar(*her grup/tip kendi içindedir)	Kat. No. Arka yüz kalıbı paylaşanlar (*her grup kendi içindedir)	Katalogtaki örnek sayısı	Metal
R1	HADRIANUS (117-138) Tip 1	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AR
R2	HADRIANUS Tip 2	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	4	AR
R3	HADRIANUS Tip 3	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	3	AR
R4a	HADRIANUS Tip 4a*	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	10	AE
R4b	HADRIANUS Tip 4b	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R5	HADRIANUS Tip 5	* 1, 2?	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R6	HADRIANUS Tip 6	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	4	AE
R7	SABINA	* 1, 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE

* İmparator portresi olmamasına rağmen lejandında imparator olduğundan bu grupta değerlendirmeye alınmıştır.

R8	ANTONINUS PIUS (138-161) Tip 1	* 2, 3, 4,	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AR
R9	ANTONINUS PIUS Tip 2	* 1, 5	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	16	AE
R10	ANTONINUS PIUS Tip 3	* 5, 6, 10, 12	* 5, 6, 10	13	AE
R11	ANTONINUS PIUS Tip 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R12	MARCUS AURELIUS (161-180) Tip 1	Tek örnek	Tek örnek	1	AR
R13	MARCUS AURELIUS Tip 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AR
R14	MARCUS AURELIUS Tip 3	* 3, 5	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	8	AE
R15	MARCUS AURELIUS Tip 4	* 2, 7, 11, 12	* 2, 11	12	AE
R16	MARCUS AURELIUS Tip 5	* 11, 12, 13, 15	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	27	AE
R17	LUCIUS VERUS (161-169) Tip 1	Tek örnek	Tek örnek	1	AR
R18	COMMODUS (177-192) Tip 1	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AE
R19	COMMODUS Tip 2	* 2, 3	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AE
R20	COMMODUS Tip 3	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	5	AE
R21	COMMODUS TİP 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	8	AE

R22	COMMODUS TİP 5	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AE
R23	COMMODUS TİP 6	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R24	SEPTIMIUS SEVERUS (193-211) Tip 1	*1, 2 *3, 6	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil, var.	6	AR
R25	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	4	AE
R26	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 3	*9, 12	* 9, 12, 15	19	AE
R27	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	9	AE
R28	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 5	*4, 5	*4, 5	5	AE
R29	SEPTIMIUS SEVERUS Tip 6	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	12	AE
R30	SEPTIMIUS SEVERUS (ve Iulia Domna) Tip 7	*3, 4	* 3, 4	4	AE
R31	SEPTIMIUS SEVERUS (ve Iulia Domna) Tip 8	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R32a	IULIA DOMNA (MS 193-217) Tip 1a	* 6, 7 * 8, 9 *12, 13	* 1, 4, 5	14	AR
R32b	IULIA DOMNA Tip 1b	-	-	1	AR
R32c	IULIA DOMNA Tip 1c	-	-	1	AR

R33	IULIA DOMNA Tip 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	22	AE
R34	IULIA DOMNA Tip 3	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R35	IULIA DOMNA Tip 4	-	-	1	AE
R36	CARACALLA (198-217) Tip 1	* 1, 3, 4	-	5	AR
R37	CARACALLA Tip 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	8	AE
R38	CARACALLA Tip 3	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	5	AE
R39	CARACALLA Tip 4	* 5, 6	* 11, 14 * 13, 17 * 5, 16	17	AE
R40	CARACALLA Tip 5	* 1, 2	* 1, 2	2	AE
R41	CARACALLA Tip 6	* 2, 3, 4, 5, 9	* 3, 9, 10, 13	15	AE
R42	CARACALLA Tip 7	* 3, 10,	* 1, 3	10	AE
R43	GETA Tip (209-212) Tip 1 (Caesar, 198-209)	* 4, 5	* 1, 4, 5	5	AR
R44	GETA Tip 2 Caesar	-	-	2	AR
R45	GETA Tip 3 Caesar	* 2, 5, 7, 8	* 2, 5, 7, 8	8	AE
R46	GETA Tip 4	* 1, 2, 3, 4	* 2, 3, 4	4	AE
R47	MACRINUS (217-218) Tip 1	* 6, 7	* 6, 7	9	AE

R48	MACRINUS Tip 2	* 2, 8, 18	* 2, 8, 18	18	AE
R49a	MACRINUS TİP 3a	* 1, 5	-	10	AE
R49b	MACRINUS Tip 3b	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AE
R50	DIADUMENIANUS Tip 1 (218) Caesar	* 1, 4, 5	* 3, 4	5	AE
R51	DIADUMENIANUS Tip 2	* 1, 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R52	DIADUMENIANUS Tip 3	-	-	3	AE
R53	DIADUMENIANUS Tip 4	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	3	AE
R54	SEVERUS ALEXANDER (222-235) Tip 1	-	* 2, 11	11	AE
R55	SEVERUS ALEXANDER Tip 2	* 15, 16, 19	* 17, 19, 21 *29, 30	29	AE
R56a	SEVERUS ALEXANDER Tip 3a	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	44	AE
R56b	SEVERUS ALEXANDER Tip 3b	* 1, 2, 3, 11	* 3, 11, 12	13	AE
R56c	SEVERUS ALEXANDER Tip 3 c	* 1, 2, 3	-	5	AE
R57	SEVERUS ALEXANDER Tip 4	* 15, 16, 19	* 4, 8, 17, 19	23	AE
R58	SEVERUS ALEXANDER Tip 5	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	*2, 3, 4	5	AE
R59	SEVERUS ALEXANDER Tip 6	* 2, 3, 19	Hepsi aynı kalıp (silikler anlaşıldığı kadarıyla)	20	AE

R60	SEVERUS ALEXANDER Tip 7	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	9	AE
R61	SEVERUS ALEXANDER Tip 8	* 1, 7 * 2, 3, 4, 5	* 3, 4, 5	7	AE
R62	SEVERUS ALEXANDER Tip 9	* 1, 3	* 1, 2, 3	5	AE
R63	SEVERUS ALEXANDER Tip 10	* 1, 2 * 6, 7	* 1, 2 * 6, 7 * 9, 17, 18	25	AE
R64	SEVERUS ALEXANDER Tip 11	* 2, 3	* 2, 3	5	AE
R65	SEVERUS ALEXANDER Tip 12	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R66	IULIA MAMAEA (235) Tip 1 (Severus Aleksander'ın annesi)	* 1, 2, 4, 6	* 10, 11	11	AE
R67	IULIA MAMAEA Tip 2	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R68	III. GORDIANUS (238-244) Tip 1	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	2	AE
R69	III. GORDIANUS Tip 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	-	25	AE
R70	III. GORDIANUS Tip 3	* 1, 2 * 10, 11, 12, 13	* 5, 7, 11, 12	15	AE
R71a	III. GORDIANUS Tip 4a	* 1, 4, 5, 6 * 8, 10, 12	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	13	AE
R71b	III. GORDIANUS Tip 4b	* 2, 3, 7, 9, 10	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	15	AE
R72	III. GORDIANUS Tip 5	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	12	AE

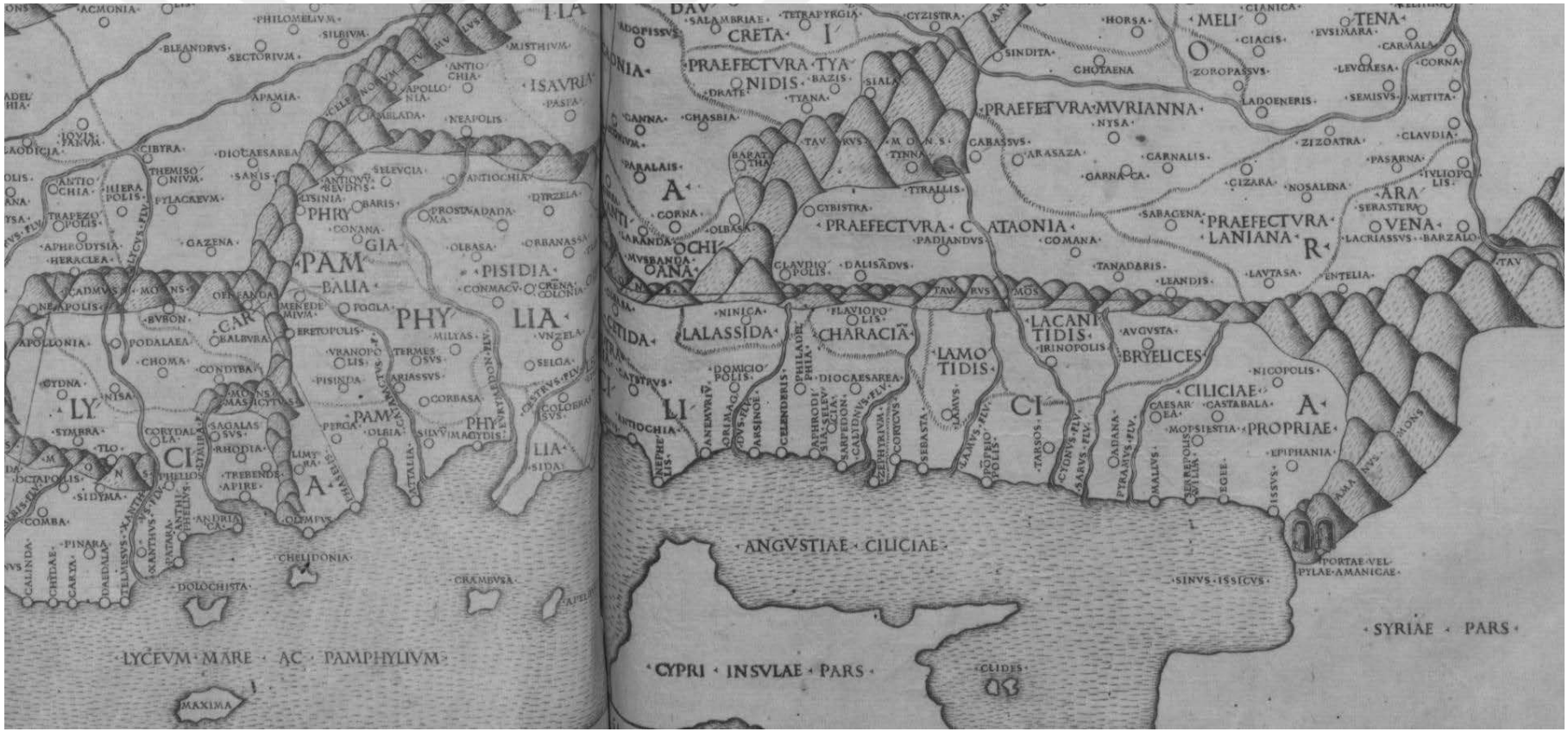
R73	III. GORDIANUS Tip 6	* 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	18	AE
R74a	III. GORDIANUS Tip 7a	* 2, 3, 4, 7, 17, 19, 22, 24	* 2, 3 * 7, 9 * 11, 20, 22	25	AE
R74b	III. GORDIANUS Tip 7b	* 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 22, 23	* 3, 7, 11 * 15, 23	24	AE
R75	III. GORDIANUS Tip 8	* 1, 3	* 1, 3	3	AE
R76	III. GORDIANUS Tip 9	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R77a	III. GORDIANUS Tip 10a	* 4, 7, 12, 17 * 8, 9, 10, 14, 15, 19, 21	* 4, 20 * 5, 12 * 8, 21	21	AE
R77b	III. GORDIANUS Tip 10b	* 4, 6	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	6	AE
R77c	III. GORDIANUS Tip 10c	* 2, 3, 5	* 2, 3, 5, 6, 9	13	AE
R78	III. GORDIANUS Tip 11	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	4	AE
R79	III. GORDIANUS Tip 12	* 1, 2, 4, 7, 14, 15	* 1, 2, 15, 18 * 9, 10, 14	18	AE
R80	III. GORDIANUS Tip 13	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R81a	III. GORDIANUS Tip 14a	-	* 1, 2, 4	4	AE
R81b	III. GORDIANUS Tip 14b	-	Aynı kalıp	2	AE
R82	III. GORDIANUS Tip 15	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	11	AE

R83	III. GORDIANUS Tip 16	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R84	III. GORDIANUS Tip 17	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R85	III. GORDIANUS Tip 18	* 2, 3	* 2, 3	3	AE
R86	III. GORDIANUS Tip 19	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R87	III. GORDIANUS Tip 20	* 1, 2	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	3	AE
R88a	III. GORDIANUS Tip 21a	* 1, 2, 4	* 1, 2	4	AE
R88b	III. GORDIANUS Tip 21b	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	5	AE
R89	III. GORDIANUS Tip 22	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	9	AE
R90	III. GORDIANUS Tip 23	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	2	AE
R91	III. GORDIANUS Tip 24	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R92	III. GORDIANUS Tip 25	* 1, 2, 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	5	AE
R93	III. GORDIANUS Tip 26	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R94a	III. GORDIANUS Tip 27a (Tranquillina ile)	* 10, 16, 19, 34, 36	* 2, 7, 14?, 17 * 6, 10 * 11, 18	36	AE
R94b	III. GORDIANUS Tip 27b (Tranquillina ile)	* 2, 3	* 2, 3	4	AE

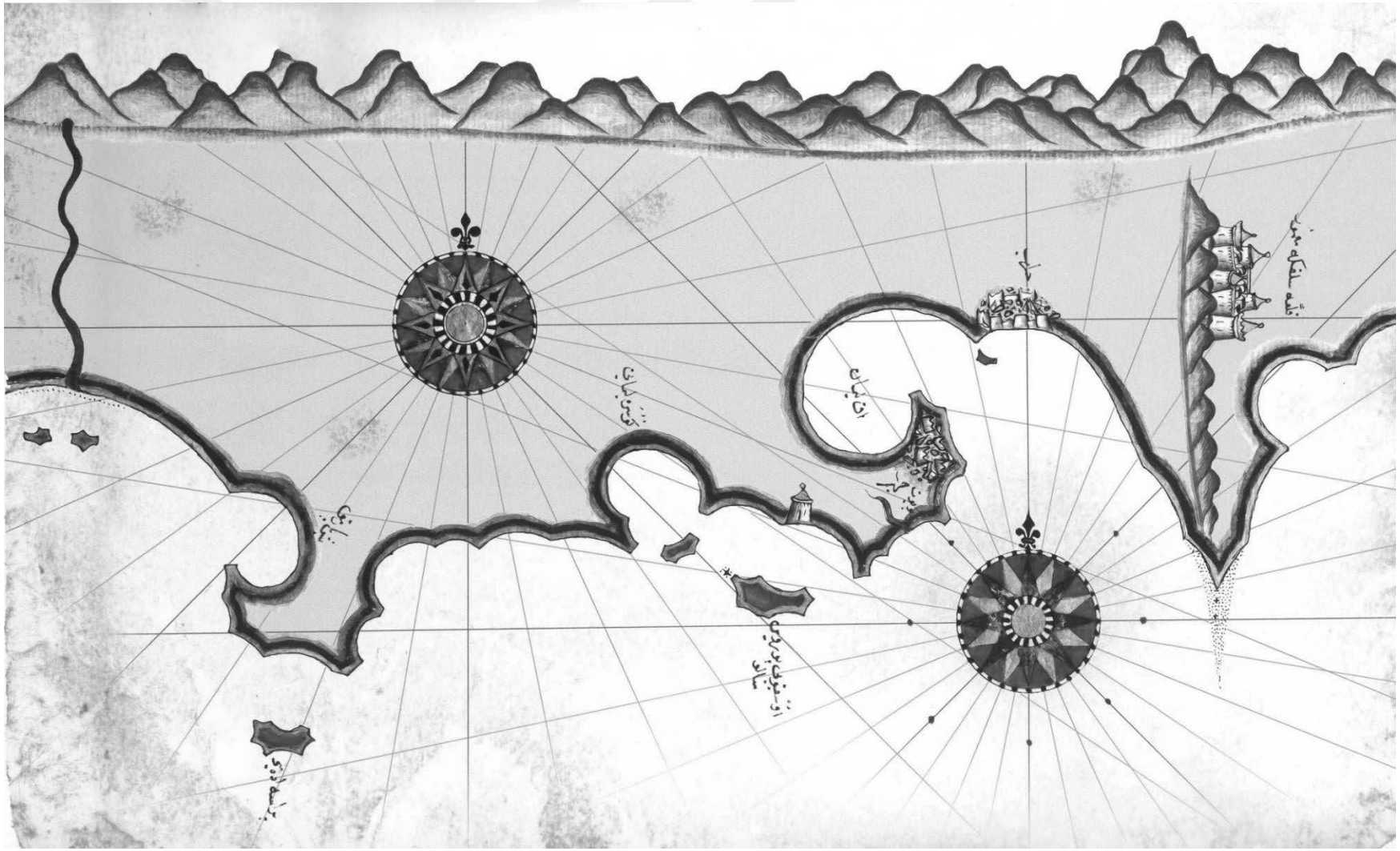
R95	I. PHILIPPUS (Arap) (244-249) Tip 1	* 1, 4, 6, 12, 14, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	58	AE
R96	II . PHILIPPUS (Genç) (247-249) Tip 1	* 9, 10, 12	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	15	AE
R97	OTACILIA SEVERA Tip 1	* 4, 8, 9, 15, 18, 19 *10, 11, 13, 16	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	19	AE
R98	TREBONIANUS GALLUS (251-253) Tip 1	Hepsi aynı kalıp (silikler?)	* 1, 23, 28, 52? * 50, 51	103	AE
R99	TREBONIANUS GALLUS Tip 2	Hepsi aynı kalıp (silikler?)	Hepsi aynı kalıp	23	AE
R100	VOLUSIANUS (251-253) Tip 1	Hepsi aynı kalıp (silikler?)	* 1, 3, 8, 10, 17 * 7, 12, 22 * 19, 23	23	AE
R101	VOLUSIANUS Tip 2	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	5	AE
R102	VOLUSIANUS Tip 3	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	7	AE
R103	VOLUSIANUS Tip 4	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	3	AE
R104a	I. VALERIANUS (253-260) Tip 1a	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	2	AE
R104b	VALERIANUS Tip 1b	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	4	AE
R105	VALERIANUS Tip 2	Hepsi aynı kalıp	Hepsi aynı kalıp	8	AE
R106	VALERIANUS Tip 3	* 1, 5, 8, 11, 14, 15, 16, 28, 29, 35, 40, 42, 45, 64, 66 * 9, 10, 32, 41, 52 * 3, 4, 46, 51	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	71	AE

R107	VALERIANUS Tip 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R108	GALLIENUS (253-268) Tip 1	Valerianus (R106) ile benzer * 2, 4, 5?, 6, 7, 8	* 4, 5, 6, 7	8	AE
R109	GALLIENUS Tip 2	* 6, 7, 9, 11, 18, 20, 28, 31, 35 * 16, 69	* 7, 18, var. çok sayıda	70	AE
R110a	GALLIENUS Tip 3a	* 1, 3, 5, 6, 36, 54 * 11, 63 * 12, 13, 17, 30, 35, 42, 67, 69	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	71	AE
R110b	GALLIENUS Tip 3b	Tek örnek	Tek örnek	1	AE
R111	GALLIENUS Tip 4	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	Kondisyonu değerlendirme için yeterli değil	2	AE
R112	GALLIENUS Tip 5	* 1, 2, 3, 7	* 1, 2, 3, 7, 9	8	AE

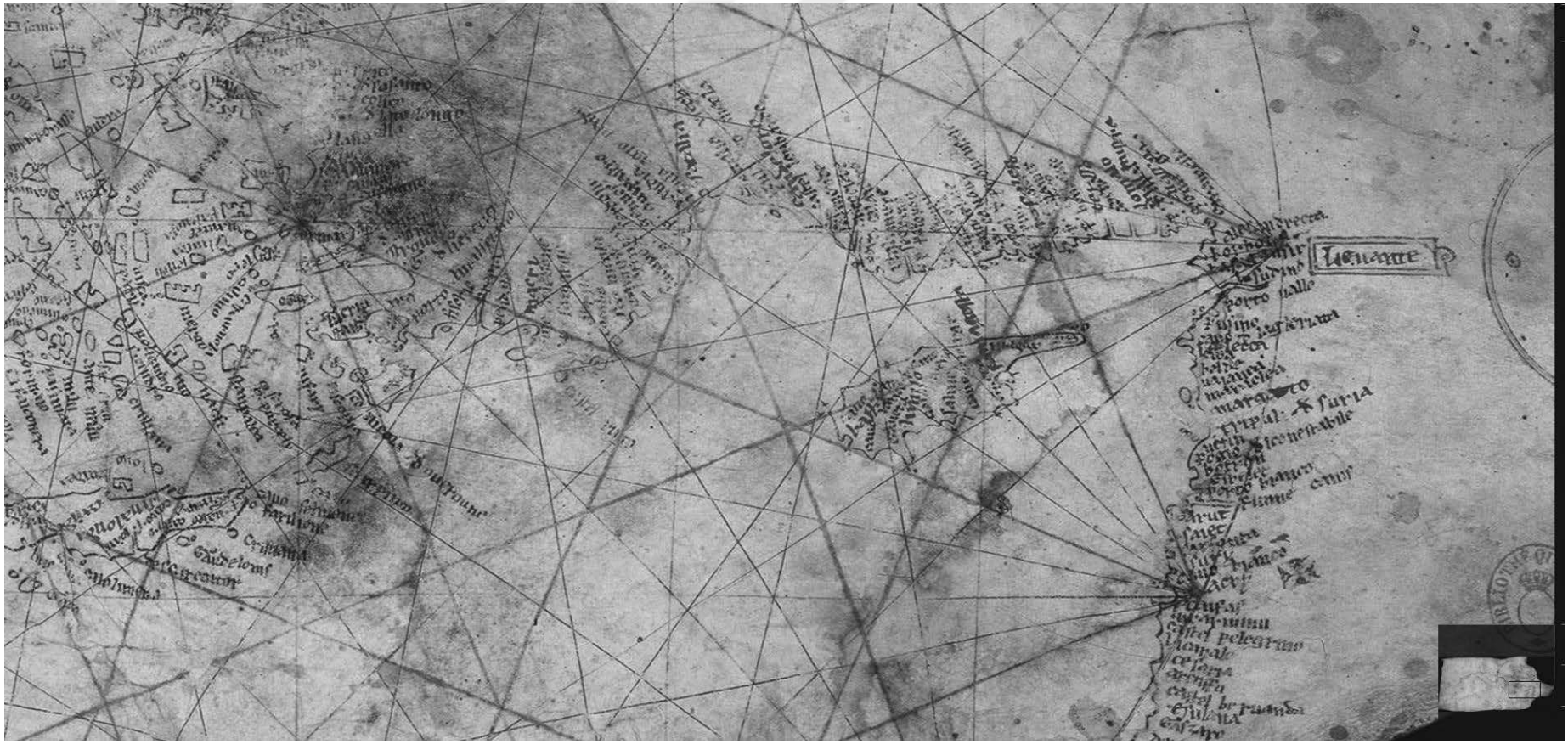
HARİTALAR

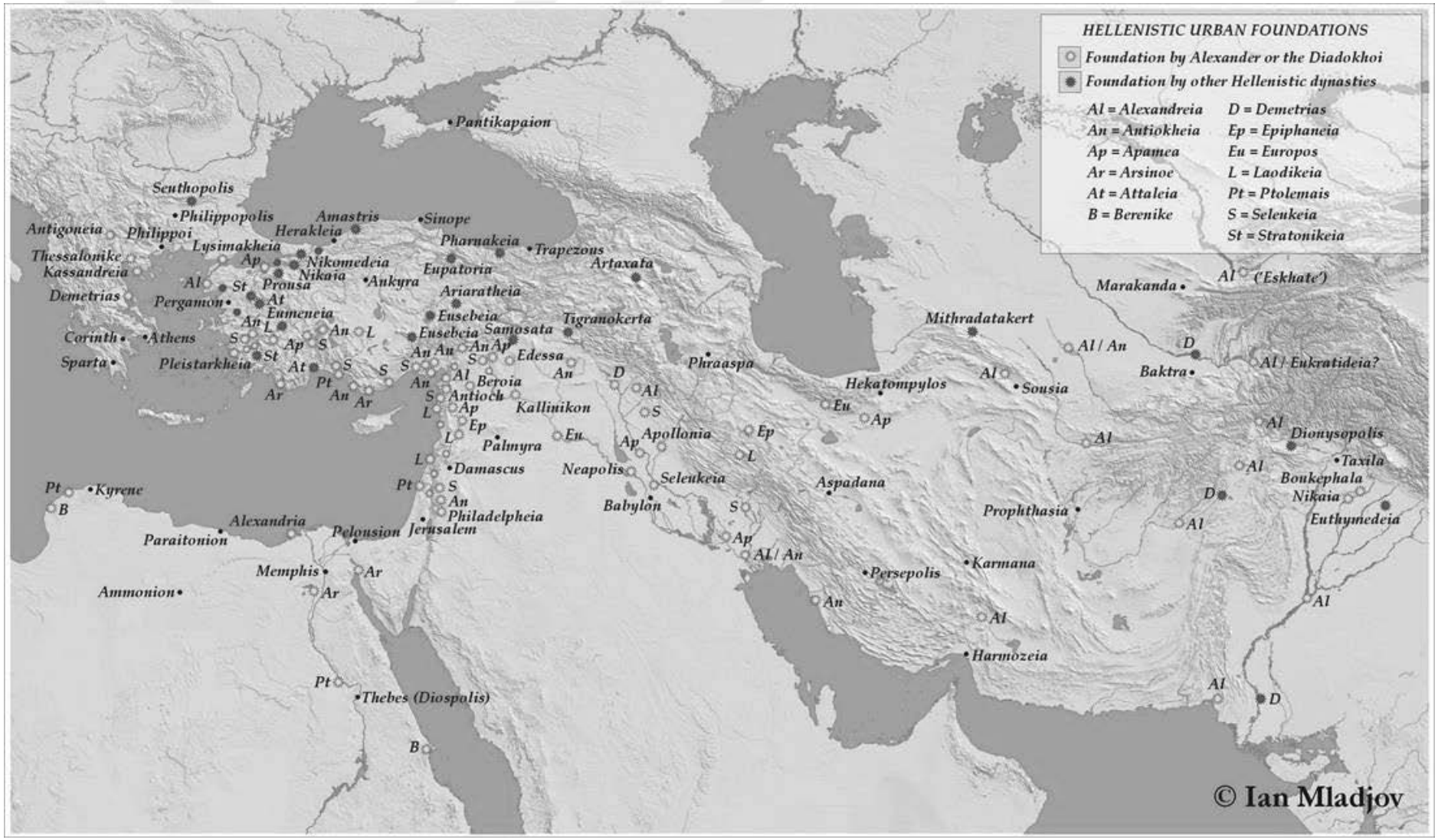
Harita 1: Güney kıyılar ve Seleukeia (Kaynak. Arnold Buckinck, Rome 1478, Klaudios Ptolemaios, Geographia https://www.wdl.org/en/item/10664/view/1/189/

Harita 2: Pîrî Reis Haritası'ndan Silifke Limanı ve çevresi (Pîrî Reis, Kitâb-ı Bahriye, s. 318).

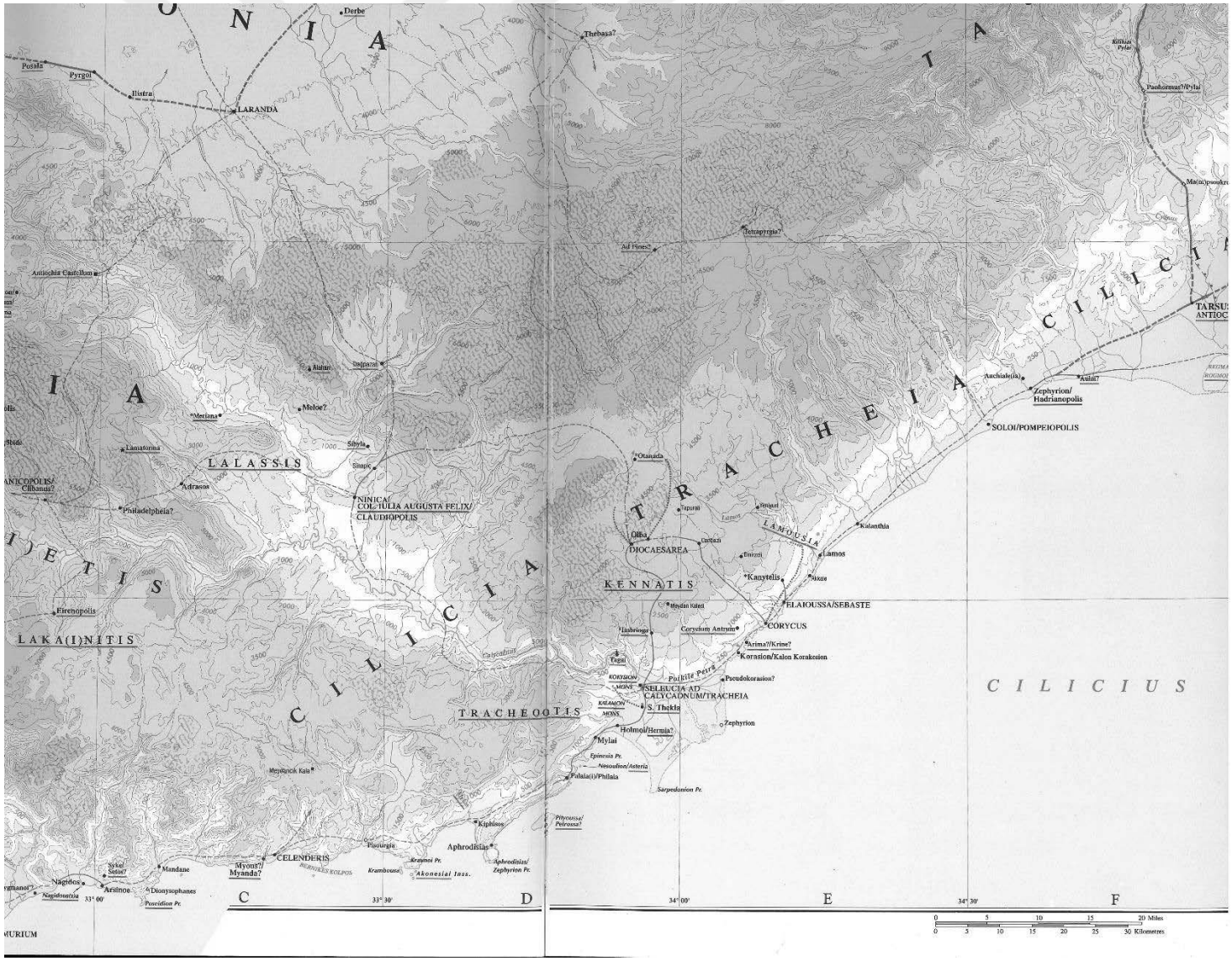
Harita 3: Carte Pisane portolanında Saleffo olarak görülür, http://expositions.bnf.fr/marine/grand/por_007.htm (Carte pisane, Fin XIIIe siècle. Manuscript sur parchemin, 48x103 cm, BnF, département des Cartes et Plans, CPL GE B-1118 © Bibliothèque nationale de France

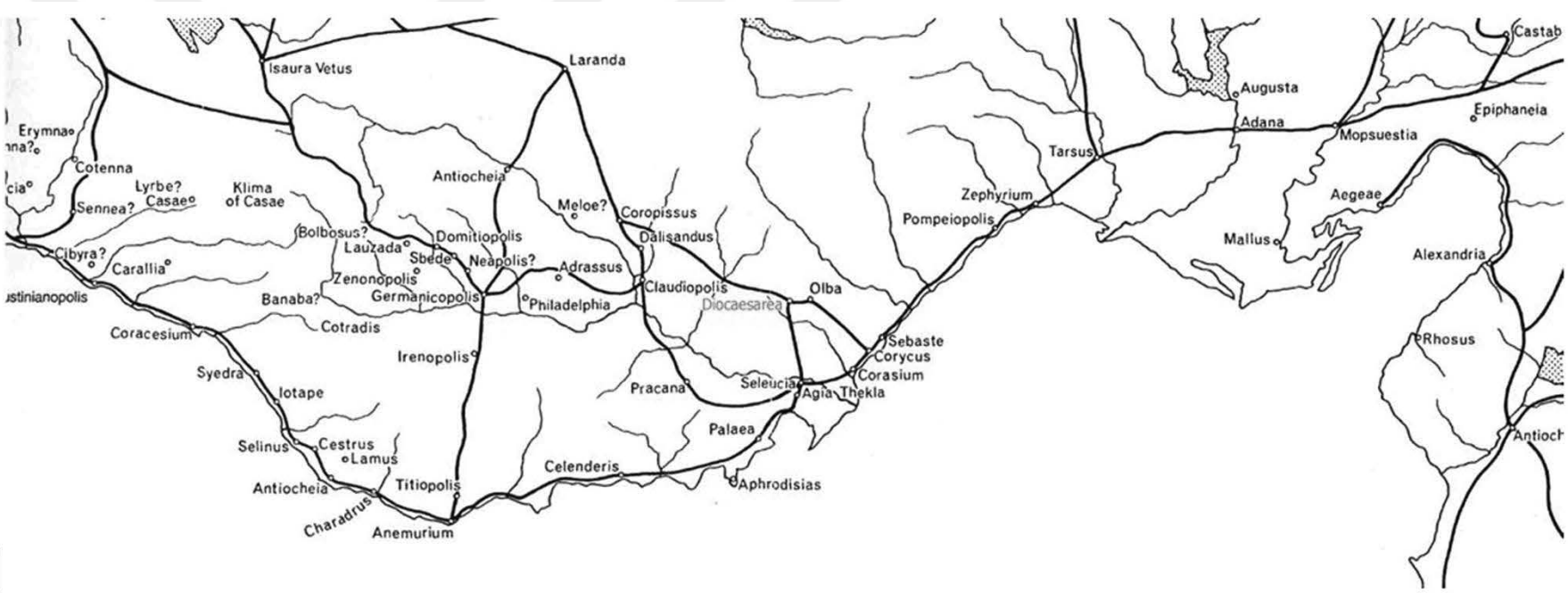
Harita 4: Hellenistik Dönem kentler

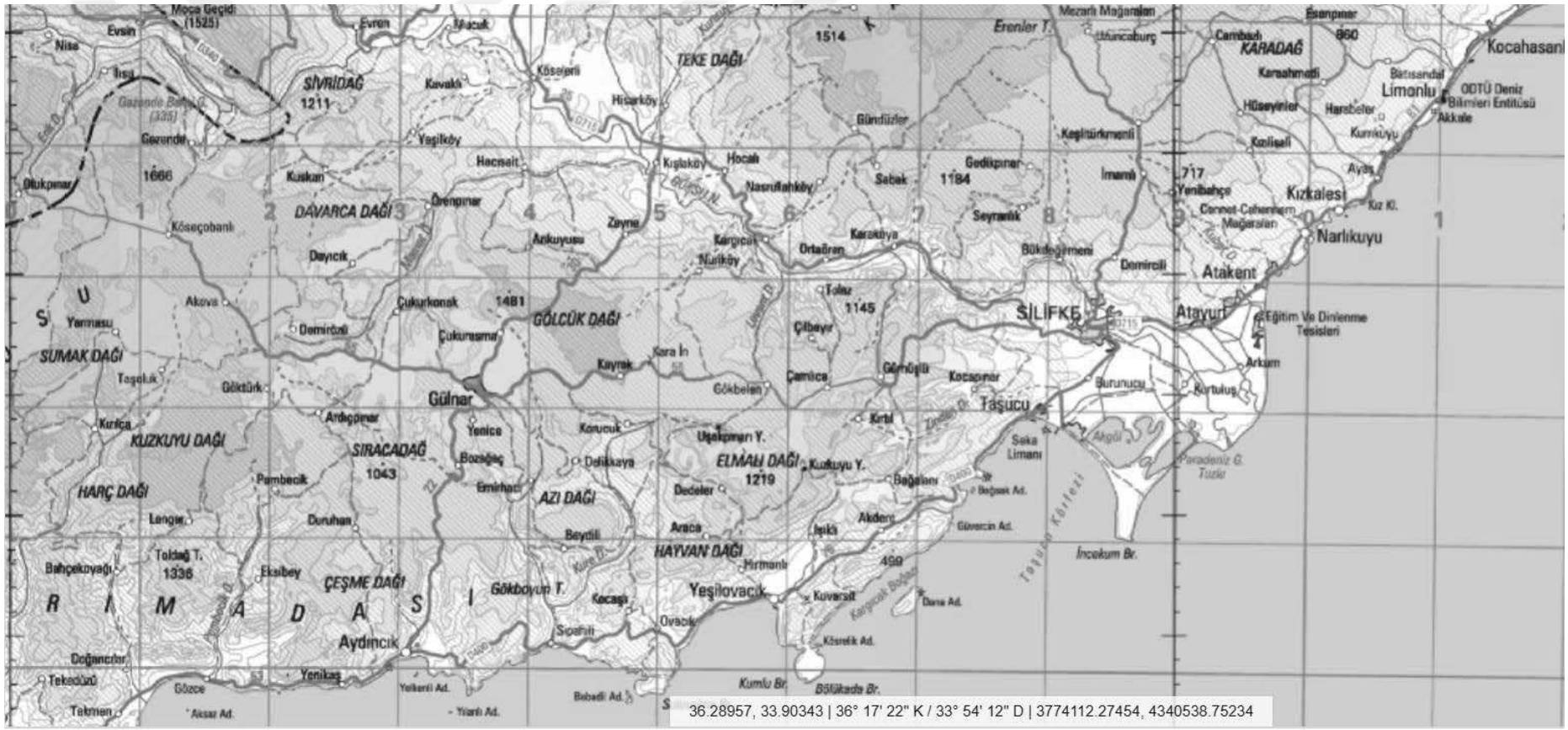
Harita 5: Silifke'nin topografik haritası

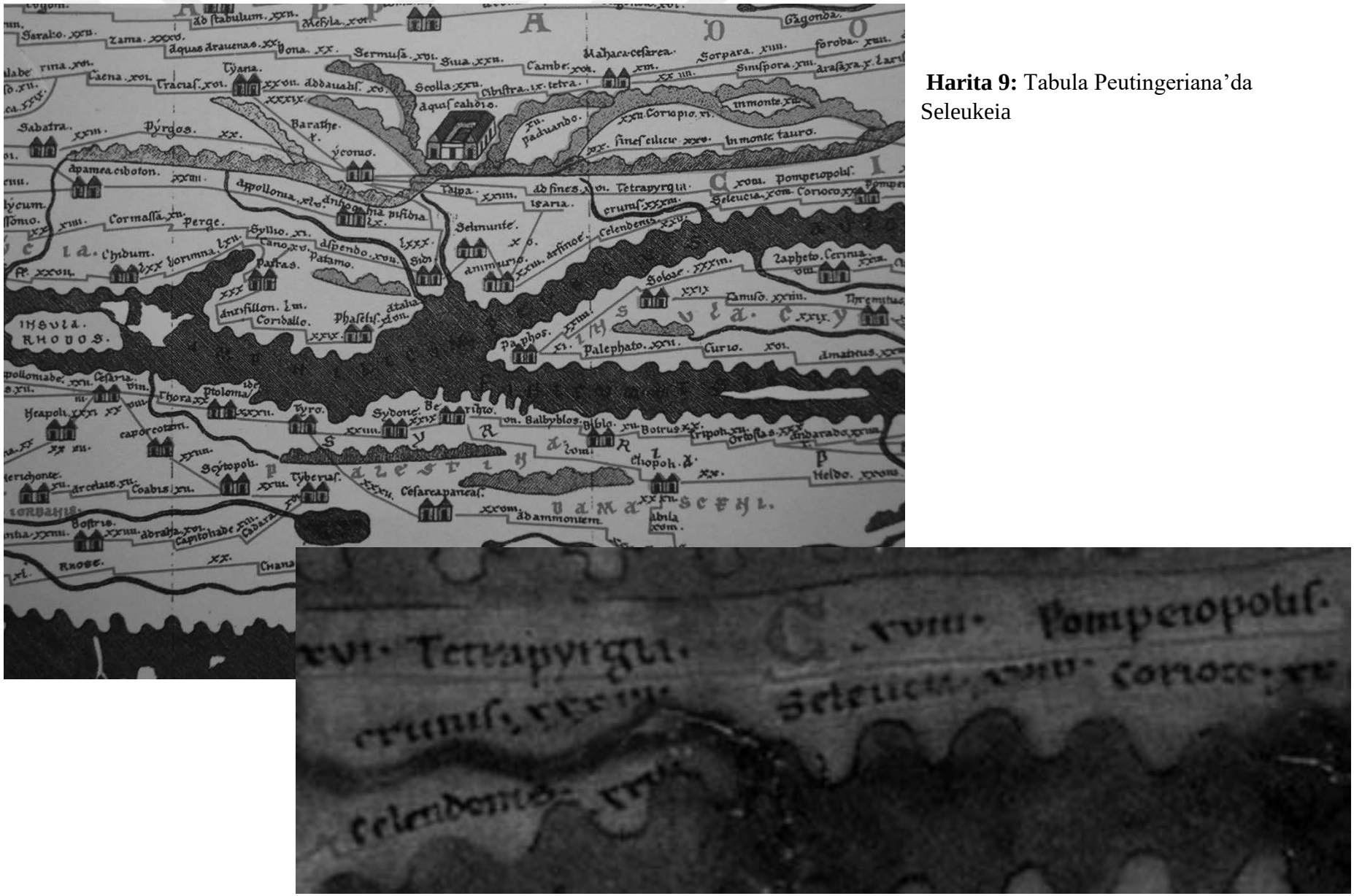
Harita 6: Seleukeia ve çevresi

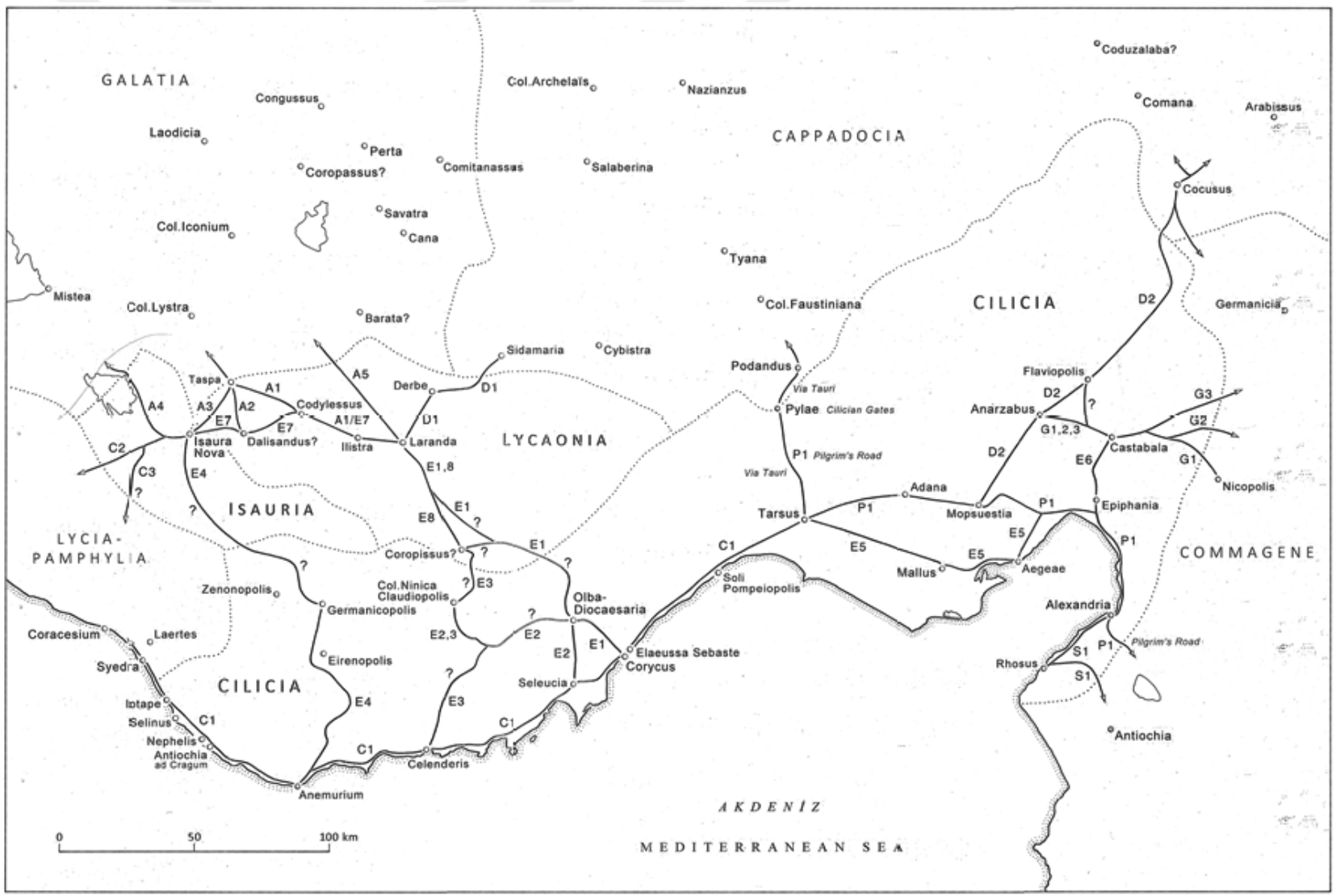
Harita 7: Kilikia Bölgesi haritası

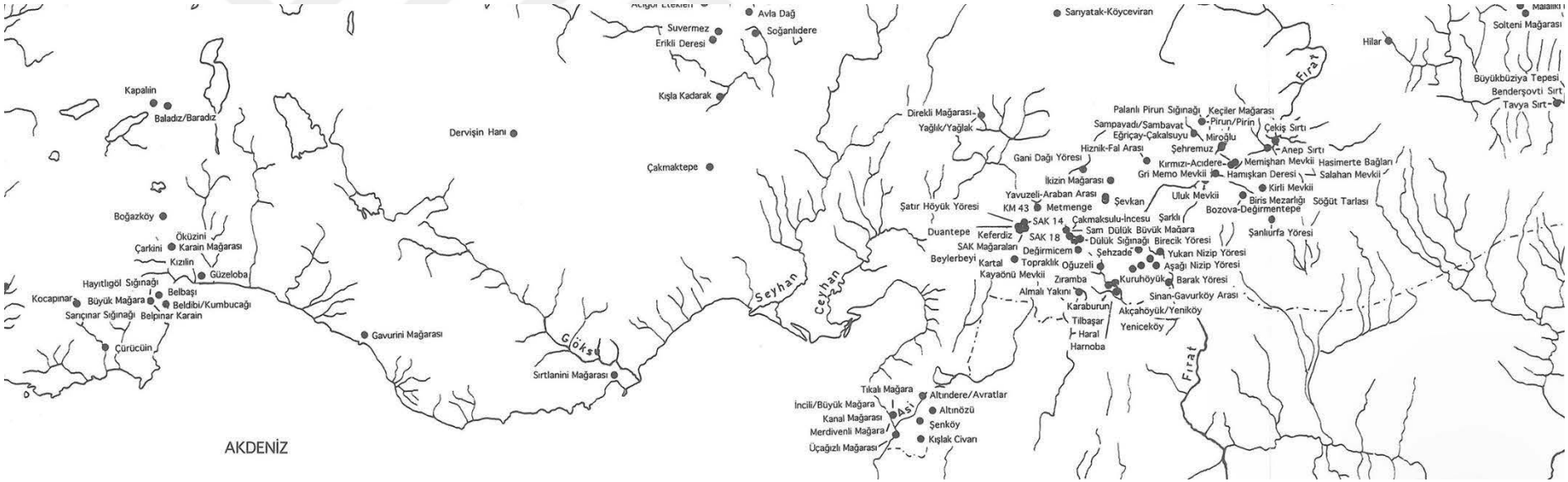
Harita 8: Silifke ve çevresinin fiziki haritası

Harita 9: Tabula Peutingeriana'da Seleukeia

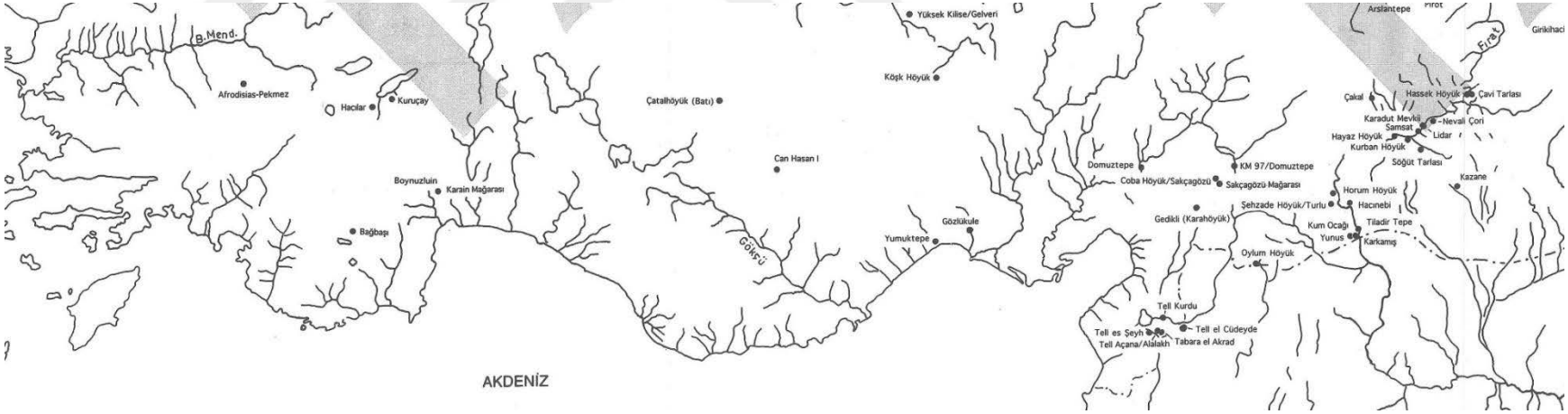
Harita 10: Roma İmparatorluk Dönemi yol ağı

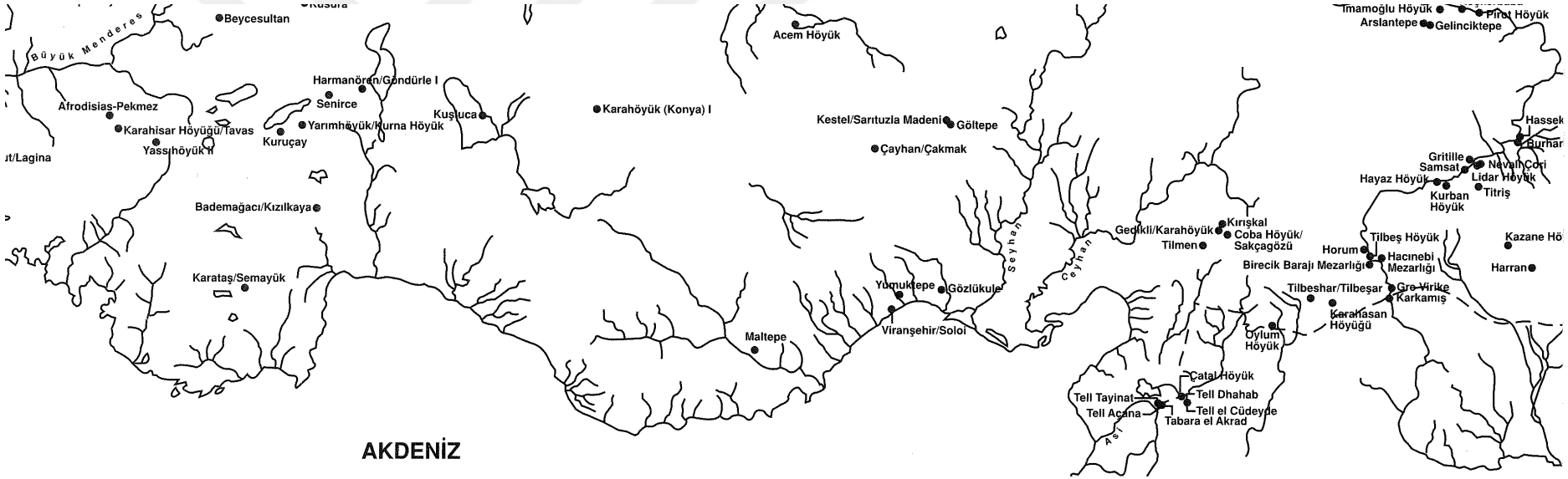
Harita 11: Prehistorik Dönemlerden Perslere kadar Silifke Yöresi

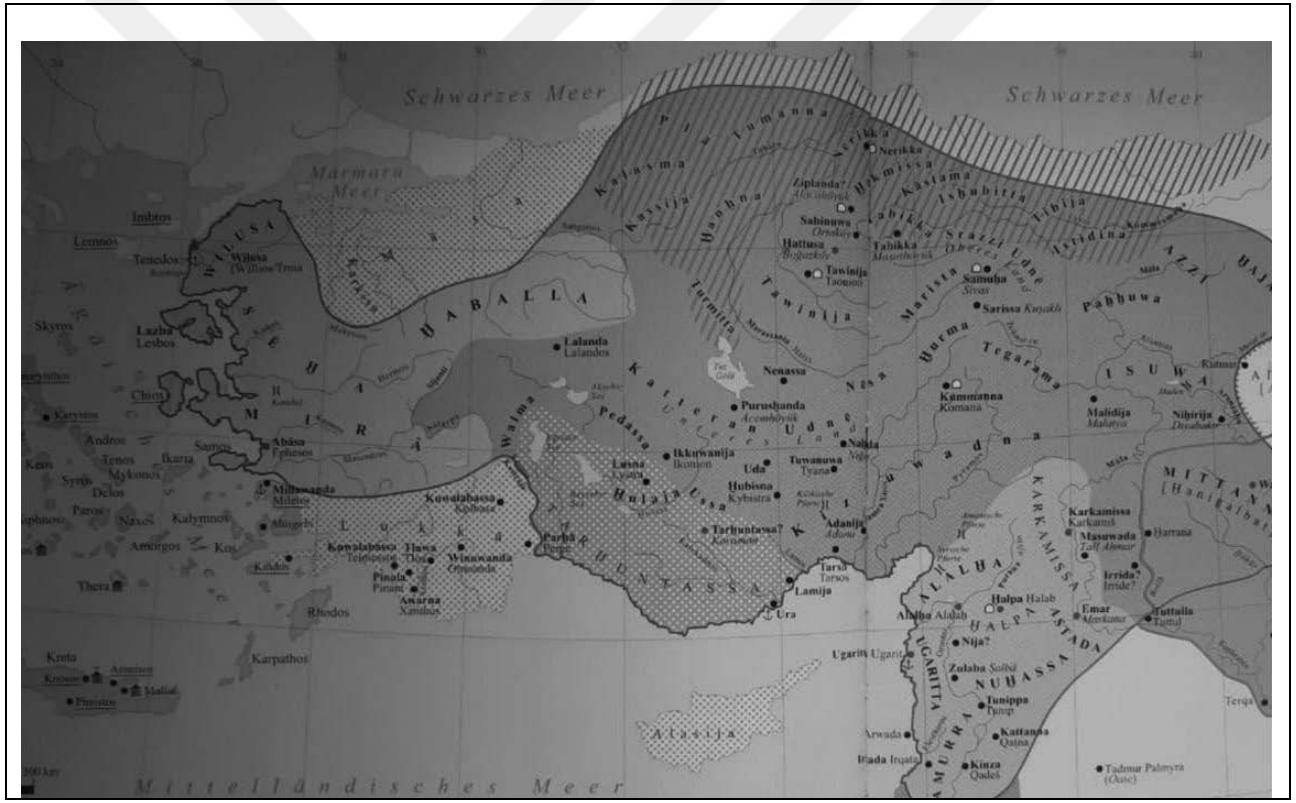
Harita 12: Neolitik Dönem yerleşimleri

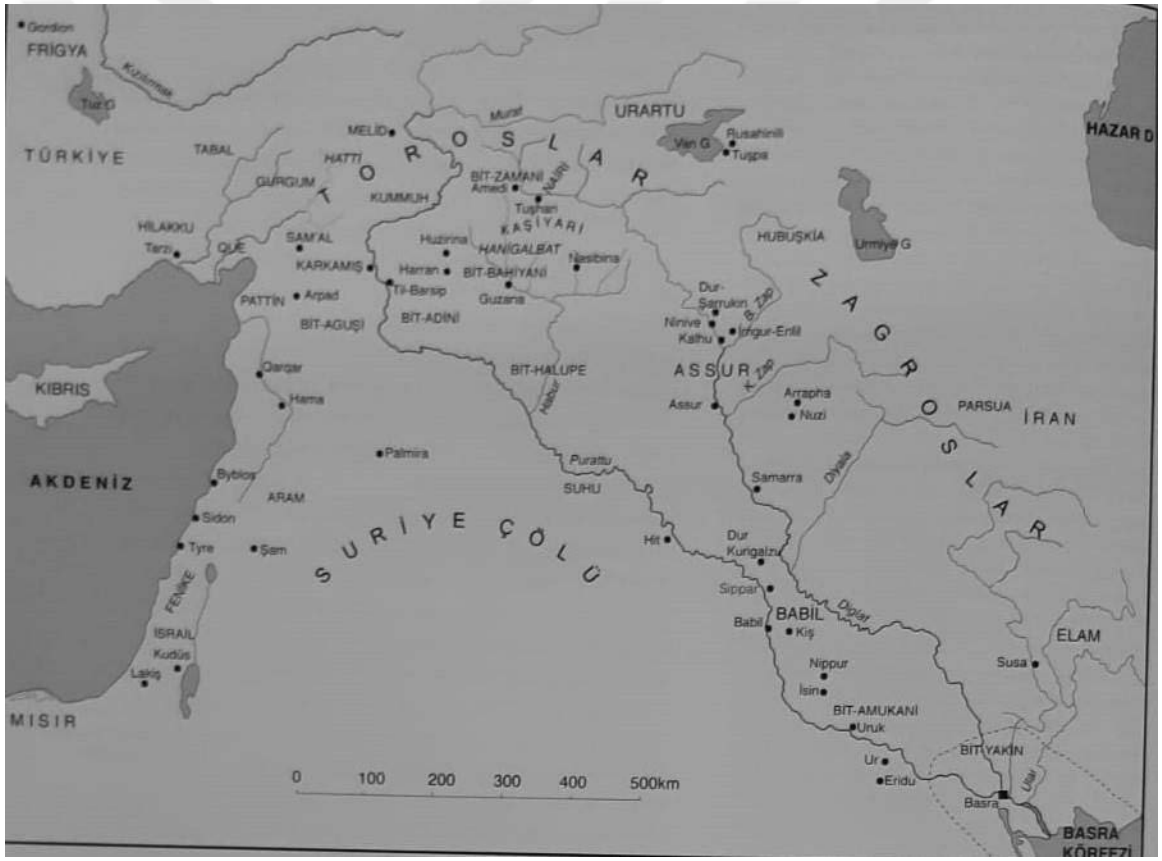
Harita 13: Kalkolitik Dönem yerleşimleri

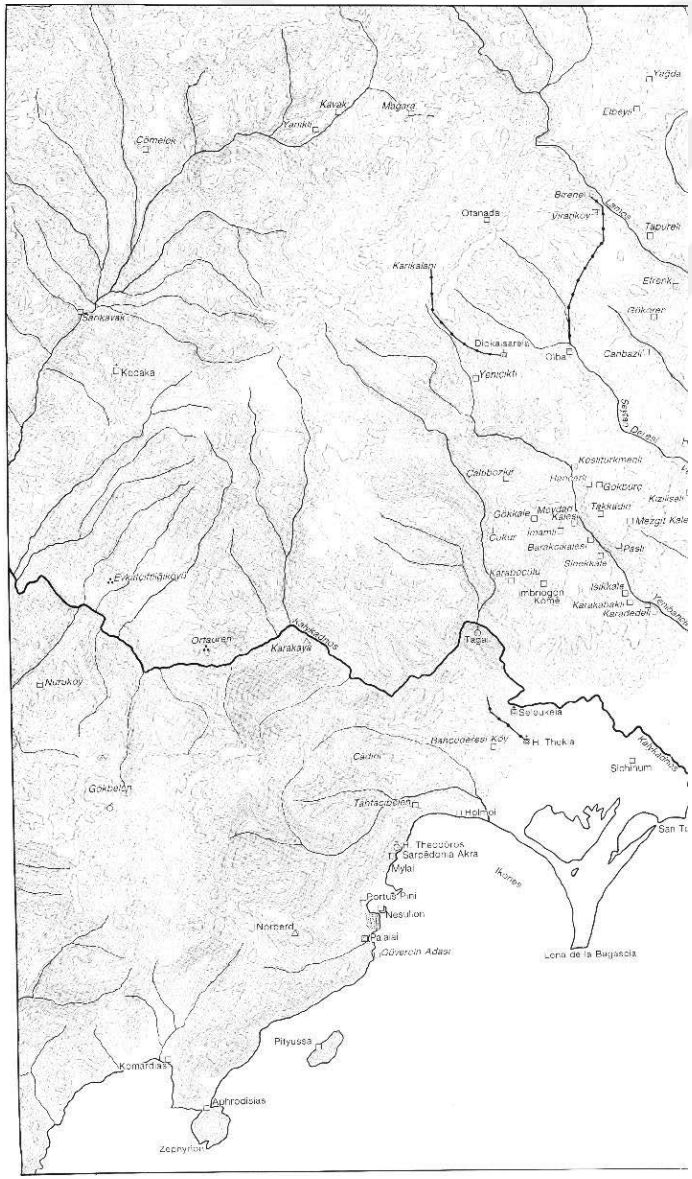
Harita 14: İlk Tunç Çağı yerleşimleri

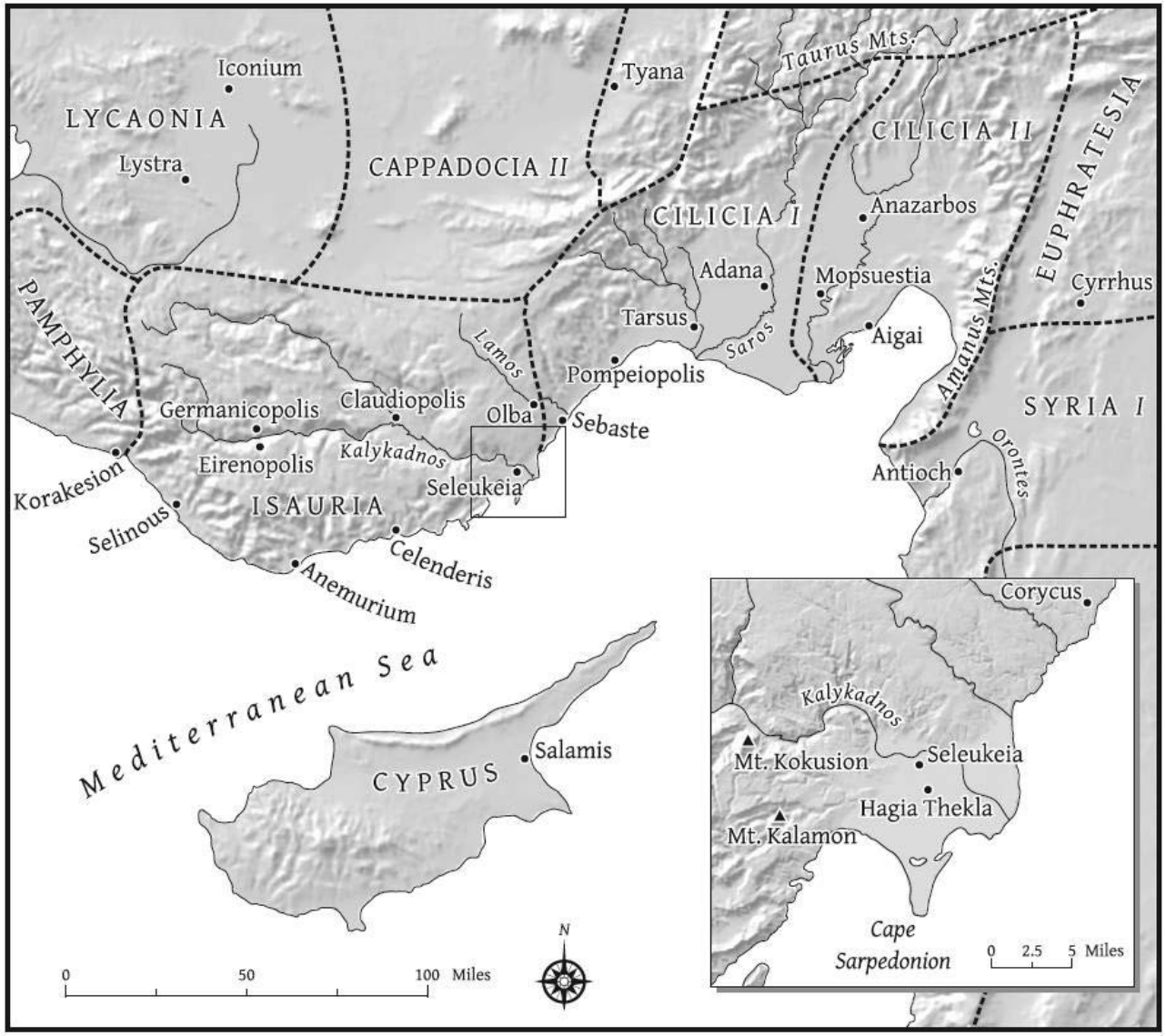
Harita 15: MÖ 13. yy.'da Anadolu ve Levant

Harita 16: Yeni Assur Dönemi

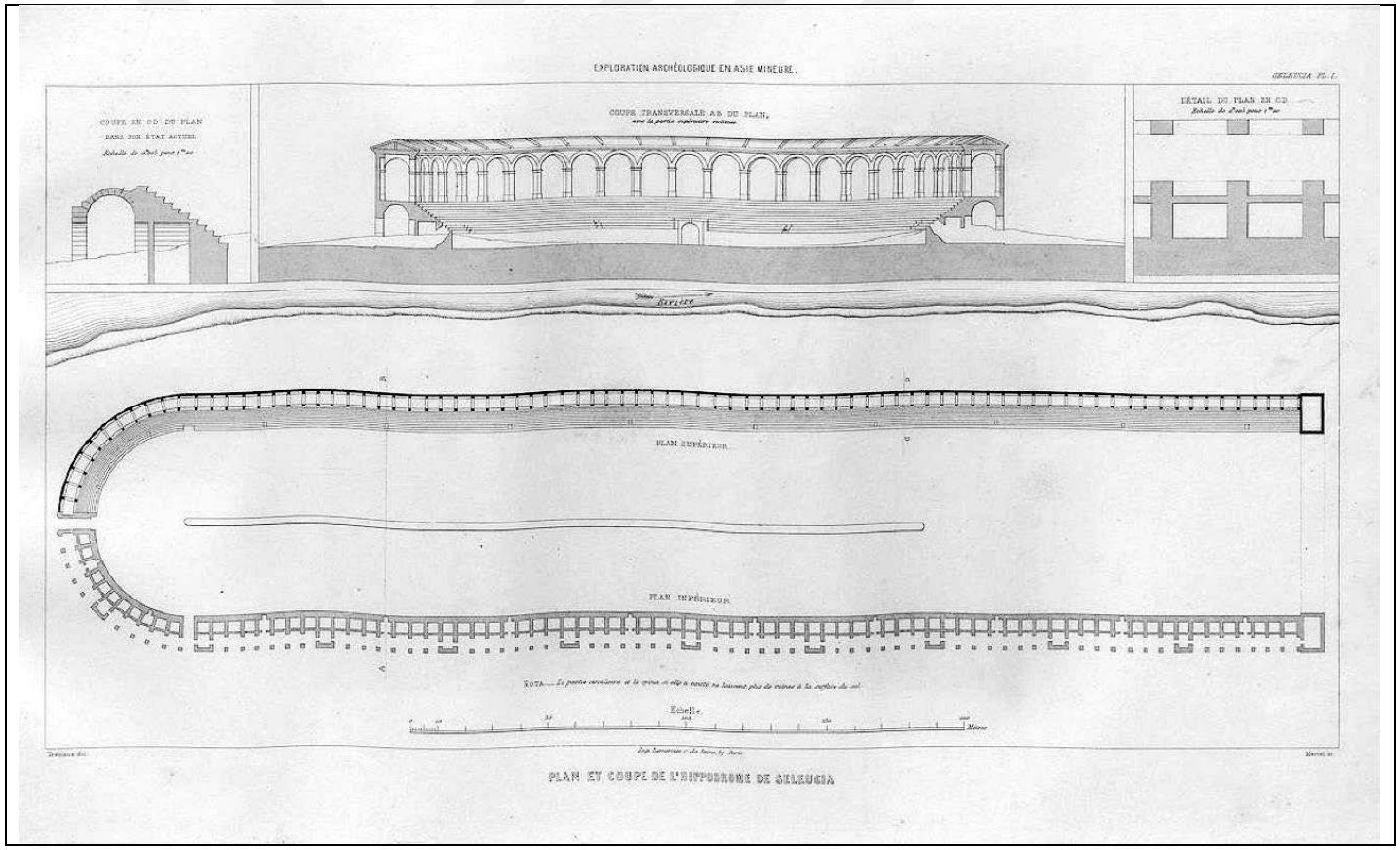

Harita 17: Silifke ve çevresi

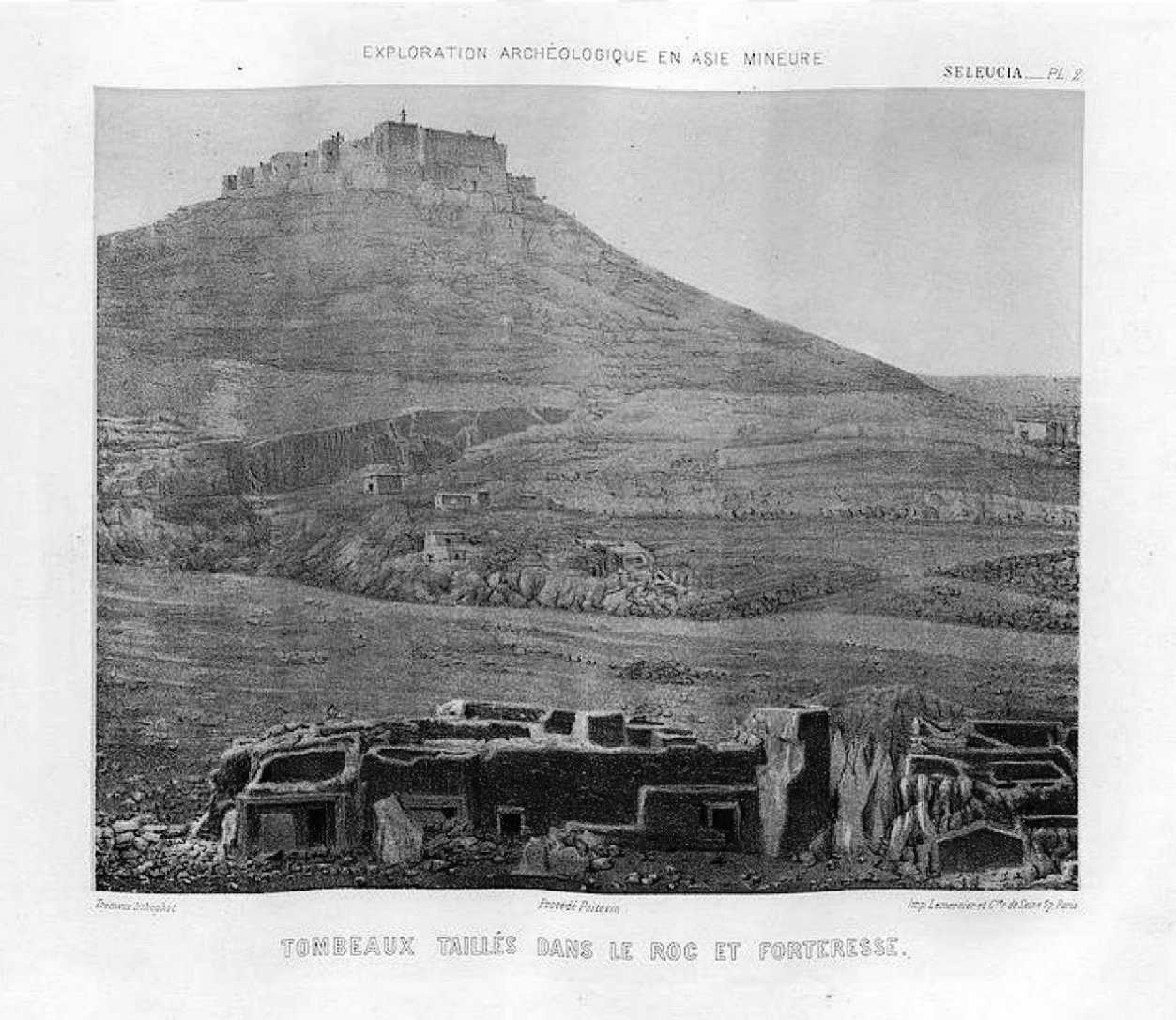

Harita 18: Seleukeia ve çevresi

RESİMLER

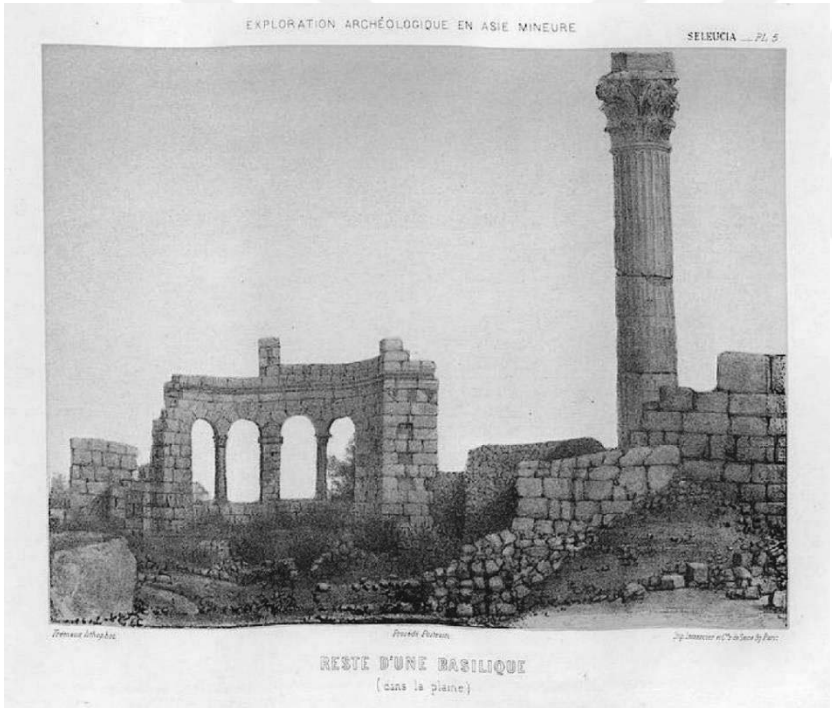
Resim 1: Stadion

Resim 2: Nekropol ve kale

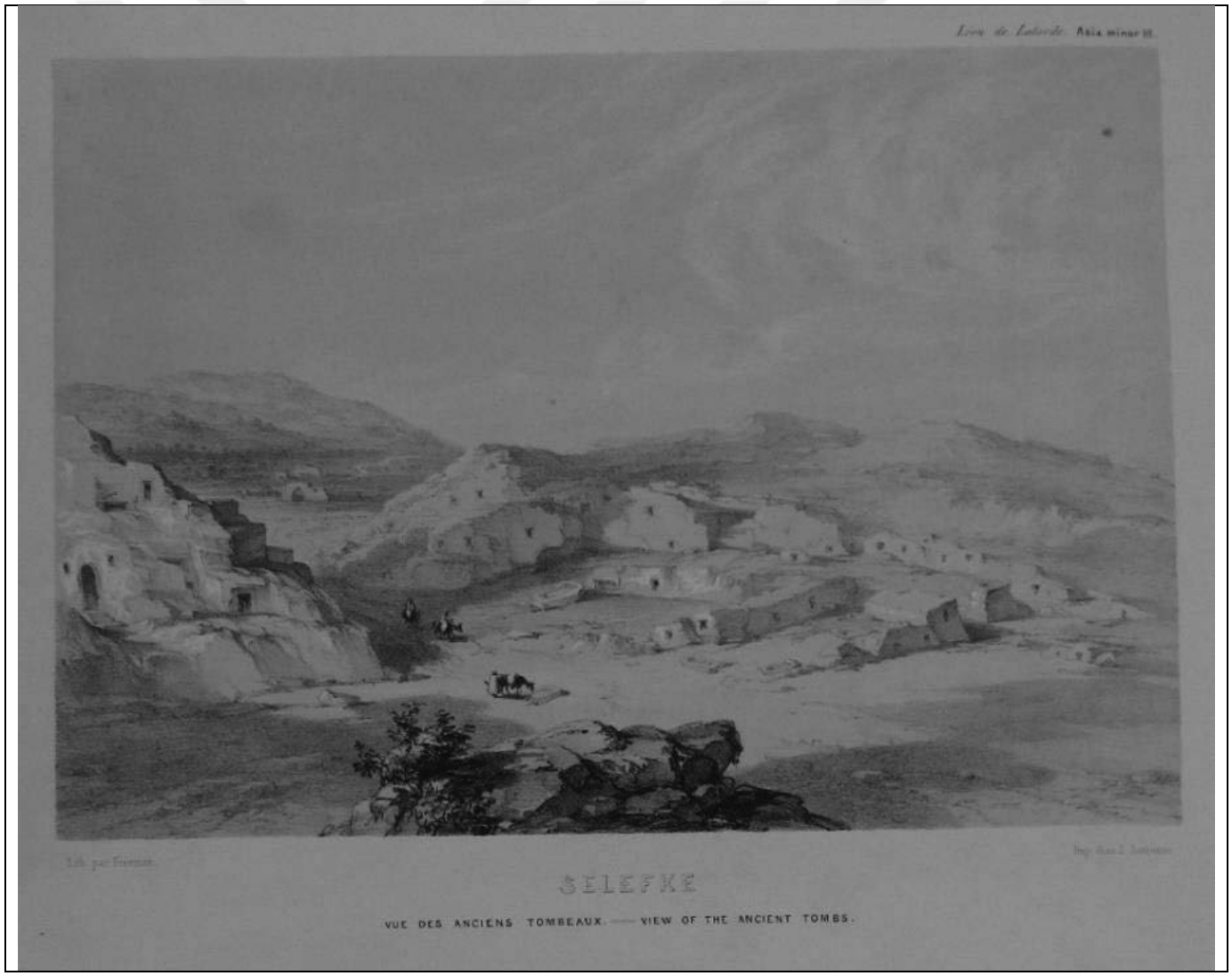
Resim 3: Nekropol

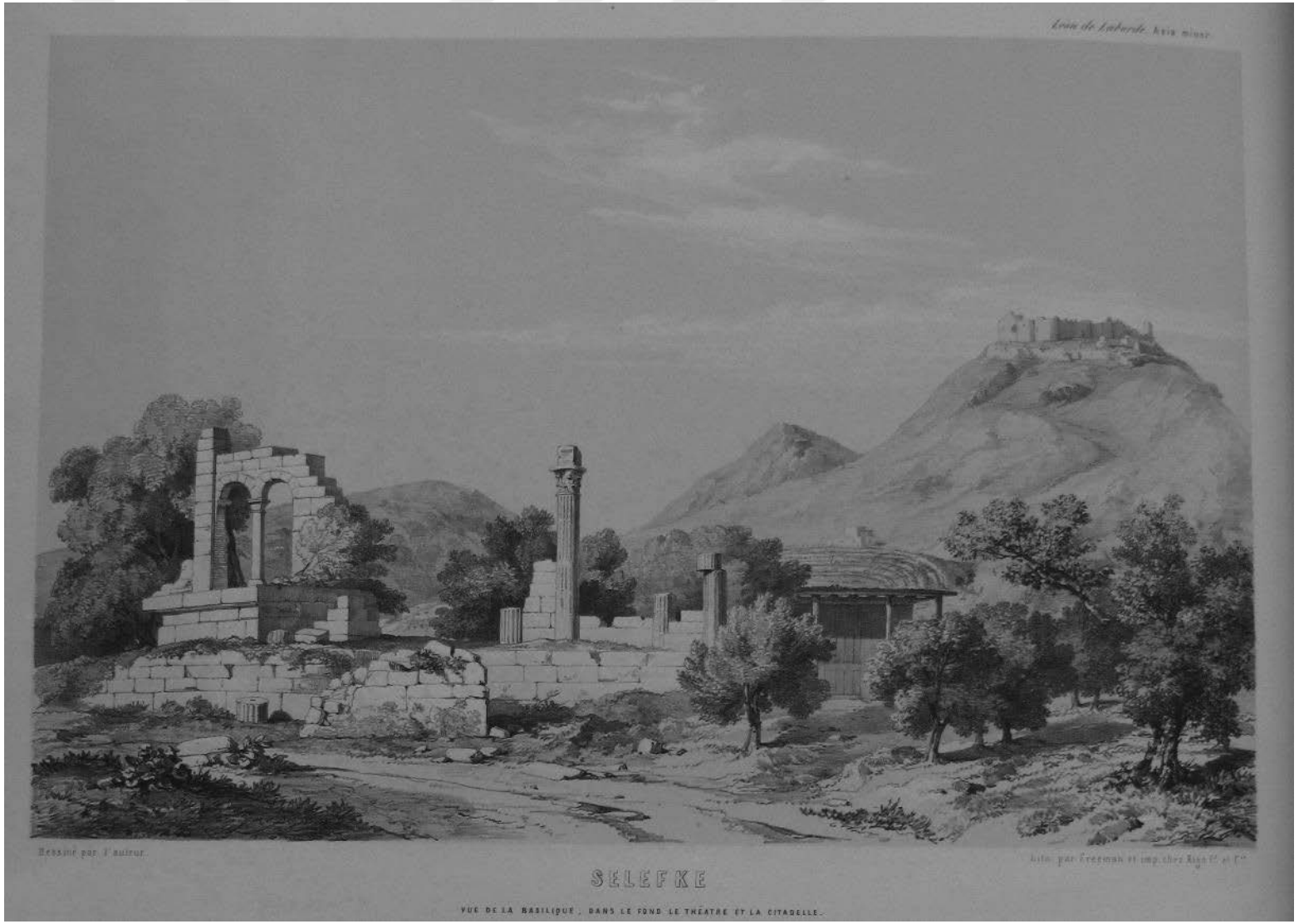
Resim 4a: Tapınak ve Kilise

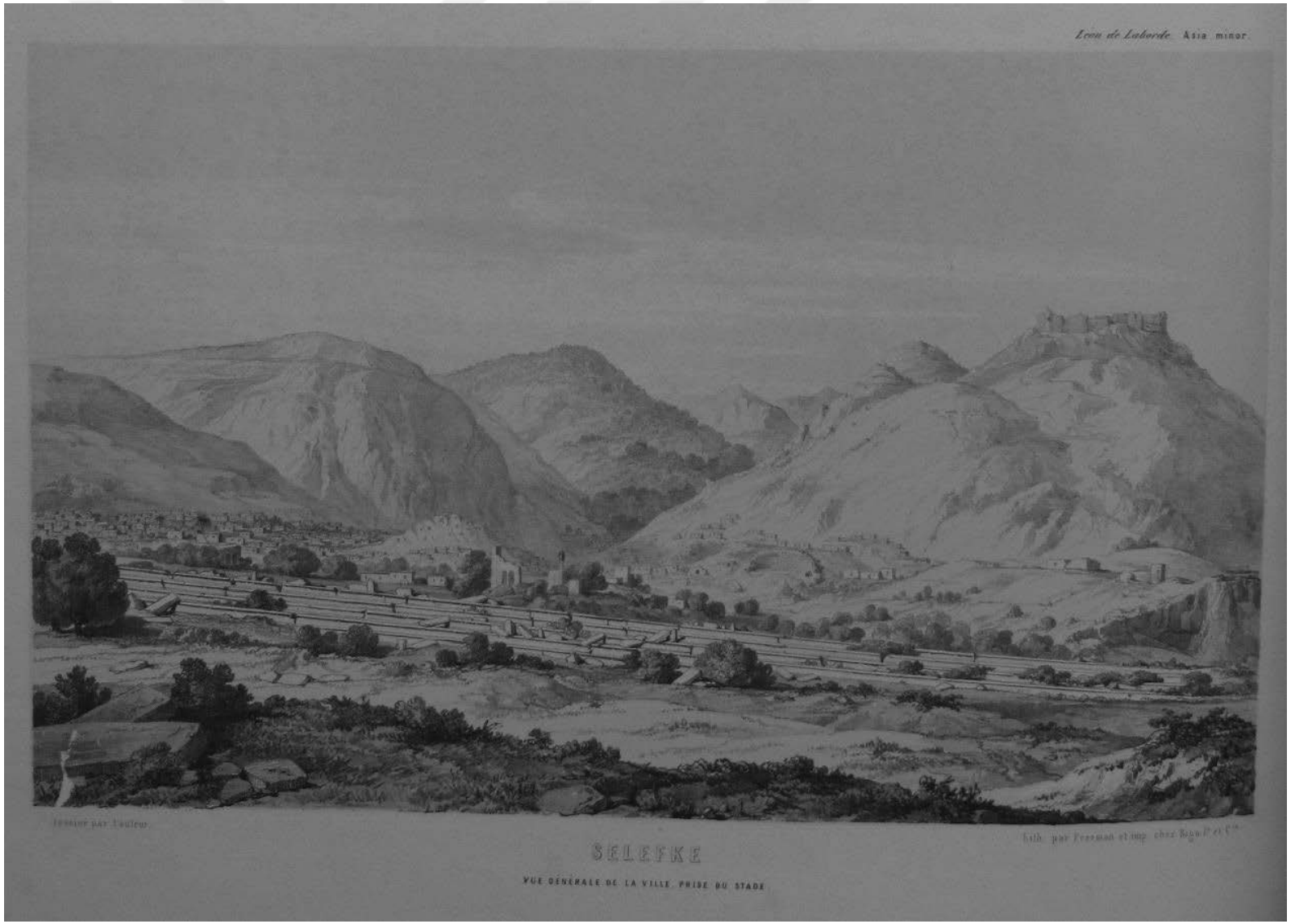
Resim 4b: Tapınak

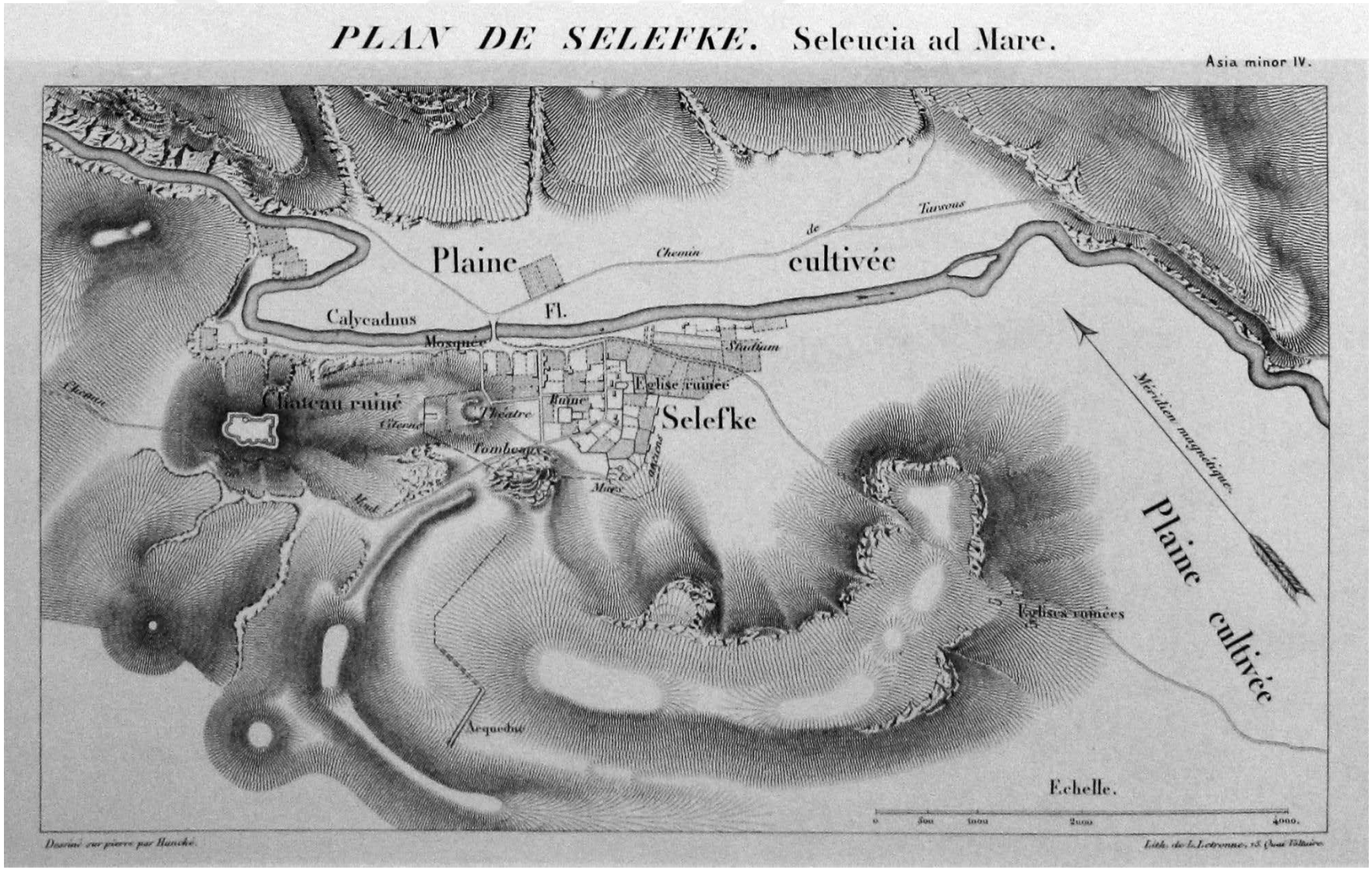
Resim 5: Nekropol ve genel görünüm

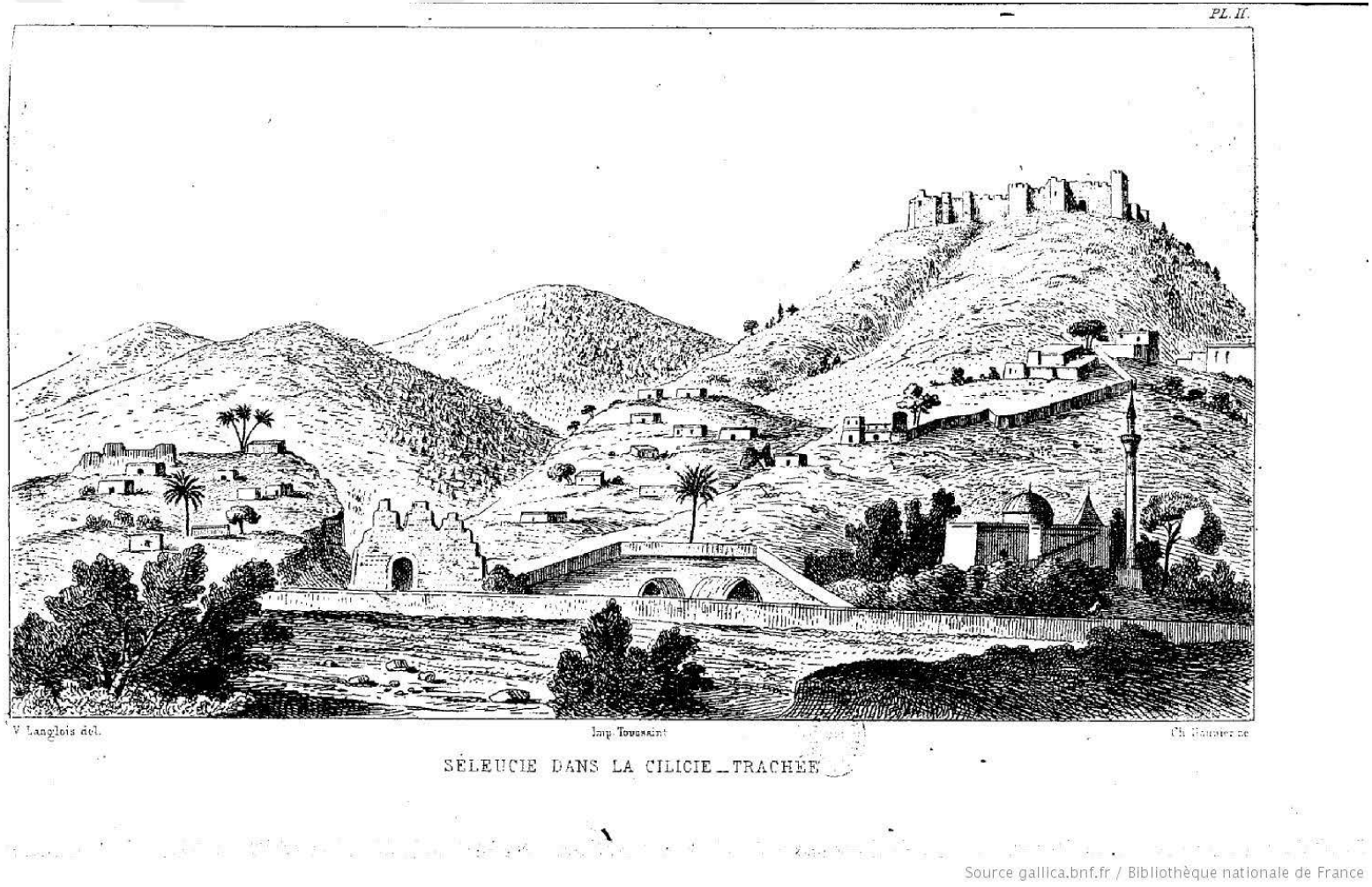
Resim 6: Tapınak

Resim 7: Stadion

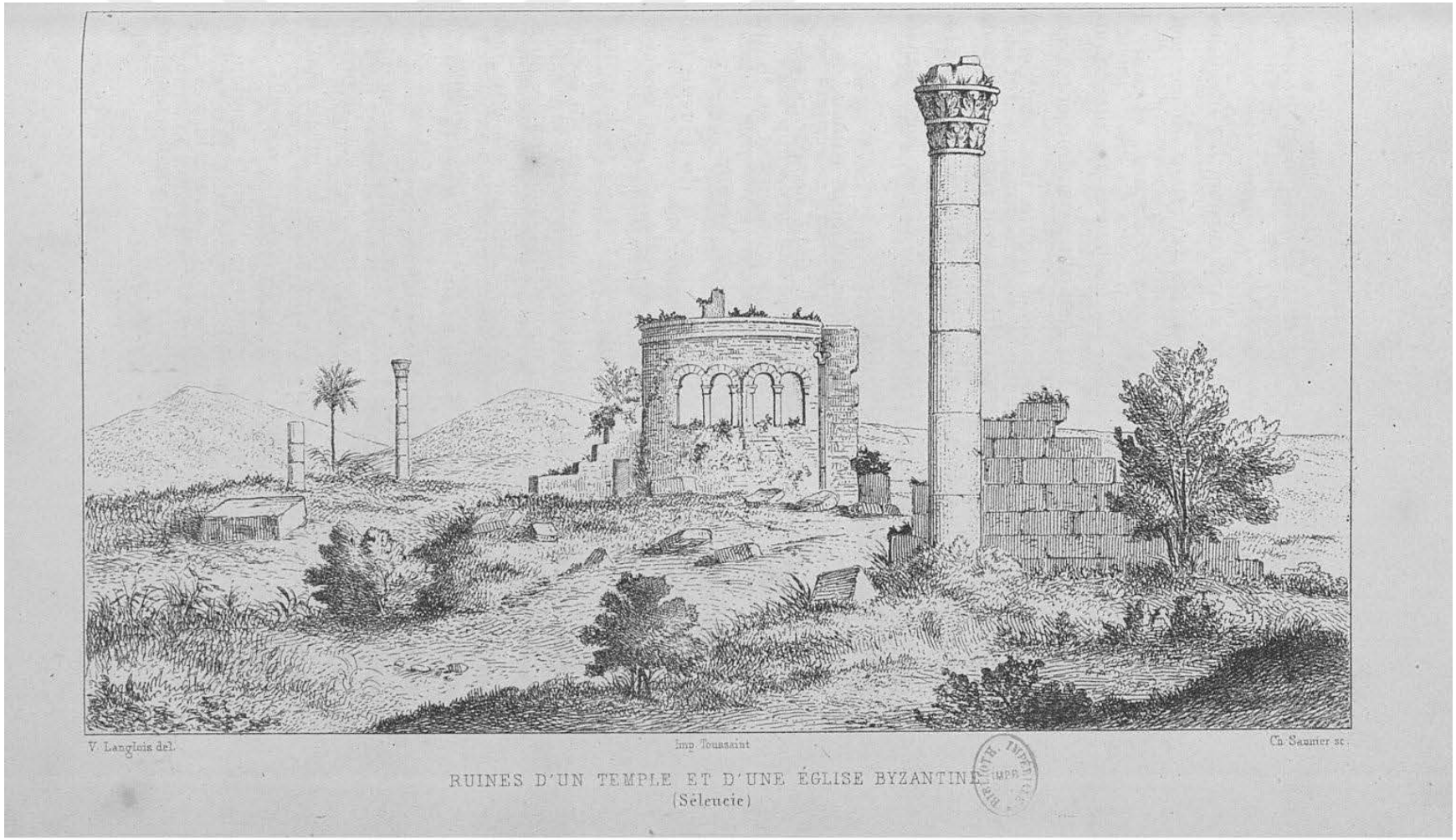

Resim 8: Kent planı

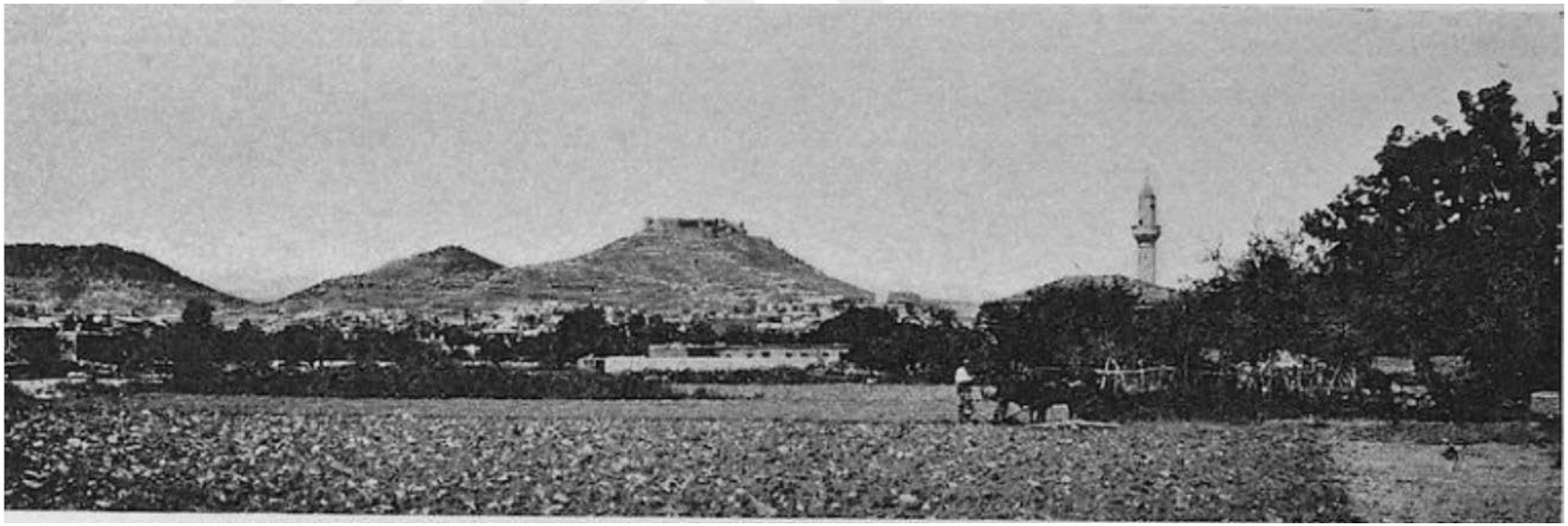
Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Resim 9: Kale'ye bakış

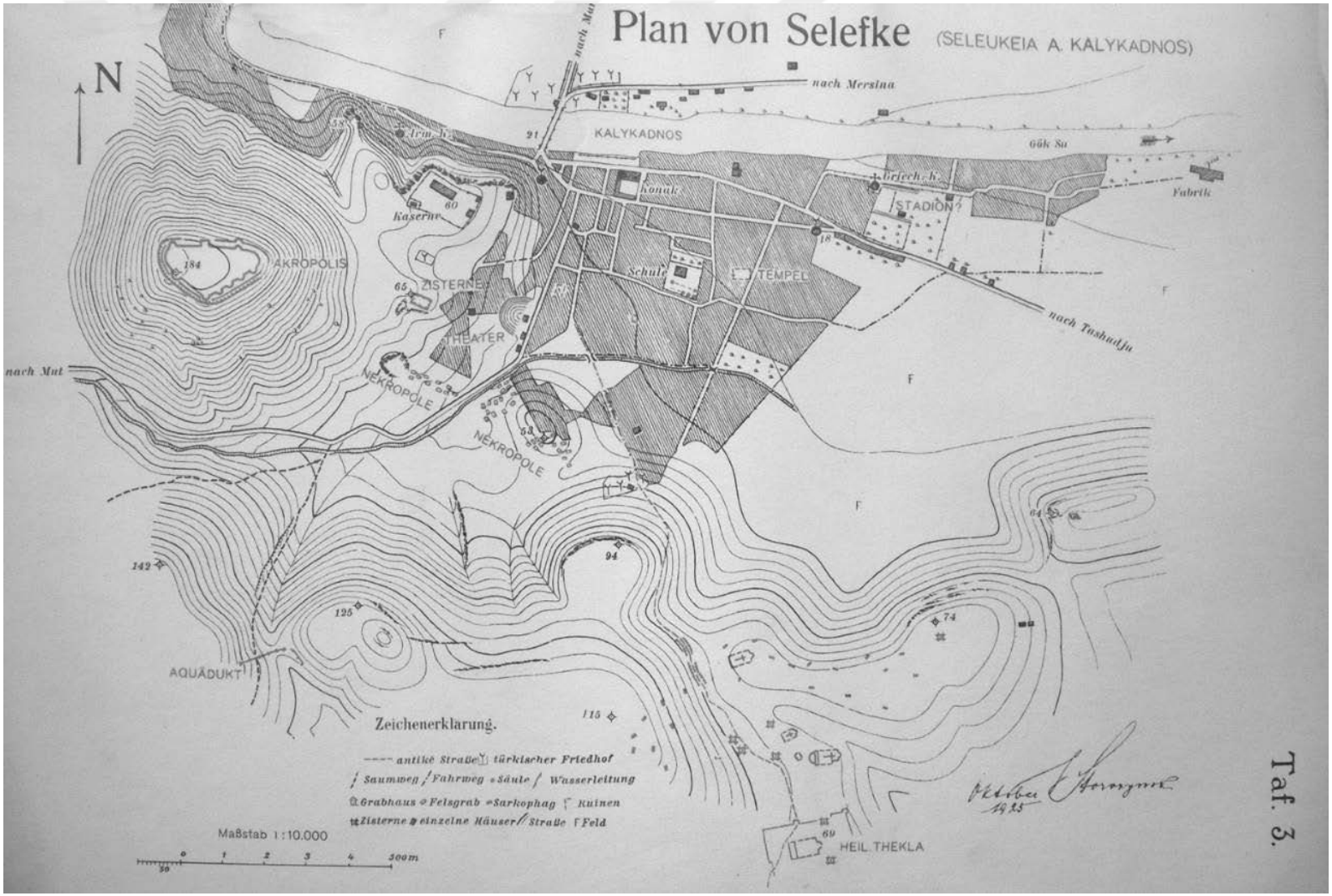

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

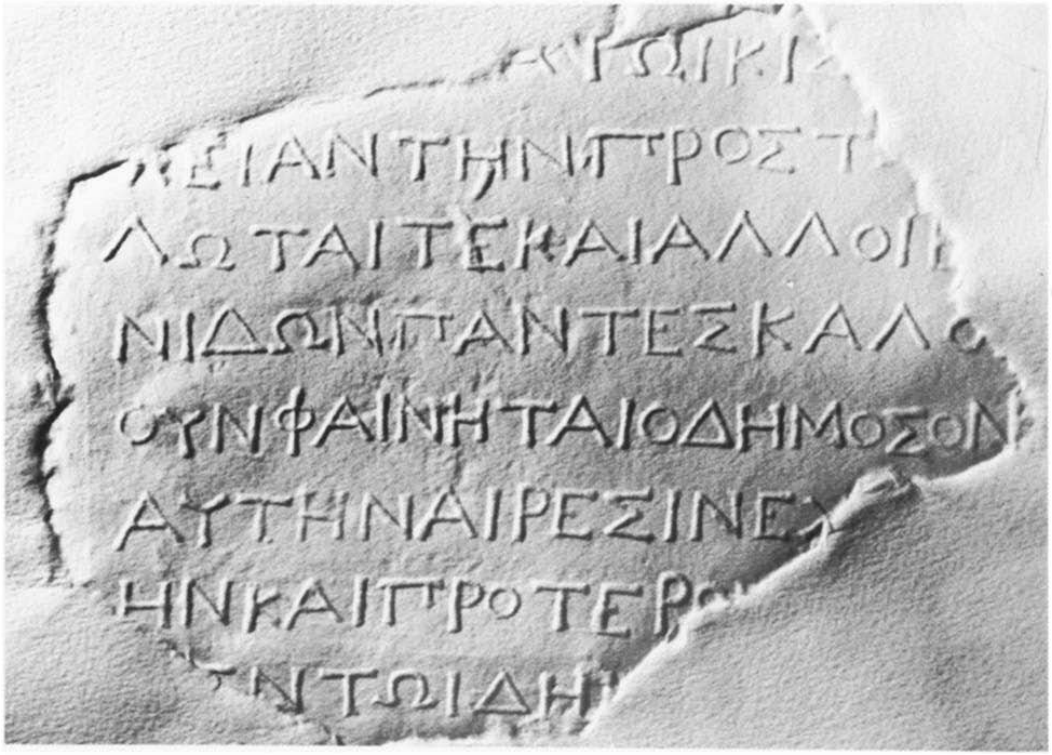
Resim 10: Tapınak (Kilise)

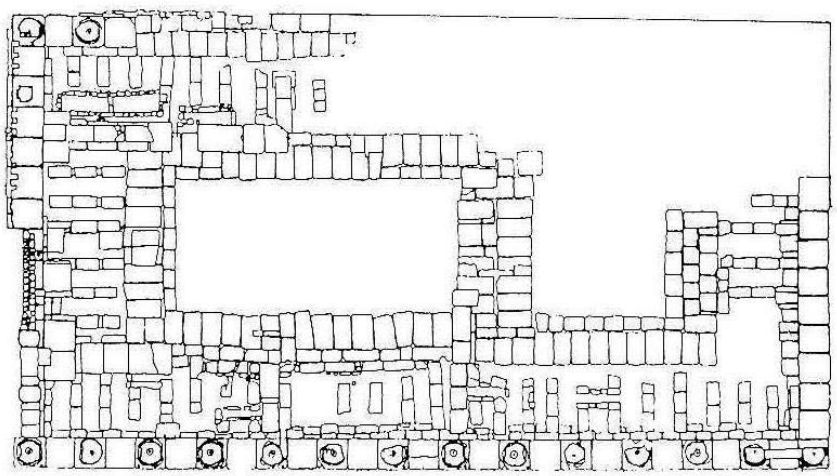
Resim 11: Kale'ye bakış

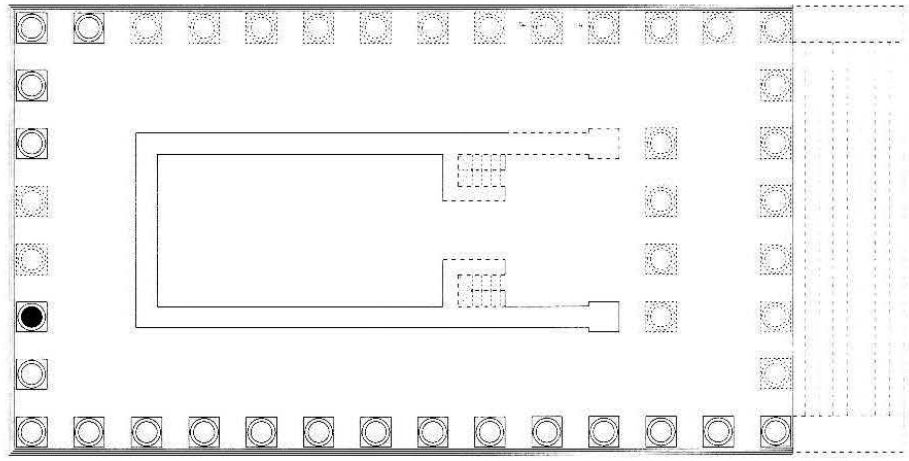
Resim 12: Kent planı

Resim 13: Nagidos'ta ele geçen yazıt

Resim 14a: Tapınağın planı

Resim 14b: Tapınağın planı

Resim 15a: Tiyatronun bulunduğu yerde inşa edilen evler, Göksu Minibüs Parkı

Resim 15b: Tiyatro, güney girişi

Resim 16: Bir bölümünün kazısı yapılan hamam, güneyden

Resim 17a: Köprü

Resim 17b: Köprü

Resim 17c: Köprü ve Kale

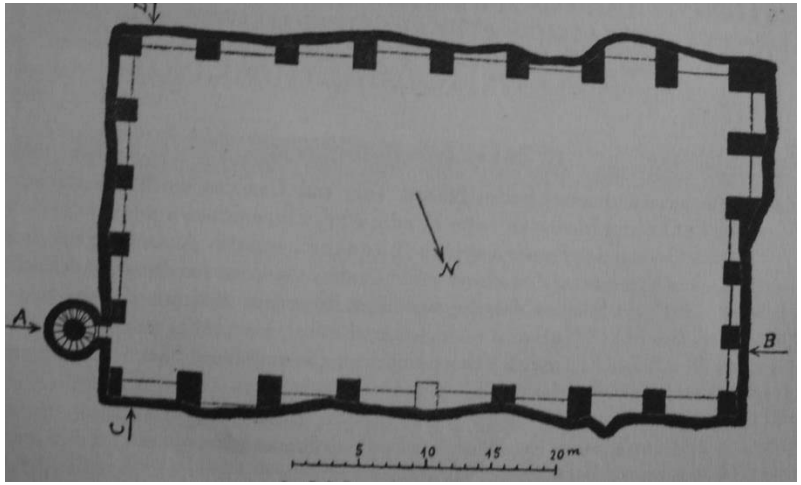
Resim 17d: Köprü ve Kale

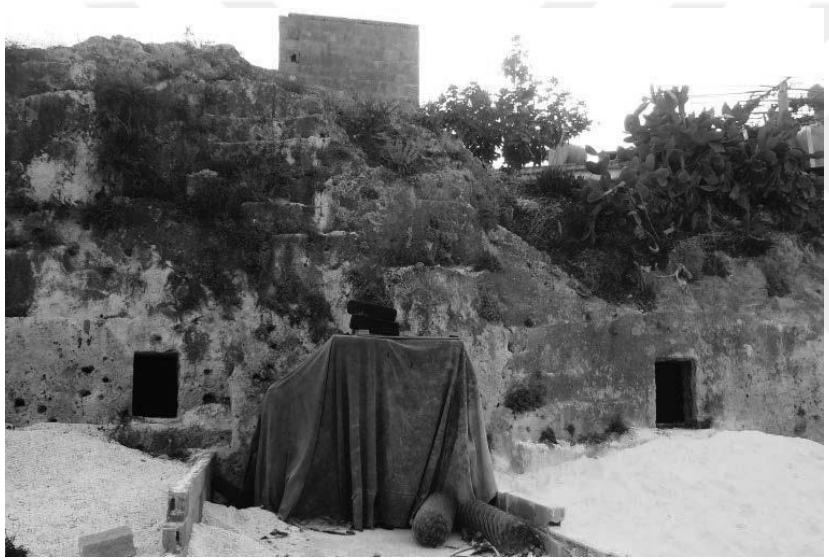
Resim 17e: Kale’den köprüye ve ovaya bakış

Res18a: Sarnıç

Resim 18b: Sarnıcın planı

Resim 19: Kaya mezarları, Pazarkaşı Mahallesi

Resim 20: Nekropol alanı, Say Mahallesi

Resim 21a: Kale

Resim 21b: Kaleden güneye bakış

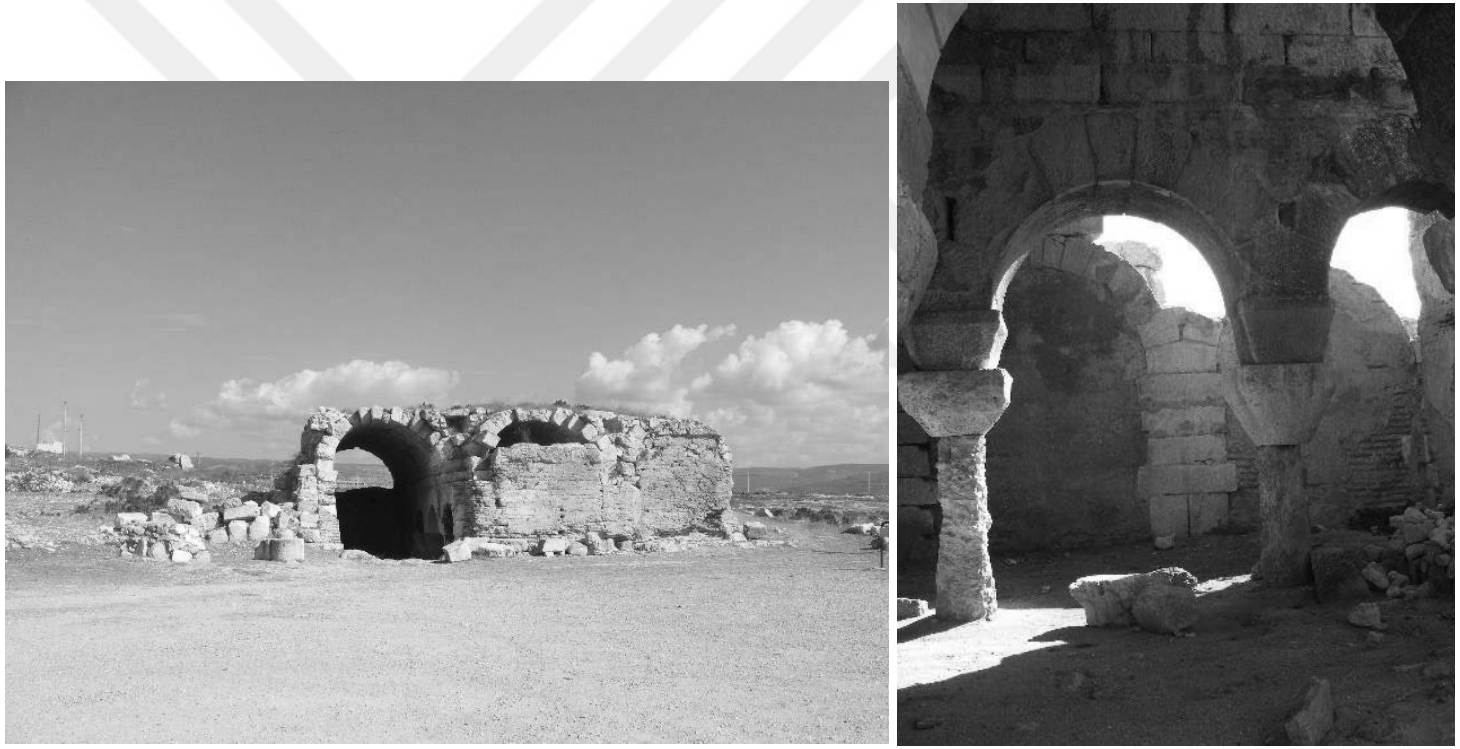
Resim 22a: Azize Thekla Mağara Kilisesi

Resim 22b: Azize Thekla Mağara Kilisesi

Resim 22c: Zenon Kilisesi

Resim 22d: Azize Thekla kutsal alanındaki sarnıç ve içten görünümü

Resim 22e: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol

Resim 22f: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol, kayaya oyulmuş mezarlar

Resim 22g: Azize Thekla kutsal alanındaki nekropol, kayaya oyulmuş mezarlar

Resim 22h: Azize Thekla kutsal alanındaki sur kalıntısı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Remziye BOYRAZ SEYHAN
Eğitim Durumu:	Yüksek Lisans
İşi/Mesleği:	Arkeolog
Kurumu:	Koç Üniversitesi – Suna & İnan Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi – AKMED, Antalya
Yabancı Dil:	İngilizce

Yüksek Öğrenim:

Lisans:	Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 2001
Yüksek Lisans:	Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 2005

Mesleki Deneyimler:

2016-	Koç Üniversitesi Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Kütüphane Sorumlusu
2006-2016	Vehbi Koç Vakfı Suna – İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Uzman Arkeolog
2003	TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, Demre-Myra Tiyatrosu Rehabilitasyon ve Restorasyon Projesi, Baki İnşaat, Arkeolog
2001	TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, Akdeniz Üniversitesi, Beydağları Yüzey Araştırması, Arkeolog
1998/9	TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, Akdeniz Üniversitesi, Patara Kazısı (staj)

Yayınlar:

2001	Antikçağ'da Oyun ve Oyuncaklar, Akdeniz Üniversitesi, Yayımlanmamış Bitirme Tezi, Antalya.
2005	Antik Çağlarda Pelta, Akdeniz Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya
2009	"Likya ve Pisidya Bölgesinde Pelta", **Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I : Anadolu Akdenizi sempozyumu, 04-07 Kasım 2009, Antalya : sempozyum bildirileri = International Young Scholars Conference I : Mediterranean Anatolia, 04-07 November 2009, Antalya : symposium proceedings** / ed. K. Dörtlük, v.d.
2009	"Gezginlerin Gözüyle Antalya Limanı" **I. Uluslararası Akdeniz Ticareti ve Liman Kentleri, Geçmiş ve Gelecek Sempozyumu 25-26 Eylül 2008 = 1st International Symposium on Mediterranean Trade and Port Cities, Past and Future, September 25-26, 2008.**

Yayın Projelerine Katkı (AKMED Yayınları):

2020	O. Tekin v.d. (ed.), Philanthropy in Anatolia Through the Ages. The First International Suna & İnan Kıraç Symposium on Mediterranean Civilizations. March 26-29, 2019 | Antalya. Proceedings, Ass. Ed.: R. Boyraz Seyhan, A. Yacı
2019	O. Tekin, Pazarın Cazibesi, Sergi Kataloğu, Koor. ve düzelti: R. Boyraz Seyhan
2018	O. Tekin (ed.), İkinci Uluslararası Akdeniz Dünyasında Para Tarihi ve Numismatik Kongresi. 5-8 Ocak 2017 Antalya, Ass. Ed.: Remziye Boyraz Seyhan
2017	Y. Uçkan (ed.), Olympos I: 2000 – 2014 Araştırma Sonuçları, Yay. Haz.: K. Dörtlük, R. Boyraz Seyhan
2017	W. Martini, N. Eschbach, Die Akropolis von Perge: Die Ergebnisse der Grabungen 1998-2004 und 2008, ASMS 1, Ed.: K. Dörtlük, B. Varkıvanç, T. Kahya, Remziye Boyraz Seyhan
2016	K. Reha Kavas, Akdeniz Dağlık Yerleşimindeki Kırsal Mimari Gelenekte Çevre Estetiği: Ürünlü (Akseki – İbradı Havzası), Ed.: v.d. ile.

2016	Ç. A. Aygün, Andriake Mureks Boya Endüstrisi, Ed.: K. Dörtlük, Remziye Boyraz Seyhan, v.d.
2007-2016	K. Dörtlük, T. Kahya, R. Boyraz/Seyhan (ed.), News of Archaeology from Anatolia's Mediterranean Areas (ANMED), Sayı: 2007/5, 2008/6, 2009/7, 2010/8, 2011/9, 2012/10, 2013/11, 2014/12, 2015/13, 2016/16.
2015	J. Nollé, Sikkeler, Ağaçlar ve Alimler: SELGE. Pisidia'nin Dağ Şehrinde Bir 'Doğa Tapınağı', Ed.: K. Dörtlük, B. Varkıvanç, Remziye Boyraz Seyhan
2015	N. Çevik, Lykia Kitabı, Ed.: K. Dörtlük, Remziye Boyraz Seyhan
2015	K. Dörtlük, T. Kahya, Remziye Boyraz Seyhan, T. Ertekin (ed.), Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu, 04-07 Kasım 2009, Antalya. Sempozyum Bildirileri
2014	K. Dörtlük, O. Tekin, Remziye Boyraz Seyhan (ed.), Birinci Uluslararası Anadolu Para Tarihi ve Numismatik Kongresi, 25-28 Şubat 2013, Antalya.
2010	N. Urfalıoğlu, Antalya, Isparta ve Burdur Evlerinde Cephe Biçimlenişi, Ed.: K. Dörtlük, T. Kahya, Remziye Boyraz Seyhan, v.d.
2010	G. Koch, Türkiye'deki Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri, Ed.: K. Dörtlük, T. Kahya, Remziye Boyraz Seyhan, v.d.
2009	G. Öney, Akdenizle Kucaklaşan Osmanlı Seramikleri ve Günümüze Ulaşan Yansımaları, Ed.: S. Gök Gürhan – K. Dörtlük – Remziye Boyraz
2008	K. Dörtlük – Remziye Boyraz (ed.), Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri
2008	K. Dörtlük – Remziye Boyraz (ed. ve kurasyon), Gezginlerin Gözüyle Antalya Sergisi ve Kataloğu
2007	O. Tekin, v.d., Mülteci Bir Akdemisyenin Biyografisi Clemens Emin Bosch (1899-1955), Ed.: K. Dörtlük – T. Kahya – Remziye Boyraz
2007	S. Durugönül (ed.), Nagidos: Results of an Excavation in an Ancient City in Rough Cilicia, Yay. Yön.: K. Dörtlük, R. Boyraz

2006 K. Dörtlük, B. Varkıvanç, J. Des Courtils, T. Kahya, M. Doğan-Alparslan, R. Boyraz (ed.), IIIrd International Symposium on Lycia. Symposium Proceedings I-II.